

การสื่อสารกับวาทกรรมการวิจัยในสังคมไทย



บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION AND DISCOURSES OF RUNNING IN THAI SOCIETY

Mr. Viroj Suttisima



A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารกับวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย
โดย	นายวิโรจน์ สุทธิสีมา
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรยุทธ์ สิ้นธุพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)

วิโรจน์ สุทธิสีมา : การสื่อสารกับวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย (COMMUNICATION AND DISCOURSES OF RUNNING IN THAI SOCIETY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 หลัก: ผศ. ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 407 หน้า.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือทำการสำรวจความหมายของการวิ่งในสื่อของไทย จากอดีตจนถึงปัจจุบัน และทำการวิเคราะห์หาลักษณะของวาทกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัว ในการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย โดยการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ระยะยาว และการวิเคราะห์ตัดขวาง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม ของ Michel Foucault และการวิเคราะห์วาทกรรมวิพากษ์ ของ Norman Fairclough ร่วมด้วยแนวคิดกระบวนการสร้างอารยธรรมของ Norbert Elias

จากการศึกษาในสื่อ 4 ประเภท อันได้แก่ 1) สื่อสิ่งพิมพ์ 2) สื่อภาพยนตร์ 3) สื่อใหม่ (สื่อออนไลน์) และ 4) สื่อกิจกรรม พบว่า การวิ่งในสังคมไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค อันได้แก่ 1) ยุคโบราณ 2) ยุคเปลี่ยนผ่าน และ 3) ยุคปัจจุบัน โดยการเปลี่ยนผ่านของทั้ง 3 ยุคเป็นผลสืบเนื่องจากการกระบวนการสร้างอารยธรรมในแต่ละยุค ซึ่งสัมพันธ์กับวาทกรรม อำนาจ และความรู้ที่ครอบงำสังคมไทย โดยในยุคโบราณตั้งแต่อดีตจนถึงก่อน พ.ศ. 2500 การวิ่งไม่มีความหมายใดในสังคมไทยเป็นพิเศษ นอกเหนือจากการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว กระทั่งเมื่อถึงคราเปลี่ยนผ่านในช่วง พ.ศ. 2500 แนวคิดด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ดังทำให้การวิ่งถูกสร้างความหมายในเชิงสุขภาพและมีลักษณะการอธิบายที่เป็นวิทยาศาสตร์และเหตุผล จนเมื่อถึงช่วงพ.ศ. 2555 การวิ่งถูกสร้างความหมายอย่างผสมผสาน ซึ่งได้รับแรงผลักดันจากอำนาจในสังคมที่กระจายตัว เนื่องจากเข้ามาของสื่อใหม่ และการเพิ่มบทบาทของคนวัยหนุ่มสาวและผู้หญิงในทางสื่อมวลชน ซึ่งได้ผลิตและบริโภควาทกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะมิติทางอารมณ์และความรู้สึก อันทำให้การวิ่งออกกำลังกายกลับมาเป็นที่นิยมในสังคมไทยอีกครั้ง

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5485105028 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: DISCOURSES / RUNNING / SPORT / CIVILIZING PROCESS /
COMMUNICATION / EXERCISE

VIROJ SUTTISIMA: COMMUNICATION AND DISCOURSES OF RUNNING IN
THAI SOCIETY. ADVISOR: ASST. PROF. DUANG-KAMOL CHARTPRASERT,
Ph.D., 407 pp.

Objective of this research project is to examine discourses of running in Thai media from the past to present as well as to analyze the character of discourse that support the trend of running as a popular exercise in Thai society nowadays. Using a cultural studies theory and a qualitative research methodology, two approaches are conducted by analyzing historical documents and investigating cross-sectional media texts. The project draws on Foucault's concept of discourse and power, Fairclough's critical discourse analysis approach and Elias' concept of Civilizing Process. These concepts explore the meaning of running which separated by discursive practice and social practice in each era of Thai running society.

From four categories of chosen media: Print Media, Films, New Media, and Activity Media, there were three ages of Running Discourses, namely: 1) Ancient age: General Discourse 2) Middle age: Scientific Discourse and 3) New age: Emotional Discourse. The Transformation from age to age was an outcome of Civilizing Process which relate to discourse, power and knowledge in each society. The Ancient age dominated society until late 1950s and running only means a manner of moving faster than walk in this period. The next age was established by the concept of scientific knowledge to produce a meaning in health with supported by reason using such as statistics and concrete knowledge. Until 2012, Running is yet again built by mixed concepts which influenced by dispersed power. A new media and the rising of new generation, especially women, added a variety of meaning in running which introduced emotional discourse to the new perception, resulted in 'The New Running Boom'.

Field of Study: Communication Arts Student's Signature

Academic Year: 2014 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ก็เหมือนกับการวิ่งระยะไกล ซึ่งเป็นเรื่องของความทรหดอดทน การวางแผนระยะยาว การบริหารจัดการทรัพยากรเวลา การควบคุมและปลดปล่อยตนเองตาม โอกาสที่เหมาะสม ไปจนถึง การบรรลุซึ่งความแข็งแกร่งทางจิตใจ โดยไม่นำพาให้ความเหนื่อย ล้าและอุปสรรคมาหยุดยั้งก่อนถึงเส้นชัย ทั้งนี้ แม้การวิ่งจะเป็นไปด้วยสองขาของตนเอง แต่ก็ แทบเป็นไปได้เลยที่จะไม่พบเจอความช่วยเหลือ ทั้งในช่วงก่อนออกวิ่งและระหว่างทาง

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเข้ามา จุดแสงสว่างให้ในวันที่มืดมนอนธการ และให้ความช่วยเหลือจนทุกอย่างลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และปรมาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา คอยให้คำแนะนำอันหลักแหลม ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจในทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สมสุข หินวิมาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ชัก นำเข้าสู่โลกแห่งความรู้ชั้นสูงอย่างจริงจัง ทั้งยังให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางวิชาการและการบริหารจัดการทรัพยากร

ขอขอบพระคุณ อ.ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้ความกรุณา รับหน้าที่สำคัญในการสอบ และยังให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้เขียน ที่มอบความรักและความเอาใจใส่ รวมถึงความ เป็นห่วงเป็นใย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุพการีผู้มอบลักษณะนิสัยรักการเรียนรู้และขวนขวายอย่าง ไม่ย่อท้อมาให้

ขอขอบคุณความช่วยเหลือจากเพื่อนผองน้องพี่ แหล่งข้อมูล และผู้เกี่ยวข้องในการ ทำงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณสิ่งใดๆ ก็ตามที่ยังผลให้ผู้เขียนกลายมาเป็นนักวิ่งระยะไกล และเป็นนิสิตปริญญาเอก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	22
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	23
ขอบเขตการวิจัย	23
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	24
ข้อตกลงในงานวิจัย.....	26
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	27
กรอบแนวคิดการวิจัย	28
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
1.แนวคิดเรื่องกีฬาและการออกกำลังกาย (Sport and Exercise Studies)	29
2. แนวคิดเรื่องการวิ่ง (Running)	43
3. แนวคิดเรื่องการวิ่งกับการสื่อสาร (Running and Communication).....	58
4. เส้นทางเดินของมโนทัศน์ทางทฤษฎี: จากสังคมวิทยาสู่วัฒนธรรมศึกษา.....	67
4.1 การวิ่งกับสังคมวิทยา.....	68
4.2 แนวคิดเรื่องกระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ของ Elias	71

4.3 แนวคิดสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies)	78
5. แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis).....	84
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	94
1.แนวทางการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ตามแบบของ Norbert Elias.....	95
1) เอกสารสิ่งพิมพ์.....	97
2) ภาพยนตร์	100
2. แนวทางการวิเคราะห์ภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study).....	102
1) สื่อสิ่งพิมพ์.....	103
2) สื่อภาพยนตร์.....	106
3.) สื่อใหม่	107
4.) สื่อกิจกรรม	108
3. แนวทางการสัมภาษณ์เพื่อหาคำอธิบายเพิ่มเติม และเพื่อตรวจสอบวาทกรรม.....	110
บทที่ 4 วาทกรรมการวิ่งในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....	112
ยุคโบราณ: วาทกรรมการวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่	122
ยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในการวิ่ง	159
ยุคสมัยใหม่: วาทกรรมผสมผสาน และ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่ง	199
บทที่ 5 วาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน.....	228
1. สื่อสิ่งพิมพ์.....	231
2. สื่อภาพยนตร์.....	247
3. สื่อใหม่ (สื่อออนไลน์)	257
4. สื่อกิจกรรม	278
5. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม	301

6. ภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม	308
บทที่ 6 วาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุคปัจจุบัน	315
1. ตัวบท (Text)	322
2. ประเภทวาทกรรม	330
3. ความหมายวาทกรรม	333
4. ภาพตัวแทนความรู้จากสถาบันสังคม	338
5. หมวดมู่ของเนื้อหาวาทกรรม.....	343
6.ภาคปฏิบัติการวาทกรรม	348
7. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม.....	358
บทที่ 7 สรุปผลและอภิปรายผล	362
สรุปผลการศึกษา.....	362
1.ความเปลี่ยนแปลงทางความหมายของการวิ่งในสังคมไทย.....	363
2.ความหมายของการวิ่งในสังคมไทยปัจจุบัน.....	372
3.ลักษณะของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน.....	375
อภิปรายผล	380
ข้อจำกัดในการวิจัย	394
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปและการนำไปใช้ประโยชน์.....	394
รายการอ้างอิง.....	395
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	407

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สรุปความแตกต่างระหว่าง การละเล่น, เกม, งาน และ กีฬา	45
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault, Fairclough และของ ผู้วิจัย	89
ตารางที่ 3	แหล่งข้อมูลประเภทสิ่งพิมพ์สำหรับการวิเคราะห์วาทกรรมการวิ้งในสังคมไทย.....	113
ตารางที่ 4	แหล่งข้อมูลประเภทภาพยนตร์สำหรับวิเคราะห์วาทกรรมการวิ้งในสังคมไทย.....	117
ตารางที่ 5	รายนามแหล่งข้อมูลบุคคล ในการอธิบายวาทกรรมการวิ้งในสังคมไทย.....	120
ตารางที่ 6	เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ้งในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน และ อิเหนา.....	129
ตารางที่ 7	ภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาทกรรมการวิ้ง ยุคโบราณ.....	143
ตารางที่ 8	สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ้ง "การวิ้งในฐานะวิถีชีวิตและ ความเป็นอยู่".....	153
ตารางที่ 9	การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ้งในยุคโบราณ	156
ตารางที่ 10	แสดงเนื้อหาในหนังสือ วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่ ของ อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม (2527) และ คู่มือการวิ้งเพื่อสุขภาพ ของ กฤษฎา บานชื่น (2528)	165
ตารางที่ 11	แสดงภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาท กรรมการวิ้งยุคโบราณ	174
ตารางที่ 12	สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ้ง "การวิ้งภายใต้หลักคิดแบบ วิทยาศาสตร์และการแพทย์".....	193
ตารางที่ 13	การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ้งในยุคเปลี่ยนผ่าน	195
ตารางที่ 14	ภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาทกรรมการวิ้ง ยุคโบราณ.....	212
ตารางที่ 15	สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ้ง "การวิ้งในฐานะเรื่องของ อารมณ์และความรู้สึก"	221

ตารางที่ 16 การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน	223
ตารางที่ 17 การได้มาซึ่งความหมายของการวิ่งของแต่ละสื่อที่ศึกษา เพื่อนำไปสู่ภาคการวิเคราะห์วาทกรรม	230
ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	246
ตารางที่ 19 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน ผ่านสื่อภาพยนตร์	256
ตารางที่ 20 เปรียบเทียบปริมาณของบทความในเว็บไซต์ของ สสส. ที่แสดงวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์กับวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทยในช่วงก่อนและหลังปรากฏการณ์ Running Boom (กระแสตื่นตัวทางการวิ่ง) เมื่อปี พ.ศ. 2555	268
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ด้วยวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันผ่านสื่อใหม่(ออนไลน์)	278
ตารางที่ 22 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันผ่านสื่อกิจกรรม	300
ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความหมายของการวิ่งจากการวิเคราะห์ผ่านสื่อ 4 ประเภทในยุคปัจจุบัน	312
ตารางที่ 24 รายนามแหล่งข้อมูลในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ ในการอธิบายวาทกรรมการวิ่งของสังคมไทย	317
ตารางที่ 25 รายนามแหล่งข้อมูลในกลุ่มผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งเป็นประจำ ในการอธิบายวาทกรรมการวิ่งของสังคมไทย	318
ตารางที่ 26 ปริมาณของหมวดหมู่ตัวบท (Text) ที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล	323
ตารางที่ 27 ปริมาณของประเภทวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่ง จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล	330
ตารางที่ 28 ปริมาณของความหมายวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในเมืองไทย จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล	333
ตารางที่ 29 ปริมาณของภาพตัวแทนความรู้จากวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่ง จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล	338

ตารางที่ 30 ปริมาณของประเด็นวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล	344
---	-----



สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 แสดงความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์การวิจัย	23
ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	28
ภาพที่ 3 แสดงกระบวนการสร้างอารยธรรมตามแนวคิดของ Elias	76
ภาพที่ 4 เส้นทางมโนทัศน์ ระหว่างวัฒนธรรมศึกษา กับ การศึกษากระบวนการสร้างอารย.....	83
ภาพที่ 5 แสดงการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough	86
ภาพที่ 6 สรุปความสัมพันธ์ของคำถามวิจัย วิธีการศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง.....	111
ภาพที่ 7 แสดงรูปภาพมนุษย์ถ้ำขณะกำลังวิ่งไล่ล่า ซึ่งมีผู้ถ่ายภาพบันทึกได้จากผนังถ้ำแห่ง หนึ่งในเมืองดราเคนสเบิร์ก ประเทศอาฟริกาใต้	123
ภาพที่ 8 ต้นฉบับของราชกิจจานุเบกษาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งในปี พ.ศ. 2447	127
ภาพที่ 9 และ ภาพที่ 10 แสดงต้นฉบับของหนังสือเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2537.....	133
ภาพที่ 11 แสดงใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เด็กหญิงวัลลีย์อดกตัญญู ซึ่งออกฉายเมื่อปีพ.ศ. 2528 .	134
ภาพที่ 12 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532)	142
ภาพที่ 13 แสดงวาทกรรม "การวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่" ในกรอบการวิเคราะห์ แบบ Fairclough.....	157
ภาพที่ 14 แสดงความเชื่อมโยง ในแบบวงศาวิทยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิ่งใน ฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่.....	158
ภาพที่ 15 แสดงหนังสือที่กำหนดวาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ของ นายแพทย์กฤษฏา บานชื่น และ นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม.....	165
ภาพที่ 16 แสดงภาพจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งลงข้อมูลเกี่ยวกับนักวิ่งมาราธอนของทีมชาติ ไทยในอดีต	167
ภาพที่ 17 แสดงฉากการวิ่งในภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire	168
ภาพที่ 18 แสดงเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire	171

ภาพที่ 19 แสดงเอกสารหน้าหนึ่งในประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเกี่ยวกับการก่อตั้งสมาคมวิ่งออกกำลังกายแห่งหนึ่ง	179
ภาพที่ 20 การแข่งขันกรุงเทพมหานครอนในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งได้บริษัทผลิตรองเท้า Nike มาเป็นผู้สนับสนุน.....	184
ภาพที่ 21 และ ภาพที่ 22 แสดงการโฆษณาแฝงทางการค้าในภาพยนตร์เรื่อง Forrest Gump.	184
ภาพที่ 23 แสดงเอกสารประชาสัมพันธ์งานวิ่งซึ่งมีบริษัท Nike เป็นผู้ให้การสนับสนุน	185
ภาพที่ 24 แสดงความเชื่อมโยงของกลไกทางการผลิตวาทกรรมในญควิทยาศาสตร์และการแพทย์.....	186
ภาพที่ 25 วาทกรรม "การวิ่งในฐานะวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์" ในกรอบการวิเคราะห์แบบ Fairclough	197
ภาพที่ 26 ความเชื่อมโยง ในแบบวงศาวิทยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิ่งในฐานะวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์.....	198
ภาพที่ 27 กรอบเวลาของ "รันนิ่งบูม" ในเมืองไทยทั้ง 2 ครั้งและวาทกรรมการวิ่งที่สนับสนุน.....	200
ภาพที่ 28 นิตยสาร a day ฉบับที่ Run พ.ศ. 2557	202
ภาพที่ 29 หน้าปกนิตยสารสารคดี ฉบับ ไตรกีฬา พ.ศ. 2557.....	203
ภาพที่ 30 หน้าปกนิตยสาร GM ฉบับ Trail Running พ.ศ. 2557	205
ภาพที่ 31 หนังสือเกี่ยวกับการวิ่งซึ่งเขียนโดย ฮารุกิ มูราคามิ	206
ภาพที่ 32 แสดงความสนใจของผู้คนในสังคมไทย ต่อการวิ่งของผู้มีชื่อเสียงอย่าง อาทิวราห์ คงมาลัย หรือ ตูน บอดี้สแลม	209
ภาพที่ 33 วาทกรรม "การวิ่งในแบบผสมผสานและอารมณ์ความรู้สึก" ในกรอบการวิเคราะห์แบบ Fairclough.....	225
ภาพที่ 34 วงศาวิทยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิ่งแบบผสมผสานและวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก	226
ภาพที่ 35 กระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ในเชิงประวัติศาสตร์ระยะยาว (Long Duree) ของวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย 3 ยุค	227

ภาพที่ 36 บางส่วนของเนื้อหาจาก จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558.....	243
ภาพที่ 37 เอกสารแผ่นพับประชาสัมพันธ์การแข่งขันวิ่งของ นิวทริไลท์ บริษัท Amway	245
ภาพที่ 38 แสดงเหตุการณ์ช่วงเปิดเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน	248
ภาพที่ 39 แสดงเหตุการณ์ช่วงพัฒนาเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน	248
ภาพที่ 40 แสดงเหตุการณ์ในช่วงวิกฤติของภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน	249
ภาพที่ 41 แสดงเหตุการณ์ช่วงปิดเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน	249
ภาพที่ 42 ใบปิดของภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน	251
ภาพที่ 43 ตัวละครพระนาง และสถานที่ในการเล่าเรื่องภาพยนตร์ รัก7ปีดี7หน.....	252
ภาพที่ 44 หน้าเว็บไซต์ของชมรมบางขุนเทียน	258
ภาพที่ 45 หน้าเว็บไซต์ของชมรมวิ่งแพทวันนิง	259
ภาพที่ 46 หน้าเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ซึ่งแสดงผลการค้นหา คำสำคัญว่า "วิ่งออกกำลังกาย".	260
ภาพที่ 47 หน้าเว็บไซต์ของสมาพันธ์ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพไทย.....	260
ภาพที่ 48 หน้าเว็บไซต์ของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	261
ภาพที่ 49 หน้าแฟนเพจของ เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย	262
ภาพที่ 50 หน้าแฟนเพจของ วิ่งสู่วิตใหม่	262
ภาพที่ 51 หน้าแฟนเพจของ นักวิ่งน่ารัก.....	263
ภาพที่ 52 หน้าแฟนเพจของ Thai Health Promotion Foundation	263
ภาพที่ 53 หน้าแฟนเพจของ วิ่งไหนดี : Running Events	264
ภาพที่ 54 หน้าแฟนเพจของ เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย ซึ่งใช้วาทกรรมประเภทอธิบาย.....	270
ภาพที่ 55 หน้าแฟนเพจของ เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย ซึ่งใช้วาทกรรมประเภทเปรียบเทียบ	272
ภาพที่ 56 และ ภาพที่ 57 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยายภาคภายในงานเดินวิ่งการกุศล เดอะ เคนโบว์ วัน ครั้งที่ 3	280

ภาพที่ 58 และ ภาพที่ 59 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ เตอร์ดกรุงเทพมาราธอน 2014	281
ภาพที่ 60 และ ภาพที่ 61 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเดิน-วิ่งการกุศล เพื่อครอบครัวไทย ครั้งที่ 3	282
ภาพที่ 62 และ ภาพที่ 63 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเดิน-วิ่ง 134 ปี กรมหลวงชุมพรฯ.....	283
ภาพที่ 64 และ ภาพที่ 65 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงาน สสส.จอมบึง มาราธอน 2558	284
ภาพที่ 66 และ ภาพที่ 67 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานไทยคม 10K 2015	285
ภาพที่ 68 และ ภาพที่ 69 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเขื่อนขุนด่าน ปราการชล มาราธอน ครั้งที่ 9	286
ภาพที่ 70 และ ภาพที่ 71 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงาน Nitade Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง.....	287
ภาพที่ 72 สรุปลักษณะการเกิดวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุค ปัจจุบัน	361
ภาพที่ 73 การเรียงตัวหน้าชั้นดิน 3 ชั้น ในแบบโบราณคดีวิทยา (Archaeology) ของวาท กรรมการวิ่งในสังคมไทย 3 ยุค	371

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์ของการวิ่งในปัจจุบัน

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาจนกระทั่งก่อนถึงกลางปีพ.ศ.2555 จากการสำรวจผ่านพื้นที่ของสื่อ ตลอดจนถึงการสำรวจผ่านสถาบันต่างๆ อาทิ สวन्दุสิตโพล (2556) พบว่า “การวิ่ง” ไม่ใช่กีฬาหรือการออกกำลังกายที่อยู่ในกระแสความสนใจของกลุ่มชนชั้นกลางชาวไทยสักเท่าใดนัก ไม่ว่าจะพิจารณาจากในแง่ของ

1. การเป็นผู้ชม (Audience) ซึ่งอ้างอิงได้จากการที่สื่อในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ไม่ยกย่องชื่นชมนักกีฬาวิ่งของไทย ให้เป็นผู้มีชื่อเสียงระดับชาติในแบบเดียวกับที่ยกย่องนักกีฬาชนิดอื่นๆ เช่น มวยไทย (บัวขาว บัวขาวเมฆ)¹ แบดมินตัน (รัชนก อินทนนท์)² และ วอลเลย์บอล (วอลเลย์บอลหญิงทีมชาติไทย)³ รวมทั้งการที่สื่อโทรทัศน์ช่องหลักแทบไม่มีการถ่ายทอดการแข่งขันการวิ่งหรือกรีฑาให้ชมนั้น ก็อาจเป็นผลมาจากการไม่เป็นที่นิยมในหมู่ผู้ชมซึ่งเป็นชนชั้นกลาง

2. การเป็นผู้เล่น (Player) ในเมืองไทยนั้นการวิ่งอาจจะเป็นการออกกำลังกายพื้นฐานของผู้คนในสังคม อาทิ การจ็อกกิ้งยามเช้า ทว่ากลับดำรงอยู่ในฐานะของกิจวัตรประจำวันซึ่งไม่มีใครหยิบยกมาพูดถึงกันนัก ขณะที่ในด้านมิติของกีฬาที่มีการแข่งขันนั้น จะพบว่ายังไม่ใช่กีฬาระดับ

¹ บัวขาว บัญชาเมฆ คือนักกีฬาชาวไทยที่โด่งดังในระดับนานาชาติโดยเฉพาะยุโรปและญี่ปุ่น จากการชกมวยไทยและศิลปะการต่อสู้อื่นๆ โดยเป็นที่รู้จักก่อนหน้านี้ในชื่อ บัวขาว ป.ประมุข (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/บัวขาว_บัญชาเมฆ)

² รัชนก อินทนนท์ คือนักกีฬาแบดมินตันชาวไทย ซึ่งได้แชมป์โลกแบดมินตันประเภทหญิงเดี่ยวในปี พ.ศ. 2556 และยังเป็นแชมป์โลกแบดมินตันที่อายุน้อยที่สุดในประวัติศาสตร์ (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/รัชนก_อินทนนท์)

³ ทีมวอลเลย์บอลหญิงของไทย สร้างกระแสความนิยมให้แก่กีฬาวอลเลย์บอลในไทย ทั้งในแง่ของการชมการแข่งขันและการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เล่นวอลเลย์บอลหน้าใหม่ โดยคว้าแชมป์เอเซียได้ในปีพ.ศ. 2552 และ 2556 (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/วอลเลย์บอลหญิงทีมชาติไทย)

มหาชน อันยังผลให้เมื่อมีการจัดงานแข่งขันวิ่งระยะไกลในเมืองไทย มักจะมีผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ในปริมาณค่อนข้างน้อย หนึ่งในหลักฐานสำคัญได้แก่การจัดแข่งขันระดับนานาชาติในไทยอย่าง “กรุงเทพมหานครอน” ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมการแข่งขันได้นั้น มีผู้สมัครเข้าแข่งขัน ระยะ “เต็มมาราธอน” (42.195 กิโลเมตร) ในช่วงปลายปี 2554 เพียงหนึ่งพันกว่าคน ตรงกันข้าม กับสถานการณ์ในประเทศแถบเอเชียด้วยกันอย่างญี่ปุ่น ที่รายการ “โตเกียวมาราธอน” ซึ่งข้อมูล จากหัวข้อ “Tokyo Marathon” ใน วิกีพีเดียสารานุกรมเสรี (2556) ระบุว่า มีผู้ลงชื่อสมัครแข่งขัน เกือบสามแสนคน จนกระทั่งต้องมีการจับฉลากเพื่อรับสิทธิ์เข้าร่วมการแข่งขันในจำนวนไม่เกินสาม หมื่นคน

ไม่เพียงการวิ่งจะถูกมองข้ามจากผู้คนในฐานะ “ผู้ชม” และ “ผู้เล่น” เท่านั้น ศักยภาพของ “นักกีฬา” ซึ่งในที่นี้เน้นไปที่นักวิ่งระยะไกลของไทยยังตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาจาก แง่มุมทางสถิติแข่งขันและความสามารถทางการแข่งขันเอาชนะ โดยสถิติประเทศไทยในการวิ่ง ระยะเต็มมาราธอนเพศชายเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2538 และหลังจากนั้นก็ถดถอยลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์นั้น เมื่อปี พ.ศ. 2548 ทีมชาติไทยเคยทำเหรียญรางวัลในการแข่ง วิ่งระยะไกล (5 กิโลเมตรเป็นต้นไป) ได้ถึง 3 เหรียญทอง 1 เหรียญทองแดง ทว่าสถานการณ์กลับ ย่ำแย่ลงอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเมื่อถึงการแข่งขันที่ประเทศอินโดนีเซียในปี พ.ศ. 2554 ทีมชาติ ไทยไม่สามารถคว้าเหรียญรางวัลใดๆ จากกรีฑาวิ่งระยะไกลได้เลย

สถานการณ์ไม่สู้ดีของวงการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายของเมืองไทย เหมือน จะดำเนินต่อไปอย่างไม่จบสิ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางปีพ.ศ. 2555 การณ์สำคัญของการวิ่ง ในฐานะการออกกำลังกายสังคมไทยก็เกิดขึ้น เมื่อเริ่มมีการสื่อสารเกี่ยวกับการวิ่งระยะไกลกันใน เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างคึกคัก มีการออกไปซื้อหารองเท้าและชุดกีฬาสำหรับการวิ่งด้วย ปริมาณมากกว่าปกติ กระทั่งผู้คนกลุ่มใหญ่โดยเฉพาะชนชั้นกลางหันมาเริ่มต้นออกกำลังกายด้วย การวิ่งออกกำลังกายอย่างหนาตาตามสวนสาธารณะและการจัดงานวิ่งในช่วงสุดสัปดาห์ จนได้รับการ บันเทิงตามสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

และเมื่อมีการจัดแข่งขันวิ่งระยะไกลระดับประเทศ “อาดิดาส คิงออฟเดอะไรด์ 2012” ใน เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2555 ได้มีผู้สนใจเข้ามาสมัครมากมายจนต้องปิดรับสมัครอย่างรวดเร็ว ตลอดไปจนถึงความโกลาหลที่เกิดขึ้นจากจำนวนนักวิ่งซึ่งมากเกินไปที่ผู้จัดงานได้คาดหมาย เอาไว้ หรือกระทั่งการโหมโรงเพื่อจัดงาน “วันวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งชาติ” (Thai Health Day Run) ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555 นั้น กฤษดา เรืองอารีรัชต์ (2555) ได้ระบุใน จดหมายข่าว ชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ “สร้างสุข” ซึ่งเป็นเอกสารของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม

เสริมสุขภาพ (สสส.) ว่าช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มทำโครงการดังกล่าวนี้ มีนักวิ่งหน้าใหม่เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 หมื่นคน

นอกจากนี้ ความแปลกใหม่อีกประการได้เกิดขึ้นในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกปลายปี พ.ศ. 2555 จากกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อสถานีโทรทัศน์ของเมืองไทยตัดสินใจถ่ายทอดสดการแข่งขัน “วิ่งมาราธอน” ให้ผู้ชมชาวไทยได้ชมกัน ซึ่งโดยปกติแล้วผู้วิจัยในฐานะผู้ติดตามการแข่งขันกีฬาโดยตลอด พบว่าในอดีตนั้นกีฬาประเภทนี้จะไม่ถูกถ่ายทอดให้คนไทยได้ชม ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์และซีเกมส์ และที่สำคัญ การถ่ายทอดครั้งนี้ยังเป็นการถ่ายทอดแบบเต็มการแข่งขันตั้งแต่ต้นจนจบเป็นเวลามากกว่า 2 ชั่วโมง

จากการณ์ดังที่กล่าวไปทั้งหมด ได้สะท้อนให้เห็นว่าสื่อของไทยได้เริ่มบันทึกกระแสของการวิ่งในสังคมไทยปัจจุบันแล้ว

หลังจากการณ์ในช่วงกลางปี พ.ศ.2555 จำนวนผู้สนใจทั้งในฐานะ “ผู้ชม” และ “ผู้เล่น” ของการวิ่งในฐานะกีฬายังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปลายปี พ.ศ. 2556 ได้มีการตั้งกลุ่มวิ่งเพื่อสุขภาพสำหรับคนรุ่นใหม่ เช่น “เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย” “วิ่งสู่วิตใหม่” เกิดรายการสารคดีเรียลลิตีของผู้อยากวิ่งเพื่อสุขภาพ อาทิ การตามติดความพยายามวิ่งระยะไกลของบุคคลผู้มีชื่อเสียงอย่าง สุณิสา สุขบุญสังข์ (อ้อม สุณิสา)⁴ และ เฉลิมพล ทิฆัมพรธีรวงศ์ (แจ๊ค แฟนฉัน)⁵ รวมไปถึงกลุ่มผู้มีชื่อเสียงในสังคมเริ่มแสดงตนว่าเป็นผู้ออกกำลังกายโดยวิ่งระยะไกล เช่น อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม)⁶ นอกจากนี้ จากการพูดคุยกันในสังคมออนไลน์ของ ชมรมวิ่งบางขุนเทียน (2556) พบว่าผู้จัดรายการแข่งขันวิ่งระยะไกล (ซึ่งประกอบด้วยการร่วมเดินวิ่งเพื่อออกกำลังกายและการวิ่งเพื่อแข่งขัน ซึ่งรวมอยู่ในรายการเดียวกัน) หลายรายการ ได้ประกาศว่ามีผู้มาสมัครจำนวนมากจนเกินอัตราที่รองรับได้ และต้องปิดรับสมัครอย่างรวดเร็ว

⁴ สุณิสา สุขบุญสังข์ หรือ พิรญา สุขบุญสังข์ เป็นอดีตนักวิ่งสังกัดค่ายศิลา เรคคอร์ดส์ และ จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ ซึ่งเริ่มโด่งดังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จากการออกอัลบั้ม “เราคือลูกแก้ว” โดยปัจจุบันเป็นนักจัดรายการวิทยุสังกัดเอไอเอ็มมีเดียจำกัด (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/สุณิสา_สุขบุญสังข์)

⁵ แจ๊ค แฟนฉัน เป็นนักแสดงภาพยนตร์ ซึ่งโด่งดังจากบท แจ๊ค ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง แฟนฉัน (พ.ศ. 2546) ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมากในเมืองไทย (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/เฉลิมพล_ทิฆัมพรธีรวงศ์)

⁶ ตูน บอดี้สแลม คือนักร้องนำและนักแต่งเพลงของวงดนตรีบอดี้สแลม โด่งดังจากผลงานดนตรีแนวเพลงร็อค ซึ่งยังมีการใช้เวลาว่างในการเล่นเทนนิส และ วิ่งมาราธอน (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/อาทิวราห์_คงมาลัย)

ทั้งนี้ จากการพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้มาวิ่งออกกำลังกาย ผู้วิจัยพบว่าผู้คนมองปรากฏการณ์ที่คนไทยหันมานิยมการวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อสุขภาพ ว่าเป็นผลพวงต่อเนื่องจากความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่อง *รัก7ปีดี7หน* ซึ่งออกฉายในช่วงกลางปีพ.ศ.2555 โดยภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีศิลปินผู้มีชื่อเสียงอย่าง นิชคุณ หรือเวชกุล⁷ มาแสดงเป็นนักวิ่งมาราธอน และได้บุคคลชื่อดังในวงการข่าวอย่าง สู่ขวัญ บุลกุล⁸ แสดงเป็นหญิงวัยกลางคนที่อยากเปลี่ยนแปลงชีวิต โดยการหันมาวิ่งมาราธอนให้สำเร็จ

อย่างไรก็ตาม แม้ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวอาจจะมีส่วนจุดกระแสความสนใจในการวิ่งระยะไกลเพื่อสุขภาพให้แก่สังคมไทย แต่ยังมีข้อสงสัยว่าความโด่งดังของภาพยนตร์เรื่องหนึ่งจะสามารถพลิกโฉมหน้าการออกกำลังกายในประเทศอย่างเบ็ดเสร็จจริงหรือไม่ เพราะหากเป็นเช่นนั้นจะเป็นการยืนยันแนวคิดความเชื่อที่ว่าสื่อมีอิทธิพลอย่างรุนแรงและทรงพลังในกลุ่มทฤษฎี Powerful Effects อาทิ ทฤษฎีกระสุนปืน (Magic Bullet Theory) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานตามการนำเสนอของ Baran and Davis (1995) ว่าหากสื่อนำเสนออะไรออกไป ผู้คนจะเชื่อหรือคล้อยตามทันทีทันใดอย่างไม่อาจต้านทาน โดยในทางวิชาการด้านสื่อสารมวลชนนั้น ทฤษฎีดังกล่าวถือเป็นทฤษฎีที่เก่าและพ้นยุคสมัยซึ่งมีการทดสอบแล้วพบว่าไม่จริงเสมอไป เนื่องด้วยไม่มีการพิจารณาในกรอบของ “บริบทแวดล้อม” (Context) ของผู้รับสารเลย

แต่กระนั้น แม้ภาพยนตร์เรื่องเดียวอาจไม่มีพลังในการสร้างอิทธิพลอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ แต่ในแง่ของเนื้อหา ช่องทาง และบริบททางการนำเสนอ ก็ยังเป็นสิ่งน่าศึกษาวิเคราะห์สำหรับนักวิชาการด้านการสื่อสาร ว่ามีเงื่อนไขทางการสื่อสารหรือเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมอื่นใดเป็นเหตุที่เอื้อแก่การจุดกระแสให้เกิดปรากฏการณ์ที่ผู้คนกลุ่มหนึ่งหันมาวิ่งออกกำลังกายในเมืองไทยมากกว่าเดิม

หนึ่งในข้อสังเกตจากการวิเคราะห์คุณลักษณะของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ได้แก่ เป็นการนำเสนอผ่านสื่อขนาดใหญ่ที่มีคุณสมบัติของการสร้างผลกระทบต่อผู้ชม ดังจะเห็นได้จาก “บทบาทหน้าที่ 4 ประการ” ของสื่อภาพยนตร์โดย กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน (ไม่ปรากฏปีที่แต่ง) อันได้แก่ การเล่าเรื่อง การสื่อสารทางความคิด การโน้มนำทางอารมณ์ และการสร้างความน่าตื่นตา

⁷ นิชคุณ หรือเวชกุล เป็นนักร้องชาวไทยที่ได้เข้าร่วมวงดนตรีเกาหลีใต้ “ทูพีเอ็ม” สังกัดเจวายพี เอ็นเตอร์เทนเมนต์ นอกจากนี้ยังเป็นพิธีกรในหลายรายการโทรทัศน์ของเกาหลีใต้ (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/_หวชกุล)

⁸ สู่ขวัญ บุลกุล เป็นพิธีกรรายการ “เรื่องเล่าเช้านี้” ทางช่อง 3 คู่กับ สรยุทธ สุทัศนะจินดา (อ้างอิงจาก th.wikipedia.org/wiki/สู่ขวัญ_บุลกุล)

ตื่นใจ ซึ่งทำให้ผู้ชมทั่วไปได้เห็นภาพของการวิ่งมาราธอนอย่างละเอียด อีกทั้งยังมีการผนวกเอาความหมายที่น่าสนใจของการวิ่งมาราธอนมานำเสนอ (หลังจากที่แทบไม่เคยให้เห็นผ่านสื่อขนาดใหญ่มาก่อน) และที่สำคัญ ยังเป็นการนำเสนอผ่าน “ต้นแบบ” ซึ่งได้รับความนิยมและความเชื่อถืออย่างผู้มีชื่อเสียงในสังคม (นิชคุณ หรววกุล และ สุขวัญ บูลกุล) อีกด้วย

จากสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าว เป็นไปได้ว่าด้วยมิติการนำเสนออันแปลกใหม่และความหมายที่หลากหลายของการวิ่ง อาจยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้เกี่ยวกับการวิ่งออกกำลังกายในหมู่ผู้ชมทั่วไป และ นำไปสู่กระแสการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งหากข้อสังเกตดังกล่าวเป็นจริง จะก่อให้เกิดการเสริมองค์ความรู้ของการสื่อสารเพื่อสุขภาพ (Health Communication) ผ่านมิติของ “สื่อกีฬากับการสร้างความหมายทางสังคม” ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการเพิ่มความหลากหลายทางการรับรู้ เกี่ยวกับ “การวิ่ง” ทำให้ผู้คนมองการวิ่งด้วยมุมมองที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยและเงื่อนไขบริบทสังคมกับการสื่อสาร นำไปสู่คำถามว่าในอดีตนั้นสังคมไทยได้ให้ความหมายแก่การวิ่งเอาไว้อย่างไร มีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงความหมายอย่างไร จึงนำไปสู่การณที่การวิ่งกลายเป็นกีฬาของมหาชนขึ้นมาได้ ดังเช่นปัจจุบัน

มิติที่หลากหลายของการวิ่ง

เมื่อพิจารณาให้รอบด้านและครอบคลุม จะพบว่า “การวิ่ง” เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวทางร่างกายชนิดหนึ่ง ซึ่งมีมิติที่หลากหลาย โดยในแต่ละมิติก็ยังมีรหัสทางการสื่อสารซึ่งสลับซับซ้อนแตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

1. การวิ่งในฐานะส่วนประกอบของกิจกรรมทั่วไป

เนื่องจากร่างกายมนุษย์ปกติมีโครงสร้างที่เอื้อให้สามารถวิ่งได้ ดังนั้น เมื่อมนุษย์ต้องการเร่งความเร็วในการเดินทางด้วยเท้า จึงกลายเป็นการวิ่งไปโดยปริยาย เราจะพบเห็นการวิ่งในทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเป็น การต้องวิ่งเพื่อเร่งความเร็วไปยังที่หมายให้ทันเวลาของหนุ่มสาวซึ่งทำงานออฟฟิศในเมือง การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของการทำศึกสงครามยุคโบราณ หรือกระทั่ง การวิ่งเพื่อหนีเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุการณ์ระทึกขวัญ

ในทางการสื่อสาร การวิ่งประเภทนี้มีรหัสทางการสื่อสารค่อนข้างชัดเจนตายตัว (Restricted Code) เนื่องจากเป็นที่รับรู้และเข้าใจกันโดยทั่วไป ทุกคนในสังคมสามารถมีส่วนร่วม

ได้ และยังเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตปกติประจำวันอีกด้วย ดังนั้น การถอดรหัสตีความทางการสื่อสารเกี่ยวกับการวิ่งมิตินี้ จึงไม่ได้มีระดับที่สลับซับซ้อนนัก

2. การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของเกมกีฬา

เนื่องจากเกมกีฬาเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว เพื่อแข่งขันเอาชนะ การใช้ความเร็วเพื่อให้ได้เปรียบคู่ต่อสู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในกีฬา ดังนั้น การวิ่งจึงมักเป็นส่วนหนึ่งของการเล่นกีฬาชนิดอื่นๆ อาทิ การวิ่งเพื่อเลี้ยงลูกบอลไปทำประตูในกีฬาฟุตบอล การออกตัววิ่งไปด้านหน้าและด้านหลังของสนามแบดมินตัน ไปจนถึงบางช่วงเวลาของการชกมวยที่มีการวิ่งไล่ต่อยคู่ต่อสู้ นอกจากนี้ การอบอุ่นร่างกายทั้งก่อนและหลังการเล่นกีฬา ได้มีการวิ่งเป็นส่วนประกอบอีกด้วย

ในทางการสื่อสาร การวิ่งประเภทนี้เริ่มมีรหัสทางการสื่อสารละเอียดซับซ้อนมากขึ้น (Elaborated Code) เนื่องจากมี รหัสเฉพาะทางที่เป็นกฎกติกาของการแข่งขันกีฬาแต่ละชนิดคอยกำกับอยู่ การมีส่วนร่วมของคนทั่วไปทั้งส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและส่วนร่วมในการตีความจึงยากขึ้น การศึกษาวิจัยทางการสื่อสารจึงจำเป็นต้องพยายามทำความเข้าใจรหัสเฉพาะทางดังกล่าว ทั้งจากผู้เล่นกีฬาโดยตรงและผู้วิจัยที่เข้าไปมีส่วนร่วมเก็บข้อมูล

3. การวิ่งในฐานะกีฬา

หากพิจารณาการวิ่งในฐานะเป็นเกมกีฬาชนิดหนึ่ง องค์ประกอบสำคัญตามหลักการกีฬาสมัยใหม่ของ Guttman (1978) ได้แก่ การวัดผลในเชิงปริมาณ (Quantification) ทำให้เกิดการนับค่าสถิติทางการแข่งขัน เช่น แด้มที่ทำได้ ระยะเวลาที่เข้าเส้นชัย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวจึงยังผลให้เกิด “การแข่งขัน” ระหว่างกันในหมู่ผู้เล่น การวิ่งในฐานะกีฬาจึงเป็นการวิ่งเพื่อแข่งขันให้เกิดการแพ้ชนะเป็นสำคัญ

จากการรวบรวมข้อมูลกีฬาวิ่งซึ่งอยู่ในหมวด “กรีฑา” (Athletics) ของมหกรรมกีฬาโอลิมปิก พบว่า การวิ่งแข่งมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่วิ่ง 100 เมตร ไปจนถึงการวิ่ง 42.195 กิโลเมตร (มาราธอน) หรือการวิ่งที่มีลักษณะเป็นทีม อาทิ วิ่งผลัด 4 คูณ 100 เมตร เป็นต้น ทำให้การวิ่งในแต่ละประเภทนั้น นักกีฬาจะต้องฝึกฝนในประเภทของตนของเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ ซึ่งถือเป็นเรื่องยากที่จะมีความสามารถครอบคลุมทุกระยะการแข่งขันได้ เช่น นักวิ่ง 100 เมตร จะสร้างกล้ามเนื้อและฝึกระบบการหายใจ ที่แตกต่างจากนักวิ่งระยะมาราธอน ขณะที่นักวิ่งประเภทวิ่งผลัดระยะสั้นนั้น ไม่เพียงจะต้องมีความเร็วสูงเท่านั้น หากต้องฝึกความชำนาญเป็นพิเศษในการรับส่งไม้ผลัดกับเพื่อนร่วมทีมอีกด้วย

ขณะเดียวกัน สถานะของการวิ่งในแต่ละประเภทก็มีความสำคัญลดหลั่นกันไปขึ้นอยู่กับ การให้คุณค่าจากคนในแวดวงกีฬา แม้สื่อมวลชนมักจะนำเสนอและให้คุณค่ากับการวิ่งระยะสั้น อาทิ 100 เมตร เนื่องจากเป็นระยะทางที่น่าตื่นเต้นเร้าใจเพราะผู้ชนะจะขึ้นชื่อว่า “เร็วที่สุด” อัน เป็นคุณค่าที่นับวันยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบัน แต่ในกีฬาโอลิมปิกยังให้ความสำคัญ กับการวิ่งแข่งระยะไกลที่สุด อันได้แก่ การวิ่งมาราธอน โดยมักจะให้การชิงชัยเหรียญทองการวิ่ง มาราธอนชายเป็นกีฬาประเภทสุดท้ายเพื่อปิดการแข่งขัน เพราะถือว่าเป็นการแข่งขันที่ “เก๋ไก๋” ซึ่งทำให้ระลึกถึงการวิ่งแจ้วสาวสารในศึกสงครามยุคโบราณ และยังเป็นการแข่งขันที่อยู่คู่กับ ประวัติศาสตร์แห่งเกมกีฬาของมวลมนุษยชาตินี้ตั้งแต่แรกเริ่ม

ในทางการสื่อสาร บทบาทของรหัสเฉพาะทางของการวิ่งในฐานะกีฬา ถือว่ามีความ ซับซ้อนมากที่สุด ในบรรดามิติการวิ่งทั้งหมด เพราะมีลักษณะเฉพาะทางอย่างมาก อันจะเห็นได้ จากการที่ไม่เพียงเป็นกีฬาทั่วไป หากยังเป็นกีฬาวิ่งโดยเฉพาะอีกด้วย การสื่อสารนี้จึงมี รหัสเฉพาะทางอันซับซ้อนที่สุด (Very Elaborated Code) ที่เป็นกฎกติกาของการแข่งขันวิ่งคอย กำกับอยู่ ดังนั้น การศึกษาวิจัยทางการสื่อสารจึงจำเป็นต้องพยายามทำความเข้าใจรหัสเฉพาะ ทางดังกล่าวจากผู้ที่สนใจติดตามการวิ่งแข่งโดยเฉพาะ หรือจากตัวนักกีฬาวิ่งแข่งโดยตรง

4. การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

การวิ่งอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ (และอาจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างในชีวิต อาทิ เพื่อสุขภาพ เพื่อกำลังใจในชีวิต) โดยไม่ยึดหลักของการแข่งขันแพ้ชนะกับผู้อื่น อาจนับให้การวิ่งใน ในฐานะของการออกกำลังกายอันถือเป็นกิจกรรมทางร่างกายของมนุษย์อย่างหนึ่ง ความน่าสนใจ ของการวิ่งหัวข้อนี้คือ บุคคลทั่วไปในสังคมล้วนสามารถวิ่งออกกำลังกายได้โดยไม่ต้องมุ่งมั่นเป็น นักกีฬา

เมื่อเป็นการวิ่งสำหรับบุคคลทั่วไป โดยไม่จำกัดเพศและวัย การออกกำลังกายโดยการวิ่ง จึงมีลักษณะของการทำให้ร่างกายถูกใช้กำลังอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องตามหลักการเพื่อสุขภาพ ดังนั้น การวิ่งชนิดนี้จึงใช้ความเร็วไม่มากจนเกินไป และมีระยะทางวิ่งมากพอสมควร

ในทางการสื่อสาร เมื่อเทียบกับการวิ่งมิติอื่นๆ จะพบว่า การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย นี้มีรหัสที่สลับซับซ้อนในระดับปานกลาง (Medium Elaborated Code) เนื่องจากแม้ไม่ได้มีความ ซับซ้อนระดับของการวิ่งในฐานะกีฬาเฉพาะทาง แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นรหัสที่เข้าใจกันได้ทุกคนเสมอไป การวิ่งมิตินี้อาจจะต้องมีองค์ความรู้มาประกอบบ้างระดับหนึ่ง เช่น วิ่งออกกำลังกายอย่างไรให้ไม่ บาดเจ็บ วิ่งออกกำลังกายอย่างไรให้มีสุขภาพที่ดี หรือ จะไปร่วมวิ่งออกกำลังกายในมหกรรมวิ่งที่ ไต การวิจัยทางการสื่อสารของการวิ่งมิตินี้ จึงสามารถศึกษาจากบุคคลทั่วไปในสังคม ตั้งแต่ผู้ที่มี

ความสนใจในการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ไปจนถึงผู้มีส่วนร่วมในการวิ่งทั้งตามสวนสาธารณะ และมหกรรมการวิ่งขนาดใหญ่

ทั้งนี้ตามแนวคิดของ เกษม นครเขตรต์ (2555) และ กฤษฎา บานชื่น (2551) นั้น สภาพสังคมวัฒนธรรมแต่ละแห่งจะมีส่วนผลักดันให้เกิด “นักวิ่งออกกำลังกาย” แตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายอย่าง อาทิ สื่อมวลชน กระแสสังคม หรือกระทั่งในข้อสงสัยของการศึกษาครั้งนี้ อันได้แก่ วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อประเภทต่างๆ

จากลักษณะการวิ่งใน 4 มิติข้างต้น จะพบว่าแม้การวิ่งจะเป็นกิจกรรมชดเชยอ่อนร่างกาย เพื่อใช้ท่าเคลื่อนไหวพาร่างกายไปข้างหน้าเหมือนกัน แต่กลับถูกนำมาจำแนกได้หลากหลายความหมาย ทั้งนี้ หากนำมาตีวงให้แคบลงในสถานะของ “กีฬา” และ “การออกกำลังกาย” นั้น จะพบว่าการวิ่งได้ถูกบรรจุอยู่ในหมวดหมู่ของ “สันทนาการและการใช้เวลาว่าง” (Recreation and Leisure) โดยหากยึดจากแนวคิดของ Sleap (1999) มาเป็นเกณฑ์การชี้วัดแล้ว การวิ่งจะเข้าข่ายได้ดังต่อไปนี้

“เกม” (Game) และ “การละเล่น” (Play) สำหรับการวิ่งที่มีระเบียบแบบแผน กำหนดกฎเกณฑ์กติกาเอาไว้ อาจจะไม่เน้นความจริงจังจนเกินไป ผู้เล่นมีความสุขสนุกสนานจากการวิ่ง บางครั้งอาจมีมิติการแข่งขันเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง สำหรับในประเทศไทยแล้ว การละเล่นหลายอย่างที่มีลักษณะของการวิ่งก็สามารถจัดอยู่ในหมวดหมู่ของ “เกม” และ “การละเล่น” ได้ อาทิ การวิ่งเปี้ยว เป็นต้น

“งาน” (Work) สำหรับผู้ที่เป็นักกีฬาริ่งแบบมืออาชีพ การฝึกซ้อมและการแข่งขันวิ่งจึงถือเป็นงานชนิดหนึ่ง

“กีฬา” (Sport) สำหรับการวิ่งที่ไม่เพียงมีการเคลื่อนไหวของร่างกาย แต่ยังเน้นที่การแข่งขันด้วย ทั้งนี้ การแข่งขันวิ่งบางชนิดไม่ได้มีความเหมาะสมกับประชาชนทั่วไปทุกคน เช่น การวิ่งเร็ว 100 เมตร อาจไม่เหมาะกับผู้สูงอายุที่สภาพร่างกายโรยรา หรือ การวิ่งมาราธอนอาจทำให้ร่างกายของเยาวชนที่ยังโตไม่เต็มที่เกิดปัญหาในระยะยาวได้

ขณะเดียวกัน หากยึดตามลักษณะกีฬาและการออกกำลังกายของไทยโดยการนิยามของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555) ตามแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2555-2559) การวิ่งจะถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อความบันเทิง

ลักษณะนี้คือการวิ่งที่เป็นกีฬาสำหรับการแข่งขัน เน้นการพัฒนานักกีฬาของไทยให้มีความสามารถในด้านสถิติ และการเข้าร่วมมหกรรมกีฬาเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ตลอดจนรวมถึง

นักกีฬาที่สมัครเล่นที่จะก้าวขึ้นมาเป็นนักกีฬาวิ่ง อาทิ นักกีฬาวิ่งซึ่งฝึกฝนเตรียมตัวอย่างสม่ำเสมอ และเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อชิงถ้วยรางวัลและเงินรางวัลในโอกาสต่างๆ เป็นประจำ

2. การวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อมวลชน

ลักษณะนี้คือการวิ่งที่เป็นการออกกำลังกาย สำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย แม้จะถูกเรียกว่าเป็นกีฬาก็จริงแต่ก็ไม่ได้มีมิติของการแข่งขันเอาชนะเข้ามาปะปน (หรือถ้ามี ก็ไม่ใช่สาระสำคัญ) แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติได้ระบุเอาไว้ว่า การวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อมวลชนนี้ จะเน้นให้มีปริมาณผู้คนมาออกกำลังกายให้มากที่สุด และสร้างวัฒนธรรมการออกกำลังกายให้แก่ประชาชน โดย เกษม นครเขตต์ (2555) ได้เน้นย้ำถึงการวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อมวลชนว่ามีความสำคัญ และจำเป็นต้องสร้างกระแสการวิ่งผ่านวัฒนธรรมและสื่อมวลชน

ในฐานะกีฬาเพื่อมวลชนนั้น กฤษฎา บานชื่น (2551) ได้แจกแจงคุณประโยชน์ของการวิ่งนั้นว่า การวิ่งให้ผลดีใน 3 ทางด้วยกัน อันได้แก่ ผลดีต่อสุขภาพจิต ผลดีต่อสุขภาพกาย และผลดีต่อชีวิตทางเพศ และโดยเฉพาะกับผลดีต่อสุขภาพทางกายเมื่อเปรียบเทียบกับกีฬาชนิดอื่นๆ นั้น Fixx (1979) ได้ทำการวิเคราะห์เทียบกับกีฬาชนิดอื่นๆ อาทิ ปั่นจักรยาน, ว่ายน้ำ, ตีสควอช, เล่นเทนนิส ไปจนถึงการเล่นโบว์ลิ่ง โดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาให้คะแนนใน 10 ตัวชี้วัด ซึ่งจัดกลุ่มได้ 2 หมวด คือ ประโยชน์ต่อความฟิตของร่างกาย (เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ) และประโยชน์ต่อสุขภาพทางกาย (เช่น การนอนหลับ) ว่าการวิ่งได้คะแนนมากที่สุดในทุกหมวด และกลายเป็นกีฬาที่ส่งผลดีต่อมนุษย์มากที่สุด ขณะที่อัตราการเผาผลาญพลังงานนั้น ทั้ง กฤษฎา บานชื่น (2551) และ Fixx (1979) ต่างแสดงให้เห็นว่าการวิ่งในฐานะกีฬาทำให้เกิดการเผาผลาญพลังงานมากที่สุด เห็นอกว่ากีฬาทุกประเภทบนโลก

นอกจากนี้ แม้การวิ่งไม่ใช่กีฬายอดนิยมอันดับหนึ่งของไทยและต่างประเทศ แต่จากสถิติที่มีการสำรวจมา การวิ่งถือเป็นกีฬาที่ติดอันดับต้นๆ และมีปริมาณผู้มีส่วนร่วมจำนวนไม่น้อย จากสถิติของ Sporting Goods Manufacturer Association (2012) พบว่าคนอเมริกันในปีคริสต์ศักราช 2011 เลือกวิ่ง/จ็อกกิ้งแบบแอโรบิคในการออกกำลังกายประมาณ 50 ล้านคน และวิ่งตามถนนหนทางอีก 5 ล้านคน ขณะที่ในประเทศไทยนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) ระบุเอาไว้ว่าจากการสำรวจประชากรที่อายุ 11 ปีขึ้นไปในไทย ซึ่งคิดเป็นจำนวนเกือบ 58 ล้านคน มีผู้เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นประจำประมาณ 15 ล้านคน โดยในจำนวน 15 ล้านคนนี้ แบ่งเป็นผู้เล่นกีฬาที่มีลักษณะเป็นเกมกีฬาร้อยละ 34.7 โดยมีผู้เลือกการวิ่งเป็นการออกกำลังกายร้อยละ 18.5 ซึ่งนับว่าอัตราส่วนของผู้ที่เลือกใช้การวิ่งเป็นหนทางออกกำลังกายในประเทศไทยนั้นมีจำนวนพอสมควร แต่น่าสังเกตว่า แม้สถิติดังกล่าวจะดำรงอยู่และชี้ให้เห็นความสำคัญของการวิ่งใน

สังคมก็จริง แต่กลับไม่มีการนำเสนอผ่านสื่อให้กลายเป็นกระแสของสังคมแต่อย่างใด ซึ่งอาจมาจากเหตุผลว่าการวิ่งขาดคุณสมบัติบางอย่างที่กีฬามวลชน (Mass Sport) อื่นๆ มี อาทิ ความน่าสนุกสนานตื่นเต้น เป็นต้น

สำหรับในแง่ของคุณลักษณะของการออกกำลังกายด้วยการวิ่งนั้น วิโรจน์ สุทธิสีมา (2556) ได้กล่าวถึงจุดเด่นที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคนทั่วไปหลายข้อ และเป็นที่ยอมรับผ่านสื่อในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการออกกำลังกายเฉพาะบุคคลที่ไม่ต้องพึ่งพาใคร นั่นคือ สามารถวิ่งด้วยตนเองคนเดียว ไม่จำเป็นต้องมีกลุ่มคณะบุคคลมาร่วมกิจกรรม
- 2) สถานที่การเล่นสะดวก เพราะการวิ่งไม่ต้องมีสถานที่เฉพาะอย่างกีฬาชนิดอื่นๆ ดังนั้นแม้มีทางวิ่งในสวนสาธารณะก็สามารถออกกำลังกายได้แล้ว
- 3) ราคาค่าใช้จ่ายไม่แพง เป็นการออกกำลังกายที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก โดยอาศัยเพียงรองเท้าวิ่งและเสื้อผ้าที่สวมใส่สบายก็เพียงพอ
- 4) สามารถชมวิวิวทิวทัศน์ระหว่างการละเล่น การออกกำลังกายด้วยการวิ่งถือเป็นการผ่อนคลายด้วยการสัมผัสบรรยากาศรอบข้างไปพร้อมๆ กันด้วย โดยเฉพาะการออกไปงานวิ่งในต่างจังหวัดเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ
- 5) ก่อเกิดมิตรภาพในหมู่นักวิ่ง เพราะการออกกำลังกายในพื้นที่สาธารณะทำให้เกิดการพบปะกับผู้คนใหม่ๆ ซึ่งหลายครั้งก็นำไปสู่การสานสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ผู้ออกกำลังกาย
- 6) ได้เรียนรู้และเข้าใจโลก ไปจนถึงการ สร้างแรงบันดาลใจและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต เนื่องจากห้วงขณะระหว่างการออกกำลังกายด้วยการวิ่งนั้น มีลักษณะที่ไม่เร่งกระชั้นให้ตื่นเต้นจนเกินไป หลายครั้งจึงเหมือนกับการได้เข้าสู่สมาธิครุ่นคิดเกี่ยวกับสิ่งรอบตัว ขณะเดียวกัน การวิ่งที่มีเป้าหมายชัดเจน อาทิ วิ่งให้ได้ระยะมาราธอน ยังถือเป็นการเติมเต็มศักยภาพของตนเอง สร้างแรงบันดาลใจใหม่ๆ ให้แก่ชีวิต ตลอดจนไปจนถึงการทำให้เกิดกำลังใจในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอีกด้วย

ตามที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ทำให้เห็นถึงมิติของการวิ่งในหลากหลายแง่มุม ตลอดจนจนถึงคุณลักษณะและสถานภาพของการวิ่งที่ในแวดวงของการออกกำลังกายของเมืองไทย ซึ่งในแง่ของการหาความหมายเกี่ยวกับการวิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น จะได้กล่าวถึงต่อไปในส่วนของการวิ่งกับมิติทางประวัติศาสตร์

ความหมายของการวิ่งกับมิติทางประวัติศาสตร์

การวิ่งอาจได้ใน 4 มิติสำคัญ โดยมิติแรกเป็นการวิ่งที่ในกิจกรรมทั่วไป ซึ่งกล่าวได้ว่ามีในทุกยุคทุกสมัย เช่น การวิ่งหนีภัยอันตราย ถัดมาคือการวิ่งในฐานะของส่วนประกอบกิจกรรมทางการกีฬานิตอื่น ๆ เช่น การวิ่งไล่แย่งลูกฟุตบอล ถัดมาอีกคือการวิ่งในฐานะกีฬา อันได้แก่ การวิ่งเพื่อแข่งขันแพ้ชนะ และสุดท้ายคือการวิ่งเพื่อออกกำลังภายในฐานะวิถีชีวิต

Dunning (1999) ได้แบ่งยุคสมัยของกีฬาออกเป็น 3 ยุคสมัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์เพื่อเป็นกรอบการอธิบายถึงสถานะของการวิ่ง ในทางประวัติศาสตร์ อันได้แก่

1. ยุคโบราณ

นักกีฬาในยุคนี้เน้นคุณค่าเรื่องเกียรติยศศักดิ์ศรีมากกว่าความยุติธรรม ทำให้การกีฬาถูกโยงเข้าสู่วาทกรรมด้านเกียรติยศศักดิ์ศรีระหว่างผู้เข้าร่วมเล่น เช่น แข่งเพื่อพิสูจน์เกียรติยศชื่อเสียงมากกว่าจะเป็นวาทกรรมความยุติธรรมเท่าเทียมในการแข่งขัน อีกทั้งกีฬาในยุคนี้ยังเป็นการฝึกฝนเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำศึกสงคราม เช่น กีฬาชกมวยแบบโบราณ ดังนั้น กีฬาในยุคนี้จึงใช้ความรุนแรงเป็นหลัก ขณะที่การวิ่งของยุคนี้ได้เกิดขึ้นในฐานะส่วนหนึ่งของการทำศึกสงคราม เป็นการแจ้งข่าวสารการสู้รบซึ่งตามหลักฐานกำเนิดการวิ่งมาราธอนในยุคกรีกโบราณ

2. ยุคกลาง-ยุคต้นยุโรปสมัยใหม่

จากบันทึก พบว่าการแข่งขันกีฬาในยุคนี้ประกอบด้วย 4 ประเภท ได้แก่ ทัวรนาเมนต์, การล่าสัตว์, การยิงธนู และ การแข่งขันพื้นบ้าน โดยสองประเภทแรกเป็นของชนชั้นสูงที่มีเงินและฐานะทางสังคม ถัดมาอันได้แก่การยิงธนูถือเป็นของชนชั้นกลาง และกีฬาพื้นบ้านเป็นของคนชั้นล่างหรือประชาชนทั่วไป กีฬาในยุคนี้ไม่ได้ใช้ความรุนแรงเหมือนยุคโบราณ และไม่ได้ใช้หลักการเน้นความสมจริงอันเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกทหารหรือสร้างความฮึกเหิม แต่เน้นการเล่นแบบ และการสร้างความตื่นตาตื่นใจเพื่อเน้นกลุ่มคนดู ขณะที่การวิ่งของยุคนี้ถือเป็นส่วนประกอบของเกมกีฬานิตอื่น ๆ อาทิ การวิ่งเป็นส่วนหนึ่งของการล่าสัตว์ และ การวิ่งเป็นส่วนหนึ่งของกีฬาพื้นบ้านสำหรับการวิ่งในฐานะที่เป็นการแข่งขันกีฬาเพื่อแข่งขันแพ้ชนะนั้น เริ่มมีให้เห็นในผ่านงานประเพณีพื้นบ้าน ซึ่งต่อมานักกีฬากลุ่มนี้ก็ได้ฝึกฝนอย่างเป็นจริงเป็นจังเพื่อออกไล่เงินรางวัลต่อไป

3. ยุคสมัยใหม่

กีฬาที่ถูกนิยามว่าเป็นของยุคสมัยใหม่นั้นเริ่มต้นที่อังกฤษก่อน โดยศตวรรษที่ 18 มีการผลักดันของกลุ่มคนมีอำนาจในสังคมโดยเฉพาะราชสำนัก เริ่มจากกีฬาที่คนชั้นสูงมาเกี่ยวข้องได้แก่ มวย การล่าสุนัขจิ้งจอก แข่งม้า และคริกเก็ต ขณะที่ศตวรรษที่ 19 ชนชั้นกลางมีจำนวน

เพิ่มขึ้นและกลายเป็นคนกลุ่มสำคัญที่มีบทบาทกับกีฬา โดยกีฬาที่โดดเด่นได้แก่ กรีฑา กีฬาทางน้ำ กีฬาบadminton กีฬาที่ใช้ลูกบอล อาทิ ฟุตบอล รักบี้ ฮ็อกกี้ เทนนิส กีฬาในยุคนี้ไม่ใช่เพื่อศึกษาสงคราม แต่บทบาทคือความสนุกสนาน เพื่อสุขภาพ และการเข้าสังคม แม้ว่าจะมีกีฬาที่เน้นความรุนแรงเช่น ชกมวย หลงเหลืออยู่ แต่ก็มีกติกาเพื่อลดทอนอันตรายที่จะเกิดขึ้น

“การวิ่ง” ในยุคนี้ นอกเหนือจากจะเป็นการวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป และการวิ่งในองค์ประกอบของกีฬาชนิดอื่นแล้ว การวิ่งยังถูกสานต่อจากการแข่งขันเพื่อชิงรางวัลในยุคกลางและยุคต้นยุโรปสมัยใหม่ จนกลายเป็นการแข่งขันที่เป็นจริงเป็นจัง มีระบบจัดการที่มีหลักเกณฑ์เกิดสมาคมนักกรีฑา ทำให้เกิดลักษณะของการวิ่งในฐานะที่เป็นกีฬาอย่างจริงจัง ขณะเดียวกันกับเมื่อเกิดนักกีฬาอาชีพ บรรดาประชาชนทั่วไปเริ่มมองเห็นการวิ่งเป็นการออกกำลังกายเพื่อความสนุกสนาน สร้างเสริมสุขภาพ และยังเป็นการเข้าสังคม อันถือเป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งของการวิ่งในฐานะกีฬาเพื่อมวลชน (หรือการวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย)

จากนั้น เมื่อการวิ่งเฟื่องฟูไปทั่วจนกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมอังกฤษ ทำให้เกิดการปะปนระหว่างผู้คนต่างชนชั้น นำพาไปสู่ความขัดเคืองของกลุ่มชนชั้นกลางและผู้มีฐานะดีที่ไม่สามารถต่อสู้ในการแข่งขันกับกลุ่มนักกีฬาชนชั้นล่างที่วิ่งเพื่อล่าเงินรางวัลได้ จึงได้มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่าง “นักกีฬาอาชีพ” (ชนชั้นล่าง) กับ “ประชาชนผู้ออกกำลังกาย” (ชนชั้นกลางและสูง) ผ่านกลวิธีการตอบรับและการกีดกันในการเข้าร่วมสมาคมผู้ออกกำลังกาย โดยกลุ่มนักกีฬาอาชีพที่เน้นเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะและเงินรางวัลจะถูกกีดกันออกจากสมาคมนักวิ่งที่เน้นสุขภาพและการเข้าสังคม

นอกจากนี้ การที่นักวิ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้ให้ความหมายแก่การวิ่งที่แตกต่างกันออกไปได้กลายเป็นรากฐานของการจัดประเภทของนักวิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติของไทยได้นิยาม “กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ” เอาไว้ให้นักกีฬาวิ่งชั้นนำที่ต้องการเอาชนะการแข่งขันและสร้างสถิติที่ดี และนิยาม “กีฬาเพื่อมวลชน” เอาไว้ให้แก่ประชาชนในฐานะของการวิ่งออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน

ขณะเดียวกัน ในฟากฝั่งของการวิ่งในฐานะกีฬานั้น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกซึ่งถือเป็น “โอลิมปิกสมัยใหม่” อันเริ่มต้นขึ้นในปลายศตวรรษที่ 18 คือปีคริสต์ศักราช 1896 ที่นครเอเธนส์ ประเทศกรีซ ได้มีการบรรจุการแข่งขันวิ่งเข้าไปอย่างเป็นทางการ

สำหรับในประเทศไทย การ “วิ่ง” อยู่คู่กับสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยบรรพกาล และถูกผนึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางอำนาจโดยปริยาย เริ่มจากการออกรบในยามศึกสงครามนั้นล้วนมี

การวิ่งเป็นส่วนประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการวิ่งนำสาสน์อันเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารระหว่างแนวรบฝ่ายเดียวกัน ไปจนถึงการออกวิ่งเพื่อพุ่งรบแบบประจัญบานกับฝ่ายตรงข้าม หากสืบย้อนไปในเชิงประวัติศาสตร์ของอาณาจักรไทย(สยาม) จะพบว่าตั้งแต่สมัยของพ่อขุนศรีนาวนัมถม กษัตริย์ผู้เข้าครอบครองดินแดนซึ่งกลายเป็นอาณาจักรสุโขทัยในเวลาต่อมา ได้มีการออกรบและขับไล่ชนชาติขอมออกไป (ดิเรก ถึงฝั่ง 2546) ตรงส่วนนี้ทำให้เห็นว่า ความหมายของการวิ่งถูกกำกับควบคุมโดยสถาบันการปกครองและความมั่นคง

สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ระบุว่า ในเวลาต่อมา สมัยรัชกาลที่ 5 การวิ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกีฬาประเภทกรีฑา ได้เข้ามาแพร่หลายอย่างเป็นทางการในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบโดยครูชาวอังกฤษ โดยการวิ่งยุคนี้เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์เพื่อสร้างคนให้เป็น “สุภาพบุรุษ” โดยมีการแข่งขันกีฬานักเรียนและประชาชนในปี พ.ศ. 2440 เป็นหมุดหมายสำคัญ ลักษณะดังกล่าว ทำให้การวิ่งดำรงอยู่ในสถานะของสถาบันราชการซึ่งมุ่งหมายให้การวิ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองและอบรมบ่มเพาะประชาชน ในเวลาต่อมา การวิ่งระยะไกลได้มีความสำคัญมากขึ้นกับสังคมไทยและกลายเป็นกีฬาสมัยใหม่ที่มีวิทยาศาสตร์การกีฬาและระบบการบริหารจัดการที่แน่ชัด ผ่านการจัดตั้งกรมพลศึกษา สมาคมกรีฑาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย (รังสฤษฎ์ บุญชลอ 2545) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นสถาบันที่เข้ามาเพื่อกำกับความหมายวาทกรรมของการวิ่ง อันจะนำไปสู่การควบคุมการวิ่งของปัจเจกชนในสังคม

แม้หลังจากนั้นการวิ่งจะแพร่กระจายสู่ประชาชนทั่วไป ทว่าเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ของการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การวิ่งยังถูกมองว่าเป็นเสมือนหนึ่งกิจวัตรประจำวันของคนเพียงบางกลุ่ม อีกทั้งอาจจะเป็นกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่ายไร้ความสนุกสนาน และเป็นได้เพียงส่วนประกอบของกิจกรรมอื่นๆ อาทิ เป็นแค่องค์ประกอบหนึ่งของกีฬาฟุตบอลเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่าภาพความคิดเกี่ยวกับการวิ่งดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก “วาทกรรม” ที่ถูกผลิตผ่านสื่อ ซึ่งสร้างความหมายของการวิ่งออกกำลังกายเพียงแค่บางความหมาย และกดทับความหมายอื่นๆ ของการวิ่งเอาไว้จากการรับรู้ทางสังคม ผลลัพธ์จึงทำให้การวิ่งออกกำลังกายไม่เป็นที่พูดถึงในสังคมวงกว้าง จนกระทั่งเมื่อมีการณิภาพยนตร์ *รัก7ปีดี7หน* ได้รับความนิยม ทำให้เกิดการเผยตัวของวาทกรรมชุดใหม่และหลากหลายเกี่ยวกับการวิ่งเพื่อออกกำลังกายเกิดขึ้น การวิ่งจึงได้กลายมาเป็นกระแสในสังคมปัจจุบัน

ในฐานะที่การวิงวอนนำเสนอเป็นวาทกรรม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทางประวัติศาสตร์ โดยแต่ละยุคสมัยนั้นยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบริบททางสภาพสังคมวัฒนธรรม ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของความหมายทางกีฬา/การออกกำลังกายในช่วงเวลาระยะเวลาอย่าง “กระบวนการสร้างอารยธรรม” จะสามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายวาทกรรมทางการวิงวอนในเมืองไทย และยังสามารถเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตีความได้อีกด้วย

กระบวนการสร้างอารยธรรม กับ การวิง

เมื่อพิจารณาถึงมิติความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยเห็นว่า งานศึกษาว่าด้วย “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ของ Elias (2000) เป็นแนวคิดที่เหมาะสมแก่การนำมาประยุกต์ใช้อธิบายและวิเคราะห์ความหมายของการวิง

Elias เปรียบเทียบเหตุการณ์ในยุโรประหว่าง ยุคกลาง กับ ยุคสมัยใหม่ โดยพบว่าเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอากัปกริยามารยาทของมนุษย์ ซึ่ง กาญจนา แก้วเทพ (2551) ได้อธิบายว่าสิ่งดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึง “อารมณ์ความรู้สึกและกระบวนการทางจิตของปัจเจก” (Psychogenesis) ว่ามีความสัมพันธ์กับ “กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม” (Sociogenesis) โดยในรอยต่อของสองยุคสมัยนั้น ได้เกิดการจำกัดการกระทำของบุคคลให้อยู่ในขอบเขตของ “กาลละ” และ “เทศะ” มากขึ้น

การกระทำในขอบเขตของกาลละและเทศะคือการควบคุมการกระทำ การแสดงกริยามารยาททางสังคมที่เห็นได้ชัดจากภายนอก สิ่งเหล่านี้คือเครื่องบ่งชี้ความมีอารยธรรมของผู้คน เช่น การรับประทานอาหารอย่างมีมารยาทและพิธีรีตอง และเมื่อควบคุมกริยามารยาทภายนอกแล้ว จะยังซึมซับเข้าไปอยู่ในตัวบุคคลที่ละน้อย ถือว่าเป็น “กระบวนการควบคุมอารมณ์/ความรู้สึกและวิธีการใช้ร่างกาย” ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป มนุษย์จะควบคุมทั้งการกระทำภายนอกและจิตใจภายในไปโดยอัตโนมัติ

เมื่อ “กระบวนการสร้างอารยธรรม” เกิดขึ้นและแพร่กระจายไปทั่วโลก มนุษย์จะค่อยๆ ถูกกล่อมเกลาทั้งพฤติกรรมและความคิดให้อยู่ในกรอบของสังคม มนุษย์แต่ละคนจะมีการควบคุมตนเอง ควบคุมความรู้สึก ควบคุมพฤติกรรมให้แสดงออกตามขนบธรรมเนียม นั่นแปลว่า ปัจจัยภายนอกทางสังคมได้เข้ามาควบคุมตัวตน และจิตสำนึกได้ เช่น เมื่อกระทำผิดชนบประเพณีทางสังคม จะเกิดการกระตุ้นความรู้สึกให้เกิดความอับอาย ความรู้สึกผิด และความตึงเครียด

กระบวนการสร้างอารยธรรมนี้ ไปสัมพันธ์กับมิติทางการกีฬาและออกกำลังกาย ซึ่งผู้วิจัย เห็นว่ามี 2 ส่วนที่สำคัญต่อการก่อ “การวิ่ง” ในเมืองไทยยุคปัจจุบัน ได้แก่

- 1) ประเด็นเรื่องความรุนแรง
- 2) ประเด็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึก

กล่าวคือ กระบวนการสร้างอารยธรรมนั้นทำให้มนุษย์ควบคุมพฤติกรรมและการแสดงออก ทำให้กิจกรรมต่างๆ ลดความรุนแรงลง โดยเฉพาะการแข่งขันกีฬาซึ่งแต่เดิมนั้นมีมิติทับซ้อนกับศึกสงครามทำให้ใช้ความรุนแรงอย่างเต็มที่ ต่อมาการเล่นกีฬาได้เริ่มมีกฎกติกามากขึ้น ทำให้การบาดเจ็บล้มตายจากการแข่งขันกีฬาลดลง และเมื่อมีกฎเคร่งครัดซึ่งควบคุมไปถึงมารยาทและน้ำใจนักกีฬา ก็ยังผลให้กีฬาในปัจจุบันมีความรุนแรงน้อยกว่าอดีตเป็นอย่างมาก

ขณะที่ประเด็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึกนั้นก็สัมพันธ์กับความรุนแรงเช่นเดียวกัน เนื่องจากเมื่อในสังคมได้ถูกพัฒนาให้มีความอารยะมากขึ้น “เหตุผล” จะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ทำให้คู่ตรงข้ามอย่าง “อารมณ์” ของคนนั้นจะถูกสะกดเก็บเอาไว้ เมื่อปล่อยให้ช้านานเข้า สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดลักษณะ “ความมีนชาทางอารมณ์” ในยามปกติของชีวิต เช่น ในช่วงการทำงาน มนุษย์จะลดทอนการแสดงออกทางอารมณ์และความรุนแรงลง

สังคมที่ผ่านกระบวนการสร้างอารยธรรมดังเช่นในสังคมยุคปัจจุบัน จะกลายเป็นสังคมที่ใช้เหตุผลเป็นหลัก เก็บระงับอารมณ์กับความรุนแรงเอาไว้ ซึ่งสุดท้ายแล้วจะกลายเป็นความเก็บกดอัดอั้น ดังนั้น จึงต้องมีทางระบายออกโดยการสร้างพื้นที่ให้มนุษย์สามารถใช้อารมณ์ได้บ้าง และมีความรุนแรงได้บ้าง นั่นได้แก่ กิจกรรมทางการกีฬาและออกกำลังกาย อย่างไรก็ตาม กิจกรรมทางการกีฬาและการออกกำลังกายดังกล่าว ก็ถูกกระบวนการสร้างอารยธรรมกำกับควบคุมจนมีลักษณะบางอย่างที่น่าสนใจ

ในเชิงทฤษฎีนั้น Elias and Dunning (1986) อธิบายถึงลักษณะของกีฬากับการระบายออกทางอารมณ์ในชีวิตว่า

- 1) ในชีวิตซึ่งเต็มไปด้วยกำหนดกฎเกณฑ์ ชีวิตของผู้คนจะถูกทำให้ไร้ความรู้สึกลงไปเรื่อยๆ
- 2) เงื่อนไขที่จะทำให้ปัจเจกชนเกิดความตื่นเต้น (โดยเฉพาะการร่วมแสดงความตื่นเต้นในพื้นที่ทางสังคมซึ่งดูเสี่ยงว่าจะควบคุมตนเองได้ยาก) ได้กลายเป็นสิ่งที่หายากและสังคมไม่ค่อยยอมรับหรืออดทนกับการแหวกกรอบเกณฑ์ดังกล่าว
- 3) เมื่อมนุษย์ต้องระบายออกทางความรู้สึก แต่สังคมอารยะต้องการจำกัดควบคุมอารมณ์ของผู้คน จึงเกิดคำถามขึ้นมามีว่า จะทำอย่างไรให้ผู้คนได้มีประสบการณ์ตื่นเต้นตามที่พื้นฐานของ

มนุษย์พึงจะมี โดยไม่ก่อเกิดอันตรายในทางสังคมและตัวเอง และทำอย่างไรให้มนุษย์ในสังคมที่มีแต่กฎระเบียบมากขึ้นเรื่อยๆ ได้มีความตื่นเต้น มีความพึงพอใจในการแชร์ประสบการณ์ร่วมกัน โดยไม่เสี่ยงต่อภาวะแปลกแยกหรือผิดเพี้ยนจากบรรทัดฐานสังคม

4) คำตอบก็คือ การใช้กีฬาและการออกกำลังกายเป็นเครื่องมือ

เมื่อนำเอากรอบความรู้ของกระบวนการสร้างอารยธรรมมาอธิบายการวิ่งนั้น จะพบว่า แม้การวิ่งจะสามารถเป็นหนทางระบายออกจากกรอบทางสังคมที่ซ้ำซากจำเจได้ก็จริง แต่กีฬาวิ่งกลับเป็นกีฬาที่มีระดับอันแตกต่างภายในขอบข่ายของตนเอง เช่น การวิ่ง 100 เมตร อาจจะทำให้สร้างความตื่นเต้นได้มาก แต่การวิ่งระยะไกลอย่างมาราธอนกลับมีระดับความตื่นเต้นน้อยลงมา และหากผู้คนที่ใช้การวิ่งเป็นหนทางในการออกกำลังกายหรือเป็นกีฬาแล้ว ก็จะมีลดความตื่นเต้นให้น้อยลงไปอีก จนกระทั่งอาจจะกลายเป็นกิจกรรมออกกำลังกายที่น่าเบื่อหน่ายก็เป็นได้

ความน่าสนใจของการวิ่งในฐานะของกีฬาและการออกกำลังกาย อยู่ตรงลักษณะ “ท้าทาย” กับแนวคิดกระบวนการอารยะดั้งเดิม เนื่องจากการวิ่งเป็นการใช้เวลาว่างอันถือเป็นเครื่องมือในการสร้างความตื่นเต้น (Quest for Excitement) แต่การวิ่งกลับเป็นกิจกรรมออกกำลังกายที่ถูกวาทกรรมของสังคมในบางลักษณะตีตราว่าไม่มีความน่าตื่นเต้น อันเสมือนเป็นด้านตรงกันข้ามกับกีฬาฟุตบอล ทว่าเมื่อมีวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งในฐานะของกิจกรรมที่กระตุ้นความรู้สึก เช่น “วิ่งเพื่อเปลี่ยนชีวิต” “วิ่งเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ” “วิ่งเพื่อมิตรภาพ” การวิ่งกลับได้รับความนิยมจากผู้คนที่ต้องการใช้เวลาว่างในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปได้ว่า โดยตัวกิจกรรมการใช้เวลาว่างนั้น อาจจะมีลักษณะของความตื่นเต้น/ไม่ตื่นเต้น อยู่ส่วนหนึ่ง แต่ภาพตัวแทนและความหมายของกิจกรรมผ่านการสร้างวาทกรรมของสื่อ ก็มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกัน

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากมิติของการกระตุ้นความรู้สึกด้วยความรุนแรงนั้น จากเดิมที่การวิ่งในฐานะองค์ประกอบของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาดำเนินไปด้วยความอันตราย แต่ต่อมาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การวิ่งอยู่ร่วมกับการสงครามน้อยลง และเข้าไปอยู่ในมิติอื่นๆ มากขึ้น เช่น มิติทางศาสนา มิติของพิธีกรรมในงานรื่นเริง และเข้ามาสู่มิติของวิถีชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ซึ่งนับว่าแทบจะไม่เหลือความรุนแรงที่ปลุกเร้าความรู้สึกอยู่แล้ว

นอกจากนี้ เดิมทีนั้นการวิ่งอาจจะมี ความรุนแรงและอันตรายอยู่บ้าง อาทิ การวิ่งที่เสี่ยงต่อการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการหักโหมจนเกินไป (การวิ่งมาราธอนครั้งแรกของโลกจบลงด้วยการเสียชีวิต) แต่เมื่อเวลาผ่านไปกระบวนการอารยะซึ่งมีลักษณะทำให้สรรพสิ่งเป็นเหตุเป็นผลและลดระดับการแสดงออกลง ได้ทำให้ระดับความน่ากลัวของการวิ่งลดลงผ่านความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ จนกลายเป็นการออกกำลังกายสำหรับทุกคนในชีวิตปกติ และแม้จะเป็นกิจกรรมที่มี

ลักษณะเป็นสันหนากการ พักผ่อนหย่อนใจจากชีวิตการทำงาน แต่การวิ่งออกกำลังกายก็ไม่ได้มีลักษณะของการกระตุ้นมิติทางความรู้สึกเท่าที่ควร

ทั้งหมดทั้งมวลเหล่านี้ ทำให้การอธิบายวาทกรรมการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความน่าสนใจ เพราะในทางหนึ่ง การวิ่งดูจะสอดคล้องกับแนวคิด “กระบวนการสร้างอารยธรรม” ในประเด็นการออกกำลังกายซึ่งช่วยให้เกิดการระบายออกทางอารมณ์ แต่ภาพลักษณ์การวิ่งกลับสวนทางกับกิจกรรมกีฬาและออกกำลังกายประเภทอื่นๆ เนื่องจากการวิ่งถูกมองว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นแต่เหตุผล มีความหมายจำกัด และน่าเบื่อหน่าย

เช่นนี้เอง จึงทำให้น่าสำรวจตรวจสอบว่า มีวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งใดในอดีต อันทำให้การวิ่งไม่ได้รับการพูดถึงเป็นกระแสสังคม และมีวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งใดในปัจจุบัน อันทำให้เกิดความหมายที่ส่งเสริมให้คนหันมาสนใจกันมากขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่า “การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” (Critical Discourse Analysis) จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเสริมต่อกับแนวคิด “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ได้เป็นอย่างดี ในแง่ของการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวคือ

1. เมื่อวาทกรรมการวิ่งคือวิถีทางที่คนไทยในแต่ละยุคพูดหรือคิดถึงเรื่องการวิ่ง เมื่อเปลี่ยนยุค วิถีทางที่คนไทยพูดหรือคิดเกี่ยวกับการวิ่งก็จะเปลี่ยนไปด้วย

2. ทำให้สอดคล้องกับแนวคิด “กระบวนการสร้างอารยธรรม” กับมิติของการวิ่งในส่วนที่ว่าสังคมไทยแต่ละยุคนั้นมีกระบวนการสร้างอารยธรรมของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะการเข้าไปควบคุมระบบการคิด การใช้เหตุผล อารมณ์และความรู้สึกอันเกี่ยวกับการวิ่งซึ่งแตกต่างกันออกไป

3. ลักษณะของการใช้เหตุผลและอารมณ์ (กระบวนการสร้างอารยธรรม) นี้เองจะเข้าไปอยู่ในตัวเนื้อหาและบริบทของสิ่งที่คนในสังคมไทยพูดถึงเกี่ยวกับเรื่องการวิ่ง (วาทกรรม) ในแต่ละยุคสมัย

เครื่องมือทางการศึกษา: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์

ในทางวิชาการ มีผู้ให้ความหมายของ “วาทกรรม” ดังต่อไปนี้

Michel Foucault นักคิดชาวฝรั่งเศสเป็นคนแรกที่พัฒนาแนวคิดเรื่องวาทกรรมขึ้นมา โดยให้ความหมายว่าเป็น “หนทางที่แตกต่าง-ของพื้นที่ทางโครงสร้างของความคิดและปฏิบัติการทางสังคม”(Hoye 2009) จากนิยามดังกล่าว จะพบว่า Foucault ให้คุณลักษณะของวาทกรรมว่าเป็น

“โครงสร้างทางความคิด” ซึ่งมีได้หลายแบบหลายหนทาง ขณะเดียวกันวาทกรรมยังเป็น “ภาคปฏิบัติ” ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

ในวาทกรรมแบบ Foucault นี้ หัวใจสำคัญจึงอยู่ที่ “ภาคปฏิบัติการของวาทกรรม” (Discursive practice) ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติเฉพาะด้านของความรู้ด้านหนึ่งๆ ที่สำคัญในสังคม ผ่านตัวผู้ชำนาญเฉพาะด้านซึ่งมีความชอบธรรมในการพูด เช่น ความรู้ที่ช่วยโรคภัยไข้เจ็บที่ออกมาจากปากของนายแพทย์ ดังนั้น หากมองในลักษณะดังกล่าว มิติของการค้นหาวาทกรรมก็จะมีเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ จะต้องมีการค้นหาว่าผู้ชำนาญเฉพาะด้าน (ผู้มีความชอบธรรมและอำนาจ) นั้นเป็นใคร มีสถาบันทางอำนาจใดรองรับ และกล่าวเกี่ยวกับความรู้อะไรเอาไว้ อาทิ ผู้สร้างวาทกรรมกีฬาในภาพยนตร์ไทยคือผู้กำกับภาพยนตร์ ซึ่งมีสถาบันสื่อสารมวลชนรองรับ

ไม่เพียงเท่านั้น ในแง่ของกระบวนการวิเคราะห์วาทกรรม แนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Foucault คือการพยายามสืบค้นกระบวนการ ขั้นตอน และลำดับเหตุการณ์ ในการสร้างอัตลักษณ์และความหมาย ซึ่งจะนำไปสู่วาทกรรม ขณะเดียวกัน ในแง่ของภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมนั้น จะต้องดูมิติของการต่อสู้ช่วงชิง ความสัมพันธ์ของบุคคลและสถานที่ อันรวมไปถึง การมองหาการถูกกดขี่กดทับปิดกั้นความหมายด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วาทกรรมในการศึกษายุคหลังของ Foucault นั้นจะกล่าวถึง “ปฏิบัติการทางวาทกรรม” ว่ามีความซับซ้อนจากหลายสถาบันทางสังคมซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางยุคสมัยและบริบททางสังคม

ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดวาทกรรมดังกล่าวนี้ ไปประยุกต์ใช้กับแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมที่นิยมใช้ในการสื่อสารมวลชนของไทยมากที่สุด ได้แก่ แนวคิดวาทกรรมของ Fairclough (2003) ที่ชื่อว่า “การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์” (Critical Discourse Analysis) ซึ่งมองว่าวาทกรรมเป็นผลผลิตของสังคม เช่นเดียวกับที่สังคมเป็นผลผลิตของวาทกรรม ทั้งนี้ การวิเคราะห์จะกระทำผ่าน 3 มิติ อันได้แก่ ตัวบท (Text) ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) และ ปฏิบัติการด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์เป็นการวิเคราะห์ที่ดูทั้งมิติของตัวความหมายในเนื้อหา กระบวนการผลิต และบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดขึ้น

ทั้งนี้ การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์ มีความแตกต่างจากการวิเคราะห์วาทกรรมแบบทั่วไปตรงที่ให้ความสนใจทั้งในระดับเล็ก กลาง และใหญ่ ของวาทกรรม นั่นคือ ไม่เพียงแต่สอดส่องดูตัวความหมายที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษา (เล็ก) แต่ยังดูกระบวนการผลิต (กลาง) และบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ (ใหญ่) อีกด้วย ขณะเดียวกัน คำว่า “วิพากษ์” ที่นั้น ยังสะท้อนถึงมิติของการเน้นย้ำไปถึงการสำรวจตรวจสอบหาอุดมการณ์ที่ในวาท

กรรมซึ่งถูกทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ประหนึ่งเป็นเรื่องปกติสามัญในสังคม (Gee 2004) และวาทกรรมที่มีลักษณะวิพากษ์เหล่านี้ จึงมีสถาบันทางอำนาจอันมีมิติของการต่อสู้ช่วงชิงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

จากความหมายที่กล่าวมา “วาทกรรม” จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่ยังมีบริบททางสังคมวัฒนธรรมแนบติดมาด้วย และทำให้ในการศึกษาวาทกรรมจำเป็นต้องดูมิติดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อย้อนไปพิจารณาการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault จะพบว่า หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมคือภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม ซึ่งไม่ใช่เรื่องราวทั่วไปในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่ใครๆ ก็ทำให้เกิดขึ้นได้ แต่ยังมีลักษณะของภาคปฏิบัติการเฉพาะด้าน นั่นคือ วาทกรรมเป็นความหมายที่เกิดขึ้นกับประเด็นหนึ่งๆ และเป็นกระบวนการทางอำนาจที่มีลักษณะ “เฉพาะด้าน” อันมีสถาบันต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสลับซับซ้อนอีกด้วย

ขณะเดียวกัน แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault ยังได้กล่าวถึง สถาบันทางอำนาจ (Institutional Power) ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างวาทกรรม เช่น สถาบันทางการแพทย์ หรือสถาบันทางกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวาทกรรมดังกล่าวจะมีสถาบันคอยกำกับอยู่เบื้องหลัง ขณะเดียวกัน ตัวผู้พูดหรือสร้างวาทกรรมยังต้องมีการวิเคราะห์ให้เห็นถึงมิติด้านอัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) อันมีส่วนสำคัญในการสร้างวาทกรรมและอำนาจ เช่น เพศสภาพ, สถานภาพทางสังคม และชนชั้น และนอกจากนี้ เนื่องจากวาทกรรมในงานของ Foucault ยุคหลังได้พูดถึงการที่อำนาจนั้นไหลวนไปทั่ว ทำให้เกิดความสลับซับซ้อนในแหล่งที่มาของวาทกรรม พลังอำนาจจึงมาจากหลายแหล่งแม้กระทั่งปัจเจกบุคคลที่ไม่ได้เป็นสถาบัน

ในการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่าความหมายของการวิงแปรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมไปตามยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็น “วิงเพื่อการสงคราม” “วิงในฐานะการแข่งขัน” “วิงเพื่อหาเลี้ยงชีพ” “วิงเพื่อความสนุกสนาน” “วิงเพื่อรวมกลุ่มทางสังคม” “วิงเพื่อการกุศล” และ “วิงเพื่อสุขภาพ” เป็นต้น ซึ่งความหมายวาทกรรมเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่งตายตัว หากแต่มีความสัมพันธ์กับสถาบันต่างๆ ทางอำนาจทั้งน้อยใหญ่ในแต่ละยุค

จากแนวคิดวาทกรรมของ Foucault และ 3 มิติในการก่อเกิดวาทกรรมของ Fairclough จะเห็นได้ว่า แม้วาทกรรมจะเกิดจากภาษาที่ก่อให้เกิดความหมาย แต่วาทกรรมไม่สามารถจะแพร่กระจายออกไปได้หากขาด “ปฏิบัติการทางวาทกรรม” อันได้แก่ การนำเอาวาทกรรมดังกล่าวไปแพร่กระจายสู่สังคม โดยผ่านกระบวนการผลิต และส่วนสำคัญในที่นั้นนอกเหนือจากสถาบันทางกฎหมาย การศึกษา ก็ได้แก่กระบวนการผลิตของสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญในการ

ผลิตความหมายของวาทกรรม (และการเผยแพร่ของสถาบันกฎหมายและการศึกษาก็อยู่ในรูปของการสื่อสารอย่างหนึ่ง เช่น การตีพิมพ์กฎหมายหรือแบบเรียน)

เมื่อเป็นเช่นนี้ การสร้างคุณลักษณะและความหมายของการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายตามที่กล่าวมานั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการสื่อสาร เนื่องจากในฐานะที่เป็น “วาทกรรม” ความหมายดังกล่าวจะต้องถูกส่งผ่านทางการสื่อสาร ซึ่งออกมาในรูปแบบที่ทั้งสื่อและสังคมล้วนต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เช่น สื่อเป็นแหล่งแพร่กระจายวาทกรรม ขณะเดียวกันวาทกรรมก็เกิดขึ้นจากกระแสทางสังคม

เมื่อมองในกรอบวิชาการเชิงวิพากษ์ จะพบว่า การวิ่งในฐานะการออกกำลังกายได้ถูกกระทำจากความหมายทางสังคม ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ในเชิงปริมาณนั้น การวิ่งถูกนำเสนออย่างไม่หลากหลาย ทำให้ผู้คนมองมิติการวิ่งอย่างคับแคบเกินไป ขณะที่เชิงคุณภาพนั้น การวิ่งถูกนำเสนอด้วยลักษณะที่ไม่ดึงดูดใจ อาทิ วิ่งตามหลักพลศึกษา และมีลักษณะที่กีดกันผู้คนบางกลุ่ม เช่น ผู้ใช้แรงงานหาเช้ากินค่ำที่เหน็ดเหนื่อยกับการทำงาน จะพบว่า การวิ่งมีแต่จะทำให้ร่างกายเหนื่อยมากขึ้นกว่าเดิม

การที่วาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งถูกกดทับเอาไว้ด้วยลักษณะบางประการ อาทิ เป็นผลมาจากประเด็นทางอำนาจของสถาบัน และอัตวิสัยผู้พูด จะส่งผลไม่ให้มีลักษณะดึงดูดหรือเชื่อมต่อประชาชนผู้รับสื่อในวงกว้างเท่าใดนัก จากเหตุผลดังกล่าว จึงนำไปสู่ข้อสงสัยของงานวิจัยว่า แล้วที่ผ่านมานั้นความหมายหรือวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งได้ถูกสร้างขึ้นมาในแบบใด และมิติการสื่อสารได้มีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงของวาทกรรมดังกล่าวอย่างไร

จากการณ์ของการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายของเมืองไทย จากที่ประสบความตกต่ำและกลับมารุ่งเรืองได้อย่างเห็นความคืบหน้านั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการสื่อสารน่าจะมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ โดยมุมมองหลักทางวิชาการที่จะใช้ในแนวทางค้นหาคำตอบ ได้แก่ มุมมองเชิงวัฒนธรรมศึกษา อันมีการวิเคราะห์วาทกรรมผ่านสื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นเครื่องมือหลัก โดยได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ มาผนวกกับหลักฐานข้อค้นพบก่อนหน้า เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถาม ตัวแปร และข้อสันนิษฐาน ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอในการวิจัย

จากแนวคิดกรอบใหญ่ว่าด้วย “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ของ Elias จะพบว่า ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในทางประวัติศาสตร์นั้น ได้มีลักษณะสร้างอารยธรรม อัน

หมายความว่าถึงความประณีตพิถีพิถันและกฎเกณฑ์ควบคุมการใช้ชีวิตที่แน่นอนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ลักษณะดังกล่าวควบคุมให้คนต้องสะกดกั้นการแสดงความรู้สึกและอารมณ์เอาไว้ รวมไปถึงแสดงออกทางกายอย่างมีแบบแผนพิธีรีตอง มนุษย์ถูกทำให้เป็นสัตว์ที่ “ใช้เหตุผล” มากกว่า “ใช้อารมณ์” และเมื่อผนวกกับมิติทางสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งไม่เอื้อให้แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้มากนัก มนุษย์จึงต้องเก็บงำความรู้สึกจนกลายเป็นลักษณะ “มินชาทางความรู้สึก”

อย่างไรก็ตาม มนุษย์ไม่อาจเก็บงำทุกอย่างเอาไว้ได้ “การใช้เวลาว่าง” จึงเป็นพื้นที่ทางการระบายออก แต่ก็ฟ้าหรือการออกกำลังกายก็ถูกกระทำในทางสังคมและการสื่อสารให้มีความหมายบางอย่างเกิดขึ้นเช่นกัน ในงานวิจัยเรื่องกีฬากับกระบวนการสร้างอารยธรรม Elias and Dunning (1986) พบว่ากระบวนการสร้างอารยธรรมเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนนั้น ส่งผลให้กีฬาในแต่ละยุคสมัยถูกสร้าง ความหมายไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะระดับของความรุนแรงในกีฬาซึ่งลดลงเรื่อยๆ อันเป็นผลมาจาก “การควบคุมอารมณ์ความรู้สึก” และ “การใช้หลักเหตุผล” มากกว่าเดิม

ทั้งนี้ กีฬาที่ตอบสนองความตื่นเต้น (Quest for Excitement) จะได้รับความนิยมมากกว่า เช่น ฟุตบอล ซึ่งกองเชียร์มีอารมณ์ร่วมกับการแข่งขันที่ผู้เล่นสองฝ่ายพยายามทำประตูให้ได้มากกว่าฝ่ายตรงกันข้าม ขณะที่การวิ่งระยะไกลนั้นถือเป็นการออกกำลังกายที่มีลักษณะสวนทางกับฟุตบอล นั่นคือตอบสนองความตื่นเต้นได้น้อยมาก และถูกกระทำโดยวาทกรรมที่เน้นความเป็นเหตุเป็นผลมากเกินไป อาทิ “วิ่งเพื่อสุขภาพ” ซึ่งแทบไม่มีลักษณะการกระตุ้นปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกออกมามีส่วนร่วมใดๆ เลย เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายชนิดหนึ่ง ได้รับความนิยมจากสังคมไทยไม่เหมือนกันในแต่ละยุค เป็นผลสืบเนื่องมาจากมิติทางการสื่อสารผ่าน “วาทกรรมและความหมาย” ที่ต่างยุคต่างสมัยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะของวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างอารยธรรมของ Elias อันได้แก่ วาทกรรมที่เน้นเหตุผล กับ วาทกรรมที่เน้นอารมณ์ความรู้สึก ย่อมมีความสัมพันธ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนในสังคม ซึ่งให้เห็นเป็นความนิยมและการเลือกออกกำลังกายด้วยการวิ่งที่มีปริมาณแตกต่างกันออกไป

ขณะเดียวกัน งานวิจัยชิ้นนี้จำกัดวงของกลุ่มคนที่ออกกำลังกาย ตามข้อเสนอของ Simon (1991) ที่มองว่า การวิ่งในฐานะการออกกำลังกายนั้น เป็นกิจกรรมของชนชั้นกลางซึ่งเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจเหนือกว่าชนชั้นแรงงาน ดังนั้น การออกกำลังกายด้วยการวิ่งและวาทกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการวิ่ง จึงมุ่งเน้นไปยังคนไทยที่มีสถานะชนชั้นกลางเป็นหลัก

ปัญหาการวิจัย

1. วาทกรรมการวิ้งในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะกระทำต่อกัน (Interdependent) ดังต่อไปนี้

ลักษณะวาทกรรมอดีต → (ผ่านสื่อที่ผลิต/ความหมายที่สังคมรับรู้) ← อิทธิพลจาก/ส่งผลกระทบต่อ
ทางสังคม

โดยใช้การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ระยะยาว และอาศัยวิธีการศึกษาจากเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงภาพยนตร์จากอดีต

2. วาทกรรมการวิ้งออกกำลังภายในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ดังต่อไปนี้

ลักษณะวาทกรรมปัจจุบัน → (ผ่านสื่อที่ผลิต/ความหมายที่สังคมรับรู้) ← อิทธิพลจาก/ส่งผลกระทบต่อ
ทางสังคม

โดยใช้การวิเคราะห์ภาพตัดขวางในปัจจุบัน เพื่อมองหาวาทกรรมการวิ้งที่เกิดขึ้นในยุคนี้ เป็นอย่างไร

3. วาทกรรมการวิ้งลักษณะใดที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวในการวิ้งออกกำลังภายในสังคมไทยปัจจุบัน

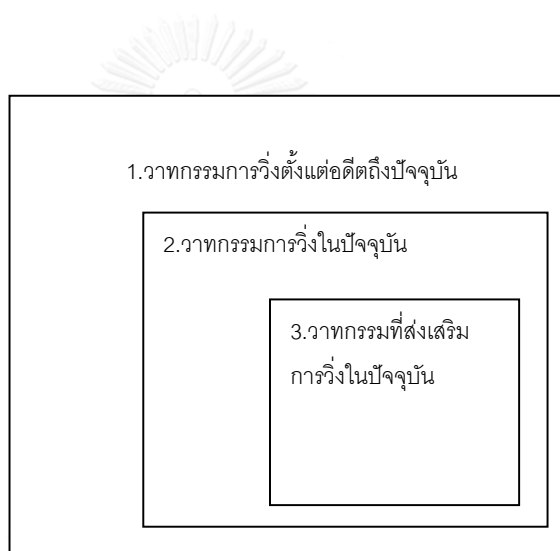
ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ดังต่อไปนี้

ลักษณะวาทกรรมปัจจุบัน → (ผ่านสื่อที่ผลิต/ความหมายที่สังคมรับรู้) ← ส่งผลกระทบต่อ
ทางสังคม

โดยใช้การวิเคราะห์ภาพตัดขวางเฉพาะปัจจุบันเพื่อพิจารณาว่า วาทกรรมลักษณะใดที่ทำให้ผู้คนสนใจการวิ้งออกกำลังภายใน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมการวิงผ่านสื่อในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันจะทำให้เห็นถึงภาพรวมของลักษณะวาทกรรมของการวิงเท่าที่เคยมีมาตั้งแต่อดีต
2. เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมการวิงออกกำลังกายผ่านสื่อในปัจจุบันของสังคมไทย อันจะเป็นการทำให้เห็นว่าวาทกรรมการวิงในปัจจุบันนั้นมีลักษณะเช่นไร
3. เพื่อวิเคราะห์หาลักษณะวาทกรรมการวิงผ่านสื่อในสังคมไทยที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวในการวิงออกกำลังกายในปัจจุบัน อันจะเป็นการจำกัดลงไปว่าวาทกรรมแบบใดที่ส่งเสริมให้เกิดกระแสการวิงในหมู่นักชกกลาง



CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 1 แสดงความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์การวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวาทกรรมที่เปลี่ยนแปลงของการวิงผ่านสื่อในเมืองไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยสร้างขอบเขตเอาไว้ว่าจะศึกษาวาทกรรมการวิงเท่าที่หาพบจากแหล่งข้อมูลซึ่งถูกบันทึกเอาไว้ในรูปแบบดังต่อไปนี้

1. สิ่งพิมพ์ ถือเป็นข้อมูลแบบลายลักษณ์อักษรซึ่งในวรรณกรรม งานวิจัย บันทึก หรือรูปแบบเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิง อันรวมไปถึงเอกสารของสถาบันที่มีผลต่อภาคปฏิบัติการวาทกรรม อาทิ เอกสารทางกฎหมาย และ เอกสารทางการศึกษา โดยจะค้นเท่าที่สามารถ

เสาะหาได้จากแหล่งข้อมูลในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในหอสมุดของสถาบันต่างๆ ตลอดจนถึงสิ่งพิมพ์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

2. ภาพยนตร์ ถือเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบภาพและเสียง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกภาพยนตร์จำนวนหนึ่ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งเป็นส่วนประกอบ เพื่อตรวจสอบดูการสร้างวาทกรรมและเทียบเคียงกับบริบทสังคมวัฒนธรรมในยุคต่างๆ ทั้งนี้วิธีการคัดเลือกคือการพิจารณาจากกระแสความนิยมของผู้ชม และการยกย่องในเชิงคุณค่าต่อสังคมจากลุ่มนักวิจารณ์

3. สื่อใหม่ ถือเป็นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้วิจัยได้ค้นหาเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่พูดถึงประเด็นการวิ่ง และเข้าไปตรวจสอบเนื้อหาย้อนหลังว่าได้กล่าวถึงการวิ่งในความหมายอย่างไร

4. สื่อกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งเพื่อสุขภาพ เพื่อดูการสร้างเนื้อหาของผู้จัดงานและการบริโภคเนื้อหาของผู้เข้าร่วมงาน ว่าได้ผลผลิตวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งออกมาอย่างไร โดยการเข้าร่วมการแข่งขันวิ่งระยะไกลนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาลักษณะการจัดแข่งขันที่ดึงดูดผู้คนจำนวนมากและมีการพูดถึงในกระแสสังคม ในช่วง 1 ปีของการเก็บข้อมูล และสื่อกิจกรรมนี้ยังรวมไปถึงการวิ่งออกกำลังกายในชีวิตประจำวันตามสวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานครด้วย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

กีฬา คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีสถานะของการละเล่นซึ่งมีกฎกติกาและการชี้วัดผลแพ้ชนะ โดยเน้นการใช้พลังกำลังทางร่างกายเป็นหลัก โดยตัวแปรสำคัญในการชี้วัดความเป็นกีฬายุคใหม่คือ “การเคลื่อนไหวร่างกาย” “การแข่งขัน” และ “การชี้วัดเชิงปริมาณ”

การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมซึ่งใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหว โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในแง่ของการทำงาน แต่เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงสันทนาการ ทั้งนี้การออกกำลังกายมีความคล้ายกับการเล่นกีฬา แต่การออกกำลังกายอาจไม่จำเป็นต้องมีการชี้วัดเชิงปริมาณ หรือ ลักษณะของการแข่งขัน

สื่อกีฬา คือ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับกีฬา ไม่ว่าจะเป็น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อใหม่ สื่อภาพยนตร์ หรือกระทั่ง สื่อกิจกรรม

การวิ่ง คือ การเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมากกว่าการเดิน โดยไม่ให้ขาทั้งสองข้างแตะพื้นในเวลาเดียวกัน โดยการศึกษาครั้งนี้แบ่งการวิ่งเป็น 4 มิติ คือ การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป การวิ่งในฐานะส่วนประกอบหนึ่งของเกมกีฬาอื่นๆ การวิ่งในฐานะกีฬา และ การวิ่งออกกำลังกาย

กระบวนการสร้างอารยธรรม คือ กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคมให้มีธรรมเนียมปฏิบัติ มีความรักกลม ลดความรุนแรงหยาบกระด้างทางการแสดงออก และ ยังรวมไปถึงการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ความรู้สึก เช่น การวิ่งซึ่งเป็นกิจกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ ถูกกระบวนการสร้างอารยธรรมทำให้มีระบบแบบแผน เน้นระเบียบเหตุผลมากขึ้น ทั้งนี้กระบวนการสร้างอารยธรรมของแต่ละสังคม จะมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่บริบท สำหรับกระบวนการสร้างอารยธรรมในสังคมไทยแม้จะได้รับอิทธิพลตะวันตกในเรื่องของเหตุผลและพิธีรีตอง แต่เมืองไทยก็ยังมีลักษณะความเป็นไทยที่ไม่ยึดหลักเหตุผลเคร่งครัดแบบวิทยาศาสตร์นัก

วาทกรรม คือ วิธีที่คนในสังคมในยุคหนึ่งๆ พูดถึงเรื่องหรือประเด็นหนึ่งๆ เช่น คนในสังคมพูดถึงประเด็นเรื่องกีฬาผ่านวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเหตุผล อันได้แก่ เล่นกีฬาเพื่อลดปริมาณแคลอรีในร่างกาย หรือ คนในสังคมพูดถึงประเด็นกีฬาผ่านวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ เช่น เล่นกีฬาเพื่อสร้างชีวิตใหม่ที่มีความหวัง

วาทกรรมจะมีมิติของสถาบันทางอำนาจ (Institutional Power) ทั้งใหญ่และเล็กที่ผลิตวาทกรรม และอำนาจของการเผยแพร่วาทกรรม เป็นตัวขับเคลื่อน ขณะเดียวกัน วาทกรรมยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างวาทกรรม อันได้แก่ การพิจารณาถึง อัตวิสัยของผู้สร้างวาทกรรม (Subjectivity) เช่น เพศสภาพ และ สถานะทางสังคม

นอกจากนี้ วาทกรรมยังแบ่งออกได้เป็น วาทกรรมหลัก (Dominant discourse) ซึ่งเป็นวิธีคิดหลักในสังคมยุคนั้นๆ กับ วาทกรรมทางเลือก (Alternative discourse) ซึ่งเป็นวิธีคิดอื่นๆ ที่อาจจะมีพออิทธิพลกับสังคมบ้าง แต่ไม่ได้มีอิทธิพลมากที่สุด

การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ คือ เครื่องมือทางการวิจัยที่มีเพื่อวิเคราะห์ลักษณะการสื่อสารความหมายของคนในสังคมยุคหนึ่งๆ ต่อเรื่องหรือประเด็นหนึ่งๆ โดยมีมิติการวิเคราะห์ 3 อย่าง อันได้แก่

ตัวบท (text) ซึ่งก็คือตัวเนื้อหาหรือคำพูด

ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive practice) ได้แก่ วิธีการที่สิ่งเหล่านั้นถูกนำเสนอออกสู่ผู้คน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แก่ การนำเสนอผ่านสถาบันต่างๆ โดยเน้นไปยังสื่อซึ่งไม่เพียงจะเผยแพร่ในฐานะของสถาบันสื่อเอง หากแต่สื่อยังเป็นแหล่งเผยแพร่วาทกรรมจากสถาบันอื่นๆ อาทิ แบบเรียนของสถาบันการศึกษาและบทบัญญัติของสถาบันกฎหมาย โดยในการศึกษาคั้งนี้จะพิจารณาถึง สถาบันที่อยู่เบื้องหลังการสร้างวาทกรรม และ ผู้กล่าววาทกรรม

ภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) คือบริบทเงื่อนไขทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาความหมายดังกล่าว โดยวิธีการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้มุ่งเน้น

จะตรวจสอบหาความสัมพันธ์เชิงอำนาจและสถาบันที่มีส่วนในการขับเคลื่อนลักษณะการสื่อสาร ความหมายในแต่ละยุคอีกด้วย

ประเภทของวาทกรรม คือลักษณะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารความหมายวาทกรรม ประกอบไปด้วย 6 ประเภทได้แก่ อธิบาย สั่งสอน เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ได้แย้ง และ สาธิต

หมวดหมู่ของวาทกรรม (Category) คือการจัดลักษณะของเนื้อหาวาทกรรมเป็นหมวดหมู่ โดยในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่เป็นไปได้ อันได้แก่ หมวดหมู่ของวิทยาศาสตร์และการแพทย์ และ หมวดหมู่ของอารมณ์และความรู้สึก

ภาพตัวแทนความรู้ คือ ลักษณะของความรู้และการได้มาซึ่งความรู้ในแขนงต่างๆ เช่น ความรู้ทางการแพทย์ ความรู้ทางด้านจิตวิทยา ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งถูกนำมาใช้ในการประกอบสร้างวาทกรรม

วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ คือ วิธีการสื่อสารที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการให้เหตุผล (Reasoning process) ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในแง่ของ ตรรกศาสตร์ (Logics) ที่เป็นลักษณะเหตุผลซึ่งยอมรับโดยทั่วกัน หรือ การใช้สถิติตัวเลข (Statistics) มาเป็นเครื่องช่วยการให้เหตุผล

วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก คือ วิธีการสื่อสารที่ไม่ได้เน้นย้ำถึงหลักตรรกะเหตุผล หรือ สถิติตัวเลข แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางจิตใจและสัญชาตญาณ ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับ อารมณ์ความรู้สึก บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ แรงกระตุ้น เป็นต้น โดยเนื่องมาจากลักษณะกระตุ้น อารมณ์ (Emotional Arousal) ของวาทกรรมการวิง การศึกษาครั้งนี้จะเน้นใช้คำว่าอารมณ์ ความรู้สึกเป็นตัวแทนทั้งหมดของวาทกรรมนี้

ข้อตกลงในงานวิจัย

1.งานวิจัยชิ้นนี้เลือกใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical discourse analysis) เป็นเครื่องมือหลักในงานวิจัยวาทกรรมการวิงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่กระนั้นก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านเอกสารโบราณซึ่งอิงกับสถาบันจำนวนมากและอาจจะหายสาบสูญไป ทำให้ไม่สามารถใช้การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์นี้กับคำถามข้อแรกที่ต้องการค้นหาวาทกรรมการวิงตั้งแต่ยุคอดีตกาลได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ในส่วนคำถามข้อแรกจึงเป็นการสืบค้นข้อมูลเท่าที่จะเสาะหา รวบรวมได้ในเชิงประวัติศาสตร์และอาศัยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและรวบรวมเอกสารข้างเคียง เพื่อประกอบเป็นหลักฐานในการอธิบายวาทกรรม

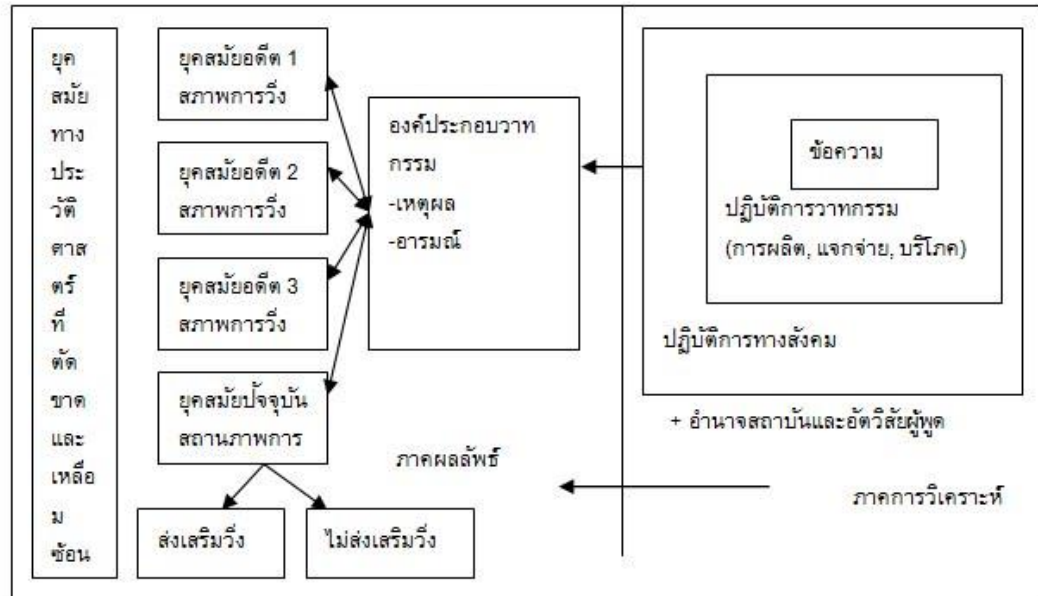
2. การศึกษาวาทกรรมครั้งนี้เป็นแบบประยุกต์ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault (ทั้งยุคที่เชื่อใน “อำนาจสถาบันหลัก” และ “พลังอำนาจจากหลายทาง”) กับ Fairclough เข้าไว้ด้วยกัน โดยได้เน้นกรอบการวิเคราะห์ใหญ่ 3 ส่วนของ Fairclough นั่นคือ “ตัวบท” “ภาคปฏิบัติการวาทกรรม” และ “ภาคปฏิบัติการสังคม” เป็นส่วนหลัก และใช้แนวคิดของ Foucault เรื่อง “อำนาจสถาบัน” และ “อัตวิสัยของผู้พูด” เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ เป็นส่วนเสริม

3. แม้การศึกษาครั้งนี้ กล่าวถึงวาทกรรมการวิพากษ์กับการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับวาทกรรมและเป็นผู้อยู่ในวาทกรรมการวิพากษ์ในปัจจุบันนั้นได้แก่ ชนชั้นกลางชาวไทย อันหมายถึงผู้มีฐานะระดับปานกลางขึ้นไป ที่พอจะมีเวลาออกกำลังกายและใช้เวลาเปิดรับสื่อบ้างตามสมควร จากการสำรวจการณ์ของผู้วิจัยตามสวนสาธารณะและมหรรมการวิพากษ์นั้น ผู้ได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมการวิพากษ์มักจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยทำงานตอนกลาง ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศที่พบว่าการวิพากษ์ออกกำลังกายมักเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีฐานะปานกลางขึ้นไปโดยส่วนใหญ่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ต่อยอดองค์ความรู้ในสาขา “กีฬากับการสื่อสาร” โดยเฉพาะการสร้างความรู้ในทางนิเทศศาสตร์ ว่าด้วยอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับวัฒนธรรมการออกกำลังกาย
 2. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิพากษ์ในฐานะการสื่อสารอย่างหนึ่งในสังคมไทย
 3. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “วาทกรรม” ในทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการออกกำลังกาย ในฐานะการสื่อสารเพื่อสุขภาพในสังคมไทย
 4. ขยายขอบเขตวิธีวิทยาใหม่ๆ ในทางการสื่อสาร
 5. เพิ่มความรู้ความเข้าใจการสื่อสารกับประเด็นทางวัฒนธรรมศึกษา
 6. ขยับขยายทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์ ในแง่ของ “คุณลักษณะของการสื่อสารด้านสุขภาพ”
- ที่ตกอยู่ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย



บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสร้างแนวทางสำหรับการตั้งคำถามและการแสวงหาคำตอบของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารกับวาทกรรม‘การวิ่ง’ของสังคมไทย” ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องกีฬาและการออกกำลังกาย (Sport and Exercise Studies)
2. แนวคิดเรื่องการวิ่ง (Running)
3. แนวคิดเรื่องการวิ่งกับการสื่อสาร (Running and Communication)
4. เส้นทางเดินของมโนทัศน์ทางทฤษฎี: จากสังคมวิทยาสู่วัฒนธรรมศึกษา
5. แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผู้ร้อยแต่ละแนวคิดให้มีความเชื่อมโยงสืบเนื่องกัน โดยในแต่ละแนวคิดได้ผนวกเอางานวิจัยทั้งของต่างประเทศและของไทยมาสอดแทรก เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งในการต่อยอดองค์ความรู้ การแสวงหาแนวทางด้านวิธีวิทยา ตลอดจนการค้นหาคำตอบที่จะนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไป

1.แนวคิดเรื่องกีฬาและการออกกำลังกาย (Sport and Exercise Studies)

ในการวิจัยหาความหมายของการวิ่งนั้น การใช้ “แนวคิดเรื่องกีฬาและการออกกำลังกาย” มาเป็นส่วนประกอบ จะสามารถทำให้เห็นถึงมิติด้านต่างๆ ของการวิ่งในฐานะที่เป็นทั้งกีฬาและการออกกำลังกายได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การพบความหมายอันหลากหลายของการวิ่งที่ขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ทางสังคมและประวัติศาสตร์ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางมากขึ้น

กำเนิดของกีฬาและการออกกำลังกาย

เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางความหมายของกีฬาและการออกกำลังกาย ผู้วิจัยเห็นว่าต้องสืบสาวไปถึงต้นกำเนิดก่อนเป็นประการแรก ว่าถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร และมีความหมายอย่างไรในระยะเริ่มต้น

จากการสำรวจเอกสาร พบว่าความหมายของกีฬาและการออกกำลังนั้นมียุคสมัยที่กระจายและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางยุคสมัยและสังคมวัฒนธรรม ดังเช่นที่ Scambler (2005) ได้ชี้ให้เห็นว่า การหาจุดเริ่มต้นและความหมายดังกล่าวมีอุปสรรคอยู่ 2 ประการ ได้แก่

1) ยังไม่มีข้อมูลอย่างเป็นระบบหลักฐานเพียงพอที่จะสืบย้อนกลับไปถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ได้ อาทิ หากกีฬาเริ่มต้นจากช่วงก่อนประวัติศาสตร์ เราก็ไม่อาจชี้ชัดตายตัวได้ว่าเกิดขึ้นอย่างแท้จริงเมื่อไหร่

2) คำนิยามของกีฬายังยึดโยงอยู่กับมิติทางวัฒนธรรม ทำให้คนต่างวัฒนธรรมย่อมจะมองลักษณะของกีฬาแตกต่างกันออกไป กิจกรรมอย่างหนึ่งอาจจะเป็นกีฬาสำหรับคนวัฒนธรรมหนึ่ง แต่ในอีกวัฒนธรรมอาจจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองก็เป็นได้

ปัญหาดังกล่าวนี้อยู่ถูกอธิบายในงานวิจัยของ Rowe (2003) เช่นเดียวกัน เขาเห็นว่าในการตรวจสอบทางประวัติศาสตร์นั้นมีความคลุมเครือ และยากจะชี้ชัดว่ากีฬาเกิดขึ้นอย่างแท้จริงเมื่อไหร่ แม้ว่าจะมีเกมการแข่งขัน (contest) ที่คล้ายกับกีฬาในยุคโบราณเกิดขึ้นแล้ว แต่เมื่อพิจารณาจากความหมายของกีฬาในกรอบความเข้าใจของปัจจุบัน เกมการแข่งขันดังกล่าวก็ดูเป็นคนละสิ่งกับที่คนในยุคปัจจุบันเข้าใจ

เมื่อความหมายของกีฬาได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของมิติทางประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรม จึงเป็นไปได้ว่าความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคหนึ่งๆ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อลักษณะของการนิยามกิจกรรมทางกีฬาในยุคนั้น โดยลักษณะทั้งหมดอาจสำรวจตรวจสอบได้ผ่านมิติทางการสื่อสาร ที่มีการบันทึกเอาไว้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในการสำรวจตรวจสอบดังกล่าว Scambler (2005) และ Rowe (2003) เห็นพ้องต้องกันว่า สรรพสิ่งในประวัติศาสตร์นั้นไม่ได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และไม่จำเป็นที่จะเปลี่ยนผ่านจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งอย่างสอดคล้องลงตัว ลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “ความไม่ต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์” (Discontinuity) ซึ่งอธิบายได้ว่า ความหมายของการวิ่งในยุคก่อนหน้าอาจจะเป็นแบบหนึ่ง เช่น เป็นส่วนหนึ่งของการสงคราม แต่พอมาถึงยุคถัดมา ความหมายของการวิ่งอาจจะเปลี่ยนแปลง/ตัดขาดจากของเดิมไปโดยสิ้นเชิง เช่น กลายเป็นการบวงสรวงทางศาสนา

ในประเด็นดังกล่าว Scambler (2005) ได้รวบรวมลักษณะต้นกำเนิดของกีฬาและการออกกำลังกายซึ่งถูกอ้างจากหลายทิศทางว่า

ฝ่ายหนึ่งเห็นว่ากีฬาเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นพื้นฐานที่จะ “ละเล่น” (Play) ของสิ่งมีชีวิต กล่าวคือเป็นแรงขับเคลื่อนจากสัญชาตญาณหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน อย่างไรก็ตาม หาก

พิจารณาในแง่นี้ก็กีฬาอาจจะเกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนมีมนุษย์ขึ้นบนโลกด้วยซ้ำ เนื่องจากสัตว์สายตระกูลอื่นๆ ก็มีแรงกระตุ้นที่จะออกวิ่งเล่นและไล่ล่าเหมือนกัน (Huizinga 1955)

ขณะที่อีกฝ่ายกลับมองว่ากีฬาเกิดจาก “การงาน” (work) มากกว่าการละเล่น โดยการงานเป็นตัวแปรที่แบ่งแยกให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์อื่นๆ กีฬาชนิดแรกที่เกิดขึ้นคือการขว้างหอก สะท้อนให้เห็นถึงการเอาชีวิตรอดและพัฒนาการในการดำรงชีพของมนุษย์มากกว่าจะเป็นกีฬาในแบบปัจจุบัน ขณะเดียวกัน การขว้างหอกยังอาจโยงไปถึงว่ากีฬาอาจจะเป็นผลมาจาก “การทำศึกสงครามต่อสู้” (Combat) ได้อีกด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่า ต้นกำเนิดทั้งสองแนวทางยังมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน เพราะไม่มีนิยามของกีฬาและการออกกำลังกายในยุคดังกล่าวอย่างแน่ชัด ดังนั้น การศึกษากีฬาและการออกกำลังกายที่ทำได้อย่างเป็นระบบในตอนนี้เป็น การหานิยามที่แน่ชัดในยุคที่มีการบันทึกผ่านสื่อเอาไว้อย่างชัดเจนเท่านั้น เช่นเดียวกับสถานภาพของการวิ่งที่ต้องอาศัยตัวชี้วัดในทางการกำเนิดที่มีความชัดเจนมากกว่านี้

ในปัจจุบัน กีฬาที่เราคุ้นเคยกันหรือ กีฬายุคใหม่ (Modern Sport) ไม่ใช่กีฬาที่สืบเนื่องมาจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ แต่เป็นกีฬาในรูปแบบ “กีฬาของอังกฤษหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม” ความเปลี่ยนแปลงสู่ลักษณะดังกล่าวนี้ได้เริ่มเกิดขึ้นประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 16 จากนั้นเกิดกระบวนการพัฒนาสู่กีฬายุคใหม่อย่างต่อเนื่อง จนมาชัดเจนในคริสต์ศตวรรษที่ 19

จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและการออกกำลังกาย ไม่เพียงจะทำให้เห็นถึงความหลากหลายของความหมายในแต่ละยุค แต่ยังสามารถเห็นถึงมิติทางการสื่อสารที่ดำรงอยู่ควบคู่ไปพร้อมๆ กัน ดังเช่นที่ Horne, Tomlinson et al. (2012) ซึ่งแม้จะยอมรับว่ากีฬาไม่ได้มีความหมายตายตัวมาแต่แรกกำเนิด จนยากที่จะสรุปว่ากีฬาคืออะไรอย่างสอดคล้องลงรอยกันทุกมุมมอง แต่สิ่งหนึ่งที่เชื่อว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการค้นหากำเนิดของกีฬา รวมไปถึงการสร้าง ความหมายกีฬาให้แก่สังคมรับรู้ คือ สื่อมวลชน

ฮอธัน ทอมลินสันและคณะยังได้อธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความหมายของกีฬา นั่นคือ ในทางประวัติศาสตร์นั้น ภายหลังจากอิทธิพลของโบสถ์ (ศาสนา) หรือกลุ่มคนชั้นสูงในสังคมค่อยๆ ลดลงไป สื่อกลายเป็นสถาบันที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการนิยามความหมายของกีฬาอย่างต่อเนื่องตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อมาปรับใช้อธิบายในเรื่องการวิ่ง การที่ผู้คนในสังคมจะมีมุมมองว่าการวิ่งเป็นเช่นไร ก็เป็นผลมาจากการมองผ่านสื่ออาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อภาพยนตร์ เป็นต้น

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสื่อมีบทบาทสำคัญทางวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความหมายของการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การออกกำลังกายกับประเด็นทางสังคม

จากความหมายที่เปลี่ยนผ่านตามยุคสมัยของกีฬาและการออกกำลังกาย ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่น่าสนใจซึ่งแทรกอยู่ในทุกยุคทุกสมัยดังต่อไปนี้

1. กีฬาและการออกกำลังกายกับบทบาททางสังคม

Birrell (1981) มองกีฬาในฐานะ “ตัวกลาง” ที่แสดงบทบาททางสังคม ทั้งในแง่ของ

1) เครื่องมือของอำนาจหลักทางสังคม ได้แก่ การหลอมรวมผู้คนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมกระแสหลัก ไปจนถึงการควบคุมพฤติกรรมทางสังคม อาทิ การวิ่งทำให้คนยอมรับกฎกติกาสากล และเรียนรู้มารยาทของสังคม

2) หน้าที่ในทางตรงกันข้ามกับอำนาจหลัก ได้แก่ เป็นการแสดงอัตลักษณ์ของคนกลุ่มน้อย และการต่อต้านการรวมหลอมให้เป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มอำนาจหลัก ดังเช่นการใส่ถุงมือสีดำและกำมือชูขึ้นในระหว่างพิธีการรับเหรียญรางวัลของนักกีฬาผิวสี เพื่อแสดงพลังของคนกลุ่มน้อยในกีฬาโอลิมปิก

3) กีฬาเป็นการให้ประสบการณ์ตื่นเต้นที่ผ่านการควบคุม-ภายใต้กรอบของสังคมที่ไม่มีความตื่นเต้น เช่น การวิ่งแข่ง 100 เมตรชิงเหรียญทอง ซึ่งทำให้ผู้ชมที่อาจจะใช้ชีวิตปกติราบเรียบได้มีวาระตื่นเต้น เป็นต้น

ลักษณะดังที่กล่าวมานั้นเป็นบทบาทเฉพาะของ “กีฬา” ทั้งนี้เมื่ออธิบายให้ครอบคลุมเรื่องการออกกำลังกาย จะพบความแตกต่างที่กลายเป็นแนวทางของงานวิจัยชิ้นนี้ นั่นคือ การพิจารณาจากมุมมองของ “พิธีกรรม” (Ritualistic) ซึ่งมีแนวทางการเข้าถึงได้ 2 ลักษณะ

1) แนวทางของเดอริคเคม (Durkheim) พิจารณากีฬาในฐานะเหตุการณ์หรือพิธีกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีแรงกระตุ้นให้เกิดความความตื่นเต้นเร้าใจ ยังผลให้เกิดการรวบรวมผู้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก เช่น การจัดมหกรรมแข่งขันกีฬาระดับประเทศ

2) แนวทางของกอฟฟ์แมน (Goffman) พิจารณากีฬาในฐานะ กิจวัตรประจำวันที่กระทำต่อเนื่องจนเป็นปกติ เช่น การวิ่งออกกำลังกายในสวนสาธารณะ โดยแนวทางนี้สามารถนำมาใช้อธิบายถึงการวิ่งในมิติการออกกำลังกายที่ไม่มีการแข่งขันจริงจัง ว่าดำรงอยู่ในฐานะของ “พิธีกรรมส่วนบุคคล” หรือ กิจวัตรที่กระทำเป็นประจำภายใต้กรอบของสังคมวัฒนธรรม

2. ระบบสังคมและเศรษฐกิจกับกีฬาและการออกกำลังกาย

Home, Tomlinson et al. (2012) ชี้ให้เห็นว่า กีฬาและการออกกำลังกายในยุคใหม่เกิดขึ้นและพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในเชิงประโยชน์ทางเศรษฐกิจและรูปแบบทางวัฒนธรรม โดย Hargreaves (1982) ได้ระบุถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่ทำให้กีฬายุคใหม่ได้เกิดขึ้นว่า ประกอบไปด้วย 5 มิติ ได้แก่

- 1) วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม
- 2) กาลเทศะ
- 3) การอุปการะจากผู้สูงศักดิ์
- 4) พลังของชนชั้น
- 5) การขยายตัวทางการค้า

ในทางประวัติศาสตร์นั้น ทั้ง Slep (1998) และ Scambler (2005) ต่างเห็นว่า ระบบอุตสาหกรรมในอังกฤษกับกีฬาและการออกกำลังกายนั้นได้ถูกพัฒนาควบคู่ไปด้วยกัน ประเทศอังกฤษเป็นศูนย์กลางการแพร่กระจายของกีฬาสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 20 ได้ก็เพราะมีสภาพทางสังคมที่ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรมเป็นตัวแปร กล่าวคือ เกิดการเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่อาศัยของคนชนบทเข้ามาทำมาหากินในเมือง จากนั้นเมื่อนายจ้างกำหนดเวลาเริ่มและเลิกงานที่แน่นอน ยังผลให้เวลาว่างและเวลาว่างถูกแยกออกจากกันอย่างชัดเจน (ซึ่งต่างจากสังคมดั้งเดิมที่เวลาในชีวิตของแต่ละคนจะไม่ถูกแบ่งแยกชัดเจนแบบนี้) ประกอบกับเมื่อคนในเมืองมีเวลาว่างจากงานประจำ และรัฐบาลหนุนให้สังคมมวลชนมีโอกาสเข้าถึงกีฬาและการออกกำลังกาย การพัฒนากีฬายุคใหม่จึงเจริญก้าวหน้า และในขณะเดียวกันนี้ ระบบโรงเรียนรัฐบาลก็สอนการเล่นกีฬาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อเป็นการฝึกฝนเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่พึงปรารถนาของสังคมอีกด้วย

เมื่อการวิ่งในฐานะกีฬาถูกวางรากฐานให้ฝึกฝนกันในโรงเรียนรัฐบาลของอังกฤษ ไม่นานนักการวิ่งอย่างเป็นทางการจึงขยายตัวเข้าสู่มหาวิทยาลัย กองทหาร และปริมนทลสาธารณะในที่สุด ทำให้ผู้คนทั้งหลายในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่างๆ คนทำงานระดับล่าง ไปจนถึงนักธุรกิจ ต่างหันมาออกกำลังกายในวันเสาร์บ่าย จนกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของสังคม และอิทธิพลของอังกฤษในการออกกำลังกายด้วยการวิ่งได้ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในโลกอีกด้วย

ในแง่ของกีฬากับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมปัจจุบันนั้น Rowe (2003) กล่าวว่า สังคมทุนนิยมทำให้คนพยายามทุ่มทรัพย์สินสำหรับกาฝึกกีฬา เพื่อจะได้สิ่งที่ดีกว่า (เช่น ที่นั่งชมในสนาม

มีทำเลที่ดีกว่า) ตลอดไปจนถึงการขยายตัวของธุรกิจทางการกีฬาที่มียอดจำหน่ายมหาศาล และเมื่อกระแสกีฬาหลังไหลเข้าสู่ชนชั้นกลางซึ่งมีการสร้างมิติทางการบริโภคเอาไว้มากขึ้น จึงเกิดความเปลี่ยนแปลงธุรกิจทางการกีฬา อันได้แก่ มีสโมสรกีฬาและองค์กรที่ต้องสมัครสมาชิก, มีเงินรางวัลเพื่อดึงดูดผู้แข่งขัน, มีสถานที่รองรับผู้คนจำนวนมากเพื่อมีส่วนร่วม, ตลาดแรงงานเติบโตเพื่อรองรับการจัดการทางการกีฬาและการออกกำลังกายทั้งแบบมืออาชีพและกึ่งมืออาชีพ, รัฐให้ทุนพัฒนาการกีฬา, ชุมกีฬาและผลิตภัณฑ์สำหรับแฟนกีฬาถูกผลิตและวางจำหน่าย และที่สำคัญคือนิตยสาร นิตยสาร ภาพข่าว ภาพยนตร์ วิทยู และโทรทัศน์ ได้เปิดพื้นที่ให้แก่การกีฬาอีกด้วย

กีฬาและการออกกำลังกายในมุมมองของศาสตร์แขนงต่าง ๆ

กีฬาและการออกกำลังกายถือเป็นประเด็น (Issue) ที่มีหลายมิติมุมมอง ดังนั้น กีฬาจึงถูกศึกษาจากหลายวิธีการเข้าถึง (Approach) ซึ่งนอกเหนือจากการนำเสนอมุมมองจากการสื่อสาร (Communication Approach) ที่จะกล่าวต่อไปในส่วนของ “แนวคิดเรื่องการวิ่งกับการสื่อสาร” (อยู่ในหัวข้อที่ 3 แนวคิดเรื่องการวิ่งกับการสื่อสาร) ผู้วิจัยได้รวบรวมมุมมองการเข้าถึงความรู้ทางกีฬาและการออกกำลังกายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

มุมมองทางจิตวิทยาสังคม (Socio-Psychological approach)

Sleap (1998) กล่าวว่าแนวคิดนี้จะทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการกีฬาและการออกกำลังกายผ่าน “ความต้องการ” (Need) ของปัจเจกบุคคล เช่น มีความต้องการอะไรในจิตใจถึงมาวิ่ง ขณะเดียวกันจะพิจารณาว่า “ความพึงพอใจในชีวิต” (Satisfaction) ขึ้นอยู่กับการเลือกกิจกรรมที่เติมเต็มความต้องการได้ อาทิ ถ้ามีความต้องการจะเป็นอิสระทางการกีฬา ก็จะเลือกกิจกรรมกีฬาที่สามารถเล่นคนเดียวได้ (Individual sports)

ถัดมาคือมิติของ “การรับรู้” (Perception) ซึ่งการรับรู้ของปัจเจกบุคคลต่อความสามารถทางร่างกายตนเอง จะมีอิทธิพลต่อการสืบสานการออกกำลังกายด้วยวิธีนั้นๆ ต่อไป เช่น ความสำเร็จในการวิ่ง 5 กิโลเมตร จะกระตุ้นให้อยากเพิ่มปริมาณการวิ่งและอยู่ในวัฒนธรรมการวิ่งต่อไป

มุมมองทางประชากรศาสตร์ (Demographic approach)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกำลังกายกับประชาชนนั้น มีแนวคิดการใช้เกณฑ์ทางประชากรศาสตร์มาเป็นตัวแปร ทว่าในการวิจัยของจริงนั้น การหาคำสำคัญจากตัว

แปรนั้นถือว่าเป็นเรื่องยากมาก เพราะปัจเจกบุคคลต่างมีคุณลักษณะที่ผิดแผกกันออกไปและยังมีความเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะค่อนข้างยากและซับซ้อน ทว่างานวิจัยที่ทำสำเร็จออกมาและมีความสำคัญต่อวงการวิชาการก็ยังมีอยู่บ้าง โดย Sleep (1998) ได้อ้างถึงการวิจัยซึ่งได้วิเคราะห์อิทธิพลจากตัวแปรทางสังคมต่อการมีส่วนร่วมทางการกีฬา ผลการวิจัยพบว่าปัญหาทางการมีส่วนร่วมกีฬานั้น อันดับหนึ่งไม่ใช่ปัญหาของโอกาสในการออกมาเล่นกีฬา แต่กลับเป็นปัญหาทางจิตใจของประชากรแต่ละคนมากกว่า หากนำมาเปรียบกับตัวอย่างกิ้ง ได้แก่ ถ้าคนไม่อยากจะวิ่งออกกำลังกาย ต่อให้มีบ้านอยู่ติดกับสวนสาธารณะก็ยังไม่คิดจะออกมาวิ่ง แต่คนที่อยากวิ่งอย่างแท้จริง ต่อให้ต้องเดินทางไปไกลเพื่อหาสถานที่วิ่ง ก็ยังกระตือรือร้นจะออกไปวิ่งให้ได้

มุมมองทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Approach)

กลุ่มทางเศรษฐกิจสังคมทำให้เกิดตัวแปรในทางการมีส่วนร่วมทางการกีฬา โดย Horne, Tomlinson et al. (2012) อ้างถึงงานวิจัยทางการกีฬากับเศรษฐกิจของ Minten and Roberts (1989) พบว่ากลุ่มคนที่มีความรู้ทางวิชาชีพชั้นสูง (Professional) จะมีส่วนร่วมกับกีฬามากกว่าคนที่ทักษะทั่วไป ส่วนคนชำนาญเฉพาะด้านซึ่งมีความเก่งกาจเป็นพิเศษ จะเข้าร่วมมากที่สุด โดยคนที่มีความรู้ระดับปานกลางและคนที่ไม่มีทักษะแรงงานจะเข้าร่วมน้อยที่สุด

ในแง่ของความสัมพันธ์กับระบบอุตสาหกรรมและทุนนิยมนั้น Brohm (1987) เสนอว่าการกลายเป็นสถาบันของกีฬาในโลกตะวันตกสอดคล้องกับพัฒนาการของรูปแบบการผลิตในระบบทุนนิยม ดังจะเห็นได้จากการกีดกันนักกีฬาผ่านร่างกาย ซึ่งร่างกายจะถูกฝึกฝนและนำมาประชันกันราวกับเป็นข้าวของที่นับเป็นชิ้นๆ อันเป็นรูปแบบของการสร้างความแปลกแยก (Alienation) แบบเดียวกับที่เกิดขึ้นในระบบการผลิตของทุนนิยม การเกิดเทคโนโลยีของการฝึกฝนร่างกายเพื่อทำให้เกิดความเก่งกาจในทางการกีฬา จึงไม่ต่างจากเทคโนโลยีเพื่อสร้างผลผลิตในระบบทุนนิยม

นอกจากนี้ ยังสามารถพิจารณาถึงระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและออกกำลังกาย

มุมมองแบบผสมหลายมิติ (Multi dimension approach)

มุมมองแบบนี้เป็นการเข้าถึงความรู้ทางการออกกำลังกายโดยใช้หลายมิติผสมกัน เริ่มต้นโดยการสันนิษฐานว่าน่าจะมีกระบวนการหลายขั้นตอนสืบเนื่องส่งอิทธิพลต่อตัวแปร ตัวอย่างได้แก่งานวิจัยของ Brandenburg and colleagues (1982) ซึ่ง Sleep (1998) ได้สรุปว่าเป็นการ

นำเสนอ “การรับเอาสันตนาการเข้ามาใช้” (Recreational activity adoption approach) แนวคิดหลักก็คือ 1) เริ่มพิจารณาจากสิ่งที่ยึดครองจิตใจอยู่ก่อนแล้ว 2) รวมไปถึงความสนใจที่มีต่อสิ่งนั้นๆ 3) จะเกิดเป็นแนวคิดในสมองและความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าว และ 4) เป็นสาเหตุที่คาดได้ว่าผู้คนจะสนใจกีฬาในทิศทางไหน และจะเข้าร่วมหรือไม่

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า มนุษย์จะมีกระบวนการติดตั้งวิถีคิดในสมองอย่างหลายขั้นตอน มีการไตร่ตรองและรู้สึกนึกคิดในทิศทางต่างๆ ก่อนจะเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา ดังนั้น เมื่อโยงถึงงานวิจัยเรื่องการวาทกรรมการวิ่ง พบว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน นั่นคือ วาทกรรมที่สื่อและสังคมเป็นผู้สร้างขึ้นจะเข้าไปยึดครองพื้นที่ในสมองของผู้คน และนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะมีส่วนร่วมทางการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายหรือไม่

มุมมองเชิงวัฒนธรรม (Cultural Approach)

Phillips (1993) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยา สรุปสถานะของวัฒนธรรมต่อการศึกษากีฬาว่า

- 1) วัฒนธรรมคือสิ่งที่ใช้ร่วมกันในหมู่ของสมาชิกสังคมและเป็นผู้สร้างบุคลิกลักษณะสิ่งนั้นๆกันขึ้นมา
- 2) วัฒนธรรมเป็นแนวคิดระดับโลก ในฐานะของ “ผลรวม”
- 3) วัฒนธรรมคือการหลอมรวม “ส่วนต่างๆ” ของวัฒนธรรม และ
- 4) วัฒนธรรมคือสิ่งที่เรียนรู้

ความน่าสนใจในการประยุกต์กับงานวิจัยชิ้นนี้ได้แก่การนำเอามุมมองเชิงวัฒนธรรมแบบไทยๆ เข้ามาพิจารณาวิเคราะห์การกีฬาและออกกำลังกาย ซึ่งการที่สังคมไทยให้ความสนใจกีฬาหลากหลายประเภทอันเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมชั้นนำนั้น ทำให้เกิดข้อสมมติฐานอย่างหนึ่งว่า เป็นไปได้ว่าสังคมไทยไม่ได้ยึดติดกับประเภทกีฬาใดเป็นหลัก แต่อาจจะขึ้นชอบบกีฬาได้ก็ตามที่มีผู้แข่งขันแล้วได้ชัยชนะ เช่นเดียวกับการอธิบายกรณีความนิยมของคนญี่ปุ่นต่อกีฬาเบสบอลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากนักกีฬาชาติตนเองไปประสบความสำเร็จในสหรัฐอเมริกา ดังนั้น สังคมวัฒนธรรมไทยจึงมีกีฬาหลายประเภทไหลวนเข้ามาในสังคม อาทิ ในยุคที่นักกีฬาเทนนิสไทยชนะการแข่งขันระดับโลก สังคมไทยจะหันมาขึ้นชอบบกีฬาเทนนิส หรือ ในยุคที่นักกีฬาแบดมินตันไทยสร้างชื่อเสียงให้ประเทศ สังคมไทยก็จะหันมาสนใจกีฬาแบดมินตันตามไปด้วย

มุมมองข้อเสนอการวิเคราะห์แบบลดทอน (Reductionist thesis Approach)

Simon (1991) กล่าวถึงวิธีวิทยาในการวิเคราะห์แบบลดทอนว่า หลักการเริ่มต้นอยู่ที่การมอง “ค่านิยมทางสังคม” เป็นกรอบใหญ่ (ตัวแปรต้น) เช่น สังคมเชิดชูความสำเร็จ จากนั้น “ค่านิยมในกีฬา” (ตัวแปรตาม) จะถูกสะท้อนออกมา เช่น เมื่อสังคมเชิดชูความสำเร็จ ผู้คนในสังคมจึงมีค่านิยมเล่นกีฬาเพื่อเอาชนะเป็นหลัก

ทฤษฎีนี้อธิบายว่าเราหาค่านิยมหรือคุณค่าในสังคมได้ โดยการมองผ่านค่านิยมหลักที่ครอบงำสังคมอยู่ โดยที่ค่านิยมหรือคุณค่าของกีฬาและการออกกำลังกายจะดำรงอยู่ในสถานะภาพตัวแทนของค่านิยมในสังคม เช่น ถ้าสังคมเน้นการแข่งขันและเน้นย้ำปัจเจกบุคคลมากกว่าความเป็นกลุ่ม กีฬาก็จะสะท้อนค่านิยมตรงนั้นออกมาในพื้นที่ของกีฬา ด้วยการที่นักกีฬาสนใจแต่ชัยชนะและไม่ยอมเล่นเป็นทีม ดังจะเห็นจากกรณีที่คนไทยนิยมกีฬาชกมวยมาตั้งแต่อดีตซึ่งมีลักษณะเป็นกีฬาของปัจเจกบุคคล

ความสำคัญของมุมมองดังกล่าวกับงานวิจัยเรื่องการวิ่งนี้ก็คือ มีความคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์วาทกรรม เพราะวาทกรรมคือค่านิยมที่เป็นกระแสสังคม อันเสมือนภาพตัวแทนของสังคมในช่วงเวลานั้น

แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในกีฬาและการออกกำลังกาย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึง 2 ประเด็นสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการกีฬาและการออกกำลังกาย อันได้แก่ ชนชั้นกับกีฬาและการออกกำลังกาย และอุปสรรคกับแรงส่งเสริมให้เล่นกีฬา

ชนชั้นกับกีฬา

Sleap (1999) เสนอความคิดเห็นว่า ชนชั้นมีบทบาทต่อการเลือกเล่นกีฬาและออกกำลังกาย ดังต่อไปนี้

ชนชั้นสูง

Veblen (1953) กล่าวว่าในทางประวัติศาสตร์นั้น ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติกับศักดิ์ศรีทางสังคมจะดำเนินไปด้วยกัน ไม่เว้นแม้แต่ทางการกีฬา คนงานทั่วไปซึ่งมีสถานะทางทรัพย์สินสมบัติและสังคมต่ำต่อยกกว่าไม่จำเป็นต้องคิดมากในการใช้เวลาว่างให้สังคมรับรู้ แต่คนชั้นสูงผู้ครอบครองสมบัติและสถานะทางสังคมนั้นจำเป็นต้องทำ พวกเขาจะต้องเล่นกีฬาซึ่งแสดงถึงสมบัติและสถานะที่เหนือกว่า ดังจะเห็นจากกอล์ฟคลับที่มีแต่นักธุรกิจมาเล่น Bourdieu

(1984) มองว่าข้อสังเกตดังกล่าวเป็นไปได้จริง เนื่องจากชนชั้นครอบครัวจะทำให้ตนเองโดดเด่น ออกมาจากกลุ่มคนที่เหลือของสังคม ดังนั้น ถ้ากีฬาเทนนิสกลายเป็นที่นิยมโดยคนทั้งสังคม เมื่อไหร่ พวกเขาจะหากีฬาอย่างอื่น เช่น นกการแข่งเรือใบมาเล่นแทน เพื่อให้ตนเองต่างจากชนชั้นอื่น

ชนชั้นกลาง

ชนชั้นกลางนั้นเกี่ยวข้องกับทุกประเภทกีฬา และมักจะก้าวข้ามไปเล่นกีฬาของพวกเขาชนชั้นสูง และเมื่อใดที่ถูกกีดกัน พวกเขาจะสร้างคลับหรือองค์กรกันขึ้นมาเอง เช่น เทนนิส เป็นต้น

ชนชั้นแรงงาน

Hargreaves (1982) เสนอว่าลักษณะกีฬาที่มีความเป็นการค้า ต้องการผู้เข้าร่วมเพื่อสร้างผลกำไร ได้ทำให้กีฬาเผยแพร่ไปทั่ว และชนชั้นกลางจึงได้มีส่วนร่วมไปด้วย โดยในคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้น ชนชั้นกลางสร้างอิทธิพลต่อการเล่นกีฬาของคนชั้นแรงงานหลายประการด้วยกัน

ประการแรก ด้วยความกังวลว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่ได้เข้าโบสถ์ จะมีพฤติกรรมและคุณธรรมที่ไม่ดี จึงใช้กีฬาเข้ามากำกับดูแลและเปลี่ยนพฤติกรรม

ประการที่สอง นักธุรกิจจำนวนมากสร้างกีฬาเพื่อให้คนงานมีร่างกายแข็งแรงและสร้างผลผลิตได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้ความภาคภูมิใจจากกลุ่มแรงงานด้วย

นอกจากที่กล่าวไป ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อสังเกตเรื่องชนชั้นกับการเล่นกีฬา ดังต่อไปนี้

1) ความแตกต่างของชนชั้นมีผลต่อการเลือกกีฬา ชนชั้นสูงจะเลือกกีฬาที่คนชั้นอื่นเล่นไม่ได้ มีอภิสิทธิ์เช่นการรับเฉพาะสมาชิก ขณะที่คนชั้นกลางจะเล่นกีฬาที่ดิบดีอ่อน ตื่นเต้น เช่น ชกมวย หรือ แข่งสุนัข เป็นต้น

2) มุมมองที่มีต่อร่างกายในการเล่นกีฬาก็มีความแตกต่างกัน Shilling (1993) มองว่าชนชั้นกลางนั้นใช้ร่างกายเพื่อเป็นพาหะหรือเครื่องมือในการเข้าถึงความสนุกสนานตื่นเต้น เช่น การเล่นฟุตบอล การชกมวย กีฬาเหล่านี้มีอารมณ์ร่วมที่เกิดจากการใช้ร่างกาย ขณะที่คนชั้นสูงจะมองร่างกายเป็นจุดหมายในการเล่นกีฬา นั่นคือ ร่างกายเป็นเหตุผลของการเล่นกีฬาโดยตรง พวกเขาเล่นกีฬาเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี หรือมีร่างกายที่งดงาม โดยมุมมองดังกล่าวนี้มีความ

คล้ายคลึงกับแนวคิดของ Elias ในประเด็นเรื่องการระบายออกซึ่งความตื่นเต้นและความรุนแรง โดยใช้ร่างกาย

3) แม้กีฬาจะเปิดกว้างให้แก่ทุกคนโดยธรรมชาติ แต่ท้ายที่สุดกีฬาก็เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมและการแบ่งแยกเสมอมา การแบ่งแยกในประวัติศาสตร์ของกรีฑาอังกฤษ สะท้อนให้เห็นได้ชัดว่ามีตั้งแต่แยกบรรดามืออาชีพออกจากคนสมัครเล่น คนชั้นสูงหาทางแยกตัวเองออกจากคนชั้นล่างในการเล่นกีฬา การเล่นกีฬาบางแบบคือหลักฐานแสดงว่าตนเองมีสถานะทางเศรษฐกิจดี

4) ในทางอุดมการณ์นั้น กลุ่มนีโอมาร์กซิสต์ได้วางตำแหน่งการเน้นย้ำอุดมการณ์ให้อยู่เหนือกว่ามิติทางเศรษฐกิจ นักวิชาการอย่าง Antonio Gramsci ใช้คำว่า ‘ครองความเป็นเจ้า’ (Hegemony) อธิบายว่าการควบคุมอุดมการณ์สามารถเข้าไปควบคุมกำกับชนชั้นเพื่อธำรงรักษาอำนาจต่อกลุ่มแรงงานต่อไปในอนาคตได้อย่างไร ซึ่งการครองความเป็นเจ้าเหล่านี้ได้ทำงานในระดับของสังคมวัฒนธรรมนั่นเอง สำหรับในกรณีของกีฬาและการออกกำลังกายนั้น จะพบว่ากีฬาถูกใช้เป็นพื้นที่ต่อสู้ทางอุดมการณ์ความคิดของผู้คนมาโดยตลอด นายทุนใช้กีฬาฟุตบอลเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยม ผู้ชมฟุตบอลสามารถใช้กีฬาเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์รักชาติ ขณะที่การวิ่งนั้นสามารถส่งเสริมอุดมการณ์ปัจเจกชนนิยม (วิ่งคนเดียว) หรือกระทั่งอุดมการณ์อื่นๆ ตามแต่ที่ถูกใส่รหัสความหมายทางการสื่อสารเข้ามา

5) ในภาพรวมของการศึกษาต่างประเทศ การมองถึงวัฒนธรรมกับกีฬาจะพบว่ากีฬาจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่นๆ พวกเขาเน้นความสำเร็จเป็นหลัก แต่เมื่อโตขึ้นวัฒนธรรมของวัยจะเปลี่ยนให้เน้นความฟิตของร่างกายและสุขภาพ โดยในมิติทางชนชั้นจะพบว่าคนยึดถือค่านิยมความสำเร็จและเข้าร่วมกีฬานั้น จะอยู่ที่ชนชั้นกลางระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ (แต่ละชนชั้นมีค่านิยมต่างกัน)

อุปสรรคและโอกาสของการเล่นกีฬา

ในประเด็นของอุปสรรคและโอกาสต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬานั้น ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

Sleap (1999) สรุปจากงานของ Flemming (1991) ว่าปัญหาทางการกีฬาของชายเอเชียในโรงเรียนของรัฐนั้น ส่วนสำคัญที่ทำให้ไม่เล่นกีฬา ได้แก่ การไม่ให้คุณค่าต่อกีฬา, การไม่มีต้นแบบที่ดี, การเห็นวิธีแสดงออกผ่านกีฬาเป็นเรื่องน่าอาย, การไม่ชอบแสดงออกต่อหน้าผู้คน, และมุมมองที่เห็นว่าเป็นการป้องกันตัวเองมากกว่าจะเป็นกีฬา

ขณะที่ Phillips (1993) เสนอถึงประเด็นโอกาสและอุปสรรคของการเล่นกีฬา โดยมองจากมิติตัวแปรทางสังคม ว่า กีฬาบางอย่างนิยมในบางภูมิภาค เช่น วอลเลย์บอล, โปโลน้ำ, ฮ็อกกี้พื้นหญ้า กีฬาบางอย่างนิยมกันตามเงื่อนไขทางภูมิประเทศ เช่น สกีเทือกเขา, วินด์เซิร์ฟ ขณะที่กีฬาบางอย่างถูกจำกัดโดยสถานะทางเศรษฐกิจ เช่น เทนนิส, ยิมนาสติก และกีฬาบางอย่างมีความหมายกับชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติบางกลุ่มมากกว่ากลุ่มอื่น เช่น บาสเก็ตบอล ฟุตบอล และยูโด ในหลายๆ ทางนั้นรูปแบบการมีส่วนร่วมของกีฬาล้วนสะท้อนมิติทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ภูมิภาค และ ความแตกต่างทางเพศสภาพ

Cohen and Felson (1979) ศึกษาโอกาสการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของเยาวชน และพบว่าเด็กจะสนใจกีฬาถ้าได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ขณะที่ลำดับถัดมาได้แก่การสนับสนุนจากเพื่อน รวมไปถึงการมีองค์กรจัดระบบทีมเอาไว้ให้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลลดหลั่นลงมา ได้แก่ ประเพณีหรือขนบทางวัฒนธรรมหรืออิทธิพลทางชาติพันธุ์ ซึ่งทำให้คนสนใจกีฬาไม่เหมือนกัน ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขทางวัฒนธรรม ซึ่งถูกผลิตโดยประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่ม และธำรงรักษาเอาไว้โดยมีเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจควบคุมอยู่

White and Curtis (1990) พบว่า มิติทางวัฒนธรรมสามารถกระตุ้นให้คนเข้าร่วมกีฬาได้ ทั้งคู่พบว่าแต่ละวัฒนธรรมนั้นมีมิติทางการเข้าร่วมกีฬาไม่เหมือนกัน คนที่พูดภาษาอังกฤษมักจะมองเห็นว่าเป็น “การแข่งขัน” และ “การทำหาย” ส่วนคนที่พูดฝรั่งเศสจะมองว่าเป็นเรื่องของ “สุขภาพ”

นอกเหนือจากผู้ปกครอง เพื่อน และอิทธิพลทางวัฒนธรรมแล้ว “ความสำเร็จทางการกีฬา” ก็เป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญ การประสบความสำเร็จในการเล่นกีฬาจะเป็นเงื่อนไขให้เกิดการสานต่อทางการกีฬาต่อไป โดยความสำเร็จนั้นอาจจะมาจากการเล่นแล้วรู้สึกสนุก หรือเกิดภาพสะท้อนตนเองว่าเป็นนักกีฬาที่ดี และหากยังประสบความสำเร็จ เช่น มีชัยชนะเล็กๆ น้อยๆ ก็จะทำให้เล่นกีฬามากกว่าเดิม

สิ่งสำคัญและสำคัญต่อการเสนอทฤษฎีของงานวิจัยครั้งนี้ คือการกล่าวถึงมิติของ “ต้นแบบ” (Role models) โดย Phillips (1993) พบว่าสิ่งที่กระตุ้นจูงใจให้คนเข้าร่วมเล่นกีฬานั้น ไม่ใช่ต้นแบบที่มีชื่อเสียงในสังคม หรือหากจะนับต้นแบบเป็นใครรอบข้างได้ ก็คงจะเป็นผู้ปกครองหรือเพื่อน มีงานวิจัยบ่งชี้ว่าต้นแบบที่เป็นคนดั่งระดับชาติ อาจจะสร้างอิทธิพลในแง่เทคนิคหรือบุคลิกท่าทาง อุปกรณ์การเล่น แต่นอกเหนือจากอิทธิพลที่ไม่ได้สำคัญมากมายนักเหล่านี้ จะพบว่า

เหล่าคนดังต้นแบบไม่ได้สร้างอิทธิพลต่อเด็กเท่าใดนัก โดยอิทธิพลที่คนดังเหล่านี้มีต่อเด็กจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่เด็กเหล่านี้ได้เข้าร่วมกิจกรรมไปแล้ว หน้าที่เป็นต้นเหตุหลักตอนแรกเริ่ม

ตัวแปรลำดับถัดมาของการเข้าร่วมเล่นกีฬา ได้แก่ โอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งรวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวก โค้ช และการแข่งขัน โดยโอกาสเข้าร่วมนี้คือสาเหตุที่ตัดสินระดับการเข้าร่วมได้ ซึ่งโอกาสในที่นี่ได้สะท้อนผ่านตัวแปรทางเชื้อชาติและถิ่นฐานอันทำให้เกิดโอกาสไม่เหมือนกัน

ทางด้านอุปสรรคสำหรับการเข้าร่วม ได้แก่ การแบ่งแยก (Discrimination) ตามด้วยการขาดแคลนทุนทรัพย์ ไปจนถึงตัวแปรทางจิตวิทยา อาทิ ไม่ชอบบรรยากาศการแข่งขันที่กดดัน ผู้ใหญ่มักสร้างบรรยากาศให้เด็กเอาชนะให้ได้ ทั้งที่ความจริงการสนุกสนานและความยุติธรรมในกีฬาเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน สำหรับลักษณะการเข้าร่วมของเด็กนั้น เด็กผู้ชายนิยมเล่นในกลุ่มใหญ่กว่า กิจกรรมที่แข่งขันมากกว่า และมีกฎกติกาที่ซับซ้อนมากกว่า โดยเด็กชายชอบจัดระบบเกมและสร้างความขัดแย้งมากกว่าเด็กหญิง

ในแง่ของการเล่นกีฬาเพื่อความเพลิดเพลินทางอารมณ์ หรือเล่นด้วยเหตุผลนั้น แม้ว่างานของ Horne, Tomlinson et al. (2012) จะมองเห็นมิติทางประวัติศาสตร์ว่า แต่เดิมนั้น กีฬายุคใหม่มีจุดเริ่มต้นและยังคงอุดมการณ์ในการใช้กีฬาอย่างมีเหตุผลเพื่อสร้างบุคลิกภาพคน เพื่อแก้ปัญหาสังคม อาชญากรรม ไปจนถึงการเข้าร่วมทางการเมือง แต่งานวิจัยบางชิ้นกลับพบว่า กีฬาไม่ใช่แหล่งสร้างบุคลิกภาพที่สำคัญนัก มันสำคัญในแง่ของการสร้างความสนุกสนานให้แก่ชีวิตผู้คนมากกว่า

ทางด้าน Simon (1991)กล่าวอ้างจากงานวิจัยของ Michener ว่า กีฬาอเมริกันนั้นมักจะเน้นไปยังพวกนักกีฬาพรสวรรค์วัยรุ่นโดยส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับวัยผู้ใหญ่ลดลง และที่สำคัญไม่ให้ความสนใจกีฬามวลชนสักเท่าใด ซึ่งความจริงแล้วกีฬาอเมริกันควรจะมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพและทักษะของตนเองอย่างเต็มที่ จากการพัฒนาที่ไม่ทั่วถึง เขามองว่าคนอเมริกันส่วนใหญ่ไม่ได้ออกกำลังกายเพียงพอต่อสุขภาพที่ดี อย่างไรก็ตาม ระดับของการออกกำลังกายนั้นแปรผันตามสถานะทางเศรษฐกิจ โดยกีฬาอย่างจ็อกกิ้งและวิ่งนั้นจะกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นกลางและคนสถานะสูงขึ้นไปเป็นหลัก ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสังคมไทย ก็พบว่า ผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งในสังคมไทยนั้นน่าจะเป็นกลุ่มชนชั้นกลางเป็นหลักเช่นเดียวกัน เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานอันเป็นชนชั้นล่างลงมานั้น ต้องเผชิญกับการใช้แรงงานประจำวันอยู่แล้ว จึงไม่ออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความเหน็ดเหนื่อยให้แก่ร่างกาย

ไซมอนกล่าวถึงโอกาสและอุปสรรคในการออกกำลังกายว่า เกี่ยวพันกับความเพลิดเพลินในชีวิต มากกว่าจะคำนึงถึงผลทางด้านสุขภาพ เช่น นักกรีฑาหญิงจะมีภาพลักษณ์ด้านบวกต่อ

ตนเองและรู้สึกสุขภาพที่ดีมากกว่าคนที่ไม่วิ่ง และนอกจากนี้ มันมีความสุขในกิจกรรมกรีฑาโดยตัวของมันเองซึ่งคนส่วนใหญ่จะไม่ได้พบในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรจะมีนโยบายต่อการกีฬาซึ่งจะสนับสนุนให้ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมในกีฬาและกรีฑา มากกว่าจะไปเน้นย้ำรางวัลให้แก่นักกรีฑาชั้นนำ เราควรหันมาสนใจผู้คนที่ทั่วไปให้มีความสุขและสุขภาพดีกับการออกกำลังกายจะดีกว่า

ชนชั้นกลางกับการออกกำลังกายในสังคมไทย

ในงานวิจัยของโลกตะวันตก ได้มีการกล่าวถึงว่าชนชั้นกลางเป็นกลุ่มสำคัญที่นำศึกษาในมิติของการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย โดยงานศึกษาครั้งนี้ได้มุ่งเน้นไปยังกลุ่มชนชั้นกลางเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การนิยามลักษณะของชนชั้นกลางในงานศึกษาของไทยนั้นมีลักษณะกระจัดกระจายและยังไม่อาจหาข้อสรุปได้อย่างชัดเจนนัก เนื่องจากเป็นชนชั้นที่เกิดขึ้นใหม่อันมีลักษณะแตกต่างจากชั้นดั้งเดิมอย่าง ชนชั้นสูงและชนชั้นล่าง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้รวบรวมคุณลักษณะของชนชั้นกลางเพื่อใช้ในการนิยามกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา โดยเน้นทางมิติทางเศรษฐกิจและแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นหลัก ดังต่อไปนี้

สมสุข หินวิมาน (2558) วิเคราะห์ชนชั้นกลางผ่านละครโทรทัศน์ในฐานะภาพสะท้อนความจริงว่า ชนชั้นกลางมีฐานะและเศรษฐกิจในระดับที่พอจะจับจ่ายใช้สอยได้ มีความเชื่อมโยงกับระบบทางการตลาด สามารถนำมาปรับอธิบายในกรณีการวิ่ง เช่น สามารถหาซื้ออุปกรณ์กีฬาในราคาพอเหมาะสม แต่ไม่แพงเกินไปถึงระดับต้องเป็นชนชั้นสูงที่มั่งมี (อาทิ การสมัครเข้าคลับกีฬาราคาแพง) และ พร้อมทั้งจะนำเอาตัวตน (ซึ่งมาจากลัทธิปัจเจกชนนิยม) นั้นมาแสดงต่อสาธารณชน เช่น การหากลุ่มทางสังคมและแสดงภาพตนเองออกกำลังกายในสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ งานศึกษาของ คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2557) ยังได้เน้นย้ำว่าชนชั้นกลางไม่ใช่ชนชั้นแบบ “อาบเหงื่อต่างน้ำ” นั้นหมายความว่า การวิ่งซึ่งมีลักษณะของความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า จะไม่สัมพันธ์กับชนชั้นล่างที่ต้องใช้แรงงานในการทำงานอยู่ก่อนแล้ว

ดังที่กล่าวไป ชนชั้นกลางในการศึกษาคครั้งนี้จึงเป็นชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ปรากฏอิทธิพลสัมพันธ์กับสื่อมวลชน ทั้งในแง่ของผู้ผลิตสื่อ ผู้ใช้งานสื่อ และถูกสื่อนำไปสร้างภาพตัวตน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากมิติด้านการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ จะพบว่าชนชั้นกลางที่ไม่ได้มีอาชีพใช้แรงงานทางกายหากใช้แรงงานผ่านความคิด ลักษณะดังกล่าวยังผลทำให้เกิดความต้องการจะใช้เวลาว่างที่มีอยู่อันหลงเหลือจากการทำงานในเมืองใหญ่ที่มีการเข้มงวดด้านเวลา โดยแสดงออกผ่านกิจกรรมเวลาว่าง (Leisure) ทางร่างกายซึ่งปกติไม่ได้นำไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ อันนำมาสู่การวิ่งออกกำลังกาย

2. แนวคิดเรื่องการวิ่ง (Running)

งานวิจัยชิ้นนี้สนใจการสร้างความหมายวาทกรรมของการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น การทบทวนแนวคิดเรื่องการวิ่ง จะทำให้เห็นลักษณะเฉพาะตัวของการวิ่ง โดยเฉพาะการวิ่งระยะไกล (ซึ่งเป็นลักษณะการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย) อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่โลกวิชาการนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่โลกของสื่อนำเสนอออกมา

สถานะของการวิ่งในฐานะกิจกรรมทางร่างกาย

กิจกรรมที่มีอิทธิพลสำคัญกับกีฬาและการออกกำลังกาย ซึ่งยังมีความหมายคล้ายคลึงไปจนถึงระดับทับซ้อนกัน ได้แก่ “เกม” (Game) “การละเล่น” (Play) และ “การงาน” (Work) อันจะได้นำมาอธิบายกับลักษณะของการวิ่งดังต่อไปนี้

“เกม” (Game) คือกิจกรรมการละเล่นอย่างหนึ่งของมนุษย์ตั้งแต่อดีต โดย Scambler (2005) ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่เรียกว่า “เกม” นั้นก่อเกิดขึ้นในชุมชนหมู่บ้านหรืองานรื่นเริงระดับชาติ เกมมีความเฟื่องฟูขึ้นผ่านยุคกลางเป็นต้นมา อาทิ การเดินรำ การกระโดด การยกน้ำหนัก ต่อมาได้ก่อให้เกิดนักแข่งเล่นเกมระดับอาชีพ (Pedestrianism) ขึ้น โดยนักแข่งเล่นเกมนี้อาจจะต้องวิ่งแข่ง เดินแข่ง เพื่อเอาชนะนักเล่นเกมคนอื่น ๆ หรือเอาชนะการทำทนายใดๆ ให้สำเร็จ โดยที่สุดแล้วผู้ชนะจะได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งนี้การเล่นแบบนี้มีให้เห็นตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 มาถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19

พัฒนาการของเกมทำให้เกิดกีฬายุคใหม่ในปัจจุบัน เนื่องจากนักเล่นเกมเหล่านี้ที่วิ่งจำนวนจนมีปริมาณมากขึ้น ผ่านกระบวนการคัดเลือกนักเล่นที่มีพรสวรรค์หรือต้องการหาเลี้ยงปากท้อง (เนื่องจากมีฐานะยากจนเป็นส่วนใหญ่) และโดยการที่นักเล่นเกมส่วนมากจะแข่งขันกันโดยการวิ่ง ทำให้จุดนี้น่าจะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เกิดการแข่งขันกรีฑาในลู่วิ่งและในสนามขึ้น ดังนั้นการวิ่งในสังคมอดีตจึงมีทั้งลักษณะของการเป็นเกมเพื่อความสนุกสนาน ก่อนที่จะมีการเพิ่มระดับของการแข่งขันจนกลายเป็นกีฬาในที่สุด

“การละเล่น” (play) เป็นสิ่งที่ Slep (1998) เห็นว่ามีคุณลักษณะเด่น คือ สามารถเกิดขึ้นที่ไหนก็ได้ โดยมีการจัดการเล่นให้เป็นระบบระเบียบ เช่น การสร้างกฎกติกา ซึ่งไม่เพียงแสดงถึงวิธีการเล่นอย่างถูกต้องตามแบบแผนเท่านั้น แต่ลักษณะดังกล่าวยังเป็นการแยกการละเล่นออกจากโลกแห่งความเป็นจริงอีกด้วย

Huizinga (1955) จำแนกคุณลักษณะของ การละเล่น (play) แบบดั้งเดิมว่าประกอบด้วย ทั้งหมด 6 แห่ง ได้แก่

- 1) เป็นไปโดยความเต็มใจและอิสระที่จะทำ
- 2) ไม่ได้สนใจในเชิงประโยชน์ใช้สอย
- 3) แตกต่างจากวิถีชีวิตปกติ
- 4) สร้างสรรค์และกระทำตามกฎหมายเกณฑ์ที่วางเอาไว้
- 5) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแค่ชั่วคราวชั่วคราว
- 6) เป็นทั้งการแสดงความเป็นตัวแทนหรือการแข่งขันในบางประเด็น

ดังนั้น การวิ่งจึงถูกนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งในมิติของการละเล่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองไทยมี คำว่า “วิ่งเล่น” สำหรับเด็กๆ และขณะเดียวกันก็มีกิจกรรมการละเล่นอย่าง “วิ่งเปี้ยว” ซึ่งถือเป็นการละเล่นพื้นบ้านดั้งเดิมที่ใช้การวิ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณา องค์ประกอบทั้ง 6 แห่งแล้ว จะพบว่าดูผิวเผินเหมือนไม่มีมิติเชิงอำนาจปะปนอยู่ในงานอดิเรก (Leisure) ที่มาพร้อมกับการละเล่นเหล่านี้เลย ซึ่งทำให้เกิดความน่าสงสัยสืบค้นว่ามีมิติทาง อำนาจได้แทรกตัวเข้ามาอยู่ในการวิ่งหรือไม่ และอย่างไร

“การทำงาน” (work) คือกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่ง Slep (1999) วิเคราะห์ว่าประกอบไปด้วย สองลักษณะที่แตกต่างกัน

- 1) การทำงานที่เป็นการว่าจ้าง งานประเภทนี้ทำแล้วได้เงินเป็นผลตอบแทน เช่น การ รับจ้างวิ่งแข่ง
- 2) การทำงานที่ไม่ได้ค่าจ้าง งานประเภทนี้คืองานที่ต้องทำแต่ไม่ได้เงินเป็นสิ่งตอบแทน อาจจะเป็นการทำงานบ้านของตนเอง เช่น ล้างจาน ถูบ้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับกีฬาก็คือ กีฬาสามารถมองว่าเป็นการทำงานได้ นั่น คือ เป็นการทำงานว่าจ้างในรูปแบบของนักกีฬาอาชีพ

สำหรับการวิ่งในไทยนั้น ถือว่าอยู่ในมิติของการงานก็ต่อเมื่อเป็นกรณีนักวิ่งอาชีพที่เน้น การแข่งขันเพื่อเกียรติยศหรือเงินรางวัลเป็นการเฉพาะ ซึ่งถือว่ามีอยู่เป็นจำนวนน้อยมาก

ตารางที่ 1 สรุปความแตกต่างระหว่าง การละเล่น, เกม, งาน และ กีฬา

การละเล่น (Play)	เกม (Game)	งาน (Work)	กีฬา (Sport)
มีกฎระเบียบแบบแผน แต่ไม่เน้นความจริงจัง โดยหนีจากโลกแห่งความจริง และ มีเพื่อความสนุกสนาน	คล้ายการละเล่น แต่มีมิติทางการแข่งขันมากกว่า และ เน้นการใช้ทักษะทางความคิด	มีประเด็นเรื่องการตอบแทน/ไม่ตอบแทน และ มีลักษณะของการเป็นหน้าที่บังคับ	เน้นพละกำลัง การเคลื่อนไหว/ปะทะร่างกาย มีความจริงจังในการแข่งขัน มีเหตุผลรองรับการกระทำ มีความเป็นสถาบัน
ผู้วิ่งลักษณะนี้คือบุคคลทั่วไปที่วิ่งในวิถีชีวิตประจำวัน รวมถึงการวิ่งออกกำลังกาย	ผู้วิ่งลักษณะนี้จะวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของประเพณีต่างๆ ไปจนถึงส่วนหนึ่งของกีฬา และการออกกำลังกาย	ผู้วิ่งลักษณะนี้คือนักกีฬามืออาชีพซึ่งเลี้ยงชีพด้วยการวิ่งแข่ง	ผู้วิ่งลักษณะนี้คือผู้จริงจังกับการวิ่งในฐานะกีฬาและกีฬาสชนิดอื่นที่มีการวิ่งเป็นส่วนประกอบ

การวิ่งในความหมายต่างๆ

ตามความหมายจากพจนานุกรม พบความหมายการวิ่งในลักษณะคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

พจนานุกรมเคมบริดจ์ออนไลน์ (2557) กล่าวว่า การวิ่ง หมายถึง การเคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ ด้วยความเร็วว่าการเดิน โดยมีจังหวะการก้าวทำให้เท้าหนึ่งเคลื่อนอยู่กลางอากาศก่อนที่เท้าอีกข้างจะแตะพื้น

พจนานุกรมอ็อกฟอร์ด (2557) กล่าวว่า การวิ่ง หมายถึง การเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมากกว่าการเดิน โดยไม่ให้ขาทั้งสองข้างแตะพื้นในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ ยังได้จำแนกการวิ่งออกเป็นหลายลักษณะ เช่น กีฬาและการออกกำลังกาย, การแข่งขัน และการไล่ล่า เป็นต้น

เมื่อพิจารณาให้รอบด้านและครอบคลุมจากการสรุปรวบรวมจากแหล่งต่างๆ จะพบว่า “การวิ่ง” เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวทางร่างกายชนิดหนึ่ง ซึ่งยังมีมิติที่หลากหลายดังต่อไปนี้

1. การวิ่งในฐานะส่วนประกอบของกิจกรรมทั่วไป

เนื่องจากร่างกายมนุษย์ปกติมีโครงสร้างที่เอื้อให้สามารถวิ่งได้ ดังนั้น เมื่อมนุษย์ต้องการเร่งความเร็วในการเดินทางด้วยเท้า จึงกลายเป็นการวิ่งไปโดยปริยาย เราจะพบเห็นการวิ่งในทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเป็น การต้องวิ่งเพื่อเร่งความเร็วไปยังที่หมายให้ทันเวลาของหนุ่มสาวซึ่งทำงานออฟฟิศในเมือง การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของการทำศึกสงครามยุคโบราณ หรือกระทั่ง การวิ่งเพื่อหนีเอาตัวรอดเมื่อเกิดเหตุการณ์ระทึกขวัญ เป็นต้น

ในทางการสื่อสาร การวิ่งประเภทนี้มีรหัสทางการสื่อสารค่อนข้างชัดเจนตายตัว (restricted code) เนื่องจากเป็นที่รับรู้และเข้าใจกันโดยทั่วไป ทุกคนในสังคมสามารถมีส่วนร่วมได้ และยังเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตปกติประจำวันอีกด้วย ดังนั้น การถอดรหัสตีความทางการสื่อสารเกี่ยวกับการวิ่งมิตินี้ จึงไม่ได้มีระดับที่สลับซับซ้อนนัก

2. การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของเกมกีฬา

เนื่องจากเกมกีฬาเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว เพื่อแข่งขันเอาชนะ การใช้ความเร็วเพื่อให้ได้เปรียบคู่ต่อสู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในกีฬา ดังนั้น การวิ่งจึงมักเป็นส่วนหนึ่งของการเล่นกีฬาชนิดอื่นๆ อาทิ การวิ่งเพื่อเลี้ยงลูกบอลไปทำประตูในกีฬาฟุตบอล การออกตัววิ่งไปด้านหน้าและด้านหลังของคอร์ทแบดมินตัน ไปจนถึงบางช่วงเวลาของการชกมวยที่มีการวิ่งไล่ต่อยคู่ต่อสู้ นอกจากนี้ การอบอุ่นร่างกายทั้งก่อนและหลังการเล่นกีฬา ได้มีการวิ่งเป็นส่วนประกอบอีกด้วย

ในทางการสื่อสาร การวิ่งประเภทนี้เริ่มมีรหัสทางการสื่อสารละเอียดซับซ้อนมากขึ้น (elaborated code) เนื่องจากมี รหัสเฉพาะทางที่เป็นกฎกติกาของการแข่งขันกีฬาแต่ละชนิดคอยกำกับอยู่ การมีส่วนร่วมของคนทั่วไปทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและส่วนร่วมในการตีความจึงยากขึ้น การศึกษาวิจัยทางการสื่อสารจึงจำเป็นต้องพยายามทำความเข้าใจรหัสเฉพาะทางดังกล่าว ทั้งจากผู้เล่นกีฬาโดยตรงและผู้วิจัยที่เข้าไปมีส่วนร่วมเก็บข้อมูล

3. การวิ่งในฐานะกีฬา

หากพิจารณาการวิ่งในฐานะเป็นเกมกีฬาชนิดหนึ่ง องค์ประกอบสำคัญตามหลักการกีฬาสมัยใหม่ของ Guttman (1994) ได้แก่ การวัดผลเชิงปริมาณ (Quantification) ทำให้เกิดการนับค่าสถิติทางการแข่งขัน เช่น แด้มที่ทำได้ ระยะเวลาที่เข้าเส้นชัย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวจึง

ยังผลให้เกิด “การแข่งขัน” ระหว่างกันในกลุ่มผู้เล่น การวิ่งในฐานะกีฬาจึงเป็นการวิ่งเพื่อแข่งขันให้เกิดการแข่งขันเป็นสำคัญ

จากการรวบรวมข้อมูลกีฬาวิ่งซึ่งอยู่ในหมวด “กรีฑา” (Athletics) ของมหกรรมกีฬาโอลิมปิกส์ พบว่า การวิ่งแข่งมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่วิ่ง 100 เมตร ไปจนถึงการวิ่ง 42.195 กิโลเมตร (มาราธอน) หรือการวิ่งที่มีลักษณะเป็นทีม อาทิ วิ่งผลัด 4 คูณ 100 เมตร เป็นต้น ทำให้การวิ่งในแต่ละประเภทนั้น นักกีฬาจะต้องฝึกฝนในประเภทของตนของเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ ซึ่งถือเป็นเรื่องยากที่จะมีความสามารถครอบคลุมทุกระยะการแข่งขันได้ เช่น นักวิ่ง 100 เมตร จะสร้างกล้ามเนื้อและฝึกระบบการหายใจ ที่แตกต่างจากนักวิ่งระยะมาราธอน ขณะที่นักวิ่งประเภทวิ่งผลัดระยะสั้นนั้น ไม่เพียงจะต้องมีความเร็วสูงเท่านั้น หากต้องฝึกความชำนาญเป็นพิเศษในการรับส่งไม้ผลัดกับเพื่อนร่วมทีมอีกด้วย

ขณะเดียวกัน สถานะของการวิ่งในแต่ละประเภทก็มีความสำคัญลดหลั่นกันไปขึ้นอยู่กับ การให้คุณค่าจากคนในแวดวงกีฬา แม้สื่อมวลชนมักจะนำเสนอและให้คุณค่ากับการวิ่งระยะสั้น อาทิ 100 เมตร เนื่องจากเป็นระยะทางที่น่าตื่นเต้นเร้าใจเพราะผู้ชนะจะขึ้นชื่อว่า “เร็วที่สุด” อันเป็นคุณค่าที่นับวันยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบัน แต่ในกีฬาโอลิมปิกยังให้ความสำคัญกับการวิ่งแข่งระยะไกลที่สุดอันได้แก่ การวิ่งมาราธอน โดยมักจะทำให้การชิงชัยเหรียญทองการวิ่งมาราธอนชายเป็นกีฬาประเภทสุดท้ายเพื่อปิดการแข่งขัน เพราะถือว่าเป็นการแข่งขันที่ “เก๋ไก๋” ซึ่งทำให้ระลึกถึงการวิ่งแจ้งข่าวสารในศึกสงครามยุคโบราณ และยังเป็นการแข่งขันที่อยู่คู่กับประวัติศาสตร์แห่งเกมกีฬาของมวลมนุษยชาตินี้ตั้งแต่แรกเริ่ม

ในทางการสื่อสาร บทบาทของรหัสเฉพาะทางของการวิ่งในฐานะกีฬา ถือว่ามีความซับซ้อนมากที่สุดในบรรดามิติการวิ่งทั้งหมด เพราะมีลักษณะเฉพาะทางอย่างมาก อันจะเห็นได้จาก การที่ไม่เพียงเป็นกีฬาทั่วไป หากยังเป็นกีฬาวิ่งโดยเฉพาะอีกด้วย การสื่อสารนี้จึงมีรหัสเฉพาะทางอันซับซ้อนที่สุด (very elaborated code) ที่เป็นกฎกติกาของการแข่งขันวิ่งคอยกำกับอยู่ ดังนั้น การศึกษาวิจัยทางการสื่อสารจึงจำเป็นต้องพยายามทำความเข้าใจรหัสเฉพาะทางดังกล่าวจากผู้สนใจติดตามการวิ่งแข่งโดยเฉพาะ หรือจากตัวนักกีฬาวิ่งแข่งโดยตรง

4. การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

การวิ่งอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ (และอาจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างในชีวิต อาทิ เพื่อสุขภาพ เพื่อกำลังใจในชีวิต) โดยไม่ยึดหลักของการแข่งขันแพ้ชนะกับผู้อื่น อาจนับให้การวิ่งในฐานะของการออกกำลังกายอันถือเป็นกิจกรรมทางร่างกายของมนุษย์อย่างหนึ่ง ความน่าสนใจ

ของการวิ่งหัวข้อนี้คือ บุคคลทั่วไปในสังคมล้วนสามารถวิ่งออกกำลังกายได้โดยไม่ต้องมุ่งมั่นเป็นนักกีฬา

เมื่อเป็นการวิ่งสำหรับบุคคลทั่วไป โดยไม่จำกัดเพศและวัย การออกกำลังกายโดยการวิ่งจึงมีลักษณะของการทำให้ร่างกายถูกใช้กำลังอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องตามหลักการเพื่อสุขภาพ ดังนั้น การวิ่งชนิดนี้จึงใช้ความเร็วไม่มากจนเกินไป และมีระยะทางวิ่งมากพอสมควร

ในทางการสื่อสาร เมื่อเทียบกับการวิ่งมิติอื่นๆ จะพบว่า การวิ่งในฐานะการออกกำลังกายนี้มีรหัสที่สลับซับซ้อนในระดับปานกลาง (medium elaborated code) เนื่องจากแม้ไม่ได้มีความซับซ้อนระดับของการวิ่งในฐานะกีฬาเฉพาะทาง แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นรหัสที่เข้าใจกันได้ทุกคนเสมอไป การวิ่งมิตินี้อาจจะต้องมีองค์ความรู้มาประกอบบ้างระดับหนึ่ง เช่น วิ่งออกกำลังกายอย่างไรให้ไม่บาดเจ็บ วิ่งออกกำลังกายอย่างไรให้มีสุขภาพที่ดี หรือ จะไปร่วมวิ่งออกกำลังกายในมหรธรมวิ่งที่ใด การวิจัยทางการสื่อสารของการวิ่งมิตินี้ จึงสามารถศึกษาจากบุคคลทั่วไปในสังคม ตั้งแต่ผู้ที่มีความสนใจในการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ไปจนถึงผู้มีส่วนร่วมในการวิ่งทั้งตามสวนสาธารณะและมหรธรมการวิ่งขนาดใหญ่

ทั้งนี้ตามแนวคิดของ เกษม นครเขตต์ (2555) และ กฤษฎา บานชื่น (2551) นั้น สภาพสังคมวัฒนธรรมแต่ละแห่งจะมีส่วนผลักดันให้เกิด “นักวิ่งออกกำลังกาย” แตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายอย่าง อาทิ สื่อมวลชน กระแสสังคม หรือกระทั่งในความคิดเห็นของผู้วิจัย อันได้แก่ วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อประเภทต่างๆ

แม้มนุษย์น่าจะมีความสามารถที่จะวิ่งในชีวิตประจำวันได้ก่อนมีการบันทึกทางประวัติศาสตร์ แต่เมื่อสำรวจตามที่มีการบันทึกเอาไว้ นั่น พบว่าลักษณะ “คงตัว” ของการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ได้เกิดขึ้นภายหลังจากการแพร่กระจายของกีฬาสสมัยใหม่แบบอังกฤษในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดย Guttman (1994) ได้สรุปถึงคุณลักษณะของกีฬาสสมัยใหม่เอาไว้ทั้งสิ้น 7 ประการ ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์อธิบายกับกรณีการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางโลก (Secularism) คือ ไม่ใช่พิธีกรรมทางศาสนาหรือสถาบันชั้นสูง แต่เกี่ยวข้องกับความสุขสนาน ความบันเทิง และว่าด้วยผู้คนเดินดินปกติทั่วไป สำหรับการวิ่งระยะไกลนั้น ถือเป็นกีฬาที่ทุกคนสามารถเข้ามาเล่นหรือแข่งขันได้ โดยไม่มีการกีดกันทางชนชั้นหรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ดังนั้น เราจะเห็นคนทุกประเภทไม่จำกัดสถานะเข้าร่วมแข่งขันวิ่งมาราธอนได้

2. ความเท่าเทียม (Equality) ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมโดยไม่มีกีดกันชาติกำเนิด อยู่ภายใต้กฎกติกาเดียวกันหมด และโดยส่วนใหญ่แล้ว การแข่งขันวิ่งระยะไกลในประเทศต่างๆ หรือระดับนานาชาติ มักจะไม่จำกัดเชื้อชาติของผู้เข้าแข่งขัน หรือหากจะมี ก็อาจจะมีเพียงแค่การแบ่งประเภทของรางวัลเพื่อกระจายให้นักวิ่งท้องถิ่นบ้าง

3. ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (Specialization) นักกีฬาสมัยใหม่จะมีความเป็น “ผู้ชำนาญเฉพาะด้าน” นั่นคือฝึกฝนเพื่อให้เก่งในทักษะบางอย่างสำหรับชนิดกีฬานั้นๆ ดังเช่น การฝึกฝนนักวิ่งระยะไกล ที่แตกต่างจากนักวิ่งระยะใกล้ ทั้งในแง่ของการสร้างกล้ามเนื้อ แผนการฝึกซ้อม ไปจนถึงยุทธวิธีการแข่งขัน

4. ความเป็นเหตุเป็นผล (Rationalization) ในการเล่นหรือแข่งกีฬาจะต้องใช้หลักเหตุผล วิเคราะห์การฝึกซ้อม แผนการเล่น เพื่อที่จะมีชัยชนะคู่ต่อสู้ สำหรับการวิ่งระยะไกลนั้น ก็ต้องใช้หลักเหตุผลในการฝึกซ้อม เช่น การวิเคราะห์กล้ามเนื้อของนักกีฬาตามหลักวิทยาศาสตร์ ว่าในระยะเวลาการแข่งขันจะต้องซ้อมเพียงเบาๆ เพื่อที่กล้ามเนื้อจะได้คลายตัวและมีความพร้อมเพียงพอในวันแข่งขันจริง

5. รูปแบบการบริหารจัดการแบบรัฐ (Bureaucratization) กีฬาสมัยใหม่จะถูกควบคุมผ่านหน่วยงานอันสลับซับซ้อนหลายชั้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ ระดับนานาชาติ มีการบริหารจัดการ ให้อาจารย์ ลงโทษ สร้างกฎแข่งขัน ในกีฬาวิ่งระยะไกลนั้นเมื่อไทยมีสมาพันธ์นักวิ่งเพื่อสุขภาพ สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย ขณะที่ระดับสูงขึ้นไปอีกได้แก่ การกีฬาแห่งประเทศไทย และระดับนานาชาติได้แก่ สมาพันธ์กรีฑานานาชาติ เป็นต้น ซึ่งมีอำนาจในการรับรองสถิติการแข่งขัน ไปจนถึงการตัดสินที่เกี่ยวข้องกับกฎกติกาทุกอย่าง

6. การวัดผลเชิงปริมาณ (Quantification) กีฬาสมัยใหม่มีการวัดผลอย่างหลากหลาย รวมถึงมีการนับค่าสถิติการแข่งขัน การจะวัดผลว่าใครแพ้หรือใครชนะจะขึ้นอยู่กับตัวเลขเชิงปริมาณที่แต่ละฝ่ายทำได้ เช่น กีฬาฟุตบอลคือจำนวนประตู ขณะที่การวิ่งระยะไกลคือสถิติเวลาที่เข้าเส้นชัย ผู้วิจัยเห็นว่าในการวัดผลเชิงปริมาณนี้ยังนำไปสู่ตัวชี้วัดความเป็นกีฬา นั่นคือ ลักษณะของการแข่งขันระหว่างผู้เข้าร่วมเล่นกีฬา (Competition) อีกด้วย

7. การบันทึกสถิติ (Records) กีฬาสมัยใหม่จะเกี่ยวข้องกับการสร้างและการทำลายสถิติ เพื่อให้ให้นักกีฬามีพัฒนาการและเพื่อการเอาใจช่วยเชียร์ของผู้ชม

การวิ่งกับบริบทเรื่อง “พื้นที่และเวลา”

เมื่อนำคุณลักษณะของการวิ่งในภาพรวมมาจำแนกให้เห็นถึงคุณลักษณะระดับย่อยลงไป อันได้แก่ การวิ่งแบบต่างๆ และบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการวิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “พื้นที่และเวลา” (Time and Space) ในสังคมไทย จะทำให้ได้ลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่าง “การวิ่ง” และ “สังคมไทย” ดังต่อไปนี้

1) การเดิน (Walk)

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ระบุความหมายของการวิ่งเอาไว้ว่า “ก. ยกเท้าก้าวไป” ซึ่งถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายไปข้างหน้าที่มีลักษณะของความช้าเมื่อเทียบกับการวิ่ง โดยการเดินสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทั้งในที่พักอาศัยและนอกที่พักอาศัยซึ่งถือเป็นกิจกรรมปกติ กิริยาเช่นนี้สอดคล้องกับสังคมในแบบกลไกกรรมโบราณที่เน้นความสอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านของเวลา เช่น ฤดูกาลทำเกษตรกรรมที่ไม่ได้เร่งรีบ และยังปรากฏให้เห็นในเอกสารทางประวัติศาสตร์ว่าชนชั้นและเพศสภาพมีผลต่อการเคลื่อนไหวด้วยการเดิน อาทิ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ (2540) ซึ่งเป็นกษัตริย์ (ชนชั้นสูง) กล่าวถึงในหนังสือ “ไกลบ้าน” ถึงการบริหารร่างกายด้วยการเดินเป็นหลัก และ กรมศิลปากร (2555) ได้เน้นย้ำถึงมิติด้านเพศสภาพในโบราณว่าผู้หญิงจะถูกอบรมสั่งสอนไม่ให้มีกิริยาเดินเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วเกินไป เพราะจะทำให้ดูไม่ดีในสายตาผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้ ยังมีสุภาวศิตคำพังเพยที่เกี่ยวกับมิติเชิงเวลาในการให้คุณค่ากับความช้าในสังคมไทย เช่น ช้าเป็นการนานเป็นคุณ อดเบรี้ยวไว้กินหวาน และ ช้าช้าได้พำเล้งงาม เป็นต้น

2) การวิ่งระยะสั้น (The Sprints)

ในทางการกีฬานั้น ฟอง เกิดแก้ว และ สวัสดิ์ ทรัพย์จาง (2524) ระบุถึงการวิ่งระยะสั้นว่าเป็นการวิ่งที่ใช้พลังกำลังและความเร็วขั้นสูงสุด ซึ่งสัมพันธ์กับระยะทางการวิ่งที่สั้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการวิ่งในมิติอื่นๆ ในทางประวัติศาสตร์ที่ไม่ใช่กีฬา จะพบว่า การวิ่งสั้นยังมีนัยยะของการวิ่งอย่างรวดเร็วซึ่งไม่ใช่ความหมายในเชิงบวกนัก ไม่ว่าจะเป็นการวิ่งเพื่อหนีจากภพภัย วิ่งด้วยความแตกตื่นตกใจ ซึ่งเป็นกิริยาที่ไม่สอดคล้องกับสังคมที่เน้นความช้าและนิ่งของเวลา ตัวอย่างของถ้อยคำที่ระบุถึงการวิ่งเร็วในทางลบ ได้แก่ วิ่งหน้าตื่น วิ่งกระหืดกระหอบ หรือกิริยาอาการเร่งรีบบางอย่างที่สอดคล้องกับลักษณะของทุนนิยมยุคใหม่ อันขัดแย้งกับลักษณะโบราณ เช่น น้ำขึ้นให้รีบตัก เป็นต้น ดังนั้น การวิ่งระยะสั้นในแง่มุมที่ไม่ใช่กีฬาจึงมีลักษณะที่ขัดแย้งกับค่านิยมหลักของสังคมไทยในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชนชั้นสูงและเพศหญิงนั้น จะไม่ถูกระบุให้

เกี่ยวโยงสัมพันธ์กับลักษณะของการวิ่งอย่างรวดเร็ว นอกเหนือไปจากการวิ่งในห้วงยามไม่ปกติ เป็นวิกฤต (Crisis) นอกจากนี้ การวิ่งระยะสั้นด้วยความรวดเร็วยังถูกจำกัดด้วยบริบททางด้านพื้นที่ กล่าวคือการวิ่งลักษณะดังกล่าวต้องมีพื้นที่เฉพาะเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและความเดือดร้อน

3) การวิ่งระยะยาว (The Distance Runs)

ฟอง เกิดแก้ว และ สวัสดิ์ ทรัพย์จำนง (2524) ระบุถึงการวิ่งระยะยาวว่าเป็นกีฬาและการออกกำลังกายที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้สูงวัยเท่านั้น โดยลักษณะเด่นในการวิ่งชนิดนี้คือความทนทานของร่างกายและจังหวะในการวิ่งที่สม่ำเสมอ แม้การวิ่งชนิดนี้ในทางการกีฬาจะเกิดขึ้นได้ในแทบทุกสถานที่ แต่บางแห่งอาจจะไม่เหมาะสม เช่น ริมนนใหญ่ในช่วงฤดูร้อน เมื่อพิจารณาในบริบททางประวัติศาสตร์ จะพบว่า การวิ่งระยะยาวนั้นเป็นกิจกรรมที่ถูกผนวกให้อยู่ใน 2 ลักษณะสำคัญ อันได้แก่ การวิ่งด้วยความจำเป็นดังจะเห็นการศึกสงคราม และ การวิ่งเพื่อการออกกำลังกายอันเป็นมิติเชิงสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ในเอกสารยุคโบราณของไทยนั้นไม่ได้ระบุถึงการวิ่งระยะยาวแบบกีฬากระทั่งการมาถึงการการวิ่งในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบสมัยรัชกาลที่ 5 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากมิติการวิ่งซึ่งทำให้ร่างกายเหน็ดเหนื่อยและมีคราบโคลนตามร่างกาย การวิ่งในลักษณะนี้จึงไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชนชั้นสูงและเพศหญิงในลักษณะโบราณ ดังเช่นในหนังสือ “กฤษณาสนน้อง” ของ กฤษณา เทวรักษ์ (2504) ที่สอนให้ผู้หญิงต้องมีกีฬามารยาทที่งดงาม เป็นกุลสตรีต่อหน้าผู้คน

ประวัติศาสตร์การวิ่ง: จากอดีตถึงปัจจุบัน

Whannel (1983) มองว่า กรีฑา (athletics) ซึ่งมีการวิ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ถือเป็นกรณีศึกษาสำคัญที่เกิดขึ้นในยุคแรกๆ ในฐานะสิ่งที่มีบทบาทสำคัญของการพัฒนากีฬาสมัครเล่น (Amateurism) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การวิ่งเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญซึ่งมีพัฒนาการนำไปสู่การออกกำลังกายของประชาชนทั่วไป

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์พบว่า งานรื่นเริงสังสรรค์ตามชนบทของศตวรรษที่ 16 และ 17 ในยุโรปโดยเฉพาะประเทศอังกฤษ มักจะมีการแข่งขันวิ่งรวมอยู่ด้วย การวิ่งถูกสร้างความหมายและมีบทบาททางสังคมในด้านสันตนาการเรื่อยมา จนกระทั่งศตวรรษที่ 19 การแข่งขันวิ่งได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท นั่นคือ ประเภทนักวิ่งมืออาชีพที่มีความเก่งกาจซึ่งมีรางวัลล่อใจให้ (วิ่งในฐานะกีฬา) และประเภทที่เปิดกว้างให้ชนชั้นกลางได้มาร่วมสังสรรค์กันโดยไม่ได้มีรางวัลมากมายนัก (วิ่งในฐานะการออกกำลังกาย) ทั้งนี้ การพัฒนาของการวิ่งในฐานะกิจกรรม

ทางสังคมดำเนินไปโดยมีความขัดแย้งและความกดดันระหว่างชนชั้น ชนชั้นแรงงาน ชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง ดำเนินควบคู่ไปด้วย เพราะแต่ละชนชั้นพยายามจะควบคุมสถาบันทางการเมืองกีฬาเอาไว้ภายใต้อำนาจของกลุ่มตน

จากการต่อสู้ระหว่างชนชั้นทางการเมืองกีฬาในอังกฤษ ทำให้เกิดพัฒนาการของกีฬา อันได้แก่

- 1) รูปแบบของสโมสรและการต่อสู้เพื่อเป็นผู้นำทางการเมืองกีฬา โดยแต่ละภาคส่วนจะมีแรงสนับสนุนจากกลุ่มของตน
- 2) การก้าวขึ้นมามีบทบาทอย่างสูงของนักกีฬาสมัครเล่น อันนำไปสู่วัฒนธรรมการออกกำลังกายของคนทั่วไป
- 3) การต่อสู้กันในทางอำนาจของสถาบันทางการเมืองกีฬา และ
- 4) ผลกระทบจากการค้าขาย ตลอดจนการเข้ามามีบทบาทของสื่อต่างๆ

เมื่อถึงจุดวิกฤติ การปะทะทางอำนาจของนักวิ่งอาชีพ (Professional) และ นักวิ่งสมัครเล่น (Amateurism) ได้เกิดขึ้น เมื่อกลุ่มนักกีฬาสมัครเล่นที่มีฐานะอยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร ได้ก่อตั้งสโมสรเพื่อจะฝึกฝนและแข่งขันกันในพวกพ้องของตนเองโดยไม่ขอปะปนกับบรรดานักวิ่งมืออาชีพ ผ่านทางองค์กร AAC (Amateur athletic club) ที่ได้ตั้งกฎระเบียบบางประการเอาไว้ซึ่งกลายเป็นการกีดกันนักกีฬามืออาชีพ

นอกจากนี้ ยังมีการกีดกันกลุ่มชนชั้นแรงงานออกไปจากการแข่งขันของกลุ่มนักกีฬาสมัครเล่น เนื่องจากกลุ่มนักกีฬาสมัครเล่นมองว่ากลุ่มแรงงานนั้นมีความได้เปรียบกว่าในการแข่งขัน (พละกำลังดีกว่า) อย่างไรก็ดี ในท้ายที่สุด เมื่อมีการเข้ามาของพานิชนิยม-ซึ่งเน้นการค้าและการทำกำไร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอุดมการณ์ของสโมสรนักวิ่งสมัครเล่น ด้วยการเปิดกว้างมากขึ้นและนักกีฬามืออาชีพก็สามารถเข้าร่วมได้ กลายเป็นการเปลี่ยนผ่านสู่การสร้างองค์กรกีฬาที่มีระบบแบบแผนและผลงานทางธุรกิจเข้าไป จนมีลักษณะดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับในไทย การ “วิ่ง” อยู่คู่กับสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยบรรพกาล การออกรบในยามศึกสงครามล้วนมีการวิ่งเป็นส่วนประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการวิ่งนำสาสน์อันเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารระหว่างแนวรบฝ่ายเดียวกัน ไปจนถึงการออกวิ่งเพื่อฟุ้งระบบประจัญบานกับฝ่ายตรงข้าม หากสืบย้อนไปในเชิงประวัติศาสตร์ของอาณาจักรไทย(สยาม) จะพบว่าตั้งแต่สมัยของพ่อขุนศรีนาวนัมถม กษัตริย์ผู้เข้าครอบครองดินแดนซึ่งกลายเป็นอาณาจักรสุโขทัยในเวลาต่อมา ได้มีการออกรบและขับไล่ชนชาติขอมออกไป (ดิเรก ถึงฝั่ง 2546)

การวิ่งแบบเป็นกีฬาหรือการออกกำลังกายนั้น เข้ามาเมืองไทยพร้อมกับการสร้างความทันสมัย (Modernization) โดย สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ระบุ

ไว้ว่าในสมัยรัชกาลที่ 5 การวิ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกีฬาประเภทกรีฑา ได้เข้ามาแพร่หลายอย่างเป็นทางการในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบโดยครูชาวอังกฤษ การวิ่งยุคนี้เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์เพื่อสร้างคนให้เป็น “สุภาพบุรุษ” โดยมีการแข่งขันกรีฑานักเรียนและประชาชนในปี พ.ศ. 2440 เป็นหมุดหมายสำคัญ ในเวลาต่อมา การวิ่งระยะไกลได้มีความสำคัญมากขึ้นกับสังคมไทยและกลายเป็นกีฬาสมัยใหม่ที่มีวิทยาศาสตร์การกีฬาและระบบการบริหารจัดการที่แน่นชัด ผ่านการจัดตั้งกรมพลศึกษา สมาคมกรีฑาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย (รังสฤษฎ์ บุญชลอ 2545)

นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไปแล้ว การวิ่งในไทยยังมีลักษณะที่เป็นผลมาจากบริบทสังคม กล่าวคือ แม้การวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายจะมีต้นกำเนิดมาจากทุนนิยมในยุโรปและอังกฤษ อันเป็นเงื่อนไขแบบ “ภายนอก” ดังเช่น เศรษฐกิจ ทว่าเมื่อพิจารณาจากบริบทความเป็นเมืองพุทธของไทยแล้ว จะพบว่าการวิ่งยังแสดงถึงลักษณะที่หลากหลายกว่านั้น ด้วยการเป็นพื้นที่ “ภายใน” นั่นคือเป็นพื้นที่ของ “การสื่อสารภายในบุคคล” (Intrapersonal Communication) นั่นคือ การวิ่งเพื่อเอาชนะใจและเอาชนะกายของตนเองเป็นลำดับแรก โดยไม่จำเป็นต้องไปแข่งขันเอาชนะกับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากการสร้างวาทกรรมการวิ่งระยะไกลในประเทศไทยโดยเฉพาะระยะมาราธอนที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแม้จะไม่ได้เป็นผู้ชนะการแข่งขัน แต่ยังพยายามวิ่งให้เข้าเส้นชัยเพื่อตอบสนองเป้าหมายการเติมเต็มชีวิตจิตใจตนเองเป็นหลัก เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยได้สังเกตและค้นพบว่า นักวิ่งมาราธอนจำนวนมากในประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ว่า “แค่เข้าเส้นชัย ก็ถือว่าชนะใจตนเองแล้ว”

คุณลักษณะของการวิ่งระยะไกล

วิโรจน์ สุทธิสีมา (2556) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะการวิ่งระยะไกลในฐานะการออกกำลังกายของสังคม ผ่านการอ้างอิงจากนักวิชาการดังต่อไปนี้

เกษม นครเขตต์ (2555) ได้ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณากีฬาคือออกเป็นแง่มุมต่างๆ โดยผู้เขียนได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์จัดแบ่ง “การวิ่งระยะไกล” ในฐานะที่เป็นการออกกำลังกายและกีฬา ว่ามีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เกมแห่งพลังกำลัง (Physical Games) เป็นกลุ่มกีฬาที่ขีดจำกัดที่พลังกำลังของนักกีฬาเป็นสำคัญ อาทิ พลังของกล้ามเนื้อ ความเร็ว ความอดทนของระบบร่างกาย
2. กีฬาประเภทบุคคล (Individual Sports) เป็นกีฬาที่มีองค์ประกอบของผู้เล่นแต่ละฝ่ายที่อยู่ในสนามครั้งละ 1 คน

3. เกมเปิด (Open Games) เป็นกลุ่มกีฬาที่ผู้เล่นต้องเล่นท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามและกองเชียร์ยังมีผลต่อการแข่งขันอย่างมาก

ในแง่ของบทบาทหน้าที่ของการวิ่งนั้น Sage (1998) กล่าวถึงบทบาทของกีฬาซึ่งนำมาประยุกต์กับการวิ่งได้ดังต่อไปนี้

1. ตอบสนองสัญชาตญาณ (Instinct)

เนื่องด้วยมนุษย์ต้องใช้พลังงานออกจากร่างกาย การทำงานอาจทำให้พลังงานยังหลงเหลืออยู่ จึงต้องระบายออกผ่านทางกิจกรรมสันทนาการและการละเล่น ดังนั้น การวิ่งจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ เพื่อเผาผลาญพลังงาน

2. สร้างพัฒนาการ/การรู้คิด (Development/ Cognitive)

เนื่องด้วยพื้นฐานของกีฬาคุณใหม่นั้นถือเป็นการละเล่นอย่างหนึ่ง จึงมีส่วนช่วยสร้างพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของมนุษย์ ทั้งการเรียนรู้กฎ กติกา มารยาท หรือฝึกทักษะในการขบคิดแก้ปัญหา ระหว่างการเล่นกีฬา การวิ่งสามารถมองจากมิติการละเล่น เช่น การวิ่งเปี้ยว หรือ มิติการขบคิดจินตนาการ ด้วยการวางแผนระหว่างการแข่งขันเมื่อต้องเผชิญกับคู่ต่อสู้ที่ฝีไม้ลายมือใกล้เคียงกัน

3. ฝึกฝนการเป็นผู้ควบคุม (Mastery)

แนวคิดนี้มาจากซิกมุนด์ ฟรอยด์ ที่เห็นว่ากีฬาและการละเล่นนั้นกระตุ้นให้เด็กรับมือกับปัญหาต่างๆ ในฐานะผู้ควบคุม ไม่ใช่ในฐานะของคนที่ถูกเป็นเหยื่อ การวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายจึงมีบทบาทในการควบคุมสถานการณ์ต่างๆ อย่างกระตือรือร้น ไม่ใช่การตั้งรับหรือรอคอยอย่างเฉื่อยชา

4. การบูรณาการทางสังคม (Social Integration)

การวิ่งสร้างบรรทัดฐานต่างๆ ให้สังคม เช่น กฎระเบียบ ขนบธรรมเนียมต่างๆ โดยเฉพาะการรวมกลุ่มทางสังคม ที่สมาชิกสื่อความหมายผ่านการวิ่งตามกฎเกณฑ์ เพราะอาจจะมีกิจกรรมทีม ความภักดีต่อทีม ความสามัคคี ไปจนถึงการเฉลิมฉลองร่วมกัน

5. กระบวนการสร้างสังคม (Socialization)

การวิ่งมีบทบาทให้สมาชิกของชมรมนักวิ่งได้เรียนรู้กระบวนการสร้างสังคม ทั้งในแง่ของค่านิยม บรรทัดฐาน ความร่วมมือ การเป็นผู้นำ เป็นต้น

6. การควบคุมทางสังคม (Social Control)

การวิ่งเป็นกลไกการควบคุมทางสังคม ไม่ว่าจะมองในมิติของมาร์กซ์ที่เห็นว่าเป็นกีฬาที่ช่วยบำบัดความเจ็บปวดในสังคม และทำให้ความเหลื่อมล้ำยังคงดำรงอยู่ต่อไป ขณะที่การเล่นและ

การชมกีฬาก็ต้องทำตามกฎกติกาในแนวทางเดียวกับกฎกติกาของสังคม ถือเป็น การควบคุมทางสังคมอย่างหนึ่ง

7. การแสดงออกส่วนบุคคล (Personal Expression)

การวิ่งเป็นพื้นที่หนึ่งของการแสดงออก ถือเป็นความสนุกสนานของทั้งปัจเจกบุคคลและสังคม

คุณประโยชน์ของกีฬาริ่ง

วิโรจน์ สุทธิสีมา (2556) กล่าวว่า สิ่งที่น่าจะเป็นปัญหาคำถามสำหรับผู้สนใจหรือได้ ยินได้ฟังเกี่ยวกับการวิ่งทั้งในมิติของกีฬาและการออกกำลังกาย คือประเด็นที่ว่า “ทำไมต้องวิ่ง?” เพราะมีกีฬาและสันทนาการประเภทอื่นๆ อีกมากมายให้เลือกสรร และอาจจะมี ความสนุกสนาน เพลิดเพลินมากกว่าการวิ่งด้วยซ้ำไป อาทิ การเล่นฟุตบอลที่สนุกสนานกับการพยายามทำประตู คู่แข่ง หรือการเล่นตะกร้อที่มีการทำคะแนนพลิกผันกันได้ตลอดเวลา

ต่อปัญหาคำถามดังกล่าว นายแพทย์ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการวิ่งระยะไกลในประเทศไทย คือ กฤษฏา บานชื่น (2551) เสนอในหนังสือ “คู่มือการวิ่งเพื่อสุขภาพ” ว่าการวิ่งเพื่อสุขภาพหรือการวิ่ง นั้น มีผลดีอย่างกว้างๆ ใน 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1) ผลดีต่อสุขภาพจิต

อันได้แก่ ทฤษฎีของนอร์เวอเพินเฟริน ทำให้จิตใจแจ่มใสขึ้นหลังจากวิ่งเสร็จแล้ว, ทฤษฎี ออกซิเจนไปเลี้ยงสมองมากขึ้น, ทฤษฎีลดปริมาณเกลือในสมอง มีความแจ่มใสมากขึ้น, ทฤษฎีการ ช่วยให้หลับสนิทและสบาย, ทฤษฎีของความสำเริง ใครที่ออกกำลังกายตามที่ตนเองกำหนดเอาไว้ ได้ จะรู้สึกถึงผลสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ, ทฤษฎีเอนดอร์ฟิน ทำให้คนออกกำลังกายรู้สึกเสพ ติดการออกกำลังกาย และอยากจะทำต่อไปเรื่อยๆ

2) ผลดีต่อสุขภาพกาย

การวิ่งควบคู่กับการคุมอาหารจะช่วยให้ได้ผลดีในการลดน้ำหนัก, การวิ่งจะช่วยป้องกัน โรคหัวใจ

3) ผลดีต่อชีวิตทางเพศ

มีปริมาณสารต่างๆเกี่ยวกับทางเพศสูงขึ้น และร่างกายที่มีความฟิตแข็งแรงนี้ก็ทำให้มี กิจกรรมทางเพศได้ดี ร่างกายไม่เสื่อมสลายอย่างรวดเร็วไปเสียก่อน

เมื่อพิจารณาจากมิติของการสื่อสารเกี่ยวกับผลดีของการในแง่ของการออกกำลังกายและการ กีฬาตามที่ตามสื่อในอดีตนั้น จะพบว่า ไม่เพียงแต่จำกัดวงของความหมายเกี่ยวกับการวิ่ง

ระยะไกลเอาไว้แค่ด้านสุขภาพเท่านั้น หากสื่อยังได้ทำหน้าที่บอกคุณประโยชน์ในมิติดังกล่าว ค่อนข้างน้อยและส่วนใหญ่จะไม่ลงรายละเอียดที่เด่นชัดนัก จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโดยส่วนใหญ่จะพบว่า การวิ่งออกกำลังกายจะทำให้ร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี แต่ไม่ได้ชี้ชวนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ที่ระดับย่อยลงไป ว่าดีต่ออะไรบ้าง เช่น ระบบขับถ่าย, พลังงานทางเพศ, เอนดอร์ฟินกับสารแห่งความสุข ไปจนถึงการสร้างเสริมความแข็งแกร่งทางจิตใจ ซึ่งหากลงลึกในส่วนต่างๆ เหล่านี้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสนใจของคนทั่วไป ก็น่าจะทำให้คนสนใจการวิ่งออกกำลังกายมากยิ่งขึ้น หรือขยายความให้คมชัดขึ้นก็คือ หากใครสักคนมีปัญหาเรื่องระบบขับถ่ายก็น่าจะเห็นว่าการวิ่งระยะไกลมีบทบาทตอบสนองของตัวผู้นั้นได้ หรือใครต้องการสารแห่งความสุขหลังจากการออกกำลังกายในปริมาณมากๆ ก็จะมีมาสนใจการวิ่งระยะไกลมากกว่ากีฬาประเภทอื่นๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาถึงคุณลักษณะทางการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเบื้องต้น จะพบว่าการวิ่งระยะไกลเป็นกีฬาที่ไม่ต้องอาศัย “เพื่อนร่วมทีม” นั่นแปลว่าผู้เล่นสามารถออกกำลังกายชนิดนี้ได้ด้วยตนเอง และไม่จำกัดสถานที่อีกด้วย

ลักษณะเฉพาะตัวของการวิ่งระยะไกล

วิโรจน์ สุทธิสีมา (2556) ได้เสนอคุณลักษณะของการวิ่งระยะไกลในฐานะการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ดังต่อไปนี้

ระยะทางไม่น้อยกว่า 5 กิโลเมตร ซึ่งอาจเพิ่มจนกลายเป็นระยะ 10 กิโลเมตร, ฮาล์ฟมาราธอน (21.10 กิโลเมตร), มาราธอน (42.195 กิโลเมตร) ไปจนถึงระยะอัลตรามาราธอน (100 กิโลเมตร) ก็เป็นได้

เกมของพละกำลัง

เน้นความเข้มแข็งทนทานของร่างกายเป็นหลัก

กีฬาประเภทบุคคล

เล่นคนเดียวและตัดสินผลแพ้ชนะเป็นรายบุคคล

กีฬาสมัยใหม่ในแบบเก่า

เป็นกีฬายุคใหม่เมื่อวัดตามพัฒนาการของประวัติศาสตร์กีฬา แต่เป็นรูปแบบเก่าในการเล่น นั่นคือ การใช้พละกำลังของผู้เล่นล้วนๆ

สถานที่สะดวก

เนื่องจากสามารถวิ่งได้เกือบทุกที่ เช่น สวนสาธารณะ หรือ ถนนในหมู่บ้าน

อุปกรณ์ราคาไม่แพง

ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ใดนอกจากรองเท้ากีฬาและเสื้อผ้าที่มีความเหมาะสมสำหรับการออกกำลังกาย

เกมเปิด/รับชมวิวทิวทัศน์ระหว่างแข่ง

เนื่องจากการเป็นกีฬาแบบเกมเปิด ที่สภาพภูมิประเทศรายล้อมการแข่งขันสามารถเปลี่ยนไปเรื่อยๆ และมีผลต่อการแพ้ชนะได้ ขณะเดียวกันก็เป็นข้อดีที่เชื้ออำนาจให้การวิ่งระยะไกลในแต่ละรายการมีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกันออกไป จนกลายเป็นการท่องเที่ยวชมทิวทัศน์อีกทางหนึ่ง

การมีส่วนร่วมจากชุมชน/สถาบัน

เมื่อมีการจัดการแข่งขันวิ่งขึ้น สถาบันหรือชุมชนที่จัดแข่งขันจึงรวมตัวกันเพื่อร่วมแรงร่วมใจทำหน้าที่ต่างๆ ให้การแข่งขันลุล่วง

ได้เพื่อนและมิตรภาพ

การวิ่งออกกำลังกายมักทำให้พบเพื่อนใหม่ๆ เสมอ บางครั้งมาจากการเดินทางไปแข่งขันต่างจังหวัด บางครั้งมาจากการรวมกลุ่มเป็นชมรมวิ่ง และบางครั้งมาจากการเกื้อกูลกันในสนามแข่งขัน

ประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจ

การวิ่งอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทำให้ผู้เล่นร่างกายแข็งแรงไม่น้อยกว่ากีฬาชนิดอื่น ขณะเดียวกันร่างกายยังหลั่งสารที่ทำให้จิตใจปลอดโปร่ง รวมไปถึงการต้องต่อสู้กับภาวะเหนื่อยล้าที่ยาวนานโดยไม่ล้มเลิกความตั้งใจวิ่ง ก็เป็นส่วนสำคัญทำให้มีความเข้มแข็งทางจิตใจ

การแข่งขันกับตนเอง

การวิ่งระยะไกลไม่เพียงเป็นการแข่งขันช่วงชิงอันดับและผลแพ้ชนะกับผู้อื่น หากยังเป็นการแข่งขันกับสภาพจิตใจและร่างกายของตนเอง เพื่อจะวิ่งให้จบการแข่งขันอันยาวไกลให้ได้ ถือเป็นภารกิจที่ตนอย่างหนึ่งด้วย

เรียนรู้ตนเอง/เข้าใจโลก

ผู้เล่นต้องเผชิญกับการต่อสู้กับร่างกายและจิตใจของตนเอง จนเข้าใจว่าตนเองมีศักยภาพทางกายและใจเพียงใด ขณะเดียวกันการวิ่งระยะไกลอันใช้เวลายาวนานได้ช่วยให้นักกีฬาพบเหตุการณ์ต่างๆ ในระหว่างการแข่งขันที่เป็นบทเรียนแก่ชีวิต และยังช่วยให้เกิดสมาธิอันนำไปสู่ความเข้าใจในโลกรอบตัวอีกด้วย

สร้างแรงบันดาลใจ/เปลี่ยนชีวิต

การวิ่งระยะไกลเป็นกีฬาและกิจกรรมที่ต้องอาศัยแรงใจและร่างกายเป็นอย่างมาก การมูมานะฝ่าฟันจนประสบความสำเร็จในการวิ่งได้นั้นจะกลายเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิ่งในทางบวกไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงชีวิตด้านอื่นๆ ในทางที่ดีขึ้นได้

3. แนวคิดเรื่องการวิ่งกับการสื่อสาร (Running and Communication)

มิติของการวิ่งกับมิติของการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กันตลอดมาในประวัติศาสตร์ หากพิจารณาว่าการกระทำทุกอย่างเป็นการสื่อสาร ตามแนวคิด “One cannot not communicate” ของนักทฤษฎีทางการสื่อสารมวลชนอย่าง Paul Watzlawick (Watzlawick, Beavin-Bavelas et al. 1967) การวิ่งย่อมเป็นการสื่อสารชนิดหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอา “แนวคิดการวิ่งกับการสื่อสาร” มาปรับใช้กับการวิ่ง โดยอธิบายครอบคลุมการวิ่งกับสื่อมวลชนทั้งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย

ในแง่ของพัฒนาการกีฬากับมิติทางการสื่อสารนั้น Hughson, Inglis et al. (1998) ตั้งข้อสังเกตว่า แม้ในอดีตกีฬากับสื่อจะดำรงอยู่ด้วยวิถีแตกต่างกัน กล่าวคือ กีฬาคือการลงมือลงแรงใช้ร่างกายเพื่อเคลื่อนไหว ขณะที่สื่อคือมิติของการถ่ายทอดและการรับชมติดตาม แต่ปัจจุบันทั้งสองสิ่งได้หลอมรวมจนแทบจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน เนื่องจากกีฬาถูกผูกติดกับการนำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสาร อาทิ ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ส่วนสื่อมวลชนนั้นก็ใช้กีฬาเป็นตัวเนื้อหารายการ ดังนั้น วาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งในมิติต่างๆ โดยเฉพาะทางกีฬาและการออกกำลังกายจึงถูกนำเสนอผ่านสื่อเรื่อยมา

ในแง่ของการวิเคราะห์นั้น Real (1998) เสนอตัวแปร 3 อย่างที่น่าจะเกี่ยวข้องกับสื่อกีฬาในยุคปัจจุบัน ได้แก่

- 1) องค์กรหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง
- 2) ความหมายที่สื่อเผยแพร่
- 3) ผู้รับสารกับอำนาจในการตีความ หรือการสร้างความหมายขึ้นมา

ดังนั้น งานวิจัยว่าด้วยวาทกรรมการวิ่งนี้ จะเน้นไปยังตัวแปรในส่วนที่ 2 อันได้แก่ ความหมายที่สื่อเผยแพร่เป็นหลัก โดยตัวแปรที่ 1 องค์กรหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง และ ตัวแปรที่ 3 ผู้รับสารกับการตีความหมาย จะเข้ามาเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการอธิบายลักษณะของวาทกรรมตลอดจนอิทธิพลและความสัมพันธ์ต่อกันกับวาทกรรม

ความหมายที่เปลี่ยนแปลงของการวิ่งในสื่อ

การวิ่งถูกนิยามความหมายจนมีความเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา ควบคู่ไปกับบริบททางสังคม จากเท่าที่มีการบันทึกกันมาในสื่อ นั้น นอกเหนือจากการวิ่งในฐานะกิจกรรมปกติที่มีความหมายตรงตามตัว (วิ่ง ก็คือ วิ่ง ในฐานะการเคลื่อนไหวร่างกายไปข้างหน้า โดยใช้เท้าก้าวให้มีความเร็วมากกว่าการเดิน) ได้มีการนิยามความหมายที่น่าสนใจตามบันทึกในแต่ละยุค คือ

ช่วงยุคสมัยโบราณ (Ancient Age) ดังเช่นยุคกรีก Schirato (2007) แสดงให้เห็นว่าการวิ่งในยุคนั้นแม้จะไม่เข้าข่ายความเป็นกีฬาสมัยใหม่ตามเกณฑ์ 7 อย่างของ Guttman (1978) อย่างไรก็ดี การวิ่งของกรีกกับคุณลักษณะของกีฬายุคใหม่นั้นก็มีแนวคิดเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะในทางวาทกรรม กล่าวคือ กิจกรรมการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายและการกีฬาที่มีคุณค่าความหมายบางอย่าง ซึ่งไม่ได้มีไว้เพียงเพื่อประโยชน์ในตัวเอง (Utility) แต่เป็นเพื่อประโยชน์ในทางอื่นๆ ดังเช่น ไม่ได้ถูกสร้างวาทกรรมในทางสุขภาพร่างกาย หากแต่เป็นวาทกรรมทางศาสนา และการสร้างอัตลักษณ์วัฒนธรรมชาวกรีกที่ไม่เหมือนใคร

การที่การวิ่งของกรีกนั้นถูกอธิบายด้วยวาทกรรมทางศาสนา ก็เนื่องจากว่าคนยุคนั้นมีการบวงสรวงทำพิธีบูชาพระเจ้า ขณะเดียวกัน การวิ่งก็มีเพื่อสร้างวาทกรรมความเหนือกว่าทางอารยธรรมอีกด้วย โดยเป็นการแสดงให้เห็นว่าการวิ่งในฐานะกีฬาทำให้คนกรีกมีอารยธรรมที่สูงส่งจนแตกต่างจากพวกคนป่าเถื่อนซึ่งอาศัยอยู่ในอาณาจักรอื่นๆ ครอบรอบ เหตุที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากกรีกพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองว่ารักสงบและมีอารยธรรมทางความคิดเห็นว่ารัฐอื่นๆ โดยการออกกำลังกายอย่างการวิ่งนั้นถือเป็นสิ่งที่มีอารยธรรม

ไม่เพียงเท่านั้น ร่างกายของนักวิ่งในยุคกรีกยังเป็นการประกาศวาทกรรมร่างกายขึ้นมาในแง่ที่ว่า เป็นต้นแบบให้ทุกคนรับรู้ ว่าร่างกายที่ดี (จากนักกีฬา) นั้นเป็นอย่างไร และมีคำอธิบายบอกว่าต้องทำอย่างไรถึงจะได้ร่างกายแบบนั้นมา ขณะเดียวกัน การวิ่งไม่ได้มีบทบาทแค่การต่อสู้กับคู่แข่งในฐานะกีฬา แต่ยังเป็นการเรียนรู้ความหมายของการเอาชนะขีดจำกัดและความบกพร่องของตนเองอีกด้วย ทั้งนี้ ในยุคศตวรรษที่ 19 โรงเรียนรัฐของอังกฤษได้นำเอาอุดมคติ บทบาทหน้าที่ และหลักการของการวิ่งในยุคกรีก มาใช้เพื่อสร้างบุคลิกลักษณะของนักเรียนตนเอง

ช่วงยุคสมัยโรมัน ความหมายของการวิ่งมีความเปลี่ยนแปลง โดยกีฬาในฐานะส่วนประกอบของกีฬาถูกมองในลักษณะความบันเทิงอย่างหนึ่ง ที่สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้คน อาทิ การต่อสู้ของแกลดีเอเตอร์ในโคลอสเซียม ซึ่งมีไว้ให้ประชาชนได้สนุกสนานตื่นเต้น นอกจากนี้ กีฬาในยุคของโรมันมีความใกล้เคียงกับกีฬายุคใหม่มากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากเกิดมุมมองต่อกีฬาในฐานะเป็นมหรสพเช่นเดียวกับมุมมองต่อกีฬายุคใหม่ และการจะทำให้กีฬาเกิดความนิยมในหมู่

ผู้คนได้จะต้องมีการสร้างระบบหลายอย่างมารองรับทางการกีฬา อาทิ ความชำนาญเฉพาะด้านในการเล่น ความเป็นมืออาชีพ และการจัดระบบขององค์กรบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะทางโลก (Secular) ที่แตกต่างจากลักษณะทางศาสนา (Sacred) ของการวิ่งในยุคกรีก

นอกจากนี้ กีฬาในยุคโรมันยังมีการสร้างวาทกรรมความหมายใหม่ๆ เพิ่มเติมขึ้น ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความยุติธรรมและความเท่าเทียม มีลักษณะของการสั่งสอนให้นักกีฬาและประชาชนได้เรียนรู้ประโยชน์จากการแข่งขัน มีการสร้างบุคลิกลักษณะที่ดีให้แก่ประชาชน มีการเสริมมิติทางสุนทรียะจากกีฬา นอกจากนี้ หนึ่งในลักษณะที่มีร่วมกับกีฬายุคปัจจุบัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างแฟนกีฬาและทีมกีฬา อันจะเห็นได้จากการเลือกข้างเชียร์นักสู้แกลดิเอเตอร์อย่างมีอารมณ์ร่วมในโคลอสเซียม

ช่วงยุคกลางซึ่งศาสนจักรเข้าครอบงำสังคมแทบทุกภาคส่วน การวิ่งถูกโยกกลับเข้ามาหาศาสนาอย่างเข้มข้นอีกครั้ง การวิ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะเมื่อสถาบันทางศาสนาได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองและมีวันหยุดขึ้น วันดังกล่าวจะมีการละเล่น การประกวดประชัน ไปจนถึง การวิ่งแข่งเพื่อชิงรางวัล ซึ่งการวิ่งแข่งดังกล่าวได้ขยายตัวและมีพัฒนาการ จนถูกสานต่อให้กลายเป็นกีฬาในยุคใหม่ที่แข่งขันกันอย่างมืออาชีพในที่สุด

นอกจากเหนือจากที่กล่าวไป ตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงช่วงก่อนศตวรรษที่ 16 การวิ่งถูกมองในความหมายทางการทหารและศึกสงคราม โดยเฉพาะการฟຸงรบในแบบประจัญบานและการวิ่งเพื่อส่งข่าวสารในทางสงครามอีกด้วย

ในช่วงศตวรรษที่ 17 และ 18 เมื่อเริ่มมีการก่อตัวของกีฬายุคใหม่ให้เห็น องค์ประกอบอันเกี่ยวข้องกับการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายได้แก่ การเกิดขึ้นของคนชั้นกลางใหม่ (New Middleclass) ซึ่งมีเวลาและมีทรัพย์สินเกือหนุน ร่วมด้วยการแพร่กระจายของอิทธิพลทางการเมืองและสังคม อันได้แก่ แนวคิดทุนนิยม การเคลื่อนย้ายประชากรไปสู่ศูนย์กลางของเมือง ความก้าวหน้าของการสื่อสาร เป็นต้น

สำหรับปัจจัยที่นำไปสู่ความหมายและวาทกรรมของกีฬายุคใหม่ซึ่งเริ่มเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18 ได้แก่

- 1) การจัดระเบียบกิจกรรมออกกำลังกายอย่างเป็นระบบในโรงเรียน อันรวมไปถึง การวิ่งซึ่งมีลักษณะเอาจริงเอาจังจนไม่ใช่กิจกรรมเด็กเล่นอันเปล่าประโยชน์อีกต่อไป
- 2) การกระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ซึ่งลดความรุนแรงทั้งทางการแสดงออกและอารมณ์ โดยกระบวนการนี้เริ่มมาจากยุคแสงสว่างทางภูมิปัญญา (Enlightenment)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นในกลุ่มคนชั้นกลางทำให้กิจกรรมที่ใช้กำลังซึ่งไม่มีความรุนแรงได้รับความนิยมน่าขึ้น

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ลักษณะทุนนิยมและการพัฒนาเทคโนโลยี นำไปสู่ระบบอุตสาหกรรมในสหราชอาณาจักร เกิดการกระจุกตัวของแรงงานในเมือง ซึ่งคนงานมีเวลาว่างสำหรับทำกิจกรรมอื่นๆ รวมไปถึงการขยายวงของคนชั้นกลาง กระทั่งนำไปสู่การก่อเกิดกีฬายุคใหม่อย่างสมบรูณ์ และกลายรูปเป็นการออกกำลังกายสำหรับชนชั้นกลางอีกด้วย ทั้งนี้ กัทท์แมนยังสรุปว่ารัฐในยุคต่างๆ ล้วนต้องการหาวิธีมาควบคุมคนให้อยู่ในบังคับบัญชา และหนึ่งในหนทางควบคุมร่างกายและพฤติกรรมของคน คือ การใช้กีฬาและการออกกำลังกายเป็นเครื่องมือควบคุมปัจเจก โดยกระบวนการนี้ต้องทำให้ผู้คนรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติที่เหมือนไม่ได้ถูกจัดการควบคุม อันถือเป็นวิธีการที่แนบเนียนอย่างมาก

การวิ่งกับความหมายวาทกรรม

วาทกรรม คือ วิธีการที่สังคมคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแล้วปกติวาทกรรมไม่สามารถผลิตออกสู่สังคมได้หากไม่มีช่องทางให้นำเสนอ และช่องทางหรือภาคปฏิบัติการวาทกรรมดังกล่าว ได้แก่ การสื่อสารนั่นเอง ดังนั้นความหมายของวาทกรรมกีฬาจึงต้องถูกผลิตออกสู่สังคมผ่านกระบวนการสื่อสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทั้งนี้ ประเด็นเรื่องวาทกรรมกับกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิ่งนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ทำให้เห็นถึงอำนาจของสังคมที่เข้าไปควบคุม “ร่างกาย” ของมนุษย์อันถือเป็นปฏิบัติการที่สำคัญอย่างหนึ่งของวาทกรรม

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การวิ่งถูกนำเสนอผ่านมิติทางการสื่อสารและทำให้เกิดความหมายในประเด็นต่างๆ อย่างมากมาย ดังต่อไปนี้

1) วาทกรรมเกี่ยวกับร่างกายและบุคลิกภาพ

ความหมายของการวิ่งที่ถูกนำเสนอผ่านวาทกรรมด้านร่างกายและบุคลิกภาพ ให้เห็นผ่านการพูดถึงประเด็นทางร่างกายและบุคลิกภาพของผู้คนที่สัมพันธ์กับการเล่นกีฬา อาทิ การวิ่งทำให้อารมณ์ดี ร่างกายแข็งแรง เป็นต้น

โดยปกติหัวใจหลักของการวิ่งอยู่ที่การเคลื่อนไหวของร่างกาย แต่เมื่อวาทกรรมมีมิติทางด้านอำนาจแฝงอยู่ ดังนั้น อำนาจจึงแทรกซึมสู่ร่างกายของผู้คนไปโดยปริยาย หนึ่งในตัวอย่างสำคัญของวาทกรรมว่าด้วยร่างกายกับการวิ่งตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ได้แก่ สภาพสังคมของอังกฤษยุคคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีการเกิดขึ้นของคนชั้นกลางใหม่ซึ่งผู้คนได้รับการศึกษา โดย

สถานศึกษาจะเป็นแหล่งควบคุมผู้คนที่เข้าศึกษา จากนั้น เมื่ออังกฤษต้องการผู้นำที่มาจากคำขวัญที่ว่า “สุภาพบุรุษชาวคริสเตียน มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อสังคม เชื่อถือตนเองเพียงพอ และไม่เพียงปกครองพวกเขาเอง หากแต่ต้องปกครองชนชั้นต่ำกว่าด้วย” การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬาจึงเข้ามารับบทบาทหน้าที่ในการสร้างบุคลิกภาพ ให้เป็นคนเหล่านี้มี “ความภาคภูมิใจ ทนทานอดทน รู้จักทำงานเป็นทีม และยอมสละตน” ซึ่งต่อมาคนเหล่านี้จะกลายเป็นคนชั้นอำนาจหลักของสังคม

กระบวนการสร้างร่างกายของชนชั้นกลางดังกล่าวนี้ ส่งเสริมให้มีการจ้างมองตรวจสอบมนุษย์ด้วยกันอย่างถี่ถ้วน เช่น ในโรงเรียนรัฐของอังกฤษศตวรรษที่ 19 นักเรียนต้องเล่นกีฬาซึ่งจะถูกตรวจสอบจากผู้สอนและมีการประเมินตลอดเวลา ขณะที่ Rowe (2003) แสดงความเห็นต่อวาทกรรมกีฬาในทางร่างกายของชนชั้นแรงงานว่า นัยยะแอบแฝงที่มาพร้อมกับกีฬาในยุคทุนนิยมคือการทำให้แรงงานนั้นได้ฝึกฝนร่างกายให้แข็งแรงและนำไปสู่การทำงานที่มีผลผลิตดีขึ้น

นอกจากนี้ Brohm (1987) มองกีฬาว่าเป็นรูปแบบการตบตีทางร่างกายอย่างหนึ่ง โดยเป็นความพยายามจะผลิตให้ได้ผลมากที่สุดผ่านการฝึกฝนอย่างหนักหน่วง ซึ่งต้องข้ามผ่านความเจ็บปวดเพื่อฝึกและเอาชนะความเจ็บระดับต่างๆ ดังจะเห็นวาทกรรมในยุคของ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ มากาแรต แอตเซอร์ที่มองปัจเจกชนกับการแข่งขัน การวิ่งในฐานะกีฬาของมืออาชีพได้กลายเป็นการงานอย่างหนึ่ง, ความฟิตกลายเป็นคลาสฟิตเนสที่ฝึกฝนอย่างหนัก และมีวลีที่ว่า “ไม่เจ็บ ไม่ได้เพิ่ม” (No pain, no gain) เป็นต้น

2) วาทกรรมเกี่ยวกับความรุนแรง

Elias and Dunning (1986) ในฐานะนักสังคมวิทยาทางกีฬา นำเอาแนวคิดเรื่อง “กระบวนการอารยะ” มาอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและกีฬา โดยเฉพาะมิติทางความรุนแรงที่ถูกลดทอนลงเรื่อยๆ เขาตั้งข้อสังเกตว่ากระบวนการสร้างกีฬาที่มีวาทกรรมเกี่ยวกับร่างกายนี้ ไปสัมพันธ์กับวาทกรรมเกี่ยวกับความรุนแรง นั่นคือ กรอบความคิดที่คาดหวังให้มนุษย์มีอารยธรรมมากขึ้น นำไปสู่การควบคุมร่างกายและอารมณ์ของมนุษย์ และเลยไปถึงการทำให้การแสดงออกของมนุษย์ทางการกีฬานั้นไม่เกิดความรุนแรง ดังนั้น กีฬาซึ่งดูมีความรุนแรงทั้งหลายในศตวรรษที่ 18 จึงกลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ถูกควบคุม และถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม อาทิ กีฬาฟุตบอลท้องถิ่นที่โหดร้ายก็ถูกนำมาจัดระบบเพื่อลดการบาดเจ็บล้มตาย

ในกรณีการวิ่งนั้น ถูกมองว่าเป็นกีฬาและการออกกำลังกายที่ “อารยะ” เพราะไม่เกิดการปะทะ และการบาดเจ็บค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกีฬาฟุตบอล

3) วาทกรรมว่าด้วยอารมณ์ความรู้สึกและเหตุผล

สืบเนื่องจากแนวคิดเรื่อง “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) Elias (2000) มองว่ากีฬากลายเป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อฝึกให้มนุษย์สามารถควบคุมตนเอง โดยเฉพาะการควบคุมความรู้สึก อาทิ ความรู้สึก ความลุ่มหลง ความไม่พอใจ และอารมณ์ร่วมต่อสิ่งต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะถูกจัดการควบคุมหรือกำจัดให้หายไปจากสังคมปกติ โดยอนุญาตให้เกิดขึ้นในพื้นที่จำเพาะในสนามกีฬา และต่อให้เกิดขึ้นในสนามกีฬาก็ต้องมีการควบคุมป้องปรามไม่ให้เลยเถิดจนเกินไป

หนึ่งในสิ่งที่ Elias เน้นย้ำก็คือ เมื่อสังคมมีการป้องปรามเรื่องความรู้สึกกันมากขึ้น ปัญหาหลักสำคัญที่สังคมต้องเผชิญในกระบวนการสร้างอารยธรรม คือการหาสมดุลที่ลงตัวระหว่างความสุขกับการห้ามปราม ซึ่งการควบคุมจะเพิ่มมากขึ้นและส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้คนและลงไปสู่จิตสำนึก อันถือเป็นการควบคุมกำกับที่ประณีตไปทุกส่วนของชีวิต โดยกีฬาคือศูนย์กลางของกระบวนการนี้

เมื่อนำเอาวาทกรรมดังกล่าวมาอธิบายการวิ่ง จะพบว่า ในอดีตนั้น วาทกรรมทางการวิ่งมักจะไม่นึกถึงมิติทางความรู้สึกและอารมณ์มากนัก แต่กลับใช้เหตุผลมาเป็นแกนหลักของวาทกรรมมากกว่า อาทิ วิ่งเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

4) วาทกรรมทางการทหาร

ในกีฬาโอลิมปิกยุคใหม่ การวิ่งคบเพลิงคือสัญลักษณ์และยังเป็นการประชาสัมพันธ์การแข่งขันอีกด้วย ทว่าในโอลิมปิกยุคโบราณนั้น นักวิ่งไม่ได้มีหน้าที่เป็นผู้โฆษณาหรือแข่งขันในทางการกีฬาอย่างแท้จริง หากแต่นักวิ่งถูกส่งออกไปพร้อมกับคบเพลิงในมือ เพื่อทำให้เกิดเส้นทางที่ปลอดภัยในการแข่งขัน เพราะอาจเกิดอันตรายจากการต่อสู้ทางทหารได้ ความหมายของการวิ่งในโอลิมปิกยุคโบราณจึงแตกต่างจากความหมายทางการกีฬาเพราะเป็นการวิ่งในความหมายทั่วไป อันได้แก่ การวิ่งเพื่อป้องกันอันตรายจากข้าศึกศัตรู

แต่หากพิจารณาในแง่ของความเป็นกีฬาแล้ว Phillips (1993) มองว่าหนึ่งในพัฒนาการของกีฬายุคปัจจุบัน คือการที่มนุษย์ต้องการหา “สิ่งทดแทนการสงคราม” เนื่องจากมนุษย์มี “ความต้องการ” (need) ที่จะแสดงความก้าวร้าวรุนแรงและการแข่งขันกีฬาอาจจะตอบสนองการสร้างความพึงพอใจในส่วนนี้ได้ การวิ่งเพื่อชัยชนะต่อคู่แข่งจึงอาจจะเป็นภาพการทดแทนการต่อสู้ในทางสงครามก็เป็นได้

5) วาทกรรมทางเศรษฐกิจและแรงงาน

ผลกระทบของการกลายเป็นเมือง (Urban) ก็คือ เมื่อคนเข้าสู่เมืองในฐานะแรงงานมากขึ้น จะทำให้เกิดสิ่งสำคัญสองอย่าง ประการแรกคือคนกลุ่มนี้ปรารถนาจะหาความพึงพอใจในการว่างเว้นจากการถูกควบคุมและบังคับให้ทำงาน และประการที่สองคือพวกเขาต้องการรูปแบบทางวัฒนธรรมหรือสถานที่ที่เป็นการพบปะทางชุมชนได้ ดังนั้น การออกกำลังกายจึงตอบสนองความต้องการดังกล่าว

Home, Tomlinson et al. (2012) อธิบายด้วยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและแรงงานว่า การก่อเกิดขึ้นของแรงงานในศตวรรษที่ 19 เริ่มสร้างความกังวลว่าจะเกิดปัญหาให้แก่เมือง ไม่ว่าจะเป็นความแออัดของฝูงชน รวมไปถึงสภาพการทำงานที่ไม่ค่อยดีนักนั้นเสี่ยงต่อการลุกฮือขึ้นของแรงงาน ดังนั้นนายทุนและผู้มีอำนาจจึงมีเป้าหมายทำให้เกิด “การเคารพและความเต็มใจจะทำงานให้ดี” จึงมีการส่งเสริมให้เกิดสันตนาการอย่างมีระบบระเบียบเพื่อเป็นการพักผ่อนจากการทำงาน ดังนั้น ในกรณีนี้จึงเกิดการออกกำลังกายด้วยการวิ่งไปพร้อมๆ กับสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

6) วาทกรรมเกี่ยวกับค่านิยมต่างๆ

กีฬาผูกติดอยู่กับค่านิยมเสมอ ดังที่มีคำขวัญของไทยว่า กีฬาสอนให้รู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย แต่ไม่เพียงเท่านั้น ค่านิยมจำนวนมากยังได้แฝงมากับกีฬาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน Huizinga (1955) เปรียบกีฬาว่าเป็น “แสงเทียนที่สองให้เห็นประวัติศาสตร์ของอารยธรรม” หรือตีความได้ว่าเป็นสิ่งซึ่งนำให้คนได้เห็นถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

วาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬาแสดงค่านิยมต่างๆ ให้เห็นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าคุณธรรมทางกีฬาอย่างความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ บัณฑิตนิยม ความอดทนและความทรนทน ความสอดคล้องของจิตใจและร่างกาย ความเท่าเทียมและความยุติธรรม เสรีภาพและกฎหมาย ไปจนถึงคุณค่าที่ตามมาจากจิตวิญญาณของมนุษย์ทางการละเล่น ซึ่งปลดปล่อยออกมาผ่าน “การไล่ล่าแข่งขันเพื่อหาความเป็นเลิศ (Excellence)”

ขณะที่ Wenner (1989) เสนอว่าสิ่งที่เป็นค่านิยมทางการกีฬาซึ่งครอบงำสังคมอเมริกันเอาไว้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจนำมาประยุกต์อธิบายการวิ่งในฐานะวาทกรรม ได้แก่ ชาตินิยม, รักชาตินิยม, บัณฑิตนิยม, ทีมเวิร์ค

7) วาทกรรมว่าด้วยประโยชน์จากการวิ่ง

Simon (1991) สรุปจากงานศึกษาของนักวิจัยนามว่า Jane English โดยกล่าวถึงวาทกรรมประโยชน์ทางการกีฬาเอาไว้ว่า สามารถแบ่งแยกประโยชน์ในการมีส่วนร่วมกับการกีฬาออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่

ประโยชน์พื้นฐาน (Basic benefit) ซึ่งจะเกิดขึ้นในตนเอง เช่น สุขภาพดี การเคารพตนเอง จากการทำสิ่งต่างๆ ให้ดีที่สุด การเรียนรู้ความร่วมมือจากการเล่นเป็นทีม การสร้างบุคลิกที่เรียนรู้ผ่านชัยชนะและความพ่ายแพ้ การได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและเรียนรู้การถูกวิจารณ์ ไปจนถึงความสนุกสนานล้วนๆ ตรงส่วนนี้จึงเป็นการวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

ประโยชน์ทางโลก (Sacred benefits) อันได้แก่ ชื่อเสียงเงินทอง อันเป็นวาทกรรมของนักวิ่งอาชีพที่เป็นนักกีฬาล่ารางวัล

ทั้งนี้ Simon ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ในการพัฒนาให้คนมีส่วนร่วมกับการกีฬานั้นควรจะสร้างวาทกรรมด้านประโยชน์พื้นฐานมากกว่าประโยชน์ทางโลก อันหมายถึง สังคมควรเน้นย้ำการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายของประชาชน มากกว่าการวิ่งแบบนักกีฬามีอาชีพ

การวิเคราะห์การวิ่งในสื่อ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการวิเคราะห์วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อ ผู้วิจัยได้นำเอาวิธีการวิเคราะห์สื่อกีฬามาเป็นแนวทางดังต่อไปนี้

ในส่วนของ “ระดับการวิเคราะห์” นั้น Hughson, Inglis et al. (1998) ให้แนวทางการวิเคราะห์ประสบการณ์ทางกีฬาของแต่ละบุคคลว่า ภาวะสำคัญคือการเชื่อมต่อไประดับย่อย (Micro) ว่าประสบการณ์นักกีฬาเฉพาะกรณีหนึ่งๆ อาทิ คนมาวิ่งด้วยแรงขับเคลื่อนส่วนด้านไหนของจิตใจ เข้ากับประเด็นระดับใหญ่ (Macro) อันได้แก่ประเด็นทางสังคมและอำนาจทางวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมทางการวิ่งในประเทศแข็งแรง คนจึงหันมาวิ่งตามกระแสทางวัฒนธรรม

สำหรับประเด็นเรื่อง “สื่อกีฬากับคนเล่นกีฬา อะไรเป็นตัวแปรต้นกันแน่?” Simon (1991) ตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกีฬากับคนเล่นกีฬาว่า คนไม่เล่นหรือเข้าร่วมทางการกีฬานั้น เพราะมันแต่นั่งดูผ่านสื่อหรือเปล่า? หรือในทางตรงกันข้าม การนั่งดูผ่านสื่อจะกระตุ้นให้คนเข้าร่วมเล่นกีฬาหรือไม่?

ไซมอนหยิบยกเอาคำวิพากษ์วิจารณ์หนึ่งกล่าวถึงว่า “อเมริกาเป็นประเทศแห่งการรับชมมากกว่าการเข้าร่วม” เป็นประเด็นละเอียดอ่อนซับซ้อนที่ควรไตร่ตรองให้ดี เขาเห็นว่าการที่คนอเมริกามีปัญหาสุขภาพมากมายไม่เพียงเพราะเขาแต่นั่งดูกีฬา หากแต่ยังพลาดการได้เข้าไปสัมผัสถึงประโยชน์พื้นฐานกีฬาโดยตรงเอง ดังนั้น หมายความว่าระบบคารานักกีฬาที่มีชื่อเสียงทำ

ให้ผู้คนไม่ยอมออกมาเล่นเองในสนาม หากเขาแต่ใช้เวลาไปรับชมคนมีชื่อเสียงเหล่านั้นจากอัฒจันทร์หรือบนโซฟาที่บ้าน

อย่างไรก็ตาม ความเห็นดังกล่าวทำให้เกิดข้อถกเถียงดังต่อไปนี้

1) ข้อสันนิษฐานว่าการชมกีฬาทำให้ไม่เกิดการมีส่วนร่วมทางการกีฬานั้น มีงานวิจัยพบว่าความเป็นแฟนกีฬาไม่ได้ทำให้ผู้คนไม่เล่นกีฬา แปลว่า สองส่วนนี้ไม่ได้มีผลในทางลบต่อกัน ในทางตรงกันข้าม แฟนกีฬาจำนวนมากโดยเฉพาะเยาวชนถูกกระตุ้นจากการชมกีฬาให้หันออกมาเล่นกีฬาเสียเอง ส่วนคนที่ไม่มีส่วนร่วมทางการกีฬานั้นไม่ได้เกี่ยวข้องว่าเขาจะเป็นแฟนกีฬาหรือไม่ก็ตาม ยังไงก็ไม่อยากออกมาเล่นอยู่แล้ว เพราะเงื่อนไขทางสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬาไม่เอื้ออำนวย

2) ข้อสันนิษฐานว่าการมีส่วนร่วมในกีฬาดีกว่าการชมกีฬา การมาเล่นเองดีกว่าการรับชมข้อนี้ทำให้คนชมกีฬากลายเป็นคนที่มีลักษณะตั้งรับ (passive) รับแต่สิ่งต่างๆ เข้าตัว ขาดภูมิทางสติปัญญาและอารมณ์ ภาพลักษณ์คนดูกีฬาจึงเป็นพวกตี๋มเบียร์ นำหนักเกิน นั่งจจจหน้าทีวีเพื่อดูกีฬา ซึ่งอันที่จริง อาจจะเกินเลยไป เนื่องจากปกติแล้วคนเราไม่สามารถไปมีส่วนร่วมได้ทุกอย่าง ถ้าไม่เล่นกีฬาก็ต้องเลือกดูกีฬา หรือไปทำอย่างอื่น นอกจากนี้ คนชมกีฬายังได้อะไรดีๆ จากการดู เช่นทักษะการคิดวิเคราะห์จากแผนการเล่นของนักกีฬา

ทั้งนี้ Wenner (1989) กล่าวถึงมิติของกีฬากับการสื่อสารอย่างครอบคลุมว่า การศึกษาสื่อกีฬานั้นสิ่งสำคัญคือการมุ่งเน้นศูนย์กลางไปยังคำถามที่ว่า “วัฒนธรรมกีฬาได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ในฐานะที่เป็นสื่อกลางชนิดหนึ่ง” ในกรณีการวิจัยก็คือ การวิจัยสื่อนี้จะต้องตอบคำถามว่าทำไมผู้คนถึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการวิจัย และทำไมถึงมีค่านิยมดังกล่าว คำถามดังกล่าวนี้จึงเป็นหนึ่งในที่มาของคำถามของผู้วิจัย อันจะได้สืบค้นถึงวาทกรรมการวิจัยที่ทำให้ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมกับการวิจัยออกกำลังกายในสังคมไทย

นอกจากนี้ Wenner ยังได้เสนอถึงแนวทางการศึกษาสื่อกีฬา ว่ามองได้ 2 ฝั่งด้วยกัน นั่นคือ การมองแบบสังคมวิทยา (Sociology) ได้แก่ สังคมส่งผลกระทบต่อสื่อกีฬา หรือมองแบบการส่งข่าวสาร (Transaction) นั่นคือ สื่อกีฬาส่งผลกระทบต่อสังคม โดยแบบ Transaction นี้คือการมองโดยมีมิติการสื่อสารเป็นปัจจัยหลักหรือตัวแปรต้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การพิจารณาในขอบข่ายของวาทกรรมนั้น จะเป็นการดูอิทธิพลที่ต่างฝ่ายต่างเกิดขึ้นเป็น 2 ด้าน ซึ่งการก่อเกิดของวาทกรรมทางการวิจัยในสื่อ นั้น เป็นอิทธิพลที่เกิดซึ่งกันและกันของสังคมกับสื่อ โดยที่รูปแบบการวิเคราะห์วาทกรรมของ Fairclough ก็ได้ออกแบบให้วิเคราะห์ตัวสื่อที่ส่งผลต่อการบริโภค และวิเคราะห์สังคมที่ส่งผลต่อตัวสื่อ ไปพร้อมๆ กัน

ในอดีตถึงปัจจุบันยังมีการศึกษาสื่อกีฬาในหลายมิติ เช่น มิติของความพึงพอใจผู้ใช้สื่อของกานซ์ (Gantz 1981) หรือมิติการควบคุมทางสังคม (Sapolsky and Zilman 1978) โดย เวนเนอร์นั้นเสนอมุมมองแบบ Transaction ที่มองแบบ Inside out คือ มองจากด้านในอันได้แก่ตัวผู้รับสารแล้วค่อยขยายออกไปสู่สังคม ซึ่งตรงกันข้ามกับมุมมองแบบ Outside in ที่เป็นลักษณะอิทธิพลสังคมโอบล้อมเข้ามาหากีฬา เหมือนหลักการครองความเป็นเจ้า-ต่อสู้ทางอำนาจ (Hegemony)

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองแบบ Transaction นั้น เวนเนอร์ไม่ได้ละเลยมิติของการวิพากษ์ไป เพราะในการปฏิบัติจริงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ในสังคมและสื่อกีฬาว่าเป็นมาอย่างไรก่อน การดูมิติการครองความเป็นเจ้าก็สำคัญ แต่เหนืออื่นใด สิ่งสำคัญคือการวิเคราะห์จากผู้รับสารออกมา การวิเคราะห์แบบนี้ทำให้เห็นว่ากระบวนการสื่อสารเป็นสิ่งไหลลื่นไม่แข็งตัว

ขณะเดียวกัน ในแง่ของการอ่านการณีกีฬาซึ่งในที่นี้คือการวิ่ง เวนเนอร์ได้ตั้งคำถามว่า เราจะอ่านการณีนี้อย่างไร? เราจะวิเคราะห์สิ่งที่พูดหรือเขียน จะวิเคราะห์ภาพ หรือจะวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของสิ่งที่พูดและเขียนกับภาพด้วย ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่า วาทกรรมนั้นไม่ใช่แค่เพียงคำพูดหรือข้อความ แต่ยังรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นการสื่อความหมายออกมาภายใต้ความสัมพันธ์กับสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ดังนั้น ไม่เพียงแต่ข้อความเท่านั้น แต่ภาพหรือเสียงก็มีส่วนในการสร้างวาทกรรมเช่นเดียวกัน

4. เส้นทางเดินของมโนทัศน์ทางทฤษฎี: จากสังคมวิทยาสู่วัฒนธรรมศึกษา

ผู้วิจัยออกแบบการศึกษาครั้งนี้ให้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้แนวคิดวัฒนธรรมศึกษาในการสร้างกรอบของวิธีวิทยา โดยประยุกต์หลักการแนวคิดทางสังคมวิทยา อันได้แก่ กระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing process) ของ Elias มาร่วมอธิบายด้วย

ดังนั้น เพื่อให้เห็นเส้นทางของแนวคิดทางทฤษฎีในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เชื่อมต่อกันมโนทัศน์ทางทฤษฎีว่าด้วยการศึกษาการวิ่งในทางสังคมวิทยาและวัฒนธรรมศึกษาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

4.1 การวิ้งกับสังคมวิทยา

Dunning (1999) กล่าวว่าในบรรดาขอบข่ายของการศึกษากีฬาทั้งหมด มิติทางสังคมวิทยากลายเป็นหนึ่งในพื้นที่การศึกษาซึ่งมีชีวิตชีวาที่สุด โดยผู้วิจัยได้รวบรวมมุมมองที่สำคัญเกี่ยวกับกีฬาและการออกกำลังกายในทางสังคมวิทยา 4 มุมมอง ดังต่อไปนี้

มุมมองแบบหน้าที่นิยม (Functionalism)

Scambler (2005) กล่าวว่า วิธีคิดแบบหน้าที่นิยม ถือเป็นมุมมองที่สำคัญของสังคมวิทยา โดยแนวคิดนี้มองว่ามนุษย์แต่ละคนมีระบบการทำงานภายในของตนเอง เมื่อรวมกันกลายเป็นคนหนึ่งคน และเมื่อแต่ละบุคคลมารวมเป็นสังคม ต่างคนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในการทำบทบาทหน้าที่ต่อสังคม เมื่อลักษณะดังกล่าวนี้ถูกนำมาใช้อธิบายกับกีฬา โดยมองว่ากีฬาก็สะท้อนถึงการทำงานแบบระบบหน้าที่ เช่น นักเตะในทีมฟุตบอลแต่ละคนต่างทำหน้าที่ของตนเอง แต่ก็มารวมกันเล่นเป็นระบบทีมซึ่งถือเป็นหน้าที่ส่วนรวม

การที่แต่ละองค์ประกอบในสังคมต้องมารวมกันทำหน้าที่นั้น เป็นดังที่ Talcot Parsons แสดงความเห็นวาระบบการกระทำ (Action system) ทั้งหลาย จะต้องเจอความท้าทาย 4 ประการ อันได้แก่ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม, การหาหนทางเพื่อบรรลุจุดหมาย, การคงรักษาความสัมพันธ์ร่วมมือภายใน และ คงรักษาความสมดุลให้ได้ ขณะที่ Horne, Tomlinson et al. (2012) ขยายความเพิ่มเติมว่า แต่ละบุคคลล้วนมีบทบาทหน้าที่ต่อสังคมแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม แต่ละคนต่างก็ได้รับรางวัลตอบแทนจากบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะวิธีคิดแบบผลประโยชน์ต่างชนชั้น ตัวอย่างในทางกีฬาเช่น นักกีฬาในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อทีมมาก ย่อมได้รับการยกย่องกว่านักกีฬาในระดับตัวประกอบ

สำหรับการวิ้งนั้น มุมมองแบบหน้าที่นิยมจะอธิบายถึงการวิ้งในฐานะกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบทางสังคม และมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ

มุมมองแบบความขัดแย้ง (Conflict Theory)

Scambler (2005) กล่าวถึงมุมมองทางสังคมวิทยาที่เน้นถึงประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในสังคมซึ่งอธิบายได้ด้วยแนวคิดแบบมาร์กซ์ (Marxist) แนวคิดนี้จะตรวจสอบความขัดแย้งระหว่างชนชั้นซึ่งมีผลประโยชน์ไม่ลงรอยกัน

ในประเด็นดังกล่าวนี้ Brohm (1987) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาสายมาร์กซิสต์แสดงความเห็นว่ากีฬาเป็นองค์กรที่มีระบบความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล โดยมีวิธีการในลักษณะที่เป็น “ศาสตร์”

(Science) นั่นคือมีหลักการที่แน่นอนและพิสูจน์ตรวจสอบได้ โดยองค์กรทางกีฬาจะรื้อฟื้นการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตมากที่สุดจากร่างกายมนุษย์ ในแง่นี้ กีฬาจึงโยงใยกับการทำงานแบบเน้นรีดเค้นผลผลิตให้ได้มากที่สุดจากแรงงาน เมื่อเป็นเช่นนั้น Rigauer (2000) จึงสรุปว่า การมองกีฬาแบบสังคมวิทยา มาร์กซิสต์อธิบายบทบาทหน้าที่ ด้วยการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Analysis) โดยมุ่งเน้นไปยังมิติของวัฒนธรรมและอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลัง

ในประเด็นเรื่องมิติทางวัฒนธรรมและอุดมการณ์นี้ Hargreaves (1982) นักวิชาการผู้มีบทบาทสำคัญในการศึกษาสังคมด้วยแนวทางวิพากษ์ เสนอแนวคิดการครอบงำความเป็นเจ้า (Hegemony) ในทางการกีฬาขึ้นมา โดยมีหลักการวิเคราะห์ 5 ประการเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของกีฬากับระบบทุนนิยม อันได้แก่

- 1) กีฬาเป็นการทำกำไรให้สูงสุด เช่น การหาประโยชน์จากกีฬาชกมวย แต่กระนั้นบางชนิดกีฬาก็ไม่อาจทำกำไรได้มากนัก
- 2) กีฬาต้องหาทุนให้อยู่รอดเพื่อเลี้ยงตนเองได้
- 3) กีฬาสามารถกระตุ้นระบบทุนนิยมทางอ้อม เช่น การตลาดและการขายบริการหรืออุปกรณ์ทางการกีฬา ตลอดไปจนถึงการพนัน
- 4) กีฬาสร้างการโฆษณาและผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์)
- 5) กีฬาสร้างการลงทุนที่ไม่หวังกำไรได้เช่นกัน อาทิ ทำสโมสรฟุตบอลโดยไม่หวังกำไร นอกจากนี้เกียรติยศศักดิ์ศรี

นอกจากนี้ Hargreaves ยังเสนอแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับกีฬาและวัฒนธรรมศึกษาว่า

- 1) ถ้าไม่มีวัฒนธรรมกีฬาก็จะไม่มีกีฬาที่ถูกจัดระบบเป็นองค์กร
- 2) ถ้าไม่มีกีฬาที่เป็นสันตนาการ กีฬาก็ไม่อาจครอบงำวัฒนธรรมชนชั้นแรงงานได้
- 3) ถ้าไม่ปรับกีฬาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมต่างๆ การโฆษณาในทางการกีฬาอาจเกิดขึ้นได้ยาก และ
- 4) ถ้าไม่มีกีฬาสำหรับมวลชน ชนชั้นนำซึ่งควบคุมอำนาจทางการเมือง ก็จะไม่ซื้ออ้อมเอามาเร่งหาเสียง ว่าสร้างกีฬาไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

ในการอธิบายการวิ่งด้วยมุมมองแบบขัดแย้งนี้ ต้องมองหาสิ่งที่เป็นอำนาจเบื้องหลังการวิ่งในสังคม เช่น มีผลประโยชน์ขับเคลื่อนกลุ่มคนบางกลุ่มในการสร้างวาทกรรมการวิ่งหรือไม่ เป็นต้น

มุมมองแบบสังคมวิทยาเชิงตีความ (Interpretative Sociology)

Scambler (2005) อ้างจาก Gutman (1978) ว่าในตอนแรกเริ่มนั้นกีฬาเป็นการแสดงออกของพลังงานผ่านทางร่างกาย และมีแหล่งต้นตอมาจากความไร้เหตุผลซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนภายใน (รากฐานมาจากสัญชาตญาณด้านมืด) กระนั้นก็ตาม กีฬาได้กลายเป็นทางเลือกสำคัญ และอาจนำมาตีความในฐานะภาพสะท้อนต่อสังคมยุคใหม่

มุมมองสังคมวิทยาแนวนี้ จะแตกต่างจากแนวทางแบบมาร์กซิสต์ เนื่องจากไม่ได้พิจารณาถึงกีฬาใหม่ในฐานะผลผลิตของทุนนิยม (อย่างที่นักคิดแบบมาร์กซิสต์ยุคต้นซึ่งใช้เศรษฐกิจเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์-ขอบกล่าวอ้าง) ขณะเดียวกันก็ไม่ใช้การแสดงต่อต้านค่านิยมแบบโปรเทสแตนท์ (ซึ่งเน้นความขยันทำงานและสร้างผลผลิต อันเป็นรากฐานของทุนนิยม)

แต่การพิจารณากีฬาในมุมมองเชิงตีความนี้ จะเน้นดูการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปของ “มุมมองที่มีต่อโลก” (Weltanschauung) ของปัจเจกที่รับรู้เกี่ยวกับการกีฬา ซึ่งจะเห็นเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถตรวจสอบและชี้วัดในรูปแบบคณิตศาสตร์ได้

มุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยม/หลังสมัยใหม่ (Post structuralism และ Post modernism)

Scamble (2005) อ้างถึง Rail (1998) ตั้งข้อสังเกตว่าภาวะหลังสมัยใหม่ของวงการกีฬานั้นมี 3 ประการ อันได้แก่

1) การเกิดขึ้นของศิลปะและกีฬา เนื่องจากกีฬาได้ผลิตซ้ำและปรับเปลี่ยนรวมตัวกับสุนทรียะยุคใหม่ จนกลายเป็นวัตถุแห่งการบริโภค อาทิ การแข่งขันชกมวยไทยที่ผสมผสานมิติทางด้านสุนทรียะผ่านการใช้เทคนิคแสงสีเสียงในการถ่ายทอด

2) ร่างกายถูกพลังอำนาจทางสังคมดูดกลืน แม้ว่าร่างกายจะเป็นส่วนหนึ่งของนักกีฬาตลอดมา แต่ร่างกายกลับถูกมองประหนึ่งข้าวของ ถูกนำมาสร้างให้แข็งแรงและซ่อมแซม ตลอดจนการนำเสนอเหมือนเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง

3) ภาพลักษณ์และกีฬา กีฬาได้สร้างวัฒนธรรมชายภาพลักษณ์ขึ้นมา นักกีฬาหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอยู่ในวัฒนธรรมประชานิยม ซึ่งเน้นความเด่นดัง มองแต่ละองค์ประกอบแบบแยกส่วน เน้นความฉายฉวย และ ขาดความลึกซึ้ง

การวิ่งในมุมมองแบบหลังสมัยใหม่จึงมีจุดเด่นในแง่ของภาพลักษณ์การวิ่งในสายตาผู้คน ซึ่งเน้นความฉาบฉวยเกาะกระแส และมีสถานะเป็นวัตถุในเชิงการบริโภคที่ผนวกเอาสุนทรียะแบบใหม่ อาทิ เสื้อวิ่งรุ่นใหม่ หรือ รองเท้าวิ่งรุ่นพิเศษ มารวมอยู่ในวัฒนธรรมการวิ่ง

ขณะเดียวกัน แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่นี้ เชื้อในความเปลี่ยนแปลง และหลากหลายของการสื่อสาร จึงยังเน้นลักษณะของการ “รื้อสร้าง” อันเกี่ยวข้องกับ “รหัส” และ “ความหมาย” ของกีฬากับการออกกำลังกายอีกด้วย ยังผลให้เกิดมุมมองการศึกษาว่า ในแต่ละช่วงเวลานั้น วาทกรรมชุดใดเป็นวาทกรรมกระแสหลัก วาทกรรมชุดใดที่กำลังก้าวขึ้นมาทำชิงอำนาจกับวาทกรรมหลัก วาทกรรมชุดใหม่ๆ มีองค์ประกอบของวาทกรรมลักษณะใด และมีสถาบันใดที่หนุนหลังวาทกรรมดังกล่าว

4.2 แนวคิดเรื่องกระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ของ Elias

หนึ่งในแนวคิดทางสังคมวิทยาเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งถูกนำมาปรับใช้อธิบายความเปลี่ยนแปลงของกีฬาควบคู่ไปกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปัจเจกบุคคล ได้แก่ “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing process) ของ Norbert Elias

ในหนังสือ The Civilizing Process นั้น Elias (2000) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่อง “กระบวนการสร้างอารยธรรม” ซึ่ง กาญจนา แก้วเทพ (2551) ได้นำมาอธิบายว่า คำว่า “อารยธรรม” ในทัศนะของ Elias ไม่ได้หมายความว่าแบบเดียวกับนักคิดทั่วไป เพราะโดยปกติแล้วอารยธรรมมักจะแสดงถึงลักษณะของ “ความดีงาม/ความเหนือกว่า/ความศิวิไลซ์/ความเจริญ” แต่ในทัศนะของ Elias นั้น อารยธรรมคือชุดของกระบวนการที่ก่อให้เกิดความสงบสันติในสังคม ความประณีตของขนบประเพณี ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความระมัดระวังในการสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นต้น

Elias เปรียบเทียบเหตุการณ์ในยุโรประหว่าง ยุคกลาง กับ ยุคสมัยใหม่ และพบว่าเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอากัปกริยามารยาทของมนุษย์ ดังกล่าวมานั้นสะท้อนให้เห็นถึง “อารมณ์ความรู้สึกและกระบวนการทางจิตของปัจเจก” (Psychogenesis) ว่ามีความสัมพันธ์กับ “กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม” (Sociogenesis) เขาพบว่าในรอยต่อของสองยุคสมัยนั้น ได้เกิดการจำกัดการกระทำของบุคคลให้อยู่ในขอบเขตของ “กาละ” และ “เทศะ” มากขึ้น

การกระทำในขอบเขตของกาละและเทศะคือการควบคุมการกระทำ การแสดงกิริยามารยาททางสังคมที่เห็นได้ชัดภายนอก เหล่านี้คือเครื่องบ่งชี้ความมีอารยธรรมของผู้คน เช่น การรับประทานอาหารอย่างมีมารยาทและพิธีรีตอง และเมื่อควบคุมกิริยามารยาทภายนอกแล้ว จะซึมซับเข้าไปอยู่ภายในตัวบุคคลที่ละน้อย ถือว่าเป็น “กระบวนการควบคุมอารมณ์/ความรู้สึก

และวิธีการใช้ร่างกาย” ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป มนุษย์จะควบคุมทั้งการกระทำภายนอกและจิตใจภายในไปโดยอัตโนมัติ

เมื่อ “กระบวนการสร้างอารยธรรม” เกิดขึ้นและแพร่กระจายไปทั่วโลก มนุษย์จะค่อยๆ ถูกกล่อมเกล่าทั้งพฤติกรรมและความคิดให้อยู่ในกรอบของสังคม มนุษย์แต่ละคนจะมีการควบคุมตนเอง ควบคุมความรู้สึก ควบคุมพฤติกรรมให้แสดงออกตามขนบธรรมเนียม นั่นแปลว่า ปัจจัยภายนอกทางสังคมได้เข้ามาควบคุมตัวตน และจิตสำนึกได้ เช่น เมื่อกระทำผิดขนบประเพณีทางสังคม จะเกิดการกระตุ้นความรู้สึกให้เกิดความอับอาย ความรู้สึกผิด และความตึงเครียด

กระบวนการสร้างอารยธรรมนี้ ไปสัมพันธ์กับมิติทางการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามี 2 ส่วนที่สำคัญต่อการศึกษาคำนี้ ได้แก่

- 1) ประเด็นเรื่องความรุนแรง
- 2) ประเด็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึก

กล่าวคือ กระบวนการสร้างอารยธรรมนั้นทำให้มนุษย์ควบคุมพฤติกรรม ควบคุมการแสดงออก ทำให้กิจกรรมต่างๆ ลดความรุนแรงลง โดยเฉพาะการแข่งขันกีฬาซึ่งแต่เดิมนั้นมีมิติทับซ้อนกับศึกสงคราม ทำให้ใช้ความรุนแรงอย่างเต็มที่ ต่อมาการเล่นกีฬาได้เริ่มมีกฎกติกามากขึ้น ทำให้การบาดเจ็บล้มตายจากการแข่งขันกีฬาลดลง และเมื่อมีกฎเคร่งครัดซึ่งควบคุมไปถึงมารยาทและน้ำใจนักกีฬา ก็ยังผลให้กีฬาในปัจจุบันมีความรุนแรงน้อยกว่าอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากวาทกรรมทางสังคมเกี่ยวกับความรุนแรงนั่นเอง

ขณะที่ประเด็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึกนั้นก็สัมพันธ์กับความรุนแรงเช่นเดียวกัน เนื่องจากเมื่อในสังคมได้ถูกพัฒนาให้มีความอารยะมากขึ้น เหตุผลจะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ทำให้คู่ตรงกันข้ามอย่างอารมณ์ของคนนั้นจะถูกสะกดเก็บเอาไว้ เมื่อปล่อยไปนานๆ เข้า สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดลักษณะ “ความมีนชาทางอารมณ์” ในยามปกติของชีวิต เช่น การทำงาน มนุษย์จะลดทอนการแสดงออกทางอารมณ์และความรุนแรงลง

Elias เห็นว่า สังคมที่ผ่านกระบวนการสร้างอารยธรรมดังเช่นในสังคมยุคปัจจุบัน จะกลายเป็นสังคมที่ใช้เหตุผลเป็นหลัก ไม่ใช่อารมณ์ ไม่ใช่ความรุนแรง ซึ่งสุดท้ายแล้วจะกลายเป็นความเก็บกดอัดอั้น ดังนั้น จึงต้องมีทางระบายออกโดยการสร้างพื้นที่ให้มนุษย์สามารถใช้อารมณ์ได้บ้าง และมีความรุนแรงได้บ้าง นั่นได้แก่ กิจกรรมทางการกีฬา

Elias and Dunning (1986) กล่าวถึงปัญหาสำคัญที่สุด ซึ่งแต่ละสังคมต้องเผชิญหน้ากับกระบวนการอารยะก็คือ การแสวงหาสมดุลระหว่าง “ความพึงพอใจ” กับ “การระงับยับยั้ง” เพราะการออกกฎควบคุมพฤติกรรมของคนอย่างแน่นหนาและโยงไปถึงระดับจิตสำนึกของปัจเจกบุคคล

และแพร่กระจายไปทุกส่วนของชีวิต อาจจะทำให้มีอารยธรรมซึ่งยังผลให้เกิดความปลอดภัยและเสถียรภาพ แต่นั่นกลับเป็นการลดทอนความพึงพอใจ ความเพลิดเพลินที่ได้จากชีวิตไปเช่นกัน เขาเห็นว่าปัญหานี้แก้ได้โดยใช้ “กีฬากอล์ฟ” เป็นทางระบายออก

Elias อธิบายถึงลักษณะของกีฬากอล์ฟกับการระบายออกทางอารมณ์ในชีวิต ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์อธิบายกับการวิ่งออกกำลังกายของคนในสังคมดังต่อไปนี้

1) ในชีวิตซึ่งเต็มไปด้วยกำหนดกฎเกณฑ์ ชีวิตของผู้คนจะถูกทำให้ไร้ความรู้สึกลงไปเรื่อยๆ

2) เงื่อนไขที่จะทำให้ปัจเจกชนเกิดความตื่นเต้น (โดยเฉพาะการร่วมแสดงความตื่นเต้นในพื้นที่ทางสังคมซึ่งดูเสมือนว่าจะควบคุมตนเองได้ยาก) ได้กลายเป็นสิ่งที่หายากและสังคมไม่ค่อยยอมรับหรืออดทนกับการแหกกรอบเกณฑ์ดังกล่าว

3) เมื่อมนุษย์ต้องระบายออกทางความรู้สึก แต่สังคมอารยะต้องการจำกัดควบคุมอารมณ์ของผู้คน จึงเกิดคำถามขึ้นมาว่า จะทำอย่างไรให้ผู้คนได้มีประสบการณ์ตื่นเต้นตามที่พื้นฐานของมนุษย์พึงจะมี โดยไม่ก่อเกิดอันตรายในทางสังคมและตัวเอง และทำอย่างไรให้มนุษย์ในสังคมที่มีแต่กฎระเบียบมากขึ้นเรื่อยๆ ได้มีความตื่นเต้น มีความพึงพอใจในการแชร์ประสบการณ์ร่วมกัน โดยไม่เสี่ยงต่อภาวะแปลกแยกหรือผิดเพี้ยนจากบรรทัดฐานสังคม

4) คำตอบก็คือ การใช้กีฬากอล์ฟและการออกกำลังกายเป็นเครื่องมือ ซึ่งอาจไม่ได้เป็นเพียงการแข่งขันแพ้ชนะ แต่กีฬายังทำให้ผู้คนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกกับกิจกรรมดังกล่าวอีกด้วย

เมื่อนำเอากรอบความรู้สึกของกระบวนการอารยะมาอธิบายการวิ่งนั้น จะพบว่า แม้การวิ่งจะสามารถเป็นหนทางระบายออกจากรอบทางสังคมที่ซ้ำซากจำเจได้ก็จริง แต่กีฬากอล์ฟกลับเป็นกีฬาที่มีระดับอันแตกต่างภายในขอบข่ายของตนเอง เช่น การวิ่ง 100 เมตร อาจจะทำให้สร้างความตื่นเต้นได้มาก แต่การวิ่งระยะไกลอย่างมาราธอนกลับมีระดับความตื่นเตนน้อยลงมา และหากผู้คนใช้การวิ่งเป็นทางในการออกกำลังกายหรือเป็นกีฬาแล้ว ก็จะทำให้ลดความตื่นเต้นให้น้อยลงไปอีกจนกระทั่งอาจจะกลายเป็นกิจวัตรการออกกำลังที่น่าเบื่อหน่ายก็เป็นได้

ความน่าสนใจของการวิ่งในฐานะของกีฬากอล์ฟและการออกกำลังกาย อยู่ตรงลักษณะ “ท้าทาย” กับแนวคิดกระบวนการอารยะ เนื่องจากการวิ่งเป็นการใช้เวลาว่างอันถือเป็นเครื่องมือในการสร้างความตื่นเต้น (Quest for excitement) แต่กลับเป็นกิจกรรมออกกำลังกายที่ถูกละทิ้งของสังคมในบางลักษณะที่ตราว่าไม่มีความน่าตื่นเต้น อันเสมือนเป็นด้านตรงกันข้ามกับกีฬาฟุตบอลที่ว่าเมื่อมีวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งในฐานะของกิจกรรมที่กระตุ้นความรู้สึก เช่น “วิ่งเพื่อเปลี่ยน

ชีวิต” กลับได้รับความนิยมจากผู้คนที่ต้องการใช้เวลาว่างในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปได้ว่า โดยตัวกิจกรรมการใช้เวลาว่างนั้นอาจจะมีลักษณะของความตื่นเต้น/ไม่ตื่นเต้น อยู่ส่วนหนึ่ง แต่ภาพตัวแทนของกิจกรรมนั้นๆ ผ่านการสร้างวาทกรรมของสื่อก็มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกัน

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากมิติของการกระตุ้นความรู้สึกด้วยความรุนแรงนั้น จากเดิมที่การวิ่งในฐานะองค์ประกอบของการศึกษาสังคมดำเนินไปด้วยความอันตราย แต่ต่อมาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การวิ่งอยู่ร่วมกับการสังสรรค์น้อยลง และเข้าไปอยู่ในมิติอื่นๆ มากขึ้น เช่น มิติทางศาสนา มิติของพิธีกรรมในงานรื่นเริง และเข้ามาสู่มิติของวิถีชีวิตประจำวันของคนทั่วไปซึ่งนับว่าแทบจะไม่เหลือความรุนแรงที่ปลุกเร้าความรู้สึกอยู่แล้ว

นอกจากนี้ เดิมทีนั้นการวิ่งอาจจะมี ความรุนแรงและอันตรายอยู่บ้าง อาทิ การวิ่งที่เสี่ยงต่อการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการหักโหมจนเกินไป แต่เมื่อเวลาผ่านไปกระบวนการอารยะซึ่งมีลักษณะทำให้สรรพสิ่งเป็นเหตุเป็นผลและลดระดับการแสดงออกลง ได้ทำให้ระดับความน่ากลัวของการวิ่งลดลงผ่านความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ จนกลายเป็นการออกกำลังกายสำหรับผู้คนในชีวิตปกติ และแม้จะเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นสันตนาการ พักผ่อนหย่อนใจจากชีวิตการทำงาน แต่การวิ่งออกกำลังกายหรือการวิ่งระยะไกลก็ไม่ได้มีลักษณะของการกระตุ้นมิติทางความรู้สึกเท่าที่ควร

Dunning (1998) ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกีฬาและมิติทางอารมณ์ โดยอธิบายผ่านการณ์ของ “งานอดิเรก” (Leisure) ในองค์ประกอบ 3 ประการของงานอดิเรก นั้นประกอบไปด้วย

Sociality คือ มีลักษณะของการเข้าสังคม มีความสนุกสนานเพลิดเพลินทางอารมณ์ต่างๆ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นท่ามกลางผู้อื่นและมีความเต็มใจ โดยการวิ่งออกกำลังกายมีลักษณะเช่นนี้ในสังคมไทยอยู่ด้วย

Motility คือ มีการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายทำให้เกิดการกระตุ้นอารมณ์ ซึ่งเป็นคนละแบบกับการกระตุ้นอารมณ์จากประสบการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวัน

Imitative คือ มีการปลุกเร้าทางจินตนาการและอารมณ์ เนื่องจากในสังคมที่ถูกพัฒนาให้มีอารยะมากขึ้น อารมณ์จะถูกกดทับให้นิ่งงัน งานอดิเรกจะช่วยทดแทนประสบการณ์อื่นๆ เช่น ความตื่นเต้นได้

กรณีของ การเคลื่อนไหวกระตุ้นอารมณ์และการปลุกเร้าจินตนาการนี้ เกิดขึ้นได้กับการวิ่งออกกำลังกายหรือกีฬา อาทิ การวิ่งชมสวนสาธารณะเพื่อสร้างจินตนาการ หรือการฟังเพลงพร้อมกับการเคลื่อนไหวด้วยการวิ่งทำให้กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก

ความสำคัญของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ คือ การสรุปว่า การเร้าอารมณ์ (Emotional Arousal) ให้มีความรู้สึกต่างจากช่วงเวลาปกติ คือหัวใจของกีฬาและงานอดิเรก

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าแม้จะปลดปล่อยอารมณ์ผ่านกิจกรรมการวิ่ง แต่ก็ยังเป็นไปในลักษณะ “ได้บางส่วน” เนื่องจากการวิ่งก็ถูกกระบวนการอารยะดังกล่าวควบคุมเอาไว้อีกชั้นหนึ่ง (Controlled de-controlling of emotional controls) ทำให้การวิ่งที่เหมือนจะเป็นงานอดิเรกหรือสันทนาการเพื่อกระตุ้นอารมณ์มนุษย์ ได้ถูกลักษณะของการวิ่งและการสร้างวาทกรรมการวิ่งที่ปลุกฝังความรู้สึกผู้คนให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกับกิจวัตรการงานและไม่เร้าอารมณ์ความรู้สึกเท่าที่ควร ดังนั้น แม้กีฬาและสันทนาการจะมีหน้าที่ในการสลัดความน่าเบื่อหน่ายของกิจวัตรประจำวัน แต่ก็ทำให้ทุกประเภทที่จะทำได้สำเร็จ เพราะบางชนิดกีฬาที่อาจล้มเหลวที่จะตอบสนองทางอารมณ์ เช่น กีฬาที่ไม่ค่อยมีความตื่นเต้นเร้าใจอย่างการวิ่งนั่นเอง

Elias ไม่ได้ให้เพียงแนวคิดเรื่องกีฬาเกี่ยวกับลักษณะของกระบวนการสร้างอารยธรรมเท่านั้น หากแต่ยังให้วิธีวิทยาทางการศึกษาเอาไว้ด้วย โดยได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

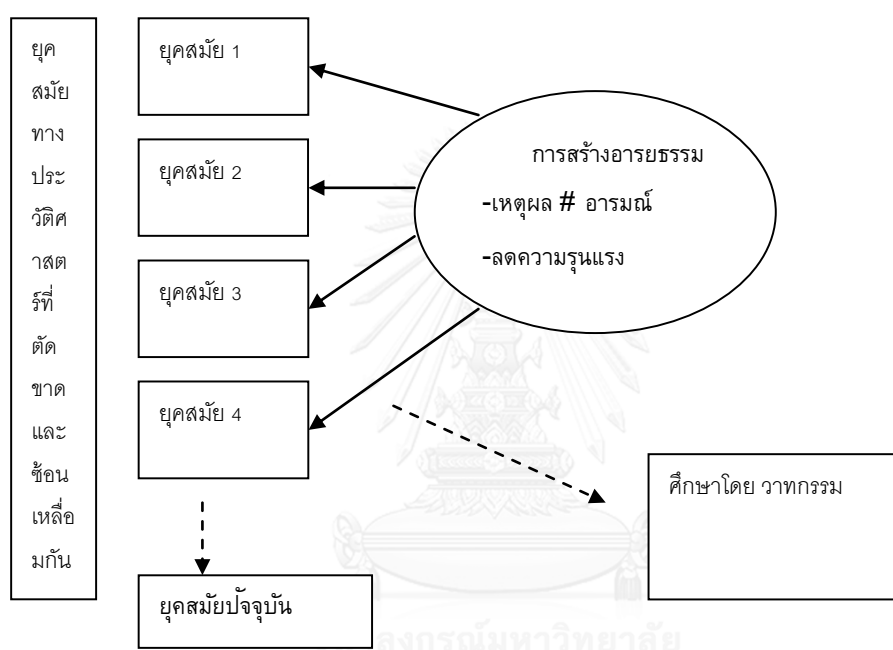
1) ประวัติศาสตร์ระยะสั้น/ประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ (History of event) เป็นเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่คนทั่วไปมักคุ้นกัน เป็นการเล่าเรื่องทางประวัติศาสตร์ให้เห็นการกระทำและผลลัพธ์จากการกระทำของบุคคลต่างๆ ในสังคม เช่น กษัตริย์ ชุนพล นักปฏิวัติ เป็นต้น

2) ประวัติศาสตร์แบบระยะยาว (Long Duree) ประวัติศาสตร์แบบนี้คือสิ่งที่ Elias เน้นเป็นพิเศษ เป็นการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ในสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้าง (ซึ่งอยู่เหนือกว่าปัจเจกบุคคล) ดังนั้น ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่การกระทำของปัจเจกบุคคลหรือใครผู้หนึ่ง เช่น ไม่ใช่การกระทำของตัวกษัตริย์ที่เป็นบุคคล แต่เป็นการศึกษาว่าตำแหน่งทางสังคมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่น ศึกษาสถานะของความเป็นกษัตริย์ในเชิงสถาบัน

หากนำแนวคิดของ Elias ในการศึกษาประวัติศาสตร์แบบระยะยาว เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดเรื่อง กระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) จะมองได้ว่า สภาพสังคมนั้นค่อยๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย โดยแต่ละยุคนั้นได้เกิดการสร้างอารยธรรมเพื่อควบคุมการแสดงออกและอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ควบคุมกันไปด้วย

ในทัศนะของผู้วิจัย มิติทางอารมณ์ความรู้สึกต่อการออกกำลังกาย คือข้อสงสัยของการศึกษารุ่นนี้ เพราะกีฬาเป็นสิ่งที่มุ่งหมายเพื่อเสริมความตื่นเต้นในแนวคิดการสร้างอารยธรรมของ Elias แต่การวิ่งในฐานะการออกกำลังกายนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจสร้างความตื่นเต้นได้มากนัก

ตรงข้ามกับอารมณ์ของกีฬาฟุตบอลทั้งในฐานะของผู้เล่นและผู้ชม ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า เพราะลักษณะกีฬาที่ไม่ตื่นเต้นและวาทกรรมที่เป็นเหตุเป็นผล ทำให้การวิ่งเลียนหายไปจากความสนใจในสังคมไทย และเมื่อมีการเสริมมิติทางอารมณ์ให้แก่กีฬาชนิดนี้ด้วยวาทกรรม เช่น วิ่งเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ หรือ วิ่งสู่วิถีใหม่ จึงทำให้มิติทางอารมณ์กลับเข้ามาอยู่ในกระแสสังคมได้อีกครั้ง



ภาพที่ 3 แสดงกระบวนการสร้างอารยธรรมตามแนวคิดของ Elias

ตัวแปรเรื่อง "เหตุผล" และ "อารมณ์"

จากแนวคิดเรื่องกระบวนการสร้างอารยธรรมของ Elias และแนวคิดเรื่องกีฬากับความตื่นเต้น เขาได้ศึกษาร่วมกับ Dunning จะพบว่า มีตัวแปรสำคัญที่ทำหน้าที่ภายใต้แนวคิดการอธิบายเรื่องกีฬาที่สังคมดังกล่าว นั่นคือ ตัวแปรเรื่อง "เหตุผล" และ "อารมณ์" ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญด้านการศึกษาเนื้อหาของวาทกรรม

ในงานศึกษาของ Scheff (1994) อันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม ผ่านการใช้คำพูดสื่อสาร (วาทกรรมในระดับภาษาศาสตร์) ซึ่งผู้วิจัยได้เน้นย้ำให้เห็นถึงมิติของอารมณ์ในวาทกรรม ไม่เพียงแต่ในภาษาพูดแต่ยังรวมไปถึงบริบทแวดล้อมในการสื่อสารและรายละเอียด

ระดับปลีกย่อยซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกในการสื่อสารที่ดีต่อกัน ผลการศึกษาในเชิงวาทกรรมวิทยาดังกล่าว ยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ Welcomer, Gioia et al. (2000) ซึ่งศึกษาการต่อต้านวาทกรรมยุคใหม่ในกรณีของสถานที่ทิ้งของเสียในชุมชน ซึ่งมีการใช้เนื้อหาเชิงเหตุผลกับอารมณ์มาปะทะกัน พบว่า นักพัฒนาซึ่งอิงกับสถาบันอำนาจของรัฐมักจะใช้วาทกรรมเชิงเหตุผลในการสื่อสาร ขณะที่ชาวชุมชนนั้นจะตีความเหตุการณ์ในเชิงอารมณ์มากกว่า

ไม่เพียงวาทกรรมในระดับชุมชนหรือระหว่างบุคคล แต่วาทกรรมเชิงอารมณ์และเหตุผลซึ่งผูกโยงกับความสัมพันธ์ระดับรัฐยังให้เห็นในงานศึกษาของ Steunenbergh, Simay et al. (2011) ที่วิเคราะห์วาทกรรมของรัฐบาลเยอรมันและรัฐบาลตุรกีในการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป มีการใช้ข้อถกเถียงเชิงอารมณ์เป็นส่วนสำคัญเพื่อขับเคลื่อนความเป็นเอกภาพแห่งยุโรป

คำอธิบายที่ทำให้มิติของอารมณ์ปะทะกับเหตุผลได้ โดยไม่ถูกความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งอิงกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์ยุคใหม่หักล้างไปเสียหมด ในงานของ Bechara, Damasio et al. (1994) กับ Shiv, Loewenstein et al. (2005) ซึ่งศึกษาประเด็นการตัดสินใจกับอารมณ์และเหตุผล พบว่า การใช้อารมณ์ความรู้สึกนั้นเป็นแนวทางที่ดีสำหรับกรณีที่เกิดเหตุและข้อมูลต่าง ๆ นั้นไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ ทั้งการใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการตัดสินใจนั้นมีความรวดเร็วและแม่นยำในการแสดงออกมากกว่า

ไม่เพียงเท่านั้น ในศาสตร์ของวาทกรรม เนื้อหาเชิงอารมณ์ยังถูกกล่าวอ้างถึงว่ามีสถานะเป็น หมวดหมู่ของเนื้อหา (Categories) ตามที่ Edwards (1999) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอารมณ์และวาทกรรม โดยเสนอว่าอารมณ์เป็นวาทกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบในวาทกรรมซึ่งทำงานในบริบทสังคม ขณะเดียวกัน ในทางทฤษฎีนั้น การวิเคราะห์วาทกรรมระดับย่อยส่วนใหญ่เน้นไปยังการเสนอโมเดลที่เกี่ยวกับกระบวนการรู้คิด (Cognitive Models) ซึ่งมีลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผลทางจิตวิทยาмаกจนเกินไป

จากงานศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มหัวข้อในการวิเคราะห์วาทกรรม ให้มี "หมวดหมู่" (Categories) ซึ่งประกอบไปด้วย หมวดหมู่อารมณ์ และ หมวดหมู่เหตุผล โดยอารมณ์นั้นเน้นไปยังการสื่อสารโดยมีเนื้อหาเชิงอารมณ์และความรู้สึก ขณะที่หมวดหมู่เหตุผลคือการสื่อสารโดยอ้างลักษณะข้อมูลในทฤษฎีวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ทั้งนี้ ตัวแปรของหมวดหมู่วาทกรรมยังจะกลายเป็นตัวแปรสำคัญในงานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Elias ในแนวคิดเรื่องกระบวนการสร้างอารยะ

จากเนื้อหาในการนำเสนอของ ซาเมียร์ โอคาศา (2549) (ในหนังสือ "ปรัชญาวิทยาศาสตร์ โดยสังเขป แปลโดย จุไรรัตน์ จันทรธีราช, 2549) วาทกรรมวิทยาศาสตร์นั้นได้สร้างวิธีคิดแบบใหม่

หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการให้เหตุผล (Reasoning process) ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในแง่ของตรรกศาสตร์ (Logics) ที่เป็นลักษณะเหตุผลซึ่งยอมรับโดยทั่วกัน หรือ การใช้สถิติตัวเลข (Statistics) มาเป็นเครื่องช่วยการให้เหตุผล ดังนั้น ตัวแปรที่เป็นคู่ตรงข้ามอย่าง ตัวแปรเชิงอารมณ์และความรู้สึก จึงไม่ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของกระบวนการทางเหตุผลในวาทกรรม ซึ่งรวมไปถึงการหลีกเลี่ยงสถิติตัวเลข หากแต่จะเน้นย้ำในเชิงสิ่งที่เป็น อารมณ์ (Emotion) ซึ่งจากการสืบค้นความหมายที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จะพบว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางจิตใจและสัญชาตญาณซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ แรงกระตุ้น เป็นต้น

4.3 แนวคิดสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies)

จากมาร์กซ์ สู่วิธีวิทยาของการศึกษารอกกำลังกายแบบวัฒนธรรมศึกษา

มนุษย์สร้างประวัติศาสตร์ของตนเอง แต่พวกเขาไม่ได้สร้างขึ้นมาอย่างที่ตั้งใจ พวกเขาไม่ได้สร้างขึ้นมาในสถานการณ์ที่พวกเขาเลือก แต่เป็นไปภายใต้สถานการณ์ที่เผชิญโดยตรง ได้รับ และส่งผ่านมาจากอดีต ประเพณีของเหล่าคนยุคที่ตายไปแล้วมีพลานุภาพราวกับผีร้ายที่อยู่ในหัวของคนที่ยังมีชีวิตอยู่

คาร์ล มาร์กซ์ (Marx 1977)

ด้วยสถานะที่เป็นต้นธารความคิดให้แก่นักคิดสกุลมาร์กซิสต์ยุคหลัง ข้อความในงานเขียนของคาร์ล มาร์กซ์ มักจะถูกนำมาตีความอยู่เสมอ ในข้อความดังกล่าวซึ่งถูกยกให้เป็นชุดข้อความคลาสสิกของนักคิดสกุลมาร์กซ์นี้อาจตีความได้ว่า ถึงแม้มนุษย์จะสามารถสร้างสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเองก็จริง แต่ทั้งหมดทั้งมวลก็ถูกโครงสร้างทางสังคมหรืออิทธิพลอื่นๆ เข้ามามีอิทธิพลอย่างมหาศาลอยู่ดี

เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างสังคมออกเป็น 2 ส่วน นั่นคือ

โครงสร้างส่วนบน ได้แก่ มิติทางความคิดและอุดมการณ์ กับ

โครงสร้างส่วนล่าง ได้แก่ มิติทางด้านการผลิต

ตามปกติแล้ว มาร์กซิสต์แบบดั้งเดิมจะเห็นความสำคัญของมิติทางการผลิตมากที่สุด โดยมองว่าใครที่ครอบครองปัจจัยทางการผลิตในสังคมได้ คนผู้นั้นก็ย่อมมีอำนาจกำกับควบคุมทิศทางของสังคม แต่เมื่อเวลาผ่านไป ได้เกิดมาร์กซิสต์รุ่นใหม่ (Neo-Marxist) ซึ่งเชื่อมั่นใน

โครงสร้างส่วนบน นั่นคือ มิติทางความคิดและอุดมการณ์มีความสำคัญที่สุด ใครที่ครอบครองหรือยึดกุมอำนาจทางด้านความคิดอุดมการณ์ได้ คนผู้นั้นก็ย่อมมีบทบาทต่อการควบคุมสังคมให้เป็นไปตามความต้องการ

แต่ลักษณะของ “การเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลกำหนด” (Determinism) จากทางใดทางหนึ่ง เช่น ถ้าใส่ความคิดอย่างหนึ่งเข้าไปในสังคม จะทำให้คนในสังคมเชื่อตามและควบคุมผู้คนเหล่านั้นได้ หรือ ถ้าครอบครองปัจจัยการผลิตได้ จะทำให้ครอบงำสังคมได้ทั้งหมดทั้งมวล ถูกมองว่าค่อนข้างล้าสมัยเกินไปในสายตาของนักวิชาการกลุ่มใหม่ที่เรียกตนเองว่านักคิดสาย “วัฒนธรรมศึกษา” (Cultural Studies)

กลุ่มนักคิดสายวัฒนธรรมศึกษา เป็นมาร์กซิสต์รุ่นใหม่ที่ยังสนใจมิติของอุดมการณ์ความคิดอยู่ แต่ได้รับเอาแนวทางความคิดจากสำนักคิดอื่นๆ เข้ามาประยุกต์ใช้จนเกิดลักษณะเด่นขึ้นมา โดยเฉพาะการไม่ยึดติดยึดถือกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็น ประเด็นการศึกษา วิธีวิทยาทางการศึกษา ดังนั้น กลุ่มวัฒนธรรมศึกษาจึงสามารถศึกษาได้ครอบคลุมทุกเรื่องในชีวิต โดยเฉพาะวิถีชีวิตประจำวันที่นักคิดสำนักอื่นๆ มักจะมองข้าม ขณะที่ด้านวิธีวิทยาก็ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว โดยมองว่าวิธีใดที่ทำให้ได้ข้อมูลและเข้ากับกับสถานการณ์เงื่อนไข ก็สามารถใช้ได้ตามความเหมาะสม

Hall (1986) ในฐานะที่เป็นนักคิดสายวัฒนธรรมศึกษาคนสำคัญของสหราชอาณาจักร ได้กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมศึกษาว่า หากเปรียบกับสำนักมาร์กซิสต์ดั้งเดิมแล้ว วัฒนธรรมศึกษาคือ “มาร์กซ์แบบไม่มีอะไรรับรองความแน่นอน” (Marxism without guarantees) หมายความว่ามาร์กซ์แบบเดิมมีสิ่งรับรองความแน่นอนทางการคิดและวิธีวิทยา เช่น เชื่ออย่างแน่นอนว่าเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด หรือ เชื่ออย่างแน่นอนว่าอุดมการณ์เป็นตัวกำหนด โดยที่วิธีวิทยาจะเน้นแบบ Reduction นั่นคือมีความเชื่อในหลักการรอบใหญ่บางอย่างอยู่แล้ว และลดทอนลงมาอธิบายกรณีย่อยๆ

ความแตกต่างของวัฒนธรรมศึกษากับวิธีวิทยาอื่นในสายตาของ Hall คือ เนื่องจากแนวคิดนี้ตั้งอยู่บนฐานความเข้าใจทางทฤษฎีที่เน้น “บริบททางสังคม” เป็นหลัก จึงทำให้ทุกอย่างผันแปรไปตามเงื่อนไขที่เข้ามากระทบ ดังที่เขาเปรียบวัฒนธรรมศึกษากับพื้นที่ว่า “เป็นอาณาบริเวณที่มีโครงสร้างและมีการปฏิบัติภายใน แต่การปฏิบัติแต่ละอย่างจะมีชุดความสัมพันธ์ของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการปฏิบัติชุดอื่นๆ”

จากแนวคิดของมาร์กซ์ที่ได้หยิบยกมาในตอนต้นของเนื้อหาส่วนนี้ จึงนำมาตีความในแบบวัฒนธรรมศึกษาได้ว่า ผู้คนในสังคมได้สร้างการงาน กิจกรรมยามว่าง การเมือง ศาสนา และการ

ออกกำลังกายและการเล่นกีฬาขึ้นมาเอง เพียงแต่สิ่งเหล่านั้นไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขที่พวกเขาเลือกทั้งหมด หากแต่เกิดขึ้นภายใต้บริบทแวดล้อม เช่น เงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อการใช้เวลาว่างมาวิ่งออกกำลังกาย เป็นต้น

ลักษณะของการผันแปรตามเงื่อนไขแวดล้อมนั้น ได้รับการต่อยอดจาก Cashmore (2010) ว่ากีฬาเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดและมีความเหมาะสมในการศึกษาผ่านกรอบแนวคิดวัฒนธรรมศึกษา ในฐานะที่เป็น “ผลผลิตของความอุตสาหกรรมจากบั้นทางวัฒนธรรมและสถาบันวิชาชีพต่างๆ ที่ได้สร้างมา-ในรูปแบบเฉพาะหนึ่งทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์ทางสังคม”

เช่นเดียวกับที่ Sage (1998) กล่าวถึงความสำคัญของกีฬาในฐานะวัฒนธรรมของอเมริกาว่า กีฬาคือชุดของปฏิบัติการทางสังคมและความสัมพันธ์ ซึ่งถูกสร้างอย่างเป็นระบบโดยวัฒนธรรมที่มันดำรงอยู่ การทำความเข้าใจกีฬาจะต้องผ่านความเข้าใจทางสังคมนั้นๆ ซึ่งมีพลังขับเคลื่อนให้กันไป ส่วน Schirato (2007) เห็นพ้องในทางเดียวกัน ว่ากีฬานั้นอาจทำความเข้าใจได้โดยมองว่าเป็นผลผลิตของสองบริบทที่ห้อมล้อม หนึ่งคือ การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงภายในกีฬาในฐานะการศึกษาทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง และ คุณลักษณะที่สัมพันธ์กันระหว่างกีฬากับวัฒนธรรมอื่นๆทางสังคม

ดังนั้น วิธีวิทยา (Methodology) ในการศึกษาการวิ่งจากมุมมองทางวัฒนธรรมศึกษาได้แก่

1) การศึกษาโดยเน้นบริบท จะต้องมองความหลากหลายของตัวแปรและเหตุผลประกอบขณะเดียวกันก็ไม่ใช่ว่าการศึกษาแบบกระจัดกระจายตามอำเภอใจ เพราะการศึกษาแบบนี้จะหาความสัมพันธ์เกี่ยวโยงระหว่างผลลัพธ์กับวิธีการปฏิบัติด้วย

2) ใช้วิธีหรือกระบวนการอะไรก็ได้ตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องคิดว่าวิธีการใดเหนือกว่าวิธีการใด วัฒนธรรมศึกษาจะปล่อยให้วิธีการไหลเลื่อนไปตามความเหมาะสม โดยพิจารณาให้เข้ากับบริบทและวิธีวิทยาของแต่ละประเด็น

Hughson, Inglis et al. (1998) มองว่า การศึกษาแบบวัฒนธรรมนิยม (Culturalism) น่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการวิเคราะห์พลวัตการเคลื่อนไหวของวัฒนธรรม โดยจะต้องเน้นความสนใจไปที่กีฬาในชีวิตประจำวัน เช่น การวิ่งเพื่อออกกำลังกาย เพื่อจะได้ทำความเข้าใจว่ากีฬาถูกบรรจุไปอยู่ในรูปแบบชีวิตและชุมชนอย่างไร

ทั้งนี้ Hughson, Inglis et al. กล่าวอ้างถึงการอธิบายของนักวัฒนธรรมศึกษายุคหลังอย่าง Hoggart ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มนักกีฬาชกมวยและฟุตบอลมักจะกลายเป็นวีรบุรุษของสังคม

เนื่องจากโดยตามธรรมชาติปกติ บุคลิกภาพของกลุ่มคนรักกีฬาที่เป็นชนชั้นแรงงานนั้นจะเป็นพวก นักล่าและนักสู้และทำทนาย แสดงให้เห็นผ่านการแสดงความแข็งแกร่งและกล้ามเนื้อ ความเร็วและความกล้าทำทนาย ทักษะและความเจ้าเล่ห์

เขาอธิบายว่าสโมสรกีฬาและกิจกรรมที่ต้งขึ้นมาแบบกึ่งเป็นทางการได้ให้วิถีทางในการ เล่นกีฬาแก่คนแรงงานรุ่นเยาว์ที่สามารถตอบสนองของทางบวกต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการผลิต ขนาดใหญ่ราคาถูก เช่น การปั่นจักรยาน ซึ่งพวกเขาได้เรียนรู้การฝึกหนัก มิตรภาพ และอากาศบริสุทธิ์ โดยกีฬาจะเป็นสิ่งที่สร้างสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้คน ไม่ใช่แค่ในทางร่างกายแต่ยังรวมถึงในเชิง วัฒนธรรมด้วย เช่น สายสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะในทางการปั่นจักรยานนั้น เขามองว่าทริป เดินทางและแข่งขันในวันหยุดจะสร้างเพื่อนและการแข่งแบบมิตรภาพ

ในแง่ของการค้นหาความหมายของกีฬาที่อยู่ในวัฒนธรรมนั้น Luschen (1967) มองว่าในการอธิบายถึงวัฒนธรรม ควรจะอธิบายในลักษณะโครงสร้างทางสังคมด้วย เราควรจะอธิบายกัน ถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยในวัฒนธรรมทั่วไป กับกระบวนการและความเปลี่ยนแปลงในทาง วัฒนธรรม โดยกีฬานั้นแท้จริงคือการแสดงออกให้เห็นถึงระบบสังคมวัฒนธรรมในสถานที่มันก่อ เกิดหรือดำเนินไป ตัวอย่างเช่น รักบี้ได้ถูกความเป็นอเมริกันกลืนและกลายเป็นอเมริกันฟุตบอลใน ที่สุด หรือการวิ่งออกกำลังกายมาเป็นวิถีชีวิตของวัยรุ่นยุคใหม่ได้อย่างไร

มโนทัศน์ของนอร์เบิร์ต Elias และแนวทางแบบ Interaction

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนของวัฒนธรรมศึกษาว่า งานวิจัยเรื่องการวิ่งครั้งนี้จะค้นหา เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งใช้ “บริบทแต่ละยุคสมัย” มาเป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดของ Elias เรื่อง “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ในแง่ ของการสืบสาวหาความเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ระยะยาวของกีฬาผ่านกระบวนการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น มีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์กิจกรรมอย่างการวิ่ง

ในขณะเดียวกัน เมื่อต้องการหาอิทธิพลที่กระทบซึ่งกันและกัน ระหว่างปัจเจกบุคคลกับ สื่อ งานวิจัยชิ้นนี้ได้นำเอาแนวคิดเรื่อง Interaction มาช่วยอธิบายขยายความเพิ่มเติมด้วย

Coakley (2003) กล่าวว่า เมื่อมองถึงกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม (Socialization) นั้น จะเน้นการพิจารณาถึงอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมที่สร้างลักษณะมนุษย์แต่ละแบบขึ้นมา ซึ่งอัตลักษณ์ของปัจเจกแต่ละคนจะถูกมองว่าเป็นผลผลิตของวัฒนธรรมและโครงสร้างสังคม อัน เป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลครอบครัว เพื่อน การศึกษา เพื่อนบ้าน กฎหมาย สถาบันทาง ศาสนา และสื่อมวลชน

Coakley มองสถานะของการเรียนรู้ทางสังคม ว่ามี 2 ทิศทาง อันได้แก่

1) Functionalist

มองว่าผู้คนเหมือนเหยือกน้ำที่รอคนมาเติม มนุษย์จะเป็นฝ่ายตั้งรับ นั่นคือ เป็นผู้รับข่าวสารและอิทธิพลทางสังคมฝ่ายเดียว กิจกรรมทางการกีฬาจะเป็นไปโดยการสนับสนุนหรือการเสริมแรงจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อนและโรงเรียน นั่นหมายความว่า การเข้าร่วมในกีฬาต่างๆ เป็นผลมาจากแรงกระแทกจากผู้อื่น อันจัดเป็นโมเดลแบบ Determinism

2) Interactionist

ทิศทางนี้จะมองการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันว่าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ แนวคิดกลุ่มนี้จะมีกระบวนการต่อรองซับซ้อน อยู่ในรูปแบบโมเดลปฏิสัมพันธ์สองฝ่าย โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้น 4 ประการ ได้แก่

2.1) การจะเล่นกีฬานั้นเป็นกระบวนการก่อสร้างและการยืนยันทางอัตลักษณ์

2.2) นักกีฬานั้นจะกลายเป็นชนชั้นนำได้ เพราะอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีต ว่าถูกกระทำมาอย่างไร

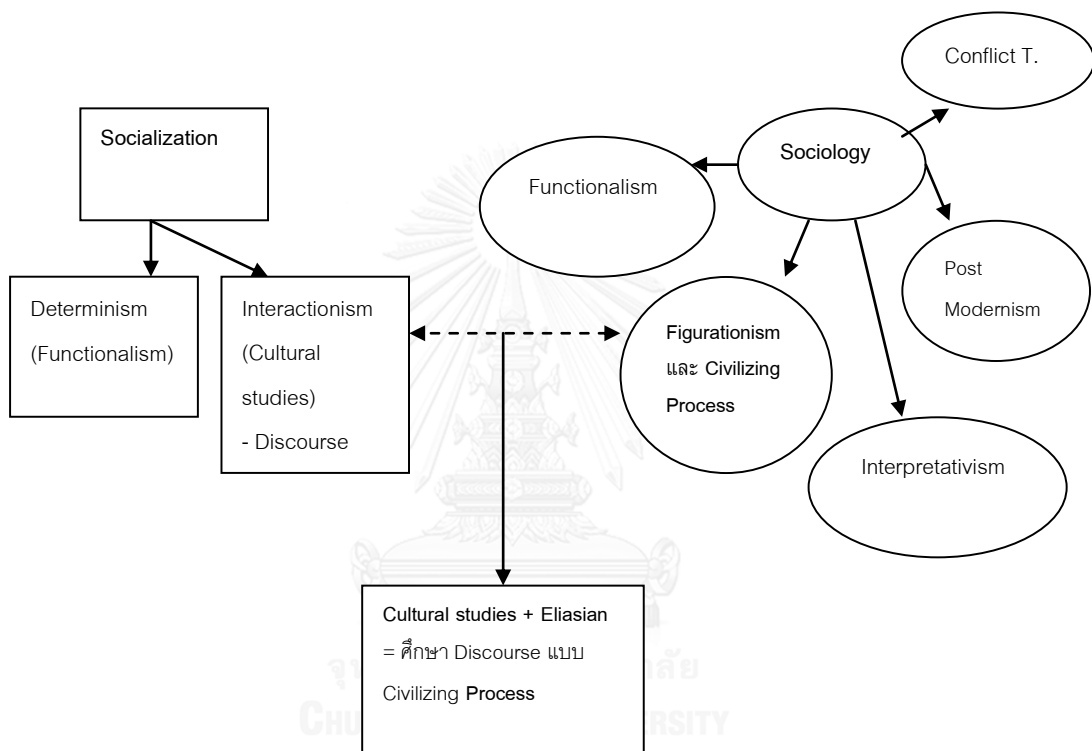
2.3) การเลือกเล่นกีฬาเป็นวิถีและกระบวนการที่ซับซ้อน มีแรงควบคุมจากเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ วัฒนธรรม

2.4) สนใจมิติของการสร้างสรรค์และการต่อรองในการเล่นกีฬา จุดเน้นย้ำของแนวทางนี้อยู่ที่การเน้นการควบคุมกลับไปมาของคนสองฝ่าย และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ข้อสันนิษฐานที่ 4 ของ Interactionist นี้เองที่ Coakley เห็นว่าคล้ายคลึงกับ Cultural studies เพราะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนและรูปแบบทางวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งในการมองมิติทางวัฒนธรรมกับกีฬานั้น จะพิจารณากระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง และดูทั้งอดีตกับปัจจุบัน

นอกจากนี้ หากนำแนวทาง “ปฏิสัมพันธ์และอิทธิพลที่ส่งถึงกัน” แบบ Interactionist มาประยุกต์ใช้กับวิธีการ Eliasian (การมองประวัติศาสตร์ระยะยาว และแบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดจากปัจเจกชนและโครงสร้างสังคม) ก็จะทำให้เกิดวิธีวิทยาสำหรับการศึกษาความหมายของการวิ่งในสื่อของไทย นั่นคือ การศึกษาวาทกรรมอันมีลักษณะของการมองแต่ละช่วงเวลา (ตัดออกมาเป็นช่วงๆ) ไล่ไปตามยุคสมัยแบบ Elias โดยพิจารณาถึงอิทธิพลของสื่อและบริบทสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กันในแบบ Interaction จนกลายเป็นการสร้างความหมายวาทกรรมขึ้นมาในแต่ละยุค

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แนวทางแบบ Elias และ Interaction เมื่อนำมาหลอมรวมกันแล้ว จะกลายเป็นแนวทางการศึกษาแบบวาทกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในขบข่ายของวัฒนธรรมศึกษา



ภาพที่ 4 เส้นทางมโนทัศน์ ระหว่างวัฒนธรรมศึกษา กับ การศึกษากระบวนการสร้างอารยะ

5. แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

การศึกษาสื่อในแนวทางวัฒนธรรมศึกษานั้น จะเน้นการวิเคราะห์สื่อควบคู่ไปกับบริบทแวดล้อม โดยเฉพาะบริบททางสังคม ดังนั้น การหาความหมายของการวิพากษ์สื่อในยุคต่างๆ จะต้องสืบค้นผ่านตัวบทที่สร้างความหมายไปพร้อมกับมิติทางสังคมในแต่ละยุค ดังนั้น เครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ให้เห็นถึง มิติทางความหมายของตัวสื่อ ไปพร้อมกับการดูความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อกันและกัน ซึ่งผนวกเอามิติเชิงอำนาจมาเป็นส่วนหนึ่งด้วย จึงได้แก่ การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ตามแนวทางของ Fairclough

โดยก่อนจะไปถึง การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์นั้น ขอเริ่มจากการค้นหาความหมายของ วาทกรรม (Discourse) เสียก่อน โดยในทางวิชาการมีผู้ให้ความหมายของ “วาทกรรม” ดังต่อไปนี้

วาทกรรมศึกษาของ Foucault

Michel Foucault นักคิดชาวฝรั่งเศสเป็นคนแรกๆ ที่พัฒนาแนวคิดเรื่องวาทกรรมขึ้นมา โดย Hoyer (2009) ได้สรุปความหมายอย่างกระชับว่าเป็น “หนทางที่แตกต่าง-ของพื้นที่ทางโครงสร้างของความคิดและปฏิบัติการทางสังคม” จากนิยามดังกล่าว จะพบว่า Foucault ให้ความสำคัญลักษณะของวาทกรรมว่าเป็น “โครงสร้างทางความคิด” ซึ่งมีได้หลายแบบหลายหนทาง ขณะเดียวกันวาทกรรมยังเป็น “ภาคปฏิบัติ” ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

ในการนำเสนอยุคแรกของวาทกรรมแบบ Foucault นี้ หัวใจสำคัญอยู่ที่ “การก่อรูปของวาทกรรม” (Discursive Formation) อันประกอบไปด้วยอย่างน้อยคือ 1)การก่อรูปของสิ่งที่ต้องรู้ 2)การก่อรูปของวิธีการแสดงออก 3)การก่อรูปของแนวคิด ซึ่งโดยสรุปแล้วถือเป็นการก่อตัวของภาคปฏิบัติการเฉพาะด้านของความรู้ด้านหนึ่งๆ ที่สำคัญในสังคม โดยแสดงผ่านสถาบันที่มีอิทธิพลในสังคม อันได้แก่ คำพูดผ่านตัวผู้ชำนาญเฉพาะด้านซึ่งมีความชอบธรรมในการพูด เช่น ความรู้ที่ช่วยโรคภัยไข้เจ็บที่ออกมาจากปากของนายแพทย์ เป็นต้น ดังนั้น หากมองในลักษณะดังกล่าว มิติของการค้นหาวาทกรรมก็จะมีเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ จะต้องมีการค้นหาว่าผู้ชำนาญเฉพาะด้าน (ผู้มีความชอบธรรมและอำนาจ) นั้นเป็นใคร และกล่าวเกี่ยวกับความรู้อะไรเอาไว้ อาทิ ผู้สร้างวาทกรรมวิพากษ์ในภาพยนตร์ไทยคือผู้กำกับภาพยนตร์

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาซึ่งใช้ระเบียบวิธีแบบวาทกรรมของ Foucault นั้นต้องพิจารณาใน 2 ช่วง ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นงานในยุคแรก และ งานในยุคหลัง โดยแนวคิดที่สนใจในอัตวิสัยของ

ผู้พูด (Subjectivity) อันได้แก่ เพศสภาพ สถานะทางอาชีพ การศึกษาและชนชั้น และ อำนาจของสถาบัน (Institutional Power) อาทิ สถาบันทางการแพทย์ นี้ ปรากฏให้เห็นในยุคแรกๆ ของ Foucault เช่น “The Order of Things” (1970) และ “The Archaeology of Knowledge” (1972) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบ โบราณคดีวิทยา (Archaeology) ซึ่งเน้นการขุดค้นลงไปเป็นชั้นๆ เหมือนการขุดหน้าดินในทางโบราณคดี เพื่อหาคำตอบใน “เชิงลึก”⁹ ดังนั้น ในแง่ของกระบวนการวิเคราะห์วาทกรรมนี้ แนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault คือการพยายามสืบค้นกระบวนการ ขั้นตอน และลำดับเหตุการณ์ ในการสร้างอัตลักษณ์และความหมาย ซึ่งจะนำไปสู่วาทกรรม ขณะเดียวกัน ในแง่ของภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมนั้น จะต้องดูมิติของการต่อสู้ช่วงชิงความสัมพันธ์ของบุคคลและสถานที่ อันรวมไปถึงการมองหาการถูกกดขี่กีดกันความหมายด้วย โดยเทคนิคในการวิเคราะห์วาทกรรมดังกล่าวนี้จะอยู่ตรงการให้ความสนใจใน “วาทกรรมเฉพาะทาง” เช่น ยึดประเด็นวาทกรรมทางการแพทย์เป็นตัวตั้ง เพื่อใช้วิเคราะห์ประเด็นทางสังคม เป็นต้น

ดังนั้น โดยสรุปแล้ว งานในยุคแรกอย่าง “The Order of Things” (1970) จึงสนใจในแง่ของโครงสร้างแบบแข็งตัว และสนใจโครงสร้างและการจัดระเบียบของความรู้ ในนาม Episteme (กรอบความรู้) ซึ่งสะท้อนผ่านการเปลี่ยนแปลงผ่านความรู้ในแง่ของ “ความไม่ต่อเนื่อง” (Discontinuities) ที่ก่อรอยแตกร้ายระหว่างยุคมากกว่าจะเชื่อมโยง ความคิดดังกล่าวนี้ยังสืบเนื่องใน “The Archaeology of Knowledge” (1972) ที่เน้นการแบ่งยุคของความรู้ อาทิ ยุคเรอเนสซองซ์ ยุคคลาสสิก และ ยุคโมเดิร์น

การปรับเปลี่ยนแนวคิดทางด้านวาทกรรมของ Foucault ให้เห็นในงานศึกษายุคหลัง อย่าง “History of Sexuality” vol.1” (1978) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีได้มีเพียงมิติการช่วงชิงอำนาจเพื่อเป็นอำนาจสถาบันหลัก (Dominant Power) เท่านั้น เพราะวาทกรรมได้ถูกพิจารณาในลักษณะ “เชิงกว้าง” มากกว่าเดิม ซึ่งอาจพิจารณาได้ในแบบ วงศาวิทยา (Genealogy) นั่นคือ วาทกรรม อำนาจ

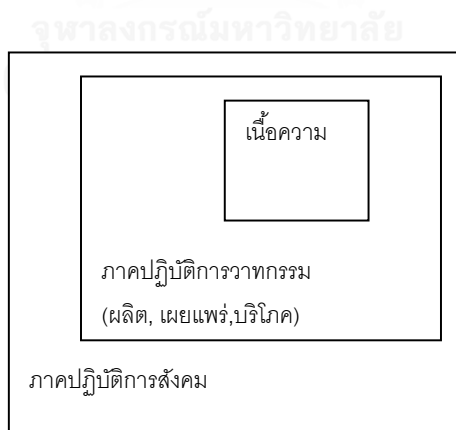
⁹ ในการใช้คำว่า “โบราณคดีวิทยา” หรือ Archaeology ซึ่งเป็นการ “ขุดค้น” นี้ ผู้วิจัยมองใน 2 ลักษณะ คือ 1) เป็นลักษณะของการขุดลงไปเชิงระเบียบวิธีต่อเรื่องที่ศึกษาหนึ่งๆ ผ่านกระบวนการ “การก่อรูปของวาทกรรม” (Discursive Formation) ในอย่างน้อย 3 ระดับ ได้แก่ สิ่งที่ต้องรู้ วิธีการแสดงออก และ แนวคิด 2) เป็นลักษณะการเรียงของดินที่ทับถมเป็นยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่ต้องขุดลงไปเป็นยุคๆ ซึ่งในลักษณะอย่างหลังนี้ จะคล้ายคลึงกับการแยกยุคสมัยในแบบของ N. Elias ซึ่งจะเป็นนิยามและวิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา และสรุปผลครั้งนี้

และความรู้นั้นอาจมีลักษณะที่ซับซ้อน กระจาย และพัวพันจากหลายทาง ซึ่งมาจากกลุ่มอำนาจทั้งใหญ่ย่อยของสังคมโดยขึ้นอยู่กับยุคสมัยและบริบททางสังคมในช่วงเวลาหนึ่งๆ

โดยสรุปภาพรวมนั้น ผู้ศึกษาด้านวาทกรรมแนวของ Foucault จะเรียกว่า การวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Foucault (Foucauldian Discourse Analysis) ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์แบบ Archaeology ที่เน้นการขุดค้นเชิงลึกในทางประวัติศาสตร์ กับ Genealogy ซึ่งเป็นการหาสาเหตุหรือเครือข่ายความสัมพันธ์ หรือเปรียบเทียบได้ว่า วิธีการแรกนั้นเป็นการสืบค้นทางลึก ส่วนวิธีการหลังเป็นการสืบค้นทางกว้างนั่นเอง

วาทกรรมศึกษาของ Fairclough

สำหรับแนวคิดวาทกรรมที่มีความชัดเจนในเชิงนำไปประยุกต์ใช้กับการสื่อสารมวลชนมากที่สุด คือแนวคิดวาทกรรมของ Fairclough (1992) ที่ชื่อว่า “การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์” (Critical Discourse Analysis) ซึ่งมองว่าวาทกรรมเป็นผลผลิตของสังคม เช่นเดียวกับที่สังคมเป็นผลผลิตของวาทกรรม ทั้งนี้ การวิเคราะห์จะกระทำผ่าน 3 มิติ อันได้แก่ ตัวบท (text) ปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discursive Practice) และ ปฏิบัติการด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์เป็นการวิเคราะห์ที่ดูทั้งมิติของตัวความหมายในเนื้อหา กระบวนการผลิต และบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดขึ้น



ภาพที่ 5 แสดงการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough

ทั้งนี้ การวิเคราะห์วาทกรรมแนวทฤษฎีวิพากษ์ มีความแตกต่างจากการวิเคราะห์วาทกรรมแบบทั่วไปตรงที่ให้ความสนใจทั้งในระดับเล็ก กลาง และใหญ่ ของวาทกรรม นั่นคือ ไม่เพียงแต่สอดส่องดูตัวความหมายที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษา (เล็ก) แต่ยังดูกระบวนการผลิต (กลาง) และบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ (ใหญ่) อีกด้วย ขณะเดียวกัน คำว่า “วิพากษ์” ที่ปรากฏนั้น ยังสะท้อนถึงมิติของการเน้นย้ำไปถึงการสำรวจตรวจสอบหาอุดมการณ์ที่ปรากฏในวาทกรรมซึ่งถูกทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ประหนึ่งเป็นเรื่องปกติสามัญในสังคม (Gee, 2004)

จากความหมายที่กล่าวมา “วาทกรรม” จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่ยังมีบริบททางสังคมวัฒนธรรมแนบติดมาด้วย และทำให้ในการศึกษาวาทกรรมจำเป็นต้องดูมิติดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อย้อนไปพิจารณาการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault จะพบว่า หัวใจของการวิเคราะห์วาทกรรมคือภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม ซึ่งไม่ใช่เรื่องราวทั่วไปในชีวิตประจำวันหรือสิ่งที่ใครๆ ก็ทำให้เกิดขึ้นได้ แต่ยังมีลักษณะของภาคปฏิบัติการเฉพาะด้าน นั่นคือ วาทกรรมเป็นความหมายที่เกิดขึ้นกับประเด็นหนึ่งๆ และเป็นกระบวนการทางอำนาจที่มีลักษณะ “เฉพาะด้าน” ทั้งจากสถาบันอำนาจหลัก และสถาบันอื่นๆ ที่เข้ามาร่วมสร้างวาทกรรมอย่างสลับซับซ้อนอีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อมีการปะทะกันของวาทกรรมหลายชุด จึงเกิดเป็น วาทกรรมหลัก และ วาทกรรมทางเลือก ตามที่ในหนังสือ Discourse and Social Change ซึ่งเขียนโดย Fairclough (1992) ได้อ้างถึง “วาทกรรม” (Discourse) ซึ่งอาจแบ่งเป็น วาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) ซึ่งครอบงำจนเป็นวิธีคิดหลักของสังคมนั้นๆ และ วาทกรรมทางเลือก (Alternative Discourse) ซึ่งมักมีลักษณะเป็นวาทกรรมต่อต้านกระแสหลัก โดยทั้งสองจะมีการปะทะและประสานกัน จนเกิดเป็นความหมายที่ไหลเวียนตามสภาพสังคมนั้นๆ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์และสังคม

ทั้งนี้ Fairclough and Wodak (1997) สรุปประเด็นของการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ว่า

- 1) การวิเคราะห์วาทกรรมวิพากษ์จะบ่งบอกถึงปัญหาสังคม
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนั้น ถือเป็นเรื่องของวาทกรรม
- 3) วาทกรรมสร้างสังคมและวัฒนธรรม
- 4) วาทกรรมปฏิบัติงานเชิงอุดมการณ์
- 5) วาทกรรมขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์

- 6) การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาของวาทกรรมกับสังคมนั้น ได้รับการถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ
- 7) การวิเคราะห์วาทกรรมคือการตีความหมายและการอธิบายโดยใช้เหตุผล
- 8) วาทกรรมคือรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม

การเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องวาทกรรมของ Foucault และ Fairclough

ดังที่กล่าวมา จะพบว่าแนวทางการศึกษาวาทกรรมที่สำคัญ มาจากแนวคิดดั้งเดิมของ Foucault และการปรับปรุงให้เป็นรูปธรรมและขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้นของ Fairclough โดยผู้วิจัยขอเปรียบเทียบให้เห็นถึงความเหมือนและแตกต่างของนักคิดทั้ง 2 ท่าน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ดังต่อไปนี้

1) ด้วยการที่ Fairclough เป็นศาสตราจารย์ด้านภาษาศาสตร์ (Linguistics) จึงเริ่มต้นจากการมองวาทกรรมในลักษณะการวิเคราะห์องค์ประกอบทางภาษา อย่างไรก็ตาม เขาได้วิพากษ์ว่า Discourse Analysis ในทางหน่วยย่อยภาษานั้น ขาดมิติความลึกซึ้งทางสังคมวิทยา อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Foucault เป็น ดังนั้น จึงเติมมิติทางสังคมเข้าไปในการวิเคราะห์ของเขา

2) การวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault นั้น ถูก Fairclough วิพากษ์ว่ามีลักษณะเป็นนามธรรมจนเกินไป และยังเน้นวาทกรรมของสถาบันเฉพาะหนึ่งๆ กับสังคม เช่น วาทกรรมทางการแพทย์กับสังคม ขณะที่ Fairclough จะมองวาทกรรมว่าเป็นสิ่งที่หยิบยกมาได้จากทุกแหล่ง ไม่ว่าจะเป็น ห้องเรียน หรือ สื่อมวลชน

3) อย่างไรก็ตาม แม้ว่า Fairclough จะเน้นแหล่งของวาทกรรมที่หลากหลาย แต่ก็ยังมุ่งเน้นไปยัง "ตัวบท" (Text) ที่มาจากภาษาพูดและภาษาเขียน แต่ในกรณีของ Foucault นั้น วาทกรรมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำรงอยู่ในสังคมได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ สื่อภาพยนตร์ และ สื่อกิจกรรม ก็จะสามารถนำมาตีความหมายเป็น "ตัวบท" และ วิเคราะห์วาทกรรมได้เช่นเดียวกัน

4) ในกรณีของ Fairclough แม้ว่าจะสร้างโมเดลการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ อันประกอบไปด้วย 3 มิติ อันได้แก่ "ตัวบท" (Text) "ภาคปฏิบัติการวาทกรรม" (Discursive Practice) และ "ภาคปฏิบัติการสังคม" (Social Practice) แต่ได้เน้นไปยัง ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และ กระบวนการ (Process) ของแต่ละมิติ ซึ่งทำให้ประเด็นเรื่องอำนาจไม่ชัดเจน ตรงกันข้ามกับกรณีของ Foucault ซึ่งจะมุ่งเน้นการศึกษาวาทกรรมไปยังการค้นหา อำนาจ และ ความรู้ โดยมีสถาบันและผู้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งยังรวมถึงเทคนิคในการวิเคราะห์อย่าง "การกีดกัน" (Exclusion) วาทกรรมอื่นๆ

5) สำหรับประเด็นเรื่อง อัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) นั้น Foucault และ Fairclough แลดูมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เนื่องจากแม้ว่า Foucault จะเน้นย้ำเรื่องอัตวิสัยของผู้พูดในงานยุคแรกๆ อยู่บ้าง อาทิ ในหนังสือ The Birth of Clinic (1973) แต่เนื่องด้วยการเสนอในงานยุคหลังจากนั้นในราวเกือบทศวรรษ เขาเห็นว่าวาทกรรมเป็นสิ่งที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม ทำให้ไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าใครกำหนดวาทกรรมที่แท้จริงกันแน่ ขณะที่ Fairclough ได้เพิ่มหัวข้อของผู้สร้างวาทกรรมเข้าไปในส่วนของเขา "ผู้ผลิต" ซึ่งอยู่ในส่วนของ ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive Practice) จึงเป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้สร้างวาทกรรมว่ามีอิทธิพลพอสมควร

6) จากการเปรียบเทียบระหว่างแนวทางศึกษาของ Foucault และ Fairclough ผู้วิจัยได้นำเอาจุดเด่นของทั้ง 2 มาผนวกรวมกัน เพื่อสร้างกรอบการวิเคราะห์ ดังที่จะปรากฏดังตารางต่อไป

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault, Fairclough และของผู้วิจัย

รายการ/ นักคิด	Foucault	Fairclough	ผู้วิจัย
1. ชื่อการวิเคราะห์	วาทกรรม (Discourse)	วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)	วาทกรรมเชิงวิพากษ์ประยุกต์ (Applied Critical Discourse Analysis)
2. กรอบสำหรับการวิเคราะห์	วิธีการโบราณคดีวิทยา (Archaeology) และวิธีการแบบวงศ์วิทยา (Genealogy)	กรอบการวิเคราะห์ 3 มิติ อันได้แก่ ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และ ภาคปฏิบัติการสังคม	ใช้กรอบการวิเคราะห์ กรอบการวิเคราะห์ 3 มิติ อันได้แก่ ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และ ภาคปฏิบัติการสังคม เป็นกรอบใหญ่ โดยผนวกแนวทางโบราณคดีวิทยา และ วงศ์วิทยา เข้าไปในการวิเคราะห์

<p>3. ผลจากการวิเคราะห์</p>	<p>พบทั้งความหมายและการก่อตัวของวาทกรรมในเชิงลึก ทั้งในแง่ของ สถาบัน อัตวิสัยของผู้สร้างวาทกรรม เจ็ อ น ไ ช ท า ง ป ระ ว ิ ต ศ า ส ต ร์ ขณะเดียวกัน ยังมีมิติทางอำนาจ การกีดกันทางอำนาจ ตลอดจนถึงผลลัพธ์ในเชิงกว้าง อันได้แก่ การเชื่อมโยงในลักษณะโยงใยของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมในสังคม</p>	<p>พบรายละเอียดปลีกย่อยเชิงภาษา อันได้แก่ ตัววาทกรรม ความหมายวาทกรรม ประเภทของวาทกรรม ผู้ผลิตวาทกรรม ผู้บริโภควาทกรรม และ เจ็ อ น ไ ช ท า ง ส ัง ค ม วัฒนธรรม</p>	<p>และแสดงผล</p> <p>ในเบื้องต้น ได้พบรายละเอียดปลีกย่อยเชิงภาษา อันได้แก่ ตัววาทกรรม ความหมายวาทกรรม ประเภทของวาทกรรม ผู้ผลิตวาทกรรม ผู้บริโภควาทกรรม และเจ็อนไชทางสังคม วัฒนธรรม ขณะเดียวกัน ยังได้พบการก่อตัวของวาทกรรมในเชิงลึกแบบหยาบ ทั้งในแง่ของสถาบัน อัตวิสัยของผู้สร้างวาทกรรม เจ็ อ น ไ ช ท า ง ป ระ ว ิ ต ศ า ส ต ร์ ตลอดจนถึงมิติทางอำนาจ การกีด และการเชื่อมโยงในลักษณะโยงใยของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมในสังคม</p>
<p>4. ลักษณะการอ้างเหตุผลเชิงตัวแปร</p>	<p>ในกรอบการวิเคราะห์แบบ โบราณคดีวิทยา (Archaeology) ผู้พูด</p>	<p>ความเชื่อมโยงของ ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และ ภาคปฏิบัติ</p>	<p>ด้วยการผสมผสานกรอบวิเคราะห์ของ Foucault และ</p>

	<p>(สถาบัน/อัตวิสัยของผู้พูด) เป็นตัวกำหนดให้เกิดผลทางวาทกรรม จึงอยู่ในลักษณะเป็น ตัว ก า า ห น ด (Dependent) แต่ในแบบ วงศาวิทยา (Genealogy) นั้นต้นกำเนิดวาทกรรมมี ลักษณะ กระจายและเชื่อมโยงกันไปมา จึงมีเงื่อนไข ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบ "มีความสัมพันธ์กัน" (Interdependent)</p>	<p>การสังคม ทำให้เกิด ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบ "มีความสัมพันธ์กัน" (Interdependent)</p>	<p>Fairclough ทำให้เกิด ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบ "มีความสัมพันธ์กัน" (Interdependent)</p>
--	--	---	---

งานวิจัยด้านวาทกรรมของไทยที่การวิจัยเรื่องการวิจัยนี้นำมาอ้างอิง ได้แก่ การวิจัยของ กำจร หลุยยะพงศ์ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “การสื่อสารกับวาทกรรมอัตลักษณ์ผู้สูงอายุในสังคมไทย” (2554) ซึ่งใช้แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมในแบบของ Fairclough และ Foucault โดยแบ่งเป็นการศึกษาเอกสารและศึกษาผ่านตัววัตถุแห่งการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในสังคมไทย กำจรค้นพบถึงอัตลักษณ์อันหลากหลายตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยสามารถแบ่งออกเป็นยุคต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ภายใต้การกำหนดจากสังคมนั้นยังได้พบการต่อสู้ต่อรองอัตลักษณ์จากคนชราในยุคปัจจุบันเพื่อยืนยันตัวตนอย่างที่ตนเองต้องการให้เป็น ขณะเดียวกัน งานของกำจรยังใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมทั้งในแบบ แนวตั้งและแนวขวาง กล่าวคือ ในแนวตั้งได้แก่ การใช้ 3 มิติของวาทกรรม อันได้แก่ ตัวบท ภาวปฏิบัติการวาทกรรม และ ภาวปฏิบัติการสังคม โดยมีการวิเคราะห์แนวขวางที่กลายเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แนวตั้ง นั่นคือ แบบแผนของวาทกรรม (Order of Discourse) ซึ่งประกอบ

ไปด้วย ความสัมพันธ์เชิงตัวเลือก (Choice Relation) และ ความสัมพันธ์แห่งความเชื่อมโยง (Chain Relation)

ในความสนใจของผู้วิจัยนั้น “วาทกรรมการวิ่ง” มีความสำคัญกับสังคมไทย เนื่องด้วย ความนิยมในการวิ่งได้แพร่กระจายไปทั่ว และไม่ได้เป็นเพียงการใช้เวลาว่างอย่างเจียบเจียบ ปราศจากกระแสสังคมอีกต่อไป หากแต่ยังเป็นสิ่งที่เข้ามาผูกโยงกับจิตใจและความคิดอ่านของผู้คน ถ้าพิจารณาจากมุมมองของแนวคิดทฤษฎีการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social construct of realism) จะพบว่า การวิ่งเป็นสิ่งที่ถูกสื่อมวลชนประกอบสร้างขึ้นมา ผ่านการคัดสรร นำเสนอ ทำให้ผู้ชมมองการวิ่งอย่างที่ถูกรับรองสร้างมาแล้ว ดังนั้น วาทกรรมการวิ่ง จึงผูกติดไปกับมิติทางอำนาจในสังคมเช่นเดียวกับวาทกรรมในประเด็นอื่นๆ ที่ถูกสร้างความหมายขึ้นมา

จากแนวคิดวาทกรรมของ Foucault และองค์ประกอบทั้ง 3 มิติในการก่อเกิดวาทกรรมของ Fairclough จะเห็นได้ว่า แม้วาทกรรมจะเกิดจากภาษาที่ก่อให้เกิดความหมายในทางการวิ่ง แต่วาทกรรมการวิ่งนั้นไม่สามารถจะแพร่กระจายออกไปได้หากขาด “ปฏิบัติการทางวาทกรรม” (Discursive practice) อันได้แก่ การนำเอาวาทกรรมวิ่งดังกล่าวไปแพร่กระจายสู่สังคม โดยผ่านกระบวนการผลิต และในที่นี้คือกระบวนการผลิตของสถาบันสื่อมวลชนและสถาบันอื่นๆ ที่สามารถสร้างวาทกรรม อาทิ ผ่านภาพยนตร์ที่เข้าฉายในเมืองไทย อย่างไรก็ตาม สถาบันอื่นๆ อาทิ สถาบันการศึกษา และ สถาบันกฎหมาย ซึ่งถือเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญในการผลิตความหมายของวาทกรรมนี้ ยังต้องเผยแพร่วาทกรรมออกมาในรูปของสื่อใดสื่อหนึ่งอยู่ดี อาทิ การผลิตความหมายวาทกรรมการวิ่งผ่านประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือ พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน

ขณะเดียวกัน การที่แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมของ Foucault ในช่วงต้นยังได้กล่าวถึงสถาบัน (Institutional Power ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างวาทกรรม เช่น สถาบันทางการแพทย์ หรือ สถาบันทางกฎหมาย เป็นต้น ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวาทกรรมการวิ่งจะมีสถาบันคอยกำกับอยู่เบื้องหลัง ซึ่งในหัวข้อวาทกรรมการวิ่งนี้จะสืบค้นไปถึงสถาบันที่เกี่ยวข้อง อาทิ การกีฬาแห่งประเทศไทย และ องค์การธุรกิจผลิภาพยนตร์ เป็นต้นและนอกจากนี้ เนื่องจากวาทกรรมในงานของ Foucault ยุคหลังได้พูดถึงการที่อำนาจนั้นไหลวนไปทั่ว ทำให้เกิดความสลับซับซ้อนในแหล่งที่มาของวาทกรรม พลังอำนาจจึงมาจากหลายแหล่งแม้กระทั่งบุคคลที่ไม่ได้เป็นสถาบันหลักทางอำนาจ ดังนั้น ตัวผู้พูดหรือสร้างวาทกรรมจึงต้องถูกวิเคราะห์ให้เห็นถึงมิติด้านอัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) รายละเอียดของสังคม อันมีส่วนสำคัญในการสร้างวาทกรรมและอำนาจ อาทิ เพศสภาพ, สถานภาพทางสังคม และชนชั้น เป็นต้น ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงกันไปในแต่ละยุคสมัย

สำหรับตัวอย่างการศึกษาที่สำคัญในฐานะการศึกษาวาทกรรมกีฬานั้น Schirato (2007) ได้เสนอว่าหากอยากรู้การเปลี่ยนผ่านดังเช่นในศตวรรษที่ 19 ของอังกฤษ อันเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ว่าต่างจากอดีตอย่างไร ต้องอธิบายว่าระบอบของวาทกรรมนั้นได้ถูกผลิตโดยหรือสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ อันได้แก่ ลักษณะการใช้เหตุผลของรัฐ กระบวนการสร้างอารยะ จักรวรรดินิยม ชาตินิยม เสรีนิยม และ ทุนนิยม ที่เข้ามาครอบงำเกมการแข่งขัน และอธิบายว่าโดยเงื่อนไขใดที่มันสร้างหรือผลิตบางสิ่งบางอย่างขึ้นมา เช่น ค่านิยม หรือ การจัดการแข่งขัน ซึ่งประเด็นของสถาบันและเงื่อนไขดังกล่าว จะถูกนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาวาทกรรมการวิ่งของสังคมไทย

เช่นเดียวกับ การก่อเกิดอำนาจวาทกรรมการวิ่งในสื่อ นั้น Rowe (2003) ได้เห็นว่าอาจวิเคราะห์ได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถาบันสื่อว่าทำงานอย่างไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ระดับถัดมาคือระดับสัญลักษณ์ ว่าสื่อได้สร้างและตีความและถูกใช้ในเชิงความหมายอย่างไร มันถูกตอบรับและปฏิเสธอย่างไร และสุดท้ายคือระดับที่สามได้แก่ระดับความสัมพันธ์ เป็นภาพกว้างของสังคม วัฒนธรรมว่าก่อให้เกิดความหมายของกีฬาในระดับใหญ่อย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์ของ Rowe มีลักษณะใกล้เคียงกับ Fairclough นั่นเอง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารกับวาทกรรม ‘การวิ่ง’ ของสังคมไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ตั้งคำถามถึงมิติทางการสื่อสารวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนค้นหาว่าวาทกรรมแบบใดที่ทำให้การวิ่งนั้นถูกลืมเลือนไปจากพื้นที่ทางกระแสสังคม และวาทกรรมแบบใดที่มีผลทำให้การวิ่งกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของกระแสในสังคมไทยอีกครั้ง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องกีฬาและการออกกำลังกาย (Sport and Exercise Studies) แนวคิดเรื่องการวิ่งกับสื่อ (Running and Communication) แนวคิดเรื่องการวิ่งในฐานะกีฬา แนวคิดเรื่องสังคมวิทยา (Sport and Sociology) แนวคิดสำนักวัฒนธรรมศึกษา (Cultural studies) แนวคิดกระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilization Process) และแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เป็นแกนหลัก ผู้วิจัยได้ประยุกต์กรอบแนวคิดเพื่อมาตอบคำถามการวิจัยดังต่อไปนี้

กระบวนทัศน์หลัก (Paradigm) และประเพณีการคิด (Tradition) ของการศึกษาค้นคว้านี้ ตามการแบ่งของ Robert T. Craig (1999) โดยเป็นการใช้มุมมองหลักในแบบวิพากษ์ (Critical Tradition) เป็นหลัก โดยค้นหาถึงโครงสร้างและอำนาจในระบบที่ทำให้เกิดความหมาย/อุดมการณ์ทางการสื่อสาร ตลอดจนสืบค้นเพื่อเปิดเผยโครงสร้างทางสังคมที่มีผลต่อการกดขี่ทางอำนาจ เพื่อจะปลดปล่อยสังคมให้ดีขึ้น และกระบวนการสำคัญที่ทำให้การศึกษามีสัมฤทธิ์ผลได้ คือ การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ซึ่งจะช่วยให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้คนพูดถึงกล่าวถึงในยุคหนึ่ง (เช่น กล่าวถึงการวิ่งว่าอย่างไร) ได้ส่งผลกระทบต่อสังคม และเป็นผลมาจากเงื่อนไขหรืออำนาจใดในสังคม

อย่างไรก็ตาม ในการประยุกต์กระบวนทัศน์และประเพณีการคิดนี้ ไม่อาจดำรงอยู่ด้วยแนวทางเดียวได้ เนื่องจากประเพณีการคิดเชิงวิพากษ์คือการนำเอาฐานความรู้จากประเพณีอื่นๆ มาวิเคราะห์อีกทอดหนึ่ง ดังนั้น ลักษณะการวิพากษ์จึงอาศัยฐานคิดเสริมจาก ประเพณีการคิดแบบสังคมวัฒนธรรม (Socio-Cultural Tradition) เพื่อมองหาตัวแปรและเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนถึง ประเพณีการคิดแบบเครือข่ายเชื่อมโยง (Cybernetic Tradition) เพื่อมองหาลักษณะการเชื่อมต่อและส่งอิทธิพลถึงกันของตัวแปรต่างๆ ทางสังคม

ลักษณะมุมมองต่อสภาพการณ์และปัญหาของงานวิจัยชิ้นนี้ หรือภววิทยา (Ontology) คือการมองในลักษณะวัฒนธรรมศึกษา (Cultural studies) เป็นหลัก โดยฐานคิดเบื้องต้นคือการเชื่อในอิทธิพลของวาทกรรม นั่นคือ วาทกรรมจากสื่อมีผลต่อสังคม และสังคมก็มีผลต่อวาทกรรมจากสื่อ เป็นอิทธิพลในลักษณะกระทำต่อกัน (Interdependent) ซึ่งให้เห็นจากกรอบแนวคิดด้านวาทกรรมของ Fairclough และ Foucault ดังนั้น การกำเนิดขึ้นของวาทกรรมหนึ่งๆ ในยุคหนึ่งของสังคม ย่อมสามารถตรวจสอบได้จากการในสื่อที่ค้นหาได้ และเชื่อว่ามันมีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคม เช่นเดียวกับเมื่อค้นพบการกระทำทางสังคมใดๆ เช่น เมื่อค้นพบว่ามีกรวิงอย่างกระตือรือร้นของผู้คนในยุคปัจจุบัน ก็ย่อมเชื่อว่าเป็นผลกระทบมาจากการสร้างวาทกรรมผ่านสื่อ ดังนั้น ลักษณะการตรวจสอบความสอดคล้องดังกล่าวในวิธีวิทยาแบบนี้ จะเป็นไปได้โดยอัตโนมัติ โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีวิทยาทางการทดลอง (Experimental Methodology) มาใช้ ขณะเดียวกัน Giulianotti (2005) ได้ต่อยอดถึงลักษณะการศึกษาแบบ Civilizing Process ของ Elias ว่าไม่ได้เป็นแนวคิดซึ่งมีไว้สำหรับการทดสอบ (Testing) หากแต่เป็นแนวคิดซึ่งมีเอาไว้เพื่ออธิบาย (Explanation) พรรณนา (Description) ปรากฏการณ์ทางสังคมวิทยา

อย่างไรก็ตาม ด้วยวิธีการทาง วัฒนธรรมศึกษา (Cultural studies) ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์หลักในงานวิจัยครั้งนี้ ได้เปิดช่องทางสำหรับการแสวงหาความรู้เอาไว้ว่า จะสามารถเลือกใช้วิธีการใดๆ ก็ได้โดยไม่จำกัดกระบวนการทัศน์ เพื่อค้นหาคำตอบและอธิบายในสิ่งที่ศึกษาวิจัย เช่น อาจจะใช้วิธีการทางสถิติ หรือ การเข้าไปคลุกคลีกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตีความ ได้ทั้งสิ้น ตามแต่เงื่อนไขและบริบทที่เหมาะสมสอดคล้อง ดังนั้น ระเบียบวิธีการวิจัยของการศึกษานี้จึงเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ดังจะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไป

ผู้วิจัยได้แบ่งแนวทางการศึกษาเอาไว้โดยอ้างอิงกับประเด็นคำถามและวัตถุประสงค์การศึกษา ดังต่อไปนี้

1.แนวทางการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ตามแบบของ Norbert Elias

แนวทางการวิเคราะห์แบบนี้ จะมองหาความแตกต่างในแต่ละยุคสมัย ซึ่งมีสภาพสังคมและการผลิตวาทกรรมที่แตกต่างกัน โดย Elias ได้แสดงให้เห็นผ่านการวิเคราะห์เรื่องกีฬากับความรุนแรง โดยมองว่าเงื่อนไขทางสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงในยุคหนึ่งๆ นำไปสู่กระบวนการใช้เหตุผลของคนในสังคมที่มากขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นเหตุให้เมื่อมาถึงในยุคปัจจุบันนั้น ผู้คนสร้างกระบวนการอารยะขึ้น โดยเน้นการใช้เหตุผล ลดทอนมิติทางอารมณ์ความรู้สึก เป็นผล

ให้ลดการใช้ความรุนแรงในชีวิตประจำวัน แม้กระทั่งกีฬาซึ่งเป็นแหล่งระบายออก ก็ยังมีกรอบกติกาควบคุมอารมณ์และความรุนแรง ทั้งหมดนี้ถูกกำกับโดยวาทกรรมเกี่ยวกับกฎระเบียบ การใช้เหตุผล และอารยะ (Civilize) ของมนุษย์

ลักษณะการวิเคราะห์ช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ออกเป็นยุค โดยเชื่อว่าแต่ละยุคมีเงื่อนไขบริบทและวาทกรรมที่แตกต่างกัน เป็นแนวทางที่ Foucault นำไปใช้สร้างกรอบการวิเคราะห์ในลักษณะ “กรอบความรู้แห่งยุคสมัย” (Episteme) ภายใต้ชื่อระเบียบวิธีวิจัยว่า “โบราณคดีวิทยา” (Archaeology) และ “วงศ์วิทยา” (Genealogy) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากระดับ (Level) การขุดค้นการตีความการสื่อสารกับรากเหง้าของความรู้แล้ว การศึกษาครั้งนี้จะไประดับของ วาทกรรม (Discourse) ซึ่งจะทำให้เห็นถึงลักษณะของอำนาจ (Power) และความรู้ (Knowledge) นับเป็นระดับเกือบสูงสุด โดยระดับสูงสุดของ Foucault คือ “กรอบความรู้แห่งยุคสมัย” (Episteme) ที่จะทำการสืบสาวต่อไปถึงที่มาและปรัชญาของความรู้ในแต่ละยุคซึ่งคอยหนุนหลังวาทกรรมต่างๆ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาของ ทิชัมพร เอี่ยมเรไร (2554) ในงานวิทยานิพนธ์ คุชฎีบัณฑิตกิตติสาขานิติศาสตร์ เรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นชาติในกีฬามวยไทย” ซึ่งใช้แนวทางการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความหมายและกระบวนการประกอบสร้างของมวยไทยในอดีต โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary) เพื่อทำความเข้าใจอดีต ประกอบการพิจารณาการประกอบสร้างความหมายมวยไทยของคนไทย โดยแบ่งยุคสมัยของมวยไทยผ่านคุณลักษณะมวยไทยแต่ละยุคซึ่งมีบริบทเกี่ยวข้องข้องมากมาย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมแบบเดียวกับงานเอกสาร ตามแนวทางของ Fairclough (1995) ซึ่งได้แบ่งกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน อันประกอบไปด้วย

- 1) ตัวบท (Text)
- 2) ปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive Practice) และ
- 3) ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice)

ทั้ง 3 ด้านนี้ จะถูกพิจารณาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบแผนของวาทกรรม (Order of Discourse) ซึ่งประกอบไปด้วย ความสัมพันธ์เชิงตัวเลือก (Choice Relation) และ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย (Chain Relation) ขณะเดียวกัน เพื่อขบเน้นมิติของอำนาจตามลักษณะการวิเคราะห์

วาทกรรมของ Foucault ยังได้ประยุกต์ให้มีการวิเคราะห์ในส่วนของ สถาบันอำนาจ (Institutional Power) และ อัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) เพิ่มเติมเข้ามาด้วย

ดังนั้น การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์นี้จึงมีลักษณะเป็น "วาทกรรมเชิงวิพากษ์แบบประยุกต์" (Applied Critical Discourse Analysis) สำหรับใช้ในงานศึกษาคำนี้โดยเฉพาะ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตอบคำถามข้อแรก “วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเช่นไร” ผู้วิจัยได้วางกรอบของตัวแปรเอาไว้ดังต่อไปนี้

กรอบตัวแปรคำถามที่ 1

ลักษณะวาทกรรมในอดีต → (พิจารณาผ่านสื่อที่ผลิต/ความหมายที่สังคมรับรู้) ←
อิทธิพลจาก/ส่งผลกระทบต่อทางสังคม

หากใช้แนวทางที่เชื่อว่าวาทกรรมมีผลกระทบต่อสังคม ก็ย่อมอ้างความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมที่พบกับสภาพสังคมวัฒนธรรมการวิ่งในประเทศไทย เช่น หากพบวาทกรรมทางการแพทย์ซึ่งใช้เหตุผลอันเคร่งครัดน่าเชื่อถือน่าเป็นส่วนใหญ่ ก็ย่อมนำไปเชื่อมโยงกับผลกระทบต่อทำให้ผู้คนละเลยการวิ่งในสังคมยุคเดียวกันได้

1) เอกสารสิ่งพิมพ์

1.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ซึ่ง Norman Fairclough (1995) ดัดแปลงมาจากการศึกษาของ Michel Foucault นั้น ได้แบ่งกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน อันประกอบไปด้วย 1) ตัวบท 2) ปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive Practice) และ 3) ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) ขณะเดียวกัน ตามลักษณะการวิเคราะห์วาทกรรมของ Michel Foucault นั้น ยังได้มีการวิเคราะห์ในส่วนของ สถาบัน และ อัตวิสัยของผู้พูด เพิ่มเติมเข้ามาด้วย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ตัวบท

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางของ Fairclough (1995) ในหลักการวิเคราะห์ โดยมีการทบทวนงานศึกษาของ กัจจร หลุยยะพงส์ (2553) ในงานวิจัยด้านอัตลักษณ์ผู้สูงอายุ และ ญาณิศภาค กาญจน

วิศิษฐ์ (2547) ในงานวิจัยทางการสื่อสารการเมือง มาปรับใช้กับการหาความหมายของการวิ่ง โดยตัวบทในงานชิ้นนี้จะพิจารณาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) จำแนกตัวบทที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งออกมา
- 2) จำแนกออกเป็นตัวบทของไทยกับของต่างประเทศ
- 3) จำแนกหมวดหมู่ของวาทกรรม เช่น วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์, วาทกรรมทางอารมณ์ความรู้สึก
- 4) จำแนกประเภทของวาทกรรม ได้แก่ การอธิบาย, การโต้แย้ง, การยกตัวอย่าง, การเปรียบเทียบ, การสังเขป และการสาธิต
- 5) วิเคราะห์และสังเคราะห์ว่า ตัวบทดังกล่าวได้สร้างความหมายวาทกรรมให้แก่การวิ่งว่าอย่างไร
- 6) พิจารณาว่า “ความรู้” อันเป็นผลพวงจากความหมายวาทกรรมนั้น ได้สร้างภาพตัวแทนด้านความรู้อะไร เช่น ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์การกีฬากับการวิ่ง ความรู้เรื่องปรัชญาชีวิตกับการวิ่ง เป็นต้น

ปฏิบัติการวาทกรรม

ปฏิบัติการวาทกรรม คือ ช่องทางที่วาทกรรมที่เผยแพร่ออกมา ซึ่งในที่นี้คือการเผยแพร่ผ่านสื่อ ผู้วิจัยได้นำเอาเกณฑ์การวิเคราะห์ของ Fairclough (1995), กำจร หลุยยะพงศ์ (2553) และ ฐานิสภาค กาญจนวิศิษฐ์ (2547) มาปรับใช้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

- 1) วิเคราะห์การผลิต โดยพิจารณาตัวผู้นำเสนอว่าเป็นใคร เป็นตัวแทนของสถาบันใด มีลักษณะการแจกจ่ายเช่นไร
- 2) วิเคราะห์การบริโภค โดยพิจารณากลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกรวิ่งในสังคมว่าตีความและพิจารณาวาทกรรมกรวิ่งอย่างไร
- 3) ลักษณะของช่องทางการแพร่กระจายวาทกรรม

ปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้นำเอาเกณฑ์การวิเคราะห์ของ Fairclough (1995) และ กำจร หลุยยะพงศ์ (2553) มาปรับใช้ โดยมองถึงอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความหมายวาทกรรม อาทิ วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความหมายวาทกรรมว่าเชื่อมโยงหรือขัดแย้งกับสภาพสังคมวัฒนธรรมของไทยในปัจจุบันอย่างไร นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังรวมถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมในมิติของการใช้สื่อต่างๆ อีกด้วย

1.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลเอกสารทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อหาการสร้างความหมายวาทกรรมของการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นการค้นคว้าหาจากคำสำคัญ "วิ่ง" ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งอาจแบ่งเป็นประเภท เอกสารทั่วไป เอกสารของสถาบันทางการกีฬา หนังสือพิมพ์ทั่วไป หนังสือเกี่ยวกับการวิ่ง หนังสือพิมพ์กีฬา ตลอดจนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยในส่วนของหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์กีฬานั้น กลุ่มตัวอย่างจะจำกัดวงลงไปยังช่วงที่นำเสนอข่าวในมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติ อันได้แก่ กีฬาซีเกมส์, กีฬาเอเชียนเกมส์ และ กีฬาโอลิมปิก

1.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจากทุกแหล่งที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ประกอบไปด้วย หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดคณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยกรุงเทพ หอสมุดประชาชน สวนลุมพินี นอกจากนี้ ยังได้สืบค้นจากฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

1.4) วิธีการวิเคราะห์เอกสาร

ในการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางแบบ Elias นั่นคือ มองภาพระยะยาวของความหมายวาทกรรม โดยแบ่งพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงเป็นยุคสมัย โดยทำตารางบันทึกข้อมูลเพื่อการแบ่งยุคและความหมายของการวิ่งตามประเด็นที่พบ

1.5) การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก นั่นคือ "วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเช่นไร" จะถูกนำเสนอในบทที่ 4 อันเกี่ยวกับความหมายที่เปลี่ยนแปลงของการวิ่งในอดีต ซึ่งจะแบ่งออกเป็นความหมายในต่างประเทศ และ

ความหมายในสังคมไทย ทั้งหมดนี้จะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อ
 เล่าถึงความหมายการวิ่งในมิติทางการสื่อสารควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2) ภาพยนตร์

2.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัย ใช้แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมแบบเดียวกับงานเอกสาร ตามแนวทาง Norman
 Fairclough ซึ่งดัดแปลงมาจากของ Michel Foucault นั้น ได้แบ่งกรอบการวิเคราะห์วาทกรรม
 ออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน อันประกอบไปด้วย 1) ตัวบท (Text) 2) ปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive
 Practice) และ 3) ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice)

ผู้วิจัยได้หยิบมาวิเคราะห์ในส่วนที่ 1) ตัวบท (Text) เป็นหลัก โดยส่วนที่ 2) ภาคปฏิบัติ
 การวาทกรรม และ 3) ภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นส่วนเสริม และแม้ว่าลักษณะ
 ของภาพยนตร์จะไม่ใช่เอกสาร แต่หากสามารถวิเคราะห์สกัดตัวบทและความหมายออกมาได้ ก็
 ทำให้เกิดความหมายวาทกรรมได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มแนวทางการหาความหมายจาก
 ภาพยนตร์ ตามแนวทางวิเคราะห์ความหมายมวยไทยในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ จากงาน
 ศึกษาของ ทิชัมพร เอี่ยมเวโร (2554) โดยมีเกณฑ์ทั้งหมด 5 ข้อด้วยกัน ได้แก่

1) โครงเรื่อง (plot) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่อง พัฒนาเหตุการณ์
 ภาวะวิกฤติ และ ปิดเรื่อง

2) แก่นเรื่อง (theme) วิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ชื่อเรื่อง ใบบิด เพลงประกอบ และ
 ข้อความหรือเหตุการณ์สำคัญ

3) ตัวละคร (Character) ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครโดยจำแนกบุคลิกลักษณะ และ
 ความเป็นตัวแทนของสถาบัน เช่น เป็นคนคิดอ่านแบบนักวิทยาศาสตร์ เป็นคนชั้นแรงงานที่เจ้า
 อารมณ์ เป็นต้น

4) ฉากสถานที่ (Scene) เลื่อนำเสนอมาวิเคราะห์เฉพาะช่วงที่มีความหมาย
 สำคัญต่อเรื่อง

5) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) มุมมองการเล่าเรื่องมาจากจุดยืนแบบใด
 และให้เหตุการณ์กระทำหรือสร้างความหมายดังกล่าวอย่างไร

2.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของส่วนการวิเคราะห์ภาพยนตร์ คือภาพยนตร์เกี่ยวกับการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น ภาพยนตร์ต่างประเทศ และ ภาพยนตร์ไทย เกณฑ์ในการเลือกนั้นพิจารณาจากความสำเร็จทางด้านชื่อเสียง รางวัล และรายได้จากการเข้าฉาย ซึ่งถือว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสังคมไทย โดยอาศัยฐานข้อมูลภาพยนตร์ต่างประเทศจาก www.imdb.com และฐานข้อมูลภาพยนตร์ไทยจาก www.thaifilm.com และ www.thaicinema.org, เป็นแนวทาง โดยมีนักวิจารณ์ภาพยนตร์ซึ่งได้รับการยอมรับในฐานะผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ 2 ท่าน ซึ่งมาจากชมรมวิจารณ์บันเทิง¹⁰ คือ คุณบัณณวิชญ์ เตชะเกรียงไกร จากนิตยสาร Flickz และ คุณวาริน นิลศิริสุข จากนิตยสาร Starpics

เมื่อผ่านกระบวนการคัดเลือกแล้ว ทำให้ได้แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมจากภาพยนตร์ ได้แก่ ภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

- 1) เด็กหญิงวัลลีย์อดคตัญญู (พ.ศ. 2528) เป็นภาพยนตร์ไทยมีเนื้อหาวาดด้วยเด็กหญิงที่มีความกตัญญู จึงวิ่งไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อดูแลแม่ผู้พิการ
- 2) วิ่งสู้ฟัด (Police story, พ.ศ. 2528) เป็นภาพยนตร์จีนมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำรวจผู้ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และออกไล่ล่าจับตัวผู้ร้าย แสดงนำโดย แจ็คกี้ ชาน หรือ เฉินหลง นักแสดงยอดนิยมชาวจีน
- 3) Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530) เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับการฝึกซ้อมและเข้าแข่งขันวิ่งของทีมกรีฑาสหราชอาณาจักรในกีฬาโอลิมปิกส์
- 4) บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532) เป็นภาพยนตร์ไทยเกี่ยวกับความเชื่อท้องถิ่นว่ามี “ผีปอบ” จะมากินคนในหมู่บ้าน และชาวบ้านต้องวิ่งหนีกันอย่างอลหม่าน

¹⁰ ชมรมวิจารณ์บันเทิง (Bangkok Critics Assembly) เป็นชมรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการวิจารณ์ภาพยนตร์ในไทยและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยประกอบด้วยนักวิจารณ์ภาพยนตร์จากนิตยสารหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งมีประธานชมรมคือ นายนคร วีระประวัติ ทั้งนี้ การประกาศผลรางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิง มีขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 และดำเนินอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) (อ้างอิงข้อมูลจาก th.wikipedia.org/wiki/รางวัลภาพยนตร์ไทย_ชมรมวิจารณ์บันเทิง) โดย นักวิจารณ์จากนิตยสาร Flickz ซึ่งเป็นนิตยสารภาพยนตร์แบบ Free Copy ราย 2 สัปดาห์ และ นิตยสาร Starpics ซึ่งเป็นนิตยสารภาพยนตร์รายเดือนซึ่งก่อตั้งมา 50 ปี (พ.ศ.2508) มีบทบาทสำคัญในชมรมแห่งนี้

- 5) ลูกบ้าเทียวล่าสุด (พ.ศ.2536) เป็นภาพยนตร์ไทยเกี่ยวกับชายผู้หนึ่งซึ่งได้รับข่าวร้ายจากยมทูตว่าเขาจะเสียชีวิตในอีกไม่นาน จึงตัดสินใจทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อนหลายอย่างในชีวิต นำแสดงโดย สัญญา คุณากร
- 6) อัจฉริยะปัญญาหนุ่ม (Forrest Gump, พ.ศ. 2537) เป็นภาพยนตร์อเมริกันเกี่ยวกับชีวิตของชายผู้มีสติปัญญาที่ต่ำมาก แต่เข้าไปอยู่ในช่วงเวลาสำคัญทางประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา นำแสดงโดยนักแสดงยอดนิยม ทอม แฮงส์
- 7) ทำฟ้าลิขิต (พ.ศ.2540) เป็นภาพยนตร์ไทยเกี่ยวกับชายผู้หนึ่งที่ต้องดิ้นรนเพื่อฝันชะตากรรมของคนรักไม่ให้เสียชีวิต นำแสดงโดย สัญญา คุณากร
- 8) Children of Heaven (พ.ศ.2540) เป็นภาพยนตร์อิหร่านที่โด่งดังในหมู่นักภาพยนตร์ เกี่ยวกับเด็กชายผู้ต้องวิ่งแข่งเพื่อให้ได้อันดับที่ 3 อันจะได้รับของรางวัลเป็นรองเท้าคู่มือใหม่ให้แก่น้องสาว
- 9) Run Lola Run (พ.ศ.2541) เป็นภาพยนตร์ที่มีการเล่าเรื่องคล้ายวิดีโอเกม นั่นคือตัวละครจะวิ่งไปเรื่อยๆ เพื่อช่วยเหลือคนรัก และเมื่อไม่สามารถช่วยได้ เรื่องก็จะย้อนกลับมาสู่จุดเริ่มต้นและดำเนินเรื่องใหม่อีกครั้ง

2.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการชมภาพยนตร์เองทั้งหมด ผ่านทางดีวีดีและไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2.4) วิธีการวิเคราะห์ภาพยนตร์

ผู้วิจัยใช้แนวทางเดียวกับการวิเคราะห์เอกสาร โดยได้เพิ่มในส่วนของการวิเคราะห์ตัวบทภาพยนตร์เพิ่มเข้าไป

2.5) การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ในบทที่ 4 ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร

2. แนวทางการวิเคราะห์ภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study)

เมื่อได้วิเคราะห์ให้เห็นภาพขนาดยาวตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ไปแล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น เพื่อตอบคำถามข้อที่ 2 “วาทกรรมการวิ่ง

ผ่านสื่อในปัจจุบันของไทย เป็นเช่นไร” และ ข้อที่ 3 “วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อแบบใด ที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวในการออกกำลังกายปัจจุบัน”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางผลกระทบทางสื่อวาทกรรมต่อสังคมเช่นเดียวกับแนวทางการวิเคราะห์ในส่วนแรก นั่นคือ เมื่อเชื่อว่าวาทกรรมมีผลกระทบต่อสังคม ก็ย่อมอ้างความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมที่พบกับสภาพสังคมวัฒนธรรมการวิ่งในประเทศไทย

โดยผู้วิจัยได้วางกรอบตัวแปรเอาไว้ดังต่อไปนี้

กรอบตัวแปรคำถามที่สอง

ลักษณะวาทกรรมการวิ่งในปัจจุบัน → (พิจารณาผ่านสื่อที่ผลิต/ความหมายที่สังคมรับรู้) ←
อิทธิพลจาก/ส่งผลกระทบทางสังคม

กรอบตัวแปรคำถามที่สาม

ลักษณะวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน → (พิจารณาผ่านสื่อที่ผลิต/
ความหมายที่สังคมรับรู้) ← ส่งผลกระทบทางสังคม

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวาทกรรมกับสื่ออย่างชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีการวิเคราะห์ผ่านสื่อ 4 ประเภท โดยมีเกณฑ์การพิจารณาให้ครอบคลุม ได้แก่

สื่อเพื่อการอ่าน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อเพื่อการมองเห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวและได้ยิน ได้แก่ สื่อภาพยนตร์

สื่อใหม่ ได้แก่ สื่อออนไลน์

สื่อกิจกรรม ได้แก่ การจัดแข่งขันวิ่ง และการร่วมออกกำลังกายกับประชาชนใน

สวนสาธารณะ

1) สื่อสิ่งพิมพ์

1.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ภาพตัดขวาง ซึ่งเป็นวาทกรรมที่ในสื่อร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์วาทกรรมซึ่ง Norman Fairclough (1995) ดัดแปลงมาจากของ Michel Foucault โดยแบ่งกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน อันประกอบไปด้วย 1) ตัวบท (Text) 2) ปฏิบัติการ

วาทกรรม (Discursive Practice) และ 3) ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) ขณะเดียวกัน ตามลักษณะการวิเคราะห์วาทกรรมของ Michel Foucault นั้น ยังได้มีการวิเคราะห์ในส่วนของ สถาบัน และ อคติของผู้พูด เพิ่มเติมเข้ามาด้วย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ตัวบท

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางของ Fairclough (1995) ในหลักการวิเคราะห์ โดยมีการทบทวนงานศึกษาของ กำจร หลุยยะพงศ์ (2553) ในงานวิจัยด้านอัตลักษณ์ผู้สูงอายุ และ ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ (2547) ในงานวิจัยทางการสื่อสารการเมือง มาปรับใช้กับการหาความหมายของกรอวิง โดยตัวบทในงานชิ้นนี้จะพิจารณาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) จำแนกตัวบทที่เกี่ยวข้องกับการวิงออกมา
- 2) จำแนกประเด็นของวาทกรรม เช่น วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์, วาทกรรมทางอารมณ์ความรู้สึก
- 3) จำแนกประเภทของวาทกรรม ได้แก่ การอธิบาย, การโต้แย้ง, การยกตัวอย่าง, การเปรียบเทียบ, การสั่งสอน และการสาธิต
- 4) วิเคราะห์และสังเคราะห์ว่า ตัวบทดังกล่าวได้สร้างความหมายวาทกรรมให้แก่การวิงว่าอย่างไร
- 5) พิจารณาว่า “ความรู้” อันเป็นผลพวงจากความหมายวาทกรรมนั้น ได้สร้างภาพตัวแทนด้านความรู้อะไร เช่น ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์การกีฬากับการวิง ความรู้เรื่องปรัชญาชีวิตกับการวิง เป็นต้น

ปฏิบัติการวาทกรรม

ปฏิบัติการวาทกรรม คือ ช่องทางที่วาทกรรมที่เผยแพร่ออกมา ซึ่งในที่นี้คือการเผยแพร่ผ่านสื่อ ผู้วิจัยได้นำเอาเกณฑ์การวิเคราะห์ของ Fairclough (1995), กำจร หลุยยะพงศ์ (2553) และ ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ (2547) มาปรับใช้โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

- 1) วิเคราะห์การผลิต โดยพิจารณาตัวผู้นำเสนอว่าเป็นใคร เป็นตัวแทนของสถาบันใด มีลักษณะการแจกจ่ายเช่นไร

- 2) วิเคราะห์การบริโภค โดยพิจารณากลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในสังคมว่า ดีความและพิจารณาว่าทศวรรษการวิ่งอย่างไร
- 3) ลักษณะของช่องทางแพร่กระจายวาทกรรม

ปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้นำเอาเกณฑ์การวิเคราะห์ของ Fairclough (1995) และ กำจร หลุยยะพงศ์ (2553) มาปรับใช้ โดยมองถึงอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความหมายวาทกรรม อาทิ วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความหมายวาทกรรม ว่าเชื่อมโยงหรือขัดแย้งกับสภาพสังคมวัฒนธรรมของไทยในปัจจุบันอย่างไร

1.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลเอกสารทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และในรูปแบบสิ่งตีพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ไม่เกิน 7 ปี นับตั้งแต่ปีสุดท้ายของการเก็บข้อมูล คือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2558 เพื่อหาการสร้างความหมายวาทกรรมของการวิ่งปัจจุบัน โดยเป็นการค้นคว้าหาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แบ่งเป็นประเภท เอกสารทั่วไป เอกสารของสถาบันทางการกีฬา หนังสือเกี่ยวกับการวิ่ง หนังสือพิมพ์ทั่วไป หนังสือพิมพ์กีฬา ตลอดจนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยในส่วนของหนังสือพิมพ์ทั่วไปและหนังสือพิมพ์กีฬานั้น กลุ่มตัวอย่างจะจำกัดวงลงไปยังช่วงที่นำเสนอข่าวในมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติ อันได้แก่ กีฬาซีเกมส์, กีฬาเอเชียนเกมส์ และ กีฬาโอลิมปิกส์

1.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจากทุกแหล่งที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ประกอบไปด้วย
 หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 หอสมุดแห่งชาติ
 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 หอสมุดประชาชน สวนลุมพินี
 นอกจากนี้ ยังได้สืบค้นจากฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

1.4) วิธีการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางพิจารณาแบบภาพตัดขวาง โดยมุ่งเน้นเฉพาะสื่อที่หาได้ในยุคปัจจุบัน โดยทำเป็นตารางจำแนกให้เห็นถึงแหล่งของสื่อ ความหมายวาทกรรมที่และบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง

1.5) การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 นั้นคือ “วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นเช่นไร” จะถูกนำเสนอในบทที่ 5 ส่วนการตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 “วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อแบบใด ที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวในการออกกำลังกายปัจจุบัน” จะถูกนำเสนอในบทที่ 6 โดยทั้งหมดนี้จะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อเล่าถึงความหมายการวิ่งในมิติทางการสื่อสาร ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย

2) สื่อภาพยนตร์

2.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัย ใช้แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมแบบเดียวกับงานเอกสาร ตามแนวทาง Norman Fairclough (1995) ซึ่งดัดแปลงมาจากของ Michel Foucault นั้น ได้แบ่งกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน และ กำจร (2553) อันประกอบไปด้วย 1) ตัวบท (Text) 2) ปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive Practice) และ 3) ปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Practice) ร่วมด้วยการใช้ส่วนประกอบจากแนวคิดของ Foucault อันได้แก่ อำนาจของสถาบัน และ อัตวิสัยของผู้สร้างวาทกรรม (Subjectivity)

แม้ว่าลักษณะของภาพยนตร์จะไม่ใช่เอกสาร แต่หากสามารถวิเคราะห์สกัดตัวบทและความหมายออกมาได้ ก็จะทำให้เกิดความหมายวาทกรรมได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มแนวทางการหาความหมายจากภาพยนตร์ ตามแนวทางวิเคราะห์ความหมายมวยไทยในภาพยนตร์ของ ทิชัมพร เอี่ยมเรไร (2554) โดยมีเกณฑ์ทั้งหมด 5 ข้อด้วยกัน ได้แก่

- 1) โครงเรื่อง (plot) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่อง พัฒนาเหตุการณ์ ภาวะวิกฤติ และ ปิดเรื่อง
- 2) แก่นเรื่อง (theme) วิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ชื่อเรื่อง ใบบิด เพลงประกอบ และ ข้อความหรือเหตุการณ์สำคัญ

3) ตัวละคร (Character) ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครโดยจำแนกบุคลิกลักษณะ และความเป็นตัวแทนของสถาบัน เช่น เป็นคนคิดอ่านแบบนักวิทยาศาสตร์ เป็นคนชั้นแรงงานที่เจ้าอารมณ์ เป็นต้น

4) ฉากสถานที่ (Scene) เลื่อนำเสนอมาวิเคราะห์เฉพาะช่วงที่มีความหมายสำคัญต่อเรื่อง

5) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) มุมมองการเล่าเรื่องมาจากจุดยืนแบบใด และให้เหตุการณ์กระทำหรือสร้างความหมายดังกล่าวอย่างไร

2.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของส่วนการวิเคราะห์ภาพยนตร์ คือภาพยนตร์เกี่ยวกับการวิ่งซึ่งมีให้ชมในโรงภาพยนตร์ไทยยุคปัจจุบัน โดยออกฉายไม่เกิน 7 ปี ซึ่งได้แก่ภาพยนตร์ไทยเรื่อง *รัก 7 ปี ดี 7 หน* ของบริษัท GTH

2.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการชมภาพยนตร์เองทั้งหมด ผ่านทางดีวีดีและไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2.4) วิธีการวิเคราะห์ภาพยนตร์

ผู้วิจัยใช้แนวทางเดียวกับการวิเคราะห์เอกสาร โดยได้เพิ่มในส่วนของการวิเคราะห์ตัวบทภาพยนตร์เพิ่มเข้าไป เพื่อเป็นฐานนำไปสู่การวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Fairclough ขณะเดียวกันตามลักษณะการวิเคราะห์วาทกรรมของ Michel Foucault นั้น ยังได้มีการวิเคราะห์ในส่วนของสถาบัน และ อัตวิสัยของผู้พูด เพิ่มเติมเข้ามาด้วย

2.5) การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ในบทที่ 5 และ 6 ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อใหม่ และสื่อกิจกรรม

3.) สื่อใหม่

3.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แบบเดียวกับการวิเคราะห์เอกสาร

3.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของแหล่งข้อมูลในสื่อใหม่ คือชุมชนออนไลน์ที่มีทิศทางความสนใจด้านกีฬาและสุขภาพ รวมไปถึงเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวหรือบทความที่เกี่ยวกับกีฬาและสุขภาพ ทั้งนี้พิจารณาเฉพาะการเผยแพร่ในรูปแบบภาษาไทยและเน้นชุมชนคนไทยเท่านั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกออกมาทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่

เว็บไซต์ ประกอบด้วย ชมรมบางขุนเทียน, แพทรันนิ่ง, สมาพันธ์วิ่งเพื่อสุขภาพไทย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, และ พันทิป ห้อง ศุภชลาศัย

สื่อสังคมออนไลน์ (เพจของเฟซบุ๊ก) ประกอบด้วย "วิ่งสู่วิถีใหม่", "เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย", "Thai Health Promotion Foundation", "วิ่งที่ไหนดี" และ "นักวิ่งน่ารัก"

3.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งใช้เวลาในการเผยแพร่หรือตั้งกระทู้ไม่เกิน 7 ปี จนถึงวันที่ทำการเก็บข้อมูล

3.4) วิธีการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้แนวทางเดียวกับการวิเคราะห์เอกสาร

3.5) การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ในบทที่ 5 และ 6 ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และสื่อกิจกรรม

4.) สื่อกิจกรรม

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลแนวตัดขวางมีความรอบด้านมากขึ้น ผู้วิจัยได้ลงสนามเพื่อเก็บข้อมูลสื่อกิจกรรม อันได้แก่ การจัดแข่งขันวิ่งระยะไกลในประเทศไทย และการวิ่งออกกำลังกายในสวนสาธารณะ เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีปฏิบัติการวาทกรรม และภาคปฏิบัติการสังคม ในฐานะการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Foucault และ Fairclough ต่อไป

4.1) เกณฑ์ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยแปลงสิ่งที่ได้พบเห็น ได้ยิน ได้ฟัง ให้กลายเป็นตัวบทสำหรับการวิเคราะห์ และใช้การวิเคราะห์แบบเดียวกับการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์

4.2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกิจกรรมการวิ่งระยะไกล เพื่อหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากการสำรวจในเว็บไซต์ประกาศการแข่งขัน www.patrunning.com พบว่าในช่วงเก็บข้อมูลเฉพาะสื่อกิจกรรม 8 เดือน นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 จนถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2558 มีการจัดแข่งขันวิ่งรวมทั้งสิ้น มากกว่า 100 งาน ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ทั้งสิ้น 8 กิจกรรม ซึ่งมีความหลากหลาย ทั้งขนาดของงาน สถานที่จัดงาน และวัตถุประสงค์ในการจัดงาน โดยในแต่ละกิจกรรมนั้นจะมีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

- 1) เอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรม อันได้แก่ ใบปลิว โปสเตอร์ และอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์ภายในงาน อาทิ ป้ายผ้า ป้ายไวเนล เป็นต้น
- 2) การจัดกิจกรรม อันประกอบไปด้วย การดำเนินรายการของพิธีกร กิจกรรมเสริมนอกเหนือการวิ่ง
- 3) การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นอกจากนี้ เพื่อให้การเก็บข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยประยุกต์รูปแบบการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา โดยเก็บข้อมูลด้วยลักษณะ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เป็นการเข้าร่วมออกกำลังกายด้วยการวิ่งในสวนสาธารณะในช่วงเช้าและเย็น เพื่อหาเหตุการณ์การวิ่งที่แพร่กระจายในหมู่ผู้มาออกกำลังกายด้วยการวิ่งต่อไป โดยสถานที่ซึ่งเข้าไปร่วมกิจกรรมประจำวันดังกล่าว ได้แก่

- 1) สวนลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
- 2) สวนสวดยสมาคมแต่จีว (สุสานแต่จีว) เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
- 3) สะพานกรุงเทพ เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
- 4) โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
- 5) สนามกีฬาแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

จากนั้นนำมาสรุปหาตัวบทของเหตุการณ์ และนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ต่อไป

4.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยประยุกต์รูปแบบการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา ด้วยการเก็บข้อมูลในลักษณะการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผสมผสานกับข้อมูลที่ตามสื่อต่างๆ รวมเป็นการเก็บข้อมูลใน 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) จากสื่อประชาสัมพันธ์ของงาน ทั้งที่เผยแพร่ตามสื่อต่างๆ และภายในตัวงาน
- 2) จากการมีส่วนร่วมในงาน ทั้งการร่วมแข่งขันวิ่งระยะไกล ตลอดจนการพบปะพูดคุยกับกลุ่มนักวิ่งตามสถานที่ต่างๆ
- 3) จากการให้ความเห็นหลังงาน โดยกลุ่มนักวิ่งในชุมชนออนไลน์

4.4) วิธีการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำสิ่งที่ได้มาแปรเป็นตัวบทและวิเคราะห์วาทกรรมแบบเดียวกับสิ่งพิมพ์

4.5) การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ในบทที่ 5 และ 6 ควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และสื่อใหม่

3. แนวทางการสัมภาษณ์เพื่อหาคำอธิบายเพิ่มเติม และเพื่อตรวจสอบวาทกรรม

เนื่องจากการสืบค้นวาทกรรมผ่านทางสื่อต่างๆ อาจมีข้อจำกัดในด้านการไม่สามารถตรวจพิสูจน์ได้ว่า สิ่งที่อยู่ในสื่อต่างๆ นั้นได้ส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคมจริงๆ หรือไม่ และอีกทั้งยังควรขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทยจากมุมมองของบุคคลในสังคมเพิ่มเติม ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า หลังจากการวิเคราะห์วาทกรรมจากตัวสื่อแล้ว ควรจะมีการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายของสังคมไทย อันประกอบไปด้วย

- 3.1) ผู้ที่หันมาวิ่งเพื่อออกกำลังกายภายหลังเกิดกระแสการวิ่งในเมืองไทย

เพื่อตรวจสอบว่าการออกมาวิ่งในระยะหลังมานี้ เป็นผลมาจากการได้รับอิทธิพลจากวาทกรรม หรือเป็นเหตุผลด้านอื่น อันได้แก่ นักวิ่งเพื่อสุขภาพทั่วไปตามสวนสาธารณะ และนักวิ่งเพื่อสุขภาพที่สังกัดชมรมต่างๆ อาทิ นักวิ่งในโครงการวิ่งสู่ชีวิตใหม่ เป็นต้น

- 3.2) ผู้คว่ำหวอดในวงการวิ่งเมืองไทยมาอย่างยาวนาน

เพื่อตรวจสอบหาความเป็นไปในกาวิ่งแต่ละยุคสมัย ว่ามีวาทกรรมใดเกิดขึ้น วาทกรรมดังกล่าวเกิดจากเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมแบบใด และวาทกรรมนั้นๆ ส่งอิทธิพลต่อการ

ออกกำลังกายด้วยการวิ่งในสังคมไทยอย่างไร อันได้แก่ นักอาวูโสในชมรมวิ่งต่างๆ และ นักวิจัย/นักวิชาการด้านกีฬาและสุขภาพ เป็นต้น

สำหรับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างนั้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ Saumure and Given (2008) ได้ให้หลักเกณฑ์ไว้ว่า จำนวนที่จะเก็บนั้นจะอิงกับการอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) ซึ่งหมายความว่า จะเป็นการเก็บข้อมูลไปเรื่อยๆ จนกว่าจะพบว่าข้อมูลมีลักษณะซ้ำกันและไม่มีอะไรใหม่เพิ่มเติมอีกและนำไปสู่การตอบปัญหาของการวิจัยได้อย่างครบถ้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มต้นจากการแบ่งประเภทของบุคคลที่สัมภาษณ์เป็นอันดับแรก ทำรายการชื่อของผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ รวมถึงการแนะนำต่อกันด้วยเทคนิคสโนว์บอล (Snowball) จากนั้นจึงเริ่มลงมือเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูลแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง จนกว่าจะได้ข้อมูลที่มีลักษณะซ้ำกันมากพอและตอบปัญหาของคำถามวิจัยได้ตามที่กำหนด



ภาพที่ 6 สรุปความสัมพันธ์ของคำถามวิจัย วิธีการศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4 วาทกรรมการวิงในไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ในการหาคำตอบของ "วาทกรรมการวิงในไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน" อันจะทำให้มองเห็นถึงภาพรวมและความเปลี่ยนแปลงของลักษณะวาทกรรมของการวิงเท่าที่เคยมีมาตั้งแต่อดีตนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ระยะยาว โดยอาศัยวิธีการศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ รวมถึงภาพยนตร์ซึ่งเข้าฉายในเมืองไทยครั้งก่อนเก่า ทั้งนี้ผลของการวิเคราะห์ "วาทกรรม" (Discourse) จะสืบเนื่องมาจากการใช้ระบบเหตุผลซึ่งอ้างหลักการ "ตัววาทกรรมและสภาพสังคมล้วนมีผลกระทบต่อกันและกัน" (Interdependent) โดยไม่ระบุเจาะจงอย่างแน่ชัดว่าสิ่งใดมีอิทธิพลเหนือกว่า เป็นสาเหตุ หรือครอบงำสิ่งใด

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า ความหมายเบื้องต้นสำหรับการวิงนั้น สามารถจำแนกออกได้ 4 ประเภทใหญ่ๆ อันได้แก่ การวิงในฐานะกิจกรรมทั่วไป การวิงในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของกีฬา การวิงในฐานะกีฬา และการวิงในฐานะการออกกำลังกาย ขณะที่ลักษณะของเนื้อหาวาทกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ การวิง จะใน 7 แบบ คือ วาทกรรมเกี่ยวเนื่องกับร่างกายและบุคลิกภาพ วาทกรรมความรุนแรง วาทกรรมด้านอารมณ์ความรู้สึกและการใช้เหตุผล วาทกรรมทางการทหาร วาทกรรมทางเศรษฐกิจและแรงงาน วาทกรรมค่านิยมต่างๆ และ วาทกรรมประโยชน์จากการวิง

อย่างไรก็ตาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผ่านกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า แม้ความหมายของการวิง 4 ประเภท และ ลักษณะเนื้อหาวาทกรรมการวิง 7 แบบดังที่กล่าวมาจะสามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทวาทกรรมการวิงที่มีอยู่ทั้งหมดในสังคมไทยได้บ้าง แต่กลับเป็นไปในลักษณะของการจัดระบบข้อมูลในภาพกว้างให้เห็นขอบเขตโดยรวมเท่านั้น ดังนั้นเพื่อทำการวิเคราะห์ลึกลงจนถึงตัวแปรที่ฝังอยู่ในวาทกรรมแต่ละยุค ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวิงในสังคมไทยเป็นลำดับแรก ก่อนจะนำมาจัดระบบข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน และใช้แนวทางการวิเคราะห์ "กระบวนการสร้างอารยะ" (Civilizing Process) ซึ่งมีตัวแปรอันได้แก่ เหตุผล (Reason) และอารมณ์ความรู้สึก (Emotion) มาเป็นเกณฑ์ในการจัดหมวดหมู่

ในการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีการวิจัยที่ผสมผสานระหว่างของ Foucault และ Fairclough ผู้วิจัยจึงได้จัดระบบและเรียบเรียงวาทกรรม "การวิง" ซึ่ง

ยึดโยงกับองค์ประกอบของวาทกรรม 3 อย่าง อันได้แก่ ตัวบท ทัศนคติการของวาทกรรม และ ทัศนคติการทางสังคมและวัฒนธรรม และเพิ่มการวิเคราะห์ในเชิงอำนาจและสถาบันเข้าไปด้วย จากการสืบค้นหลักฐานที่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ และ ภาพยนตร์ ผู้วิจัยได้จัดแบ่ง แหล่งข้อมูลสำหรับการนำมาวิเคราะห์วาทกรรม โดยมีเกณฑ์ของการเป็นเอกสารที่เป็นของ ภาครัฐบาล/หน่วยงานเอกชน และเอกสารที่อยู่ในสถาบันทางอำนาจสังคม ดังแสดงให้เห็นใน ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แหล่งข้อมูลประเภทสิ่งพิมพ์สำหรับการวิเคราะห์วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย

ลำดับ/ประเภท	รายการ
1.เอกสารสถาบันกฎหมาย	- ราชกิจจานุเบกษา (ตั้งแต่เล่ม 1 พ.ศ.2417 จนถึง พ.ศ.2557)
2.เอกสารสถาบันที่อิงกับรัฐ	
- นิตยสาร/วารสาร	- นิตยสาร Thai Jogging Magazine (ตั้งแต่ฉบับที่ 82 มกราคม 2556 จนถึง ฉบับที่ 105 กุมภาพันธ์ 2558) - จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข (พ.ศ. 2551 - 2558) - วารสารครอบครัวฟิลล์ (พ.ศ. 2556-2557) - วารสารกีฬา (พ.ศ.2551-2558)
- หนังสือทั่วไป	- หนังสือ 111 ปี กรีฑาไทย 60 ปี สมาคมกรีฑา (สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย)
- เอกสารการบริหารราชการแผ่นดิน	- แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504- 2509 - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2510- 2514 - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2515 - 2519 - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520-

	<p>2524</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525 - 2529</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2530- 2534</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2535- 2539</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540- 2544</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545- 2549</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550- 2554</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555- 2559</p> <p>- แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2531 - 2539</p> <p>- แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2540 - 2544</p> <p>- แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2545 - 2549</p> <p>- แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2550 - 2554</p> <p>- แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2555 - 2559</p>
<p>3. เอกสารของเอกชน</p> <p>- นิตยสาร/วารสาร ของ เอกชน</p>	<p>- นิตยสารชีวิต (ตั้งแต่ ฉบับที่ 1 ปีที่ 1 16 ตุลาคม 2541 จนถึง ฉบับที่ 389 ปีที่ 16 16 ธันวาคม 2557)</p> <p>- Siam Running นิตยสารวิ่ง (พ.ศ. 2551-2555)</p> <p>- a day มิถุนายน 2557 "Run" (พ.ศ.2557)</p> <p>- GM กันยายน 2557 "Trial Running" วิ่งข้ามขีดจำกัด" (พ.ศ. 2557)</p> <p>- สารคดี สิงหาคม 2556 "Born to be runner มาราธอน 42.195</p>

- หนังสือพิมพ์	กิโลเมตร" (พ.ศ. 2556) - สารคดี พุทธศักราช 2557 "คนเหล็กไตรกีฬา ว้าย บั้น วิ่ง" (พ.ศ. 2557) - หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (พ.ศ.2525 - 2558)
4. เอกสารของเอกชน - หนังสือพ็อคเก็ตบุ๊ก	- วิ่งในไทย (ระย้าทิพย์ แองเจิล และ แจ็ค แองเจิล, 2526) - วิ่งในไทย 2 (ระย้าทิพย์ แองเจิล และ แจ็ค แองเจิล, 2528) - หัวใจ*เท้า (คามิน คมนีย์, 2557) - เย็นวันเสาร์-เช้าวันอาทิตย์ (คามิน คมนีย์, 2546) - เกิร์ตความคิดบนก้าววิ่ง (ฮารุกิ มุราคามิ, 2552) - The Art of Sports ศิลปะแห่งกีฬา (เกษม นครเขตต์, 2555) - คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ (กฤษฎา บานชื่น, 2551)(ตีพิมพ์ครั้งแรก 2528) - วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่ (อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม, 2527)
5. เอกสารสถาบันทาง ศิลปวัฒนธรรม และสถาบัน ทางภาษา ¹¹	- พจนานุกรม ฉบับ ร.ศ.120 (พ.ศ.2444) (ตีพิมพ์ พ.ศ.2541) - พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 - พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 - พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 - พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2554 (ตีพิมพ์ พ.ศ.2556) - ลิลิตยวนพ่าย (กรุงเทพฯ) - ลิลิตพระลอ (กรุงเทพฯ) - มหาชาติคำหลวง (กรุงเทพฯ)

¹¹ ในส่วนนี้ ได้ใช้การอ้างอิงถึงรายชื่อวรรณกรรมที่สำคัญ จาก “การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย” (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) โดย รศ.ราตรี เปรี้ยวพานิช เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลัก

	<ul style="list-style-type: none"> - จินตามณี (กรุงศรีอยุธยา) - สุภาสิตพระร่วง (กรุงศรีอยุธยา) - ตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์ (กรุงศรีอยุธยา) - ลิลิตโองการแข่งน้ำ (กรุงศรีอยุธยา) - นิราศเมืองแกลง (กรุงรัตนโกสินทร์) - นิราศพระบาท (กรุงรัตนโกสินทร์) - นิทานเทียบสุภาสิต (กรุงรัตนโกสินทร์) - ลิลิตตะเลงพ่าย (กรุงรัตนโกสินทร์) - อิเหนา (กรุงรัตนโกสินทร์) - สังข์ทอง (กรุงรัตนโกสินทร์) - เสภาขุนช้างขุนแผน (กรุงรัตนโกสินทร์) - โคลงโลกนิติ (กรุงรัตนโกสินทร์)
6. เอกสารสถาบันการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (ประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 จนถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2 พ.ศ. 2521 รวมทั้งสิ้น 12 เล่ม) - สารานุกรมชุด "ร่างกายของเรา" (พ.ศ. 2529) - สารานุกรมเยาวชน นานาคความรู้ ชุดที่ 2 กีฬาและบันเทิง (พ.ศ. 2527) - แบบสอนอ่านใหม่ของเจ้าพระยาธรรมาศกัณฐิ์ (รัชกาลที่ 5) - แบบเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 (พ.ศ. 2553)
7. เอกสารของสถาบันทางเศรษฐกิจ	- แผ่นพับประชาสัมพันธ์งานวิ่ง ระยะเวลาปี พ.ศ. 2545- 2558 รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 งาน
8. เอกสารของสถาบันทางศาสนา	- พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ

ตารางที่ 4 แหล่งข้อมูลประเภทภาพยนตร์สำหรับวิเคราะห์วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย

ลำดับ/ประเภท	รายการ
ภาพยนตร์ไทย	เด็กหญิงวัลลีย์อดดกตัญญู (พ.ศ. 2528) บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532) ลูกบ้าเทียวล่าสุด (พ.ศ.2536) ทำฟ้าลิขิต (พ.ศ.2540) รัก7ปี ดี7หน (พ.ศ.2555)
ภาพยนตร์ต่างประเทศ	วิ่งสู้ฟัด (Police story, พ.ศ. 2528) Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530) อัศจรรย์ปัญญาหนุ่ม (Forrest Gump, พ.ศ. 2537) Children of Heaven (พ.ศ.2540) Run Lola Run (พ.ศ.2541)

จากแหล่งข้อมูลทั้งสิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ที่ได้เลือกมาทำการศึกษาแล้ว เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะปลีกย่อยก็จะพบความแตกต่างอันจะส่งผลต่อวาทกรรมและบริบททางสังคมไทยดังต่อไปนี้

ลักษณะแหล่งข้อมูล	คุณลักษณะสำคัญ
ราชกิจจานุเบกษา	แม้ว่าจะไม่ใช่เอกสารที่ประชาชนคนทั่วไปจะบริโภค แต่เนื่องด้วยเป็นเอกสารด้านกฎหมายของรัฐซึ่งสร้างความชอบธรรมให้แก่วาทกรรมที่เผยแพร่จนมีลักษณะเป็นทางการ จึงถือว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในลักษณะต้นตอของอำนาจ ทั้งนี้ผู้ผลิตวาทกรรมผ่านราชกิจจานุเบกษาในยุคอดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มข้าราชการไทยซึ่งเป็นสังคมชายเป็นใหญ่
นิตยสาร/วารสาร	มีลักษณะของการเป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อให้ประชาชนคนทั่วไปได้บริโภค

	<p>โดยตรง ซึ่งมีทั้งเป็นเนื้อหาที่มาจากภาครัฐ (กรณีวารสารของหน่วยงานรัฐ) และมาจากเอกชน (กรณีเอกชนเป็นผู้ผลิตและจัดจำหน่าย) มีความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและผู้ผลิต</p>
<p>แผนพัฒนาฯ จาก ภาครัฐ</p>	<p>ถึงแม้จะไม่ใช่ออกสารที่ประชาชนคนทั่วไปจะบริโภค แต่เนื่องด้วยเป็นเอกสารด้านกฎหมายของรัฐซึ่งสร้างความชอบธรรมให้แก่ว่าทกรรมที่เผยแพร่จนมีลักษณะเป็นทางการ จึงถือว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในลักษณะต้นตอของอำนาจ ทั้งนี้ผู้ผลิตว่าทกรรมผ่านราชกิจจานุเบกษาในยุคอดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มข้าราชการไทยซึ่งเป็นสังคมชายเป็นใหญ่</p>
<p>หนังสือพิมพ์</p>	<p>เป็นเอกสารที่เข้าถึงประชาชนผู้บริโภคอย่างมากและโดยตรง มีความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตนั้นประชาชนจะเชื่อถือข่าวสารจากหนังสือพิมพ์เป็นหลัก ไม่น้อยไปกว่าเอกสารจากรัฐบาล มีหน้าที่ในการ “สะท้อน” และ “ชี้นำ” สังคม ซึ่งในกลุ่มของผู้ผลิตนั้นมีความหลากหลายด้านอัตลักษณ์</p>
<p>พ็อคเก็ตบุ๊ก</p>	<p>มีลักษณะของการเป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้บริโภคโดยตรง โดยส่วนใหญ่เอกชนเป็นผู้ผลิตและจัดจำหน่าย มีความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและผู้ผลิต</p>
<p>พจนานุกรม</p>	<p>เป็นเอกสารซึ่งสร้างความชอบธรรมให้แก่ว่าทกรรมที่เผยแพร่จนมีลักษณะเป็นทางการ โดยใช้คุณลักษณะของการนิยามสิ่งต่างๆ ในสังคมเป็นเครื่องมือ จึงถือว่ามีอิทธิพลต่อสังคมในลักษณะต้นตอของอำนาจ ทั้งนี้ผู้ผลิตว่าทกรรมจะเป็นกลุ่มบุคคลสูงวัยซึ่งได้รับความเชื่อถือในเชิงวิชาการความรู้</p>
<p>แบบเรียน</p>	<p>เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ดูผิวเผินแล้ว เหมือนจะมีบทบาทเฉพาะในสถาบันการศึกษา อย่างไรก็ตาม แบบเรียนถือเป็นสื่อที่มีพลังอำนาจใน</p>

	<p>ทางการนิยามและปลูกฝัง เพราะประชาชนในสังคมล้วนผ่านการเป็นนักเรียนและได้รับอิทธิพลจากแบบเรียนซึ่งถูกผลิตภายใต้การควบคุมของรัฐ ซึ่งแบบเรียนนั้นจะถูกผลิตโดยกลุ่มคนที่สูงวัยเป็นหลัก</p>
วรรณคดี	<p>แม้จะมีลักษณะเป็นสิ่งบันเทิงประโลมโลกย์ แต่วรรณคดียังสามารถทั้ง “สะท้อน” ให้เห็นถึงภาพสังคมไทยในแต่ละยุค และมีส่วนในการปลูกฝังความคิดอ่านแก่ผู้คนในสังคม โดยวรรณคดีไทยโบราณนั้นเป็นผลงานของชนชั้นกลางและสูงซึ่งเป็นเพศชายตั้งแต่้วยผู้ใหญ่ขึ้นไป</p>
แผ่นพับ	<p>เป็นเอกสารเพื่อใช้ในเชิงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้แผ่นพับเกี่ยวกับการวิ่งที่นำมาพิจารณานั้นเป็นแผ่นพับที่มีลักษณะทางธุรกิจ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนอยากเข้าร่วมในกิจกรรมการวิ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยการเสียเงินค่าสมัครและแทรกการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าที่สนับสนุนอีกด้วย โดยแผ่นพับนั้นไม่ปรากฏว่าผู้ผลิตมีลักษณะทางประชากรอย่างไร แต่จะมีเนื้อหาที่ส่งผ่านมาจากทั้งสถาบันที่เป็นของรัฐและเอกชน โดยมีมิติทางเศรษฐกิจแทรกเข้ามาด้วย</p>
พระไตรปิฎก	<p>เป็นเอกสารทางด้านศาสนาและความเชื่อ ซึ่งเสมือนเป็นกฎหมายที่มาจากโลกศักดิ์สิทธิ์ แม้จะไม่ใช่เอกสารที่ประชาชนทั่วไปได้อ่านในชีวิตประจำวันนัก แต่เนื้อหาในเอกสารชนิดนี้มีลักษณะของการบัญญัติและนิยามอย่างเข้มข้น ซึ่งมีลักษณะเป็นต้นตอของอำนาจ และแทรกเข้าไปอยู่ในชีวิตประจำวัน โดยผู้ผลิตคือนักบวชในศาสนาซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้นับถือศาสนา</p>
ภาพยนตร์	<p>เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง สามารถโน้มน้าอารมณ์ผู้ชมได้อย่างดี และยังมีผลต่อการสร้างโลกทัศน์ให้แก่ผู้บริโภคอีกด้วย</p>

เนื่องจากการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ไม่เพียงจะมีมิติของตัวบทเท่านั้น หากยังมี ภาควิปฏิบัติกรวาทกรรม และ ภาควิปฏิบัติกรสังคมวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลในยุคนั้นๆ เพื่อ หาความสัมพันธ์และเงื่อนไขของวาทกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้อาศัยเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อเสริม ข้อมูลและหาคำอธิบายเพิ่มเติมในแง่ของการสื่อสารกับสภาพสังคมในยุคอดีต

ผู้วิจัยได้แบ่งคุณสมบัติของแหล่งข้อมูลบุคคลเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) ผู้มีคุณสมบัติด้านการวิ่งออกกำลังกาย
- 2) ผู้มีคุณสมบัติด้านสื่อแขนงต่างๆ

ดังรายนามทั้ง 10 ท่าน ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 รายนามแหล่งข้อมูลบุคคล ในการอธิบายวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย

รายชื่อ	ตำแหน่ง	การได้มาซึ่งข้อมูล
1.คุณสงคราม ไกรสนธิ์	อุปนายกสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และเจ้าของบริษัทอะเมซซิงฟิลด์จำกัด	สัมภาษณ์
2.คุณนคร วีระประวัติ	อุปนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	สัมภาษณ์
3.คุณฉัตรชัย จันทร์ศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กองข่าว สำนักพระราชเลขาธิการ	สัมภาษณ์
4.คุณปัทมณวิษณุ เตชะเกรียงไกร	บรรณาธิการนิตยสารด้านภาพยนตร์	สัมภาษณ์
5.คุณวิเชษฐ ชุนวิทยา	นักวิ่งเพื่อสุขภาพประสบการณ์ 20 ปี	สัมภาษณ์
6.คุณจิระ มะลิกุล	ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยเรื่อง รัก7ปี ดี7หน	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ

7.คุณสุเทพ รุ่งโรจน์กิตติกุล	ผู้ดูแลเว็บไซต์ และ ช่างภาพชมรมบางขุนเทียน	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
8. คุณสถาพร จันทร์ผ่องศรี	ผู้ดูแลชมรมสถาวรวันนึ่งคลับ และอดีตนักกรีฑาทีมชาติไทย ซึ่งได้เหรียญทองแดงจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
9.ท.พ. กฤษดา เรืองอารีรัชต์	ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
10. คุณอนุทิน น้อยศิริ	ผู้ดูแลเว็บไซต์ และ ช่างภาพเว็บไซต์ข่าวเดอวีวันนึ่ง	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ

เมื่อทำการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีของ Fairclough ด้วยวิธีการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) โดยผสมผสานวิธีการวิเคราะห์วาทกรรมแบบ Foucault (Foucauldian Discourse Analysis) เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาจัดเรียงเป็นยุคสมัยซึ่งมีลักษณะวาทกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามแต่สภาพสังคม ด้วยเทคนิคการจัดแบ่งแบบประวัติศาสตร์ระยะยาว (Long Duree) และการคลี่คลายในเชิงของกระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ของ Elias

ดังนั้น ลักษณะของเนื้อหาวาทกรรมที่ค้นพบดังกล่าว จึงประกอบไปด้วย 3 ยุคสมัย ได้แก่

1. วาทกรรมวิถีชีวิตและความเป็นอยู่
2. วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์
3. วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก

โดยทั้ง 3 วาทกรรมนี้ ยังมีลักษณะการเรียงตัวในแบบที่ Foucault อธิบายว่า เป็นไปในลักษณะของโบราณคดีวิทยา (Archaeology) ซึ่งถักทอประสานและเรียงตัวกันเป็นชั้นๆ คล้ายกับหน้าดินที่ถมทับเรียงกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังสรุปได้ว่า

- 1) ในยุคอดีต วาทกรรมว่าด้วยวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ในความหมายของการวิ่ง จะเผยตัวออกมาและสอดคล้องประสานกับสภาพสังคมวัฒนธรรมในสังคมไทยยุคดังกล่าว
- 2) จากนั้น ในห้วงเวลาถัดมา ชั้นของดินจะเริ่มทับถมสูงขึ้นและมีความเปลี่ยนแปลงตามการเคลื่อนไหวของการเวลาและสภาพสังคมจนก่อให้เกิดลักษณะความหมายของการวิ่งที่อิงกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์
- 3) และในลักษณะของการกำเนิดและเรียงตัวแบบเดียวกันนี้เอง วาทกรรมการวิ่งอันอ้างอิงกับมิติของอารมณ์และความรู้สึกก็ขึ้นในยุคสมัยถัดมาเช่นเดียวกัน

ยุคโบราณ: วาทกรรมการวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่

โดยพื้นฐาน การวิ่งขึ้นในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ กล่าวคือ การวิ่งเริ่มต้นจากสัญชาตญาณการเคลื่อนไหวของมนุษย์ ซึ่งมีพื้นฐานจากการเดิน และเมื่อต้องการจะเคลื่อนไหวให้เร็วขึ้นอีก การวิ่งจึงเกิดขึ้น ในนิตยสาร Discovery ฉบับเดือนพฤษภาคม ปีคริสต์ศักราช 2006 ซึ่งนำเสนอบทความเกี่ยวกับพื้นฐานของร่างกายมนุษย์กับการวิ่ง ได้ระบุว่า

เป็นที่คาดกันว่าบรรพบุรุษของมนุษย์ในปัจจุบันได้พัฒนาความสามารถในการวิ่งระยะไกลขึ้นมาเมื่อราว 2.6 ล้านปีมาแล้ว สันนิษฐานว่าเป็นเพราะความต้องการล่าสัตว์

(Chen 2006)

ข้อมูลดังกล่าว ได้รับการเน้นย้ำให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจาก McDougall (2010) ซึ่งเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของมนุษย์กับการวิ่งว่า มนุษย์นั้นพัฒนาตัวเองกลายมาเป็นนักล่าที่เก่งกาจได้ ก็เพราะความสามารถทางการวิ่งที่ไล่ล่าเหยื่อได้อย่างไม่หยุดหย่อน ดังนั้น เมื่อพิจารณาในแง่ของความหมายจากการวิ่งแล้ว การวิ่งจึงเป็นกิจกรรมทางร่างกายที่มีมาแต่กำเนิด เพื่อตอบสนองกิจกรรมอื่นๆ ที่จำเป็นในชีวิตและความอยู่รอด โดยเฉพาะการหาอาหารเพื่อยังชีพ และการดิ้นรนเพื่อหนีจากภัยอันตราย เป็นต้น

หากพิจารณาในมิติทางการสื่อสารกับวาทกรรม จะพบว่า หลักฐานดังกล่าวในยุคโบราณยังมีให้เห็นในปริมาณที่น้อย ความหมายวาทกรรม "การวิ่งเพื่อไล่ล่า" ดังกล่าวตีความได้ใน

เบื้องต้นว่าเป็นลักษณะของการสื่อสารภายในอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายในสมองและจิตใจ โดยเฉพาะการสั่งการให้เอาชีวิตรอด และหากจะมีบันทึกเอาไว้เป็นสื่อที่ดำรงอยู่ในสังคม ในฐานะวิถีที่ผู้คนกล่าวถึงการวิ่งว่ามีความหมายอย่างไร ก็จะเป็นฐานะของสื่อที่ถูกบันทึกเอาไว้ในฐานะหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณ อันได้แก่ ภาพเขียนผนังถ้ำ ดังเช่น ภาพเขียนผนังถ้ำในประเทศอียิปต์ ซึ่งสันนิษฐานว่าเกิดขึ้นในยุคก่อนประวัติศาสตร์



ภาพที่ 7 แสดงรูปภาพมนุษย์ถ้ำขณะกำลังวิ่งไล่ล่า ซึ่งมีผู้ถ่ายภาพบันทึกได้จากผนังถ้ำแห่งหนึ่งในเมืองดราเกนสเบิร์ก ประเทศอียิปต์

ทั้งการวิ่งในฐานะการเคลื่อนไหวเบื้องต้นและการไล่ล่าหาอาหาร ถือเป็นผลมาจากสัญชาตญาณเบื้องต้นที่ขับเคลื่อนชีวิต อย่างไรก็ตาม เมื่อการวิ่งถูกนำมาอธิบายควบคู่กับระบบสังคมที่มนุษย์อยู่ร่วมกัน จะพบว่า การวิ่งนั้นคือกิจกรรมทางร่างกายซึ่งไม่เพียงมีมิติของธรรมชาติ (Nature) หากยังมีมิติของวัฒนธรรม (Culture) เข้ามาผสมผสานด้วย ดังนั้น วาทกรรมการวิ่งในอดีตจึงมักมีลักษณะของการซ่อนเร้นอำนาจ (Unmasked) โดยที่มนุษย์ไม่ได้สำนึกว่าในห้วงยามที่ร่างกายเคลื่อนไหวอย่างเป็นธรรมชาตินั้น มิติทางอำนาจสังคมก็ได้เข้ามาบริหารจัดการเช่นเดียวกัน ดังเช่นในกรณีของ การไล่ล่าเพื่อหาอาหารนั้น มนุษย์ไม่ได้เพียงแค่ไล่ล่าเพราะความต้องการซึ่งมาจากสัญชาตญาณเท่านั้น หากแต่การจัดระบบการไล่ล่าในฐานะของสังคมชนเผ่า ก็เข้ามากำกับควบคุมการวิ่งในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน

สำหรับในสังคมไทย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถรวบรวมได้นั้น บ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า สังคมไทยยุคโบราณได้ผลิตวาทกรรมการวิ่งในฐานะกิจกรรมหนึ่งใน

ชีวิตประจำวัน เช่น เป็นส่วนหนึ่งของคึกสงคราม เป็นส่วนหนึ่งของการละเล่น ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาโดยตรง ความหมายของการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายหรือ กิจกรรมเพื่อสุขภาพนั้นไม่เคยถูกระบุในเอกสารใดๆ ของสังคมไทยก่อนยุคสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเริ่มมี การฝึกฝนให้นักเรียนมีระเบียบวินัยผ่านการออกกำลังกายเป็นครั้งแรก (สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย, 2551: 13) ดังนั้น จึงสันนิษฐานได้ว่า การวิ่งในความหมายเชิงสุขภาพอาจจะไม่เคยมาก่อน หน้าหน้านั้นเลย หรือ อาจดำรงอยู่ในสถานะของวาทกรรมทางเลือก ที่ถูกกดทับจากวาทกรรมหลักของ สังคม จนไม่อาจเผยตัวออกมาได้เด่นชัดนัก

วาทกรรมการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั่วไป ซึ่งถือว่าเริ่มตั้งแต่ยุคศึกดำบรรพ์เป็น ต้นมา แม้ว่าจะถูกลดทอนความสำคัญตั้งแต่การเข้ามาของแนวความคิดด้านสุขภาพและ วิทยาศาสตร์ในช่วงรัชกาลที่ 4 และ 5 แต่ก็ยังคงมีผ่านสื่อต่างๆ อยู่เรื่อยๆ อาทิ ผ่านแบบเรียน ภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2521) ทั้ง 12 เล่ม และมีการผลิตข้อความหมายวาทกรรม ดังกล่าว กระทั่งยังคงดำรงอยู่จนถึงในปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากภาพรวม วาทกรรมดังกล่าวนี้ได้ถูกวาทกรรมการวิ่ง ลักษณะอื่นๆ เข้าครอบครองพื้นที่ของสื่อจนวาทกรรมดังกล่าวนี้สูญเสียนสถานะของวาทกรรมหลัก ไปในที่สุด กล่าวได้ว่าวาทกรรมการวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ดำรงอยู่ในลักษณะที่ไม่ได้ เผยตัวอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ไม่ได้เป็นวาทกรรมที่ถูกอ้างถึง ผลิต และบริโภคอย่างเป็นทางการ แส สังคมผ่านสื่อ ดังเช่นวาทกรรมอื่นๆ ซึ่งถูกเอ่ยอ้างถึงอย่างบ่อยครั้งในเวลาต่อมา อาทิ วิ่งเพื่อ สุขภาพที่แข็งแรง เป็นต้น

ลำดับถัดไปคือการวิเคราะห์วาทกรรมความหมายของการวิ่ง จากตัวบทต่างๆ ตาม แนวทางผสมผสานระหว่างของ Fairclough อันประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ตัวบท การวิเคราะห์ ทัศนคติการวาทกรรม และการวิเคราะห์ทัศนคติการทางสังคมวัฒนธรรม และวิธีวิเคราะห์ ของ Foucault ที่เน้นย้ำในมิติของอำนาจ (Power) และ สถาบัน (Institutional Power) ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ตัวบท

การวิเคราะห์ตัวบทของการวิ่งในสังคมไทยยุคโบราณนั้น สามารถพิจารณาได้ใน รายละเอียด 4 ด้าน อันได้แก่ ประเภทเนื้อหา ประเภทวาทกรรม ประเภทสื่อ และ ภาพตัวแทน ความรู้

1.1 ประเภทเนื้อหา

จำแนกตามลักษณะของการวิ่งได้ทั้งสิ้น 4 มิติ คือ การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา การวิ่งในฐานะกีฬา และการวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย โดยการวิ่งในสังคมไทยยุคโบราณจะเน้นไปยัง การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป เป็นหลัก และทำให้การวิ่งในมิติอื่นๆ นั้นแทบไม่ผ่านสื่อที่ทำการสำรวจเลย

(1) การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป

สำหรับสังคมไทยแล้ว การวิ่งในยุคโบราณอยู่ในขอบเขตของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลักๆ อันได้แก่ 1) การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของการไล่ล่า ซึ่งสอดคล้องกับมิติทางความหมายของการวิ่งในประวัติศาสตร์โลกซึ่งมนุษย์เป็นฝ่ายล่าสัตว์ และยังรวมไปถึงการไล่ล่าศัตรูในฐานะส่วนหนึ่งของการสงครามอีกด้วย และ 2) การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ยึดโยงกับวัฒนธรรมประเพณี อาทิ การละเล่นพื้นบ้านซึ่งมีการวิ่งเป็นส่วนประกอบ ดังนั้น การวิ่งจึงไม่ได้ถูกสร้างความหมายวาทกรรมอะไรในทางกีฬาและการออกกำลังกาย นอกเหนือจากการถูกหลอมรวมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชีวิต

เมื่อทำการสำรวจหาความหมายของการวิ่งในอดีตผ่านสื่อที่ถูกบันทึกไว้ของสังคมไทย จะพบว่าค่อนข้างขาดแคลนแหล่งที่ผลิตวาทกรรม เนื่องจากการวิ่งมีลักษณะเสมือนคำศัพท์อย่างหนึ่งที่รับรู้โดยทั่วกันโดยไม่ต้องมาตีความหรือจำแนกประเภทใดๆ อันจะเห็นได้จากในพจนานุกรมไทย รศ.120 (พ.ศ.2444) ที่ไม่ได้บัญญัติคำศัพท์และความหมายของคำว่า "วิ่ง" เอาไว้แต่อย่างใด และกว่าที่จะบัญญัติคำนี้เอาไว้อย่างเป็นทางการก็ล่วงเข้า พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ซึ่งระบุเอาไว้ว่า

วิ่ง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน, แล่นไปโดยเร็ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน 2556)

ในเอกสารดังกล่าวซึ่งตามยุคสมัยที่เผยแพร่ (พ.ศ. 2525) เริ่มคาบเกี่ยวเข้ามาสู่ยุคเปลี่ยนผ่านเป็นสังคมที่เน้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในเมืองไทย ยังได้ขยายความถึงการวิ่งในคำศัพท์ถัดมา 14 คำ อันประกอบไปด้วย วิ่งกระโดดข้ามรั้ว วิ่งข้ามรั้ว วิ่งจ้ว วิ่งเต็น วิ่งเปี้ยว วิ่งผลัด วิ่งม้า วิ่งรถ วิ่งระเบง วิ่งราว วิ่งวัว วิ่งว่าว วิ่งวิบาก วิ่งสามขา ซึ่งเมื่อจำแนกประเภทของ

เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่ง จะพบว่าเกือบทั้งหมดเป็นการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

เมื่อสืบย้อนกลับไปไกลกว่านั้น ในประกาศของราชกิจจานุเบกษาของยุคโบราณ ในสมัยรัชกาลที่ 5 เอกสารประเภทนี้ไม่กล่าวถึงถึงการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายหรือการแข่งขันกีฬา หากแต่ได้บรรจุความหมายของการวิ่งไว้เพียง การวิ่งในฐานะของการละเล่นและการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การวิ่งวัวคน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพนันที่ต้องจัดส่งค่าธรรมเนียมอนุญาตให้แก่ทางการ โดยประกาศราชกิจจานุเบกษา ในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้ถือว่าเป็นประเภทเอกสารที่ไม่เพียงจะเป็นบัญญัติกฎหมาย หากแต่ยังสะท้อนภาพของสังคมไทยในอดีต ว่าเกิดอะไรขึ้นและเหตุใดจึงต้องมีการบัญญัติกฎดังกล่าวเอาไว้ โดยได้บันทึกเอาไว้ว่า

กฎเสนาบดีแก้ไขการออกอาชญาบัตรเล่นการพนันและ การวิ่งวัวคน¹²

พระเจ้าอยู่หัวยาเธอกรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วยตามความในกฎเสนาบดีสำหรับอากรพนันให้ใช้ในมณฑลชั้นในและมณฑลพายัพ ซึ่งได้วางอัตราให้เรียกอัตราค่าอนุญาตให้เล่นการพนันหมวดที่ 1 ในประเภทวิ่งวัวคน ให้เรียกอัตราค่าอนุญาตดวงหนึ่งวันละ 30 บาทเท่านั้น ตามที่เปนมามาแล้วเห็นว่ายังเป้นอัตราแรงเกินไป และ บัดนี้ ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศแก้ไข ลดการเรียกค่าอนุญาตประเภท วิ่งวัวคน ให้เรียกค่าอนุญาตเพียงวงหนึ่งวันละ 2 บาท

ราชกิจจานุเบกษา (2447)

¹² วิ่งชิงธงหรือวิ่งชิงวัวคนเป็นการเล่นที่เก่าแก่ชนิดหนึ่งของไทย นิยมเล่นกันในจังหวัดต่างๆของภาคกลาง การวิ่งลักษณะนี้เป็นการวิ่งเร็วที่ตนเองสิ้นนิษฐานว่าเลียนแบบมาจากการแข่งขันวิ่งวัวหรือวิ่งควายที่ใช้วัวหรือควายวิ่งแข่งกันจริงๆ การเล่นนี้มีมาแต่โบราณโดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันในสมัยกรุงสุโขทัย เรียกว่า คนแล่นในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรียกว่า วิ่งวัว วิ่งควาย วิ่งวัวควาย และโคคน เป็นต้น ชาวบ้านในสมัยก่อนนิยมเล่นวิ่งวัวคนเพื่อเป็นการประลองความเร็ว เพื่อการออกกำลังกายตลอดจนเล่นเพื่อความสนุกสนาน และมักเล่นหลังฤดูเก็บเกี่ยวโดยใช้ทางเกวียนเป็นที่วิ่งมีการชิงเชือกกลางทางเกวียนเพื่อวิ่งชิงธงกัน ต่อมามีการพัฒนาเล่นเป็นทีมโดยจับมือกันออกวิ่งแล้วชิงธงและจากหลักฐานพบว่ามีการเล่นวิ่งวัวคนในงานนักขัตฤกษ์ต่างๆ งานเทศกาลงานประจำปี (อ้างอิงจาก http://khundon.blogspot.com/2010/11/blog-post_6475.html)

เล่ม ๒๒ หน้า ๓๐๖-๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๕ กันยายน ๒๔๒๓

ข้าพเจ้าออกใบอนุญาตในท้องที่ซึ่งคนจะตั้งการพนัน
ข้อควรในข้อ ๕ ตามกฎนี้ เมื่อได้จัดการมาแล้วที่
นักพนันให้หรือจะตั้งที่นักพนันกำหนดครั้งแล้ว
ให้ นักพนันเข้ามาออก ใบอนุญาตให้เล่นการพนันได้
ในท้องที่ ๕ คนนี้ ตั้งเขตที่พนันไว้เป็นวงกลม
กลมแก่ทั้งสี่ ทิศวงให้ มีศูนย์กลางคือที่พนันการ จึง
ได้มาพร้อมกันเป็นศูนย์กลาง ทราบว่าของ
จุดตั้งวงกลมนี้ มีดังนี้ ๑. มีพระราชาตามพระบรม
ราชานุญาตให้ ประกาศไว้ โดยบอกความในข้อ ๕
๒. หลักเขตที่ตั้งหรือการพนันให้ ใช้ ในถนน
ทางดิน ในซึ่งมีชื่อว่า "กรกาทนเคอระวงษ์" ให้
เจ้าพนักงานนี้ ๆ ออก ใบอนุญาตเล่นการพนัน
วงษ์ และวงษ์ วงษ์หนึ่ง ให้ มีเจ้าพนักงานออกใบอนุ
ญาติได้ ใช้ชื่อว่า "๕๕" มีชื่อ ให้เป็นชื่อเป็น
ว่า "ให้คนทำการเล่นของเล่นที่ออกนอก ใบอนุ
ญาติเช่น กฎพนันให้ ชื่อเฉพาะที่วงษ์หนึ่งตั้ง"
๓. การตั้งวงษ์ในกฎเช่นนี้ให้ออกการพนันในทาง
ดิน ในข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ซึ่งเป็นการเกี่ยวกันข้อ
ความเหล่านี้ "กรกาทนเคอระวงษ์" ให้ เจ้าพนักงาน
ออก ใบอนุญาตเล่นการพนันวงษ์นี้ ๓. ให้บอก
เสียไม่ให้ ใช้ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษ
ประกาศมาณวันที่ ๑๑ สิงหาคม
รัตนโกสินทร์ ๒๒๑๑
พระบาทศรีเทพ
ราชบัณฑิตยสถาน
กฎเกณฑ์นัก ไชยการออกอาชญาบัตร
เกณฑ์การพนันที่ปลัดมณฑลวิญญูคน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้รับพระราชทานพระ
บรมราชานุญาตให้ประกาศตามหัวเมืองนี้ คือ
คนหัวเมือง กฎเกณฑ์สำหรับ ออกการพนันให้

ไว้ ในเขตท้องที่ในเขตมณฑลพายัพ ซึ่งได้วาง
ข้อควรให้เรียกชื่อราชานุญาตให้เล่นการพนัน
ที่ ๕ ในประกาศวิญญูคน ให้ เรียกชื่อราชานุญาต
หนึ่งวัน ๑๑ บาทนี้ ตามการที่พระบรมราชโอง
ราชานุญาตให้ไป และในประกาศฉบับนี้ให้
เรียกชื่อราชานุญาตให้เล่นการพนัน ๔ บาท
ก็มี ไม่ตรงกับวงษ์ที่แท้จริงใน ข้อ ๕ ของ
ปลัด คือ ในท้องที่ของเล่นกับปลัดนี้ ในวงษ์หนึ่ง
พระบรมราชานุญาตให้เล่นการพนันในคราวหนึ่ง
ทั้ง ๕ บาทก็มี ๑ บาทนี้ เป็นการไม่มีข้ออื่น เห็น
ว่าพระบาท ศรีเทพ ไชยการใน ประกาศ การพนัน
ปลัดให้ เรียกชื่อราชานุญาตให้เล่นการพนันวงษ์
จึงได้มีข้อความในกฎเช่นนี้ให้ออกการพนันวงษ์
ออกชื่อพระบาท มีดังนี้ ๑. มีพระราชาตามพระบรม
ราชานุญาตให้ประกาศไว้ โดยบอกความในข้อ ๕
๒. หลักเขตที่ตั้งหรือการพนันให้ ในถนน
ทางดิน ในซึ่งมีชื่อว่า "กรกาทนเคอระวงษ์" ให้
เจ้าพนักงานนี้ ๆ ออก ใบอนุญาตเล่นการพนัน
วงษ์ และวงษ์ วงษ์หนึ่ง ให้ มีเจ้าพนักงานออกใบอนุ
ญาติได้ ใช้ชื่อว่า "๕๕" มีชื่อ ให้เป็นชื่อเป็น
ว่า "ให้คนทำการเล่นของเล่นที่ออกนอก ใบอนุ
ญาติเช่น กฎพนันให้ ชื่อเฉพาะที่วงษ์หนึ่งตั้ง"
๓. การตั้งวงษ์ในกฎเช่นนี้ให้ออกการพนันในทาง
ดิน ในข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ซึ่งเป็นการเกี่ยวกันข้อ
ความเหล่านี้ "กรกาทนเคอระวงษ์" ให้ เจ้าพนักงาน
ออก ใบอนุญาตเล่นการพนันวงษ์นี้ ๓. ให้บอก
เสียไม่ให้ ใช้ต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษ
ประกาศมาณวันที่ ๑๑ สิงหาคม
รัตนโกสินทร์ ๒๒๑๑
พระบาทศรีเทพ
ราชบัณฑิตยสถาน
ประกาศตามหัวเมืองนี้ ผู้ใหญ่บ้าน
และตำรวจ ในเมืองหัวเมือง ๒๒๑๑ อีกสักหนึ่ง
ด้วยตามความในประกาศซึ่งได้ลงในราชกิจจา
นุเบกษาฉบับที่ ๒๒ หน้า ๓๐๕ ลงวันที่ ๑๕
สิงหาคม ๒๔๒๓ ให้มีเขตท้องที่โลก, มณฑล
พระยารัตน์, มณฑลชุมพร, และเมืองพิจิตร, ๒๒
จัดการประกาศตามหัวเมือง ๒๒๑๑ ให้แก่กัน

ภาพที่ 8 ต้นฉบับของราชกิจจานุเบกษาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งในปี พ.ศ. ๒๔๒๓

ในส่วนของวรรณคดี ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณของไทย ได้กล่าวถึงการวิ่งในลักษณะวาทกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในวาทกรรมดังกล่าวจะเน้นไปยังการกล่าวถึงการวิ่งในลักษณะของการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว และการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของศึกสงคราม ลักษณะดังกล่าวให้เห็นในวรรณคดีซึ่งสันนิษฐานว่าแต่งขึ้นในสมัยอยุธยาอย่าง ลิลิตยวนพ่าย¹³ ซึ่งวรรณคดีลักษณะนี้ไม่เพียงจะเป็นเรื่องเล่าหรือมี

¹³ สันนิษฐานว่าแต่งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อครั้งชนะรบทางเหนือ คือ ยวนหรือ โยนก หรือชาวล้านนา ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงการบูชาศาสนาพุทธ ประวัติพระบรมไตรโลกนาถ ตั้งแต่ประสูติ

โครงสร้างแบบนิยายเท่านั้น หากยังเป็นเอกสารอ้างอิงศึกษาระหว่างสุโขทัยกับล้านนา ที่เผยแพร่ในอยุธยาตอนต้น อาทิ ความที่อันแสดงถึงการวิงในฐานะส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวด้วยความเร็วท่ามกลางศึกสงคราม ว่า

ขวาซ้ายดารดาษาหน้า	หลังหลาม
ศิลป์พระพรวาง	<u>วิงผู้าย</u>
สารสรพระรามเรว	ฤทธิขึ้น ชาญแฮ
เลิศพระชยคั่นซ้าย	สายเข็ญ ๕

(กรมศิลปากร 2514)

เมื่อสืบค้นเรื่อยมาจนถึงเอกสารในช่วงต้นของยุคกรุงรัตนโกสินทร์ การวิงยังคงถูกเอ่ยถึงในวรรณคดีในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชีวิต ดังความใน นิราศเมืองแกลง¹⁴ ของ สุนทรภู่ ซึ่งบรรยายถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์ได้พบเจอ และพรรณนาทัศนียภาพกับสิ่งที่พบเห็น โดยผสมเอาการวิงเป็นส่วนหนึ่งด้วย อันมีความส่วนหนึ่งว่า

ถึงพงค้อคอเขาเป็นโขดเขิน	ต้องขึ้นเนินภูผาป่าระหง
ส่งกระทั่งหลังโคกเป็นโตรกตรง	เมื่อจะลงก็ต้องวิงเหมือนลิงโตน
ไต่ข้ามห้วยเหวผาจนขาขัด	ต้องกำตัดวิงเดินดงเล่นโชน
ทั้งรกายางขวางโคงตะโขงโคน	สะดุดโดนโดดข้ามไปตามทาง ๕

(สุนทรภู่ 2505)

เสวยราชสมบัติ การยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่ (อ้างอิงจาก การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย. โดย รศ.ราตรี เปรียวพานิช, ไม่ปรากฏปีที่แต่ง)

¹⁴ เป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่ สันนิษฐานว่าแต่งในสมัยรัชกาลที่ ๑ เมื่อพ.ศ. ๒๓๕๐ เมื่อครั้งที่สุนทรภู่เดินทางไปหาบิดาที่เมืองแกลง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงประมวลเรื่องราวที่ปรากฏนิราศเรื่องนี้ ประกอบกับศักราชปีเกิดของสุนทรภู่ แล้วทรงวิเคราะห์ว่าสุนทรภู่คงจะแต่งขึ้น เมื่อมีอายุประมาณ ๒๐ ปี และคงจะมีชื่อเสียงในการแต่งกลอนถึงกับมีผู้ฝากตัวเป็นศิษย์ เพราะปรากฏในนิราศเรื่องนี้ว่ามีศิษย์ติดตามไปด้วย ๒ คน นิราศเมืองแกลงนี้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๗ โรงพิมพ์คุรุสมิถ บางคอแหลม พิมพ์จำหน่าย (อ้างอิงจาก การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย. โดย รศ.ราตรี เปรียวพานิช, ไม่ปรากฏปีที่แต่ง)

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงมิติในเชิงปริมาณอย่างเด่นชัดอันเป็นหลักฐานค้ำยันทิศทางของวาทกรรม ผู้วิจัยได้นำวรรณคดีเรื่องสำคัญมาทำการสืบค้นและวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการวิง โดยทำการสุ่มตัวอย่างเนื้อหาขึ้นตามจำนวนบทอย่างเป็นระบบ (Systematic Samplings) โดยในที่นี้ขอนำเสนอเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างเป็นวรรณคดีสำคัญ 2 เรื่องของกรุงรัตนโกสินทร์ อันได้แก่ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน¹⁵ และ บทละครเรื่องอิเหนา¹⁶ ซึ่งสุ่มเนื้อหาวิเคราะห์ทุกๆ 5 ตอน (เล่ม)

ตารางที่ 6 เนื้อหาเกี่ยวกับการวิงในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน และ อิเหนา

รายการวิเคราะห์ / วรรณคดี	ขุนช้าง ขุนแผน	อิเหนา
จำนวนเนื้อหาทั้งหมด	43 (ตอน)	38 (เล่ม)
จำนวนที่นำมาสุ่มวิเคราะห์	9 (ตอน)	8 (เล่ม)
	-กำเนิดขุนช้างขุนแผน	-เล่ม 1
	-ขุนช้างของนางพิม	-เล่ม 5
	-พลายแก้วได้นางลาวทอง	-เล่ม 10
	-ขุนแผนต้องพรากนางลาวทอง	-เล่ม 15
	-ขุนช้างฟ้องว่าขุนแผนเป็นขบถ	-เล่ม 20
	-เจ้าล้านช้างถวายนางสร้อยทอง	-เล่ม 25
	แก่พระพันวษา	-เล่ม 30
	-ขุนแผนพลายงามจับพระเจ้า	-เล่ม 35
	เชียงใหม่	
	-ขุนช้างถวายฎีกา	

¹⁵ สันนิษฐานกันว่า เรื่องขุนช้างขุนแผน มาจากนิยายรักพื้นเมืองของชาวสุพรรณบุรี ซึ่งแต่งขึ้นจากเค้าโครงเรื่องจริง ในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ แห่งกรุงศรีอยุธยา เนื้อเรื่องเกี่ยวกับรักสามเส้าที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรมในยุคก่อน ระหว่างขุนแผน นางวันทอง และ ขุนช้าง ภายหลังจึงแต่งเป็นคำกลอน โดย มีการขับลำนำทำนองเสภา มีการชำระรวบรวมแต่งเติมเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

¹⁶ บทละครเรื่องอิเหนาฉบับนี้เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยมีโครงเรื่องเป็นการแย่งชิงบุษบาระหว่างอิเหนากับจรรกา แต่เป็นรักและการแย่งชิงที่มีการเติมพันด้วยบ้านเมืองและบุคคลหลายฝ่ายจนเกิดเป็นความวุ่นวาย

	-พระไวยแตกทัพ	
จำนวนครั้งที่เอ่ยถึงวาทกรรมการวิง	62	21
ความหมายของการวิง		
- ส่วนหนึ่งของชีวิต	62	21
- ส่วนหนึ่งของกีฬา	-	-
- กีฬา	-	-
- การออกกำลังกาย	-	-
ทิศทางของความหมายการวิง		
- เชิงบวก	3	4
- เชิงลบ	50	11
- ไม่ชัดเจน	9	6
เพศสภาพของผู้วิง		
- ชาย	59	16
- หญิง	3	5
สถานะทางชนชั้นของผู้วิง		
- ชนชั้นสูง	1	5
- ชนชั้นล่างและสตรี	61	16

จากตารางดังกล่าว การวิงที่ปรากฏผ่านเอกสารในอดีตจะเป็นการวิงในส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันทั้งหมด และยังมีความหมายในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ เช่น วิงหนีด้วยความหวาดกลัว นอกจากนี้ เพศสภาพของผู้วิงมักจะเป็นเพศชาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นชนชั้นล่าง ดังจะเห็นได้จากตอนหนึ่งของ ขุนช้าง ขุนแผน ตอน กำเนิดขุนช้างขุนแผน ในช่วงที่นางเทพทองได้ให้กำเนิดบุตรชายซึ่งต่อมากลายเป็น ขุนช้าง โดยความหมายของการวิงนั้นคือความอลหม่านวุ่นวายและผู้ที่วิงนั้นมีสถานะไม่ใช่ผู้ดี แต่เป็นพ่อ, พ่อแม่และป่าวไพร่ของนางเทพทอง ซึ่งถูกสร้างคามหมายตามท้องเรื่องให้เป็นคนที่มีความประพฤติแบบชนชั้นล่าง

บิดตัวเรียกผัวหาพ่อแม่	ร้องเปื้อนเชื่อนแซมไม่เอาลำได้
ฝ้ายผัวพ่อแม่แลเข้าไท	<u>วิงวุ่น</u> ครุ่นไปที่บนเรือน
บ้างก็เสกมงคลปราชัยข่าวสาร	เอาเบี้ยบนถนนเห็นปลาเกลื่อน
บ้างเร่งหมอดำแยอย่าแซเชื่อน	ชมทอ้งร้องเตือนลูกขวางตัว

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน, 2554)

สำหรับใน บทละครเรื่องอิเหนา นั้นปรากฏในลักษณะเช่นเดียวกัน ดังปรากฏผ่านเล่มที่ 1 ที่มีเนื้อหาปูพื้นเรื่องแสดงความเป็นอยู่ของชาวเมืองและการเฉลิมฉลองครั้งสำคัญ โดยแสดงภาพการวิงเป็นเรื่องของชนชั้นล่างและถูกสร้างคามหมายไปในทางไม่ดี เช่น วิงคือการลักขโมย และวิงคือการพนัน ตลอดจนถึงความหมายที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ การวิงแสดงถึงความวุ่นวาย

บ้างเล่น <u>วิงวุ่น</u> ใครระแทะ	ชนแพะแกะกระบือคู่ขัน
บ้างเล่นว่า <u>คุณ</u> ลาคว่ำพนัน	ปากเป่าสั้นให้ <u>จาววิง</u> ราวมา
บัดนั้น	ทำนางกำนัลน้อยใหญ่
ครั้นถึงวันสมโภชพระदनัย	ก็ <u>วุ่นวายวิงไขว่</u> ไปทั้งวัง

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2510)

ในทางตรงกันข้าม ชนชั้นสูงของเรื่องซึ่งไม่ได้ใช้การวิงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน กลับใช้การเดินทางด้วยการ “เหาะ” ซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะของการวิงที่ผูกติดกับชนชั้นล่าง และการเดิน (อย่างสง่างาม) หรือเหาะนั้นเป็นเรื่องของชนชั้นสูง ดังที่ปรากฏว่า

มาจะกล่าวบทไป	ถึง <u>องค์</u> สัณเฑาะ
ซึ่งเป็นบรมอัยกา	สถิตยังชั้นฟ้าสุราลัย
จึงนิมิตกริชแก้วสุรگانต์	นามกรพระหลานจาริกไส
ครั้นเสด็จเสด็จจากวิมานชัย	<u>เหาะ</u> มากรุงไกรกูเรปัน ฯ

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2510)

กระทั่งผ่านไปถึงรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในวาทกรรมการวิงที่ผ่านแบบเรียนภาษาไทยระดับประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ถูกใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2537

ซึ่งแม้จะอยู่ในช่วงคาบเกี่ยวเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านของวาทกรรม แต่การวิงก็ยังคงถูกกล่าวถึงในฐานะ อากัปกริยาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วของกลุ่มเด็ก ๆ ที่เป็นตัวละครของเรื่อง เช่น มานี มานะ ปิติ ชูใจ อันเป็นตัวบทที่มีความหมายแสดงถึงการใช้ชีวิตประจำวันทั้งในยามปกติ (วิ่งเล่นซุกซนตาม ประสาเด็ก) และไม่ปกติ (วิ่งหนีเภทภัยหรือร้อนใจเมื่อมีเหตุร้าย) โดยแทบไม่มีการอธิบายถึง ลักษณะการวิ่งแบบอื่นๆ เลย แบบเรียนนี้มีคุณลักษณะในการสะท้อนภาพสังคมไทยเพื่อสร้าง กรอบความรู้สำหรับเยาวชน ซึ่งต่อมากจะกลายเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับผู้ใหญ่ในสังคมต่อไป ดังเช่นข้อความสั้นๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ระบุความหมายของการวิ่งในแง่ลบซึ่ง เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤตว่า

นั่งนิ่ง วิ่งหนี มีหวัง

(รัชนี้ ศรีไพรวรรณ 2521)

หรือเนื้อความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในตอนที่ตัวละครของเรื่อง อย่าง เพชร ซึ่งเกิดความเป็นห่วงแม่ของเขาที่อาจจะประสบภัยร้าย จึงรีบวิ่งออกไปจากชั้นเรียน ความว่า

ส่วนตัวเขาเก็บกระเป๋าเครื่องเรียนไว้ในโต๊ะเรียน แล้ววิ่งฝ่าฝนออกไปโดย ไม่ฟังเสียงครูและเพื่อนๆ ห้าม

(รัชนี้ ศรีไพรวรรณ 2521)

ทั้งนี้ เนื้อหาในแบบเรียนภาษาไทยดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นถึงกรอบความคิด อย่างน้อย 2 ระดับที่กลมกลืนสอดคล้องกัน ได้แก่ ระดับของอัตวิสัยผู้พูด คือ ความคิดของ ผู้ประพันธ์แบบเรียนซึ่งคือ รัชนี้ ศรีไพรวรรณ และสถาบันที่หนุนหลังวาทกรรม อันได้แก่ สถาบัน ของรัฐคือกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่เพียงเป็นการบันทึกให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยชนบทที่เป็นอยู่ ในขณะนั้น หากยังมีลักษณะแสดงภาพของอุดมคติสังคมไทยอย่างที่ยากให้เป็นอีกด้วย อาทิ แนวคิดการเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือ แนวคิดการกตัญญูรู้คุณ และ แนวคิดการ ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น ในขณะเดียวกัน วาทกรรมการวิ่งที่ไม่มีลักษณะของกีฬาหรือการออกกำลังกาย ได้สะท้อนถึงการออกกำลังกายและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย ได้ถูกกีดกันออกไป (Exclusion) ในเชิงอำนาจวาทกรรม ซึ่งแปลว่าสังคมไทยช่วงนั้นยังไม่ได้ก้าวเข้าสู่การ

เป็นสังคมอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัว (ซึ่งเพิ่มมิติการวิ่งในเชิงกีฬาเพียงเดียวกับสังคมอังกฤษ) ดังนั้น การวิ่งจึงเป็นเพียงกิจกรรมเคลื่อนไหวทั่วไปในชีวิตเท่านั้น



ภาพที่ 9 และ ภาพที่ 10 แสดงต้นฉบับของหนังสือเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2537

เมื่อพิจารณาถึงสื่ออีกประเภทที่สะท้อนวาทกรรมของยุคโบราณได้ คือ สื่อภาพยนตร์ จะพบว่าภาพยนตร์ไทยที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยนั้นเริ่มตั้งแต่ การที่ชาวต่างชาติ นำภาพยนตร์มาฉายครั้งแรกที่โรงละครหม่อมเจ้าอลังการ พ.ศ.2440 โดยมีความสำคัญไล่เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แต่ภาพยนตร์ที่สร้างวาทกรรมการวิ่งให้เกิดในสังคมได้นั้นแทบไม่เผยให้เห็นเด่นชัดในทางประวัติศาสตร์ และกว่าจะมีวาทกรรมการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิต ก็ล่วงเข้าสู่ปี พ.ศ.2528 ด้วยภาพยนตร์เรื่อง “เด็กหญิงวัลลียอดกตัญญู” ซึ่งมีเนื้อหาที่สร้างวาทกรรม “วิ่งด้วยความกตัญญู” เพื่อเดินทางจากโรงเรียนมาดูแลแม่ที่เป็นอัมพาตและกลับไปเรียนหนังสือ

ทั้งนี้ ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว สร้างจากเรื่องจริงของเด็กหญิงวัลลีย์ บุญเส็ง ซึ่งในตอนนี้ออกฉายนั้นประสบความสำเร็จอย่างมาก กระทั่ง ในเวลาต่อมาได้มีการนำมาสร้างใหม่และในวัฒนธรรมร่วมสมัย ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาชื่อภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไปตั้งเป็นชื่อวงดนตรี (ValleyRunner) (ซึ่งปรากฏให้สืบคนได้ในสื่อสังคมออนไลน์ ตามแหล่งที่มาอันได้แก่

<https://www.facebook.com/ValleyRunnerband>) และยังเกิดกรณีนำมาล้อเลียนจนกลายเป็น คดีความที่โด่งดังในตอนต้นของ พ.ศ. 2558

ในส่วนของเนื้อหาภาพยนตร์นั้น ปัทมวิษณุ เตชะเกรียงไกร (2558) นักวิจารณ์ ภาพยนตร์ประจำนิตยสาร Flickz ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้ต่อวาทกรรมการวิ่ง ในสังคมไทยว่าเป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับการวิ่งเรื่องแรกๆ ของไทยที่คนไทยมักจะนึกถึง และให้ความหมายเกี่ยวกับการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับความอดทนและความกตัญญู

การวิ่ง ถูกตีค่า แทนความอดทน ความพยายาม เพื่อไปดูแลแม่ และ กลับมาเรียนหนังสือต่อเธอต้องวิ่งไป วิ่งกลับ ด้วยจุดมุ่งหมายหลัก คือเรียน และ ดูแลแม่ที่ป่วย มันสะท้อนภาพ คนขยัน คนตั้งใจเรียน และคนกตัญญู

(ปัทมวิษณุ เตชะเกรียงไกร, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2558)



ภาพที่ 11 แสดงไปปิดภาพยนตร์เรื่อง เด็กหญิงวัลย์ออกกตัญญู ซึ่งออกฉายเมื่อปีพ.ศ. 2528

จากการให้สัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาพยนตร์ ในยุคสมัยที่ เด็กหญิงวัลย์ออก กตัญญู ออกฉาย ยังมีภาพยนตร์ซึ่งเข้าฉายในเมืองไทยและสะท้อนถึงวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งที่

โดดเด่น ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532), ริงส์ู้ฟัด (Police story, พ.ศ. 2528) และ Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530)

ภาพยนตร์เรื่องบ้านผีปอบ (พ.ศ.2532) เป็นภาพยนตร์แนวระทึกขวัญผสมตลก ซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อเรื่อง "ผีปอบ" ได้แสดงความหมายของการวิ่งในแง่ของการหนีภัยอันตรายเป็นหลัก ขณะที่ ริงส์ู้ฟัด (พ.ศ.2528) ซึ่งเป็นภาพยนตร์จากประเทศฮ่องกง นำแสดงโดย แจ็คกี้ ชาน หรือ เฉินหลง นั้นเล่าเรื่องราวของตำรวจที่ต้องปราบผู้ร้าย โดยแสดงความหมายของการวิ่งในแง่ของการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นการหนีหรือไล่ล่า ซึ่งยังถือว่าการวิ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาชีพอีกด้วย

ภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ (เด็กหญิงวัลลียอดกตัญญู , บ้านผีปอบ และ ริงส์ู้ฟัด) อาจจะเข้าฉายในห้วงเวลาที่ซ้อนเหลื่อมกับยุคสมัยของวาทกรรมการวิ่งที่อิงกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่ก็ยังสะท้อนกรอบความคิดจากยุคที่การวิ่งเป็นเพียงกิจกรรมทั่วไปอย่างหนึ่งของชีวิต และสามารถนับให้เป็นส่วนหนึ่งของการวิ่งในยุคโบราณในฐานะสิ่งที่เป็นความคิดตกค้างจากยุคก่อน และยังคงดำรงอยู่ในยุคต่อมา

(2) การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา (3) การวิ่งในฐานะกีฬา และ (4) การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

ถ้าไม่นับเอกสารที่ระบุวาระกาลที่ 5 ทรงให้การอุปถัมภ์การวิ่งผ่านครูชาวอังกฤษในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนหลวง ลักษณะของการวิ่งแบบนี้ แทบไม่มีให้เห็นในสิ่งพิมพ์สมัยโบราณมากนัก ขณะที่ภาพยนตร์นั้น มีภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530) แม้ว่ากลุ่มผู้ชื่นชอบภาพยนตร์จะมีภาพจำจากหนังเรื่องดังกล่าวในฐานะภาพยนตร์ที่สร้างวาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬา แต่สำหรับคนดูวงกว้างนั้นอาจจะไม่มีอิทธิพลมากนัก นอกจากนี้ ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวยังถือว่ามีลักษณะคาบเกี่ยวกับยุคสมัยของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่ได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ยังพบลักษณะบางอย่างที่น่าสนใจซึ่งข้ามพ้นการจัดประเภททั้ง 4 อย่างตามที่กล่าวมา โดยพบว่าภาพยนตร์ที่สะท้อนการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ และภาพยนตร์เกี่ยวกับการวิ่งในฐานะกีฬานี้ ยังมีมิติที่สัมพันธ์กับสังคมอีกอย่างน้อย 2 มิติ อันได้แก่ มิติด้านศาสนาและความเชื่อ กับ มิติด้านเพศสภาพ

1) มิติด้านศาสนาและความเชื่อ

ภาพยนตร์เรื่อง บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532) ไม่เพียงแต่จะนำเสนอภาพของการวิ่งในฐานะวาทกรรมส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ทั่วไป อันได้แก่ วิ่งหนีผี หากยังสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ขณะที่ เด็กหญิงวัลลีย์อดกตัญญู (พ.ศ.2528) นั้นเป็นการวิ่งด้วยความกตัญญูรู้คุณซึ่งสัมพันธ์กับมิติด้านกฎแห่งกรรมและการทดแทนบุญคุณ ซึ่งเป็นวาทกรรมแบบพุทธ ขณะที่ Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530) นั้นใช้ประเด็นการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันของ 2 ตัวละคร มาเป็นเครื่องมือในการเทียบเคียงค่านิยมความเชื่อ และหนึ่งในนั้นก็วิ่งแข่งในฐานะกีฬาด้วยรากฐานความคิด “บูชาทางศาสนา”

2) มิติทางด้านเพศสภาพและชนชั้น

จากเอกสารเกี่ยวกับการส่งสอนหญิงไทยสมัยก่อนให้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย อันรวมไปถึงการเดินและอิริยาบถในสังคมไทย (กฤษฎณา เทวรักษ์ 2504) ทำให้การวิ่งไม่ใช่สิ่งที่สัมพันธ์ในเชิงบวกกับหญิงไทย ทั้งยังรวมไปถึงสุภาพสตรีคำพังเพยที่มองการวิ่งกับผู้หญิงว่าไม่ใช่กุลสตรี เช่น แก้วหน้าม้า ม้าดีดกะโหลก

เมื่อพิจารณาจาก บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532) พบว่าเพศหญิงเพศหญิงที่วิ่งนั้นจะถูกมองในแง่ลบ (อันรวมไปถึงตัวคุณยาย ปอบหยิบ ที่ถือว่าเป็นคนนอกของสังคม) และ Chariots of Fire (พ.ศ.2524 ฉายในไทย พ.ศ. 2530) ที่การวิ่งเกิดในโรงเรียนผู้ชายจึงกลายเป็นการตัดเพศหญิงออกจากกรวิ่งในฐานะกีฬาและชีวิตประจำวันออกไปทั้งหมด ขณะที่ เด็กหญิงวัลลีย์อดกตัญญู (พ.ศ. 2528) ได้สร้างความแปลกและแตกต่างให้กับภาพของเพศหญิง เนื่องจากมีลักษณะของการวิ่งกระหืดกระหอบ เหงื่อโทรมกาย ซึ่งผิดจากมาตรฐานของหญิงไทย

ความน่าสนใจของประเด็นนี้อยู่ตรงที่ กรณีของ เด็กหญิงวัลลีย์อดกตัญญู (พ.ศ.2528) นั้นแม้จะฝึกมารยาทแบบเพศหญิงไทยโบราณ แต่สังคมให้การตอบรับการวิ่งชนิดนี้เนื่องมาจากการวิ่งได้ถูกผูกเข้ากับมิติเชิงอารมณ์อื่นๆ ที่เป็นคุณค่าของสังคมไทยเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ความกตัญญู ความเชื่อทางศาสนา และยังรวมไปถึงการที่วัลลีย์นั้นเป็นเด็กผู้หญิงที่มาจากชนชั้นล่างซึ่งไม่ต้องหวงแหนภาพลักษณ์ทางสังคมแบบเดียวกับหญิงชั้นสูง

ดังนั้น โดยสรุปสำหรับการวิ่งในยุคโบราณนี้ วาทกรรมในเชิงอารมณ์และความรู้สึกของการวิ่งนั้นดำรงอยู่ในสังคมไทยแล้ว เพียงแต่ยังผูกโยงกับการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน โดยไม่ได้ถูกนำมาผสมผสานเข้ากับกรวิ่งในฐานะการออกกำลังกายที่เป็นในยุคสมัยใหม่

1.2 ประเภทวาทกรรม

ประเภทวาทกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย การโต้แย้ง การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การสั่งสอน และ การสาธิต โดยความสำคัญของประเภทวาทกรรมก็คือ เป็นกลวิธีทางอำนาจ (ผ่านภาษา) ซึ่งสร้างความชอบธรรมในการกำหนดความหมายของการวิง ประเภทวาทกรรมจึงมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ในส่วนของตัวบทเป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโดยหลักการจะแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ทว่าเมื่อทำการสำรวจประเภทวาทกรรมของการวิงในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ จะพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นประเภทการอธิบาย การยกตัวอย่าง และการสั่งสอน ทั้งนี้ หากไม่นับการอธิบายโดยตรงผ่านการบัญญัติศัพท์ในพจนานุกรม การวิงแทบไม่ได้ถูกพูดถึงหรือจำแนกออกมาอย่างตรงไปตรงมานัก หากแต่ถูกกล่าวถึงในฐานะส่วนประกอบของเรื่องอื่นๆ เช่น ถูกรวมอยู่ในหมวดการละเล่น เป็นต้น

ดังนั้น วิธีการยกตัวอย่างและการสั่งสอนว่าการวิงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนั้น จึงเป็นไปโดยทางอ้อมผ่านหมวดหมู่อื่นๆ เป็นหลัก โดยประเภทของวาทกรรมที่มีความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1) การอธิบาย เป็นประเภทวาทกรรมที่มีลักษณะตรงไปตรงมาที่สุด (แต่น้อยที่สุดเช่นกัน) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่ออธิบายหรือขยายความการวิงโดยตรง อันจะเห็นได้จากพจนานุกรม ซึ่งระบุคำศัพท์เอาไว้ว่า

วิง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน, แล่นไปโดยเร็ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน 2525)

ข้อสังเกตได้แก่ ลักษณะของการอธิบายการวิงอย่างตรงไปตรงมาในลักษณะนี้ น่าจะถือว่าเป็นที่รับรู้โดยทั่วกันหรือในลักษณะมุขปาฐะ ไม่ได้เกิดขึ้นในการระบุผ่านพจนานุกรมที่ตีพิมพ์ก่อน พ.ศ. 2525 กระทั่งเกิดการจัดพิมพ์พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน (2525) ซึ่งต้องการรวบรวมคำที่มีลักษณะเป็นหมวดหมู่ การบัญญัติคำศัพท์ "วิง" จึงเกิดขึ้นพร้อมกับการแบ่งหมวดหมู่ย่อยของการวิง อาทิ "วิงเดิน" เป็นต้น

2) การยกตัวอย่าง ในเชิงทฤษฎีนั้น วาทกรรมประเภทการยกตัวอย่าง ควรจะเป็นการกล่าวถึงการวิงโดยตรง และยกตัวอย่างให้เห็นถึงการวิงที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ในยุคโบราณนั้นการวิงไม่ได้ถูกนำมาอธิบายอย่างจริงจัง และส่งผลให้สิ่งที่

ต่อเนื่องจากการอธิบาย อันได้แก่ การยกตัวอย่างประกอบ จึงไม่ได้ให้เห็นเด่นชัดนัก และถ้ามี ก็มักจะกล่าวถึงการวิ่งในฐานะของตัวอย่างเพื่อประกอบประเด็นอื่นๆ

แม้ว่าจากการสำรวจสิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่จะมีน้อย แต่ก็ยังพบบทเห็นประเภทวาทกรรมที่ใช้ลักษณะการยกตัวอย่างอยู่บ้าง อาทิ แบบสอนอ่านใหม่ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ในภาคที่ 2 ได้กล่าวถึงเรื่องของกีฬา โดยเน้นการสั่งสอน เพื่ออบรมให้เยาวชนมีน้ำใจนักกีฬา และกล่าวยกตัวอย่างถึงกีฬาต่างๆ ที่มีการวิ่งเป็นส่วนประกอบ อย่างไรก็ตาม กีฬาที่กล่าวถึงนี้ ไม่ใช่กีฬาวิ่ง หรือกีฬาที่มีการวิ่งเป็นส่วนประกอบโดยตรงในความหมายของงานวิจัยชิ้นนี้ หากแต่การวิ่งดังกล่าวถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ นั่นคือ การละเล่น เช่น มอญซ่อนผ้า ตีจับ และ เล่นซ่อนหา เป็นต้น

3) การสั่งสอน ในบรรดาประเภทวาทกรรมทั้งหมด การสั่งสอนนี้พบเป็นปริมาณที่มาก เนื่องจากสังคมไทยโบราณนั้น ใช้สิ่งพิมพ์ในลักษณะของการสั่งสอนให้ผู้อ่านคล้อยตามวาทกรรมหรืออุดมการณ์ของผู้ตีพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันหลักด้านการปกครองที่ต้องการสื่อสารไปยังประชาชน ผ่านวรรณคดีและแบบเรียนต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ซึ่งเป็น นิทานเทียบสุภาพิต¹⁷ ซึ่งถูกประพันธ์ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ โดย พระยาสุรราชฤทธิไกร หรือ ทองคำ สีหุไร

หมูเขาเขามัดไว้	จักห้าม
งานไช้งานควนตาม	สอดเกล้า
ผู้เขาจัดกอดกาม	สังวาส นาพ้อ
หมดเขตที่วิ่งเข้า	กีดหน้านอนขวาง

(สีหราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหุไร). พระยา 2508)

¹⁷ นิทานเทียบสุภาพิตนี้ พระยาสุรราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหุไร) ข้าหลวงเดิมในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้มีความจงรักภักดีและถวายบังคมลาออกบวชถวายกุศล ณ วัดราชบพิธ ตั้งแต่วันถวายพระเพลิงพระบรมศพจนได้เป็นพระสุวรรณรัศมี และถึงมรณภาพในสมณเพศ ได้อุทิศหาพระบรมมหาราชวังเป็นนิทาน 84 เรื่อง กรมการราชบัณฑิตยสถานได้ตรวจแก้ไขถ้อยคำและอนุญาตให้จัดพิมพ์ออกเป็นภาคได้รวม 8 ภาค ฉบับที่นำมาใช้อ้างอิงนี้ตีพิมพ์ พ.ศ.2508

ลักษณะของวาทกรรมประเภทการสั่งสอน เผยตัวใน 2 ลักษณะ โดยลักษณะแรก เป็นแบบเดียวกับวาทกรรมประเภทการยกตัวอย่าง นั่นคือ การวิงวอนนำเสนอในฐานะ ส่วนประกอบหนึ่งของเรื่องอื่นๆ แต่เนื่องจากภาพรวมของเรื่องอื่นๆ นั้นมีลักษณะเป็นการ สั่งสอน จึงตีความการวิงได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ และใช้วาทกรรม ประเภทสั่งสอนไปด้วยนั่นเอง ส่วนอีกลักษณะคือการกล่าวถึงวาทกรรมการวิงโดยตรง แต่ เป็นไปในลักษณะของความหมายเชิงลบ สั่งสอนไม่ให้เคลื่อนไหวด้วยการวิงเพราะถือเป็น กิริยาอาการอันไม่สำรวม และกีดกันการวิงให้อยู่จำกัคในห้วงยามไม่ปกติและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเกิดขึ้นกับชนชั้นล่าง

4) การสาธิต ไม่ว่าจะมึลักษณะของการสาธิตให้เห็นว่าการวิงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และความเป็นอยู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากว่า หากอยู่ในชั้นของการสาธิต จะต้องมึผู้สร้างวาท กรรมที่สาธิตลักษณะของการวิงในส่วนหนึ่งของชีวิตอย่างป็นรูปธรรม ซึ่ให้เห็นการปฏิบัติ และ ผลดีหรือผลร้ายที่ตามมา ดังนั้น หากพอจะมีวาทกรรมประเภทนี้อยู่ ก็คงป็นลักษณะของ ภาพยนตร์ โดยภาพยนตร์ที่เข้าข่ายได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง เด็กหญิงวัลลียอดกตัญญู ซึ่มีเนื้อหาที่ สร้างวาทกรรม "วิงด้วยความกตัญญู" โดยผู้ชมจะได้เห็นวาทกรรมการวิงว่าป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดังกล่าวนี้ในลักษณะของภาพและเสียง สาธิตให้เห็นการที่เด็กหญิงวัลลียได้วิงจากโรงเรียนมาดูแล แม่ที่ป็นอัมพาตและกลับไปเรียนหนังสือ

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าประเภทของวาทกรรมจะมีถึง 6 ประเภท แต่วาทกรรมการวิงใน ยุคโบราณนั้นมีการผลิตและเผยแพร่ออกมาน้อยประเภท ด้วยเหตุเพราะการวิงถูกมองว่าป็นเพียง การเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างรวดเร็วนั้นป็นที่เข้าใจกันไปโดยปริยาย และไม่ได้ถูกเน้นย้ำอย่าง มีนัยยะสำคัญแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น การวิงยังถูกติดตั้งความหมายในเชิงลบจากผู้มีอำนาจใน สถาบันและประกอบสร้างความหมายดังกล่าวตามเงื่อนไขของสังคมไทยโบราณ ดังนั้น ประเภท ของวาทกรรมการวิงดังกล่าวจึงมีเพียง 4 ประเภทที่ผู้วิจัยค้นพบ

ประเภทวาทกรรมที่มีลักษณะชัดเจนที่สุด คือ การอธิบาย แต่การอธิบายดังกล่าวนั้น อยู่ในการอธิบายด้านภาษาศาสตร์ (สิ่งพิมพ์ประเภทพจนานุกรม) และมีลักษณะป็นทางการ (โดยเฉพาะราชบัณฑิตยสถาน) จึงมีตัวอย่างให้เห็นอย่างป็นทางการเพียงหนึ่งเดียว ขณะที่ ประเภทวาทกรรมซึ่งค้นพบมากที่สุด ได้แก่ การสั่งสอน แต่ไม่ใช้การสั่งสอนโดยตรง แต่ป็นการสั่ง สอนในเรื่องอื่นๆ ซึ่หยิบยกเอาเรื่องของการวิงมาป็นส่วนประกอบ

1.3 ประเภทสื่อ

เนื่องด้วยเป็นการสืบค้นกลับไปหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจมีความเป็นมาอันยาวนาน ดังนั้น ประเภทสื่อที่สามารถทำการศึกษาได้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีเพียงสิ่งตีพิมพ์ และภาพยนตร์ โดยสิ่งตีพิมพ์นั้นสามารถถูกบันทึกได้ตั้งแต่ยุคสมัยที่มีการประดิษฐ์อักษรไทยเพื่อการสื่อสารซึ่งอาจสืบย้อนไปได้ถึงยุคสมัยอาณาจักรสุโขทัย ขณะที่ภาพยนตร์นั้นอาจจะมีลักษณะที่ใหม่กว่าและพบได้น้อยกว่า เนื่องจากภาพยนตร์เข้ามาสู่สังคมไทยครั้งแรกใน พ.ศ. 2440

จากการสืบค้น พบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อภาพยนตร์ที่ใช้ในการเผยแพร่ว่าทกรรมการวิงในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ดังต่อไปนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นรูปแบบว่าทกรรมที่มีเฉพาะข้อความบนกระดาษ โดยแบ่งได้ดังต่อไปนี้

สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา อันได้แก่

จินตามณี

แบบเรียนใหม่ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

แบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย อันได้แก่

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม อันได้แก่

พจนานุกรม ฉบับ ร.ศ.120 (พ.ศ.2444)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525

ลิลิตยวนพ่าย

ลิลิตพระลอ

มหาชาติคำหลวง

สุภาษิตพระร่วง

ตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์

ลิลิตโองการแข่งน้ำ

นิราศเมืองแกลง
 นิราศพระบาท
 นิทานเทียบสุภาพีต
 ลิลิตตะเลงพ่าย
 อีเหนา
 สังข์ทอง
 เสภาขุนช้างขุนแผน
 โคลงโลกนิติ

สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ อันได้แก่
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ (และสังคม) แห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 5

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ได้แก่
 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สิ่งพิมพ์ทางศาสนาและความเชื่อ ได้แก่
 พระไตรปิฎก

สื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ถือเป็นหลักฐานเชิงเอกสาร ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดในการวิเคราะห์วาทกรรมยุคโบราณ และนอกเหนือจากการวิเคราะห์วาทกรรมผ่านตัวบทแล้ว ผู้วิจัยยังได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชนและการวิง เข้ามาร่วมตีความผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อจะให้เห็นมิติความสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหาวาทกรรม ประเภทสื่อ และบริบททางสังคม อันจะได้นำเสนอในลำดับถัดๆ ไป

2) สื่อภาพยนตร์ เป็นรูปแบบวาทกรรมที่มีทั้งภาพและเสียง โดยจะต้องทำการถอดรหัสความหมายของภาพยนตร์ออกมา เพื่อนำไปสร้างวาทกรรมการวิงที่ในภาพยนตร์ แม้ว่า จะมีภาพยนตร์ที่กล่าวถึงการวิงและเป็นที่ยอดนิยมในระดับสร้างวาทกรรมแก่สังคมไทยได้ไม่มากนัก แต่ก็ยังพอมืออยู่บ้าง อันได้แก่

วังสุฬิต

เด็กหญิงวัลลีย์อดกัตัญญ

บ้านผีปอบ

Chariots of Fire



ภาพที่ 12 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง บ้านผีปอบ (พ.ศ.2532)

อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ดังกล่าวนี้มีลักษณะที่คาบเกี่ยวด้านยุคสมัย ระหว่างยุคโบราณซึ่งเน้นวาทกรรมการวิงในฐานะกิจกรรมทั่วไปในชีวิต และ ในยุคเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์

1.4 ภาพตัวแทนของความรู้

ภาพตัวแทนของความรู้จากวาทกรรม จะผูกโยงกับอำนาจของสถาบันที่เป็นตัวแทนความรู้ดังกล่าว อาทิ ถ้าเกิดมีผู้ป่วยตัวสั้น แล้วกล่าวว่า "ตัวสั้นเป็นเจ้าของ" เป็นภาพตัวแทนความรู้ด้านไสยศาสตร์และผูกโยงกับอำนาจสถาบันสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ถ้ากล่าวว่า "เป็นไข้จับสั่นต้องฉีดยา" จะเป็นภาพตัวแทนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ซึ่งผูกโยงกับสถาบันทางวิทยาศาสตร์ยุคใหม่

ในการศึกษาวาทกรรมการวิงวั้น ภาพตัวแทนความรู้ของการวิงจะสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจในการกำหนดความรู้ของสถาบันทางสังคม ในการพิจารณาเพื่อแบ่งยุคสมัยทั้ง 3 ยุค ผู้วิจัยพบภาพตัวแทนทั้งสิ้น 10 ด้าน โดยในตัวอย่างในยุคโบราณนี้มีให้เห็นเฉพาะบางด้านเท่านั้น ดังที่ได้นำเสนอในตาราง

ตารางที่ 7 ภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาทกรรมการวิงยุคโบราณ

ภาพตัวแทนความรู้	สถาบันเบื้องหลังความรู้	ลักษณะการพบ
1. ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต	สถาบันการศึกษา/สถาบันด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม	พบพอสมควร เช่น วิงด้วยความกตัญญู
2. ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล	สถาบันด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม	ปรากฏไม่มากนัก เช่น นิราศที่กล่าวถึงการพบเห็นการวิงในระหว่างการเดินทาง
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
4. ความรู้ด้านสังคมศาสตร์	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
5. ความรู้ด้านจิตวิทยา	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
6. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
7. ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ	สถาบันทางศาสนาและความเชื่อ	ปรากฏพอสมควร เช่น วิงเพื่อบุญ หรือ การห้ามวิงในบัญญัติทางศาสนา

8. ความรู้ด้านธุรกิจการค้า	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
9. ความรู้ทางการทหารและการปกครอง	ทุกสถาบัน โดยเฉพาะสถาบัน ด้านกฎหมาย และการปกครอง	ปรากฏมาก เช่น วัง ใน ก า ร จั ด ท า ง การทหาร
10. ความรู้ทั่วไปในชีวิต	ทุกสถาบัน โดยเฉพาะสถาบัน ด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม	ปรากฏมากที่สุด เช่น การวิงหนี่อันตราย และการละเล่นต่างๆ

หากวิเคราะห์โดยพิจารณาถึงตัวบทเกี่ยวกับการวิงของสังคมไทยในยุคนี้ การวิงถูกกล่าวถึงในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน อันได้แก่ การตื่นตระหนกตกใจ การเดินทางด้วยความเร็วเพื่อไปให้ถึงจุดหมาย การละเล่นและพนันต่างๆ ไปจนถึงการวิงในมิติเชิงความเชื่อ เช่น วิงแก้บน ภาพตัวแทนของความรู้เกี่ยวกับการวิงนั้นมียุ่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันหลักที่มีจำนวนไม่มากนักที่จะเข้ามากำหนดความหมายของการวิง โดยมากมักจะเป็นสถาบันทางด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนถึงสถาบันทางการกฎหมายและการปกครอง ดังเช่นในกรณีที่มีการนิยามความหมายของการวิงจากสถาบันทางการ อันได้แก่ ราชบัณฑิตยสถาน หรือ ตำราเรียน ก็จะถูกกล่าวถึงการวิงในลักษณะของการเคลื่อนไหวต่างๆ ไป

2. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม

ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive practice) จะพิจารณามิติของผู้ผลิตวาทกรรม และมิติของผู้บริโภค ในฐานะผู้มีส่วนร่วมทำให้วาทกรรมเวียนว่ายอยู่ในกระแสสังคม แต่เนื่องด้วยการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลจากอดีตนั้นทำได้โดยยาก เนื่องจากต้องอ้างอิงถึงบริบททางสังคมไทยในยุคนั้นๆ ซึ่งหลักฐานจำนวนมากได้สูญหายไปแล้ว ผู้วิจัยจึงไม่สามารถจะกล่าวถึงภาคปฏิบัติการวาทกรรมอย่างละเอียดสมบูรณ์ได้ทั้งหมด จึงขอเสนอจากหลักฐานที่มีพอสังเขปและอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นคำอธิบายประกอบ

2.1 มิติผู้ผลิต

มิติของผู้ผลิตในส่วนนี้ ประกอบไปด้วย สถาบันที่ผลิตวาทกรรม สื่อของสถาบันที่ผลิตวาทกรรม และอัตวิสัยของผู้ผลิตวาทกรรม

คณะทำงานเฉพาะกิจการจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ (2525) นำเสนอภาพความคิดด้านสถาบันซึ่งมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในอดีตว่า ตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัย ยุคกรุงศรีอยุธยา และตลอดมาจนถึงต้นยุครัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 3) สถาบันที่เป็นของราชการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันกษัตริย์ ถือเป็นสถาบันที่มีอำนาจอิทธิพลสูงที่สุด เพราะครอบครองทั้งการปกครองและทรัพยากรต่างๆ เอาไว้แทบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงยุคล่าอาณานิคม นับตั้งแต่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในราชสำนักของไทย และนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างสถาบัน กล่าวคือ มีการออกประกาศต่างๆ ที่เรียกว่า "ประกาศรัชกาลที่ 4" เพื่อแจ้งข่าวสารด้านการปกครองแก่ประชาชน ตั้งโรงพิมพ์หลวงเพื่อพิมพ์ประกาศและกฎหมายต่างๆ ซึ่งเป็นหนังสือแถลงข่าวของราชการที่เรียกว่า "ราชกิจจานุเบกษา"

สื่อลายลักษณ์อักษรจากทางการซึ่งเป็นภาพตัวแทนของสถาบันกษัตริย์ กลายเป็นการสื่อสารทางหลักซึ่งน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน ทางการจึงมีความสามารถในการกำหนดวาทกรรมต่างๆ ได้โดยง่าย และแม้ว่าสังคมไทยจะดำเนินไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงรัชกาลที่ 7 แต่อำนาจในการกำหนดวาทกรรมผ่านสถาบันหลัก ยังคงอยู่ในมือของกลุ่มที่เป็นขุนนาง ข้าราชการบริวาร กลุ่มราชวงศ์ และผู้ได้รับการศึกษาสมัยใหม่ ซึ่งมีลักษณะจำกัดตัวในวงแคบ และเน้นย้ำไปยังสนามของอำนาจผ่านวาทกรรมด้านการปกครองเป็นส่วนใหญ่ (ฉัตรชัย จันทศรี, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2558)

จากการวิเคราะห์ในแง่ของตัวบท จะพบว่าสถาบันที่มีความสำคัญในการปลูกฝังวาทกรรมการวิงในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของยุคนี้ ได้แก่

สถาบันการศึกษา ผ่านแบบเรียนสำหรับเยาวชนไทย อาทิ แบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันทางกฎหมาย ผ่านประกาศทางกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา

สถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม ผ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนจนถึงการบัญญัติศัพท์ในพจนานุกรม

สถาบันทางศาสนาและความเชื่อ ผ่านบัญญัติต่างๆ ในพระไตรปิฎก

ดังนั้น สถาบันโดยส่วนใหญ่จะนำเสนอความหมายของการวิ่งผ่านภาพความรู้ของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปในแง่ลบ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในแง่ของการเลือกความสัมพันธ์ (Choice relation) และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Chain Relation) ระหว่างสถาบันและอำนาจ จะพบว่า วาทกรรมการวิ่งแทบไม่ได้สร้างเงื่อนไขเชิงตัวเลือกอำนาจหรือการเชื่อมโยงเชิงอำนาจที่มีอิทธิพลสำคัญนัก ทำให้สนามของการประลองอำนาจทางวาทกรรมไม่ได้มีลักษณะของความรุนแรงสักเท่าใด ในทางตรงกันข้าม ผู้ผลิตที่เป็นเจ้าภาพการสร้างวาทกรรมการวิ่งนั้นแทบไม่มีให้เห็นอย่างเด่นชัด และดำเนินเรื่อยมาจนวาทกรรมการวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไปในชีวิตประจำวันนั้นเริ่มอ่อนกำลังลง ในยุคสมัยที่การวิ่งเริ่มถูกอธิบายด้วยกรอบความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในช่วงภายหลัง พ.ศ.2500 อย่างไรก็ตาม หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานการณ์ปะทะทางอำนาจไม่รุนแรงนัก ส่วนหนึ่งมาจากสถาบันทางเศรษฐกิจนั้นเป็นแบบดั้งเดิม ซึ่งยังไม่มีการแข่งขันและบริหารจัดการทรัพยากรของคนเข้ากับเงื่อนไขของเวลาที่เข้มข้นมากนัก สถานการณ์แบบ “จุดระเบิด” ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอันนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องมิติของเวลาและสถานที่ซึ่งยังไม่เกิด และความหมายของการวิ่งจึงถูกโยงเข้ากับลักษณะ “ส่วนเกิน” ของห้วงยามปกติ

ในแง่ของ“อัตวิสัยของผู้พูด” (Subjectivity) นั้น เนื่องจากเป็นยุคอดีตซึ่งผ่านมานาน ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในแง่ผู้พูดเท่ากับสถาบันที่หนุนหลังความรู้ของผู้พูด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของสถาบันที่สร้างวาทกรรม และจากการความเห็นของ นคร วีระประวัติ (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2558) ทำให้อนุมานได้ว่า ผู้พูดนั้นมีอัตวิสัยเป็นผู้ซึ่งมีอำนาจและได้รับการยอมรับจากสถาบัน ดังเช่นกรณีของสถาบันการศึกษาจะต้องผ่านการยอมรับของหน่วยงานด้านศึกษาธิการ จึงจะมีสิทธิ์ในการเผยแพร่วาทกรรมผ่านสื่อซึ่งเป็นช่องทาง การอาทิ ราชกิจจานุเบกษา แบบเรียนภาษาไทย หรือ วรรณคดีขึ้นสำคัญ

ขณะเดียวกัน ด้วยกรอบของวิธีคิดแบบโบราณ ผู้กล่าววาทกรรมนั้นจึงมักจะเป็นเพศชายที่ได้รับสิทธิ์ให้สามารถสร้างวาทกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมักจะมีสถานะด้านความรู้และอำนาจค่อนข้างดี โดยการกีดกัน (Exclusion) เพศหญิงจากวาทกรรมการวิ่งนั้น ปรากฏให้เห็นผ่านการเรียกร้องสิทธิของสตรีที่มีมากขึ้นในช่วงต้นของ พุทธศตวรรษที่ 25 ดังปรากฏให้เห็นในเอกสารของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ในความตอน "บทบาทของสตรีในการพัฒนาประเทศ" ที่กล่าวถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมของเพศหญิงและเพศชาย และต้องการสนับสนุนให้เพศหญิงได้มีโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวนี้ แม้จะเป็นเอกสารสำหรับการบริหารราชการแผ่นดินใน

หน่วยงานการปกครอง แต่ก็ถือเป็นกรอบแนวทางที่ทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพความเป็นไปของสังคมอีกด้วย

ในปัจจุบันสตรีมีจำนวนเป็นกึ่งหนึ่งของประชากรของประเทศ และเป็นพลเมืองในระหว่างกลุ่มอายุของวัยทำงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ประมาณ 11 ล้านคน อย่างไรก็ตามว่าสถานะของสตรียังด้อยกว่าชายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงเป็นการสมควรที่จะเร่งสนับสนุนให้สตรีมีความรู้ความสามารถ และได้รับความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น เพื่อจะได้เป็นพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้เต็มตามขีดความสามารถมากขึ้น

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524), 2520: 317)

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาเรื่องสตรีกับการวิ่ง จะพบว่าในอดีตนั้นเพศหญิงถูกกีดกันออกจากกรวิ่งซึ่งเป็นผลมาจากการนิยามและกำหนดโดยเพศชายผ่านทางวรรณคดีและค่านิยมซึ่งส่งต่อกันสืบมาทางสังคม โดยทำให้การวิ่งเป็นเรื่องของกิริยามารยาทที่ไม่สมควรของเพศหญิงซึ่งเป็นผู้ดี ดังจะเห็นจากงานของ กฤษณา เทวรักษ์ (2504) ซึ่งผู้เขียนแม้จะเป็นเพศหญิง แต่ก็ใช้ค่านิยมในสังคมชายเป็นใหญ่เข้ามาสั่งสอนเพศเดียวกันให้ควบคุมภาพลักษณ์ทางสังคม และแม้จะมีการกล่าวถึงเพศหญิงในฐานะบ่าวไพร่กับการวิ่งอยู่บ้างแต่ก็เป็นในทางลบ ดังเช่น บ่าวไพร่เพศหญิงที่ให้เห็นขุนช้างแก้ผ้าและวิ่งหนีกันอย่างตื่นตระหนกในกลอนเสภาขุนช้างขุนแผน

2.2 มิติผู้บริโภค

ในกรอบความคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough เมื่อมีมิติของการผลิต ก็ย่อมมีมิติของการบริโภค เพื่อให้วาทกรรมสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ในแวดวงกรวิ่งออกกำลังกาย อันประกอบไปด้วย อุปนายกสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย และ นักวิ่งสูงวัยที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว พบว่า แต่เดิมนั้นการวิ่งเป็นกิจกรรมปกติในวิถีชีวิต ไม่ใช่กีฬาหรือการออกกำลังกาย และไม่ได้มีความคิดด้านสุขภาพหรือวิทยาศาสตร์มาเกี่ยวข้องนัก กระทั่งเริ่มมีกระแสการวิ่งที่เป็นกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง ในยุคที่ผู้คนโยกหาสุขภาพร่างกายที่ดีมากขึ้น

การวิ่งในแง่ของการบริโภคความหมายจากยุคอดีตในความหมายแรก จึงเป็นการละเล่นอย่างหนึ่ง ดังจะเห็นจากมิติทางความหมายเกี่ยวกับการละเล่น ในความเห็นของ สงคราม ไกรสนธิ์

อุปนายกสมาคมนี้ก็วิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ให้ความเห็นว่า การวิ่งในตอนแรก ก็คือการวิ่งทั่วๆ ไป เป็นกิจกรรมปกติประจำวัน การวิ่งแบบจริงจังในเมืองไทยนั้นเกิดขึ้นจริงๆ จากการที่ชาวต่างชาติในเมืองไทย พวกฝรั่งที่มาอยู่เมืองไทย มีการจัดวิ่งแบบคล้ายคลึงกับกิจกรรมประเภท “แรลลี่” ขึ้นในช่วงก่อน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้ผสมผสานมิตีของการละเล่นเข้ากับการออกกำลังกายไปด้วย

แต่ก่อนมีสิ่งๆ ที่เรียกกันว่า Hash House Harrier เป็นเกมวิ่งสะกดรอย ฝรั่งจะออกแบบเส้นทาง เอากระดาษโปรยไว้ แล้วให้คนมาวิ่งช่วยกันหา ทำให้ได้สนุกสนาน กระตือรือร้น แถมออกกำลังกายไปในตัวด้วย

(สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

ขณะเดียวกัน ความหมายของการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันในอีกแง่หนึ่งของการบริโภค คือ การเกิดขึ้นเองในชีวิตประจำวัน โดยแทบไม่รู้ตัวว่าถูกปลูกฝังจากแหล่งใด

มันก็รู้ๆ กันไปเอง คนวิ่งเค้าก็ชอบการวิ่งของตัวเอง อาจจะมีบ้างอ่านมาบ้างตามแหล่งต่างๆ แต่คนชอบวิ่งมันก็วิ่งเอง

(วิเศษฐ ชูวิทยา, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2557)

2.3 มิติด้านช่องทางการเผยแพร่ข่าวทกรม

สถาบันการสื่อสารในยุคโบราณนั้น การสื่อสารปากเปล่า (มุขปาฐะ) สื่อพื้นบ้าน หรือ สื่อพิธีกรรม อาจจะมีบทบาทในเชิงของการสร้างวาทกรรมที่เป็นความเชื่อ แต่ไม่พบการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวข้องกับการวิ่งมากนัก ดังนั้น เมื่อสืบค้นบันทึกเกี่ยวกับการวิ่งในสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร และ สื่อภาพยนตร์ ทำให้สรุปได้ว่า ในอดีตนั้น สถาบันการสื่อสารที่มีผลต่อการสร้างวาทกรรมการวิ่ง จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการเผยแพร่ซึ่งจะไปคาบเกี่ยวกับสถาบันอื่นๆ ที่ใช้ช่องทางสิ่งพิมพ์เผยแพร่ อาทิ สถาบันกฎหมาย สถาบันการศึกษา ต่างก็ใช้สิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่ง

ถ้าดูจากสถาบันต่างๆ ในเมืองไทย จะพบว่ารากฐานความคิดต่างๆ นั้นมาจากสถาบันกษัตริย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้วางรากฐานและมี

อิทธิพลกับการทำงานของสถาบันราชการตลอดมาในอดีต และยังคงปรากฏในปัจจุบัน

(ฉัตรชัย จันทศรี, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2558)

ขณะที่สถาบันภาพยนตร์มีส่วนร่วมในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่ง ไม่เกิน 100 ปีมานี้ (นับตั้งแต่มีผู้นำภาพยนตร์มาฉายในสยาม) วาทกรรมการวิ่งในมิติของวิถีชีวิตประจำวันจึงปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ยุคหลังๆ ที่มีความนิยมกันจนกลายเป็นกระแสสังคม แต่ไม่ได้มีความชัดเจนว่าการวิ่งจะเกี่ยวพันเฉพาะเรื่องของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่เท่านั้น

ภาพยนตร์เป็นเรื่องของความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้น ในแต่ละยุคแม้จะมีกระแสต่างๆ แต่อารมณ์ความรู้สึกก็ยังมีอยู่เสมอมา เพราะเป็นหน้าที่หลักของภาพยนตร์ สำหรับการวิ่งในภาพยนตร์นั้น เนื้อหาเป็นไปหลายทางมาก อย่างหนังผีแบบ บ้านผีปอบ ก็สร้างภาพการวิ่งหนีลงตุ่มให้กับคนไทย หรือหนังแบบวัลลี ก็คือการวิ่งกับความกตัญญู ส่วนการวิ่งในหนังแต่ละยุคนั้นบางทีก็จัดประเภทยาก เพราะความคิดโบราณอาจมาอยู่ในหนังสมัยใหม่ ความคิดใหม่ๆ อาจมีอยู่ในหนังโบราณแล้วก็ได้ ภาพยนตร์เป็นสื่อที่พิเศษ ไม่เหมือนพวกเอกสาร

(ปภัณวิชญ์ เตชะเกียงไกร, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2558)

3. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

ในสังคมไทยยุคโบราณ กล่าวได้ว่าลักษณะของคนไทยได้ถูกระบุจาก ฟรังซัว อังรี ตูรแปง มิซซันนารีผู้ทำบันทึกเป็นภาษาฝรั่งเศส ซึ่งตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2314 ความว่าชาวสยามนั้นไม่ใช่กลุ่มคนที่จะออกกำลังกาย ซึ่งตีความได้ว่า การวิ่งนั้นไม่ได้ถูกสร้างความหมายในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายมาก่อน

จุดอ่อนของชาวสยาม คือ เป็นคนเฉื่อยชาเกียจคร้าน อันแก้มิหาย ย่อท้อ ไม่ชอบทำอะไรที่ลำบากยากเย็น ไม่ชอบทำอะไรของยาก ไม่นิยมดิ้นรนรำย ไม่ลุกสู้ลุกถน ไม่ออกกำลังบริหารร่างกายเพราะทำให้เหน็ดเหนื่อย

(พลาดีศัย สิทธิธัญญกิจ , 2547: 889 อ้างจากบันทึกของฟรังซัว อังรี ตูรแปง, 2314)

ในขณะเดียวกัน การวิ่งยังถูกผนวกเข้ากับการละเล่น ทั้งในแง่ของการเป็นฝ่ายละเล่น อาทิ การแข่งวัวชน หรือการวิ่งไล่จับ ตลอดจนรวมถึงนำเอาสัตว์มาวิ่งแข่งกัน ดังปรากฏในหลักฐานแหล่งเดียวกันว่า

คนสยามชอบเล่นการพนัน ชนไก่ แข่งวัวแทนแข่งม้า...ชาวสยามชอบ
การพนันอย่างยิ่ง

เมื่อพิจารณาจากกรอบนโยบายขนาดใหญ่ในส่วนของกรอบการปกครองสังคมไทย จะพบความสอดคล้องในแง่ "การวิ่งเป็นเพียงเรื่องทั่วไป ไม่ใช่เรื่องสำคัญ" อาทิ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (2504-2509) นั้นอาจจะมีการกล่าวถึงสุขภาพพลานามัยของประชาชน แต่เน้นความสำคัญไปด้านการรักษาโรคภัยต่างๆ เป็นหลัก และมีมิติทางด้านการออกกำลังกายได้ถูกละเลยไป ซึ่งลักษณะการกีดกัน (Exclusion) ออกจากนโยบายเหล่านี้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงในช่วง พ.ศ. 2530 ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2531 - 2539) ที่เริ่มให้ความสำคัญกับการกีฬาและการออกกำลังกายของประชาชนในประเทศ

ข้อมูลดังกล่าวเป็นหลักฐานที่สอดคล้องกับบันทึกที่มีหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันผ่านทางสิ่งพิมพ์ของสถาบันต่างๆ ว่าการวิ่งในบริบททางสังคมวัฒนธรรมนั้น เป็นการวิ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการละเล่น เช่น วิ่งไล่จับ หรือเป็นส่วนหนึ่งของการพนัน เช่น วิ่งวัวชน และเมื่อการวิ่งยังไม่ถูกพูดถึงในฐานะของกีฬาหรือส่วนหนึ่งของกีฬา การวิ่งจึงไม่ถูกดึงเข้าสู่บริบทของวิทยาศาสตร์การกีฬา หรือ การแพทย์ และเหล่านี้เองเป็นเหตุผลให้การวิ่งในยุคโบราณจำกัดตัวอยู่กับวาทกรรมของการใช้ชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่เท่านั้น

หลักฐานชิ้นหนึ่งที่ตอกย้ำในลักษณะของ "การกีดกัน" (Exclusion) ว่าสถาบันสำคัญของสังคมไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวิ่งในฐานะกีฬาหรือการออกกำลังกายมากนัก ปรากฏให้เห็นในพระราชนิพนธ์เรื่อง "ไกลบ้าน" โดย พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (2550) ซึ่งกล่าวถึงการประพาสยุโรปใน ร.ศ.126 และเล่าถึงประเด็นเรื่องพลานามัย ซึ่งกิจวัตรประจำวันในช่วงเข้านั้นต้องทรงออกกำลังกาย ทว่ากลับไม่มีการวิ่งหรือจ็อกกิ้งในบันทึก กลับทรงระงับถึงการ "เดิน" เพียงอย่างเดียว และเมื่อมีการกล่าวถึงการวิ่งก็อยู่ในฐานะของการเคลื่อนไหวของผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งทำให้สรุปได้ว่าผู้ซึ่งอยู่ในสถานะทางสังคมที่สูงกว่าจะไม่วิ่ง แต่การวิ่งจะเกิดขึ้นกับผู้ที่อยู่ในสถานะทางสังคมที่ต่ำกว่า ดังปรากฏว่า

ตื่นแต่โหมงคริ่กินน้ำนมถ้วยหนึ่ง แล้วถึงเวลาทำกิจวัตรในการรักษาตาม
ตำราของหมอ คือต้องออกไปเดิน ไปด้วยหมอผีสเตรสองคน ชายอุรุพงษ์วิ่งตามไป
อีกคนหนึ่ง เข้าในสวนก่อน

(จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2550)

นอกจากนี้ เมื่อสืบค้นดูประวัติของสถานที่ซึ่งคนกรุงเทพฯนิยมมาวิ่งออกกำลังกายใน
ปัจจุบันอย่าง “สวนลุมพินี” จะพบว่าจุดมุ่งหมายในการก่อตั้งนั้นไม่ใช่เพื่อให้เกิดการวิ่งในหมู่นชน
ชั้นกลางอย่างในปัจจุบัน ตามการค้นคว้าของ ศันสนีย์ วีระศิลป์ชัย (2550) ได้ระบุว่าสวนลุมพินีถูก
สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อเป็นสวนพฤกษชาติ สำหรับประชาชนเอาไว้พักผ่อนหย่อนใจ
และจัดแสดงงานต่างๆ โดยไม่ได้เอ่ยถึงการวิ่งแต่อย่างใด และในนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” ก็กล่าวถึง
ตัวละคร “คุณเปรม” ซึ่งเป็นชนชั้นสูงได้ “ขี่ม้า” ไปทางสวนลุมพินี

หรือถ้าพิจารณาไปยังหลักฐานจากสถาบันทางศาสนาและความเชื่อ จะพบว่า การวิ่งถูก
กดทับด้วยอำนาจในทางศาสนาพุทธของสังคมไทย ดังจะเห็นได้จาก พระไตรปิฎก ที่บัญญัติข้อ
ปฏิบัติสำหรับพระภิกษุสงฆ์มาตั้งแต่โบราณ ในส่วนของ “เสขียกัณฑ์” ซึ่งว่าด้วยวัตรและจรรยา
มารยาทที่ภิกษุจะต้องศึกษา ได้กล่าวถึงความสำรวมของพระสงฆ์ในส่วนของ สารูป ซึ่งมี 26
สิกขาบท ซึ่งควบคุมกิริยาอาการของภิกษุ โดยเอกสารนี้แม้จะเป็นเอกสารสำหรับนักบวชให้
ประพฤติปฏิบัติเป็นหลัก แต่ด้วยการที่สังคมไทยเป็นสังคมพุทธและนับเอาแนวคิดทางศาสนามา
ใช้ในชีวิตประจำวัน พระไตรปิฎกจึงยังอิทธิพลต่อผู้คนในสังคมผ่านการสั่งสอนของสถาบันทาง
ศาสนา เช่น

สิกขาบทที่ 5 ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักสำรวมด้วยดี ไปในบ้าน
(ไม่คะนองมือคะนองเท้า)

(พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงพระสงฆ์กับการออกกำลังกาย จะพบว่าการวิ่งไม่ใช่สิ่งที่
สำรวมเหมาะสม หากแต่ “การเดิน” คือสิ่งที่ถูกระบุเอาไว้ว่าเป็นวัตรปฏิบัติของภิกษุเพื่อประกอบ
กับการเจริญภาวนา ดังปรากฏว่า

พระไตรปิฎก เล่มที่ 22

๙. จังคมสูตร

ดูกรภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ในการจงกรม & ประการนี้

& ประการเป็นไฉน คือ ภิกษุผู้เดินจงกรมย่อมเป็นผู้อดทนต่อการเดินทางไกล ๑ ย่อมเป็นผู้อดทนต่อการบำเพ็ญเพียร ๑ ย่อมเป็นผู้มีอาพาธน้อย ๑ อาหารที่กินดีมี เคี้ยว ลิ้มแล้วย่อมย่อยไปโดยดี ๑ สมาธิที่ได้เพราะการเดินจงกรม ย่อมตั้งอยู่ได้นาน ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ในการเดินจงกรม & ประการนี้
แล ฯ

(พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ)

ตามที่กล่าวมา ทำให้ลักษณะการเดินดังกล่าวนี้ถูกผูกโยงกับการเป็นบุคคลมีความสูงส่ง ทั้งในส่วนของกษัตริย์ พระภิกษุ ตลอดจนรวมไปถึงผู้มีมารยาทอันดี และการวิงนั้้นถูกกดทับให้เป็นกิจกรรมอันไม่สำรวมและเกิดขึ้นในช่วงเวลาแห่งวิกฤต

เมื่อเกิดข้อสรุปเบื้องต้นว่าสังคมไทยในยุคนี้ไม่ใช่สังคมกีฬา แต่เป็นสังคมที่เน้นวัฒนธรรมประเพณี ดังนั้น จึงร่วมผลิตวาทกรรมการวิงนั้้นในลักษณะที่เป็นกิจกรรมประจำวันและมักจะมีลักษณะเชิงลบ เช่น การวิงนั้้นเกทภัย หรือ การวิงนั้้นในฐานะการเล่นตามเทศกาลต่างๆ ที่ไม่ใช่ห้วงยามปกติ และแม้ว่าวาทกรรมการวิงนั้้นทั้งหมดนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของสถาบันหลักที่มีลักษณะเป็นทางราชการผ่านการนิยามความหมายของการวิงนั้้น แต่ยังปรากฏมิติของการปะทะกันอย่างละมุนละม่อมระหว่างวาทกรรมหลักกับวาทกรรมรอง อันได้แก่การวิงนั้้นในความหมายเชิงลบ (วาทกรรมหลัก) กับการวิงนั้้นในความหมายเชิงบวก (วาทกรรมทางเลือก) ให้เห็นอยู่

วาทกรรมหลักของการวิงนั้้นในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ ซึ่งถูกกำกับด้วยความหมายด้วยนัยเชิงลบนั้น เป็นผลผลิตจากยุคศกสิกรรมโบราณของไทย ซึ่งมองมิติเวลาที่ดำเนินไปตามวัฏจักรของฤดูกาล มีลักษณะช้าและหมุนเวียนสลับเปลี่ยนแปลงกลับมา การวิงนั้้นซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวด้วยความเร็วนี้ถูกผนวกความหมายเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตแบบไฟร์หรือชนชั้นล่าง เป็นกิริยาอาการซึ่งไม่สำรวมสง่างามสำหรับชนชั้นสูง พระ และเพศหญิง อีกทั้งการวิงนั้้นอาจจะปรากฏได้ในเฉพาะห้วงยามวิกฤต เช่น วิงนั้้นด้วยความตกใจ เช่นเดียวกับการปรากฏขึ้นของสุภาษิตสำนวนไทยที่ว่า ช้าช้าได้พำเล้มงาม และ ใจเร็วด่วนได้ ซึ่งให้คุณค่ากับความเชื่องช้ามากกว่าความเร็ว

ในทางตรงกันข้าม วาทกรรมทางเลือกของการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ ซึ่งถูกกำกับด้วยนัยเชิงบวกนั้นมีพลังอำนาจน้อยกว่า แต่พอจะมีปรากฏอยู่บ้างในสำนวนสุภาษิตไทยซึ่งให้ค่ากับความเร็ว เช่น น้ำขึ้นให้รีบตัก ซึ่งอิงกับการใช้ความเร็วในบริบทของฤดูกาลธรรมชาติซึ่งไม่สามารถรอเวลาได้ โดยสรุปแล้ว อำนาจในลักษณะจากบนลงล่าง หรือจากชนชั้นสูงลงมาสู่ชนชั้นล่างนี้ ทำให้การปะทะกันเสมือนมวยคนละรุ่น โดยสังคมโบราณนั้นชนชั้นสูงยังมีอำนาจในการกดทับความหมายของการวิ่งให้เป็นนัยเชิงลบ แต่ยังเปิดพื้นที่ให้ความหมายของวาทกรรมการวิ่งในเชิงบวกที่เข้ามาปะทะต่อสู้นี้พอจะมีพื้นที่ปรากฏในบางห้วงยาม ก่อนจะเริ่มมีพลังมากยิ่งขึ้นเมื่อสังคมก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ที่เน้นความเร็วของชีวิตในสังคมไทยมากกว่าเดิม

จากการศึกษาวาทกรรมการวิ่งในยุคโบราณ สามารถสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ่ง "การวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่"

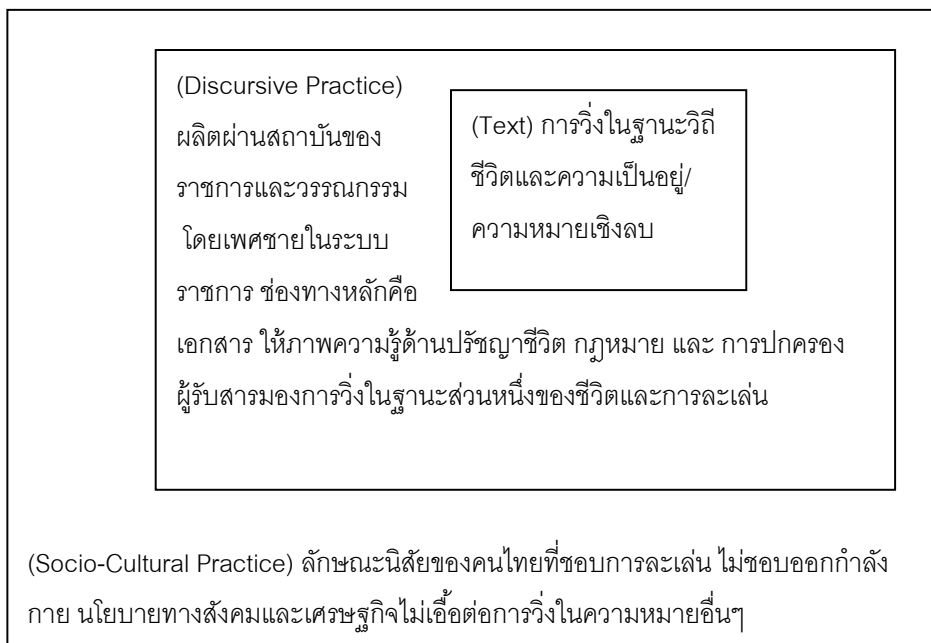
การวิเคราะห์วาทกรรม	การวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่
1. ตัวบท	
1.1 ประเภทเนื้อหา	
1.1.1 กิจกรรมในชีวิตประจำวัน	การวิ่งคือการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วเพื่อหนีจากภัยอันตรายหรือ มีเหตุผิดปกติ จนจำเป็นต้องใช้การสื่อสารที่รวดเร็วกว่าปกติ (พบเป็นจำนวนมากที่สุด) กล่าวได้ว่าการวิ่งเป็นอาภักิริยาในภาวะที่ไม่ปกติ
1.1.2 ส่วนหนึ่งของกีฬาชนิดอื่น	-
1.1.3 การวิ่งเป็นกีฬา	-
1.1.4 การวิ่งเป็นการออกกำลังกาย	-
1.2 ประเภทวาทกรรม	
1.2.1 การอธิบาย	การอธิบายถึงอาภักิริยาในการวิ่ง อาทิ วิ่งกระหืดกระหอบ
1.2.2 การยกตัวอย่าง	การยกตัวอย่างลักษณะการวิ่งที่ถูกต้องในการออกกำลังกาย

	เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต
1.2.3 การเปรียบเทียบ	-
1.2.4 การสั่งสอน	การสั่งสอนหรือปลูกฝังความคิด ได้หยิบยกเอาการวิ่งมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งในฐานะกิริยาอาการ และให้ความหมายเชิงลบ
1.2.5 การโต้แย้งต่อผู้	-
1.2.6 การสาธิต	แสดงให้เห็นความหมายของการวิ่ง ผ่านกิริยาอาการ ในชีวิตประจำวัน
1.3 ประเภทสื่อ	
1.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์	<ul style="list-style-type: none"> - พจนานุกรม การบัญญัติศัพท์การวิ่งจะกล่าวถึงลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายที่เร็วกว่าการเดิน - ตำราแบบเรียน กล่าวถึงการวิ่งในฐานะกิริยาอาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว - วรรณกรรม กล่าวถึงการวิ่งในฐานะกิริยาอาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว - หนังสือพิมพ์ กล่าวถึงการวิ่งในฐานะกิริยาอาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ในการบรรยายข่าวต่างๆ โดยจะกล่าวถึงในมิติของกีฬาและการออกกำลังกาย เฉพาะข่าวกีฬานั้น - ประกาศราชกิจจานุเบกษา กล่าวถึงการวิ่งในฐานะกิริยาอาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว และ ส่วนหนึ่งของการละเล่น - พระไตรปิฎก มีบัญญัติที่ไม่ส่งเสริมให้สงฆ์วิ่งออกกำลังกาย
1.3.2 สื่อภาพยนตร์	<ul style="list-style-type: none"> - มีทั้งของไทยและต่างประเทศ วาทกรรมการวิ่งจะปรากฏอย่างเด่นชัดผ่านการตั้งชื่อเรื่อง และความหมายของการวิ่งที่ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ต้องการสื่อ - การวิ่งในสื่อภาพยนตร์ มีลักษณะที่หลากหลาย โดยเฉพาะการกล่าวถึงการวิ่งในฐานะกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น วิ่งเพื่อหนีภัย วิ่งเพื่อเร่งรีบ
2. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม	
2.1 มิติของผู้ผลิต	สถาบันที่ทำการผลิตความหมายวาทกรรมของการวิ่ง เป็นสถาบันที่มีลักษณะเป็นทางการ ได้แก่ สถาบันกษัตริย์

	<p>สถาบันการศึกษา สถาบันกฎหมาย สถาบันสื่อมวลชน สถาบันทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีสถาบันทางศาสนาร่วมด้วย ขณะที่อัตวิสัยของผู้พูดนั้นมีความไม่ชัดเจน แต่โดยส่วนใหญ่จะอิงกับอำนาจสถาบันซึ่งให้ความเห็นชอบในการสร้างวาทกรรมซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นเพศชายวัยกลางคน</p>
2.2 มิติของผู้บริโภค	<p>บุคคลทั่วไปปรับความหมายของการวิ่งจากสถาบันที่ผลิต โดยเน้นไปยังความหมายของการวิ่งในฐานะกิจกรรมหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน อันได้แก่ การเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว</p>
2.3 ช่องทางวาทกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ในอดีตนั้น สถาบันการสื่อสารที่มีผลต่อการสร้างวาทกรรมการวิ่ง จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการเผยแพร่ (ซึ่งจะไปคาบเกี่ยวกับสถาบันอื่นๆ ที่ใช้ช่องทางสิ่งพิมพ์เผยแพร่ อาทิ สถาบันกฎหมาย สถาบันการศึกษา ต่างก็ใช้สิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่ง - สถาบันภาพยนตร์มีส่วนร่วมในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่งไม่เกิน 100 ปีมานี้ (นับตั้งแต่มีผู้นำภาพยนตร์มาฉายในสยาม) วาทกรรมการวิ่งในมิติของวิถีชีวิตประจำวันจึงปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ยุคหลังๆ ที่มีความนิยมกันจนกลายเป็นกระแสสังคม แต่ในแง่ของกรอบยุคสมัยกับลักษณะวาทกรรมนั้นไม่เด่นชัดมากนัก
3.ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม	<p>สังคมไทยไม่ใช่สังคมกีฬา แต่เป็นสังคมที่เน้นวัฒนธรรมประเพณี ดังนั้น จึงร่วมผลิตวาทกรรมการวิ่งในลักษณะที่เป็นกิจกรรมประจำวัน เช่น การวิ่งหนีเภทภัย หรือ การวิ่งในฐานะการเล่นตามเทศกาลต่างๆ</p>

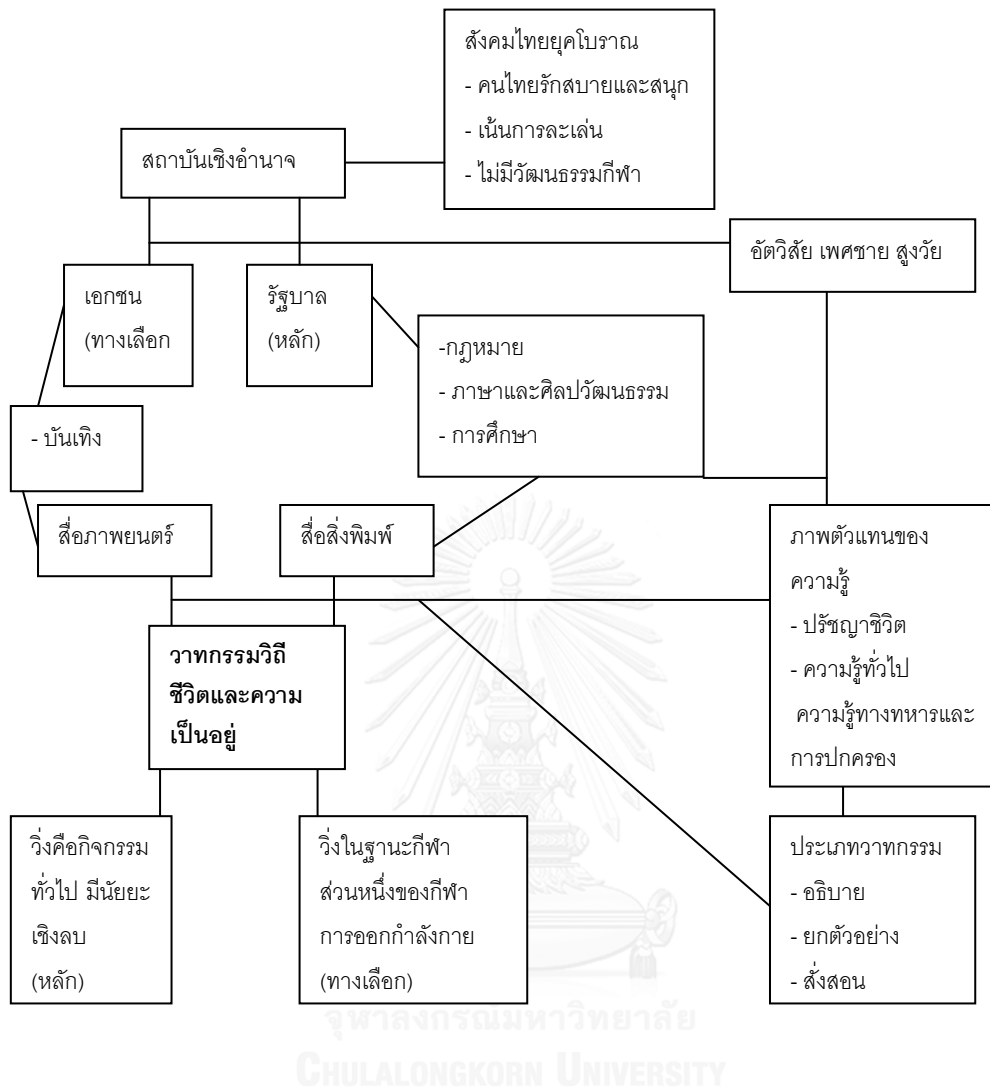
ตารางที่ 9 การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ่งในยุคโบราณ

กลุ่มวาทกรรม/ รายการ	สถาบันอำนาจ และสื่อของ สถาบันที่สำคัญ	ปฏิบัติการทางอำนาจ	ผลลัพธ์จาก การปะทะ
ความหมายใน ทางบวก (ส่งเสริม การวิ่ง)	-ภาพยนตร์ของสถาบันเอกชน สร้างความหมายทั้งทางบวก และลบ	ความหมายด้านลบของ การวิ่งได้กดทับ ความหมายด้านบวก เอาไว้ โดยทำให้การวิ่ง เป็นส่วนหนึ่งของ	การวิ่งไม่ได้ถูก ตัดขาดออก จากสังคมไทย แต่ยังดำรงอยู่ ในฐานะ
ความหมายในทาง ลบ (ปิดกั้นการวิ่ง)	-พระไตรปิฎกของสถาบัน ศาสนาและความเชื่อ -ราชกิจจานุเบกษาของสถาบัน ทางกฎหมาย -วรรณกรรมและพจนานุกรม ของสถาบันภาษา และ ศิลปวัฒนธรรม -แบบเรียนของ สถาบันการศึกษา -หนังสือพิมพ์ของสถาบัน เอกชน	ชีวิตประจำวันในกรณีของ ห้วงยามไม่ปกติ และ สถาปนาทางอำนาจผ่าน ชนชั้นของผู้ที่วิ่งและไม่วิ่ง โดยชนชั้นสูงและพระที่ ครอบครองสื่อได้สร้าง ความหมายว่า ผู้ที่ไม่วิ่ง คือชนชั้นสูง เป็นผู้ดีมี มารยาท ขณะที่ผู้ที่วิ่งคือ ชนชั้นล่างที่ไม่รู้จักสำรวม กิริยาอาการ อย่างไรก็ตาม การวิ่งก็ยังถือเป็น ส่วนหนึ่งของสังคมที่ดำรง อยู่ได้ ทั้งในแง่ของ วัฒนธรรมชาวบ้าน เช่น การวิ่งตามประเพณี การ วิ่งเพื่อพบนั่นขึ้นต่อ	กิจกรรมอย่าง หนึ่งซึ่งของ ชีวิต เพียงแต่ มีความหมาย ในเชิงลบเป็น ส่วนใหญ่



ภาพที่ 13 แสดงวาทกรรม "การวิ่งในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่" ในกรอบการวิเคราะห์แบบ Fairclough





ภาพที่ 14 แสดงความเชื่อมโยง ในแบบวงศ์วิทยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิงในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่

ยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในการวิง

หนึ่งในการเปลี่ยนผ่านยุคสมัยของสังคมไทยที่มีความสำคัญ และส่งผลต่อวาทกรรมต่างๆ ในสังคม ได้แก่ การก้าวเข้าสู่ยุคของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งส่งอิทธิพลต่อระบบความคิดของคนในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ จากเดิมที่กรอบความคิดของคนไทยนั้นติดอยู่กับความเชื่อดั้งเดิมแบบพุทธและพราหมณ์ พร้อมด้วยระบบความรู้จากการจดจำเรื่องราวต่างๆ สืบเนื่องกันมา ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น เมื่อวาทกรรมวิทยาศาสตร์นั้นได้สร้างวิถีคิดแบบใหม่หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการให้เหตุผล (Reasoning process) ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในแง่ของตรรกศาสตร์ (Logics) ที่เป็นลักษณะเหตุผลซึ่งยอมรับโดยทั่วกัน หรือ การใช้สถิติตัวเลข (Statistics) มาเป็นเครื่องช่วยการให้เหตุผล (ซาเมียร์ โอคาซา 2549)

ในสังคมไทยนั้น ตั้งแต่โบราณกาลจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา คนไทยทั่วไปยังไม่มีโอกาสสัมผัสกับวิทยาศาสตร์ยุคใหม่ เพราะความรู้ในชีวิตนั้นถูกกำหนดโดยสองแหล่ง อันได้แก่ วิงและวัด พระคือผู้ถ่ายทอดความรู้โดยส่วนใหญ่โดยใช้วาทกรรมทางศาสนาเป็นหลัก นิธิ เอียวศรีวงศ์ กล่าวถึงใน สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (2556) ว่า วิทยาศาสตร์เข้ามาสู่สังคมไทยอย่างแท้จริงในช่วงต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ แต่วนเวียนอยู่ในกลุ่มของผู้นำทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันกษัตริย์จากการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม พบว่าวิทยาศาสตร์ของไทยนั้นมียุทธวิธีให้เห็นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) เป็นต้นมา เมื่อคนไทยรุ่นแรกที่เดินทางไปศึกษาต่างประเทศกลับมาเมืองไทย และจากนั้น วิทยาศาสตร์ได้รุ่งเรืองขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แม้ว่าการศึกษาในไทยก็ยังคงรูปแบบเดิม นั่นคือ ในวิงและในวัด แต่ ศรีศักดิ์ วัลลิโถม จากกาทำให้สัมภาษณ์ใน สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (2556) ยืนยันว่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำนายสุริยุปราคา ทำให้กรอบคิดแบบวิทยาศาสตร์แท้จริงเกิดขึ้น อันหมายถึงการรู้จักวิถีคิดและการเรียนรู้แบบตะวันตกที่เข้ามาอยู่ในสังคมไทย

ในสมัยรัชกาลที่ 5 วิทยาศาสตร์เป็นที่แพร่หลายในสังคมไทยมากขึ้นผ่านระบบการศึกษาที่ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าถึง และเมื่อถึงรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 ก็ได้สถาปนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ระดับสูงให้แพร่หลายในสังคม ผ่านการก่อตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีพ.ศ.2459 ซึ่งต่อมาเมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ในพ.ศ.2504 ก็ได้เกิดการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กรอบความคิดแบบวิทยาศาสตร์เข้ามาขับเคลื่อน และจากนั้น ปีที่สำคัญอย่างมากและถือเป็นเหตุการณ์สำคัญในการ

ส่งเสริมวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์ก็คือ การจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ
การพลังงาน ในปี พ.ศ. 2522

ดังนั้น เมื่อสรุปถึงช่วงเวลาของยุคสมัยเปลี่ยนผ่าน : วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์
ในการวิงวอน จึงมีกรอบเวลาโดยประมาณ อยู่ที่ประมาณช่วงที่ความคิดแบบวิทยาศาสตร์เริ่มปรากฏ
ผ่านสื่อ นั่นคือ หลัง พ.ศ.2500 โดยจะยังซ้อนเหลื่อมกับวาทกรรมแบบยุคโบราณอยู่ แต่จะเริ่มมา
เด่นชัดขึ้นภายหลังจากปี พ.ศ. 2526 - พ.ศ.2529 เป็นต้นมา ซึ่งการวิงวอนกำลังกายเพื่อสุขภาพได้
แพร่หลายในสังคมไทยและเกิดกระแส “รันนิ่งบูม” (Running Boom) ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2529 –
พ.ศ. 2530 พร้อมด้วยวาทกรรมสุขภาพ ในช่วงที่มีการจัดวิ่งมาราธอนฉลองเปิดสะพานพระราม 9

กรอบความคิดที่ทำให้ทุกสิ่งเห็นชัดเป็นรูปธรรม มีการอธิบายเหตุผลอย่างชัดเจน และ
บรรยายสิ่งต่างๆ โดยอิงกับหลักการและตัวเลข ทำให้ความหมายของการวิงวอนในยุควาทกรรม
วิทยาศาสตร์และการแพทย์ เป็นมากกว่าแค่กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่รับรู้กันโดยไม่ต้องอธิบาย
ความใดๆ อย่างเดิม ซึ่งวาทกรรมลักษณะนี้ยังคงดำเนินอยู่เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพียงแต่ลักษณะ
ของการเป็นวาทกรรมหลักหรือวาทกรรมทางเลือกนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่กระแสสังคมแต่ละ
ยุคสมัย

ลำดับถัดไปคือการวิเคราะห์วาทกรรมความหมายของการวิงวอน จากตัวบทต่างๆ ตาม
แนวทางผสมผสานระหว่างของ Foucault และ Fairclough อันประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ตัว
บท การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และ การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม
ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ตัวบท

การวิเคราะห์ตัวบทของการวิงวอนในสังคมไทยในยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และ
การแพทย์ สามารถพิจารณาได้ใน 4 ด้าน อันได้แก่ ประเภทเนื้อหา ประเภทวาทกรรม ประเภทสื่อ
และ ภาพตัวแทนความรู้ โดยในยุคนี้ ประเภทเนื้อหาทั้ง 4 ด้านล้วนปรากฏให้เห็นผ่านสื่ออย่าง
ครบถ้วน

1.1 ประเภทเนื้อหา จำแนกตามลักษณะของการวิงวอนได้ 4 มิติ คือ การวิงวอนในฐานะกิจกรรม
ทั่วไป การวิงวอนในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา การวิงวอนในฐานะกีฬา และการวิงวอนในการออกกำลังกาย

(1) การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป เมื่อเปลี่ยนผ่านเข้าสู่กรอบคิดแห่งวิทยาศาสตร์และการแพทย์ สังคมไทยยังไม่ได้ละทิ้งประเภทเนื้อหาของการเล่นวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป แต่ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็คือ การวิ่งได้เริ่มถูกอธิบายและนิยามอย่างเป็นทางการผ่านสื่อต่างๆ แล้ว ดังจะเห็นได้จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ซึ่งได้บัญญัติศัพท์ว่าด้วยการวิ่งเอาไว้ว่า

วิ่ง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน, แล่นไปโดยเร็ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน 2525)

พร้อมด้วยการขยายความถึงการวิ่งให้กลายเป็นหมวดหมู่ของคำศัพท์ ดังปรากฏในคำศัพท์ถัดมา 14 คำ ซึ่งอยู่ภายใต้คำว่า "วิ่ง" อันได้แก่ วิ่งกระโดดข้ามรั้ว วิ่งข้ามรั้ว วิ่งจ้ว วิ่งเดิน วิ่งเปี้ยว วิ่งผลัด วิ่งม้า วิ่งรถ วิ่งระเบง วิ่งราว วิ่งวัว วิ่งว้าว วิ่งวิบาก วิ่งสามขา

ทั้งนี้ คุณลักษณะของพจนานุกรมนั้นมีลักษณะสำคัญในการสร้างความชอบธรรมถูกต้อง (Legitimize) และสร้างมาตรฐานกลาง (Standardize) อย่างเข้มข้นที่สุด อีกทั้งยังมีสถาบันทางอำนาจของรัฐคอยหนุนหลัง ทำให้พจนานุกรมเป็นหนึ่งในประเภทของเอกสารที่ให้คำนิยาม (Definition) แก่การวิ่งอย่างชัดเจนมากที่สุดอีกด้วย

โดยปกติแล้ว "การบัญญัติ" หรือ "การนิยาม" คือการกระทำให้สิ่งต่างๆ กระจ่างแจ้ง แสดงถึงองค์ประกอบของสิ่งนั้นๆ อันถือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทางเหตุผลในแบบวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวที่หยิบยกมานี้ (เช่น วิ่งวัว วิ่งวิบาก) ถือเป็นข้อมูลชุดเดียวกับวาทกรรมการวิ่งในยุคที่มองว่าการวิ่งเป็นกิจกรรมทั่วไปในบางส่วนของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงถือว่ามีลักษณะคาบเกี่ยวกันในสองลักษณะวาทกรรม กล่าวคือ พิจารณาได้ทั้งในฐานะของการนิยามการวิ่งว่าเป็นกิจกรรมทั่วไป ขณะที่วิธีการนิยามนั้นก็ยังมีลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลแบบวิทยาศาสตร์

อย่างไรก็ตาม สำหรับในกรณีวาทกรรมจากสื่อภาพยนตร์ จากการสำรวจและวิเคราะห์จะพบว่า ภาพยนตร์เป็นสื่อที่อยู่เหนือพ้นจากกรอบของวาทกรรม เนื่องจากว่าแม้จะเป็นยุคของวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่เนื้อหาในภาพยนตร์นั้นอิงกับวาทกรรมที่กระจัดกระจาย อาทิ ภาพยนตร์เรื่อง อัจฉริยะปัญญาheim (Forrest Gump, 2537) นำเสนอเนื้อหาการวิ่งในฐานะของการค้นหาความหมายของชีวิต หรือภาพยนตร์เรื่อง Children of Heaven นั้นนำเสนอการวิ่งในฐานะการแข่งขันและการเรียนรู้ชีวิตของเยาวชนในประเทศอิหร่าน ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณลักษณะ

ของสื่อภาพยนตร์ที่จะโน้มนำอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมซึ่งมีลักษณะไม่ขึ้นกับเงื่อนไขของกาลเวลา ดังนั้น การจัดแบ่งยุคด้วยลักษณะของความคิดเชิงอารมณ์และความรู้สึกกับความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์จึงไม่ชัดเจนนัก

(2) การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา เมื่อพิจารณาถึงตัวบทของการวิ่งในยุคของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ จะพบว่า การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา กับ การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป มีลักษณะแบบผูกโยงติดสอยห้อยตามกันมา ไม่เพียงลักษณะของการวิ่งในฐานะการเล่น อาทิ วิ่งข้างศึก จะมีส่วนใกล้เคียงกับเป็นกีฬา (แต่ไม่ใช่เสียทีเดียว) แต่ลักษณะของการบัญญัติอย่างเป็นทางการและใช้ลักษณะของการ "วัดค่าได้" แบบวิทยาศาสตร์มาอธิบายก็ทำให้วิธีการแยกตัวของวาทกรรมนั้นอยู่ในข่ายเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์ในส่วนของการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา ไม่ได้ปรากฏอย่างชัดเจนนัก เพราะส่วนใหญ่จะเน้นการอธิบายถึงการวิ่งในฐานะกีฬาและการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายเสียเป็นส่วนใหญ่

(3) การวิ่งในฐานะกีฬา และ (4) การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

เมื่อเริ่มมีการพูดถึงการวิ่งมากขึ้นในยุคที่เกิดวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ การวิ่งในฐานะกีฬาจะถูกอธิบายควบคู่ไปกับการออกกำลังกาย โดยมีหลักคิดที่เป็นเหตุเป็นผลและสถิติตัวเลขเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากกรณีของ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 และ พ.ศ. 2542 ซึ่งนอกเหนือจากบัญญัติศัพท์คำหลัก "วิ่ง" เอาไว้แล้ว ยังได้ขยายความมาอธิบายถึงการวิ่งในลักษณะอื่นๆ นอกเหนือจากการวิ่งในชีวิตประจำวันทั่วไป อาทิ ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ว่า

วิ่งกระโดดข้ามรั้ว, วิ่งข้ามรั้ว น. การแข่งขันชนิดหนึ่ง ผู้แข่งขันต้องวิ่งเร็วแล้วกระโดดข้ามรั้วที่วางไว้เป็นระยะๆ ตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ใครถึงหลักชัยก่อนถือว่าชนะ.

วิ่งผลัด น. การแข่งขันชนิดหนึ่ง แบ่งออกเป็นชุดๆ แต่ละชุดจัดคนยืนตามจุดต่างๆ ที่กำหนด คนแรกจะเริ่มวิ่งจากต้นทาง แล้วส่งไม้ให้

คนที่ 2 คนที่ 2 วิ่งไปส่งให้คนที่ 3 ตามลำดับ ชุดวิ่งถึงหลักชัยก่อนเป็นผู้ชนะ.

(ราชบัณฑิตยสถาน 2525)

นอกจากนี้ ในเอกสารที่อยู่ในยุคหลังอย่างพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้แก้ไขการบัญญัติศัพท์การวิ่งเอาไว้ โดยเพิ่มความหมายต่างๆ เข้าไปในทางกีฬาและการออกกำลังกายมากขึ้น มีข้อบ่งชี้เป็นตัวเลข และแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมแบบวิทยาศาสตร์มากกว่าเดิม อีกทั้งการจัดประเภทของการวิ่งในรูปแบบต่างๆ ต่อไปนี้ ยังนับเป็นการ จัดหมวดหมู่ (Categorize) ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการแบบวิทยาศาสตร์อีกด้วย อาทิ

วิ่ง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน เช่น คนวิ่งไปวิ่งมา ม้าวิ่งในสนาม, แล่นไปโดยเร็ว เช่น เรือวิ่งข้ามฟาก รถวิ่งไปตามถนน; (ปาก) วิ่งเต็น

น. การแข่งขันชนิดหนึ่ง ผู้แข่งขันต้องวิ่งให้เร็วที่สุดเพื่อให้ถึงหลักชัยก่อน ตามระยะทางที่กำหนด เช่น วิ่ง 100 เมตร วิ่ง 40 เมตร.

วิ่งทน ก. วิ่งแข่งระยะทางไกล กำหนดระยะทางตามมาตรฐานการแข่งขันโอลิมปิก คือ 26 ไมล์ 385 หลา หรือ 41.8 กิโลเมตร, วิ่งมาราธอน ก็ว่า.

วิ่งมาราธอน ก. วิ่งแข่งระยะทางไกล กำหนดระยะทางตามมาตรฐาน การแข่งขันโอลิมปิก คือ 26 ไมล์ 385 หลา หรือ 41.8 กิโลเมตร, วิ่งทน ก็ว่า.

(ราชบัณฑิตยสถาน 2546)

ไม่เพียงเท่านั้น พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้เพิ่มการอธิบายความหมายของการวิ่งอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม จนทำให้ผู้อ่านสามารถเกิดจินตภาพตามแทบทุกขั้นตอน อันได้แก่

วิ่ง ก. ยกขาสูงขึ้นแล้วเหยียดไปแตะพื้นข้างหน้าสลับกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ร่างกายเคลื่อนที่ไปโดยเร็ว เช่น คนวิ่งไปวิ่งมา ม้าวิ่งในสนาม, แล่นไปโดยเร็ว เช่น เรือวิ่งข้ามฟาก รถวิ่งไปตามถนน; (ปาก) วิ่งเต็น.

น. การแข่งขันชนิดหนึ่ง ผู้แข่งขันต้องวิ่งให้เร็วที่สุดเพื่อให้ถึงหลักชัยก่อน ตามระยะทางที่กำหนด เช่น วิ่ง 100 เมตร วิ่ง 400 เมตร.

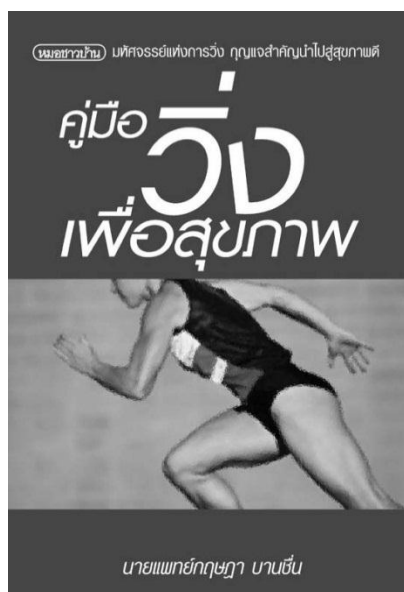
(ราชบัณฑิตยสถาน 2556)

ในสิ่งพิมพ์อื่นๆ ได้ปรากฏการกล่าวถึงความหมายของการวิ่งที่อิงกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยเฉพาะการอธิบายการวิ่งในเชิงกีฬาและสุขภาพอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นจากหนังสือ “วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่” ของ อุดมศิลป์ ศรีแสงงาม (2527) และ “คู่มือการวิ่งเพื่อสุขภาพ” ของ กฤษฎา บานชื่น (2551) (ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2528) ซึ่งได้รับความนิยมและกล่าวอ้างถึงอยู่เสมอในกลุ่มของคนที่สนใจด้านสุขภาพ

เนื้อหาในหนังสือสองเล่มดังกล่าว ได้อธิบายถึงการวิ่งเพื่อสุขภาพอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และมีเนื้อหาบางส่วนกล่าวถึงการวิ่งในฐานะกีฬา ซึ่งมีระบบการขีดและฝึกฝนอย่างเป็นวิทยาศาสตร์อีกด้วย อาทิ ในหนังสือ “คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ” ของสำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน กล่าวถึงการวิ่งไว้ในความหมายทางบวกด้วยคำอธิบายทางการแพทย์ว่า

แพทย์พบว่า ในคนที่วิ่งเป็นประจำ ถ้าได้มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น เร็วขึ้น นั่นคืออาหารจะผ่านจากปากถึงกันได้ในเวลาอันสั้น ตามปกติที่ว่าที่อาหารจะผ่านตลอดทางเดินอาหาร กินเวลา 12-24 ชั่วโมง แต่การทดสอบในการวิ่งมาราธอนพบว่า ใช้เวลาเพียง 4-6 ชั่วโมง จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า ทำไมนักวิ่งถึงถ่ายบ่อยๆ และถ่ายที่ละมากๆ

(กฤษฎา บานชื่น 2551)



ภาพที่ 15 แสดงหนังสือที่กำหนดวาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ของ นายแพทย์กฤษฎา บานชื่น และ นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม

ในฐานะที่หนังสือสองเล่มดังกล่าวเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับการวิ่งของสังคมไทย ซึ่งวิธีที่พูดถึงการวิ่ง หรือ การสร้างวาทกรรมการวิ่งในสิ่งพิมพ์ 2 แหล่งดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการวิ่งออกกำลังกายในเมืองไทย ผู้วิจัยได้สำรวจหัวข้อของการนำเสนอเนื้อหาทั้งสองเล่มดังกล่าว และพบการสร้างวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงเนื้อหาในหนังสือ วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่ ของ อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม (2527) และ คู่มือการวิ่งเพื่อสุขภาพ ของ กฤษฎา บานชื่น (2528)

วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่ ของ อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม	คู่มือการวิ่งเพื่อสุขภาพ ของ กฤษฎา บานชื่น
แรงดลใจ	วิ่งทำไม
หัวใจของเรา	เตรียมตัวก่อนวิ่ง
ทำไมจึงต้องวิ่ง	การวิ่ง
การออกกำลังกายมีกี่ประเภท	วิทยาศาสตร์การกีฬา
กีฬาอะไรดีที่สุด	การบาดเจ็บ
วิ่งแล้วอายุยืนจริงหรือ	อาหารกับการวิ่ง

หลักการออกกำลังกาย สิ่งที่เราควรรู้อีกก่อนจะเริ่มตีวง อยากรู้อีกแต่ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร การเดิน วัฏเหาะ วัฏ เทคนิคการตีวง วิธีป้องกันไม่ให้เกิดการหักโหม ทำยืดเส้นยืดสายก่อนและหลังตีวง ความอ่อน-พอมของคนไทย	
---	--

เนื้อหาเกี่ยวกับกาตีวงในหนังสือของแพทย์ทั้งสองท่านนี้ อยู่ภายใต้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็นการย้อนกลับไปสู่ “สาเหตุ” ของกาตีวง ต่อมาล่องเข้าสู่ “ประโยชน์” จากกาตีวง “ระบบการตีวง” ทางกาตีวง และ “เทคนิค” ในทางกาตีวง ขณะเดียวกัน ยังแทรกแนวคิดแบบกระบวนการสร้างอารยะของมนุษย์ ผ่านการจัดการทางร่างกาย ด้วยท่าทางการตีวงซึ่งมีระบบระเบียบและขั้นตอน อาทิ การยืดเส้นยืดสายอย่างถูกวิธี อันถือเป็นทั้งการสร้างเหตุผล (Rationalization) ในแบบวิธีคิดของสังคมอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ยุคใหม่

อย่างไรก็ตาม ในมิติเชิงอำนาจของสถาบันกับวาทกรรมนั้น จะพบว่านายแพทย์ทั้งสองเป็นนายแพทย์ที่ใช้ความรู้ในแนวใหม่ซึ่งเน้นการ “ส่งเสริม” และ “สนับสนุน” ด้านสุขภาพ ผ่านการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง ซึ่งจะต่างจากแพทย์สายเก่าที่จะบริหารอำนาจวาทกรรมผ่านแนวความคิดการรักษาโรคและการพักผ่อน โดยไม่สนับสนุนให้เกิดการออกกำลังกายสักเท่าใดนัก โดยแนวคิดการออกกำลังกายดังกล่าวนี้ มีบริบทของสังคมอุตสาหกรรมที่ต้องสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนเพื่อช่วยให้การทำงานในระบบมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ไม่เพียงวาทกรรมดังกล่าวจะออกมาจากผู้ที่เป็นนายแพทย์ซึ่งถือว่ามีสถาบันทางการแพทย์หนุนหลัง หากเมื่อสืบค้นไปตรวจสอบสื่อที่นำเสนอข่าวสารในอดีต ก็จะค้นพบการกล่าวถึงกาตีวงในฐานะของกีฬาและการออกกำลังกายเช่นเดียวกัน ซึ่งเมื่อกล่าวถึงกาตีวงในฐานะกีฬาและการออกกำลังกายแล้ว วาทกรรมดังกล่าวจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดในห้วงยามที่มีการแข่งขันดังกล่าวในมหกรรมกีฬา ดังเช่น ข่าวความสำเร็จของนักกีฬาตีวงทีมชาติไทยในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2528 ซึ่งปรากฏภาพข่าวและคำอธิบายภาพว่า

ซีเกมส์ครั้งที่ 13 จบลงแล้วพร้อมกับ "การเกิด" ของวีรบุรุษ-วีรสตรีแห่งวงการกีฬาของไทยอีกหลายคน แต่เราเชื่อเหลือเกินว่ามีไม่กี่คนหรอกที่รู้จักผู้ชายคนนี้ ทั้งๆ ที่เขา - สถาวร จันทรผ่องศรี เป็นผู้ชายไทยคนแรกที่ได้เหรียญรางวัลจากการแข่งขันวิ่งมาราธอนซีเกมส์ที่มีอายุยืนยาวถึง 25 ปี แม้มันจะเป็นเพียงเหรียญทองแดง แต่เขาก็เป็นคนไทยคนเดียวในประวัติศาสตร์ที่ทำให้ธงไทยได้รับการอัญเชิญขึ้นสู่ยอดเสาในการแข่งขันกีฬาพิสูจน์ความทรหดประเภทนี้

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 19 ธันวาคม 2528)



ภาพที่ 16 แสดงภาพจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งลงข้อมูลเกี่ยวกับนักวิ่งมาราธอนของทีมชาติไทยในอดีต

การวิ่งที่ประสบความสำเร็จในเชิงทรหดอดทนนี้ ได้แฝงนัยยะของความวิริยะอุตสาหะ ซึ่งถือเป็นกลุ่บค้ำก่าลวของมิชชันนารีที่เคยเข้ามานิยามสังคมไทยในอดีตอย่าง ตูรแบบ ที่มอองว่าคนไทยซึ่เก็ยจรักสบาย ดังนั้น การก้าวเข้าสู่่วงจรนักวิ่งในฐานะกีฬาและประสบความสำเร็จ จึงเป็นมิติ

การต่อสู้เชิงวาทกรรมของคนไทยกับการวิ่ง และได้ประสานเข้ากับภาคปฏิบัติการสังคมที่สังคมไทยเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมซึ่งผู้คนจะมีความขยันขันแข็งและอดทนมากกว่าเดิม

นอกเหนือไปจากสื่อสิ่งพิมพ์ วาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬาและการออกกำลังกาย ยังปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์จากต่างประเทศที่เข้ามาสร้างกระแสความนิยมในเมืองไทย และถูกจดจำภาพของการวิ่งในเรื่องอย่างแจ่มชัด นั่นได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง Chariots of fire ซึ่งเข้ามาฉายในโรงภาพยนตร์เมืองไทย 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 (ฉายในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ พ.ศ.2524) และออกทางโทรทัศน์ในเวลาต่อมา อาทิ ช่อง 7 โดยภาพยนตร์ได้รับการพูดถึงพอสมควรในเมืองไทย โดยเฉพาะฉากการวิ่งริมชายหาดและบทเพลง Chariots of fire ที่ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็นฉากการวิ่งที่สร้างความฮึกเหิมแก่ผู้คน

ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวนี้อาจถูกพิจารณาต่อบทเกี่ยวกับการวิ่งได้ใน 2 แนวทาง นั่นคือ การวิ่งในเชิงวิทยาศาสตร์การกีฬา และการวิ่งในเชิงอารมณ์ความรู้สึก เนื่องจากผู้สร้างได้นำเสนอภาพของการฝึกซ้อมอย่างมีระเบียบแบบแผน และการใช้ความรู้ทางการกีฬาอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการวิ่งในสังคมอังกฤษ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังนำเสนอการวิ่งว่าเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก อันได้แก่ เกียรติยศศักดิ์ศรีจากการวิ่ง ควบคู่กันไปด้วย อันจะได้ก้าวถึงในยุคสมัยของการวิ่งถัดไป



ภาพที่ 17 แสดงฉากการวิ่งในภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire

1.2 ประเภทวาทกรรม

ประเภทวาทกรรมเป็นกลวิธีทางอำนาจซึ่งกำหนดความหมายของการวิง สามารถจำแนกประเภทวาทกรรมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย การโต้แย้ง การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การสั่งสอน และ การสาริต โดยมีจุดต่างจากวาทกรรมการวิงในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความ เป็นอยู่ในยุคก่อนหน้า คือ มีการกล่าวอ้างถึงการวิงโดยเฉพาะ ผ่านวิธีการให้เหตุผลและข้อมูลที่มี ลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์อย่างชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การอธิบาย ลักษณะของการอธิบายคือการขยายความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในที่นี้คือการใช้วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์มาอธิบายลักษณะของการวิง จาก การสืบค้นนั้น พบว่าการอธิบายส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผลดีของการวิงในเชิงการแพทย์ และ ลำดับ ขั้นตอนในการฝึกฝนตนเองให้สามารถวิงเพื่อสุขภาพที่ดี ดังตัวอย่างจากหนังสือ คู่มือวิงเพื่อ สุขภาพ (2528) ต่อไปนี้ ซึ่งเริ่มมีการแยกแยะประเภทของการวิงปลีกย่อยลงไป

คำจำกัดความของ การวิงหนัก คือ การวิงจนชีพจรเต้นถึง 160 ครั้งต่อ นาที สำหรับนักกีฬาระดับชาติ ชีพจรเต้นเกิน 120 - 140 ครั้ง (ถ้าจะเอากันให้ ละเอียดคือ ชีพจรเต้นเกินกว่า 170-อายุ) ในคนอย่างเราๆ ท่านๆ

(กฤษฎา บานชื่น, 2528: 99)

2) การโต้แย้ง ลักษณะของการโต้แย้งในวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ สำหรับการวิง คือการให้ข้อมูลที่ปฏิเสธบางแนวคิดที่ผู้เขียนไม่เห็นด้วย อาทิ เมื่อมีคนกล่าวถึงการ วิงที่เป็นเพียงความเชื่ออันไม่ถูกต้อง จึงมีผู้ใช้วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาโต้แย้ง ดังตัวอย่างจากหนังสือ วิงในไทย 2 (2526) ต่อไปนี้

ทุกวันนี้ไม่ควรจะมีท่านใดปฏิเสธการออกกำลังกายโดยอ้างว่าแก่เกินไป ไม่มีเวลา ยุ่งมากไป หรือวิงแล้วไม่สนุกเลย สำหรับตัวผู้เขียนชอบบิ๊งออกกำลังกาย หลังจากวิงทำให้มีความรู้สึกดี และคิดว่าตนเองอายุน้อยเกินไปที่จะไม่วิง

ท่านจะเห็นได้จากการวิ่งแข่งหลายรายการที่บริษัทเวิร์ลด์แธคชั่นจัดขึ้นมา จะมีนักวิ่งอาวุโส อายุเกิน 70 ปีขึ้นไปมาเข้าร่วมแข่งขัน แม้แต่ตัวผมเอง วัย 66 ปี แล้วยังวิ่งออกกำลังกายประจำทุกวัน

(แจ๊ค และระย้าทิพย์ แองเจิล, 2526:16-17)

3) การยกตัวอย่าง มักจะใช้ควบคู่กับการอธิบาย เพื่อให้การอธิบายนั้นมีการขยายความให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น การยกตัวอย่างถือเป็นสิ่งสำคัญในวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เพราะถือเป็นการนำเอาแนวคิดหรือปรัชญามานำเสนอให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังจะเห็นจากในหนังสือ คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ (2528) ดังต่อไปนี้

ท่านจะพบว่า เมื่อออกกำลังหนักขึ้น ร่างกายจะเริ่มเผาผลาญพลังงานเพิ่ม ซึ่งสามารถบอกได้จากการเต้นของชีพจรที่สูงขึ้น และจะมีการเผาผลาญพลังงานหลังหยุดออกกำลังกายนานเข้าไปอีก บางทีนับเป็น 10 ชั่วโมง หรือเป็นวัน ฉะนั้น เมื่อวิ่งครึ่งชั่วโมง ท่านอาจคิดว่าใช้พลังงานไปเพียง 450 แคลอรี แต่พลังงานที่ท่านลืมนำมาคิดบวก คือจำนวนนี้แหละครับ

(กฤษฎา บานชื่น, 2528: 99)

4) การเปรียบเทียบ มีลักษณะที่คล้ายกับการยกตัวอย่าง แต่ต่างกันตรงที่การเปรียบเทียบนั้นต้องมี "คู่เปรียบเทียบ" เพื่อให้เห็นเด่นชัด ในการกล่าวถึงความหมายของการวิ่งผ่านวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ คู่เปรียบเทียบจึงเป็นได้ 2 แนวทาง คือ 1) เปรียบให้เห็นการวิ่งในวาทกรรมวิทยาศาสตร์ โดยใช้อีกสิ่งหนึ่งมาช่วยในการเปรียบเทียบและอธิบาย และ 2) เปรียบให้เห็นถึงการวิ่งว่าเป็นวิทยาศาสตร์ โดยเทียบกับสิ่งที่มีลักษณะไม่ผ่านการพิสูจน์ ไม่มีข้อมูล เหตุผล หรือสถิติตัวเลขรองรับ

ดังเช่นการนำเอาการวิ่งไปเทียบกับการเดินในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และการเปรียบเทียบกับกีฬาชนิดอื่น ซึ่งมีความว่า

วิ่ง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน

(ราชบัณฑิตยสถาน 2546)

สิ่งที่จะทำให้กล้ามเนื้อเป็นมัดโตได้ จะต้องมาจากการออกกำลังกาย
 ภายจำพวยกน้ำหนัก หรือ เกร็งกล้ามเนื้อ ไม่ใช่การออกกำลังกายที่เป็น
 จังหวะอย่างการวิ่ง

(กฤษฎา บานชื่น, 2528:22)

5) การสั่งสอน คือประเภทวาทกรรมที่ใช้เพื่อสั่งสอนแก่นักวิ่งและคนทั่วไปที่สนใจ
 การวิ่ง การสั่งสอนนี้เป็นได้ทั้งในแง่ของคุณประโยชน์จากการวิ่ง หรือ ลักษณะเชิงเทคนิคของการ
 วิ่ง อาทิ

ร่างกายเราจะได้ประโยชน์จากการฝึกวิ่งต่อเมื่อมีเวลาให้ได้พักผ่อน
 เพียงพอ เมื่อเราวิ่งหนัก กล้ามเนื้อจะถูกใช้งานมาก จึงต้องการเวลาสำหรับ
 ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ การที่เรามีวันเบาๆ สลับก็เพื่อเหตุผลอันนี้

(กฤษฎา บานชื่น, 2528:99)

6) การสาธิต ประเภทของวาทกรรมนี้คือการทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง อาทิ
 ภาพยนตร์เรื่อง Chariots of fire ซึ่งเข้ามาฉายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2530 ถือเป็น การสาธิต
 วิธีการวิ่งที่ถูกต้อง การฝึกฝนร่างกายอย่างเป็นขั้นตอน อันมีฐานมาจากวาทกรรมวิทยาศาสตร์และ
 การแพทย์นั่นเอง



ภาพที่ 18 แสดงเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire

1.3 ประเภทสื่อ

แม้ว่าการสืบค้นกลับไปหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในแง่ของวาทกรรมวิทยาศาสตร์ และการแพทย์ อาจจะมีความเป็นมาอันยาวนานน้อยกว่าวาทกรรมการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิตและความเป็นอยู่ แต่ก็ยังถือว่าต้องมีการสืบค้นย้อนอดีตทั้งหมดและทำให้สื่อที่มีการบันทึกเทปประเภทโทรทัศน์และรายการวิทยุอาจจะสูญหายไปจำนวนมาก ดังนั้น ประเภทสื่อที่สามารถทำการศึกษได้ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างสมบูรณ์จึงมีเพียงสิ่งตีพิมพ์ และภาพยนตร์

จากการสืบค้น พบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อภาพยนตร์ที่ใช้ในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและการอยู่อาศัย ดังต่อไปนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นรูปแบบวาทกรรมที่มีเฉพาะข้อความบนกระดาษ โดยแบ่งได้ดังต่อไปนี้

สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา อันได้แก่

สารานุกรมชุด "ร่างกายของเรา"

สารานุกรมเยาวชน นานาความรู้ ชุดที่ 2 กีฬาและบันเทิง

สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย อันได้แก่

ประกาศราชกิจจานุเบกษา

สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม อันได้แก่

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546

สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ อันได้แก่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6-10

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 4

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊ก ได้แก่

วิ่งในไทย

วิ่งในไทย 2

คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ

วิ่งสู่วิถีชีวิตใหม่)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันศาสนา ได้แก่

พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ

สื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ถือเป็นหลักฐานเชิงเอกสาร ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดในการวิเคราะห์วาทกรรมยุคเปลี่ยนผ่าน และนอกเหนือจากการวิเคราะห์วาทกรรมผ่านตัวบทแล้ว ผู้วิจัยยังได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชนและการวิ่ง เข้ามาร่วมตีความผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อจะให้เห็นมิติความสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหาวาทกรรม ประเภทสื่อ และบริบททางสังคม อันจะได้นำเสนอในลำดับถัดๆ ไป

2) สื่อภาพยนตร์ เป็นรูปแบบวาทกรรมที่มีทั้งภาพและเสียง โดยจะต้องทำการถอดรหัสความหมายของภาพยนตร์ออกมา เพื่อนำไปสร้างวาทกรรมการวิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ แม้ว่าจะมีภาพยนตร์ที่กล่าวถึงการวิ่งและเป็นที่ยอดนิยมในระดับสร้างวาทกรรมแก่สังคมไทยได้ไม่มากนัก แต่ก็ยังพอมืออยู่บ้าง อันได้แก่

Chariots of Fire

Children of Heaven

อัศจรรย์ปะปญญานิ้ม (Forrest Gump)

ท้าฟ้าลิขิต

Run Lora Run

ลูกบ้าเที่ยวล่าสุด

1.4 ภาพตัวแทนของความรู้

ตารางที่ 11 แสดงภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาทกรรมการวิจัยยุคโบราณ

ภาพตัวแทนความรู้	สถาบันเบื้องหลังความรู้	ลักษณะการพบ
1. ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต	สถาบันด้านภาษาและศิลปวัฒนธรรม/ สถาบันบันเทิง	พบบ้าง เช่น วิ่งเพื่อหาความหมายชีวิต
2. ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์	พบมากพอสมควร เช่น การให้ประสบการณ์ทางการวิ่ง
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	สถาบันทางเศรษฐกิจ	พบบ้าง ในการกล่าวถึงเทคโนโลยีอุปกรณ์กีฬา
4. ความรู้ด้านสังคมศาสตร์	สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล	พบบ้าง ในการกล่าวถึงสังคมการวิ่ง
5. ความรู้ด้านจิตวิทยา	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์	พบบ้าง ในการกล่าวถึงจิตใจกับการวิ่ง
6. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์	พบมากที่สุด ในการกล่าวถึงการวิ่งกับสุขภาพ
7. ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ	สถาบันทางศาสนาและความเชื่อ	พบบ้าง เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire และ ลูกบ้าเทียวล่าสุด

8. ความรู้ด้านธุรกิจการค้า	สถาบันทางเศรษฐกิจ	พบพอสมควร โดยเฉพาะสินค้าเกี่ยวกับการวิ่ง
9. ความรู้ทางการทหารและการปกครอง	สถาบันทางกฎหมาย	พบน้อย ในการกล่าวถึงกฎหมายกับการวิ่ง
10. ความรู้ทั่วไปในชีวิต	ทุกสถาบัน	พบบ้าง แต่ไม่เด่นชัดเท่าความหมายอื่น

ภาพตัวแทนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ มีบทบาทมากที่สุดในวาทกรรมการวิ่งยุคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิ่งที่มีหลักการและเหตุผลทางสุขภาพ พร้อมด้วยสถิติตัวเลขรองรับ ขณะเดียวกัน ความรู้ด้านสุขภาพนั้นมักจะพ่วงมากับความรู้ด้านจิตวิทยาและประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งในความรู้อย่างหลังก็คือประสบการณ์ของผู้ที่เขียนตัวบทเกี่ยวกับการวิ่งนั่นเอง

ความหมายของการวิ่งในยุคนี้ถูกนิยามในเชิงบวกแทบทั้งหมด แต่ถูกเสนอควบคู่ไปกับภาพประสบการณ์และความรู้ที่กำกับ ซึ่งมีลักษณะของการปะทะต่อสู้กับความรู้จากประสบการณ์เดิมๆ อาทิ การวิ่งไม่ใช่เรื่องดีเพราะอาจเกิดอุบัติเหตุ โดยใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาต่อสู้ว่าใครๆ ก็สามารถวิ่งได้หากวิ่งอย่างมีความรู้และถูกวิธี

ตัวอย่างได้แก่ นิตยสารชีวจิต ซึ่งถือว่าได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่ผู้รักสุขภาพ ได้ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับการวิ่งซึ่งผนวกเอาภาพตัวแทนความรู้ทางวิทยาศาสตร์และแพทยกับจิตวิทยาเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งโต้แย้งกับความเชื่อเกี่ยวกับการวิ่งแบบผิดๆ ดั้งเดิม ดังเช่นการเสนอตัวบทว่า

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องคนสูงอายุบอกว่า ส่วนใหญ่คนแก่ที่วิ่งไม่ได้ไม่ใช่เพราะกระบวนการทรุดโทรมของร่างกาย แต่เป็นเพราะเมื่อคนอายุมาก มักเข้าใจผิดคิดว่าไม่ควรจะเคลื่อนไหวไปมา วันๆ ก็นั่งกินนอนกินเท่านั้น ความจริงเป็นสิ่งตรงกันข้าม ยิ่งเคลื่อนไหวและออกกำลังกายสม่ำเสมอเท่าใด คนอายุมากสามารถวิ่งได้สบายมาก ไม่ต้องแปลกใจว่า วันหนึ่งในอนาคตอันใกล้นี้จะเห็นคนอายุ 100 เข้า

วิ่งแข่งมาราธอนได้อย่างสบายๆ เพราะชีวิตคนเราเริ่มต้นเมื่อใดไม่ได้อยู่ที่อายุ แต่อยู่ที่ใจต่างหาก

(สุทธิชัย หยุ่น, นิตยสารชีวิต, 2543: 54 - 55)

ขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีภาพความรู้ที่มาจากประสบการณ์ส่วนบุคคลก็ตาม แต่ภาพความรู้ดังกล่าวก็ซ่อนเร้นอยู่ในกระแสหลักของสังคมในฐานะของความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยที่ความคิดเกี่ยวกับการวิ่งในด้านลบและมิติทางศาสนาและความเชื่อก็ไม่ได้หายไปจากสังคม แต่กลายเป็นวาทกรรมทางเลือกซึ่งมองการวิ่งใน 2 ลักษณะสำคัญ อันได้แก่ 1) ในแง่ของกิจกรรมที่ไม่สำรวมในความหมายเชิงลบ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติจากพระไตรปิฎก และ 2) ในแง่ของการผนวกความคิดทางการวิ่งเข้ามาร่วมกับ ศาสนาและความเชื่อ เช่น การวิ่งเพื่อแก้บน และการวิ่งเพื่อบูชาทางศาสนาในภาพยนตร์เรื่อง Chariots of Fire

2. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม

2.1 มิติผู้ผลิต

มิติของผู้ผลิตในส่วนนี้ ประกอบไปด้วย สถาบันที่ผลิตวาทกรรม สื่อของสถาบันที่ผลิตวาทกรรม และอัตวิสัยของผู้ผลิตวาทกรรม

จากหลักฐานที่ปรากฏใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (2504) เป็นต้นมา ได้แสดงให้เห็นถึงยุคเปลี่ยนผ่านจากยุคโบราณดั้งเดิมเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยพยายามพัฒนาตนเองให้กลายเป็นประเทศที่เน้นอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ พร้อมด้วยพลังอำนาจของวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับอำนาจวาทกรรมอย่างน้อย 2 ส่วนด้วยกัน อันได้แก่ 1) แหล่งอำนาจในสังคม และ 2) นโยบายของสถาบันทรงอำนาจ

ในด้านแหล่งอำนาจในสังคมนั้น จากเดิมที่อำนาจในสังคมไทยยุคโบราณกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นนำเฉพาะกลุ่ม ทว่าเมื่อถึงยุคที่เมืองไทยเน้นพัฒนาระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้จำเป็นต้องกระจายอำนาจและทรัพยากร จนเกิดความร่วมมือกันอย่างกว้างขวางและเกิด "ผู้เล่น" หลายฝ่ายมากยิ่งขึ้น นำไปสู่แหล่งอำนาจของสังคมที่จากเดิมมีเพียงอำนาจรัฐเป็นหลัก แต่กลับมีกลุ่มทุนและสถาบันต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังจะเห็นได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504) ที่แม้ว่ารัฐจะเข้ามาควบคุมนโยบายของประเทศอย่างมีแบบแผนมากยิ่งขึ้น แต่ก็เกิดการแบ่งสรรอำนาจอย่างชัดเจนในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านเกษตรและสหกรณ์ ด้านพัฒนาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ ด้านพัฒนาพลังงาน ด้าน

พัฒนาการคมนาคมและขนส่ง ด้านการพัฒนาชุมชนและสาธารณสุข การพัฒนาการสาธารณสุข ด้านการพัฒนาการศึกษา และด้านรัฐวิสาหกิจและพัฒนาการเศรษฐกิจ

ดังนั้น แม้จะเป็นระบบวิธีคิดที่รัฐเป็นศูนย์กลางกำหนดนโยบาย แต่กลับกลายเป็นการเพิ่มอำนาจของสถาบันอื่นๆ ขึ้นมาในสังคมไปในตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันทางเศรษฐกิจ และสถาบันของเอกชน ไปจนถึง บัณฑิตบุคคล ทำให้วาทกรรมด้านต่างๆ ในสังคมซึ่งมีลักษณะยับยั้งชั่งใจ ไม่ได้อยู่ในลักษณะถูกละเลยปล่อยปละละเลย ความหมายเกี่ยวกับการวิงจิงถูกนิยามเพิ่มมากกว่าเดิม และเริ่มออกจากใต้ร่มเงาของวาทกรรมส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

เมื่อมีความหลากหลายในเชิงสถาบัน และความหมายหลากหลายของการวิงจิงปรากฏให้เห็น ไม่เพียงวาทกรรมการวิงจิงในยุคโบราณที่ยังคงดำรงอยู่ หากยังมีวาทกรรมการวิงจิงในแง่ของกีฬา และการออกกำลังกายปรากฏขึ้นในสังคม กลายเป็นการปะทะกันของวาทกรรม 2 ขั้ว อันได้แก่ วาทกรรมการวิงจิงในแบบโบราณที่มองความหมายในเชิงลบ กับ วาทกรรมการวิงจิงในยุคเปลี่ยนผ่านทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ซึ่งมีความหมายเชิงบวก โดยมีการเคลื่อนย้ายของสถานะทางวาทกรรมจากวาทกรรมหลัก (วิงจิงในฐานะส่วนหนึ่งของชีวิต/ความหมายวิงจิงเชิงลบ) เข้าไปสู่ไปสู่วาทกรรมทางเลือก ขณะที่วาทกรรมทางเลือกแต่เดิม (วิงจิงในความหมายเชิงบวก) ถูกขยับเข้าไปสู่พื้นที่ของวาทกรรมหลักในสังคมผ่านการต่อสู้ของสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ความน่าสนใจของมิติผู้ผลิตวาทกรรมการวิงจิงในยุคนี้ อยู่ที่ลักษณะถูกครอบงำโดยกรอบแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาความคิดทางวิทยาศาสตร์ของสังคมไทย ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ยุคโบราณ และถูกหยิบนำมาเป็นประเด็นหลักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 ไม่เพียงในแง่ของเทคนิคเชิงอุตสาหกรรม หรือ เศรษฐกิจเท่านั้น แต่แนวความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ที่เน้นความเป็นเหตุเป็นผล การอธิบายอย่างเป็นรูปธรรม และสถิติตัวเลขก็มีอิทธิพลมากในสังคมไทยยุคนี้

อย่างไรก็ตาม แม้เราจะพบวาทกรรมการวิงจิงที่มีลักษณะหลากหลายมากยิ่งขึ้น และวาทกรรมการวิงจิงในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถือเป็นวาทกรรมหลักที่ครอบงำความคิดของคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีร่องรอยการต่อสู้ของวาทกรรมผ่านสถาบันปรากฏให้เห็น และไม่ได้เกิดชัยชนะหรือการครอบงำแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด หากแต่เป็นการสร้างอิทธิพลทางวาทกรรมในระดับมากน้อยต่างกัน (Degree) โดยสถาบันที่มีความสำคัญในการปลูกฝังวาทกรรมการวิงจิง ได้แก่

สถาบันการศึกษา ผลิตวาทกรรมผ่านแบบเรียนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาสำหรับเยาวชน ซึ่งปรากฏให้เห็นการกล่าวถึงการวิงจิงในลักษณะวิชาการอย่างมีระบบระเบียบ มีลำดับ

ขั้นตอนของการออกกำลังกายและกลวิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากสารานุกรมสำหรับเด็ก "ร่างกายของเรา: การเคลื่อนไหว" (2529) ซึ่งพิมพ์และจำหน่ายโดยไทยวัฒนาพานิช

เด็กส่วนใหญ่จะออกกำลังกายมากทุกวัน การวิ่งไปมา การเล่นกีฬาว่ายน้ำ หรือขี่จักรยาน เป็นการใช้กล้ามเนื้อให้ทำงาน ทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี

เราควรมีการออกกำลังกายแต่ละวันให้เพียงพอ เพื่อให้กล้ามเนื้อหัวใจ และปอดแข็งแรง พวกผู้ใหญ่จึงควรฝึกสร้างร่างกายโดยการวิ่งเบาๆ (จ็อกกิ้ง)

(แฟรงกลิน วัตตส์, 2529: 22-23)

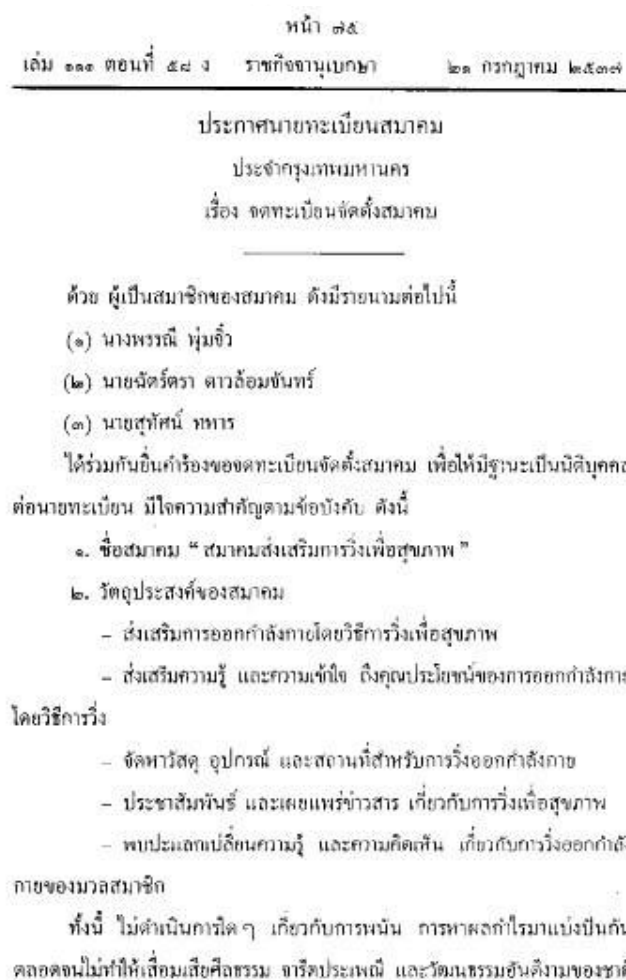
แต่ในขณะเดียวกัน วาทกรรมการวิ่งในความหมายเชิงลบและเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันก็ยังคงดำรงอยู่ในตำราแบบเรียน อันได้แก่ แบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีลักษณะของการเผยแพร่ที่คาบเกี่ยวระหว่างยุคสมัยโบราณและยุคเปลี่ยนผ่าน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากการบรรจุวิชาพลศึกษาซึ่งมีการวิ่งเป็นส่วนหนึ่งเข้าไปในสถาบันการศึกษา ก็ทำให้เห็นว่า พลังอำนาจของวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ได้เข้ามาใช้อำนาจครอบงำวิถีคิดผ่านการปลูกฝังและสั่งสอนเยาวชน อย่างไรก็ตาม แนวคิดการวิ่งกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์นี้ จะต้องปะทะต่อสู้กับวาทกรรมที่มาจากนอกสถาบันการศึกษา อันได้แก่ การปลูกฝังความรู้ในการใช้ชีวิตประจำวันของคนไทย เช่น “อย่าไปวิ่งเยอะ เดี่ยวหัวร้างข้างแตก” ซึ่งยังผลให้เกิดชุดความรู้แบบในระบบและนอกระบบการศึกษาแบบเป็นทางการขึ้นมา

สถาบันทางกฎหมาย ผลิตวาทกรรมผ่านประกาศในราชกิจจานุเบกษา และประกาศของหน่วยงานด้านการกีฬาในประเทศไทย ซึ่งกล่าวถึงการวิ่งในลักษณะของกีฬาและการออกกำลังกาย เช่น การจัดตั้งชมรมการวิ่งที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีวัตถุประสงค์ด้านสุขภาพ หรือเป้าหมายทางการกีฬาของสมาคมวิ่งในประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรในภาครัฐ ดังตัวอย่างที่เป็น การจดทะเบียนจัดตั้ง "สมาคมส่งเสริมการวิ่งเพื่อสุขภาพ" ซึ่งได้มีการแสดงถึงวาทกรรมของการวิ่งผ่านในวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสมาคม และยังเป็นการทำให้การวิ่งนั้นมีสถานะกลายเป็นสถาบัน (Institutionalize) อย่างหนึ่งในสังคม ดังปรากฏว่า

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมการออกกำลังกายโดยวิธีการวิ่งเพื่อสุขภาพ
- ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการวิ่ง
- หาวัดศูอุปกรณ์ สถานที่การวิ่ง / เผยแพร่แลกเปลี่ยนข่าวสารการวิ่ง / พบปะสมาชิก
- ไม่ข้องเกี่ยวกับการพนัน ไม่ทำลายวัฒนธรรมของชาติ

(ราชกิจจานุเบกษา, 21 กรกฎาคม 2537: 74)



ภาพที่ 19 แสดงเอกสารหน้าหนึ่งในประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเกี่ยวกับการก่อตั้งสมาคมวิ่ง
 ออกกำลังกายแห่งหนึ่ง

สถาบันในการบริหารงานของรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางกฎหมาย ถือเป็นสถาบันทางอำนาจที่ทำงานสอดคล้องกัน โดยปรากฏให้เห็นในเชิงนโยบายและการจัดตั้งสถาบันทางการกีฬาซึ่งเป็นของภาครัฐ และประกาศนโยบายสนับสนุนการกีฬาในลักษณะของวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งมีหลักการและเป้าหมายในแบบวิทยาศาสตร์ยุคใหม่ ดังปรากฏให้เห็นในหลักฐานของ สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551) ซึ่งนายกสมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ประกาศนโยบายในโอกาสครบรอบ 111 ปีกรีฑาไทย เมื่อปี พ.ศ. 2551 ความว่า

1. เป็นจ้าวอย่างยั่งยืนในกีฬาระดับภูมิภาค (ซีเกมส์)
2. ต้องได้รับเหรียญทองในการแข่งขันระดับเอเชียทุกครั้ง
3. สนับสนุนให้นักกรีฑา Qualify ได้สิทธิ์เข้าแข่งขันในกีฬโอลิมปิกมากที่สุดและบางประเภทให้มีโอกาสเข้าถึงรอบสุดท้าย
4. จัดหาที่ทำการ และเก็บตัวฝึกซ้อมของสมาคมเองในอนาคต เพื่อความมั่นคงของกรีฑาในรุ่นต่อไป

(สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย, 2551: 11)

ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาประวัติศาสตร์ของกรีฑาในประเทศไทยได้ จะพบว่ามี การเชื่อมโยงในทางสถาบันถึงสถาบันกษัตริย์ โดยมีหลักฐานใน 2 ลักษณะที่ยืนยันการดำรงอยู่ของสถาบันกษัตริย์กับยุคสมัยของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ นั่นคือ 1) การอ้างอิงเชิงประวัติศาสตร์ในฐานะผู้ให้การสนับสนุน และ 2) การเป็นผู้ดำรงตนอยู่ในวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยการวิ่งเพื่อสุขภาพ

ในกรณีแรก คือการระบุว่าสถาบันกษัตริย์เกี่ยวเนื่องกับการสถาปนาการวิ่ง (ในฐานะส่วนหนึ่งของกรีฑา) ในสังคมไทย ดังเช่นเอกสารทางประวัติศาสตร์ ที่ระบุถึงรัชกาลที่ 5 ว่าเป็นผู้มีส่วนริเริ่มนำการวิ่งอย่างมีแบบแผนเข้ามาในประเทศไทย ผ่านการเฉลิมฉลองในการเสด็จนิวัติสู่พระนครภายหลังประพาสยุโรปในช่วงปี พ.ศ. 2440 และผ่านครูสอนชาวอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักวังสวนกุหลาบ นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับสมาคมกรีฑาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อปี พ.ศ. 2508 อีกด้วย (สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย, 2551: 11-14)

ในกรณีหลัง คือการกล่าวอ้างถึงสถาบันกษัตริย์ในฐานะผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่ง แม้ว่าจะไม่ปรากฏการออกกำลังกายด้วยวิธีการดังกล่าวของ รัชกาลที่ 5 จากหนังสือ ไกลบ้าน (2550) แต่ยังมีกล่าวถึงความสัมพันธ์ของรัชกาลที่ 9 กับการวิ่ง ดังที่ กิตติ โล่ห์เพชรรัตน์ (2554) กล่าวในหนังสือ “ราชันย์ผู้สร้างสวรรค์ ดนตรี กีฬา ศิลปะ ของพระเจ้าแผ่นดิน” ว่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นแบบอย่างที่ดีของการดูแลสุขภาพมาเนิ่นนาน เมื่อทรงมีเวลาว่าง พระองค์จะทรงกีฬาเป็นการออกกำลังพระวรกาย ทรงศึกษากีฬานั้นๆ และทรงฝึกฝนอยู่อย่างสม่ำเสมอ เมื่อได้ย้อนกลับไปดูพระราชจริยาวัตรในด้านกีฬาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะพบว่าทรงโปรดกีฬามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อครั้งยังประทับอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ก็ทรงเล่นสกีน้ำแข็งอยู่บ่อยครั้ง ต่อมาพระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในกีฬาอีกหลายประเภท เช่น แบดมินตัน ยิงปืน สกีหิมะ สกิก่อนน้ำแข็ง ว่ายน้ำ เรือกรรเชียง เรือพาย กอล์ฟ การแข่งขันรถเล็ก เครื่องร่อน วิ่งเพื่อสุขภาพ (จ็อกกิ้ง) ฯลฯ

(กิตติ โล่ห์เพชรรัตน์, 2554: 9)

การก้าวเข้ามาของสถาบันชั้นสูง (สถาบันกษัตริย์) ผู้มีมติของการวิ่งออกกำลังกาย ได้ก่อให้เกิดการต่อสู้และปะทะทางด้านความหมายอย่างรุนแรง ระหว่างการวิ่งในความหมายยุคโบราณกับยุคเปลี่ยนผ่าน โดยจากเดิมนั้นกษัตริย์กับการวิ่งจะถูกพิจารณาในลักษณะเดียวกับเพศหญิง และ พระภิกษุสงฆ์ อันได้แก่ ควรรักษาภริยาในสังคม ไม่วิ่งไปมา และการออกแรงจนเหงื่อไหลไคลย้อยนั้นเป็นอริยาบถของชนชั้นล่างในสังคม ผู้หญิง พระสงฆ์และกษัตริย์ (ดังเช่นในพระราชนิพนธ์ “ไกลบ้าน” ของรัชกาลที่ 5) จะใช้ “การเดิน” เพื่อออกกำลังกายเป็นหลัก อย่างไรก็ตามด้วยบริบทของสังคมที่ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม นำมาสู่การรับรู้เรื่องมิติของเวลาที่เปลี่ยนแปลงจากการเชิดชู “ความช้า” มาสู่การยอมรับ “ความเร็ว” สถาบันกษัตริย์ได้ยอมรับความคิดทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์มากขึ้น นำมาสู่วาทกรรมการออกกำลังกายด้วยการวิ่งของสถาบันชั้นสูง แต่การวิ่งดังกล่าวไม่ใช่การวิ่งในลักษณะของความสมบุกสมบันหรือมีมิติทางความเร็วจนเสียภาพลักษณ์ความสง่างามจนเกินไปนัก

สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล โดยมากจะเชื่อมโยงกับการเป็นสถาบันทางภาษาและ ศิลปวัฒนธรรม โดยผลิตวาทกรรมผ่านหนังสือและตำราเชิงประสบการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิ่ง โดยมีลักษณะของการเป็นคู่มือที่บอกเล่าวิธีการวิ่งที่ถูกต้องและถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการวิ่ง โดยเน้นไปยังขั้นตอน วิธีการ และตัวเลขต่างๆ ในการชักซ้อมเตรียมเพื่อวิ่งให้ได้สุขภาพที่ดี ดัง ปรากฏให้เห็นในกรณีของคู่มือการวิ่งซึ่งมีชื่อเสียงในเมืองไทย เป็นผลงานการเขียนของ นพ.อุดม ศิลป์ ศรีแสงงาม (2527) และ นพ.กฤษฎา บานชื่น (2528) อย่างไรก็ตาม สำหรับข้อมูลดังกล่าวนี้ แม้ว่าจะเป็นเอกชนและปัจเจกบุคคลที่เขียนหนังสือในนามส่วนตัว แต่ก็มีลักษณะของการได้รับการหนุนหลังจากสถาบันทางการแพทย์ (อัตวิสัยของผู้พูดคือ เป็นนายแพทย์)

สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ คือสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดในยุคนี้ ซึ่งสร้าง เครือข่ายวาทกรรม (Chain relation) กับสถาบันอื่นๆ ดังจะเห็นจากกระแสการสร้างเสริมสุขภาพ โดยทำงานร่วมกับหลายสถาบัน อาทิ สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล และ สถาบันการศึกษา ใน แ่งของการสอดแทรกเนื้อหาซึ่งเป็นเหตุเป็นผลและมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์รองรับ โดยจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ ทำให้พบว่า สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์สร้างวาทกรรมเกี่ยวกับการ วิ่งในยุคนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งปรากฏให้เห็นในแง่ของหลักฐานทางเอกสาร อาทิ เนื้อหาข้อความ เกี่ยวกับการวิ่งซึ่งโยงใยกับเรื่องสุขภาพ หรือ หลักฐานในเชิงคำบอกเล่าจากผู้บริหารโภชนาการ อัน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพของหน่วยงานทางสาธารณสุข เพื่อโน้มน้าวให้คนหันมาวิ่ง เพื่อสุขภาพ (วิเศษฐ ชุนวิทยา, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน, 2557)

อย่างไรก็ตาม การเข้ามาของแนวคิดทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์นั้นก็มีการปะทะต่อสู้อัน ภายในใน ระหว่างความคิดดั้งเดิมก่อนหน้าที่มีวิธีการทางการแพทย์ซึ่งไม่แนะนำให้ออกกำลังกาย (ใช้วิธีการทานยาและอาหาร) กับวิธีการซึ่งแนะนำให้ออกกำลังกาย อันเป็นแนวคิดใหม่ในยุคนี้ ซึ่งผลปรากฏว่าแนวคิดด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้รับการตอบรับผ่านประเภทวาทกรรม แสดงตัวอย่าง (เช่น จากนายแพทย์กฤษฎา และ นายแพทย์อุดมศิลป์) ว่าประสบความสำเร็จ อัน นำไปสู่วาทกรรมการวิ่งเพื่อสุขภาพที่เฟื่องฟูในเวลาต่อมา

สถาบันบันเทิง ผ่านภาพยนตร์ อาทิ ภาพยนตร์ที่บอกเล่าถึงเรื่องราวของนักกีฬาวิ่ง ทำให้ คนดูได้เห็นลักษณะของการวิ่งอย่างมีเหตุมีผล เป็นรูปธรรม ตามวาทกรรมวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ซึ่งอาจจะปรากฏค่อนข้างน้อย และจากการสืบค้นและวิเคราะห์ พบว่า สื่อภาพยนตร์ใน ยุคโบราณและยุควิทยาศาสตร์และการแพทย์ ไม่ได้แสดงออกถึงความหมายของการวิ่งที่

สอดคล้องไปกับวาทกรรมของยุคนั้นๆ ไปทั้งหมด และนับได้ว่าเป็นสื่อที่มักจะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอารมณ์ของมนุษย์ อยู่แล้วโดยธรรมชาติของสื่อ ดังนั้น สถาบันบันเทิงจึงไม่ได้มีบทบาทเชิงอำนาจมากมายนักในยุคของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์

สถาบันเศรษฐกิจ ผ่านผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจกีฬาและการออกกำลังกาย โดยสร้างวาทกรรมการวิ่งเพื่อสุขภาพ เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง อาทิ บริษัทผลิตรองเท้า Nike บริษัทประเภทอื่นที่อยากจัดงานเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร และบริษัทรับจัดงานวิ่งต่างๆ อีกทั้งรวมถึงการผนวกการประชาสัมพันธ์การวิ่งกับวิทยาศาสตร์การกีฬาโดยการจัด "มาราธอนคลินิก" เพื่อไขปัญหาการวิ่งให้แก่ผู้สนใจ โดย สงคราม ไกรสนธิ ซึ่งดำรงสถานะของผู้จัดงานวิ่งคนแรกๆ ของประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า

สมัยก่อนบริษัทอาดเนย์ประกันภัย อยากประชาสัมพันธ์องค์กร ก็เลยคิดจะจัดงานวิ่งเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย โดยไอเดียมาจากผมก่อน ตอนนั้นเดินผ่านสวนลุมพินี เห็นคนจ็อกกิ้งส่วนหนึ่ง และนั่งปิคนิคดื่มเหล้ากันอีกส่วน เลยอยากสร้างประเด็นสุขภาพขึ้นมาเพื่อโปรโมทบริษัทของเรา ตอนนั้นเป็นช่วงปี 2527-2528 และก็ได้อิทธิพลส่วนหนึ่งจากการเห็นฝรั่งจัดรายการวิ่งของสหประชาชาติ เมื่อปี 2525

(สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงสื่อประเภทอื่น อันได้แก่ ภาพยนตร์ ก็จะพบถึงมิติทางเศรษฐกิจในการวิ่ง ดังปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์เรื่อง อัศจรรย์ปัญญานิม (Forrest Gump) ซึ่งเข้าฉายในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2537 เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มผู้มีสติปัญญาด้อยกว่าผู้อื่น แต่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่หลายช่วง โดยเหตุการณ์ตอนหนึ่งเป็นช่วงที่ตัวละครสำคัญของเรื่อง ฟอเรสต์ กัมพ์ ได้รับรองเท้าวิ่งจาก เจนนี่ หญิงสาวที่เขาหมายปอง และจากนั้นก็ใส่ออกไปวิ่งระยะทางไกลทั่วสหรัฐอเมริกา โดยรองเท้าดังกล่าวนั้นติดยี่ห้อ Nike ในประเด็นดังกล่าวนี้ วาริน นิลศิริสุข (1 เมษายน 2558) ให้ความเห็นว่า น่าจะเป็นการ Tie in หรือโฆษณาแฝงในภาพยนตร์ ซึ่งถือว่าการผลิตความหมายของการวิ่งที่อิงกับสถาบันทางเศรษฐกิจ

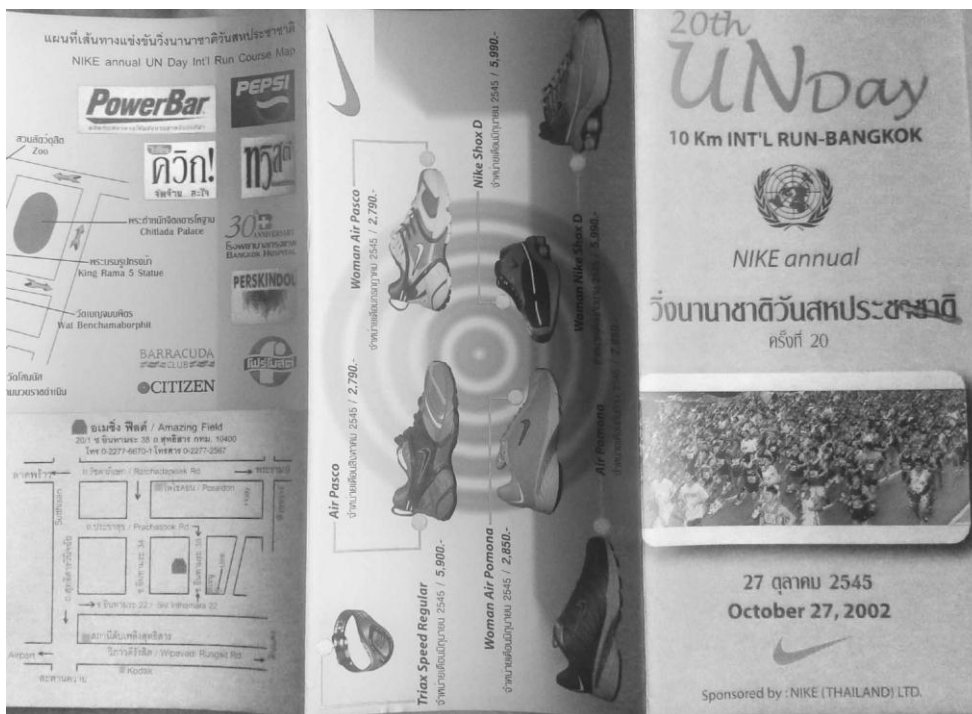
ไม่เพียงเท่านั้น บริษัท Nike ยังได้เข้ามาเป็นผู้สนับสนุนการจัดแข่งขันวิ่งในเมืองไทยเป็นเวลากว่าหลายปีอีกด้วย ดังหลักฐานให้เห็นเป็นภาพและเอกสารประชาสัมพันธ์ตั้งแต่ปี 2531 ถึง 2557 และการเข้ามาของสถาบันในทางเศรษฐกิจและสร้างวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์นี้มีส่วนสัมพันธ์กับการทำให้รองเท้าวิ่งของ Nike เป็นที่แพร่หลายในสังคมไทยไปพร้อมๆ กับกระแสความสนใจใน "รันนิ่งบูม" ครั้งแรก



ภาพที่ 20 การแข่งขันกรุงเทพมาราธอนในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งได้บริษัทผลิตรองเท้า Nike มาเป็นผู้สนับสนุน



ภาพที่ 21 และ ภาพที่ 22 แสดงการโฆษณาแฝงทางการค้าในภาพยนตร์เรื่อง Forrest Gump

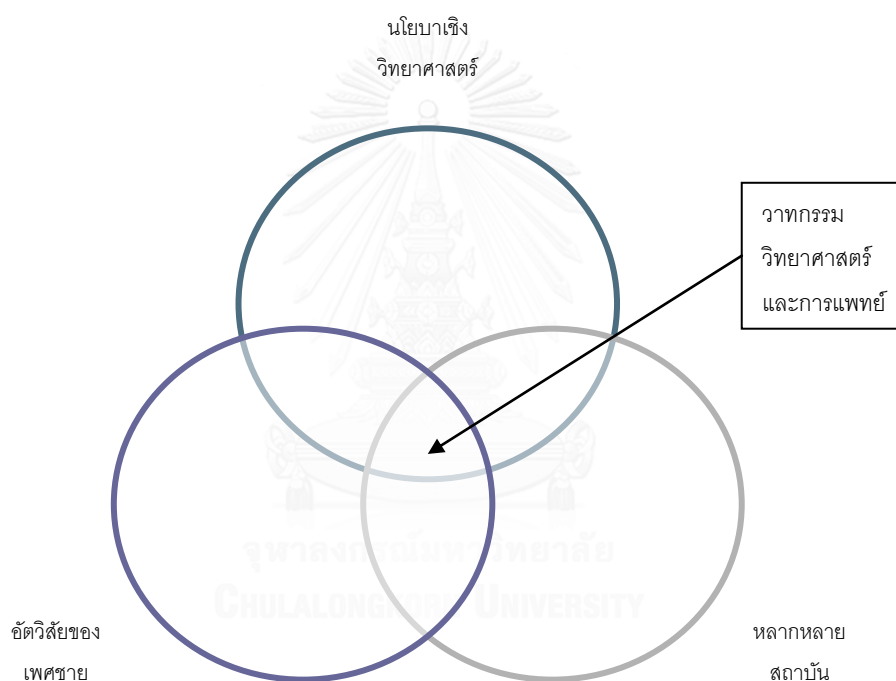


ภาพที่ 23 แสดงเอกสารประชาสัมพันธ์งานวิ่งซึ่งมีบริษัท Nike เป็นผู้ให้การสนับสนุน

ตามที่กล่าวมา กรณีของรองเท้าไนกี้กับการวิ่งได้แสดงให้เห็นว่า สถาบันเศรษฐกิจซึ่งดำรงอยู่ภายใต้ระบบความคิดแบบทุนนิยม (Capitalism) บริโภคนิยม (Consumerism) ได้เข้ามามีส่วนในการสร้างความหมายของการวิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงในแง่ของผลประโยชน์ (Interest) ทำให้การเกิดผลิตความหมายเกี่ยวกับการวิ่งในทางบวก และส่งผลต่อการบริโภคอุปกรณ์ทางการกีฬา เช่น เสื้อและกางเกงสำหรับวิ่ง รองเท้าสำหรับวิ่ง ไปจนถึงธุรกิจต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับงานวิ่งแข่งขัน ขณะเดียวกัน มิติทางเศรษฐกิจของการค้าขายยังไปสัมพันธ์กับมิติของเศรษฐกิจในแง่ของการทำงานและเวลาว่าง ซึ่งผลจากการผลิตแบบเข้มข้นในยุคอุตสาหกรรมได้ทำให้เกิดความหมายของการพักผ่อนและการใช้เวลาว่าง อันนำไปสู่ กิจกรรมอบายมุขและกิจกรรมทางการกีฬา ซึ่งผลพวงจากส่วนแรกนั้นได้ทำให้ผู้คนหันมารักษาสภาพด้วยการวิ่งออกกำลังกาย

ในอีกมิติของปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive practice) คือการวิเคราะห์ อัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) ซึ่งพบว่า ผู้สร้างวาทกรรมการวิ่งในยุควิทยาศาสตร์และการแพทย์นี้ โดยส่วน

ใหญ่เป็นชนชั้นกลางในเมืองไทย และจากการสืบค้นนั้นผู้ผลิตวาทกรรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ดังนั้น มิตินิยามทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้หลักเหตุผลนั้นมีความสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมที่มองผู้ชายว่าจะต้องเข้มแข็งและไม่แสดงอารมณ์ ขณะเดียวกัน มายาคติที่ครอบงำสังคมไทยเอาไว้ว่าเพศหญิงคือเพศที่แสดงออกทางอารมณ์เป็นหลัก (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, ออนไลน์) เมื่อเป็นเช่นนี้ อคติร้ายผู้พูดที่เป็นชายและเป็นชนชั้นกลาง จึงทำให้เนื้อหาของวาทกรรมการวิง แสดงถึงความเข้มแข็งและตรวจวัดได้ในเชิงตรรกะวิทยาศาสตร์ รวมทั้งยุคสมัยในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 ไล่มาจนถึงไม่กี่สิบปีหลังมานี้ ผู้ชายยังถูกคาดหวังให้เก็บงำความรู้สึกตามแบบฉบับของชายโบราณ ที่ไม่แสดงอารมณ์ความรู้สึกให้มากนัก¹⁸



ภาพที่ 24 แสดงความเชื่อมโยงของกลไกทางการผลิตวาทกรรมในยุควิทยาศาสตร์และการแพทย์

¹⁸ ดังเช่นที่ปรากฏในเพลงของ นครินทร์ กิ่งศักดิ์ ชื่อเพลง “ผู้ชายร้องไห้” เมื่อปี พ.ศ. 2542 ที่มีเนื้อร้องว่า “ผู้ชายร้องไห้ น่าอาย ที่พุ่มพวยขนาดนั้น”

2.2 มิติผู้บริโภค

จากข้อมูลของการผลิตวาทกรรมและสถาบัน พบว่า กระแสรักสุขภาพไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน หากแต่เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ผ่านการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพแก่ประชาชน ซึ่งนำไปสู่การออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่อยู่ในยุคเปลี่ยนผ่านวาทกรรมเข้าสู่วิทยาศาสตร์และการแพทย์ จะพบว่าวาทกรรมดังกล่าวมีผลผลักดันให้คนในสังคมไทยจำนวนไม่น้อยหันมาวิ่งเพื่อสุขภาพ และจากการสืบสาวทางประวัติศาสตร์ก็พบว่า เมืองไทยเคยเกิดกระแสการวิ่งออกกำลังกายมาแล้ว โดยถูกเรียกว่า "ยุครันนิ่งบูม" ในช่วงพ.ศ. 2530 ตามที่มีบันทึกเอาไว้ว่า

ว่ากันว่าจุดเริ่มต้นของชมรมวิ่งในประเทศไทยเกิดขึ้นราวปี พ.ศ. 2530 การจัดงานวิ่งมาราธอนครั้งใหญ่เพื่อเปิดสะพานพระราม 9 ในปีนั้นมีคนเข้าร่วมวิ่งมหาศาล คนรักการวิ่งเพิ่มจำนวนขึ้นมากจนเกิดเป็นยุคที่เรียกกันว่า "รันนิ่งบูม (นิตยสาร a day, มิถุนายน 2557)

การวิ่งเป็นกระแสนิยมวูบวาบเป็นพักๆ ในบ้านเรา มันเคยบูมเมื่อ 2 ทศวรรษก่อน พร้อมกับเทรนด์การรักษาสุขภาพแบบทางเลือก เช่น การรำกระบอง ฝึกไทเก๊ก และ อาหารชีวจิต

(มนตรี บุญสัตย์ 2557)

วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ยังได้รับการยืนยันจากผู้อาวุโสซึ่งผ่านยุคสมัยต่างๆ ของการวิ่งในเมืองไทย ว่าในยุคสมัยหนึ่งนั้น วาทกรรมสุขภาพคือวาทกรรมหลักของสังคมไทยและยังผลให้ผู้คนหันมาวิ่งกันจำนวนมาก โดยจุดหักเหสำคัญคือ ปัญหาด้านสุขภาพของคนที่มีภาวะตีบหลังและสูบบุหรี่ และรวมถึงการณรงค์ด้านสุขภาพของสถาบันที่เกี่ยวข้อง สาธารณสุข โดยกรณีดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงการปะทะกันทางอำนาจใน 2 ระดับ อันได้แก่ 1) อำนาจระหว่างสถาบันรัฐในยุคโบราณที่ให้ความหมายการวิ่งในทางลบ กับ อำนาจกับสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่ให้ความหมายในเชิงบวก และ 2) อำนาจระหว่างสถาบันทางการแพทย์ที่ให้ความหมายการวิ่งในทางลบ ปะทะกับ สถาบันทางการแพทย์ยุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงจนผู้คนต้องการเยียวยาสุขภาพตนเอง ทำให้วาทกรรมอย่างหลังได้รับความนิยมมากกว่า

สมัยก่อนเวลาที่คนมาวิ่ง ส่วนหนึ่งก็ชอบเอง แต่อีกส่วนหนึ่งมาเพราะมี
ปัญหาสุขภาพ เอาแต่กินเหล้าสูบบุหรี่ หมอบอกให้มาออกกำลังกาย ให้มาวิ่ง ก็
เลยกลายเป็นนักวิ่งเพื่อสุขภาพ

(วิเศษฐ ชูวิทยา, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2557)

2.3 มิติด้านช่องทางเผยแพร่

แม้ว่าโดยปกติแล้ว สื่อประชาสัมพันธ์ของทางการ ที่ผลิตมาจากหน่วยงานของรัฐ อาทิ
แบบเรียนสุขศึกษา พลศึกษา หรือ เอกสารทางด้านสุขภาพ อาจจะไม่ใช่อะไรที่ได้รับความนิยม
มากนักในยุคใหม่ แต่ในยุคอดีตที่สื่อยังมีช่องทางจำกัดกว่าปัจจุบัน เอกสารหรือคู่มือต่างๆ
ล้วนมีความสำคัญและน่าเชื่อถือจนกลายเป็นช่องทางหลักที่มีอิทธิพลต่อผู้คน ขณะเดียวกัน การ
ผลิตหนังสือออกมาในปริมาณที่ไม่ได้มากมายเหมือนปัจจุบัน ทำให้หนังสือคู่มือให้ความรู้เกี่ยวกับ
การวิ่งโดยภาคเอกชน อาทิ หนังสือ วิ่งสู่ชีวิตใหม่, คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ, วิ่งในไทย และ วิ่งในไทย 2
ได้รับความนิยมและถูกพูดถึงพอสมควร

สื่อสมัยก่อนมีน้อย หนังสือพิมพ์ไม่กี่ฉบับ สถานีวิทยุก็มีให้ฟังไม่มาก ชาว
ทีวีก็ดูน้อย ไม่ได้มีให้ดูตลอดเวลาเหมือนปัจจุบันนี้ แล้วส่วนใหญ่รัฐบาลเค้าก็ดูแล
ควบคุมอยู่

(นคร วีระประวัติ, สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2558)

แต่สื่ออีกอย่างที่ไม่ควรมองข้าม ได้แก่ สื่อบุคคล นั่นคือคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็น
ผลพวงมาจากสถาบันที่ผลิตวาทกรรม อาทิ แพทย์ หรือ เจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข ซึ่งผลิต
วาทกรรมด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ทำให้เกิดการไหลเวียนของวาท
กรรมการวิ่งในเชิงวิทยาศาสตร์ในยุคดังกล่าว และยังรวมไปถึงการบอกต่อๆ ในหมู่ประชาชนอีก
ด้วย ในฐานะข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพ

ในยุคอดีตนั้น ข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพหรือโครงการต่างๆด้านสุขภาพนามัย
ก็ล้วนมาจากภาครัฐ อย่างเช่น กระทรวงสาธารณสุข โดยมีความร่วมมือจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย แต่บางที่การที่ภาครัฐควบคุมก็ทำให้สารไม่

หลากหลาย และคนที่เข้ามาร่วมโครงการส่วนหนึ่งก็เพราะถูกเกณฑ์มา อย่างเช่นการเกณฑ์นักเรียนมาร่วมงานต่างๆ

(ฉัตรชัย จันทศรี, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2558)

3. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อสืบย้อนไปในเชิงกรอบนโยบายระดับประเทศจากอดีต จะพบว่าความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เป็นต้นมา โดยแบ่งออกเป็น 3 เส้นทางใหญ่ อันได้แก่ 1) กรอบนโยบายด้านอุตสาหกรรม 2) กรอบนโยบายด้านสาธารณสุข และ 3) กรอบนโยบายด้านการศึกษา

ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504) ได้ระบุถึง การวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์เอาไว้ว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย เพื่อก้าวไปสู่ประเทศที่มีความพัฒนา ดังปรากฏว่า

งานวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นกิจการที่จำเป็นเพื่อทดสอบมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าอุตสาหกรรม และค้นหาวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ทางอุตสาหกรรมให้ได้ผลมากขึ้น

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 , 2504: 49)

เช่นเดียวกับแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสาธารณสุข ซึ่งได้มีการอ้างเหตุว่าประชากรของประเทศเป็นกำลังสำคัญอย่างหนึ่งในพัฒนาการเศรษฐกิจ การเศรษฐกิจจะเจริญก้าวหน้าไปได้ ต้องอาศัยประชากรที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ แม้เนื้อความในนโยบายดังกล่าวนั้นไม่ได้อ้างถึงการกีฬาหรือการออกกำลังกาย แต่จะเน้นไปยังเรื่องป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ แต่ก็ถือเป็นแนวทางแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง โดยส่งเสริมอนามัยเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และขยายบริการอนามัยแก่ประชาชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการปราบปรามและป้องกันโรค ซึ่งบั่นทอนสุขภาพและชีวิตของประชาชน เช่น โรคระบาด และโรคติดต่ออื่นๆ

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1, 2504: 66)

นอกจากนี้ ในกรอบนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งถือว่าสะท้อนให้เห็นถึงการเข้ามาของแนวความคิดแบบวิทยาศาสตร์มากที่สุด ได้ถูกระบุเอาไว้ถึง โครงการปรับปรุงการศึกษาในประเทศไทย และมุ่งเน้นไปยังแนวทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ซึ่งน่าจะส่งผลต่อวิถีคิดของคนในสังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น

โครงการปรับปรุงและขยายการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยแขนงวิศวกรรม เกษตรกรรม และแพทยศาสตร์ เป็นต้น รวมทั้งโครงการปรับปรุงและขยายแขนงวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นรากฐานของการศึกษามหาวิทยาลัยแขนงอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ลำดับก่อนหลังและการเน้นหนักในแต่ละโครงการ จะได้พิจารณาตามความ จำเป็นและความเหมาะสมเป็นภาคๆ ไป

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1, 2504: 179)

แนวคิดที่เน้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างสังคมไทย ยังดำเนินต่อไปใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ. 2510 - 2514) ซึ่งถึงขั้นระบุในเชิงสัดส่วนและปริมาณของการเรียนการสอน อันได้แก่

ขยายการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นในสาขาวิชาต่างๆ ลดหลั่นไปตามความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความต้องการกำลังคนระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ ที่จัดว่าสำคัญ เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น รัฐจะสนับสนุนในการยกระดับมาตรฐานการอุดมศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสให้บริการทางวิชาการแก่สังคมมากขึ้น เพื่อที่จะให้บริการนี้กระจายไปได้ทั่วทั้งประเทศ จะตั้งและขยายมหาวิทยาลัยในภาคต่างๆ ส่วนในด้านสังคมศาสตร์สาขาต่างๆ นั้น ปริมาณนักศึกษาจะเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำกว่าสาขาวิทยาศาสตร์

(แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2, 2510: น.242)

และกระบวนทัศน์ดังกล่าวยังสืบเนื่องไปยัง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515– 2519) ความว่า

แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สาม ซึ่งได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ระยะที่หนึ่งและสอง นอกจากพยายามหาทางแก้ปัญหาต่างๆ แล้ว ยังได้เน้นหนักในด้านการเตรียมประเทศชาติให้พร้อมที่จะย่างเข้าสู่ยุควิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังอีกด้วย

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3, 2515, 394 - 395)

ดังนั้น เมื่อสรุปในแง่ของปรากฏการณ์ทางสังคม จะพบว่ากรณีที่สังคมไทยก้าวสู่สังคมที่มีหลักคิดแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์มากยิ่งขึ้น ทำให้สถาบันซึ่งมีอำนาจทั้งการให้ความรู้ อาทิ มหาวิทยาลัย สถาบันทางเศรษฐกิจ อาทิ บริษัทผลิตุอุปกรณ์กีฬา ใช้วาทกรรมดังกล่าวมาสนับสนุนการวิ่งให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ผลพวงจากยุคของการใช้ชีวิตไปตามวิถีปกติและหาความสนุกสำราญ ตามหลักฐานจากอดีต ได้ยังผลต่อเนื่องในแง่ของสุขภาพของประชาชน อาทิ ผลกระทบจาก “ยุคโก๋หลังวัง”¹⁹ นำพาให้ประชาชนที่ละเลยสุขภาพ เริ่มพบผลร้ายจากร่างกายที่ได้รับผลกระทบจากอบายมุข และทำให้ตกทอดสู่สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่ต้องเข้ามาจัดการปัญหาดังกล่าว (สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 2557)

นอกจากนี้ ในแง่ของการเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมซึ่งมีมิติทางการทำงานที่เข้มข้นกว่าแต่ก่อน ยังผลให้ประชาชนจำนวนหนึ่งเริ่มเห็นถึงปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย (สรัญญา พานิชย์กุล, 2542: 139) และความต้องการที่ใช้เวลาว่างที่ทำให้ร่างกายแข็งแรงมากยิ่งขึ้น การได้รับข้อมูลและตัวอย่างเกี่ยวกับการวิ่ง พร้อมด้วยหลักฐานและเหตุผลที่ทำให้การวิ่งมีคุณประโยชน์ ก็กลายเป็นกระแสทางสังคมอีกทางหนึ่ง

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงการวิ่งกับชนชั้น และการวิ่งกับสถาบันทางศาสนาและความเชื่อ จะพบว่าชนชั้นล่างนั้นแม้จะได้รับผลกระทบจากความคิดทางวิทยาศาสตร์และกระแสพัฒนาทางอุตสาหกรรมในสังคม แต่เนื่องด้วยวิถีคิดเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง (Leisure) นั้นทำให้

¹⁹ ปลายพุทธศตวรรษที่ 24 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 เป็นช่วงเวลาที่กระแสของ “จิ๊กโก๋” หรือวัยรุ่นที่มีลักษณะอันธพาลและนิยมการใช้ชีวิตเสเพลในแถบพระนคร ได้รับความนิยมในสังคมไทย ดังปรากฏให้เห็น ภาพยนตร์เรื่อง 2499 อันธพาลครองเมือง (พ.ศ.2540)

การออกกำลังกายด้วยการวิ่งถูกมองว่าเป็นการใช้แรงงานเพิ่มเติมหลังจากการทำงานที่ใช้แรงงานเพื่อการทำมาหากินไปก่อนหน้าแล้ว ดังนั้น มิติทางเศรษฐกิจจึงเข้ามากำกับวิธีการคิดเกี่ยวกับการออกกำลังกายใน 2 ลักษณะ อันได้แก่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจทำให้ชนชั้นกลางรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ในขณะที่เดียวกัน ชนชั้นล่างพบว่าการทำงานตามบริบททางเศรษฐกิจจะทำให้ร่างกายต้องการพักผ่อน จึงไม่เลือกออกกำลังกายด้วยการวิ่งมากนัก

สำหรับสถาบันทางศาสนา แม้ว่าสังคมจะดำเนินไปตามวิถีคิดทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น และทำให้การออกกำลังกายเป็นวิถีทางของการรักษาสุขภาพ แต่สถาบันทางศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาพุทธยังคงดำเนินตามวินัยสงฆ์ อันได้แก่ พระไตรปิฎก ที่ข้อบัญญัตินั้นไม่ได้เอื้อต่อการวิ่งออกกำลังกาย หากแต่เริ่มมีร่องรอยของการต่อสู้ทางด้านความหมายเกิดขึ้นบ้างแล้วและจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคถัดไป นั่นคือ การวิ่งเข้ามารวมกับมิติทางศาสนาในรูปแบบของการวิ่งเพื่อการกุศล อันจะได้กล่าวถึงในยุคสมัยถัดไป

ในแง่ของ “เวลาและสถานที่” (Time and Space) กับวาทกรรมการวิ่งในยุคนี้ จะพบว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงด้านมิติเวลามีส่วนสำคัญในวาทกรรมการวิ่ง กล่าวคือ เมื่อสังคมเร่งรัดการผลิตด้วยการทำงานแบบเข้มข้น และผลักดันให้ผู้คนทุกชนชั้นเข้าสู่วงจรของการค้า มิติทางด้านเวลาของทุกชนชั้นจึงถูกสลายให้มารวมกันเป็นแบบเดียว นั่นคือ เวลาเป็นสิ่งมีค่า การเร่งรีบด้านเวลาดังกล่าวนำไปสู่การรับรู้และให้คุณค่ากับการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรีบถูกมองในเชิงบวกมากขึ้น การวิ่งจึงถูกนำไปสร้าง ความหมายในทางสร้างสรรค์ และเมื่อปะทะกับมิติด้านสถานที่ในเมืองใหญ่ซึ่งมีการกำเนิดขึ้นของ “ชนชั้นกลางในเมือง” ทำให้เกิดลักษณะของวิถีชีวิตแบบหนึ่งของคนกลุ่มหนึ่งซึ่งได้ผนวกการวิ่งเข้าไปเป็นหนึ่งในการใช้เวลาว่างด้วย

ตารางที่ 12 สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ่ง "การวิ่งภายใต้หลักคิดแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์"

การวิเคราะห์วาทกรรม	การวิ่งภายใต้หลักคิดแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์
1. ตัวบท	
1.1 ประเภทเนื้อหา	
1.1.1 กิจกรรมในชีวิตประจำวัน	การวิ่งถูกบัญญัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีการบรรยายขยายความโดยใช้การพรรณนามีลักษณะเป็นเหตุเป็นผลแบบวิทยาศาสตร์
1.1.2 ส่วนหนึ่งของกีฬาชนิดอื่น	การกล่าวถึงการวิ่งในฐานะองค์ประกอบของกีฬาชนิดอื่นไม่ได้ถูกยกระดับให้มีความสำคัญแต่อย่างใด
1.1.3 การวิ่งเป็นกีฬา	มีการนิยามการวิ่งในฐานะกีฬาอย่างชัดเจน โดยอาศัยวิธีการอธิบายในแบบวิทยาศาสตร์ มีลักษณะที่เป็นรูปแบบ มีตัวเลขบ่งชี้
1.1.4 การวิ่งเป็นการออกกำลังกาย	การวิ่งคือการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ปรากฏในคู่มือการดูแลรักษาสุขภาพ เพื่อชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี (พบมากที่สุด)
1.2 ประเภทวาทกรรม	
1.2.1 การอธิบาย	การอธิบายส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผลดีของการวิ่งในเชิงการแพทย์ และ ลำดับขั้นตอนในการฝึกฝนตนเองให้สามารถวิ่งเพื่อสุขภาพที่ดี
1.2.2 การยกตัวอย่าง	การยกตัวอย่างถือเป็นสิ่งสำคัญในวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เพราะถือเป็นการนำเอาแนวคิดหรือปรัชญามานำเสนอให้เห็นอย่างเป็นทางการชัดเจน
1.2.3 การเปรียบเทียบ	คู่เปรียบเทียบได้ 2 แนวทาง คือ 1) เปรียบให้เห็นการวิ่งในวาทกรรมวิทยาศาสตร์ โดยใช้อีกสิ่งหนึ่งมาช่วยในการเปรียบเทียบและอธิบาย และ 2) เปรียบให้เห็นถึงการวิ่งว่าเป็นวิทยาศาสตร์ โดยเทียบกับสิ่งที่มีลักษณะไม่ผ่านการพิสูจน์ ไม่มีข้อมูล เหตุผล หรือสถิติตัวเลขรองรับ
1.2.4 การสั่งสอน	การสั่งสอนนี้เป็นได้ทั้งในแง่ของคุณประโยชน์จากการวิ่ง หรือ

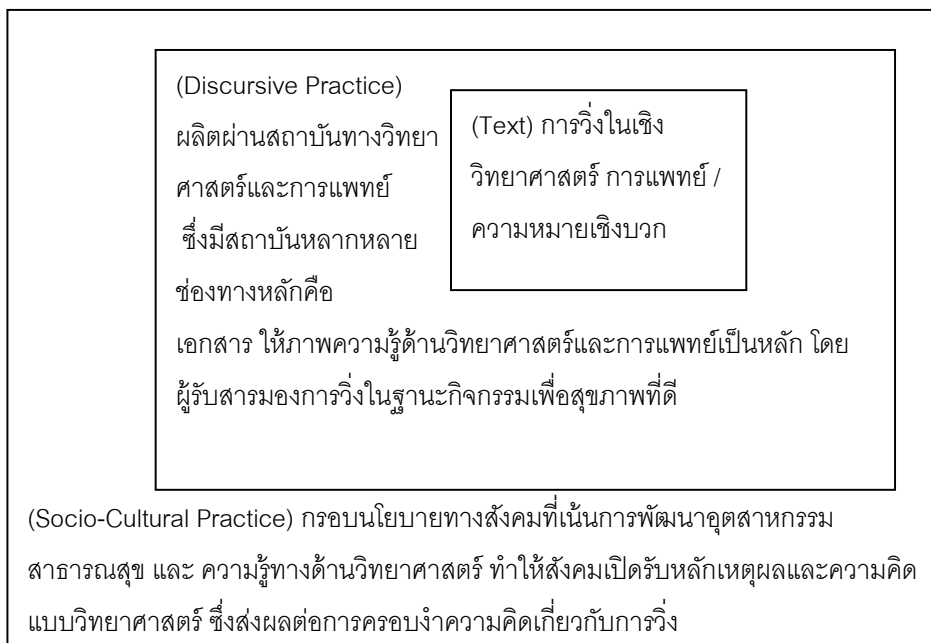
	ลักษณะเชิงเทคนิคของการวิ่ง
1.2.5 การโต้แย้งต่อสู้	การให้ข้อมูลที่ปฏิเสธบางแนวคิดที่ผู้เขียนไม่เห็นด้วย อาทิ เมื่อมีคนกล่าวถึงการวิ่งที่เป็นเพียงความเชื่ออันไม่ถูกต้อง จึงมีผู้ใช้วารกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาโต้แย้ง
1.2.6 การสาธิต	ภาพยนตร์เรื่อง Chariots of fire ซึ่งเข้ามาฉายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2530 ถือเป็น การสาธิตวิธีการวิ่งที่ถูกต้อง การฝึกฝนร่างกายอย่างเป็นขั้นตอน
1.3 ประเภทสื่อ	
1.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์	<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา อันได้แก่ แบบเรียนต่างๆ อาทิ แบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ แบบเรียนวิชาสุขศึกษา - สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย อันได้แก่ ราชกิจจานุเบกษา - สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษา อันได้แก่ วรรณคดีและวรรณกรรมต่างๆ และ พจนานุกรม - สิ่งพิมพ์ของเอกชนและปัจเจกบุคคล อันได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการวิ่งจากผู้เขียนทั่วไป - สิ่งพิมพ์ของสถาบันศาสนาและความเชื่อ อันได้แก่ พระไตรปิฎก
1.3.2 สื่อภาพยนตร์	<ul style="list-style-type: none"> - มีทั้งของไทยและต่างประเทศ วากรรมการวิ่งจะปรากฏอย่างเด่นชัดผ่านการตั้งชื่อเรื่อง และความหมายของการวิ่งที่ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ต้องการสื่อ - การวิ่งในสื่อภาพยนตร์ มีลักษณะที่หลากหลาย รวมถึงภาพยนตร์ที่สร้างวารกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในการวิ่งอย่าง Chariots of Fire (พ.ศ.2530)
2. ภาคปฏิบัติการวารกรรม	
2.1 มิติของผู้ผลิต	สถาบันที่ทำการผลิตความหมายวารกรรมของการวิ่ง เป็นสถาบันที่มีลักษณะเป็นทางการผสมกับเอกชน ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันกฎหมาย สถาบันสื่อมวลชน สถาบันทางศิลปวัฒนธรรม สถาบันทางศาสนาและความเชื่อ ตลอดจน

	สถาบันทางเศรษฐกิจ
2.2 มิติของผู้บริโภค	บุคคลทั่วไปปรับความหมายของการวิ่งจากสถาบันที่ผลิต โดยเน้นไปยังความหมายของการวิ่งในฐานะวิทยาศาสตร์การกีฬา และการแพทย์ เช่น การใช้เวลาว่างออกกำลังกาย
2.3 มิติช่องทางการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารหรือคู่มือต่างๆ เป็นช่องทางหลักที่ผู้คนสนใจ หนังสือคู่มือให้ความรู้เกี่ยวกับการวิ่งโดยภาคเอกชน อาทิ หนังสือ วิ่งสู่ชีวิตใหม่, คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ, วิ่งในไทย และ วิ่งในไทย 2 ได้รับความนิยมและถูกพูดถึงพอสมควร - สื่อบุคคล ได้แก่ คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผลพวงมาจากสถาบันที่ผลิตวาทกรรม อาทิ แพทย์ หรือ เจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข
3. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม	แม้สังคมไทยไม่ใช่สังคมกีฬา หากเป็นสังคมที่เน้นวัฒนธรรมประเพณี แต่บริบทของความต้องการสุขภาพที่ดี ก็ทำให้การวิ่งในเชิงสุขภาพ การเฝ้าระวังรักษา ได้รับความนิยมนิยม

ตารางที่ 13 การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ่งในยุคเปลี่ยนผ่าน

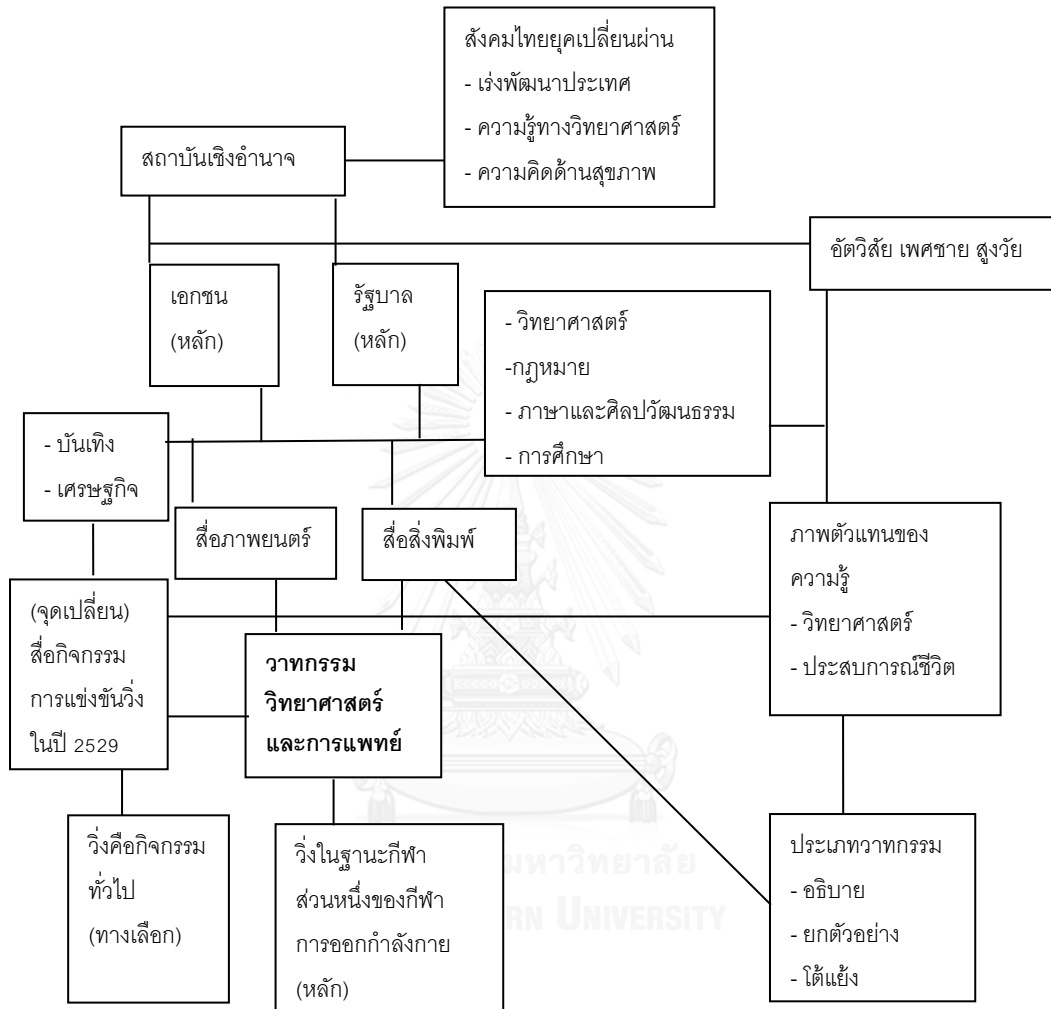
กลุ่มวาทกรรม/ รายการ	สถาบันอำนาจ และสื่อของ สถาบันที่สำคัญ	ปฏิบัติการทางอำนาจ	ผลลัพธ์จากการ ปะทะ
ความหมายใน ท ำ ง บ วก (ส่งเสริมการวิ่ง)	<ul style="list-style-type: none"> -ราชกิจจานุเบกษาของสถาบันทางกฎหมาย -ว รร ณ ก ร ร ม แ ล ะ พจนานุกรมของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม - แ บ บ เ รี ย น ข อ ง สถาบันการศึกษา -หนังสือพิมพ์ของสถาบัน 	ความหมายด้านบวกของการวิ่งถูกนำเสนอผ่านสถาบันทางอำนาจและสื่อของสถาบัน ซึ่งอ้างอิงกับความรู้ในทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยปะทะต่อสู้กับความรู้ทางการวิ่งใน แ ง่ ล บ อ น ไ ต้ แ ก่	ความหมายของการวิ่งถูกสร้างให้มี ค ว า ม หล า ก หล า ย ครอบคลุมถึงการกีฬาและการออกกำลังกาย และเป็นไปในแง่บวก

<p>ความหมาย ในทางลบ (ปิด กั้นการวิ่ง)</p>	<p>เอกชน -หนังสือพ็อคเก็ตบุ๊กของ สถาบันเอกชน -เอกสารที่ผลิตจากสถาบัน ทางการแพทย์ยุคใหม่ -เอกสารของสถาบันทาง เศรษฐกิจ -ภาพยนตร์ของเอกชน -พระไตรปิฎกของสถาบัน ศาสนาและความเชื่อ -เอกสารที่ผลิตจากสถาบัน ทางการแพทย์ยุคเก่า -ภาพยนตร์ของเอกชน</p>	<p>บทบัญญัติทางศาสนาพุทธ ว่าด้วยกิริยาอาการและ ความรู้ทางการแพทย์ในอีก สายที่เน้นการรักษาโรค และพักผ่อน แต่สำหรับ กรณีสถาบันทางศาสนา ไม่ได้ต่อต้านการวิ่งเสีย ทีเดียวเนื่องจากเกิดการ ควบรวมการวิ่งเข้ากับ ศาสนาด้วยแนวทาง “วิ่ง เพื่อการกุศล”</p>	<p>โดยส่วนใหญ่ โดย เน้นไปยังการวิ่ง เพื่อสุขภาพที่ดี ตามหลักการทาง วิทยาศาสตร์</p>
---	---	--	--



ภาพที่ 25 วาทกรรม "การวิ่งในฐานะวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์" ในกรอบการวิเคราะห์
แบบ Fairclough





ภาพที่ 26 ความเชื่อมโยง ในแบบวงศาวินิยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิ่งในฐานะวาทกรรม วิทยาศาสตร์และการแพทย์

ยุคสมัยใหม่: วาทกรรมผสมผสาน และ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่ง

การเปลี่ยนผ่านจากยุคความทรมานวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เข้าสู่ยุคความทรมานผสมผสาน และวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นแบบขาดช่วงขาดตอนหรือตัดขาดจากกันโดยสิ้นเชิง ในทางตรงกันข้าม วาทกรรมทั้งสองชุดนี้ดำรงอยู่ในลักษณะซ้อนเหลื่อมทั้งในยุคเปลี่ยนผ่านและในยุคสมัยใหม่ด้วยกันเสมอมา ความแตกต่างอยู่ตรงที่ลักษณะของการเผยตัวจนกลายเป็นกระแสสังคมนั้นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ในยุคสมัยใหม่นี้ ลักษณะของการเป็นวาทกรรมวิ่งกระแสหลัก (Dominant) และวาทกรรมวิ่งทางเลือก (Alternative) นั้นพัวพันกัน อันเป็นผลมาจากการปะทะ ต่อบรอง และส่งเสริมในเชิงอำนาจอย่างสลับซับซ้อน

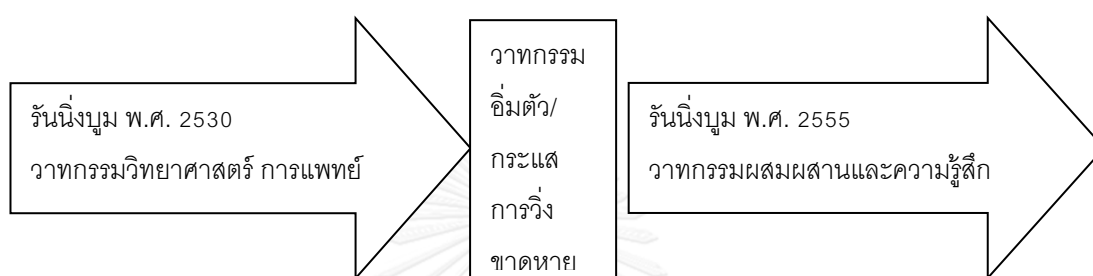
จากเดิมนั้น กรอบเวลาของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์อยู่ในช่วงหลัง พ.ศ.2500 เรื่อยมาจนเริ่มมาเด่นชัดขึ้นภายหลังจากปี พ.ศ. 2526 - พ.ศ.2529 ซึ่งการวิ่งออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้แพร่หลายในสังคมไทย วาทกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงวิถีคิดเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทย เรื่อยมาจนถึงช่วงปี พ.ศ. 2555 โดยสิ่งที่ถูกนับว่าเป็นชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้การวิ่งถูกนำเสนอด้วยวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ได้แก่ การปรากฏขึ้นของภาพยนตร์เรื่องดัง รัก7ปี ดี7หน ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2555

สื่อดังกล่าวมีลักษณะเป็นภาพยนตร์ขนาดยาวที่รวมภาพยนตร์ขนาดสั้นเอาไว้ 3 เรื่อง และหนึ่งในนั้น (ซึ่งถูกเรียงเป็นเรื่องสุดท้ายและมีความยาวมากที่สุด) ได้แก่เรื่องที่มีชื่อว่า "42.195"²⁰ อันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับหญิงสาววัยกลางคน ที่ได้พบกับหนุ่มวัยเด็กกว่า และพยายามสร้าง ความสนิทสนมด้วยการมาฝึกวิ่งมาราธอน ก่อนท้ายที่สุดจะพบว่าการวิ่งมาราธอนนั้นช่วยเยียวยา ชีวิตและจิตใจอันแตกสลายในอดีตของเธอได้

ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวนี้ นำแสดงโดย ผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียงอย่าง สุวัจน์ บุลกุล และ ดาราหนุ่มชาวไทยผู้มีชื่อเสียงโด่งดังไกลถึงประเทศเกาหลีอย่าง นิชคุณ หรือเวชกุล ซึ่งผลตอบรับของภาพยนตร์อยู่ในเกณฑ์ดีทั้งคำวิจารณ์และรายได้ โดยเฉพาะตอนที่มิเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งมาราธอนนี้มีการบรรยายและพรรณนาถึงการวิ่งมาราธอนอย่างละเอียด ตลอดจนเปิดโลกทัศน์ให้แก่คนดูว่ากีฬา/การออกกำลังกายชนิดนี้เป็นอย่างไร สิ่งที่ตามมาคือผู้คนเริ่มพูดถึงการวิ่งมาราธอนกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในมิติของการ "วิ่งเพื่อพบชีวิตใหม่" อันถือเป็นมิติทางอารมณ์ความรู้สึกที่ได้จากการบากบั่นทุ่มเทเพื่อการวิ่งมาราธอน

²⁰ ตัวเลขนี้คือระยะทางของการวิ่งแบบ "เต็มระยะมาราธอน" คือ 42.195 กิโลเมตร

ความนิยมดังกล่าวสอดคล้องประสานกับสภาพสังคมยุคใหม่ที่ตึงเครียดกดดัน ทำให้ผู้คนพบว่าการออกมาวิ่งนั้นช่วยบรรเทาความอัดอั้นดังกล่าวได้ และยิ่งอาจจะนำพาไปสู่ห้วงอารมณ์และความรู้สึกที่ดีงามของชีวิต จนกระทั่งการวิ่งออกกำลังกายนั้นโด่งดังในสังคมไทย และเกิดคำนิยามว่านี่คือ "รันนิ่งบูม" ครั้งใหม่ ที่เกิดขึ้นกับวงการวิ่ง โดยมีความแตกต่างจาก "รันนิ่งบูม" ในยุค พ.ศ.2530 ที่เน้นเรื่องวาทกรรมสุขภาพอันเป็นผลมาจากวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เพราะรันนิ่งบูมครั้งใหม่นี้มีการเสริมประเด็นอารมณ์และความรู้สึกเข้ามาด้วย



ภาพที่ 27 กรอบเวลาของ "รันนิ่งบูม" ในเมืองไทยทั้ง 2 ครั้งและวาทกรรมการวิ่งที่สนับสนุน

สำหรับกรณีของการเปลี่ยนผ่านยุคสมัยนั้น ส่วนสำคัญเกิดจากการที่สังคมไทยก้าวเข้าสู่ยุคของสังคมข้อมูลข่าวสาร อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร จนทำให้เกิดการไหลบ่าของวาทกรรมใหม่ๆ ดังนั้น หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้ผู้คนได้พบเห็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความหมายของการวิ่งในลักษณะที่แปลกใหม่และหลากหลายกว่าในยุคก่อนหน้า ทั้งยังนำไปสู่บทสรุปว่าบทบาทของช่องทางการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นอาจส่งผลต่อวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน

1. การวิเคราะห์ตัวบท

การวิเคราะห์ตัวบทของการวิ่งในสังคมไทยในยุคสมัยใหม่ สามารถพิจารณาได้ใน 3 ด้าน อันได้แก่ ประเภทเนื้อหา ประเภทวาทกรรม ประเภทสื่อ และ ภาพตัวแทนความรู้

1.1 ประเภทเนื้อหา

จำแนกตามลักษณะของการวิ่งได้ 4 มิติ คือ การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา การวิ่งในฐานะกีฬา และ การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

(1) การวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไป วาทกรรมกรวิ่งในยุคใหม่นี้ไม่เพียงจะโดดเด่นด้วยการปรากฏขึ้นของวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกเท่านั้น หากยังเป็นการย้อนกลับไปสำรวจการวิ่งในหลากหลายรูปแบบอีกด้วย ในกรณีของภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน แม้ว่าตัวละครจะพัฒนาการวิ่งของตนเองอย่างเป็นขั้นเป็นตอนในแบบวิทยาศาสตร์ แต่ภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพของการวิ่งว่าเสมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน และมีความคล้ายคลึงกับพิธีกรรมบางอย่างในชีวิตอีกด้วย ดังเช่น การที่ตัวละครนำฝ่ายชายมาชักซ้อมการวิ่งในสถานที่เดิมทุกวัน และหลบหลีกผู้คนที้อาจจะรู้จักกับญาติผู้ใหญ่ของตน

ขณะเดียวกัน เอกสารสิ่งพิมพ์จำนวนหนึ่งได้กลับมาสำรวจความหมายของการวิ่งว่าเป็นไปได้ในแง่ใดบ้าง โดย ในนิตยสาร a day ฉบับที่ 166 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 ได้นำเสนอเนื้อหาการวิ่งเป็นประเด็นหลัก และสำรวจความหมายของการวิ่งอย่างกว้างขวางและหลากหลายที่สุด จนพบว่าในฐานะกิจกรรมต่างๆ ไปนั้น การวิ่งเป็นได้มากมาย ตั้งแต่การวิ่งของเด็กและเยาวชนไปจนถึงการวิ่งในมิติซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อ อาทิ

"จิตวิญญาณการวิ่งอยู่ในตัวทุกคน"

"วิ่งเล่นและเรียนรู้"

"วิ่งเพื่อแก้บน"

"วิ่งเพื่อผจญภัย"

"วิ่งเพื่อสร้างงาน"

"วิ่งอย่างธรรมดา"

"วิ่งเรียบง่าย"

"วิ่งเสียสละ"



ภาพที่ 28 นิตยสาร a day ฉบับ Run พ.ศ. 2557

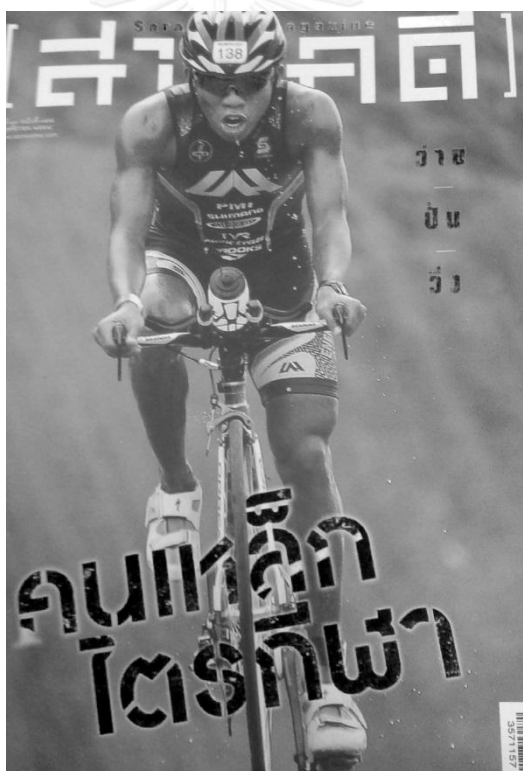
เมื่อพิจารณาถึงความหลากหลายของการวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไปแล้ว จะพบว่า ความหมายเหล่านี้ไม่ได้ดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยว หากแต่เกิดการปะทะประสานกับ ความหมายของการวิ่งในลักษณะอื่นๆ จนเกิดความหมายที่แปลกใหม่ขึ้นมา เช่น แต่เดิมมีการวิ่ง เพื่อออกกำลังกาย แต่ได้ปะทะกับความหมายของการแสวงหาความตื่นเต้นผจญภัย กลายเป็น การวิ่งที่ผสมผสานระหว่างการออกกำลังกายกับการผจญภัย จากตัวอย่างดังกล่าว ทำให้การวิ่ง นั้นมีมิติที่ทวีความซับซ้อนขึ้น กระทั่งความหมายของการวิ่งในฐานะกิจกรรมทั่วไปเหล่านี้เกิด ความหลากหลายที่สุดเท่าที่เคยมีการสำรวจและรวบรวมกันมาในสิ่งพิมพ์ของไทย

(2) การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา เมื่อสำรวจมิติทางความหมายของการวิ่งว่า ด้วยการเป็นส่วนหนึ่งของกีฬาชนิดอื่น อาจจะถูกกล่าวถึงบ้างแล้วในยุคสมัยก่อนหน้านี้ ขณะเดียวกัน มิติการวิ่งทางด้านอารมณ์ความรู้สึกก็ถูกกล่าวถึงอยู่บ้าง เพียงแต่ไม่ได้เด่นชัดมากนัก อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบัน ทั้งการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬาชนิดอื่นและการยึดโยงกับ ความหมายด้านอารมณ์ความรู้สึก ได้ถูกขบเน้นให้เด่นชัดมากขึ้น และยังเข้ามาประสาน ความหมายกันอีกด้วย ดังจะเห็นได้จาก นิตยสารสารคดี ประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ได้

นำเสนอบทความ "ไตรกีฬา ว่าย ปั่น วิ่ง" ซึ่งนำเสนอว่าการวิ่งเป็นส่วนหนึ่งของกีฬานี้ ทั้งยังได้เปิดมุมมองในด้านอารมณ์และความรู้สึกของการวิ่ง ว่าไม่ได้หมายความถึงเพียงการแข่งขันแพ้ชนะเท่านั้น แต่มันยังเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก และชีวิตอีกด้วย ดังจะเห็นจากการบรรยายตอนหนึ่งของบทความว่า

บนเส้นทางแสนทรหด ไซ้มีแต่การเอาชนะคะคานกัน
สปิริตและมิตรภาพถูกสร้างขึ้นจากการแข่งขันจากการวิ่งไล่กันก้าวต่อก้าวนี้เอง
เวลานั้นนอกเสื้อไตรกีฬาของทั้งสองถูกเบะออกอยู่แล้วเพื่อระบายอากาศ แม้มักภายใน
ชุดไตรกีฬาสีแดง หันไปหาคู่แข่งในชุดขาว "มันคล้ายสงครามคนเหล็ก"

(ฐิติพันธ์ พัฒนมงคล, นิตยสารสารคดี พฤศจิกายน 2557: 107)



ภาพที่ 29 หน้าปกนิตยสารสารคดี ฉบับ ไตรกีฬา พ.ศ. 2557

(3) การวิ่งในฐานะกีฬา โดยปกติ เมื่อพูดถึงความเป็นกีฬา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมย่อมเป็นนักกีฬา แต่กรณีของยุคสมัยใหม่ การก้าวเข้ามาเป็นนักกีฬาสมัครเล่นมีจำนวนมาก

ยิ่งขึ้น ผู้คนเริ่มสร้างเส้นบางๆ ที่กั้นระหว่างนักกีฬาอาชีพ (แข่งเพื่อเลี้ยงชีพ) และนักกีฬาสมัครเล่น (เลี้ยงชีพด้วยวิธีอื่น แต่เอาจริงเอาจังกับกีฬามาก) เหมือนอย่างที่เคยเกิดขึ้นในยุคสมัยการก่อตั้งสมาคมกรีฑาในประเทศอังกฤษ ดังนั้น ผู้คนทั่วไปในสังคมจึงเกี่ยวข้องกับวาทกรรมการวิ่งในฐานะกีฬาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แม้ว่าวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์จะยังแสดงบทบาทเป็นวาทกรรมหลักของความเป็นกีฬา เช่น ฝึกซ้อมตามตารางที่แน่ชัด วัดค่าด้วยสถิติตัวเลข แต่มิติของอารมณ์ความรู้สึกก็ก้าวเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในยุคสมัยใหม่นี้ ดังปรากฏให้เห็นส่วนหนึ่งในบทความเกี่ยวกับ "การวิ่งเทรล"²¹ ในนิตยสาร GM ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งที่เป็นผลมาจากภาพความรู้ในลักษณะของสหวิทยาการ

ปัจจุบัน มีกลุ่มสังคมออนไลน์ของพวกเขา Ultra & Trial Runners in Thailand บนเฟซบุ๊กที่พูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอยู่กว่า 1,900 คน มีท่าทีว่าจะเพิ่มขึ้นไปทุกขณะ

นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมการวิ่งเทรลจึงแพร่กระจายออกไปได้เร็วนัก ส่วนหนึ่งมาจากความรู้สึกภายในตัวนักวิ่งแต่ละคน ที่ต้องการความท้าทายมากขึ้น และอีกส่วนหนึ่ง มาจากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสังคมของนักวิ่ง พวกเขาแข่งกันผ่านทางโซเชียลมีเดียเป็นประจำ

(มนตรี บุญสัตย์, นิตยสาร GM พฤศจิกายน 2557)

²¹ การวิ่งไปตามภูมิประเทศต่างๆ ที่ทุรกันดาร ถนนไม่เรียบ และมีลักษณะของการบุกป่าฝ่าดงผสมอยู่



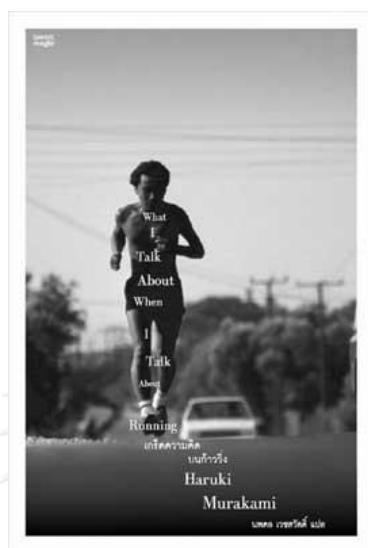
ภาพที่ 30 หน้าปกนิตยสาร GM ฉบับ Trail Running พ.ศ. 2557

(4) การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย หนึ่งในความแตกต่างระหว่างกีฬาและการออกกำลังกายก็คือ การแข่งขันเพื่อเอาผลแพ้ชนะ โดยที่การออกกำลังกายไม่ได้มีระดับของการแข่งขันเข้มข้นเท่าเทียมกับนักกีฬาอาชีพ แต่ก็อาจจะมีการตั้งเป้าเพื่อพัฒนาสภาพร่างกายและผลของการออกกำลังกายได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งออกกำลังกาย ได้ปรากฏขึ้นในหลากหลายแหล่ง บางส่วนเกิดขึ้นก่อนภาพยนตร์ รัก7ปี ดี7หน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่วาทกรรมนี้ดำรงอยู่ก่อนแล้วในสิ่งพิมพ์ แต่เพิ่งได้รับการนำมาพูดถึงภายหลังจากการเกิดกระแสออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ดังจะเห็นจากหนังสือที่ตีพิมพ์ในเมืองไทยปี พ.ศ.2552 อย่าง เกร็ดความคิดบนก้าววิ่ง (When I talk about When I talk about Running) ของ ฮารุกิ มูราคามิ ซึ่งแปลโดย นพดล เวชสวัสดิ์ ได้นำเสนอการวิ่งที่อิงกับแนวคิดเชิงปรัชญาชีวิตอันลึกซึ้ง

สำหรับผม การวิ่งเป็นทั้งการออกกำลังกายและอุปมา การวิ่งทุกวัน ลงแข่งเพิ่มจำนวนที่ละครึ่งสองครั้ง ที่ละน้อยทีละนิด ผมยกคานกันขึ้นสูง ทุกคราวที่กระโดดผ่านคานกัน ผมยกระดับตัวเอง นั่นเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมผมจึงทุ่มกายทุ่มใจในการวิ่งวันแล้ววันเล่า เพื่อยกระดับตนเอง ผมไม่ใช่ยอดนักวิ่ง ไม่เฉียดไม่

ใกล้ ผมเป็นเพียงนักวิ่งจิตเจี้ยนสุดสามัญ แต่นั่นไม่ใช่ประเด็นของเรื่อง ประเด็นอยู่ที่ว่าผมทำได้ดีกว่าวันวานหรือไม่ ในการวิ่งระยะไกล ศัตรูหนึ่งเดียวก็คือตัวเอง คนเดิมเมื่อวานนี้

(ฮารุกิ มูราคามิ, 2552)



ภาพที่ 31 หนังสือเกี่ยวกับการวิ่งซึ่งเขียนโดย ฮารุกิ มูราคามิ

1.2 ประเภทวาทกรรม

ประเภทของวาทกรรมทั้ง 6 อย่าง ล้วนปรากฏในวาทกรรมการวิ่งยุคสมัยใหม่ ดังต่อไปนี้

1) การอธิบาย คือการขยายความการวิ่งให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในที่นี้คือการใช้อวาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกมาอธิบายลักษณะของการวิ่ง จากการสืบค้นสิ่งพิมพ์ในยุคใหม่นั้น พบว่า มีการนำเอาการวิ่งไปพูดถึงในลักษณะเชิงอารมณ์มากกว่ายุคที่ผ่านมา ดังจะเห็นตัวอย่างได้ใน นิตยสาร a day ฉบับที่ 166 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 ในส่วนที่ขึ้นหัวข้อย่อย่อว่า "The Confident Runner ก้าวแห่งความเชื่อมั่น" ที่มีลักษณะของการปะทะต่อสู้อะหว่างสิ่งที่อยู่ในกายเป็นนามธรรม (จิตใจ) และสิ่งที่ป็นวัตถุภายนอก (เงินตรา) มีความว่า

การวิ่งเปลี่ยนทัศนคติของเราต่อคำว่า "สวย" สังคมบอกว่าผู้หญิงสวยคือผู้หญิงผิวขาว ตาโต ผมเป็นลอน ทั้งหมดนี้ใช้เงินซื้อได้ แต่เงินซื้อหัวใจที่แข็งแรง

กล้ำเนื้อที่กระชับสมสัดส่วนไม่ได้ กว่าจะได้รูปร่างแบบนี้ เราต้องใช้ความพยายามและความตั้งใจมากกว่านั้นหลายเท่า การวิ่งทำให้เรารู้ว่าตัวเองมีศักยภาพและมีคุณค่ามากแค่ไหน เมื่อเราภูมิใจในตัวเอง เราจะเลิกเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ความมั่นใจนี้จะสะท้อนออกมาผ่านแววตาและรอยยิ้มที่สดใส

(นิตยสาร a day, 2557)

2) การได้แอ่ง ลักษณะของการได้แอ่งในวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกสำหรับการวิ่ง คือการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นว่าผู้คนจะต้องมีความคิดเกี่ยวกับการวิ่งในรูปแบบหนึ่ง และผู้แสดงวาทกรรมจะให้ข้อมูลที่จะหักล้างความคิดเก่าๆ เช่น ความสุขสบายคือการพักผ่อนในบ้าน ถูกปะทะได้แอ่งด้วยความคิดเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกายและการเข้าสังคม ดังปรากฏให้เห็นในตัวอย่างจากนิตยสาร GM ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ว่า

ถึงแม้คุณจะไม่ใช่นักวิ่ง หรือไม่ชอบออกกำลังกายอะไรมาก่อนเลย แต่อย่างน้อยที่สุด คุณก็ต้องเอนหลังอยู่บนโซฟานุ่มๆ และมองเห็นภาพทีวีจอที่วิ่งมาราธอนบนโซเซียลมีเดีย ลองเช็กหน้าไทม์ไลน์เฟซบุ๊กช่วงสายๆ ของวันอาทิตย์ดูสิครับ! ต้องมีเพื่อนๆ หลายคน โพสต์ภาพที่ตัวเองได้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิ่งไบหน้าแหล่ขึ้น ชูเหรียญรางวัล

(มนตรี บุญสัจย์, นิตยสาร GM พฤศจิกายน 2557)

3) การยกตัวอย่าง ในวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก การยกตัวอย่างถูกใช้ควบคู่กับการอธิบายความหมายของการวิ่งให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในกรณีของคุณใหม่ มีจำนวนไม่น้อยเป็นการยกกรณีตัวอย่างของผู้คนที่ออกกำลังกายด้วยการวิ่งและสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองได้ ดังจะเห็นจาก บทความในจดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ฉบับที่ 133 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมิติทางด้านอารมณ์ผ่านการวิ่งเพื่อรักษาอาการทางใจ

เราเคยมีเคสผู้หญิงที่สูญเสียสามีและลูก จนกลายเป็นโรคซึมเศร้า คิดจะฆ่าตัวตาย ต้องเข้าไปอยู่ในชมรมผู้สูงอายุทั้งที่อายุแค่ 45 ปี แต่พอทุกคนให้การ

สนับสนุนให้มาออกกำลังกาย โดยใช้การวิ่งเป็นเครื่องมือ เขาเปลี่ยนเลย ลีมนิดีได้
อยู่กับปัจจุบัน และสภาพจิตใจก็ดีขึ้น

(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555)

4) การเปรียบเทียบ มีลักษณะที่คล้ายกับการยกตัวอย่างขึ้นมา แต่การ
เปรียบเทียบนั้นต่างออกไปตรงที่ใช้ "คู่เปรียบเทียบ" ในการกล่าวถึงความหมายของการวิ่งผ่านวาทกรรม
อารมณ์และความรู้สึก หนึ่งในตัวอย่างของประเภทวาทกรรมเปรียบเทียบได้แก่ บทความใน
นิตยสาร a day ฉบับที่ 166 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 ในส่วนที่ขึ้นหัวข้อย่อว่า "The Rock
Runner ก้าวที่ทรงพลัง" ซึ่งเป็นบทสัมภาษณ์ อาทิวราห์ คงมาลัย หรือ ตูน บอดี้สแลม²² มีความ
กล่าวถึงการทำงานกับการวิ่ง ว่า

การทำงานกับการวิ่งใช้ตรรกะเดียวกัน ทุกคนมีเส้นชัยต่างกัน แรง
ขับเคลื่อนต่างกัน เราทำอะไรได้ หยุดบ้าง เดินบ้าง พักขมวิงข้างทางบ้าง แล้ววิ่ง
ต่อไปอย่างมีความสุข ทำงานอย่างมีความสุขในแต่ละวัน สุดท้ายเส้นชัยก็มาถึง
เอง ไม่ช้าก็เร็ว แล้วแต่แรงของแต่ละคน บางคนยังหนุ่มทำได้ 2 ชั่วโมงครึ่ง บาง
คนอายุมากแล้วทำได้เกินเวลาที่กำหนด แต่ถ้าไม่ล้มเลิก ยังไงก็ไปถึงเส้นชัย

(นิตยสาร a day, 2557)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²² สมาชิกในวงดนตรีแนวร็อค บอดี้สแลม ซึ่งรับตำแหน่งเป็นนักร้อง และมีชื่อเสียงอย่างมากใน
สังคมไทย โดยมีชื่อเสียงด้านการออกกำลังกายอีกด้วย เช่น การวิ่ง การเล่นเทเบิลเทนนิส และ การปั่นจักรยาน



ภาพที่ 32 แสดงความสนใจของผู้คนในสังคมไทย ต่อการวิ่งของผู้มีชื่อเสียงอย่าง อาทิวราห์ คงมาลัย หรือ ตูน บอดี้สแลม

5) การสั่งสอน วาทกรรมประเภทสั่งสอนอาจจะปรากฏไม่เยอะนัก ในยุคของการใช้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก แต่ก็ยังพอมิให้เห็นบ้าง ดังจะเห็นจาก บทความในจดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ฉบับที่ 133 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ซึ่งอ้างทัศนะผู้เชี่ยวชาญของ สสส. อย่าง ผศ.ดร. เกษม นครเขตต์ ที่ได้สั่งสอนผู้คนถึงมิติทางอารมณ์กับการวิ่งเอาไว้ว่า

เพราะการออกกำลังกายด้วยกัน จะทำให้เกิดการให้กำลังใจกัน เกิดการสนับสนุนทางสังคม เพราะปกติคนเมืองจะอยู่แบบโดดเดี่ยว หรือแม้อยู่กับครอบครัว ก็มุ่งเน้นแต่การทำมาหากิน หาเงิน แต่นั่นเพียงพอแล้วหรือสำหรับชีวิต
(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555)

6) การสาธิต ประเภทวาทกรรมนี้เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งนั้นกลายเป็นวาทกรรมสำคัญของยุคสมัยใหม่ เนื่องจากผู้คนทั่วไป

ได้เห็น "การสาธิตการวิ่งด้วยมิติเชิงอารมณ์" อย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นครั้งแรก หลังจากในยุคที่ผ่านมาไม่เคยเกิดความสนใจ และไม่ได้เห็นการลงมือสาธิตทำให้เห็นอย่างเด่นชัดมาก่อน

ภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน เล่าเรื่องของนักวิ่งมาราธอนสมัครเล่น ที่มุ่งมั่นจะฝึกซ้อม มีแผนการซ้อม มีประสบการณ์ในการวิ่งต่างๆ มากมาย ก่อนจะนำไปสู่การคลี่คลายทางอารมณ์ความรู้สึกครั้งสำคัญ ทำให้ผู้ชมได้เสมือนชมการสาธิตการวิ่งมาราธอนไปด้วย ซึ่งมีแหล่งข้อมูลซึ่งขึ้นขอบภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว และไม่เคยสนใจการวิ่งระยะไกลมาก่อน ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า

นี่คือภาพยนตร์ที่ทำให้ได้เห็นเป็นครั้งแรก ว่าการวิ่งมาราธอนเป็นอย่างไร ต้องเตรียมตัวยังไง ฝึกซ้อมยังไง และทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามอยากวิ่งบ้าง (ศุภมณฑา ศุภานันท์, สัมภาษณ์, สิงหาคม 2555)

1.3 ประเภทสื่อ

ประเภทสื่อที่สามารถทำการศึกษได้ในการศึกษาครั้งนี้ได้อย่างสมบูรณ์ คือ สิ่งตีพิมพ์ และภาพยนตร์

จากการสืบค้น พบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อภาพยนตร์ที่ใช้ในการเผยแพร่ว่าทกรรมการวิ่งยุคใหม่ ซึ่งเป็นวาทกรรมผสมผสานและวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ดังต่อไปนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นรูปแบบวาทกรรมที่มีเฉพาะข้อความบนกระดาษ โดยแบ่งได้ดังต่อไปนี้

สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา อันได้แก่

แบบเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา ป.1-6 (หลักสูตรแกนกลาง) (พ.ศ. 2551)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย อันได้แก่

ราชกิจจานุเบกษา (ระหว่างพ.ศ.2551 - 2558)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม อันได้แก่

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554

สิ่งพิมพ์ในสังกัดของรัฐ ได้แก่

จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข (พ.ศ. 2551 - 2558)

ครอโรฟิลล์ (พ.ศ. 2556-2557)

Thai Jogging วิ่งเพื่อสุขภาพ (พ.ศ. 2551 - 2558)

วารสารกีฬา (พ.ศ.2551-2558)

สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ อันได้แก่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10-11

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4-5

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (พ.ศ.2551 - 2558)

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊กและนิตยสาร ได้แก่

Siam Running นิตยสารวิ่ง (พ.ศ. 2551-2555)

a day มิถุนายน 2557 "Run" (พ.ศ.2557)

GM กันยายน 2557 "Trial Running" วิ่งข้ามขีดจำกัด" (พ.ศ.2557)

สารคดี สิงหาคม 2556 "Born to be runner มาราธอน 42.195

กิโลเมตร" (พ.ศ. 2556)

สารคดี พฤศจิกายน 2557 "คนเหล็กไตรกีฬา วาย ปั่น วิ่ง" (พ.ศ.2557)

หัวใจ*เท้า (คามิน คมนีย์, 2557)

เย็นวันเสาร์-เช้าวันอาทิตย์ (คามิน คมนีย์, 2546)

เกร็ดความคิดบนก้าววิ่ง (ฮารุกิ มุราคามิ, 2552)

ศิลปะแห่งกีฬา (เกษม นครเขตต์, 2555)

นิตยสารวิ่ง (พ.ศ.2551-2555)

นิตยสารชีวจิต (พ.ศ.2551-2558)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันเศรษฐกิจ ได้แก่

แผนพับประชาสัมพันธ์งานวิ่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558

สิ่งพิมพ์ของสถาบันทางศาสนาและความเชื่อ ได้แก่
พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ

สื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ถือเป็นหลักฐานเชิงเอกสาร ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดในการวิเคราะห์วาทกรรมยุคเปลี่ยนผ่าน และนอกเหนือจากการวิเคราะห์วาทกรรมผ่านตัวบทแล้ว ผู้วิจัยยังได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชนและการวิ่ง เข้ามาร่วมตีความผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อจะได้เห็นมิติความสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหาวาทกรรม ประเภทสื่อ และบริบททางสังคม อันจะได้นำเสนอในลำดับถัดไป

2) สื่อภาพยนตร์

ภาพยนตร์ยุคใหม่ที่เข้าข่ายในการสร้างวาทกรรมการวิ่งด้วยมิติเชิงอารมณ์และความรู้สึก ในระยะเวลาที่ทำการศึกษา ได้แก่ รัก7ปี ดี7หน ของบริษัท GTH ซึ่งกำกับโดยนักทำหนังที่เคยวิ่งมาราธอนอย่าง จิระ มะลิกุล ซึ่งให้ภาพของการวิ่งอย่างชัดเจนและโน้มน้าวให้คนเชื่อถือในวาทกรรม

1.4 ภาพตัวแทนของความรู้

ตารางที่ 14 ภาพตัวแทนความรู้ สถาบันสร้างความรู้ และลักษณะการพบ ในวาทกรรมการวิ่งยุคโบราณ

ภาพตัวแทนความรู้	สถาบันเบื้องหลังความรู้	ลักษณะการพบ
1. ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต	สถาบันด้านภาษา และ ศิลปวัฒนธรรม/ สถาบันบันเทิง/ สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล	พบมาก เช่น วิ่งเพื่อความหมายชีวิต

2. ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์/ สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล	พบมากที่สุด เช่น การให้ประสบการณ์ทางการวิ่ง
3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	สถาบันทางเศรษฐกิจ/ สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์	พบบ้าง ในการกล่าวถึงเทคโนโลยีอุปกรณ์กีฬา
4. ความรู้ด้านสังคมศาสตร์	สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล	พบมาก ในการกล่าวถึงสังคมการวิ่ง
5. ความรู้ด้านจิตวิทยา	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์/ สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล	พบมาก ในการกล่าวถึงจิตใจกับการวิ่ง
6. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์	สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์	พบมาก ในการกล่าวถึงการวิ่งกับสุขภาพ
7. ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ	สถาบันศาสนา	พบบ้าง ในการกล่าวถึงการวิ่งกับมิติของการกุศล
8. ความรู้ด้านธุรกิจการค้า	สถาบันทางเศรษฐกิจ	พบพอสมควร โดยเฉพาะสินค้าเกี่ยวกับการวิ่ง
9. ความรู้ทางการทหารและการปกครอง	สถาบันทางกฎหมาย	พบน้อย ในการกล่าวถึงกฎหมายกับการวิ่ง
10. ความรู้ทั่วไปในชีวิต	ทุกสถาบัน	พบมาก มีลักษณะกระจายกระจายมาก

ภาพตัวแทนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ยังคงมีบทบาทในวาทกรรมการวิงยุคนี้ เมื่อพิจารณาจากวิธีที่ผู้คนพูดถึงการวิงด้วยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิงที่มีหลักการและเหตุผลทางสุขภาพ พร้อมด้วยสถิติตัวเลขรองรับ แต่ยุคสมัยนี้ไม่ได้มีเพียงความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เท่านั้น เพราะยังมีความรู้ทางอื่นๆ ที่หลากหลายเข้ามาเสริมจนโดดเด่น อันได้แก่

ความรู้จากประสบการณ์บุคคล ผ่านการอ้างถึงประสบการณ์ของผู้เล่า

ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต อาทิ ประโยคที่ว่า "ก้าวไปให้ผ่าน 7 พุตข้างหน้า เพื่อจะพบกับความเปลี่ยนแปลงใน 7 พุตถัดไป"

ความรู้ด้านเทคโนโลยี อันได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวกับแอปพลิเคชันกับการวิง หรือ อุปกรณ์กีฬา

ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ เช่น การรวมกลุ่มคนเป็นชมรมวิง

ความรู้ด้านจิตวิทยา คือ ผลทางด้านจิตใจที่ได้จากการวิง

ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ อาทิ การวิงเพื่อการแก้บน การวิงเพื่อการกุศล

ความรู้ด้านธุรกิจการค้า อันได้แก่ การจัดงานวิงเพื่อเผยแพร่กิจกรรมขององค์กรทางธุรกิจ เป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ภาพตัวแทนความรู้ของการวิงในยุคสมัยใหม่ มีความหลากหลายและไม่ได้ถูกผูกขาดด้วยความรู้ทางด้านสุขภาพ หรือ วิทยาศาสตร์และการแพทย์อีกต่อไป

2. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม

2.1 มิติผู้ผลิต

มิติของผู้ผลิตในส่วนนี้ ประกอบไปด้วย สถาบันที่ผลิตวาทกรรม สื่อของสถาบันที่ผลิตวาทกรรม และอัตวิสัยของผู้ผลิตวาทกรรม

หากนับเอากระแสจากภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน เป็นศูนย์กลางในการอธิบายมิติของผู้ผลิตวาทกรรมการวิงในแบบวาทกรรมผสมผสาน และ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก คงต้องเริ่มจากการย้อนกลับไปสู่ยุคของอดีตเสียก่อน ว่าวาทกรรมลักษณะนี้อาจจะเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ อาทิ ในยุคอดีตซึ่งมนุษย์วิงด้วยอารมณ์ความรู้สึกหวาดกลัวต่อภัยอันตราย เพียงแต่ถูกกดทับด้วยความหมายในเชิงลบ และต่อมาได้ถูกวาทกรรมอื่นๆ เข้ายึดครองพื้นที่โดยเฉพาะภายหลังจากปรากฏการณ์ "วันหนึ่งบูม" เป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2530 ซึ่งสถาปนาอำนาจของสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ต่อการวิง ดังนั้น เมื่อภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีส่วนจุดกระแสทำให้

ผู้คนหันมามองการวิ่งด้วยแง่มุมแปลกใหม่ไปจากเดิม ด้วยกระแสการวิ่งในเชิงแรงบันดาลใจ และการปรับเปลี่ยนชีวิต สถาบันบันเทิง อันได้แก่ บริษัทผลิตภาพยนตร์จึงเป็นคู่ต่อกรเชิงอำนาจของ สถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยข้อสังเกตก็คือ การวิ่งตั้งแต่ยุคของวิทยาศาสตร์และการแพทย์สืบเนื่องมาจนถึงการวิ่งในยุคปัจจุบันนี้ ความหมายถูกสร้างขึ้นในเชิงบวก เพียงแต่เน้น ภาพตัวแทนความรู้ที่แตกต่างกันออกไป

สถาบันบันเทิง ผลิตวาทกรรมโดยใช้สื่อภาพยนตร์ ซึ่งผู้สร้าง (ผู้กำกับและเขียนบท จีระ มะลิกุล) นั้นมีอัตวิสัยเป็นเพศชาย ชนชั้นกลาง ก็จริง แต่ตัวละครหลักในเรื่องนั้นกลับเป็นหญิงสาว วัยกลางคน และสานสัมพันธ์ความรักกับเด็กหนุ่มหน้าตาดีซึ่งอายุอ่อนกว่าหลายสิบปี ดังนั้น อัตวิสัยของผู้พูดจึงมีลักษณะผสมผสานกัน และเอนเอียงมาทางความเป็นเพศหญิงมากกว่า ซึ่งยังผลให้กลุ่มคนดูภาพยนตร์เรื่องนี้มีเพศหญิงจำนวนมาก เพราะไม่เพียงหนังเอาใจเพศหญิง หากยังเป็นหนังแนวดราม่า/โรแมนติกที่เพศหญิงชื่นชอบอีกด้วย (ปัทมวิษณุ เตชะเกรียงไกร, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2558)

สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งสังกัดรัฐบาลอย่าง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เข้ามามีส่วนร่วมภายหลังจากที่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวสร้างกระแสการวิ่งให้มีความคึกคักในสังคมไทย ด้วยการผลิตทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และ สื่อกิจกรรม เข้ามาต่อยอดวาทกรรมการวิ่งในเชิงอารมณ์ความรู้สึก ด้วยโครงการ "วิ่งสู้ชีวิตใหม่" โดยเน้นย้ำถึงการวิ่งที่ส่งผลต่อการยกระดับอารมณ์ของผู้คน แต่ในขณะเดียวกันนี้เอง สสส.ยังได้ใช้อำนาจความรู้จากสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาผสมผสาน ด้วยการนำเสนอความหมายของการวิ่งในเชิงสุขภาพควบคู่ไปด้วย

สถาบันทางเศรษฐกิจ เข้ามามีส่วนร่วมในกระแสนี้เช่นกัน โดยเฉพาะผู้จัดงานวิ่งที่ใช้สื่อกิจกรรมในการจัดงานแข่งขันวิ่ง อย่างไรก็ตาม วาทกรรมการวิ่งอันหลากหลายและผสมผสานได้เริ่มเข้ามาสู่สังคมก่อนหน้านี้แล้ว อาทิ บริษัทอเมซซิงฟิลด์ ผู้จัดการแข่งขันวิ่งประเพณีกรุงเทพมาราธอน ใช้คำขวัญว่า Run for a reason ซึ่งแม้จะมีความย้อนแย้งและสร้างแรงปะทะทางวาทกรรมในตนเอง เพราะนัยหนึ่งเป็นการกล่าวถึงหลักการเหตุผลในการวิ่งซึ่งสืบทอดมาจากแนวความคิดแบบวิทยาศาสตร์ แต่อีกนัยหนึ่งยังแปลว่าแต่ละคนก็มีเหตุผลในการวิ่งของตนเอง ซึ่งเป็นการเปิดช่องทางให้แต่ละคนได้เลือกเหตุผลอันเฉพาะตัว หมายถึงการเปิดพื้นที่ทางอารมณ์และความรู้สึก ไปจนถึงการออกแบบการวิ่งของตนเอง โดยไม่ได้ยึดติดกับกรอบหรือหลักการเหตุผลทางวิทยาศาสตร์แต่อย่างใด และการเข้าร่วมสื่อกิจกรรมนี้ได้ส่งผลให้เกิดการต่อยอด และเข้าร่วมซ้ำๆ อีก (สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

สถาบันเอกชนและปัจเจกบุคคล อันได้แก่ การดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นเอกชนและหรือเป็นปัจเจกบุคคลในสังคม เข้ามามีส่วนในการเผยแพร่ว่าทกรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร ผ่านการนำเสนอเนื้อหา แชร์เนื้อหา ไปจนถึงบริโภคเนื้อหา ซึ่งเทคโนโลยีสื่อสารยุคใหม่ได้ทำให้ใครก็ตามในสังคม สามารถเป็นผู้ผลิตวาทกรรมได้ทั้งสิ้น โดยอัตวิสัยของปัจเจกบุคคลเหล่านี้มีลักษณะกระจัดกระจาย แต่มีจุดร่วมอยู่ที่การเป็นผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งกรณีนี้เป็นชนชั้นกลางในเมืองโดยส่วนใหญ่

โดยสรุปในแง่ของสถาบันและความรู้ของยุคนั้น จะพบว่าล้วนได้สร้างความหมายของการวิ่งในเชิงบวกขึ้นมาทั้งหมด เพียงแต่ในแง่ของรายละเอียดนั้นได้เกิดการปะทะระหว่างความรู้ในเชิงที่เป็นวิทยาศาสตร์และเป็นอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งอาจไม่ใช่การต่อสู้เท่านั้น แต่ยังเกิดการต่อรองและทำงานประสานกันในบางส่วน สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ มิติของสถาบันทางเศรษฐกิจนั้นได้ทำงานอย่างเข้มข้น โดยเลื่อนไหลจากชุดความรู้หนึ่งไปสู่อีกชุดความรู้หนึ่ง เช่น ใช่ว่าทกรรมอารมณ์ความรู้สึก และ วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ สลับกันไปตามความเหมาะสมเพื่อดึงดูดให้คนสนใจอุปกรณ์หรือกิจกรรมการวิ่ง

2.2 มิติผู้บริโภค

ในแง่ของผู้บริโภควาทกรรม จากการสำรวจผ่านเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ การสัมภาษณ์ รวมถึงการร่วมออกกำลังกายกับประชาชน ผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่เข้ามาเริ่มวิ่งออกกำลังกายหลังจากเกิดวาทกรรมการวิ่งยุคใหม่ ได้ผแสนตนเองเข้ากับวาทกรรมที่ถูกผลิตจากภาพยนตร์ เช่น มีผู้ที่ประสบความล้มเหลวด้านความรัก พยายามลืมเรื่องเศร้าและสร้างชีวิตใหม่โดยการออกมาวิ่ง เช่นเดียวกัน มีผู้ที่มาวิ่งเพราะเริ่มสังเกตเห็นว่าการวิ่งไม่ใช่สิ่งที่น่าเบื่อเป็นวิทยาศาสตร์กีฬา หากแต่สามารถผแสนสิ่งที่น่ารื่นรมย์อื่นๆ เข้ากับการวิ่งได้ อย่างการวิ่งพร้อมกับการถ่ายรูป หรือการวิ่งพร้อมกับฟังเพลง เป็นต้น นอกจากนี้ การมีเครือข่ายสังคมก็ได้ช่วยทำให้วาทกรรมการวิ่งในมิติของอารมณ์ความรู้สึก ได้แพร่กระจายออกไป ดังนั้น วาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งจึงมีในสังคมไทยมากกว่าเพียงของเดิมอย่างวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ดังปรากฏในหลักฐานการให้สัมภาษณ์ของเจ้าของเว็บไซต์ชัตเตอร์รันนิ่ง ซึ่งกล่าวถึงความหลากหลายของการวิ่งในปัจจุบัน

ตอนนี้คนรุ่นใหม่ออกกำลังกายกันเยอะ 2 ปีมานี้มีนักวิ่งรุ่นใหม่เกิดใหม่ราวสองสามหมื่นคน ในกรุงเทพฯ สมัยก่อนจะวิ่งแต่ในฟิตเนส เพราะกลัวแดดกลัวดำ กลัวผิวเสีย แต่เดี๋ยวนี้ใครอยู่ในฟิตเนสอย่างเดียวถือว่าตกเทรนด์ ออกมา

แล้วได้สังคม บางคนเป็นนายพล นายแพทย์ ผู้พิพากษา ชีโมเตอร์ไซค์รับจ้าง ไม่รู้จักกันเลย แต่พอใส่ชุดวิ่งมาวิ่งแล้วฐานะเดียวกัน บางคนได้เสื้อวิ่งมาก มีรองเท้า ไม่ใช่ ก็เอามาแบ่งปัน สังคมนักวิ่งเป็นสังคมการแบ่งปัน ทุกคนแฮปปี้กับสุขภาพตัวเอง ทุกคนเข้าใจ สุขภาพดีไม่มีขาย ตัวคุณต้องทำเอง

(อนุทิน น้อยศิริ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 14 มีนาคม 2558: 5)

จากหลักฐานดังกล่าวนี้ พบว่าเกิดแรงปะทะทางด้านอำนาจของชนชั้นอย่างน่าสนใจ เนื่องจากการวิ่งที่ถูกกำกับความหมายด้วยชนชั้นมาตลอด เช่น ชนชั้นสูงจะไม่วิ่ง และต่อมากการวิ่งเป็นเรื่องของชนชั้นกลางที่สนใจในเรื่องสุขภาพ ได้กลายเป็นการวิ่งที่เกิดขึ้นได้กับประชากรทุกกลุ่ม จึงกลายเป็นการวิ่งที่ช่วยสลายชนชั้นทางสังคมและก่อเกิดมิตรภาพตามมา

ประเด็นของการบริโภควาทกรรมอันเป็นผลมาจากความหลากหลายและสลายเส้นแบ่งดั้งเดิมยังได้รับการต่อยอดให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น เมื่อปรากฏภาพของชนชั้นสูงมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการวิ่งในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการเสด็จพระดำเนินของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในการแข่งขันวิ่งเขาชะงอก ดังที่มีรายงานในเว็บไซต์ของสสส. www.thaihealth.or.th เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2557 ว่า

พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นองค์ประธาน การแข่งขัน "เดิน-วิ่งเขาชะงอกชูเปอร์ฮาล์ฟมาราธอน 57" พร้อมทรงพระดำเนิน ระยะทาง 2 กม. ประชาชนร่วมเดิน – วิ่งเพื่อสุขภาพนับตั้งกว่า 2,000 คน

เช่นเดียวกับกรณีการเข้าร่วมงานวิ่งของพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ซึ่งมีรายงานในเว็บไซต์ของสโมสรฟุตบอลลิเวอร์พูลในประเทศไทย <http://thailand.liverpoolfc.com> ประจำวันที่ 12 กรกฎาคม 2558 ว่า

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จฯ ร่วมกิจกรรมวิ่งมาราธอนการกุศล "เดอะ คีอป์ รัน" ณ บริเวณลานด้านหน้าศูนย์การค้า เซ็นทรัลเวิลด์ เป็นการส่วนพระองค์ พร้อมสองตำนานนักเตะ ลิเวอร์พูล เอียน รัช และ ร็อบบี้ ฟาวเลอร์

ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อทำการสำรวจข้อมูลจากสื่อใหม่เกี่ยวกับสถาบันทางศาสนาและความเชื่อกับการวิ่ง จะพบว่าแม้จะไม่มีกรณีบัญญัติกฎบังคับใหม่ๆ ว่าด้วยการอนุญาตให้พระภิกษุสงฆ์ทำการวิ่งได้ (อย่างไรนั้น การวิ่งก็ถือว่าไม่สมควรและต้องอาบัติเนื่องด้วยบัญญัติใน “เสขียวัตร” ว่าด้วยการดำรงตนของพระสงฆ์) แต่การนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะของการลบช่องว่างระหว่าง “พระสงฆ์” กับ “การวิ่ง” ให้น้อยลง อาทิ การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระสงฆ์ในจังหวัดพะเยาซึ่ง “วิ่งหนีกระเจิง” เมื่อเกิดแผ่นดินไหว²³ และยังรวมไปถึงกระทู้ถามตอบเกี่ยวกับพระสงฆ์กับการวิ่ง โดยแม้จะยังไม่มีการสร้างวาทกรรมว่าพระสงฆ์วิ่งได้ แต่ก็ได้นำเสนอว่าพระสงฆ์สามารถออกกำลังกายได้ตามสมควร²⁴

ดังนั้น มิติของผู้บริโภควาทกรรมการวิ่ง จึงถูกกำหนดด้วยความหมายของการวิ่งที่มีลักษณะของการ “สลายชนชั้น” อันทำให้ความหมายของการวิ่งนั้นกระจายไปอยู่ในทุกกลุ่มประชากร และกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ของการวิ่งในฐานะวิถีชีวิต การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา การวิ่งในฐานะกีฬา และการวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย

2.3 มิติด้านช่องทางการสื่อสาร

กล่าวได้ว่าส่วนสำคัญที่ทำให้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกนี้ประสบความสำเร็จ เป็นผลจากคุณสมบัติของสื่อ ที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ดังกล่าวออกมาได้ อันได้แก่ สื่อภาพยนตร์ ที่มีทั้งภาพและเสียง มีพลังในการอธิบาย พรรณนา และโน้มน้าวผู้ชมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพยนตร์ที่โน้มน้าวอารมณ์ผ่านเนื้อหา การกำกับ และผู้แสดงได้ดี อย่าง รัก7ปี ดี7หน อีกทั้งยังมีสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมเสนอวาทกรรมการวิ่งที่มีความหลากหลายและกว้างขวางกว่าในอดีตอีกด้วย

ในทฤษฎีภาพยนตร์กับจิตวิทยา Kring and Gordon (1998) ได้เสนอว่า ผู้หญิงตอบสนองกับมิติเชิงอารมณ์มากกว่าเพศชาย ซึ่งยังผลให้ผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับมิติทางอารมณ์ความรู้สึกจากภาพยนตร์มากกว่า โดยมิติเชิงอารมณ์นี้ ถือว่ามีความสำคัญกับการนำเสนอภาพยนตร์

²³ ข่าวจาก <http://news.sanook.com/1592953/> นำเสนอเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2557

²⁴ ดังเช่นที่ปรากฏใน <http://2g.pantip.com/cafe/religious/topic/Y8494796/Y8494796.html> ซึ่งมีกระทู้ลักษณะนี้ในโลกออนไลน์ของไทยจำนวนมาก และโดยส่วนใหญ่จะมีผู้มาตอบว่าพระสงฆ์วิ่งไม่ได้ แต่ออกกำลังกายที่สมควรได้ เช่น การเดินบิณฑบาต และ เดินจงกรม ถือเป็นกรออกกำลังกายอย่างหนึ่ง โดยที่ระบุถึงการวิ่งว่าเป็นกิจกรรมทางโลกที่ทำได้ตามปกติของคนทั่วไป

โดยทั่วไปอย่างมาก ดังหน้าที่ 4 อย่างของภาพยนตร์ ได้แก่ การเล่าเรื่อง การสร้างความตื่นตาตื่นใจ การสื่อสารทางปัญญา และการสร้างอารมณ์ความรู้สึกแก่คนดู

ภาพยนตร์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารวาทกรรมการวิงวอนที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย และเมื่อได้สื่อที่ทรงอิทธิพลในสังคมและวัฒนธรรมอย่าง สื่อออนไลน์ ซึ่งมีคุณลักษณะของการใช้งานที่กว้างขวาง ไม่แบ่งแยกชนชั้น และสลายมิติทางด้านเวลาและสถานที่ ก็ยิ่งทำให้กระแสการวิงวอนวาทกรรมผสมผสานนั้น ขยายวงกว้างและมีอิทธิพลมากขึ้นกว่าเดิม

3. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในวาทกรรมการวิงวอนยุคใหม่ จะพบมิติที่น่าสนใจหลายประการดังต่อไปนี้

1) วิถีชีวิตยุคใหม่ เป็นวิถีชีวิตที่อยู่ในกรอบ โดยเฉพาะผู้ทำงานในเมืองที่การทำงานเต็มไปด้วยเหตุผลและมาตรฐานในเชิงชีวิตได้แบบวิทยาศาสตร์ซึ่งเข้าครอบงำวิถีคิดของผู้คนในสังคมไทย ตามที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้ความเห็นใน สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (2556)เอาไว้ว่า

ในโลกนี้ผมยังไม่เห็นมีศาสตร์อะไรที่เหลืรอดจากการถูกวิทยาศาสตร์ครอบงำ แม้แต่การสอนวิชาอักษรศาสตร์ทุกวันนี้ก็ยังเรียนในเชิงวิทยาศาสตร์

กรอบของแนวทางอันเคร่งครัดดังกล่าว ทำให้คนจำนวนมากต้องการแรงบันดาลใจ หรือวิถีชีวิตแปลกใหม่ อันจะเป็นการผ่อนคลายทางอารมณ์และจิตใจ ดังนั้น เมื่อพบว่าการวิงวอนมีมิติในเชิงอารมณ์ จึงให้ความสนใจและร่วมกันผลิตซ้ำ ถ่ายทอดวาทกรรมให้ไหลเวียนในสังคมต่อไป โดยเงื่อนไขของความอึดอัดคับข้องและต้องการความรู้สึกทางใจนี้ ปรากฏให้เห็นในส่วนของสารคดีเรื่อง เย็นวันเสาร์ เข้าวันอาทิตย์ ของ คามิน คมนีย์ (2546) ที่กล่าวถึงภาวะแห่งความทุกข์ที่ต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้านายในหน่วยงานราชการ และผู้เขียนได้เลือกหาทางปลดปล่อยโดยการออกมาวิงวอนรารอน และทำให้เขาได้พบกับชีวิตใหม่ เช่นเดียวกับหลักฐานจากเว็บไซต์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ (www.thaihealth.or.th) ซึ่งนำเสนอบทความเกี่ยวกับภาวะทางจิตของคนไทยยุคปัจจุบันว่า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีผู้ป่วยทางจิตเพิ่มขึ้น โดยแต่ละปีพบว่า มีจำนวนผู้ป่วยเข้ารับการรักษาไม่น้อยกว่า 1.4 ล้านราย ส่วนประเภทของโรคสุขภาพทางจิตนั้น พบมากที่สุดคือ โรคทางจิตเวช รองลงมา คือ โรควิตกกังวล ปัญหาสุขภาพจิตอื่นๆ เช่น โรคซึมเศร้า และติดสารเสพติด นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้มาขอรับบริการในคลินิกของหน่วยบริการสังกัดกรมสุขภาพจิตมีมากขึ้นทุกปี โดยปีงบประมาณ 2555-2556 มีมากกว่าปี 2554 กว่า 3 เท่า คือ ปี 2557 มีผู้ป่วยรับบริการ 11,391 คน ปี 2555 จำนวน 39,591 คน และปี 2556 จำนวน 39,841 คน

(สำนักงานกองทุนสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ, ออนไลน์, คนไทยปรึกษาปัญหา 'สุขภาพจิต' เพิ่ม 3 เท่า, เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558)

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ทำให้เนื้อหาваทกรรมเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก จึงได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

2) การใช้สื่อยุคใหม่ซึ่งมีลักษณะรวดเร็วและกว้างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้มีการแสดงตนในการวิงและเอาอย่างตามกัน เมื่อมีการค้นพบว่าการวิงชวนสร้างมิติทางอารมณ์และความรู้สึกที่ดี จึงแพร่กระจายความคิดและวาทกรรมนี้ไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในไทย ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) เปิดเผยว่าคนไทยมีอัตราการใช้งานสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากผู้ใช้ 6.0 ล้านคนในปี 2546 ก้าวกระโดดมาสู่ 20.1 ล้านคนในปี 2552 และเพิ่มขึ้นเป็น 28.9 ล้านคนในปี 2556

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนผ่านสู่สังคมที่ใช้สื่อออนไลน์ ทำให้คุณลักษณะของสื่อออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการสร้างวาทกรรมการวิงในสังคมไทย โดยข้อมูลจาก สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2557) ในรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2557 หน้า 45-51 สำรวจพบว่าประชาชนชาวไทยใช้สื่อออนไลน์ในช่วงเลิกงาน 16.01 - 24.00 ผ่าน สมาร์ทโฟน มากที่สุด และ 8.01 - 16.00 ใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ที่ทำงานมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากการใช้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ซึ่งมีความรวดเร็วและสะดวกพกติดตัวไปได้ตลอดเวลา พบว่า ใช้การสื่อสารเพื่อพูดคุยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ถึงร้อยละ 78.2 รองลงมาคือ เพื่ออ่านข่าว/อ่านหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 57.6 และ ใช้เพื่อค้นหาข้อมูล ร้อยละ 56.5

ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่า สื่อออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสารของบุคคลนั้น กลายเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยและวัฒนธรรมไทยยุคใหม่ ดังนั้น วาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันจะสัมพันธ์กับลักษณะความเร็ว ความหลากหลาย การแชร์ และการสร้างสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสภาพการณ์ทางด้านเวลาที่รวดเร็วซับซ้อน ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นมาก่อนในยุคสมัยของการวิ่งในอดีต

ตารางที่ 15 สรุปการวิเคราะห์วาทกรรม ความหมายของการวิ่ง "การวิ่งในฐานะเรื่องของอารมณ์และความรู้สึก"

การวิเคราะห์วาทกรรม	การวิ่งในฐานะเรื่องของอารมณ์และความรู้สึก
1. ตัวบท	
1.1 ประเภทเนื้อหา	
1.1.1 กิจกรรมในชีวิตประจำวัน	วาทกรรมการวิ่งในยุคใหม่นี้ ไม่เพียงจะโดดเด่นด้วยการปรากฏขึ้นของวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกเท่านั้น หากยังเป็นการย้อนกลับไปสำรวจการวิ่งในหลากหลายรูปแบบอีกด้วย
1.1.2 ส่วนหนึ่งของกีฬาชนิดอื่น	การวิ่งไม่ได้หมายความถึงเพียงส่วนหนึ่งของการแข่งขันแพ้ชนะเท่านั้น แต่มันยังเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก และชีวิต
1.1.3 การวิ่งเป็นกีฬา	แม้ว่าวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์จะยังแสดงบทบาทเป็นวาทกรรมหลักของความเป็นกีฬา เช่น ฝึกซ้อมตามตาราง วัดค่าด้วยสถิติตัวเลข แต่มิติของอารมณ์ความรู้สึกก็ก้าวเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในยุคสมัยใหม่นี้
1.1.4 การวิ่งเป็นการออกกำลังกาย	วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งออกกำลังกาย ได้ปรากฏขึ้นในหลากหลายแหล่ง บางส่วนเกิดขึ้นก่อนภาพยนตร์ รัก7ปี ดี7หน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่วาทกรรมนี้ดำรงอยู่ก่อนแล้วในสิ่งพิมพ์ แต่เพิ่งได้รับการนำมาพูดถึงภายหลังจากการเกิดกระแสออกกำลังกายด้วยการวิ่ง
1.2 ประเภทวาทกรรม	
1.2.1 การอธิบาย	มีการนำเอาการวิ่งไปอธิบายถึงในลักษณะเชิงอารมณ์มากกว่ายุคที่ผ่านมา
1.2.2 การยกตัวอย่าง	การยกตัวอย่างถูกใช้ควบคู่กับการอธิบายความหมายของการวิ่งให้

	เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในกรณีของยุคใหม่ มีจำนวนไม่น้อยเป็นการยกกรณีตัวอย่างของผู้คนที่ออกกำลังกายด้วยการวิ่งและสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองได้
1.2.3 การเปรียบเทียบ	ใช้ "คู่เปรียบ" ในการกล่าวถึงความหมายของการวิ่งผ่านวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก เช่น เปรียบกับการทำงาน
1.2.4 การสังสอน	อาจจะปรากฏไม่เยอะนัก ในยุคของการใช้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก แต่ก็ยังพอมองให้เห็นบ้าง
1.2.5 การโต้แย้งต่อผู้	มีการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นว่าผู้คนที่ต้องมีความคิดเกี่ยวกับการวิ่งในรูปแบบหนึ่ง และผู้แสดงวาทกรรมจะให้ข้อมูลที่หักล้างความคิดเก่าๆ ออกไป
1.2.6 การสาธิต	ประเภทวาทกรรมนี้เป็นหนึ่งในชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งนั้นกลายเป็นวาทกรรมสำคัญของยุคสมัยใหม่ เนื่องจากผู้คนทั่วไปได้เห็น "การสาธิตการวิ่งด้วยมิติเชิงอารมณ์" อย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นครั้งแรก
1.3 ประเภทสื่อ	
1.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์	<ul style="list-style-type: none"> - วารสาร อาทิ วารสารสร้างสุข, วารสารคลอโรฟิลล์, วารสาร Thai Jogging, วารสารกีฬา - นิตยสาร อาทิ a day, สารคดี, GM, นิตยสารวิ่ง - พ็อคเก็ตบุ๊ก อาทิ เกร็ดความคิดบนก้าววิ่ง (When I talk about When I talk about Running) ของ ฮารุกิ มูราคามิ, เย็นวันเสาร์-เช้าวันอาทิตย์ และ หัวใจ*เท้า ของ คามิน คมनीย์, ศิลปะแห่งกีฬา โดย เกษม นครเขตต์ - หนังสือพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
1.3.2 สื่อภาพยนตร์	ภาพยนตร์ยุคใหม่ที่เข้าข่ายในการสร้างวาทกรรมการวิ่งด้วยมิติเชิงอารมณ์และความรู้สึก ในระยะเวลาที่ทำการศึกษา ได้แก่ รัก 7 ปี ดี 7 หน ซึ่งให้ภาพของการวิ่งอย่างเด่นชัดและโน้มน้าวให้คนเชื่อถือวาทกรรม

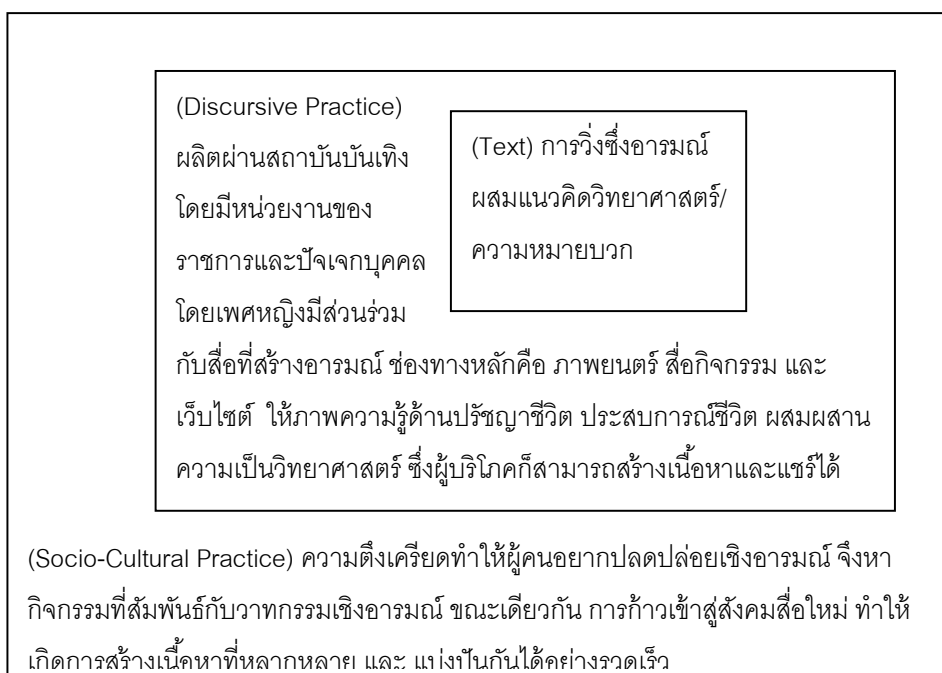
2. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม	
2.1 มิติของผู้ผลิต	ผู้มีบทบาทสำคัญในการผลิตวาทกรรมดังกล่าวนี้ คือ สถาบันบัณฑิตฯ อันได้แก่ ผู้สร้างภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน
2.2 มิติของผู้บริโภค	ผู้ที่เข้ามาเริ่มวิ่งออกกำลังกายภายหลังจากเกิดวาทกรรมการวิ่งยุคใหม่ ได้ผสานตนเองเข้ากับวาทกรรมที่ถูกผลิตจากภาพยนตร์
2.3 ช่องทางแพร่กระจายวาทกรรม	ส่วนสำคัญที่ทำให้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกนี้ประสบความสำเร็จ เป็นผลจากคุณสมบัติของสื่อ ที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ดังกล่าวออกมาได้ อันได้แก่ สื่อภาพยนตร์ และสื่อที่แพร่กระจายความหมายได้อย่างหลากหลาย อันได้แก่ สื่อออนไลน์
3. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - วิถีชีวิตยุคใหม่ ทำให้คนจำนวนมากต้องการแรงบันดาลใจ หรือวิถีชีวิตแปลกใหม่ อันจะเป็นการผ่อนคลายทางอารมณ์และจิตใจ - การใช้สื่อยุคใหม่ซึ่งมีลักษณะรวดเร็วและกว้างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้มีการแสดงตนในการวิ่งและเอาอย่างตามกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 การปะทะและการต่อรองทางอำนาจของวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน

กลุ่มวาทกรรม / รายการ	สถาบันอำนาจ และสื่อของสถาบันที่สำคัญ	ปฏิบัติการทางอำนาจ	ผลลัพธ์จากการปะทะ
ความหมายในทางบวก (ส่งเสริมการวิ่ง)	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพยนตร์ของเอกชน - ราชกิจจานุเบกษาของสถาบันทางกฎหมาย - วรรณกรรมและพจนานุกรมของสถาบัน - ภาษาและศิลปวัฒนธรรม 	<p>ความหมายของการวิ่งในยุคนี้ ถูกนำเสนอในความหมายด้านบวกเป็นส่วนใหญ่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุดความหมายวาทกรรมที่ปะทะและต่อรองกัน อันได้แก่ วาทกรรมทาง</p>	<p>ความหมายของการวิ่งถูกสร้างให้มีความหลากหลายครอบคลุมถึงการกีฬาและการออกกำลังกาย และ</p>

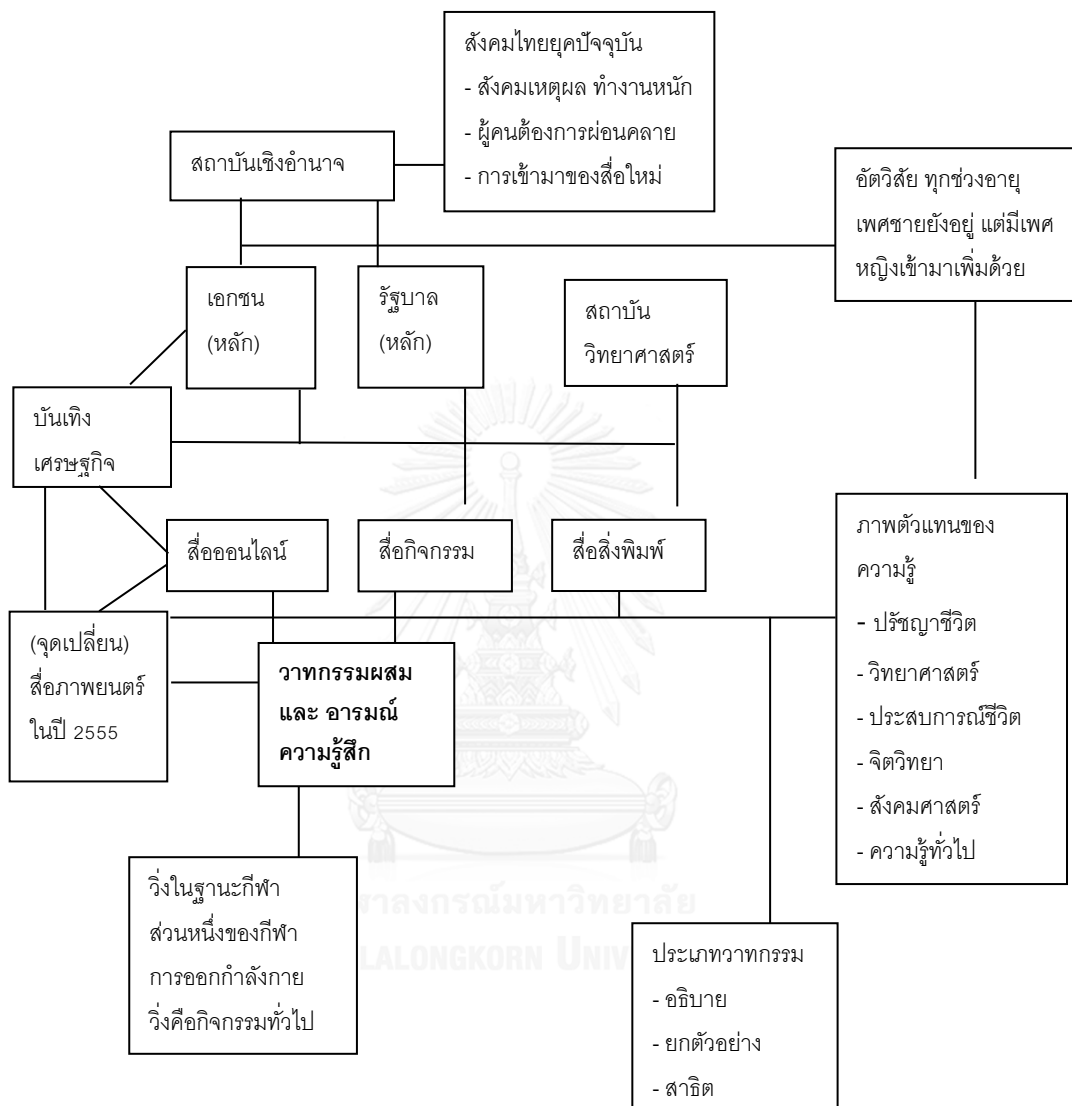
<p>ความหมาย ในทางลบ (ปิดกั้นการ วิ่ง)</p>	<p>- แบบเรียนของ สถาบันการศึกษา -หนังสือพิมพ์ของสถาบัน เอกชน -หนังสือพ็อคเก็ตบุ๊กของ สถาบันเอกชน -เอกสารที่ผลิตจาก สถาบันทางการแพทย์ยุค ใหม่ -เอกสารของสถาบันทาง เศรษฐกิจ เช่น แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์งานวิ่ง -พระไตรปิฎกของสถาบัน ศาสนาและความเชื่อ -เอกสารที่ผลิตจาก สถาบันทางการแพทย์ยุค เก่า</p>	<p>วิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับ วาทกรรมเชิงอารมณ์และ ความรู้สึก โดยคู่ปะทะสำคัญ ในเบื้องต้นได้แก่ ภาพยนตร์ที่ นำเสนอเนื้อหาเชิงอารมณ์ ความรู้สึกเป็นหลัก กับเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่ตกทอดมาจากยุค ของวิทยาศาสตร์และ การแพทย์ ซึ่งผลจากการปะทะ และต่อรองทางอำนาจ ทำให้ ชุดวาทกรรมทั้งสองยังคงดำรง อยู่ในสังคม โดยมีลักษณะ “ทั้ง รักทั้งชัง” นั่นคือด้านหนึ่งได้ รวมตัวกันส่งเสริมให้การวิ่งมี ความหมายในเชิงบวก แต่ใน อีกด้านหนึ่งได้เกิดการปะทะ ทางวิธีคิดระหว่างการวิ่งใน แบบวิทยาศาสตร์ซึ่งแม้จะมี ความถูกต้องสมบูรณ์ กับ การ วิ่งในแบบอารมณ์และ ความรู้สึก ซึ่งไม่สามารถชี้วัด เป็นตัวเลขได้</p>	<p>เป็นไปในแง่บวก โดยส่วนใหญ่ โดย เน้นไปที่การวิ่ง เพื่อสุขภาพที่ดีตาม หลัก การ ทาง วิทยาศาสตร์ และ การวิ่งด้วยอารมณ์ ความรู้สึกอันมี รากฐานมาจากยุค โบราณ ซึ่งถือว่าทำ ให้เกิด ความ หลากหลายและ คล้ายคลึงกับภาวะ “หลังสมัยใหม่”</p>
---	--	--	--



ภาพที่ 33 วาทกรรม "การวิ่งในแบบผสมผสานและอารมณ์ความรู้สึก" ในกรอบการวิเคราะห์แบบ Fairclough

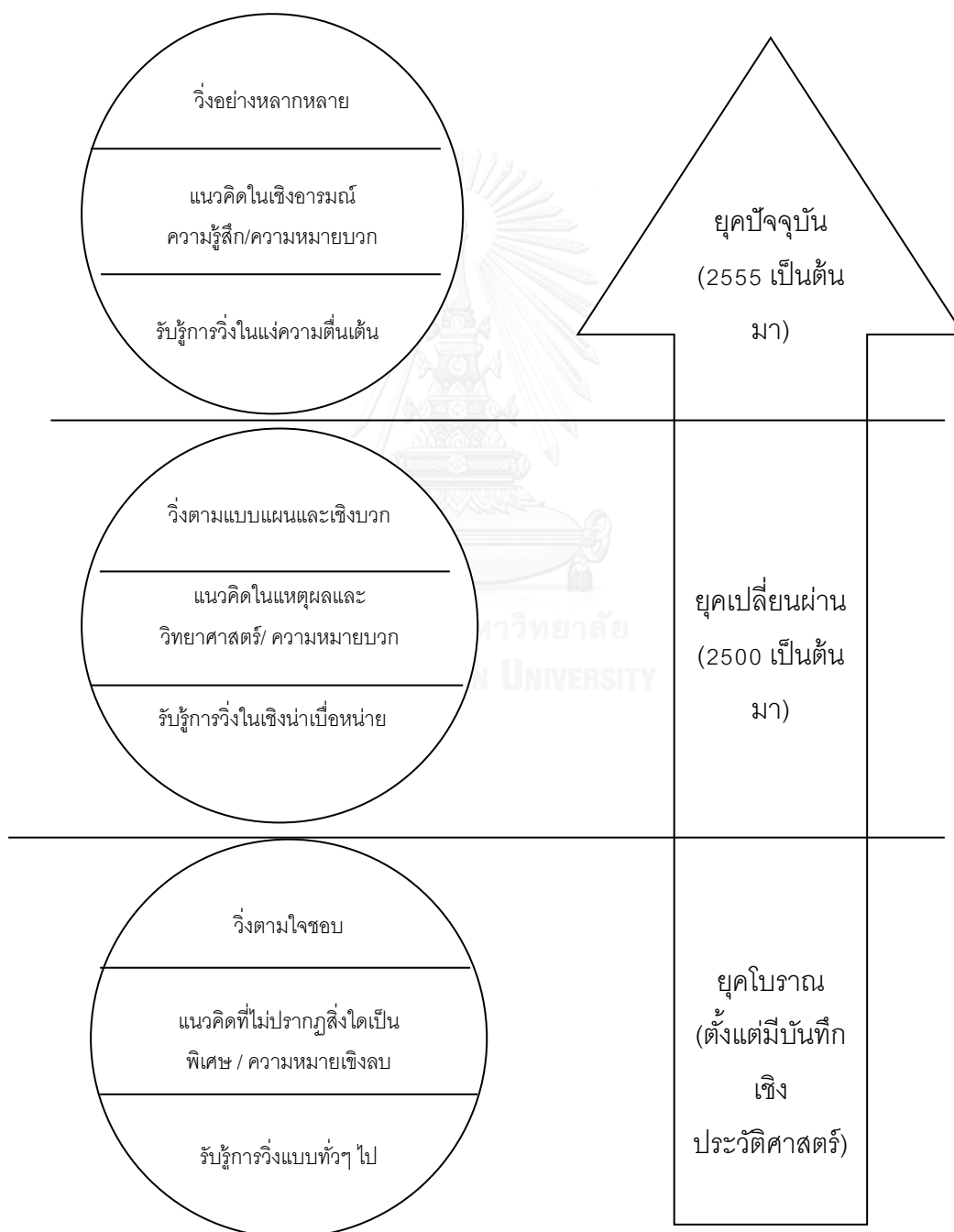


ภาพที่ 34 วงศ์วิทยา (Genealogy) ของวาทกรรมการวิงแบบผสมผสานและวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก



เมื่อได้วาทกรรมซึ่งมีความแตกต่างใน 3 ยุคสมัยแล้ว ผู้วิจัยได้นำความเปลี่ยนแปลงของวาทกรรมในเชิงประวัติศาสตร์ระยะยาว มาสร้างกรอบแนวคิดของกระบวนการสร้างอารยธรรม ซึ่งสัมพันธ์กับการวิวัฒนาการและการสื่อสารในสังคมไทย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 35 กระบวนการสร้างอารยธรรม (Civilizing Process) ในเชิงประวัติศาสตร์ระยะยาว (Long Duree) ของวาทกรรมการวิวัฒนาการในสังคมไทย 3 ยุค



บทที่ 5

วาทกรรมการวิงออกกำลังภายในสังคมไทยปัจจุบัน

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 “วาทกรรมการวิงในไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน” ผู้วิจัยค้นพบว่า การวิงมีความหมายในลักษณะผิดแผกแตกต่างกันออกไป ตามแต่บริบทของยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้สรุปในส่วนของแผนภาพกรอบการวิเคราะห์แบบวาทกรรมวิพากษ์ของ Fairclough แผนภาพวงศาคณิตศาสตร์ของประวัติศาสตร์การวิงในแบบของ Foucault และ แผนภาพกระบวนการสร้างอารยธรรมของ Elias

ความแตกต่างในแต่ละยุคสมัย ไม่ได้หมายถึงความแตกต่างพลิกผันอย่างสิ้นเชิงจนไม่เหลือเค้าเดิม หากแต่หมายถึงตัวความหมายจาก “ตัวบท” (Text) อาจจะมีสืบเนื่องจากเดิมมาบางส่วน เพียงแต่การเพิ่มขึ้นของความหมายบางประการ ผสานกับลักษณะการเผยตัว (Emerge) อย่างเด่นชัดของบางความหมาย ที่ผันแปรกันไปตามบริบทของสื่อและเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้การวิงในฐานะวาทกรรมอย่างหนึ่งทางสังคมนั้นพอจะมีความแตกต่างกันจนสามารถจำแนกแยกออกมาเป็นยุคสมัยได้

เมื่อนำเอาช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ มาเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลง จะพบช่วงเวลาที่แตกต่างกัน 3 ยุค สำคัญ ได้แก่

- 1) ยุคโบราณ: วาทกรรมการวิงในฐานะวิถีชีวิตและความเป็นอยู่
- 2) ยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ในการวิง และ
- 3) ยุคสมัยใหม่: วาทกรรมผสมผสาน และ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิง

ทั้งนี้ ด้วยเงื่อนไขของการศึกษาวาทกรรมที่ต้องพิจารณาผ่านสื่อซึ่งสามารถนำมาศึกษาได้จริง ทำให้การศึกษาในบทที่ 4 อันมีลักษณะครอบคลุมตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบันซึ่งกินระยะเวลาอันยาวนานนั้น ผู้วิจัยจำต้องเลือกสื่อที่สามารถสืบค้นและวิเคราะห์ และสะท้อนให้เห็นถึง 3 มิติของวาทกรรม อันได้แก่ ตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม อย่างครบถ้วน เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้เลือกสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อภาพยนตร์ ที่มีลักษณะของการบันทึกได้อย่างชัดเจน ไม่ตกหล่น อีกทั้งยังแสดงคุณลักษณะของสื่ออย่างครอบคลุม อันได้แก่ การเห็นเป็นตัวอักษร (สิ่งพิมพ์) และ การเห็นเป็นภาพและเสียงในลักษณะการเคลื่อนไหว (ภาพยนตร์)

อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการวิเคราะห์วาทกรรมของยุคสมัยใหม่ ซึ่งเป็นยุคที่การวิงกลายเป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงอย่างกว้างขวางในสังคมไทย จนถูกเรียกว่ายุคหนึ่งบูมครั้งใหม่ (New

Running Boom) การจะศึกษาวิเคราะห์ให้ละเอียดครบถ้วนในทุกสื่อที่วาทกรรมสามารถเผยตัวออกมา ถือว่าเป็นสิ่งที่พอจะเป็นไปได้ เนื่องจากเป็นยุคปัจจุบันซึ่งสามารถเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ไม่ขาดตกบกพร่อง อีกทั้งยังสามารถสืบค้นข้อมูลในด้าน ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และ ภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม ผ่านบริบทแวดล้อมและผู้คนในสังคมปัจจุบันที่อยู่ภายใต้วาทกรรมการวิงยุคใหม่ได้อีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงวาทกรรมการวิงในยุคปัจจุบัน (ยุคสมัยใหม่) ด้วยการใช้อสื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมที่สุด อันประกอบไปด้วย

- 1) สื่อสิ่งพิมพ์
- 2) สื่อภาพยนตร์
- 3) สื่อออนไลน์
- 4) สื่อกิจกรรม

ขณะเดียวกัน ภายหลังจากค้นพบเส้นทางการเปลี่ยนแปลงในทางประวัติศาสตร์ของความหมาย "การวิง" ในสังคมไทย ตามที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้ปรับประเด็นการศึกษาของยุคปัจจุบันให้ตอบวัตถุประสงค์ที่แคบลงและชัดเจนยิ่งขึ้น นั่นคือ วิเคราะห์การวิงในฐานะการออกกำลังกายของสังคมไทยยุคปัจจุบัน

ทั้งนี้ การศึกษาแบบตัดขวาง (Cross-sectional Study) ในส่วนนี้ จะใช้ตัวแปรทางวาทกรรมที่เริ่มเผยตัวให้เห็นจากการศึกษาแบบประวัติศาสตร์ระยะยาว (Historical Study) ในบทก่อนหน้าและสอดคล้องกับกรณีของการวิงออกกำลังกาย อันได้แก่ หมวดหมู่ของวาทกรรม (Category) อันได้แก่ วิทยาศาสตร์ และ อารมณ์ความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ของ Elias ซึ่งเสนอตัวแปรเรื่อง "เหตุผล" และ "อารมณ์ความรู้สึก" กับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มาเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ดังนั้น การวิเคราะห์วาทกรรมการวิงในฐานะการออกกำลังกายยุคใหม่ของสังคมไทย จะมุ่งเน้นไปยังหมวดหมู่ของวาทกรรม 2 ชนิด ได้แก่

- 1) วาทกรรมการวิงแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ และ
- 2) วาทกรรมการวิงแบบอารมณ์และความรู้สึก

ประเด็นที่อยู่ในตัวบททั้งหมดนี้จะถูกนำไปแสดงความสัมพันธ์กับ ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และ ภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏตัวแปรอื่นๆ อันได้แก่ อัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) สถาบันทางอำนาจ (Institutional Power) ตลอดจนจนถึง ช่องทางและสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร (Channel/Medium) เป็นต้น

ตารางที่ 17 การได้มาซึ่งความหมายของการวิ่งของแต่ละสื่อที่ศึกษา เพื่อนำไปสู่ภาคการวิเคราะห์
วาทกรรม

ประเภทสื่อ/ รายการ	กระบวนการใช้แนวคิดในการตีความและวิเคราะห์	ตัวอย่าง
สื่อสิ่งพิมพ์	ข้อความ (Text) --> ความหมาย (Meaning)	ข้อความ “วิ่งเพื่อแก้บน” นำไปสู่ความหมายของการวิ่ง ในทางศาสนาและความเชื่อ
สื่อภาพยนตร์	การเล่าเรื่อง (Narration)+ข้อความ (Text) --> ความหมาย (Meaning)	ฉากที่ตัวละครวิ่งทะยานไป ข้างหน้าพร้อมกับพูดว่า “ฉัน จะค้นพบชีวิตใหม่” แสดงถึง ความหมาย การวิ่งเพื่อสร้าง ชีวิตใหม่
สื่อใหม่ (ออนไลน์)	ข้อความ (Text) --> ความหมาย (Meaning)	ข้อความ “วิ่งไปกับเพื่อนๆ” นำไปสู่ความหมายของการวิ่ง ในทางอารมณ์ความรู้สึก
สื่อกิจกรรม	การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) + ข้อความ (Text) --> ความหมาย (Meaning)	การสังเกตถึงความสัมพันธ์ใน หมู่นักวิ่ง และการพูดคุยกัน โดยมีข้อความทักทาย นำไปสู่ ความหมายของการวิ่งอย่างม มีอารยะและมีความรู้สึก ผสมผสานกัน นำไปสู่ ความหมายของการวิ่งทั้ง ในทางวิทยาศาสตร์และทาง อารมณ์

ผลลัพธ์ที่ได้จะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อหาลักษณะวาทกรรมที่ทำให้การวิงกลายเป็น กระแสสำคัญของเมืองไทยในยุคปัจจุบัน ในบทที่ 7 ถัดไป

ผลการศึกษาวาทกรรมการวิงออกกำลังภายในสังคมไทยยุคปัจจุบัน มีลำดับดังต่อไปนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์
2. สื่อภาพยนตร์
3. สื่อใหม่
4. สื่อกิจกรรม
5. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม
6. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

1. สื่อสิ่งพิมพ์

ในการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาสิ่งพิมพ์ในเมืองไทยย้อนหลังไป รวมทั้งสิ้น 7 ปีนับจากวันเริ่มวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือ สิ่งพิมพ์ที่เริ่มออกสู่สังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2551 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2558 โดยสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวนี้ นับรวมสิ่งพิมพ์ทุกประเภทที่ปรากฏขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็น สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม สิ่งพิมพ์ในสังกัดของรัฐ สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน สิ่งพิมพ์ของสถาบันทางเศรษฐกิจ และสิ่งพิมพ์ของเอกชนอันประกอบไปด้วย หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊ก โดยกลุ่มตัวอย่างคือประชากรทั้งหมดเท่าที่จะสามารถค้นหาหรือสืบค้นได้ภายในระยะเวลาการเก็บข้อมูล 1 ปี

ในการสืบค้นดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคค้นหาผ่านคำสำคัญและหัวข้อ "การวิง" เพื่อให้ได้ สิ่งพิมพ์ที่น่าจะเผยวาทกรรม "การวิงออกกำลังภายใน" ในเมืองไทย โดยสิ่งพิมพ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นี้ได้แก่

สิ่งพิมพ์ของสถาบันศึกษา อันได้แก่

แบบเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา ป.1-6 (หลักสูตรแกนกลาง) (พ.ศ.

2551)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันกฎหมาย อันได้แก่

ราชกิจจานุเบกษา (ระหว่างพ.ศ.2551 - 2558)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม อันได้แก่

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554

สิ่งพิมพ์ในสังกัดของรัฐ ได้แก่

จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข (พ.ศ. 2551 - 2558)

ครอโรฟิลล์ (พ.ศ. 2556-2557)

Thai Jogging วิ่งเพื่อสุขภาพ (พ.ศ. 2551 - 2558)

วารสารกีฬา (พ.ศ.2551-2558)

สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ อันได้แก่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10-11

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4-5

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ได้แก่

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (พ.ศ.2551 - 2558)

สิ่งพิมพ์ของเอกชน ซึ่งเป็นหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊กและนิตยสาร ได้แก่

Siam Running นิตยสารวิ่ง (พ.ศ. 2551-2555)

a day มิถุนายน 2557 "Run" (พ.ศ.2557)

GM กันยายน 2557 "Trial Running" วิ่งข้ามขีดจำกัด" (พ.ศ.2557)

สารคดี สิงหาคม 2556 "Born to be runner มาราธอน 42.195
กิโลเมตร" (พ.ศ. 2556)

สารคดี พฤศจิกายน 2557 "คนเหล็กไตรกีฬา วาย บั้น วิ่ง" (พ.ศ.2557)

หัวใจ*เท้า (คามิน คมนีย์, 2557)

เย็นวันเสาร์-เช้าวันอาทิตย์ (คามิน คมนีย์, 2546)

เกร็ดความคิดบนก้าววิ้ง (ฮาสุกิ มุราคามิ, 2552)

ศิลปะแห่งกีฬา (เกษม นครเขตต์, 2555)

นิตยสารวิ้ง (พ.ศ.2551-2555)

นิตยสารชีวจิต (พ.ศ.2551-2558)

สิ่งพิมพ์ของสถาบันเศรษฐกิจ ได้แก่

แผ่นพับประชาสัมพันธ์งานวิ้ง ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2558

สิ่งพิมพ์ของสถาบันทางศาสนาและความเชื่อ ได้แก่

พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ

ตัวบท (Text)

ในหนึ่งตัวบทวาทกรรม อาจจะประกอบไปด้วย "ถ้อยคำต่างๆ ที่ระบุเอาไว้ตามตัวอักษร" ซึ่งผู้วิจัยหยิบยกออกมาจากสิ่งพิมพ์ เช่น ตัวบท "ก้าวแห่งความเชื่อมั่น" นั้นเป็นถ้อยคำที่ถูกระบุเอาไว้ในนิตยสาร a day จริงๆ และตัวบทยังจะมาจากทั้งการสรุปถ้อยคำตามการตีความของผู้วิจัยเอง ซึ่งหมายความว่าในสิ่งพิมพ์ชนิดนั้นอาจจะกล่าวถึงการวิ้งด้วยสำนวนถ้อยคำหลายแบบ แต่ผู้วิจัยตีความและเรียบเรียงขึ้นมาให้กระชับและชัดเจนยิ่งขึ้น อาทิ ในหนังสือ หัว*ใจ*ทำ*ได้ กล่าวถึงการวิ้งด้วยถ้อยคำโวหารหลายแบบภายในหนึ่งเล่ม แต่ผู้วิจัยนำมาตีความและเรียบเรียงเป็นตัวบทว่า "วิ้งด้วยหัวใจ" เป็นต้น

ตัวบทจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่สำคัญซึ่งผู้วิจัยค้นพบในวาทกรรมการวิ้งยุคปัจจุบัน ได้แก่

"วิ้งด้วยหัวใจ"

"วิ้งด้วยอารมณ์ความรู้สึก"

"วิ้งบำบัดโรค"

"วิ้งสร้างมิตรภาพ"

"วิ้งเพื่อความเป็นเลิศ"

"วิ้งเพื่อความบันเทิง"

"จิตวิญญาณการวิ้งอยู่ในตัวทุกคน"

"วิ่งเล่นและเรียนรู้"
 "วิ่งเพื่อทดสอบร่างกาย"
 "วิ่งเพื่อเอาชนะขีดจำกัด"
 "วิ่งเพื่อสร้างความแข็งแกร่ง"
 "วิ่งเพื่อเก็บเงิน"
 "วิ่งเพื่อทำหน้าที่เพื่อประชาชน"
 "วิ่งเพื่อร่างกายแข็งแรง"
 "วิ่งเพื่อสร้างความมั่นใจ"
 "วิ่งด้วยแรงจูงใจจากสิ่งรอบข้าง"
 "วิ่งเพื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น"
 "วิ่งด้วยกำลังใจ"
 "วิ่งด้วยวิทยาศาสตร์และความรู้"
 "วิ่งเพื่อสร้างความทรงจำ"
 "วิ่งด้วยความสุข"
 "วิ่งเพื่อชัยชนะ"
 "วิ่งเพื่อภาคภูมิใจ"
 "วิ่งเพื่อผจญภัย"
 "วิ่งเพื่อความฝัน"
 "วิ่งเพื่อสร้างงาน"
 "วิ่งอย่างธรรมดา"
 "วิ่งเรียบง่าย"
 "วิ่งเสียสละ"
 "วิ่งยั่งยืน"
 "วิ่งข้ามขีดจำกัด"
 "การวิ่งไม่ใช่ความซ้ำซากและน่าเบื่ออีก"
 "วิ่งเพื่อความสนุกสนาน"
 "วิ่งเพื่อความท้าทาย"
 "วิ่งเพื่อกลุ่มสังคม"
 "วิ่งเพื่อตอบสนองสัญลักษณ์ภายนอกภายในมนุษย์"

"การวิ่งเป็นความทรมาณบันเทิง"
 "วิ่งแบบมีแบบแผนฝึกซ้อม"
 "การวิ่งคือความอดทนที่จะเอาชนะ"

จากตัวบทของวาทกรรมที่ค้นพบข้างต้น จะพบว่า วาทกรรมการวิ่งที่เผยแพร่ตัวออกมานั้นมีความหลากหลายและย้อนแย้งมากกว่ายุคอดีต โดยเฉพาะการวิ่งในฐานะของการออกกำลังกายเท่านั้น แต่การวิ่งในความหมายทั่วไปยังถูกนิยามเข้ากับบริบทต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นมิติในทางวิทยาศาสตร์ หรือ อารมณ์ความรู้สึก ก็ตาม อาทิ มีทั้งการวิ่งเพื่อความเป็นเลิศกับการวิ่งด้วยหัวใจ การวิ่งด้วยวิทยาศาสตร์กับการวิ่งด้วยความรู้สึก การวิ่งแบบมีแบบแผนกับการวิ่งเพื่อข้ามพ้นแบบแผน การวิ่งแก้บนในทางความเชื่อกับการวิ่งในทางสถิติแบบวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

หมวดหมู่ของวาทกรรม

จุดประสงค์สำคัญของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือการค้นหาว่าองค์ประกอบใดของวาทกรรมการวิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลงจากอดีต โดยการสืบค้นและวิเคราะห์นี้ทำให้ค้นพบว่า หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่าง ได้แก่ หมวดหมู่ของวาทกรรม (Category) ที่สัมพันธ์กับวาทกรรมการวิ่ง

เมื่อเทียบเคียงสิ่งพิมพ์ของยุคอดีตกับยุคปัจจุบัน จะพบว่า ประเด็นของวาทกรรมการวิ่งในอดีตนั้น จะถูกอ้างอิงอยู่กับการเป็นกิจกรรมปกติทั่วไปในชีวิตประจำวัน นั่นคือ การวิ่งเป็นเพียงการเคลื่อนไหวที่เร็วกว่าการเดินด้วยจุดประสงค์บางอย่าง อาทิ การหนีภทภัย หรือ อากาศที่ร้อนจัดหรือร้อน ตลอดจนจนถึงการวิ่งก็อาจเป็นส่วนหนึ่งของการละเล่นต่างๆ อีกด้วย

ขณะที่ในยุคเปลี่ยนผ่านซึ่งเกิดขึ้นก่อนหน้ายุคใหม่ไม่กี่สิบปีนั้น ความหมายของการวิ่งตกอยู่ภายใต้ของกรอบคิดแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาทิ "วิ่งเพื่อสุขภาพ" "วิ่งเพื่อรักษาโรค" เป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ในยุคสมัยใหม่นี้เอง สื่อสิ่งพิมพ์ในสังคมไทยได้นำเสนอประเด็นของวาทกรรมการวิ่งที่มีความหลากหลายมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ประเด็นของวาทกรรมที่อิงกับมิติทางอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งสร้างจินตภาพใหม่ๆ ให้แก่ผู้ที่บริโภควาทกรรมในสังคมไทย ดังตัวอย่างจากหนังสือของสำนักพิมพ์กามาหะหะยี ซึ่งแปลจากต้นฉบับของนักเขียนชาวญี่ปุ่น ฮารุกิ มูราคามิ และได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิ่งรุ่นใหม่ ตั้งแต่

ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา ซึ่งนำเสนอการวิ่งที่แฝงนัยยะของการปะทะเชิงอำนาจทางความคิด ระหว่างการมองชีวิตในเชิงสุขภาพแบบวิทยาศาสตร์ (ชีวิตยืนยาว) ซึ่งเป็นเชิงปริมาณ และการมองชีวิตในแง่ของอารมณ์ความรู้สึก (ความหมายชีวิต) ซึ่งเป็นเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ผู้คนหามหันคนทีลุกออกมาวิ่งทุกวัน นักวิ่งที่ยอมทุ่มเททุกอย่างเพื่อจะต่ออายุให้ยืนยาว ผมไม่คิดว่านั่นเป็นเหตุผลหลักของนักวิ่ง นักวิ่งส่วนใหญ่ไม่ได้วิ่งเพื่อยืดชีวิตตนเองให้ยืนยาว แต่วิ่งเพราะอยากใช้ชีวิตให้เต็มความหมาย หากเราอยากใช้ชีวิตสืบไปอีกนานหลายปี จะเป็นการดีกว่าถ้าใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมายชัดเจน มีชีวิตชีวาเต็มเปี่ยม แทนการหลงทางงุนงงอยู่กลางดงหมอก

(ฮารุกิ มูราคามิ, 2552)

ตัวบทดังกล่าวสื่อให้เห็นถึงการผสมผสานปรัชญาชีวิตและอารมณ์ความรู้สึกของการวิ่งเข้ากับการออกกำลังกาย อาทิ การใช้คำว่า "เต็มความหมาย" "มีชีวิตชีวาเต็มเปี่ยม" และ "แทนการหลงทางงุนงงอยู่กลางดงหมอก" เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ ในสิ่งพิมพ์ที่ถูกสร้างวาทกรรมโดยนักประพันธ์ชาวไทย ยังมีวาทกรรมตัวบทอื่นๆ ซึ่งสะท้อนประเด็นอารมณ์ความรู้สึก อาทิ การผูกโยงเนื้อหาการวิ่งเข้ากับความรัก ดังเช่นที่ปรากฏในจดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับสร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ว่า

เพจเรื่องวิ่งเรื่องกล้วยจึงถือโอกาสเดือนแห่งความรักนี้ ชวนพวกเรามาร่วมสร้างแรงบันดาลใจเชิงบวกให้เพื่อนๆ ที่ยังไม่ได้ออกกำลังกายให้หันออกมาวิ่ง โดยจัดกิจกรรมน่ารักๆ "ชวนคนที่รักให้ออกมาวิ่ง"

(จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558)

อย่างไรก็ตาม วาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันไม่ได้มีความหมายซึ่งตัดขาดตัดช่วงจากยุคอดีตอย่างสิ้นเชิง เพราะยังมีวาทกรรมการวิ่งที่อิงกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ปรากฏให้เห็นเป็นจำนวนมากอยู่พอสมควร อาทิวาทกรรมซึ่งได้รับความนิยมมาเนิ่นนานอย่าง "วิ่งเพื่อสุขภาพ" ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างบ่อยครั้งในสิ่งพิมพ์ของสถาบันที่อิงกับอำนาจรัฐ อย่าง สิ่งพิมพ์ของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมและสนับสนุนสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้วาทกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์เป็นหลัก

ดังนั้น ลักษณะของประเด็นวาทกรรมที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน คือการอยู่ร่วมกันของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งประเด็นวาทกรรมอย่างหลัง จะถูกผลิตซ้ำผ่านสิ่งพิมพ์อย่างบ่อยครั้ง และสร้างความแตกต่างจากภาพรวมของวาทกรรมยุคอดีตอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน จึงพอนับได้ว่า ประเด็นวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันมีความหลากหลาย แต่ในแง่ของความโดดเด่นและแปลกใหม่ตามทัศนะของผู้บริโภควาทกรรมนั้น การวิ่งออกกำลังกายจะถูกขับเคลื่อนโดยวาทกรรมกระแสใหม่ที่อิงกับอารมณ์และความรู้สึก

ประเภทของวาทกรรม

จากประเภทของวาทกรรม 6 อย่าง อันประกอบไปด้วย การอธิบาย, การโต้แย้ง, การยกตัวอย่าง, การเปรียบเทียบ, การสั่งสอน และการสาธิต นั้น วาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันมีคุณลักษณะที่อาจจะจัดกลุ่มเข้าประเภทของวาทกรรมข้างต้นได้ทั้งสิ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) การอธิบาย

ประเภทของวาทกรรมนี้ ถือเป็นพื้นฐานของประเภทวาทกรรมทั้งหมด เพราะเป็นการอธิบายขยายความ นิยามความหมายเบื้องต้นให้แก่การวิ่งในสิ่งพิมพ์ อย่างไรก็ตาม ลักษณะการอธิบายจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการนิยามหรือบัญญัติศัพท์แบบตรงไปตรงมาเหมือนในพจนานุกรม แต่จะแทรกเข้าไปในเนื้อหาต่างๆ ที่เล่าเรื่องราวของการวิ่ง อาทิ การกล่าวถึงพื้นฐานการวิ่งในสังคมไทย ซึ่งอยู่ในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จากนิตยสาร a day ฉบับเดือนมิถุนายน 2557

สำหรับเด็ก การวิ่งคือการเล่น แต่เหล่าคุณครูพลະจากโรงเรียนทอสี โรงเรียนทางเลือกที่สอนวิชาการควบคู่ไปกับวิชาชีวะและวิชาชีวิต บอกพวกเราว่า เบื้องหลังเสียงหัวเราะและรอยฟกช้ำดำเขียว การวิ่งคือบทเรียนสำคัญที่ช่วยปูพื้นฐานการใช้ชีวิตให้กับมนุษย์

(นิตยสาร a day, 2557)

2) การโต้แย้ง

ลักษณะของการโต้แย้งในวาทกรรมการวิงยุคใหม่ คือการสร้างตัวเปรียบเทียบขึ้นมา และนำเสนอลักษณะของวาทกรรมที่มีความแตกต่างออกไป ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาในหนังสือของ ฮารูกิ มูราคามิ ซึ่งโต้แย้งความคิดที่จะบังคับให้วิง โดยการสร้างวาทกรรมว่าการวิงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล และไม่ควรมีการบังคับ ดังนั้น การวิงควรจะเป็นเรื่องของความชื่นชอบส่วนบุคคลมากกว่า ตามความว่า

แต่คนเราแต่ละคนมีเรื่องชอบไม่ชอบแตกต่างกัน บางคนเหมาะที่จะวิงมาราธอน บางคนเล่นกอล์ฟ หรือบางคนชื่นชอบการพนัน ทุกคราวที่ผมเห็นครูพลະต้อนเด็กทุกคนในชั้นออกมาวิงระยะไกล ผมสงสัยว่า เด็ก การบังคับคนไม่ชอบการวิง บังคับคนที่อ่อนแอเกินกว่าจะวิง ถือว่าเป็นการลงทัณฑ์ทรมานไร้สาระ

(ฮารูกิ มูราคามิ, 2552)

3) การยกตัวอย่าง

แม้ว่าการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมนั้น โดยวิธีการแล้วจะเชื่อมต่อกับลักษณะของวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของหลักการให้เหตุผลหรือแสดงลักษณะอันเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ในวาทกรรมการวิงยุคใหม่ หากการยกตัวอย่างนั้นเป็นการยกกรณีของผู้ที่วิงด้วยอารมณ์ความรู้สึก ก็สามารถนับให้เป็นวาทกรรมในกลุ่มอารมณ์และความรู้สึกได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ในยุคสมัยที่ผู้คนโยเยหา "ต้นแบบ" ทำให้การยกตัวอย่างกรณีของนักวิงที่ประสบความสำเร็จให้ผู้อ่านสิ่งพิมพ์ได้เกิดจินตภาพตาม ถือว่าเป็นประเภทวาทกรรมที่พบเห็นได้อย่างมากในการศึกษาวาทกรรมการวิงยุคใหม่ อาทิ การกล่าวถึงนักวิงท่านหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงด้านการแข่งขันวิงชิงถ้วยรางวัลตามงานต่างๆ

คุณวันเพ็ญ รุ่งโรจน์กิตติกุล นักวิ่งชมรมบางขุนเทียน กับถ้วยรางวัลอันเป็นรูปธรรมของความสำเร็จ นักวิ่งเก่งๆ อาจครอบครองถ้วยรางวัลนับร้อย แต่สิ่งที่เป็นความทรงจำร่วมของนักวิ่งมาราธอน คือความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้พิชิตเรื่องเหนื่อยยาก

(จิตติพันธ์ พัฒนมงคล, นิตยสารสารคดี, 2556)

4) การเปรียบเทียบ

แม้จะมีความคล้ายคลึงกับประเภทของการโต้แย้ง แต่การเปรียบเทียบหมายถึงเอาสิ่งต่างๆ มาเปรียบกัน โดยไม่จำเป็นจะต้องขัดแย้งหรือหักล้างกัน ประเภทของวาทกรรมชนิดนี้มักจะปรากฏในวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ในเนื้อหาสิ่งพิมพ์ที่พยายามแจ่มแจ้งถึงคุณสมบัติของการวิ่ง โดยการเปรียบเทียบกับกีฬาประเภทอื่น หรือการเปรียบเทียบระหว่างคนที่วิ่งกับคนที่ไม่วิ่ง

วันนี้นักวิ่งหน้าใหม่ที่มีน้ำหนักเกิน 100 มีน้ำหนักที่ลดลงมาอยู่ที่ 60 กก. เท่านั้น

(จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558: 9)

5) การสั่งสอน

คือประเภทวาทกรรมที่บอกให้คนเห็นคล้อยและทำตาม อาจจะไม่ปรากฏไม่มากนักในสื่อสิ่งพิมพ์ยุคใหม่ เพราะเนื้อหาสำหรับผู้อ่านยุคใหม่มักจะไม่นำเสนอ แต่จะเน้นตัวอย่างและการสาธิตเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม จากการสืบค้นก็ยังพอมีวาทกรรมประเภทนี้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งอยู่บ้าง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ของหน่วยงานรัฐอย่าง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมักจะมีทำที่ในการสั่งสอนให้คนรักษาและส่งเสริมสุขภาพตนเองผ่านการใช้น้ำหนักกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือเป็นนโยบายหลักของหน่วยงานนี้

อย่าไปตั้งเป้าสูง ตั้งเป้าหมายตามสภาพตนเอง ถ้าวิ่งไม่ได้ก็เดินเอา แต่ให้ถึงเส้นชัยก็พอ และต้องไม่แข่งกับคนอื่น ท่องไว้ว่า เขาชนะตัวเองและเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ก็เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่แล้ว

(จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558: 8)

6) การสาธิต

คือการทำให้เห็นว่ามีกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างไรบ้าง การสาธิตเป็นประเภทวาทกรรมที่มีความสำคัญในยุคใหม่ เทียบเท่ากับการยกตัวอย่าง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสิ่งพิมพ์ซึ่งไม่ได้รู้จักการวิ่งเพื่อออกกำลังกายอย่างละเอียดมาก่อน ได้เห็นภาพตามและเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ อาทิ การเขียนคอลัมน์โดยที่ผู้เขียน คือ ลูติพันธ์ พัฒนมงคล ได้ร่วมลงวิ่ง

ระยะไกลด้วยตนเอง ในบทความ Born to be runner มาราวชน 42.195 กิโลเมตร ของนิตยสาร สาระคดี เดือนสิงหาคม 2556 และนำมาถ่ายทอดให้คนอ่านได้รู้้อย่างเป็นรูปธรรม อันประกอบไปด้วย ลักษณะการสาธิตทำให้ทราบว่าจะต้องวิ่งอย่างไรถึงจะประสบความสำเร็จ จะเข้าสู่การวิ่ง ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอย่างไร เป็นต้น

ความหมายต่อการวิ่ง

จากตัวบทวาทกรรมที่ค้นพบนั้น เมื่อนำวาทกรรมยุคปัจจุบันผ่านสื่อสิ่งพิมพ์อันเกี่ยวข้องกับกรวิ่งมาทำการตีความหมาย จะพบว่า การวิ่งถูกสร้างหมายอย่างหลากหลาย ซึ่งแตกต่างจากยุคสมัยโบราณและยุคเปลี่ยนผ่านที่ความหมายของการวิ่งยังมีลักษณะจำกัด โดยความหมายในยุคปัจจุบันเท่าที่ค้นพบ และมีความสำคัญ ได้แก่

- การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย
- การวิ่งคือการเอาชนะ
- การวิ่งคือส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกมนุษย์
- การวิ่งคือความบันเทิง
- การวิ่งคือหน้าที่การงาน
- การวิ่งคือความสุข
- การวิ่งคือองค์ประกอบของชีวิตมนุษย์
- การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ
- การวิ่งคือความเหนียวยากและอดทน
- การวิ่งคือการขยับขยายความสามารถของมนุษย์
- การวิ่งคือการตอบสนองของความเชื่อทางศาสนา

4. ภาพตัวแทนของความรู้

วาทกรรมเป็นความรู้อย่างหนึ่งซึ่งแพร่กระจายไปในสังคม การวิ่งในฐานะที่เป็นวาทกรรมจึงถูกทำให้กลายเป็นภาพตัวแทนของความรู้ในหลากหลายสาขา โดยภาพตัวแทนของความรู้ที่สำคัญ 10 ประการ ซึ่งค้นพบจากวาทกรรมกรวิ่งในสิ่งพิมพ์ยุคใหม่ ได้แก่

ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต และ ความรู้ทั่วไปในชีวิต
 เกิดขึ้นจากการวาทกรรมการวิ่งที่กล่าวถึงความเป็นไปของชีวิต หลักการ
 ใช้ชีวิต ตลอดจนจนถึง ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต อาทิ การกล่าวถึงความไม่เที่ยงของสังขารร่างกาย
 ในนิตยสาร สารคดี ฉบับวิ่งมาราธอน ดังปรากฏว่า

คงไม่ผิดหรอกหากจะบอกว่าหลายคนพบชีวิต
 ใหม่ที่นี่ เช่นเดียวกับนักวิ่งหลายคนที่ชอบความเจ็บป่วยในอดีต
 ไว้ ... คุณภรรยาวิทย์ ไกรเลิศวานิชพงศ์ อายุ 50 ปี เป็นชายร่าง
 ท้วมที่ป่วยด้วยโรคเบาหวาน

(ฐิติพันธ์ พัฒนมงคล, นิตยสารสารคดี, 2556: 110)

ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล
 เกิดขึ้นจากกรณีที่มีผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับการวิ่ง
 ให้กลายเป็นความรู้แก่ผู้อื่น ดังกรณีของบทสัมภาษณ์นักวิ่งชาวฟิลิปปินส์ ที่ถ่ายทอดประสบการณ์
 การวิ่งในหัวข้อ "ความลับ ความรัก และความสุข" ในวารสาร Thai Jogging เดือนกุมภาพันธ์
 2558

ใช่ครับ ชีวิตผมเปลี่ยนไป หลังจากวันนั้น ผม
 เริ่มวิ่ง เริ่มซ้อมในลานจอดรถของโรงพยาบาล และอาคารจอดรถ
 คือที่ซ้อมเป็นประจำ

(พัชนีดา พงศ์ทรัพย์การณ, 2558: 30)

ความรู้ด้านเทคโนโลยี
 ในการวิ่งยุคใหม่ใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับการวิ่งมาก
 ขึ้นกว่าอดีต อาทิ แอปพลิเคชันและอุปกรณ์การสื่อสารระหว่างการวิ่ง ดังจะเห็นจากเนื้อหาในส่วนของ
 The Runner's Motivation ของนิตยสาร a day ฉบับ Run (2557) ซึ่งได้สัมภาษณ์นักวิ่งที่สวมใส่
 อุปกรณ์ระหว่างการวิ่งมากมายหลายอย่าง ซึ่งสื่อความหมายของการวิ่งว่าเป็นกิจกรรมที่ผนวกเอา
 เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยส่งเสริมได้เป็นอย่างดี

การวิ่งเคยเป็นเรื่องของตัวเราคนเดียว แต่พอมี แอปพลิเคชันมันก็เปลี่ยนไป เราไม่ได้วิ่งอยู่คนเดียว เรารู้เลยว่า เพื่อนเราได้ที่ 1 แล้วนะ เราตกลงมาที่ 4 แล้ว นี่คือสิ่งที่แอปส่ง ผลกระทบต่อนักวิ่งรุ่นใหม่

(นิตยสาร a day, 2557: 116- 117)

ความรู้ด้านสังคมศาสตร์

การสังกัดกลุ่มและการสร้างมิตรภาพ ถือเป็นความรู้ทางด้าน สังคมศาสตร์ที่ช่วยถักทอวาทกรรมการวิ่งขึ้นมา ดังจะเห็นจากเนื้อหาในส่วน The Running Club ของนิตยสาร a day ฉบับ Run (2557) ซึ่งนำเสนอเรื่องราวการรวมกลุ่มทางสังคม ของ "ชมรมวิ่ง" ซึ่งมีประวัติความเป็นมายาวนานและได้รับความนิยมนอย่างมากในปัจจุบัน

พันธุกรรมนิ่งนุ่ไป การวิ่งกลับไปซบเซาอีกครั้ง ตามกาลเวลา จนกระทั่งเกิดกระแสการวิ่งในหมู่คนรุ่นใหม่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา อาจเพราะแรงบันดาลใจจากการวิ่งถูกถ่ายทอด ลงในหนังสือและภาพยนตร์ ทำให้เกิดชมรมวิ่งยุคใหม่

ความผูกพันของชมรมกับสถานที่หายไป แต่หัน มาเชื่อมความสัมพันธ์ผ่านการส่งต่อความรู้ ภาพถ่าย และ แรง บันดาลใจ

(นิตยสาร a day, 2557: 118 - 119)

ความรู้ด้านจิตวิทยา

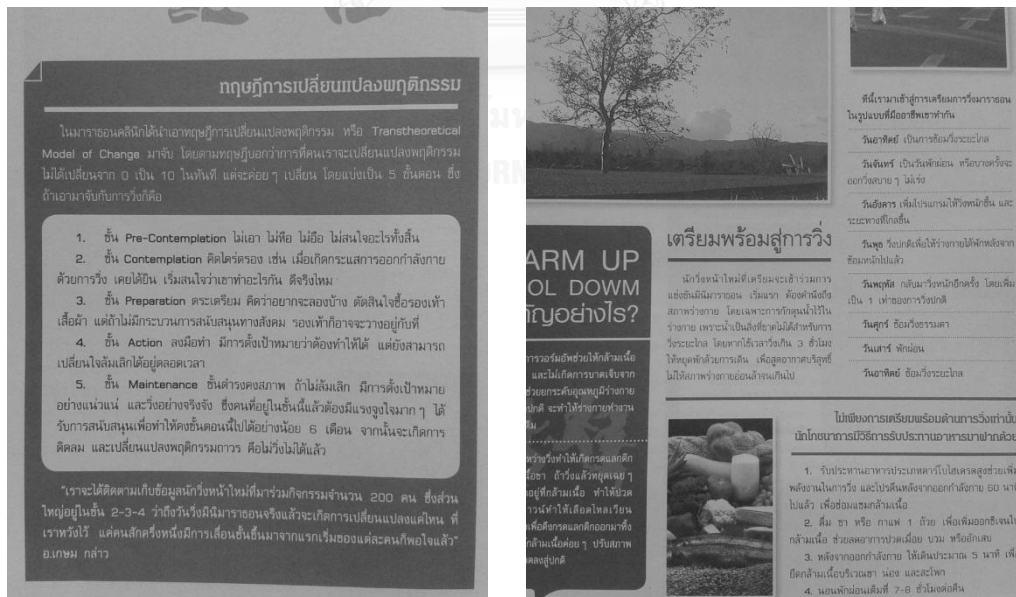
อันหมายถึงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการวิ่ง เช่น การกล่าวถึงรูปภาพที่ กลายเป็นแรงจูงใจให้เกิดการวิ่งอย่างมีความสุขตามงานวิ่งต่างๆ ดังตัวอย่างในหนังสือ หัวใจ*เท้า ของ คามิน คมนีย์ (2557) ซึ่งเป็นหนังสือเล่าประสบการณ์การวิ่งของตนเอง ต่อจากหนังสือ เย็นวัน เสาร์-เช้าวันอาทิตย์ (2546) โดยผู้เขียนมุ่งเน้นประเด็นหลักของการวิ่งไปยังความสัมพันธ์ของการ วิ่งกับสภาพจิตใจของตนเอง ดังปรากฏว่า

เมื่อประกอบด้วยเม็ดเนื้อพรราวท่วมร่วง ผมคิดว่ามันเป็นภาพที่มีชีวิตชีวากว่าภาพทั่วไปที่เคยเห็น แล้วผมจะทำทำอะไรเมื่อถูกถ่ายภาพ แนนอน ผมคงไม่กระโดดโลดเต้นหรือทำท่าซันตลก แต่ผมไม่ชอบกับภาพนกวิ่งที่ดูแข็งขันเช่นกัน ซึ่งเคยดูไม่สนใจกับการวิ่ง ผมวางแผนว่าจะต้องเก็ทหน้าให้ยิ้ม กริมราวกับว่าการวิ่งนั้นมันดาลสุขให้เปี่ยมล้น

(คามิน คมนีย์, 2557: 70)

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ในเชิงประวัติศาสตร์นั้น ความรู้ด้านนี้หยั่งรากลึกอย่างยาวนานตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่านเป็นต้นมา และยังปรากฏให้เห็นอย่างมากมายในยุคสมัยใหม่ โดยเฉพาะมิติของการวิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์การกีฬา อาทิ วิธีการฝึกซ้อมอย่างมีหลักวิชาการรองรับ ตลอดจนถึงการรักษาอาการบาดเจ็บจากการวิ่ง ซึ่งในจดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558 "วิ่งสู่ชีวิตใหม่" ได้นำเสนอเรื่องราวดังกล่าวในหน้า 7- 8 เป็นต้น



ภาพที่ 36 บางส่วนของเนื้อหาจาก จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข ประจำเดือนพฤศจิกายน 2558

ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ

การวิ่งยังไปคาบเกี่ยวกับความรู้ในด้านศาสนาและความเชื่อ ดังเช่น การวิ่งเพื่อแค้น ซึ่งปรากฏในส่วน The Promise Runner ของนิตยสาร a day ฉบับ Run (2557) ซึ่งนำเสนอเรื่องราวของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบที่มาวิ่งแค้น

จากจุดเริ่มต้นในรั้วโรงเรียนสวนกุหลาบ วัฒนธรรมการวิ่งแค้นก็แพร่หลายออกไปในวงการต่างๆ ตามการเติบโตของศิษย์เก่า ตัวอย่างเช่น ป่าเต็ด-ยุทธนา บุญอ้อม ศิษย์เก่าสวนกุหลาบก็ยังใช้วิธีการบนบานให้งานคอนเสิร์ตสำเร็จ ลุล่วงและแค้นด้วยการวิ่ง (นิตยสาร a day, 2557:108 - 109)

ความรู้ด้านธุรกิจการค้า

ภาพความรู้ด้านธุรกิจการค้า หรือ ภาพความรู้ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิ่ง มักจะปรากฏให้เห็นในเอกสารเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการวิ่งที่องค์กรทางธุรกิจเป็นเจ้าของ หรือ เอกสารที่เกี่ยวกับการแนะนำสินค้าเกี่ยวกับการวิ่ง ภาพความรู้ด้านนี้มักจะไม่ว่าถึงการวิ่งในมิติทางเศรษฐกิจโดยตรง หากแต่การวิ่งออกกำลังกายจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำธุรกิจขององค์กร อาทิ การจัดงานวิ่งแข่งขันของ นิวทริไลท์ ซึ่งเป็นสินค้าจากบริษัท Amway ที่ต้องการทำการตลาดด้านสุขภาพ



ภาพที่ 37 เอกสารแผ่นพับประชาสัมพันธ์การแข่งขันวิ่งของ นิวทริไลท์ บริษัท Amway

ความรู้ทางการทหารและการปกครอง

เป็นภาพความรู้ที่ปรากฏให้เห็นน้อยในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งหากมีก็มักจะเป็นเอกสารที่เกี่ยวกับการวิ่งโดยอ้อม อาทิ ในเอกสารการจัดตั้งชมรมวิ่งของราชกิจจานุเบกษา หรือการกล่าวถึงการออกกำลังกายที่ในแผนพัฒนาห้าแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังพอมีการเชื่อมโยงระหว่างทหารกับการวิ่ง อันได้แก่ ภาพของทหารซึ่งต้องฝึกซ้อมร่างกายพร้อมกับตะโกนหรือร้องเพลงเพื่อเป็นการฝึกวินัย

ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีการวิ่งในยุคปัจจุบัน ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

รายการ	ลักษณะเด่นที่ค้นพบ
1. หมวดยุค่วาทกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - วิทยาศาสตร์และการแพทย์ - อารมณ์และความรู้สึก
2. ประเภทวาทกรรม	<p>มีทุกประเภท แต่จะปรากฏมากใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การอธิบาย - การสาริต - การยกตัวอย่าง
3. ความหมายวาทกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีความหลากหลายครอบคลุมทุกศาสตร์
4. ภาพตัวแทนความรู้	<p>มีเกือบทุกประเภท แต่จะปรากฏมากใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาชีวิต และ ความรู้ทั่วไป - ประสบการณ์ส่วนบุคคล - วิทยาศาสตร์และการแพทย์ - จิตวิทยา - สังคมศาสตร์

2. สื่อภาพยนตร์

ในการวิเคราะห์สื่อภาพยนตร์ยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง อันได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ตอน "42.195" มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ได้สร้างวาทกรรมการวิ่งซึ่งมีความแปลกใหม่ในสังคมยุคปัจจุบัน โดยทำให้การวิ่งออกกำลังกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิ่งมาราธอนกลายเป็นกระแสสำคัญของสังคมยุคปัจจุบัน (ประชาชาติธุรกิจ , 18 สิงหาคม 2555)

ทั้งนี้ ด้วยความเป็นที่สื่อภาพยนตร์ อันประกอบไปด้วย ภาพและเสียง ทำให้การสกัดเอา ตัวบทและความหมายของการวิ่งออกมาทำการวิเคราะห์นั้น จำเป็นต้องเริ่มจากขั้นตอนการ วิเคราะห์หาความหมายจากคุณลักษณะของสื่อภาพยนตร์เสียก่อน เพื่อจะนำสิ่งที่ได้นั้นเข้าไป วิเคราะห์ต่อในฐานะตัวบทของวาทกรรม

ภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน เป็นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างโดยบริษัท GTH ซึ่งออกฉายครั้งแรก ในโรงภาพยนตร์เมืองไทย วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนได้แก่ "14" "21/28" และ "42.195" โดยเนื้อหาในตอนสุดท้ายนี้กำกับโดย จิระ มะลิกุล ซึ่งมีความยาว มากที่สุด และพูดถึงเรื่องราวของนักวิ่งมาราธอน

การวิเคราะห์หา "ตัวบท" (Text) และ "ความหมาย" (Meaning) จากภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ตอน "42.195" ได้ข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1) โครงเรื่อง (Plot) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การเปิดเรื่อง พัฒนาเหตุการณ์ ภาวะวิกฤติ และ ปิดเรื่อง นั้น พบว่า

1.1) การเปิดเรื่อง

คือการแนะนำให้รู้จักกับตัวละครหญิงสาววัยกลางคน ซึ่งกำลังรอฟังเสียงปิ่นอัน เป็นสัญญาณการปล่อยตัวการแข่งขันวิ่งมาราธอน เธอถูกปล่อยตัวออกจากจุดเริ่มต้น วิ่งพร้อมกับ กลุ่มคนมากมาย พร้อมกับเสียงบรรยายซึ่งเป็นเสมือนเสียงครุ่นคิดของเธอ จากนั้นภาพยนตร์ก็ ย้อนอดีตกลับไปเพื่อเล่าถึงสาเหตุที่เธอตัดสินใจมาวิ่งมาราธอน



ภาพที่ 38 แสดงเหตุการณ์ช่วงเปิดเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน

1.2) ช่วงพัฒนาเหตุการณ์

คือช่วงที่หญิงสาววัยกลางคนแต่งกายค่อนข้างเซยและใส่แว่น ได้พบกับเด็กหนุ่มคนหนึ่งซึ่งมาซ้อมวิ่งมาราธอนที่สวนลุมพินี จากอุบัติเหตุกลายเป็นความสนิทสนมกันในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งคู่พูดคุยกันเกี่ยวกับการวิ่งมาราธอน และเขาก็ได้ชักชวนให้เธอมาวิ่งมาราธอนด้วยกัน



ภาพที่ 39 แสดงเหตุการณ์ช่วงพัฒนาเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน

1.3) ภาวะวิกฤต

คือการที่หญิงสาวย้อนกลับไปคิดถึงอดีต เธอเคยเป็นผู้ประกาศข่าวชื่อดังทางโทรทัศน์ ซึ่งกลับต้องมาอ่านข่าวที่สูญเสียสามีไปจากอุบัติเหตุเครื่องบินระเบิดโดยไม่คาดฝัน เวลาผ่านไปพร้อมกับความเจ็บปวด เธอพักงานอย่างไม่มีกำหนดและพยายามลืมเรื่องราวเจ็บปวดในชีวิต ในเวลาต่อมาเธอได้พบกับหนุ่มน้อยคนดังกล่าวซึ่งมาซ้อมวิ่งมาราธอน แต่ในระหว่างที่

ความรู้สึกดีๆ กำลังพัฒนาขึ้นนี้เอง หญิงสาวก็เกิดความรู้สึกสับสนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้อนกลับไปคิดถึงคำพูดของตนเองว่าจะไม่รักใคร่อีกแล้ว และเพื่อนสาวของเธอก็มีที่ท่าไม่ค่อยพอใจการตัดสินใจสนิทสนมกับเด็กหนุ่มของเธอเท่าไรนัก เธอไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรกับความสัมพันธ์กับเด็กหนุ่มที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว จนตัดสินใจหยุดวิ่งและหยุดติดต่อคบหากับเด็กหนุ่ม



ภาพที่ 40 แสดงเหตุการณ์ในช่วงวิกฤติของภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน

1.4) การปิดเรื่อง

คือการที่หญิงสาวได้คิดอีกครั้งหลังจากที่คุณแม่ของเธอก้าวเข้ามาช่วยเหลือ เธอตัดสินใจเข้าร่วมการแข่งขันวิ่งมาราธอน เพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมาย "เปลี่ยนแปลงชีวิต" ให้สำเร็จ โดยการวิ่งครั้งนี้มีเด็กหนุ่มคนดังกล่าวเข้ามาช่วยประคับประคองเธอให้ถึงเส้นชัยอีกด้วย



ภาพที่ 41 แสดงเหตุการณ์ช่วงปิดเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือการวิเคราะห์ผ่าน ชื่อเรื่อง ไบปิด เพลงประกอบ และข้อความหรือเหตุการณ์สำคัญ

2.1) ชื่อเรื่อง

สำหรับชื่อเรื่อง รัก7ปี ดี7หน ตอน "42.195" นั้น ตัวชื่อเรื่องหลักต้องการเน้นถึงเลข 7 ซึ่งเป็นปีที่บริษัทผู้สร้างอย่าง GTH ก่อตั้งมาครบ 7 ปี และยังคงมองว่า 7 ปีคือช่วงเวลาชีวิตของคนจะเกิดความเปลี่ยนแปลง ภาพยนตร์จึงสะท้อนนัยยะของ "การเปลี่ยนแปลงในชีวิต" และตัวเลข 42.195 นั้นคือระยะทางของการวิ่งมาราธอนเต็มระยะ (Full Marathon) อันถือว่าเป็นสิ่งที่ตัวละครในเรื่องตั้งเป้าหมายว่าจะทำได้

2.2) ไบปิดหลักของภาพยนตร์

เป็นภาพคนรวมกลุ่มกัน ซึ่งเป็นรูปตัวละครที่มาจากภาพยนตร์สั้นทั้ง 3 เรื่อง (42.195 เป็นตอนสุดท้ายของเรื่อง) โดยมีนักแสดง 2 คนที่สวมชุดนักวิ่ง อันได้แก่ เสือกล้ามติด เบอรวิงที่หน้าอก และกางเกงขาสั้น อันสื่อถึงการเป็นนักวิ่งของตัวละครในเรื่อง ขณะที่คำโปรยของไบปิดคือ ทุก7 ปี "ความรัก" มักมีการ "เปลี่ยนแปลง" สื่อถึงประเด็นความรักและความเปลี่ยนแปลงในชีวิต

2.3) เพลงประกอบ

ไม่ได้มีความโดดเด่นอะไรนักในตัวเรื่อง อาจจะมีดนตรีประกอบถูกใส่เข้ามา แต่ก็ เป็นไปเพื่อโน้มนำอารมณ์ในแต่ละฉาก ขณะที่เพลงประจำเรื่องนั้นถูกใส่เข้ามาตอนขึ้นเครดิตท้ายสุดของภาพยนตร์ ซึ่งไม่ได้มีผลอะไรกับเนื้อเรื่องที่จบไป

2.4) ข้อความและเหตุการณ์สำคัญ

คือการที่ตัวละครนั้นบอกถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเอง โดยใช้การวิ่งมาราธอนเป็นเครื่องมือ อันได้แก่ "ฉันอยากมีชีวิตใหม่ ไปพร้อมๆกับเสียงป๊อดดังนะ" "ฉันไม่ได้อยากวิ่ง ฉันอยากพบชีวิตใหม่" "ปีศาจที่กิโลเมตร 35" และ "หากไม่มีความเจ็บปวดมาเกี่ยวข้องด้วย ใครในโลกจะอยากแข่งมาราธอน" ซึ่งจะได้นำไปตีความในส่วนของความหมายวาทกรรมต่อไป



ภาพที่ 42 ใบปิดของภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน

3) ตัวละคร (Character) ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครโดยจำแนกบุคลิกลักษณะ และความเป็นตัวแทนของสถาบัน ซึ่งในเรื่องนี้พบว่า ตัวละครหลักทั้ง 2 คน มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1) เด็กหนุ่ม อายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น สถานะทางสังคมคือเป็นชนชั้นกลางที่มีรสนิยมดี แต่มีประสบปัญหาสุขภาพ นั่นคือ เป็นโรคหอบหืด และต้องการสร้างกำลังใจให้แก่ตนเอง โดยการวิ่งมาราธอนแบบครบระยะให้สำเร็จ

3.2) หญิงสาว อายุอยู่ในช่วงวัยกลางคน นั่นคือ 42 ปี จมอยู่กับความทุกข์ในอดีตเนื่องจากสูญเสียสามี และต้องการจะใช้การออกกำลังกายอันยากลำบากให้เป็นเป้าหมายของชีวิต

4) ฉากสถานที่ (Scene) ฉากสถานที่อื่นมีความหมายต่อเรื่อง ได้แก่ ในสนามแข่งวิ่งซึ่งเป็นบริเวณสะพานพระราม 8 และบริเวณใกล้กับสนามไชย รวมถึงในเขตกรุงเทพมหานครที่ตัวละครได้พบกันเป็นครั้งแรกและซุ่มวิ่งกัน อันได้แก่ สวนลุมพินี และยังมีฉากในห้องพักของหญิงสาวซึ่งเธอได้เก็บความทรงจำอันเจ็บปวดที่สูญเสียสามีไป



ภาพที่ 43 ตัวละครพระนาง และสถานที่ในการเล่าเรื่องภาพยนตร์ รัก7ปีดี7หน

5) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) หนึ่งเล่าเรื่องผ่านเสียงเล่าเรื่องของบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเรื่อง เสมือนหนึ่งเป็นผู้รู้เหตุการณ์ทั้งหมดไม่เว้นแม้กระทั่งอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร โดยจุดยืนการเล่าแบบนี้ทำให้คนดูได้รับรู้ถึงต้นสายปลายเหตุของการกระทำทั้งหมด และเข้าใจตัวละครได้อย่างถี่ถ้วนมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ในส่วนการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ ผู้วิจัยได้นำเอาผลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ห้วงทฤษฎีดังต่อไปนี้

ตัวบท (Text)

จากการหาความหมายจากเทคนิคภาพยนตร์ ทำให้ได้สามารถสรุปตัวบทที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งในภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้แก่
"วิ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต"

"วิ่งเพื่อสร้างชีวิตใหม่"

"วิ่งเพื่อหาκούครอง"

หมวดหมู่ของวาทกรรม

จากตัวบทที่กล่าวมานั้น เมื่อพิจารณาจากบริบททางเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน จะพบว่า วาทกรรมดังกล่าวเกี่ยวข้องกับวาทกรรมทางอารมณ์ความรู้สึก มากกว่าจะเป็นวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ซึ่งเน้นการใช้หลักตรรกะเหตุผลและสถิติตัวเลข โดยอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าวนั้น เกี่ยวโยงกับความต้องการที่จะสัมผัสกับสิ่งใหม่ในชีวิต และลิ้มเลือนหรือเอาชนะบางสิ่งๆที่มาจากประสบการณ์ในอดีตของตนเอง

ประเภทของวาทกรรม

ตัวบทต่างๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ มีครบทุกประเภทของวาทกรรม อันประกอบไปด้วย

การอธิบาย ได้แก่ เมื่อตัวละครผู้ชายได้พยายามอธิบายถึงวิธีการวิ่งมาราธอนให้ฝ่ายหญิงได้ฟัง

การโต้แย้ง ได้แก่ เมื่อฝ่ายหญิงมองเรื่องการวิ่งว่ามีแต่ความทรมานน่าเบื่อหน่าย ฝ่ายชายจึงใช้วาทกรรมประเภทโต้แย้ง ทำให้เข้าใจว่าการวิ่งนั้นมีความหมายเกี่ยวกับการค้นพบชีวิต

การยกตัวอย่าง ได้แก่ การยกตัวอย่างลักษณะการวิ่งที่ถูกต้องให้อีกฝ่าย

การเปรียบเทียบ ได้แก่ การเทียบให้เห็นถึงการวิ่งมาราธอนกับการวิ่งธรรมดาที่วิ่งไปว่าต่างกันอย่างไร

การสั่งสอน ได้แก่ การที่ฝ่ายชายได้สอนฝ่ายหญิงว่าการวิ่งมีคุณประโยชน์ที่ดีอย่างไร และสร้างสิ่งดีๆมาให้ชีวิตอย่างไร

การสาธิต ได้แก่ การวิ่งให้เห็นเป็นตัวอย่างกับตัวละครอีกฝ่าย

ความหมายของวาทกรรม

จากวาทกรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน นี้ได้สร้างความหมายให้แก่การวิ่งใน 2 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ การสร้างชีวิตใหม่ และการแสวงหาคู่ครอง

ในแง่มุมมองของการสร้างชีวิตใหม่นั้น เป็นการสร้างความหมายของการวิ่งในเชิงอารมณ์ความรู้สึกและเป็นไปในเชิงบวก โดยการนำเสนอของหนังนั้นได้นำเอาอำนาจสถาบันซึ่งเป็นคู่ตรงข้าม นั่นคือ อำนาจแบบสถาบันชั้นสูงในอดีตซึ่งมีชุดความรู้เกี่ยวกับการวิ่งในแง่ลบว่าเป็นความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า นำมาปะทะกับ อำนาจของปัจเจกบุคคลและสถาบันทางปรัชญาความคิดในสังคมยุคใหม่ซึ่งมองการวิ่งในแง่บวกว่าเป็นประสบการณ์ที่ช่วยสร้างกำลังใจให้แก่ชีวิตผลลัพธ์จากการใช้ความรู้และสถาบันทางอำนาจดังกล่าวมาปะทะกัน ไม่ได้ยังให้เกิดผลหักล้างแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่กลับมีลักษณะของการเชื่อมต่อร้อยเรียง นั่นคือ ยอมรับความรู้เกี่ยวกับการวิ่งในยุคโบราณว่าจะทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยทุกขุทรมานซึ่งเป็นความหมายเชิงลบ แต่นำมาพลิกให้กลับเป็นแง่บวกด้วยการเชื่อมต่อกับสัมฤทธิ์ผลจากการวิ่งว่าจะนำพาชีวิตไปสู่จุดที่ดีกว่าเดิม

ดังนั้น แง่มุมดังกล่าวนี้จึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับแนวทางของสังคมยุคอุตสาหกรรม ที่มองว่าการทำงานหนักนั้นจะนำพามาซึ่งความสำเร็จในชีวิต แต่ได้สร้างมุมมองใหม่ขึ้นมา นั่นคือ ความสำเร็จดังกล่าวไม่จำเป็นจะต้องสมเหตุสมผลหรือเป็นวัตถุประสงค์ได้ในแบบยุควิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมเท่านั้น หากแต่ก่อเกิดผลทางใจก็ถือว่าเป็นความคุ้มค่าแล้ว

ในแง่มุมมองของการแสวงหาคู่ครองนั้น จะพบว่าการวิ่งได้เปิดพื้นที่ของความหมายใหม่ในสังคมไทย นั่นคือ การวิ่งมีคุณลักษณะของการใช้พื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นพื้นที่เปิดกว้างให้บุคคลทุกเพศทุกวัยในสังคมได้เข้ามาพบปะกัน คนดูจึงได้เห็นภาพของหญิงสูงวัยเข้ามาสานสัมพันธ์กับเด็กหนุ่ม ซึ่งลักษณะดังกล่าวขัดแย้งกับความรู้สึกร่วมทั่วไปของสังคมไทยที่มองว่าอายุของคู่รักควรจะสอดคล้องกัน และหญิงสูงวัยไม่ควรจะมาครองคู่กับเด็กหนุ่มอายุน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ภาพการวิ่งสวนทางของผู้อื่นในสวนสาธารณะทำให้เกิดความหมายว่าทั้งคู่ไม่ได้สนใจกระแสความรู้สึกของคนในสังคม ซึ่งเป็นการใช้การขัดขืนขนบธรรมเนียมหรืออำนาจเก่าทางสังคม มาสร้างความหมายเชิงบวกให้แก่การวิ่ง

ดังนั้น การสื่อสารกับการวิ่งในภาพยนตร์เรื่องนี้จึงมีลักษณะของการปะทะกันของคุณค่าทางสังคมและอำนาจในหลายระดับ แต่ผลลัพธ์สุดท้ายนั้นได้เกิดการเพิ่มความหมายซึ่ง

เป็นการเปิดโลกทัศน์แก่ผู้ชม ซึ่งจะพบว่าการวิ่งนั้นสามารถเลื่อนไหลเข้าไปสู่ปริมณฑลที่กว้างขวางและหลากหลายมากกว่าเดิม

เมื่อนำ 2 ความหมายดังกล่าว มาอธิบายในลักษณะของแนวคิดกระบวนการสร้างอารยธรรมในแบบกีฬาของ Elias และ Dunning จะพบว่าเมื่อผู้คนอยู่ในโลกที่มีนชาทางความรู้สึก การแสวงหาความตื่นเต้นผ่านกีฬาจะเป็นสิ่งที่ช่วยบรรเทาความน่าเบื่อหน่ายของชีวิตได้ แม้ว่าการวิ่งออกกำลังกายโดยปกติจะเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย แต่ความนิยมได้เกิดขึ้นเนื่องจากมิติของความตื่นเต้นนั้นได้ถูกผลิตผ่านวาทกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการวิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการรู้สึกว่าการวิ่งสามารถเปลี่ยนชีวิต” ซึ่งนับเป็นความท้าทายที่ชวนให้เกิดความตื่นเต้นเมื่อรู้สึกว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงในชีวิตตามมา หรือในกรณีของการวิ่งที่สัมพันธ์กับการได้เจอเพศตรงข้าม (หรืออาจจะเป็นเพศเดียวกัน) ก็ถือว่าเป็นความตื่นเต้นอีกแบบหนึ่งซึ่งอิงกับความสนใจพื้นฐานในด้านเพศของมนุษย์ เช่นเดียวกับข้อความ “ปีศาจที่กิโลเมตร 35” ซึ่งภาพยนตร์ได้กล่าวถึงว่าเป็นหลักกิโลเมตรที่นักกีฬาวิ่งมาราธอน (42.195 กิโลเมตร) เริ่มจะหมดแรง และรู้สึกเหมือนได้พบกับปีศาจที่เข้ามาสกัดกั้นไม่ให้วิ่งมาราธอนได้สำเร็จ ก็ถือว่าเป็นความน่าตื่นเต้นที่จะได้เผชิญหน้ากับความท้าทายอย่างหนึ่ง

ภาพตัวแทนของความรู้

วาทกรรมการวิ่งในภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นภาพตัวแทนความรู้ทั้งในแง่ของ

- วิทยาศาสตร์การกีฬากับการวิ่ง ผ่านตารางและกลวิธีการฝึกซ้อมวิ่งมาราธอนอย่างมีหลักการและเหตุผล

- ปรัชญาชีวิตกับการวิ่ง และ จิตวิทยา อันได้แก่การที่ตัวละครตั้งเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิต สร้างแรงบันดาลใจและกำลังใจให้แก่ตนเอง ผ่านการวิ่งมาราธอนให้สำเร็จ

- สังคมศาสตร์ อันได้แก่ การเข้าสังคมเพื่อแสวงหามิตรภาพของตัวละคร

ตารางที่ 19 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีการวิ่งในยุคปัจจุบัน ผ่านสื่อภาพยนตร์

รายการ	ลักษณะเด่นที่ค้นพบ
1. หมวดยุควาทกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - อารมณ์และความรู้สึก - วิทยาศาสตร์และการแพทย์
2. ประเภทวาทกรรม	<p>มีทุกประเภท อันได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การอธิบาย - การสารัตถ์ - การยกตัวอย่าง - การโต้แย้ง - การเปรียบเทียบ - การสั่งสอน
3. ความหมายวาทกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างชีวิต - การเปลี่ยนแปลงตนเอง - การแสวงหามิตรภาพ - การหาคู่ครอง
4. ภาพตัวแทนความรู้	<p>มีเกือบทุกประเภท แต่จะปรากฏมากใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาชีวิต และ ความรู้ทั่วไป - วิทยาศาสตร์และการแพทย์ - จิตวิทยา - สังคมศาสตร์

3. สื่อใหม่ (สื่อออนไลน์)

เพื่อให้การศึกษาวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันมีความครอบคลุมในทุกช่องทางที่วาทกรรมอาจเผยตัว (Emerge) ออกมา ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สื่อใหม่ (สื่อออนไลน์) ในปัจจุบัน อันสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสืบค้นย้อนหลังไปรวมทั้งสิ้น 7 ปี นับจากวันเริ่มวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือ เริ่มออกสู่สังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2551 – พ.ศ.2558

แม้ว่าในระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาวาทกรรมของ Foucault (Foucauldian Discourse Analysis) จะเป็นการศึกษาด้วยวิธีการแบบโบราณคดีวิทยา (Archaeology) ซึ่งต้องสืบค้นจากข้อมูลทั้งหมดเท่าที่มีการบันทึกเอาไว้ แต่เนื่องด้วยลักษณะของสื่อออนไลน์ที่มีการสร้างเนื้อหาออกมาเป็นจำนวนมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเกิดขึ้นของเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีจำนวนมหาศาลและทวีคูณเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่สามารถจะทำการสำรวจตรวจสอบทั้งหมดได้ภายในห้วงเวลาของการทำวิจัย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับวิธีการศึกษาให้เป็น โบราณคดีวิทยาแบบประยุกต์ (Applied Archaeology) กล่าวคือ ได้เลือกรายชื่อสื่อออนไลน์ที่น่าจะเผยวาทกรรม "การวิ่งออกกำลังกาย" ในเมืองไทยออกมาก่อน และจากนั้นจึงทำการสืบค้นย้อนหลังในสื่อดังกล่าวย้อนหลังไปเป็นเวลา 7 ปี และภายหลังจากการบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลแล้ว จึงได้สรุปให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมด และเลือกมานำเสนอในงานวิจัยชิ้นนี้เฉพาะตัวอย่างที่มีลักษณะสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติของวาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในยุคปัจจุบัน

สื่อออนไลน์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยได้เลือกที่มีผู้ติดตามและเป็นสมาชิกจำนวนมาก อันประกอบไปด้วย เว็บไซต์ และ แฟนเพจของเฟซบุ๊ก

1) เว็บไซต์

กลุ่มตัวอย่างของเว็บไซต์นี้ผ่านการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกให้มีความหลากหลายและคละกั้นไม่ว่าจะเป็นการเป็นเจ้าของโดยเอกชน/ภาครัฐ และกลุ่มผู้ใช้งานที่มีลักษณะทั่วไป/เฉพาะด้าน กลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบไปด้วยเว็บไซต์ 5 แห่ง อันได้แก่

1.1) ชมรมบางขุนเทียน (www.bangkokhuntingjoggingclub.com)

เป็นชุมชนออนไลน์ของชมรมวิ่งบางขุนเทียน ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร แต่บอกรับสมาชิกจากทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย โดยจากการสำรวจของผู้วิจัย

พบว่าชมรมวิ่งแห่งนี้มีจำนวนสมาชิกมากติดอันดับต้นๆ ของเมืองไทย และมีความเคลื่อนไหวใน
เว็บไซต์มากที่สุด จากการสืบค้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา นับจนถึงวันรวบรวมข้อมูลในช่วง
ต้นปี พ.ศ. 2558 มีกระทู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งออกกำลังกายทั้งหมด 12,411 กระทู้



ภาพที่ 44 หน้าเว็บไซต์ของชมรมบางขุนเทียน

1.2) แพทรันนิ่ง (www.patrunning.com)

เป็นเว็บไซต์ของชมรมวิ่งแพทรันนิ่ง ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย เป็นชุมชนออนไลน์ที่สร้างขึ้นอย่างยาวนานเกิน 10 ปี และมีความเคลื่อนไหวด้วยการตั้งกระทู้
และแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์อย่างหนาแน่นทุกวัน เมื่อสืบค้นย้อนหลังจากปี 2551 เป็นต้นมา
นับจนถึงวันรวบรวมข้อมูลในช่วงต้นปี พ.ศ. 2558 มีกระทู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งออกกำลังกาย
ทั้งหมด 39,531 กระทู้



ภาพที่ 45 หน้าเว็บไซต์ของชมรมวิ่งแพรรันนิ่ง

1.3) พันทิป ห้องศุภขลาคัย (www.pantip.com)

เว็บไซต์พันทิปเป็นแหล่งชุมชนออนไลน์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเมืองไทย และแบ่งออกเป็นหมวดหมู่เนื้อหาสาระทุกประเภท โดยเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาจะอยู่ใน "ห้องศุภขลาคัย" แม้ว่าจะสามารถสืบค้นย้อนหลังได้จากปี 2551 เป็นต้นมา แต่เนื่องด้วยเป็นศูนย์รวมกระทู้แสดงความคิดเห็นที่มีปริมาณจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้เลือกสำรวจทั้งหมดที่โปรแกรม Smart search ของทางเว็บไซต์สามารถแสดงผลได้ในการค้นหาคำว่า "วิ่งออกกำลังกาย" นั่นคือ 2,000 กระทู้



ภาพที่ 46 หน้าเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ซึ่งแสดงผลการค้นหาคำสำคัญว่า "วิ่งออกกำลังกาย"

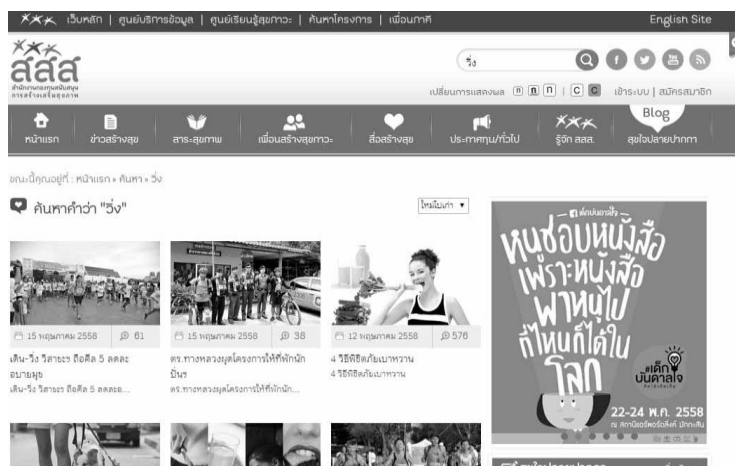
1.4) สมาพันธ์ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพไทย (www.thaijoggingclub.or.th)

ถือเป็นสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งของ สมาพันธ์ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพไทย ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐ ซึ่งการจัดตั้งและบริหารงานมีลักษณะเป็นทางการ จากการสำรวจของผู้วิจัยในช่วงต้นปี พ.ศ. 2558 พบว่าเนื้อหาในเว็บไซต์ประกอบไปด้วยบทความเกี่ยวกับเทคนิคการวิ่งออกกำลังกาย 20 บทความ และ เนื้อหาสาระอื่นๆ เกี่ยวกับการวิ่ง ออกกำลังกายในเว็บบอร์ด จำนวน 66 กระทั่ง



ภาพที่ 47 หน้าเว็บไซต์ของสมาพันธ์ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพไทย

1.5) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (<http://www.thaihealth.or.th>) เป็นสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของ สสส. อันถือเป็นองค์กรเกี่ยวกับการวิ่งซึ่งมีการจัดตั้งและบริหารงานโดยการสนับสนุนของภาครัฐ แม้ว่า สสส. จะดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพะของประชาชนซึ่งมีหลายมิติ แต่ก็ยังมีการผลิตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งในปริมาณที่มากพอสมควร จากการสืบค้นเนื้อหาด้วยคำว่า "วิ่ง" จากปี 2551 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน จะพบเนื้อหาบทความที่เกี่ยวกับการวิ่ง รวมทั้งสิ้น 278 บทความ



ภาพที่ 48 หน้าเว็บไซต์ของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

2) สื่อสังคมออนไลน์ (Fanpage ของ Facebook)

กลุ่มตัวอย่างของสื่อสังคมออนไลน์ (Fanpage ของ Facebook) นี้ ผ่านการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกให้มีความหลากหลายและคาดกันไม่ว่าจะเป็นเจ้าของโดยเอกชน/ภาครัฐ และกลุ่มผู้ใช้งานที่มีลักษณะทั่วไป/เฉพาะด้าน กลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบไปด้วยแฟนเพจรวมทั้งสิ้น 5 แห่ง อันได้แก่

2.1) เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย

เพจก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ภายหลังจากเกิดกระแสสนใจในเรื่องการวิ่งจากภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน เป็นเพจที่เจ้าของเป็นเอกชน โดยมีคำอธิบายเพจว่า "ทุกเรื่องของการวิ่ง เราทำให้เป็นเรื่องกล้วยๆ" นับจนถึงวันสืบค้นข้อมูลในช่วงต้นปี พ.ศ. 2558 มีสมาชิก (ผ่านการกด like) ของเพจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 91,000 คน



ภาพที่ 49 หน้าแฟนเพจของ เรื่องร้องเรื่องกล้วย

2.2) ริงสูชีวิตใหม่

เพจก่อตั้งเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ภายหลังจากเกิดกระแสสนใจในเรื่องการวิ่งจากภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน เป็นเพจที่ผู้ดูแลเป็นองคกรที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโดยภาครัฐ โดยมีคำอธิบายเพจว่า "โครงการริงสูชีวิตใหม่" นับจนถึงวันสืบค้นข้อมูล ช่วงต้นปี พ.ศ. 2558 มีสมาชิกของเพจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 7,000 คน

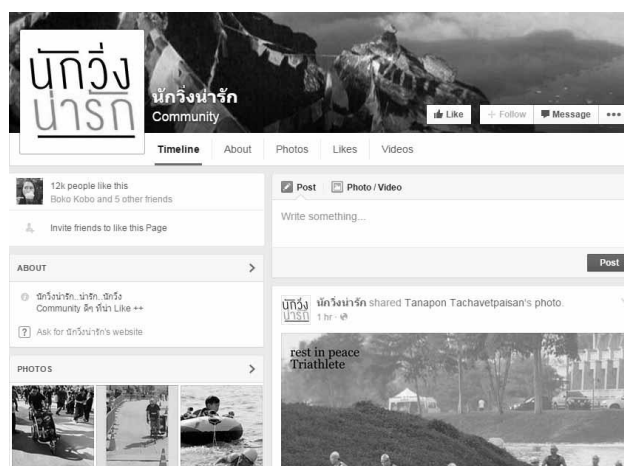


ภาพที่ 50 หน้าแฟนเพจของ ริงสูชีวิตใหม่

2.3) นักวิ่งน่ารัก

เพจก่อตั้งช่วงต้นปี พ.ศ.2557 ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นของเอกชนที่มีใจรักในด้านการวิ่ง และเล็งเห็นความน่าสนใจในแง่ของกลุ่มนักวิ่งหน้าตาดีที่สามารถดึงดูดให้คนทั่วไปหัน

มาสนใจการวิ่งออกกำลังกาย โดยมีคำอธิบายเพจว่า "นักวิ่งน่ารัก..น่ารัก..นักวิ่ง" นับจนถึงวันสืบค้นข้อมูล มีสมาชิกของเพจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 12,000 คน



ภาพที่ 51 หน้าแฟนเพจของ นักวิ่งน่ารัก

2.4) Thai Health Promotion Foundation

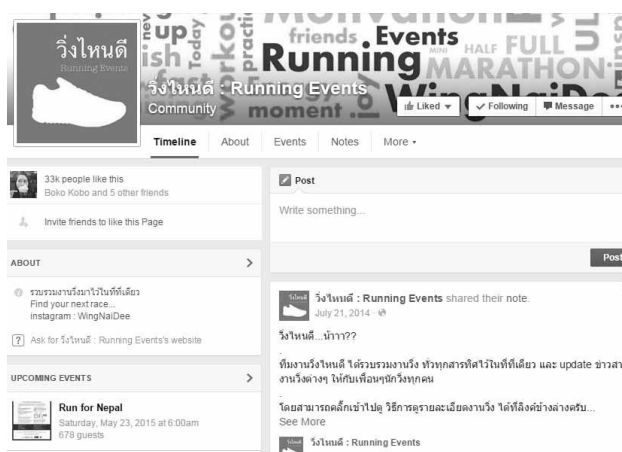
เพจก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2551 เป็นเพจที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพโดยทั่วไป แต่มีบางส่วนกล่าวถึงการวิ่งออกกำลังกายด้วย ถือเป็นเพจภายใต้การสนับสนุนเงินโดยภาครัฐ โดยมีคำอธิบายเพจว่า "สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)" นับจนถึงวันสืบค้นข้อมูล มีสมาชิกของเพจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 350,000 คน



ภาพที่ 52 หน้าแฟนเพจของ Thai Health Promotion Foundation

2.5) วิ่งไหนดี : Running Events

เพจก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2551 เป็นเพจที่สันนิษฐานว่าผู้ดูแลเป็นเอกชนซึ่งอยากรวบรวมกำหนดจัดงานแข่งขันวิ่งต่างๆ เอาไว้ โดยมีคำอธิบายเพจว่า "รวบรวมงานวิ่งมาไว้ในที่ที่เดียว" นับจนถึงวันสืบค้นข้อมูล มีสมาชิกของเพจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 30,000 คน



ภาพที่ 53 หน้าแฟนเพจของ วิ่งไหนดี : Running Events

จากแหล่งข้อมูลสื่อออนไลน์ข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งทั้งหมดเท่าที่จะหาได้ และนำมาวิเคราะห์สรุปในแต่ละองค์ประกอบของวาทกรรม ดังต่อไปนี้

ตัวบท (Text)

ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วในส่วนของตัวบทวาทกรรมการวิ่งในสื่อสิ่งพิมพ์ยุคใหม่ว่า ในหนึ่งตัวบทวาทกรรม จะมีที่มาจากทั้งลักษณะ "ถ้อยคำต่างๆ ที่ระบุเอาไว้ตามตัวอักษร" ซึ่งจะได้หยิบยกออกมาจากสื่อออนไลน์ เช่น ตัวบท "วิ่งเพื่อสุขภาพ" นั้นเป็นถ้อยคำที่ถูกระบุเอาไว้ในหน้าเว็บไซต์ของ สสส. ตามถ้อยคำนั้นจริงๆ และยังคงมาจากทั้งการ "สรุปถ้อยคำตามการตีความของผู้วิจัยเอง" ซึ่งหมายความว่าในเนื้อหาของออนไลน์นั้นอาจจะกล่าวถึงการวิ่งด้วยสำนวนถ้อยคำหลายแบบ แต่ผู้วิจัยตีความและเรียบเรียงขึ้นมาให้กระชับและชัดเจนยิ่งขึ้น อาทิ ในหน้าเพจ "นักวิ่งน่ารัก" อาจจะมีเพียงการลงรูปนักวิ่งหญิงสาวหน้าตาดี และมีกลุ่มนักวิ่งผู้ชายมาชื่นชม แสดง

ความอยากวิ่งพร้อมกับกดไลค์ แต่ผู้วิจัยนำมาตีความและเรียบเรียงเป็นตัวบทว่า "วิ่งด้วยความสนใจในเพศตรงข้าม" เป็นต้น

ตัวบทที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งในสื่อออนไลน์ของสังคมไทย ได้แก่

"วิ่งเพื่อสุขภาพ"

"วิ่งด้วยหัวใจ"

"วิ่งด้วยอารมณ์ความรู้สึก"

"วิ่งบำบัดโรค"

"วิ่งสร้างมิตรภาพ"

"วิ่งเพื่อความเป็นเลิศ"

"วิ่งเพื่อความบันเทิง"

"วิ่งเพื่อทดสอบร่างกาย"

"วิ่งเพื่อเอาชนะขีดจำกัด"

"วิ่งเพื่อสร้างความแข็งแกร่ง"

"วิ่งเพื่อร่างกายแข็งแรง"

"วิ่งเพื่อสร้างความมั่นใจ"

"วิ่งด้วยแรงจูงใจจากสิ่งรอบข้าง"

"วิ่งเพื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น"

"วิ่งด้วยกำลังใจ"

"วิ่งด้วยวิทยาศาสตร์และความรู้"

"วิ่งเพื่อสร้างความทรงจำ"

"วิ่งด้วยความสุข"

"วิ่งเพื่อชัยชนะ"

"วิ่งเพื่อภาคภูมิใจ"

"วิ่งเพื่อผจญภัย"

"วิ่งเพื่อความฝัน"

"วิ่งเรียบง่าย"

"วิ่งเสียสละ"

"วิ่งข้ามขีดจำกัด"
 "วิ่งเพื่อความท้าทาย"
 "วิ่งเพื่อกลุ่มสังคม"
 "วิ่งแบบมีแบบแผนฝึกซ้อม"
 "วิ่งด้วยความสนใจเพศตรงข้าม"
 "วิ่งด้วยความเชื่อและอิทธิพลจากศาสนา"

จากตัวบทของวาทกรรมที่ค้นพบข้างต้น จะพบว่า วาทกรรมการวิ่งที่เผยแพร่ออกมา นั้นมีความหลากหลายมากกว่ายุคอดีต ไม่เฉพาะการวิ่งในฐานะของการออกกำลังกายเท่านั้น แต่การวิ่งในความหมายต่างๆ ไปยังถูกนิยามเข้ากับบริบทต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นมิติในทางวิทยาศาสตร์ หรือ อารมณ์ความรู้สึก ก็ตาม นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ จะพบว่าสื่อใหม่ได้ให้ตัวบทที่มีความหลากหลายมากที่สุด

ในแง่ของความหมายกับอำนาจ จะพบว่าความหมายที่ค้นพบนั้นแสดงถึงอำนาจในหลากหลายทิศทางและมีลักษณะย้อนแย้งกันเอง อาทิ ความหมายของการวิ่งที่มีลักษณะของความเป็นวิทยาศาสตร์อย่าง "วิ่งแบบมีแบบแผนฝึกซ้อม" นั้นปรากฏในสังคมเคียงคู่กับความหมายในทางศาสนาและความเชื่ออย่าง "วิ่งด้วยความเชื่อและอิทธิพลทางศาสนา" หรือมิติของความเป็นกลุ่มสังคม "วิ่งเพื่อกลุ่มสังคม" ปรากฏ พร้อมกับมิติของปัจเจกบุคคลอย่าง "วิ่งเรียบง่าย"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

หมวดหมู่ของวาทกรรม

สาเหตุที่ในการเลือกสืบค้นวาทกรรมการวิ่งยุคปัจจุบันย้อนหลังไป 7 ปี ก็เนื่องจากว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในกระแสการวิ่งของเมืองไทยได้เกิดขึ้นจากกรณีความนิยมภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ของบริษัท GTH ในปี พ.ศ.2555 (ซึ่งเป็นปีที่อยู่ตรงกลางของระยะเวลา 7 ปีที่ทำการศึกษา) ดังนั้น การสืบค้นช่วงก่อนหน้าและช่วงภายหลังของการเกิดกระแสดังกล่าว น่าจะทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง และสามารถเปรียบเทียบวาทกรรมในช่วงก่อนหน้า (2551 - 2554) และช่วงภายหลัง (2555 - 2558) ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากตัวแปรผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาได้แก่ ตัวแปรในเรื่องของประเด็นวาทกรรม ว่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์ หรือ อารมณ์และความรู้สึก เมื่อทำการสืบค้น

และวิเคราะห์พบว่า ประเด็นของวาทกรรมในระยะเวลาที่ทำการศึกษาทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์ มากที่สุด ซึ่งหมายความว่าภาพรวมในเชิงปริมาณ (ความถี่ที่พบ) ของประเด็นวาทกรรมตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่าน เรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ยังคงถูกครอบงำโดยวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาทิ ในเว็บไซต์ของ สสส. นั้นมีบทความที่กล่าวถึงวาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2554 ว่า

ผู้เชี่ยวชาญพิสูจน์แล้วว่า การลดไขมันที่สะสมอยู่รอบพุง ด้วยการออกกำลังกายโดยการวิ่ง หรือเดินเร็วเป็นดีที่สุด ดีกว่าการยกน้ำหนัก นักวิจัยคริส สเตนซ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสรีรวิทยา ศูนย์แพทย์มหาวิทยาลัยดุ๊ก ของสหรัฐฯกล่าวว่า ไม่ว่าจะเพราะน้ำหนักเกิน หรืออ้วนปานกลาง อยากจะลดไขมันตามพุง ไขมันพอกอวัยวะภายใน และไขมันที่ตับ การออกกำลังกายแบบแอโรบิกอย่างเข้มข้น จะเหนือกว่าการยกน้ำหนัก

(เว็บไซต์ สสส, เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2554)

และภายหลังจากกระแสการวิ่งออกกำลังกายเกิดขึ้น ก็ยังคงมีเนื้อหาประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์เป็นส่วนใหญ่ ดังตัวอย่างของเนื้อหาที่ผลิตโดย กฤษดา เรื่องอารีรัชต์ ผู้จัดการของ สสส. ซึ่งกล่าวถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดนักวิ่งหน้าใหม่ในสังคมไทย ในเว็บไซต์ สสส” เมื่อปีพ.ศ. 2555

การเดิน-การวิ่ง" อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลดีทั้งต่อ ร่างกายและจิตใจ ช่วยป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ทั้ง โรคหัวใจ ความดัน อัมพาต อัมพฤกษ์ รวมทั้งยังช่วยฟื้นฟูผู้ป่วยมะเร็ง และโรคซึมเศร้าได้อีกด้วย และเพื่อส่งเสริมให้เกิดนักวิ่งหน้าใหม่ ทาง สสส.จึงได้จัดให้มีมาราธอนคลินิก ในสวนสาธารณะในกรุงเทพฯ จำนวน 10 แห่ง และในต่างจังหวัด จำนวน 10 แห่ง เพื่อให้ ค่าปรึกษาแก่ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์จะมีปริมาณมากที่สุด ในสื่อออนไลน์ แต่วาทกรรมการวิ่งในประเด็นอารมณ์และความรู้สึกก็เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก อัน แสดงให้เห็นว่า มีการสร้างความหมายที่หลากหลายกว่าเดิม และใช้ประเด็นวาทกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาสู่สังคมออนไลน์

หลักฐานสนับสนุนข้อสังเกตดังกล่าว จะเห็นได้จากปริมาณของบทความที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งออกกำลังกายที่เนื้อหาเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งนั้น เมื่อพิจารณาจากภายหลังที่เกิดปรากฏการณ์ Running Boom นั้นได้เพิ่มจำนวนขึ้นกว่าเดิม กระทั่งใน เว็บไซต์ของ สสส. ซึ่งเป็นองค์กรที่ถูกหนุนหลังโดยสถาบันความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ก็ยังมีความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบปริมาณของบทความในเว็บไซต์ของ สสส. ที่แสดงวาทกรรมวิทยาศาสตร์ และการแพทย์กับวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทย ในช่วงก่อนและหลัง ปรากฏการณ์ Running Boom (กระแสตื่นตัวทางการวิ่ง) เมื่อปี พ.ศ. 2555

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนปรากฏการณ์		
- วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์	125	85
- วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก	23	15
รวม	148	100
หลังปรากฏการณ์		
- วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์	92	71
- วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก	38	29
รวม	130	100

จากตาราง จะพบว่าก่อนจะเกิดกระแสการวิ่งในช่วงกลางปี 2555 นั้น มีปริมาณทั้งสิ้น 148 บทความ โดยแบ่งเป็นบทความที่กล่าวถึงการวิ่งโดยวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และ

การแพทย์ 125 บทความ และใช้วาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึก 23 บทความ เทียบเคียงเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 85 ต่อ 15

ขณะที่ภายหลังจากการเกิดกระแสการวิ่งเพื่อสุขภาพในช่วงกลางปี 2555 จนถึงระยะเวลาการเก็บข้อมูลในช่วงต้นปี 2558 นั้น มีบทความทั้งสิ้น 130 บทความ โดยแบ่งเป็นบทความที่กล่าวถึงการวิ่งโดยวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ 92 บทความ และใช้วาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึก 38 บทความ เทียบเคียงเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 71 ต่อ 29

ดังนั้น เมื่อนำเอาวาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งออกกำลังกายมาเทียบเคียงกัน ระหว่างก่อนและหลังการเข้าฉายของภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน จะพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเกือบเท่าตัว ทำให้ตีความได้ว่า ในช่วงระยะหลังมานี้ วาทกรรมการวิ่งในเชิงอารมณ์และความรู้สึกได้เพิ่มจำนวน และมีบทบาทมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม หนึ่งในตัวอย่างได้แก่ การได้ผู้มีชื่อเสียงในสังคมเข้ามาสร้างวาทกรรมการวิ่ง ซึ่งทำให้การวิ่งนั้นไม่ใช่เรื่องที่ยึดกับวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์อย่างเดียว อาทิ การลงรูปกิจกรรมการวิ่งของผู้เข้าประกวดร้องเพลงในรายการทีวี The Voice อย่าง "ตุ๊กตา จมาพร" เป็นการกระตุ้นมิติทางอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับสาร ดังปรากฏในข้อความพร้อมรูปภาพของแฟนเพจแห่งหนึ่งว่า

ตุ๊กตา the voice รันเนอร์จมาพร น่ารักมั๊ยคะ

(เพจ นักวิ่งน่ารัก, โพสต์เมื่อ 6 เมษายน 2557)

ทั้งนี้ หากเทียบเคียงวาทกรรมการวิ่งในยุคก่อนหน้านี้นี้ ซึ่งเน้นวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับการที่ยุคภายหลังมีการใช้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่งเข้ามาเผยแพร่ในสังคม แม้ว่าวาทกรรมด้านอารมณ์และความรู้สึกจะมีปริมาณที่น้อยกว่า แต่ด้วยคุณลักษณะที่กระตุ้นและปลุกเร้าความสนใจได้ดีกว่า อีกทั้งยังมีความแปลกใหม่กว่าวาทกรรมเดิมๆ ที่สังคมคุ้นเคย ก็ยังผลทำให้สร้างความโดดเด่นน่าจดจำแก่ผู้คนในสังคมไทย

ข้อสังเกตในการปะทะเชิงอำนาจ ได้แก่ แม้ว่าวาทกรรมทั้งสองหมวดหมู่จะดำรงอยู่ในสังคมและมีลักษณะ "ต่างคนอย่างอยู่" ซึ่งยังผลให้เกิดการหยิบจับมาใช้สอยเพื่อส่งเสริมการวิ่งในทางบวกของสังคม แต่ก็ยังมีลักษณะของการปะทะกันบ้าง ดังเช่น การให้ความหมายของการฝึกซ้อมในการวิ่งอย่างจริงจังซึ่งมีความเป็นวิทยาศาสตร์ โดยที่ใช้ประเภทวาทกรรมโต้แย้งกับการสร้างวาทกรรมที่มาจากสาขาความรู้อื่นๆ เช่น การวิ่งด้วยความเชื่อบางอย่างที่อาจนำไปสู่การบาดเจ็บ

ประเภทของวาทกรรม

จากประเภทของวาทกรรม อันประกอบไปด้วย การอธิบาย, การโต้แย้ง, การยกตัวอย่าง, การเปรียบเทียบ, การสั่งสอน และการสาธิต นั้น วาทกรรมการวิงในยุคปัจจุบันมีคุณลักษณะที่อาจจะจัดกลุ่มเข้าประเภทของวาทกรรมข้างต้นได้ทั้งสิ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) การอธิบาย

คือการนิยามความหมายเบื้องต้นให้แก่การวิงในสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยพบลักษณะการอธิบายแบบเดียวกับในสื่อสิ่งพิมพ์ นั่นคือ ลักษณะการอธิบายจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการนิยามหรือบัญญัติศัพท์แบบตรงไปตรงมาเหมือนในพจนานุกรม แต่จะแทรกเข้าไปในเนื้อหาต่างๆ ที่เล่าเรื่องราวของการวิง อาทิ ในเพจของ "เรื่องวิงเรื่องกล้วย" ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของการวิงที่ทุกคนต้องรู้ โดยทำเป็นรูปภาพพร้อมคำอธิบาย มีเนื้อหาตั้งแต่ การสอนลักษณะการวิงที่ถูกต้อง การแบ่งประเภทของการวิง ไปจนถึง การเลือกอุปกรณ์การวิง



ภาพที่ 54 หน้าแฟนเพจของ เรื่องวิงเรื่องกล้วย ซึ่งใช้วาทกรรมประเภทอธิบาย

2) การโต้แย้ง

สื่อออนไลน์ปรากฏให้เห็นวาทกรรมการวิงแบบโต้แย้งจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดประเด็นสนทนาและได้มีผู้สร้างคำถามหรือความรู้ความเข้าใจที่ผิด จะมีผู้มาสร้างวาท

กรรมโต้แย้ง ดังจะเห็นได้จาก ในเว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย มีผู้มาตั้งหัวข้ออันทำให้เกิดวาทกรรมโต้แย้งว่า

ตกลงวิ่งแล้วขาใหญ่หรือเปล่า

(สมาชิกหมายเลข 2157649, เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย, 12 มีนาคม 2558 เวลา 00:14 น)

ซึ่งมีผู้มาตอบกระทู้ดังกล่าวว่า

มันเป็นเรื่องของความเชื่อ ที่มีผลต่อความมั่นใจ ครับ

(tihnov, , เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย, 12 มีนาคม 2558 เวลา 01:55 น)

ลักษณะของการโต้แย้งดังกล่าวแสดงถึงลักษณะของอำนาจที่มากับสื่อใหม่ กล่าวคือ ทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถแสดงวาทกรรมตอบโต้กันได้ และไม่มีใครที่ยึดกุมเอาไว้เอาไว้เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายของวาทกรรมที่หลากหลายและรอบด้านเกี่ยวกับการวิ่ง

3) การยกตัวอย่าง

การยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งในสื่อออนไลน์มีจำนวนมากในยุคปัจจุบัน ในประเพณีนี้จะมีทั้งในลักษณะวาทกรรมแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อันได้แก่ การยกตัวอย่างท่าวิ่งที่ถูกต้องในเชิงสรีระวิทยา หรือ การฝึกซ้อมของนักกีฬาวิ่งที่ประสบความสำเร็จ ดังเช่น กระทู้ "การวิ่ง แบบ Stride เป็นแบบไหน" (สมาชิกหมายเลข 784071 , เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย, 6 มีนาคม 2558 เวลา 11:49 น.) ซึ่งมีผู้อธิบายโดยยกตัวอย่างว่า

การวิ่งแบบนี้คล้ายๆการลงคอร์ทครับ วิ่งในสนามหญ้าที่พื้นเท่าๆกันหรือสนามยาง

(บอนส์, เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย, 6 มีนาคม 2558 เวลา 12:56 น.)

ขณะที่การยกตัวอย่างในเชิงอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ การยกตัวอย่างผู้ที่เอาชนะความเจ็บปวดทางจิตใจแล้วใช้การวิ่งเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในชีวิต อย่างเช่น กรณีของ สุณิสา สุข

บุญสังข์ อดีตนักวิ่งชื่อดังของบริษัท GMM ซึ่งปรากฏให้อ่านในเว็บไซต์ของ สสส. โดยเนื้อหา กล่าวถึงการที่สุนิสาประสบพบเจอปัญหาในชีวิต แต่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคโดยใช้การวิ่งออกกำลังกายสร้างความรู้สึที่ดีและเสริมกำลังใจในชีวิต

4) การเปรียบเทียบ

ประเภทวาทกรรมนี้คือการเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างหรือเหมือนกันของสองสิ่ง อาทิ ในเพจ "เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย" ได้โพสต์รูปภาพซึ่งเป็นข้อความและภาพประกอบ เพื่อเปรียบเทียบการวิ่งกับกีฬาชนิดอื่นๆ และสรุปว่าการวิ่งนั้นในแง่ของวิทยาศาสตร์กีฬาแล้ว ถือว่าส่งผลดีต่อร่างกายมากที่สุด

การเผาผลาญพลังงานของกิจกรรมต่างๆ

120-180	ดินชมวีว
150-200	ยัยแจ่งทำงานบ้าน
240-500	ขี่จักรยาน
500-800	ว่ายน้ำ
600-1,500 kcal / hr.	วิ่ง

การวิ่งเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดทางหนึ่งในการลดน้ำหนัก

เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย
Page Liked · August 23, 2012 · ๑

ทำกิจกรรมอะไร เหนื่อยล้าทุกสิ่งงานได้คิด
หน้านี้มีคำคม และเป็นที่มาของการเกิด page นี้เลยครั้น
จะออกกำลังกายไว้ไหนก็ได้ที่ใจชอบ ก็จะทำให้ง่ายง่ายแะ
แะอื่น ทำไปสม่ำเสมอ 3-4 ครั้ง สัปดาห์
แต่ถ้าเหนื่อยล้า การวิ่งจะเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจมาก

Like · Comment · Share
๕ 271 people like this.
176 shares
View 33 more comments

Kumtorn Nateethanasari ช่วง2เดือนนี้ ใ้รการวิ่งสุดไหน จึงได้มีได้กับขี้นกกับ สอนวิ่งอย่างถูกต้อง มีสามรถทำขี้นกได้ขี้นกและเนื้อที่ facebook ของ สันเสถียรขี้นก
www.facebook.com/SathavornRunningClub

Sathavorn Running Club
Special Run

Write a comment...

ภาพที่ 55 หน้าแฟนเพจของ เรื่องวิ่งเรื่องกล้วย ซึ่งใช้วาทกรรมประเภทเปรียบเทียบ

5) การสั่งสอน

คือลักษณะของการบอกให้อ่านได้ทราบว่าการวิ่งมีคุณประโยชน์ที่ดีอย่างไร หรือ การวิ่งที่ดีควรจะเป็นอย่างไร อาทิ ในบทความจากเว็บไซต์ สสส. ซึ่งมีเนื้อหาเชิงสั่งสอนคนอ่านให้รู้ถึงวิธีการวิ่งอย่างถูกต้องและไม่เจ็บปวด ความว่า

วันนี้เรามีเทคนิคการวิ่งไม่ให้ปวดเข่ามาบอก ควรอบอุ่นร่างกายและยืดกล้ามเนื้อให้เพียงพอ โดยเริ่มจากการเดินเร็วหรือวิ่งเหยาะๆ ก่อนที่จะวิ่งเต็มที่ รวมทั้งควรยืดกล้ามเนื้อรอบเข่าและข้อเท้าทุกครั้ง เพื่อให้มีการปรับตัวของ

กล้ามเนื้อที่ใช้ในการออกกำลังกาย โดยการเหยียดเข้าตรงและเกร็งกล้ามเนื้อต้นขาค้างไว้ 5 วินาทีต่อครั้ง ทำประมาณ 10-20 ครั้งต่อวัน

(kittipanan, เว็บไซต์ สสส., โพสต์เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2555)

6) การสาธิต

คือการวิ่งให้เห็นเป็นตัวอย่าง ดังเช่น กระตุ้ "การวิ่ง แบบ Stride เป็นแบบไหนครับ (สมาชิกหมายเลข 784071 , เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภขลาศัย, 6 มีนาคม 2558 เวลา 11:49 น.) ซึ่งมีผู้มาอธิบายโดยแชร์ภาพจากเว็บไซต์ Youtube ที่มีผู้สาธิตการวิ่งให้เห็น

ความหมายต่อการวิ่ง

จากตัวบทวาทกรรมที่ค้นพบนั้น เมื่อนำวาทกรรมยุคปัจจุบันผ่านสื่อออนไลน์ เกี่ยวข้องกับการวิ่งมาทำการตีความหมาย จะพบว่า การวิ่งถูกสร้างความหมายอย่างหลากหลาย ซึ่งแตกต่างจากยุคสมัยโบราณและยุคเปลี่ยนผ่านที่ความหมายของการวิ่งยังมีลักษณะจำกัด โดยความหมายในยุคปัจจุบันเท่าที่ค้นพบ ได้แก่

การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย

การวิ่งคือการเอาชนะ

การวิ่งคือส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกมนุษย์

การวิ่งคือความบันเทิง

การวิ่งคือหน้าที่การงาน

การวิ่งคือความสุข

การวิ่งคือองค์ประกอบของชีวิตมนุษย์

การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ

การวิ่งคือความเหนียวยากและอดทน

การวิ่งคือการขยับขยายความสามารถของมนุษย์

การวิ่งคือการพบปะและเข้าหาเพศตรงข้าม

ภาพตัวแทนของความรู้

ในฐานะที่วาทกรรมเป็นความรู้อย่างหนึ่งซึ่งแพร่กระจายไปในสังคม การวิงในฐานะที่เป็นวาทกรรมจึงถูกทำให้กลายเป็นภาพตัวแทนของความรู้ในหลากหลายสาขา โดยภาพตัวแทนของความรู้ที่สำคัญซึ่งค้นพบจากวาทกรรมการวิงในสื่อออนไลน์ยุคใหม่นั้น ปรากฏให้เห็นในทุกด้านความรู้ อันได้แก่

ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชีวิต

มักจะมาจากตัวของนักวิงเป็นผู้เขียนเล่าประสบการณ์ ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชีวิต และสรุปเป็นปรัชญาชีวิตที่เกี่ยวกับการวิง อาทิ

สิ่งที่นักวิงทุกคนควรปฏิบัติคือ “จงวิงให้เป็นอย่างธรรมชาติ”
เป็นคำสรุปรวบยอดที่สำคัญเท่านั้นเอง

(กฤษฎ์ ทองคง, เว็บไซต์แพทรันนิง, โพสต์เมื่อ 29 พฤศจิกายน 2555)

ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล

มีลักษณะคล้ายกับความรู้ด้านปรัชญาชีวิต กล่าวคือ ผู้ผลิตเนื้อหาวาทกรรมมักจะเป็นปัจเจกบุคคล และนำเอาประสบการณ์ของตนเองมาเผยแพร่ อาทิ ในเพจเรื่องวิงเรื่องกล้วยก็มีการสรุปภาพความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

มารยาทของนักวิง

ไม่มีสอนที่โรงเรียนไหน

แต่เป็นกติการู้กันบ้างไม่รู้กันบ้าง

กล้วยไข่อาสา ขอรวบรวมมาเป็นตอนที่ 1 มารยาทในสนาม

รู้ไว้เพื่อเป็นที่รักของเพื่อนๆทุกคนคะ

เพื่อนๆมีข้ออื่น ๆ อีกไหม ช่วยมาเล่าให้รู้ทั่วๆกันด้วยนะคะ

(เพจเรื่องวิงเรื่องกล้วย, โพสต์เมื่อ 11 ตุลาคม 2555)

เนื้อหาส่วน “มารยาท” ดังกล่าว ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิด กระบวนการสร้างอารยะได้ เนื่องจากเป็นการฝึกให้คนมีความเป็นอารยะผ่านระบบการจัดการ ร่างกายและมารยาททางสังคมที่พิถีพิถัน ดังนั้น แม้ว่าวาทกรรมการวิ่งจะถูกนำเสนอในส่วนของ อารมณ์ความรู้สึก ทั้งในแง่ของความรู้สึกจากการวิ่งและการเข้าหามิตรภาพ แต่ก็ยังมีการแสดง อำนาจในส่วนของการใช้เหตุผลอันเป็นอารยะเข้ามาแฝงอยู่ด้วย

ความรู้ด้านเทคโนโลยี

เป็นการเชื่อมโยงมิติความรู้ของการวิ่งกับมิติทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง กับการวิ่ง อาทิ เทคโนโลยีของอุปกรณ์การวิ่ง ดังจะเห็นในเว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย ซึ่งมีผู้มา เขียนเนื้อหาว่าทกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการวิ่ง เช่น

เพื่อนๆนักวิ่งท่านใด ได้ทดลองใช้ รองเท้าวิ่ง Adidas Ultra boost แล้วมั้ครับ

(สมาชิกหมายเลข 2162578, เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภชลาศัย, 10 มีนาคม 2558)

ความรู้ด้านเทคโนโลยีดังกล่าวนี้จะไปสัมพันธ์สร้างเครือข่ายอำนาจทาง ความรู้กับความรู้ด้านสังคมศาสตร์และความรู้ด้านเศรษฐกิจและการค้า เนื่องจากเทคโนโลยี ดังกล่าวจะมีลักษณะของการแนะนำบอกต่อกันผ่านระบบเพื่อนฝูงและมีการโน้มน้าชักชวนให้ซื้อ หามาใช้สอยผ่านเนื้อหาทางการค้าที่ปรากฏในตามสื่อต่างๆ และผ่านพั้บการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์งานวิ่ง

ความรู้ด้านสังคมศาสตร์

เป็นกรณีที่พบมากในฐานะของการวิ่งที่มีการพบปะสัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้เกิด ความรู้ทางด้านสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มนักวิ่งเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน

มีใครดูหนัง "รัก 7 ปีดี 7 หน" แล้วอยากเริ่มวิ่ง

วันอาทิตย์ที่ 9 กันยายนนี้ มาร่วมโครงการ "วิ่ง..สู่วิถีใหม่"

เจอกัน 6.00 น.ณ ลานตะวันยิ้ม สวนลุมพินี

ไม่เคยวิ่ง ไม่ใช่ปัญหา เพราะเราจะฝึกวิ่งไปพร้อมๆกัน

(เพจวิงสู่วิตใหม่, โพสต์เมื่อ 22 สิงหาคม พ.ศ.2555)

ความรู้ด้านจิตวิทยา

ภาพความรู้ด้านจิตวิทยาที่เกิดจากวาทกรรมการวิง มักจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกระหว่างการวิง ดังนั้น ความรู้ดังกล่าวนี้มักจะอยู่ในประเภทวาทกรรมเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก ดังเช่น

เคยสงสัยไหมว่าทำไมบางคนถึงออกกำลังเป็นชั่วโมงไม่มีหยุดได้แทบทั้งวัน ในขณะที่อีกคนแค่ครึ่งชั่วโมงก็เหนื่อยจะแย่อยู่แล้ว ทั้ง ๆ ที่ดูท่าทางแล้ว คนที่ออกกำลังกายได้นานกว่า ก็ไม่เห็นจะแข็งแรงไปกว่าคุณเลยสักนิด แต่กลับออกแรงได้นานกว่าเป็นเท่าตัวซะอย่างนั้น จนในที่สุดคุณก็เริ่มท้อและพาลเลิกออกกำลังกายไปซะอย่างนั้น แต่อันที่จริงแล้วยังอาจมีเหตุผลอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยซึ่งมีส่วนทำให้คุณเบื่อหน่ายการออกกำลังกายโดยที่ไม่รู้ตัวก็ได้นะ ลองมาดูกันสิว่าสาเหตุลับ ๆ นั้นเกิดจากอะไรได้บ้าง

(นายอรบรู, เว็บไซต์ชมรมวิงบางขุนเทียน, โพสต์เมื่อ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2556)

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์

เป็นภาพความรู้หลักที่พบมากที่สุดในวาทกรรมการวิงยุคใหม่ เนื่องจากการพูดคุยหรือสร้างเนื้อหาในโลกออนไลน์ มักจะเป็นการตอบปัญหาหรือการแสดงความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการวิง ดังเช่น

นักวิงควรมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาบ้าง หลักการบางอย่างนำมาอธิบายหรือใช้ปรับปรุงการวิงให้ดีขึ้นได้ ในขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงการบาดเจ็บ ที่จริงเราอาจฝึกซ้อมได้โดยไม่ต้องมีความรู้ใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์การกีฬาอาศัยแต่ฟังโค้ชว่าอย่างเดียว แต่จะมีใครสักกี่คนที่โค้ชมีโค้ชประจำตัว เมื่อเริ่มวิงและได้ทำสิ่งผิด ๆ มากมายหลายอย่าง จึงหวังว่าข้อความในบทนี้จะช่วยชี้แนะให้ผู้อื่น มีความเข้าใจในร่างกายตัวเอง ปฏิบัติการที่เกิดขึ้นในระหว่างและหลังการออกกำลังกาย

แม้ผู้ที่โชคดีมีโค้ช บทความนี้ก็ช่วยให้ท่านได้รู้ว่า ทำไมโค้ชถึงสอนให้ทำ หรือไม่ให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ท่านจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกรณียิ่ง ๆ ขึ้น

(นายรอบรู้, เว็บไซต์ชมรมวิ่งบางขุนเทียน, 4 สิงหาคม พ.ศ. 2556)

ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ

แม้ว่าการวิ่งอันเป็นการออกกำลังกาย กับ ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ ไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ดำเนินควบคู่ไปกันได้ อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยได้ผนวกเอาภาพความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อเข้ามาอยู่ในวาทกรรมการวิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วาทกรรมที่เป็นมิติด้านอารมณ์และความรู้สึก เช่น

นายสุจิตร์ ลือเกียรติอนันต์ รองประธานฝ่ายประชาสัมพันธ์และวิชาการ สมาพันธ์ชมรมเดิน-วิ่ง เพื่อสุขภาพไทย กล่าวว่า กิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 7 แล้ว โดยเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2545 วัตถุประสงค์คือต้องการให้ผนวกเรื่องของพุทธศาสนาเข้ากับเรื่องกีฬา ทั้งบำเพ็ญทาน ถือศีล ฟังธรรม เพื่อเป็นพุทธบูชารำลึกถึงพระพุทธเจ้าศาสดาเอกของโลก รวมทั้งเพื่อเป็นปฏิบัติบูชาถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 81 พรรษา

(mootie, เว็บไซต์ สสส., โพสต์เมื่อ 16 พฤษภาคม 2551)

ความรู้เกี่ยวกับการทหารและการปกครอง

ความรู้ด้านนี้แทบไม่ปรากฏในสื่อออนไลน์เท่าไรนัก หากมีใกล้เคียงที่สุดก็คือ การจัดงานวิ่งโดยสถาบันทางทหารและการปกครอง ขณะที่ความรู้ในยุคเก่าซึ่งปรากฏผ่านสื่ออื่นๆ อาทิ วาทกรรมสงคราม วาทกรรมทางการทหาร หรือวาทกรรมทางกฎหมาย นั้นปรากฏผ่านสื่อประเภทอื่นมากกว่า อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์

ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจและการค้า

ความรู้ด้านนี้คือการนำเสนอเนื้อหาออนไลน์ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์การวิ่งใหม่ๆ ไปจนถึงการรับสมัครแข่งขันวิ่งขององค์กรต่างๆ ที่แสวงหากำไรจากการจัดงานวิ่งในปัจจุบัน ซึ่งถือว่ามีจำนวนพอสมควร

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ภาวะทกรรมากรวิ้งในยุคปัจจุบันผ่านสื่อใหม่(ออนไลน์)

รายการ	ลักษณะเด่นที่ค้นพบ
1. หมวดยุคทกรรมากร	- อารมณั้และความรู้สึกร - วิทยาศาสตร์และการแพทยั้
2. ประเภททกรรมากร	มีทุกประเภท แต่ที่โดดเด่นมาก ได้แก่ - การอธิบาย - การยกตัวอย่าง
3. ความหมายทกรรมากร	มีอย่างหลากหลายทุกศาสตร์
4. ภาพตัวแทนความรู้	มีเกือบทุกประเภท แต่จะปรากฏมากใน - ปรัชญาชีวิต และ ความรู้ทั่วไป - ประสบการณ์ส่วนบุคคล - วิทยาศาสตร์และการแพทยั้ - จิตวิทยา - สังคมศาสตร์

4. สื่อกิจกรรม

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาทกรรมากร (Discourse) อันหมายถึงแบบแผนหรือวิธีการที่คนในสังคมไทยพูดถึงการวิ้ง โดยการเผยตั้ (Emerge) ของทกรรมากรแต่ละยุคสมัยนั้น สามารถศึกษาได้ผ่านการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผ่านทั้งเนื้อหาในสื่อและการสื่อสารในชีวิตของผู้คนอย่างครบถ้วนรอบด้านมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เนื่องจากทกรรมากรไม่ได้ปรากฏเพียงแหล่งใดแหล่งหนึ่ง หากแต่มีลักษณะกระจัดกระจายไปได้ทุกหนทุกแห่ง

ด้วยเงื่อนไขดังกล่าว นอกเหนือจากการสำรวจผ่านสื่อที่มีการบันทึกเอาไว้ได้อย่าง สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อภาพยนตร์ และ สื่อออนไลน์ แล้ว ผู้วิจัยยังได้สืบค้นข้อมูลจาก สื่อกิจกรรม อันได้แก่ การจัดงานวิ่งซึ่งมีประชาชนทั่วไปเข้าร่วม โดยใช้วิธีการแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) อันได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ทั้งการเข้าไปร่วมกิจกรรม ทำการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในงานวิ่ง เพื่อให้เห็นถึงมิติของวาทกรรมอย่างครบถ้วนทั้งในแง่ของตัวบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม และภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์สื่อกิจกรรมของยุคปัจจุบันดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากกิจกรรมการวิ่งในเมืองไทย ในช่วงระยะเวลา 8 เดือน นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 จนถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2558 รวมทั้งสิ้น 8 กิจกรรม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้นจะมีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

1) เอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรม อันได้แก่ ใบปลิว โปสเตอร์ และอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์ภายในงาน อาทิ ป้ายผ้า ป้ายไวเนล เป็นต้น

2) การจัดกิจกรรม อันประกอบไปด้วย การดำเนินรายการของพิธีกร กิจกรรมเสริม นอกเหนือการวิ่ง

3) การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นนำมาสรุปหาตัวบทของวาทกรรม และนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ต่อไป

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกการจัดงานวิ่งแบบเจาะจง โดยมุ่งหมายให้เกิดความหลากหลายคละเคล้ากัน โดยสร้างเกณฑ์ในการพิจารณาเข้าร่วม คือ

- 1) งานวิ่งที่มีขนาดใหญ่ มีความเป็นมายาวนาน และมีผู้ร่วมกิจกรรมมาก
- 2) งานวิ่งระดับกลางไปจนถึงเล็ก
- 3) งานวิ่งที่มีลักษณะพิเศษ มีความแปลกแตกต่างจากงานวิ่งทั่วไป

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกเข้าไปร่วมกิจกรรมงานวิ่งทั้งหมด 8 กิจกรรม อันประกอบไปด้วย

1. เตินวิ่งการกุศล เดอะ เรนโบว์ รัน ครั้งที่ 3 (3 สิงหาคม พ.ศ.2557)

เป็นงานวิ่งเพื่อผู้ที่มีความต้องการพิเศษ จัดโดย มูลนิธิ เดอะ เรนโบว์ รัน ร่วมกับ Punky Runners ซึ่งถือเป็นองค์กรภาคเอกชน จัดขึ้น ณ สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประมาณ 6,000 คน

เดอะ เรนโบว์ รัน 2015 เดินวิ่งการกุศลเพื่อผู้มีความต้องการพิเศษ ครั้งที่ 4
อาทิตย์ 14 มิถุนายน 2558 สามดงมีน สวนลุมพินี WNDAY 14 JUNE 2015, LUMPINI PARK

the Rainbów rUn

BE DIFFERENT. BE KIND.

ระยะทาง
2.5, 5, 7.5 และ 10 กม. บัลดอร์ว 6:00 น.
50 เมตร "คิลล์ เดอะ" บัลดอร์ว 7:30 น.

DISTANCE
2.5k, 5k, 7.5k and 10k starts at 6:00am
50-Meter Kids' Fun Dash starts at 7:30am

- ลงทะเบียน 300 บาท. รับเสื้อ และเบอร์วิ่งได้ฟรี
1. ภา สามดง มีน 15:00-20:00 น.
 2. มูลนิธิเดอะ เรนโบว์ รัน 11/13 ทองหล่อ 25:00-17:00 น. วันอังคาร-เสาร์ โทร 02-023-2396
 3. ร้านเมสจอร์รี่ นาน สยามเวจ เซ็นทรัล เวิลด์ 511 โซน C ชั้น 5 11:00-20:00 น. โทร 02-255-6325
 4. ร้านเมสจอร์รี่ นาน สยามเวจ เซ็นทรัล บางนา 432 ชั้น 4, เวลา 11:00-20:00 น. โทร 02-361-0818
 5. ฟูนิโรรี่ สาขาพระราม 3, ชั้น 6 อาคารบงกชการ์เด้น คอนโดมิเนียม ซอยพระราม 3 24 (สาทรประตู 19) ฟูนิโรรี่-เสาร์ เวลา 09:00-18:00 น. อาทิตย์ เวลา 09:00-14:00 น. โทร 086-325-4229
 6. ดอสมิโรรี่ แกลอรี่, ชั้นที่ 3 ถนนชิดลม (ติดกับโรงแรมนาตา เรนโบว์) เวลา 8:30-19:00 น. โทร 02-254-2780
 7. ที:เฮลท์แอนด์ฟิตเนส เวลา 5:00-5:45 น.

- The registration fee 300 baht and get COOL t-shirt at
1. J Avenue Soi Thonglor 15, 12:00pm - 8:00pm
 2. The Rainbow Room Foundation 11/13 Thonglor 25, 9:30am-5:00pm Tue to Sat Tel.02-023-2396
 3. Masterpiece by Siam Wood Central World, 511 Zone C, 5th Fl. 11:00am-8:00pm Tel.02-255-6325
 4. Masterpiece by Siam Wood Central Bangna, 432 4th Fl. 11:00am-8:00pm Tel.02-361-0818
 5. Gymboose Rama 3, Bangkok Garden Tower, 6 Fl. Soi Narathiwat 24, Mon-Sat 9:00am-6:00pm Sun 9:00am-2:00pm Tel. 086-325-4229
 6. Russino Gallery, 3 Chidlom Rd. (next to Jafanin hospital) 8:30am-7:00pm Tel.02-254-2780
 7. Ft registration desk on the day of the event from 5:00am-5:45am

For more info :: Tel 02-023-2396 Email hello@therainbowroom.org www.facebook.com/therainbowrun



ภาพที่ 56 และ ภาพที่ 57 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเดินวิ่งการกุศล เดอะ เรนโบว์ รัน ครั้งที่ 3

2. สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดกรุงเทพมาราธอน 2014 (16 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

เป็นงานวิ่งประเพณีประจำปีที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทยและดำรงอยู่มายาวนาน จัดโดยสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีผู้ร่วมสนับสนุนเป็นองค์กรทางภาคเอกชน อาทิ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด เป็นต้น โดยจัด ณ สนามไชย กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประมาณ 50,000 คน



ภาพที่ 58 และ ภาพที่ 59 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดกรุงเทพมาราธอน 2014

3. เดิน-วิ่งการกุศล เพื่อครอบครัวไทย ครั้งที่ 3 (7 ธันวาคม พ.ศ.2557)

เป็นงานวิ่งการกุศลเพื่อนำรายได้ไปจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือครอบครัวต่างๆ ในไทย จัดโดย มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากหลายทาง ทั้งภาครัฐและเอกชน จัด ณ สวนจตุจักร สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และสวนรถไฟ มีผู้เข้าร่วมประมาณ 1,500 คน



ภาพที่ 60 และ ภาพที่ 61 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเดิน-วิ่งการกุศล เพื่อครอบครัวไทย ครั้งที่ 3

5. สสส.จอมบึงมาราธอน 2558 (ปีที่ 30) (18 มกราคม พ.ศ.2558)

เป็นงานวิ่งที่มีความเป็นมาอันยาวนาน โดยจัดขึ้นเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน และสร้างความแน่นแฟ้นกับชุมชนหมู่บ้านจอมบึง จัดโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงซึ่ง ถือเป็นองค์กรสังกัดภาครัฐ และ สสส. ร่วมด้วยการให้ความร่วมมือจากชุมชนหมู่บ้านจอมบึง ทั้ง ประชาชน โรงเรียนละแวกนั้น ไปจนถึงวัดซึ่งเป็นสถาบันทางศาสนา งานจัดขึ้น ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี มีผู้เข้าร่วมประมาณ 10,000 คน



ภาพที่ 64 และ ภาพที่ 65 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงาน สสส.จอมบึงมาราธอน 2558

6. ไทยคม 10K 2015 (8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558)

งานจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักวิ่งไทยและให้ทุนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน จัดโดยมูลนิธิไทยคมซึ่งเป็นหน่วยงานของเอกชน งานจัดขึ้น ณ สะพานพระราม 8 กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประมาณ 5,000 คน



ภาพที่ 66 และ ภาพที่ 67 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานไทยคม 10K 2015

7. เชื้อนขุนด่านปราการชล มาราธอน ครั้งที่ 9 (1 มีนาคม พ.ศ. 2558)

งานจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก จัดโดยสถาบันทางราชการ อันได้แก่ จังหวัดนครนายก ณ บริเวณเชื้อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก มีผู้เข้าร่วมประมาณ 3,000 คน



ขอเชิญสมัครเข้าร่วมแข่งขัน

วิ่งเขื่อน

ขุดถ่ายปรากฏการณ์มาราธอน

ครั้งที่ ๙ ประจำปี ๒๕๕๘ 

วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

ชีวิตด้วยพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...วิ่งมาราธอน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ...วิ่งสาล์พมาราธอน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี...วิ่งมีมาร์ทูทอน

บริเวณเขื่อนขุนด่านปราการชล
ต.หินตั้ง อ.เมือง จ.นครนายก

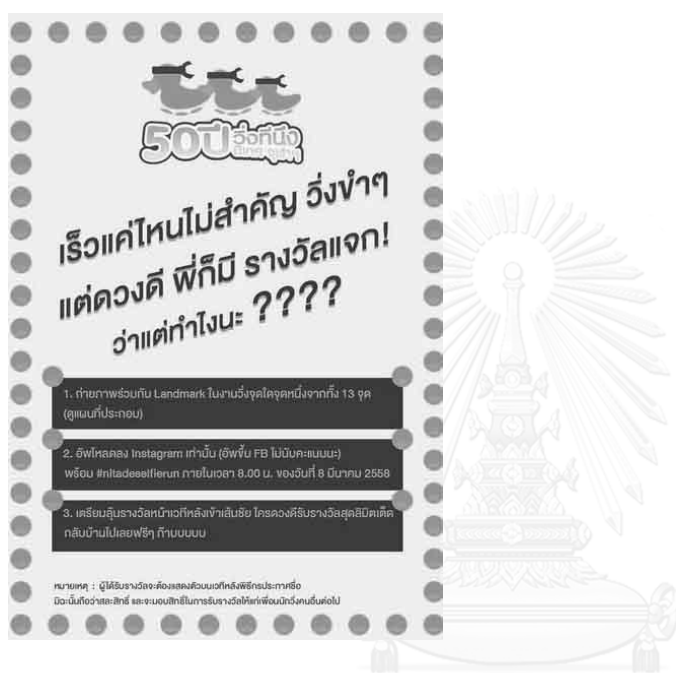
สนใจติดต่อ
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครนายก
โทร. 037-313283, 081-8740477
www.tourismnakhonnayok.com




ภาพที่ 68 และ ภาพที่ 69 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงานเขื่อนขุนด่านปราการชล มาราธอน ครั้งที่ 9

8. Nitade Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง (8 มีนาคม พ.ศ. 2558)

งานจัดขึ้นโดยใช้คำประชาสัมพันธ์ว่า "เพื่อสร้างเสริมสุขภาพดี และความสนุกสนานให้กับเพื่อนพี่น้องของชาวนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" จัดโดย สมาคมศิษย์เก่านิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประมาณ 2,000 คน



ภาพที่ 70 และ ภาพที่ 71 การประชาสัมพันธ์งาน และบรรยากาศภายในงาน Nitade Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง

นอกจากนี้ เพื่อให้การเก็บข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยยังได้เข้าร่วมออกกำลังกายด้วยการวิ่งในสวนสาธารณะในช่วงเช้าและเย็น เพื่อหาว่าทฤษฎีการวิ่งที่แพร่กระจายในหมู่ผู้มาออกกำลังกาย โดยสถานที่ซึ่งเข้าไปร่วมกิจกรรมประจำวันดังกล่าว ได้แก่

- 1) สวนลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
- 2) สวนสวีสมาคมแต่จิว (สุสานแต่จิว) เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
- 3) สะพานกรุงเทพ เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
- 4) โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
- 5) สนามกีฬาแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ จากกรอบในการสังเกตและเขียนรายงานการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของ Lofland (1971) ซึ่งใช้แนวทาง 6 ประการ ดังต่อไปนี้เพื่อตอบคำถาม

- 1) การกระทำ (acts) ได้แก่ การตอบคำถามว่าพฤติกรรมการวิ่งของประชาชนในการสังเกตทั่วไปนั้น เป็นอย่างไร
- 2) แบบแผนการกระทำ (activities) ได้แก่ การตอบคำถามเกี่ยวกับแบบแผนการวิ่งออกกำลังกาย กระบวนการในการวิ่ง ตลอดจนจนถึง สถานภาพและบทบาทหน้าที่ในสนามวิ่ง
- 3) ความหมาย (meanings) ได้แก่ การหาความหมายของการวิ่งว่าคืออะไร มีโลกทัศน์และ ค่านิยมในการวิ่งออกกำลังกายอย่างไร
- 4) ความสัมพันธ์ (relationship) ได้แก่ การหาโครงสร้างความสัมพันธ์ต่างๆ ในหมู่นักวิ่งซึ่งมีผลต่อวาทกรรมการวิ่ง
- 5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน (participation) ได้แก่ การค้นหาความยินยอมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิ่ง กฎกติกาของชุมชนนักวิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับวาทกรรมการวิ่ง
- 6) สภาพสังคม (setting) คือภาพรวม (Holistic) ของ 5 ข้อข้างต้น นำมาหลอมรวมกันเพื่อสร้างความหมายว่าชุมชนนักวิ่งนั้นมีวาทกรรมการวิ่งอะไรบ้าง และ เป็นอย่างไร

ประเด็นที่ค้นพบจากการจัดกิจกรรมการวิ่งทั้ง 8 งาน และการร่วมออกกำลังกายด้วยการวิ่งกับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีดังต่อไปนี้

1) การวิ่งออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมแบบ "ประจำ"

กลุ่มผู้มาวิ่งออกกำลังกายในงานแข่งขันวิ่ง และ กลุ่มผู้มาออกกำลังกายในสวนสาธารณะ โดยส่วนใหญ่ไม่ได้มาออกกำลังกายแบบชั่วคราวแล้วหายหน้าไป หากแต่มีลักษณะกระทำซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต จากการสังเกตและพูดคุยนั้น ผู้วิจัยจะพบกลุ่มคนหน้าเดิมที่มาร่วมงานแข่งขันวิ่งและออกกำลังกายในสวนสาธารณะ

ในงานวิ่งนั้นพบทั้งในแบบความถี่สูงอันได้แก่การมาร่วมกิจกรรมแทบทุกครั้งที่ไปเก็บข้อมูล ไปจนถึงความถี่ลดหลั่นลงมาอันได้แก่ พบเจอบ้างเป็นครั้งคราว กลุ่มนักวิ่งมีจุดมุ่งหมายแฝงนอกเหนือจากการต้องการสุขภาพที่ดีแตกต่างกันออกไป บางคนมาอย่างสม่ำเสมอเพราะต้องการได้ของที่ระลึกอันรวมถึงถ้วยรางวัลจากการแข่งขัน บางคนมีความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งมีผู้คนเยอะ สร้างความคึกคักน่าตื่นเต้นแก่ชีวิต ขณะที่บางคนมาร่วมเพราะต้องการเข้าร่วมสังคมของนักวิ่งซึ่งตอบสนองความต้องการทางด้านมิตรภาพ

สำหรับการออกกำลังกายในสวนสาธารณะนั้น ผู้วิจัยมักจะพบนักวิ่งหน้าเดิมๆ และมีแบบแผนการวิ่งในแบบเดิม กล่าวคือ นักวิ่งจะมีลักษณะของการจัดสรรเวลามาออกกำลังกายในแบบของตนเอง แต่จะกระทำซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างจากกลุ่มนักวิ่งของชมรมวิ่งแต่จิว ซึ่งจะมาที่สวนสาธารณะบริเวณสุสานแต่จิวเป็นประจำทุกวัน และจะพักทากันด้วยรูปแบบเดิม เช่น "วันนี้มาช้านะเฮีย?" "วิ่งได้กี่รอบแล้วเฮีย?" เป็นต้น ซึ่งครั้งหนึ่งก็มีนักวิ่งสูงวัยของที่นี่เดินเข้ามาทักทาย ผู้วิจัยระหว่างที่เพิ่งออกกำลังกายเสร็จว่า "เป็นไงครับ วิ่ง 3 รอบหรือ เวลาสักเท่าไร 20 นาทีได้มั๊ย? ปกติวิ่งประมาณนี้กัน" ขณะที่แบบแผนการวิ่งอื่นๆ นั้น โดยมากจะมีท่วงท่าการวิ่ง การหายใจ ความเร็วและระยะเวลาในการวิ่งใกล้เคียงกันทุกวัน

นอกจากนี้ อีกแบบแผนหนึ่งที่ทำกันอย่าง "ประจำ" ก็คือ เวลา กับ สถานที่

สถานที่ในการออกกำลังกาย และ การเลือกงานวิ่งออกกำลังกาย ผู้วิจัยพบนักวิ่งตามสวนสาธารณะนั้น มักจะเลือกสถานที่เดิมๆ เช่น มาวิ่งที่สวนสาธารณะแห่งเดิม หรือไม่ไกลจากเขตที่พักอาศัยหรือทำงาน และจะมาออกกำลังกายในช่วงเวลาเดิมๆ เช่น ถ้ามาช่วงเช้าก็จะมาเช้าตลอด หรือ ถ้ามาช่วงเย็นก็จะมาช่วงเย็นตลอด ขณะที่การเลือกงานวิ่งออกกำลังกายนั้นจะเลือกงานที่มีคุณลักษณะตามความต้องการ เช่น แยกเลือกรันที่สวยงาม หรือ ไม่ไกลจากเขตที่พักอาศัยซึ่งมีรูปแบบการเลือกค่อนข้างแน่นอนชัดเจน เป็นต้น

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ค้นพบได้แก่ การก้าวเข้ามาามีอิทธิพลของสื่อใหม่ ซึ่งได้แก่ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการมีส่วนร่วมในสังคมของนักวิ่ง โดยจากการสังเกต พูดคุย และสัมภาษณ์นั้น

พบว่า สื่อใหม่สร้างอิทธิพลต่อวาทกรรมการวิ่งในปัจจุบันทั้งกับกลุ่มนักวิ่งที่มีอยู่เดิมและกลุ่มนักวิ่งหน้าใหม่ที่เพิ่งเข้ามาสู่สังคมนักวิ่งออกกำลังกายใน 2 ลักษณะด้วยกัน อันได้แก่

1.1) การตอกย้ำ

สื่อใหม่ช่วยตอกย้ำวาทกรรมการวิ่งที่มีอยู่เดิม อันได้แก่ วาทกรรมเกี่ยวกับสุขภาพในเชิงวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงการเป็นสื่อกลางที่ช่วยประสานสังคมนักวิ่งเข้าด้วยกัน เพื่อการนัดหมาย และพูดคุยเกี่ยวกับการวิ่ง โดยคุณลักษณะของสื่อใหม่ที่สามารถสื่อสารด้วย “ความถี่” มากกว่าสื่อชนิดอื่น ทำให้การตอกย้ำดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยเป็นมา

1.2) การเปิดโลกทัศน์

ลักษณะ “เปิดกว้าง” ของสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้มีการสร้างเนื้อหาวาทกรรมที่มีความหลากหลายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในวาทกรรมยุคโบราณและเปลี่ยนผ่าน ลักษณะดังกล่าวนี้ยังผลให้เกิดฐานของกลุ่มนักวิ่งที่กว้างขึ้น อาทิ วาทกรรมการวิ่งในเชิงสนุกสนานและบันเทิงได้ดึงดูดให้นักวิ่งรุ่นใหม่ซึ่งเป็นวัยเริ่มทำงาน อยากรู้สึกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดงานวิ่งออกกำลังกายช่วงเช้าวันอาทิตย์ โดยสื่อใหม่ไม่เพียงสร้างความหลากหลายเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดลักษณะพฤติกรรมมารอออกกำลังกายที่กระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นวิถีชีวิตของกลุ่มนักวิ่งทั้งหน้าใหม่และหน้าเก่า

เทคโนโลยีในการสื่อสารในปัจจุบันพัฒนามากขึ้น ทำให้ผู้รับสารเข้าถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์ ได้มากขึ้น และสังคมออนไลน์ก็ทำให้เข้าถึงเนื้อหาการวิ่งที่หลากหลายมากขึ้น คิดว่า volume มันสูง ข้อมูลมีมาก คน expose ได้มากด้วย

(นงนุช จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2558)

2) การวิ่งคือกิจกรรมที่ทำได้ทั้งแบบคนเดียว และแบบหมู่คณะ

จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า การออกกำลังกายทั้งในงานวิ่งและตามสวนสาธารณะ เป็นกิจกรรมที่ทำได้ทั้งแบบตัวคนเดียว และแบบรวมกลุ่มกระทำ โดยแบบตัวคนเดียวนั้นคือการสมัครแข่งขันด้วยตนเอง เดินทางมาเอง วิ่งตามจังหวะของตนเอง ไปจนถึงการรับประทานอาหารเช้าหลังแข่งเสร็จและเดินทางกลับบ้านด้วยตนเอง ในงานเดิน-วิ่ง 134 ปี กรมหลวงชุมพรฯ นั้นผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากผู้วิจัยที่ใช้ชีวิตในงานวิ่งเพียงคนเดียว ยังมีนักวิ่งอีกหลายท่านมีแบบแผนการเข้าร่วมงานในลักษณะเดียวกัน โดยบางคนหลังจากวิ่งเข้าเส้นชัยแล้วก็พักผ่อนและกลับบ้านเลย ขณะที่บางคนแวะรับประทานอาหารเช้าที่ผู้จัดได้เตรียมเอาไว้ บางคน

ทั้กทหายนักวิ่งคนอื่นๆ ที่เคยเจอหน้ากันแต่ก็ปลีกตัวออกมาโทรศัพท์คนเดียวและเดินทางกลับ ในขณะที่การสังเกตตามสวนสาธารณะนั้น ผู้วิจัยพบนักวิ่งหลายท่านที่มาวิ่งคนเดียว ดังตัวอย่างจากนักวิ่งท่านหนึ่งในทางวิ่งใต้ร่มไม้ของโรงพยาบาลสมเด็จพระยา ซึ่งผู้วิจัยพบเห็นอย่างบ่อยครั้ง โดยวิ่งคนเดียวไม่ทั้กทหายใคร ในบางครั้งจะเสียบหูฟังที่ต่อกับอุปกรณ์การสื่อสารในระหว่างการวิ่งด้วย

แต่ลักษณะการทำกิจกรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือ การวิ่งแบบเป็นหมู่คณะ ทั้งในการลงแข่งขันตามงานวิ่งหรือการวิ่งออกกำลังภายในสวนสาธารณะ ผู้วิจัยพบว่าโดยส่วนใหญ่ผู้ที่มางานแข่งขันวิ่งมักจะมากันเป็นกลุ่ม ถ้าไม่เป็นชมรมที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการและมีแบบแผนการอยู่ร่วมอย่างชัดเจน อาทิ สถาวรรันนิ่งคลับ ก็มักจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่มาด้วยกันประจำ ซึ่งมีทั้งแบบวิ่งด้วยกันและแยกกันวิ่งแต่มาเจอกันตอนเช้าเส้นชัยแล้ว ขณะที่การวิ่งออกกำลังกายตามสวนสาธารณะก็เช่นกัน การรวมกลุ่มทำให้นักวิ่งรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน มีเพื่อนคุยในประเด็นหัวข้อต่างๆ และอาจจะมีการร้องเพลงสร้างความฮึกเหิม ดังเช่นในสวนลุมพินี จะมีนักวิ่ง “กลุ่มเพื่อนสวนลุมฯ” ประมาณ 20 - 30 ร่วมกันวิ่งและร้องเพลงระหว่างวิ่งเป็นภาษาจีน ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มหนุ่มสาวมาวิ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ตั้งแต่ 2 - 5 คน และพูดคุยกันในประเด็นเกี่ยวกับการวิ่งและประเด็นทั่วไป

นอกจากนี้ นอกเหนือจากการสร้างมิติทางอารมณ์และความรู้สึก เช่น ความสนุกสนาน กิจกรรมวิ่งในสวนสาธารณะยังมีมิติของความเป็นวิทยาศาสตร์การกีฬา ดังจะเห็นได้จาก การตั้งกลุ่มฝึกฝนนักวิ่งอย่างจริงจังของ สถาวร จันทรผ่องศรี ซึ่งเป็นนักกีฬาวิ่งมืออาชีพ (อดีตทีมชาติไทยได้เหรียญทองแดงในกีฬาซีเกมส์) ในนาม “สถาวรรันนิ่งคลับ” และกลุ่มของ ชาศิริต บุญคง นักวิ่งระยะไกลทีมชาติไทย โดยมีการฝึกฝนร่างกายอย่างประณีตดังปรากฏในทฤษฎีกระบวนการสร้างอารยะ ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในสาเหตุที่การฝึกฝนดังกล่าวได้ยังผลให้เกิดการเกาะกลุ่มอย่างเหนียวแน่นและสร้างความหมายของการวิ่งทั้งในแง่ของการวิ่งเพื่อความท้าทายและการวิ่งเพื่อมิตรภาพ

ข้อสังเกตอีกประการได้แก่ ผู้ที่วิ่งออกกำลังกายคนเดียวนั้น บางครั้งจะหายหน้าไปจากสถานที่ออกกำลังกาย หรือเปลี่ยนการออกกำลังกายเป็นชนิดอื่น ขณะที่ผู้ที่มาเป็นกลุ่มนั้นมักจะออกกำลังกายตามกลุ่ม ถ้าในกลุ่มยังคงวิ่งก็จะทำให้ผู้นั้นเลือกที่จะวิ่งต่อไป ในครั้งหนึ่งผู้วิจัยพบว่า นักวิ่งท่านหนึ่งในโรงพยาบาลสมเด็จพระยาได้เลิกวิ่งภายหลังจากวิ่งอยู่คนเดียวมาพักใหญ่ และหันไปปั่นจักรยานแทน

3) โครงสร้างความสัมพันธ์แบบหลวม แต่ยังมีกฎกติกาเป็นของตนเอง

ในการจัดงานแข่งขันวิ่งนั้น จะมีกติกาการแข่งขันของผู้จัดซึ่งส่วนใหญ่จะอิงกับสหพันธ์กรีฑานานาชาติ อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้วนักวิ่งที่มาร่วมงานมักจะเป็นนักวิ่งประเภทออกกำลังกาย ซึ่งไม่ได้เน้นการไต่ล่ำรางวัลจากการแข่งขัน การรวมกลุ่มวิ่งนั้นโดยส่วนใหญ่มีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบหลวม อาทิ เป็นกลุ่มเพื่อนกัน หรือ เป็นชมรมวิ่งที่ไม่ได้ระบุข้อกำหนดอย่างจริงจัง ดังนั้นการสื่อสารกันในหมู่นักวิ่งจึงมักจะมีกฎกติกาในแบบหลวมเอาไว้เพื่อควบคุมกันเอง อาทิ ไม่สื่อสารเรื่องการเมืองหรือเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น ไม่วิ่งตัดหน้ากันในระยะกระชั้นชิด ให้เกียรติเพศหญิง หรือชมรมบางแห่งจะมีข้อตกลงร่วมกันมากกว่านั้น ดังเช่น ชมรมบางขุนเทียน จะมีกฎที่รับรู้กันว่าในยามปกติจะสวมใส่ชุดอะไรก็ได้ แต่ในเวลาแข่งขันตามงานวิ่งนั้น ควรจะสวมเสื้อชมรมเพื่อเป็นการให้เกียรติชมรมของตนเอง

ในสวนสาธารณะนั้น การวิ่งซึ่งมีทั้งมาแบบเดี่ยวและมาแบบเป็นหมู่คณะ จะถูกควบคุมด้วยข้อตกลงของสถานที่นั้นๆ เช่น ในลู่วิ่งของสนามเทพหัสดิน ซึ่งอยู่ใน สนามกีฬาแห่งชาติศุภชลาศัย จะรับรู้กันว่านักวิ่งที่มาออกกำลังกายแบบทั่วไป ไม่ได้เข้าร่วมซ้อมแบบจริงจังแบบจับเวลา จะเว้นลู่วิ่งด้านในสุดเอาไว้เพื่อให้นักกีฬาใช้ความเร็วได้ เป็นต้น ส่วนแบบแผนของการรวมกลุ่มกันนั้น มักจะเป็นไปแบบไม่เป็นทางการ อาทิ เมื่อเจอหน้าคนรู้จักก็ทักทายกัน ถ้าสนิทกันมากก็จะนำข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวไปเก็บเอาไว้ในกลุ่มเดียวกัน และพักผ่อนในระหว่างและหลังการวิ่งบริเวณเดียวกัน แต่ถ้าไม่สนิทกันมากนัก อาจจะมีเพียงการพยักหน้าทักทายกันบ้าง

ระเบียบแบบแผนของการวิ่งในลักษณะกติกาและมารยาทเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างอารยธรรมแบบหนึ่ง เมื่อมีการเกิดขึ้นของการควบคุมนักวิ่งผ่านความประณีตพิถีพิถันในการออกกำลังกาย ไม่เพียงแต่จะเป็นเรื่องลักษณะควบคุมร่างกายเพื่อการวิ่งของตนเอง แต่ยังคงต้องควบคุมการใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับการวิ่งร่วมกับผู้อื่นในสังคมอีกด้วย ดังนั้น พื้นที่ของการวิ่งนี้จึงมีทั้งลักษณะของการเป็นเหตุเป็นผลในแบบของการสร้างอารยธรรมและแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีแนวคิดในเชิงของมิตรภาพและการอยู่ร่วมกันซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกเช่นกัน

4) ความหมายที่หลากหลาย ตามแต่ทัศนวิสัยของผู้พูด

เพื่อรับรู้ความหมายของการวิ่งออกกำลังกาย ผู้วิจัยได้พูดคุยกับนักวิ่งทั้งในแบบผู้มาออกกำลังกายในงานวิ่งและตามสวนสาธารณะ และใช้เทคนิคการเงี่ยหูฟังสิ่งที่แต่ละคนพูดคุยสนทนากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวกับการวิ่ง ซึ่งเหล่านี้กลายเป็นเหตุผลสำคัญที่ตัดสินใจ

และหรือ สานต่อพฤติกรรมการวิ่งออกกำลังกายต่อไปนั้น สิ่งที่ค้นพบก็คือ ความหมายของการวิ่งมีความหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงไปตามแต่อัตวิสัยของผู้พูด

สิ่งที่กลุ่มนักวิ่งวัยหนุ่มสาวพูดคุยกันเกี่ยวกับการวิ่ง มักจะเป็นเรื่องของความเป็นไปในชีวิต กระแสทางสังคม และประเด็นเรื่องมิตรภาพระหว่างเพื่อน ดังตัวอย่างในสวนสวยแต่จี๋ว มีกลุ่มนักเรียนมัธยมปลายเข้ามาวิ่งออกกำลังกายในชุดนักเรียน และพูดคุยกันเกี่ยวกับสาเหตุที่จะออกมารวิ่ง ว่าเป็นเพราะการมีเพื่อนเป็นกลุ่ม และจะไม่กล้ามารวิ่งเพียงลำพัง และถ้าวิ่งแล้วสนุกสนานก็จะมีความสุข ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุในสนามวิ่งเดียวกัน มักจะพูดคุยกันเรื่องความแข็งแรงของร่างกาย อันได้แก่ การเต้นของหัวใจ อาการหลังจากวิ่งออกกำลังกายไปแล้ว นอกจากนี้ อัตวิสัยเรื่องเพศก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นักวิ่งเพศหญิงจะพูดคุยกันเรื่องน้ำหนักร่างกาย เรื่องรูปร่าง เรื่องอาหาร และเรื่องราวทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกในชีวิต ขณะที่นักวิ่งเพศชายจะสนทนากันในเรื่องของการวิ่งกับมิตรภาพและผลการแข่งขันกีฬาเป็นส่วนใหญ่

เมื่อได้ข้อมูลข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำไปเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์วาทกรรมด้วยกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough และเสริมด้วยมิติทางสถาบันทางอำนาจ และ อัตวิสัยของผู้พูด ตามแนวทางของ Foucault ดังต่อไปนี้

ตัวบท (Text)

จากกระบวนการสรุปข้อมูล ซึ่งได้มาจากเอกสารการจัดกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรม และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยพบตัวบทในวาทกรรมการวิ่งยุคปัจจุบันจากงานวิ่งทั้ง 8 งาน ได้แก่

- "วิ่งด้วยอารมณ์ความรู้สึก"
- "วิ่งสร้างมิตรภาพ"
- "วิ่งเพื่อความเป็นเลิศ"
- "วิ่งเพื่อความบันเทิงและสนุกสนาน"
- "วิ่งเพื่อเอาชนะขีดจำกัด"
- "วิ่งเพื่อร่างกายแข็งแรง"
- "วิ่งเพื่อสร้างความทรงจำ"

"ร้องด้วยความสุข"
 "ร้องเพื่อเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น"
 "ร้องเพื่อท่องเที่ยว"
 "ร้องเพื่อกลุ่มสังคม"
 "ร้องด้วยเหตุผลที่แตกต่าง"
 "ร้องเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในตำนาน"
 "ร้องเพื่อสร้างเกียรติยศ"
 "ร้องเพื่อบุญและกุศล"

จากตัวบทของวาทกรรมที่ค้นพบข้างต้น จะพบว่า แม้การจัดงานร้องจะมีลักษณะของการแข่งขัน อันได้แก่ มีรางวัลให้แก่ผู้เข้าเส้นชัยเป็นลำดับต้นๆ แต่ก็ยังสามารถดึงดูดผู้ที่ยากเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมดังกล่าวที่ไม่ได้คิดแข่งขันแพ้ชนะ ดังนั้น ตัวบทของวาทกรรมจึงไม่สามารถจะมีเพียงการร้องเพื่อความเป็นเลิศ (เอาชนะ) ได้ หากแต่ต้องคำนึงถึงวาทกรรมที่เหมาะสมกับผู้ที่ไม่ได้มุ่งหมายแพ้ชนะ นั่นคือ ต้องการร้องเพื่อสาเหตุอื่นๆ ด้วย

ดังนั้น วาทกรรมในกิจกรรมการร้องยุคใหม่จึงมีลักษณะที่หลากหลาย และทำให้ประชาชนคนทั่วไปที่สนใจการออกกำลังกายด้วยการร้องนั้น มองเห็นมิติของงานร้องที่เชื่อมโยงกับตนเองได้ ดังปรากฏในรายละเอียดดังต่อไปนี้

หมวดหมู่ของวาทกรรม

หมวดหมู่ของวาทกรรม (Category) คือ จุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพราะจะทำให้พบว่าประเด็นของวาทกรรมในแต่ละยุคสมัยนั้นได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการร้องหรือไม่ และอย่างไร เพื่อบรรลุซึ่งคำตอบดังกล่าว ผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานกิจกรรมการร้องเพื่อสืบค้นและวิเคราะห์ โดยอาศัยการทบทวนวรรณกรรมและการสืบค้นข้อมูลวาทกรรมการร้องตั้งแต่ยุคโบราณ จนถึงปัจจุบันเป็นเครื่องมือนำทาง จนกระทั่งนำมาซึ่งการเฝ้าสังเกตตัวแปรสำคัญ นั่นคือ ประเด็นวาทกรรมที่เป็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับ ประเด็นวาทกรรมที่อิงกับอารมณ์และความรู้สึก

เมื่อเทียบเคียงการจัดงานร้องของยุคอดีตกับยุคปัจจุบัน จะพบว่า ประเด็นของวาทกรรมการร้องในอดีตนั้น จะอิงอยู่กับเรื่องสุขภาพและความแข็งแรง อันถือเป็นประเด็นด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์เป็นวาทกรรมหลัก อาทิ งานร้องเปิดสะพานลอยฟ้าเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อ พ.ศ. 2529 ใช้ประเด็นด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นวาทกรรมหลักเพื่อดึงดูดผู้คน โดยมีมีวาทกรรมที่ในแง่ของอารมณ์และความรู้สึก (เกียรติและศักดิ์ศรีของสถาบันกษัตริย์) เป็นวาทกรรมทางเลือก

อย่างไรก็ตาม วาทกรรมในงานวิงของยุคปัจจุบัน มีลักษณะของประเด็นย่อยที่กระจัดกระจาย ไม่เพียงจะกล่าวถึงสุขภาพพลานามัยอันเป็นวาทกรรมสำเร็จรูปที่งานวิงต่างๆ มักจะใช้กัน หากยังมีวาทกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจ อาทิ การใช้ประเด็นของผู้ด้อยโอกาส ความสนุกสนานบันเทิงของผู้มาวิง การได้รับความทรงจำผ่านรูปถ่ายของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

จากการเข้าร่วมกิจกรรมการวิงทั้ง 8 งาน ผู้วิจัยพบว่า ทุกงานนั้นจะใช้วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อันได้แก่ "วิงเพื่อสุขภาพแข็งแรง" เป็นวาทกรรมหลักในฐานะตัวยืนพื้นฐาน แต่จะมีวาทกรรมทางเลือกอื่นๆ มาเสริมเพื่อสร้างความน่าสนใจให้แก่งาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเน้นวาทกรรมเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก อันได้แก่

1) เดินวิงการกุศล เดอะ เรนโบว์ วัน ครั้งที่ 3

งานนี้ใช้วาทกรรมการกุศล วาทกรรมเสียสละ วาทกรรมเพื่อผู้ด้อยโอกาส อันปรากฏในเอกสารการแถลงข่าวของการจัดงานว่า

งานเดอะ เรนโบว์ วัน เป็นงานเดิน - วิง ซึ่งจัดเป็นปีที่ 3 ติดต่อกัน วัตถุประสงค์หลักเพื่อเชิญชวนให้สังคมไทย มีความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในสังคม โดยปีนี้เน้นงานรณรงค์ที่เชิญชวนให้สังคมหันมาให้ความสำคัญ กับคำพูดที่ให้เกียรติกัน โดยเสี้ยมยึดประจำปีนี้จึงมีคำเขียนว่า "คำพูดมีความสำคัญ พูดกันดี" (Words matter. Speak Kindly.) เพื่อสนับสนุนให้เลิกใช้คำพูดที่ทำร้ายเด็กๆ โดยเฉพาะคำว่า "ป.ญ.อ." (ปัญญาอ่อน) ซึ่งเป็นคำพูดที่ดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดกรุงเทพมหานคร 2014

งานนี้ใช้วาทกรรมแรงบันดาลใจ วาทกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล วาทกรรมเป้าหมายของบุคคล วาทกรรมการต่อสู้เอาชนะ วาทกรรมความเป็นเลิศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โดยเป้าหมายในกิจกรรม ยังคงเป็นการสานต่อแนวคิด รัน ฟอรั รีชั่น - เป้าหมายที่เหนือกว่าเส้นชัย เพื่อต้องการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมแบ่งปันเรื่องราวความมุ่งมั่นของแต่ละคนและแรงบันดาลใจต่างๆ เพื่อเป็นพลังบวกส่งต่อไปยังสังคมในวงกว้าง

(เอกสารข่าวประชาสัมพันธ์งานวิ่งสแตนด์ดาร์ดชาร์เตอร์ดกรุงเทพมหานครมาราธอน 2014, 2557)

3) เดิน-วิ่งการกุศล เพื่อครอบครัวไทย ครั้งที่ 3

งานนี้ใช้วาทกรรมการกุศล วาทกรรมครอบครัว วาทกรรมเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งขณะที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานวิ่งนั้น ได้พบการนำกลุ่มเด็กมาร้องเพลง ซึ่งมีการตั้งชื่อกลุ่มซึ่งสะท้อนให้เห็นความคิดที่หลงผิดในอดีตและความเจ็บปวดในชีวิต โดยพร้อมจะเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นในปัจจุบัน เช่น "กลุ่มเบบี๋กาก" "กลุ่มอย่าทำฉันเจ็บปวด" เป็นต้น

4) เดิน-วิ่ง 134 ปี กรมหลวงชุมพรฯ

งานนี้ใช้วาทกรรมเกียรติยศ และ วาทกรรมบุญและการกุศล ดังตัวอย่าง

การจัดงานเดิน-วิ่งครั้งนี้เป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์

โดยความร่วมมือใจของทุกหน่วยและผู้ร่วมโครงการซึ่งจะได้รับกุศลผลบุญ

(เอกสารประชาสัมพันธ์งานเดิน-วิ่ง 134 ปี กรมหลวงชุมพรฯ, 2558)

5) สสส.จอมบึงมาราธอน 2558 (ปีที่ 30)

งานนี้ใช้วาทกรรมมิตรภาพ วาทกรรมตำนานความยิ่งใหญ่ วาทกรรมการท่องเที่ยว อาทิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้กับคณาจารย์, บุคลากร, นักศึกษา และชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการดูแลสุขภาพร่างกายของทุกคนโดยตลอด ซึ่งปีนี้รูปแบบของการจัดงานคือ “งานวิ่งประเพณีของชาวบ้าน ที่มีมาตรฐานสากล” โดยหวังกระตุ้นให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย ออกกำลังกายและส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้ทำงานร่วมกันจนกลายเป็นต้นแบบของกิจกรรมต่างๆ ทั่วประเทศ พร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้ จอมบึง เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดด้วย

(ชัยฤทธิ์ ศีลาเดช, งานแถลงข่าว สสส.จอมบึงมาราธอน 2558 (ปีที่ 30), 23 ธันวาคม 2557)

6) ไทยคม 10K 2015
งานนี้ใช้วาทกรรมเสียสละและการกุศล วาทกรรมความเป็นเลิศ ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

ไทยคมทำทั่วไทย สร้างสถิติใหม่ของคุณ

วันอาทิตย์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2015 สะพานพระราม 8

งานวิ่งที่ปิดถนน 100 % วิ่งอย่างสนุกและมีความสุข

100,000 บาทสำหรับนักวิ่งไทยผู้สร้างสถิติใหม่ของไทยคม

10,000 บาท OVERALL เพื่อส่งเสริมนักวิ่งไทยของเรา

ทุนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน

เงินรางวัลมอบให้ผู้ชนะทุกกลุ่มอายุ

(เอกสารประชาสัมพันธ์งานวิ่งไทยคม 10K 2015, 2557)

7) เชื้อขนด้านปรากฏารชด มาราธอน ครั้งที่ 9

งานนี้ใช้วาทกรรมการท่องเที่ยว จากการสังเกตในงานวิ่ง ผู้วิจัยพบว่าการ
ท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก รับประทานค่าใช้จ่ายในการจัดงานทั้งหมด ทำให้การวิ่งครั้งนี้ไม่เสียค่า
สมัคร โดยเน้นเส้นทางสวยงามบนสันเขื่อน มีการแวะถ่ายรูประหว่างวิ่งจำนวน หลังจากวิ่งเสร็จ
ปรากฏว่ามีนักวิ่งจำนวนไม่น้อย เข้ามาท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน เข้าเรือและล่องแก่งต่อในช่วงบ่าย

8) Nitade Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง

งานนี้ใช้วาทกรรมความสนุกสนาน วาทกรรมมิตรภาพ ดังจะพบได้จากหน้าเพจ
ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กล่าวถึงงานวิ่งครั้งนี้ว่า

เล่ามาซะยาว จริงๆ แค่อยากบอกว่า เราก็แค่อยากให้พี่น้องนิเทศได้เจอ
ชีวิตใหม่กะเค้ามั่ง อยากให้ทุกคนได้รู้ว่าอากาศดียามเช้ากับวิวพระอาทิตย์ที่
ค่อยๆ เปลี่ยนสีท้องฟ้าให้สว่างมันสวยแค่ไหน และก็ยังเป็นโอกาสดีที่พี่ๆ น้องๆ
ทั้ง 50 รุ่นจะได้มาเจอกันในสถานที่อันคุ้นเคย (แต่เราก็รับสมัครพี่น้องนักวิ่งคน

อื่นๆ ที่สนใจด้วยนะ เราอยากให้งานของเราอบอุ่นคึกคัก เพราะตอนนี้ก็ยังกลัวอยู่
ว่าพี่น้องนิเทศของเราจะไม่ยอมตื่นมาวิ่งกัน ^^")

(เพจ Nitade Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง, โฟสเมื่อ 16 มกราคม 2558)

ประเภทของวาทกรรม

จากประเภทของวาทกรรม อันประกอบไปด้วย การอธิบาย, การโต้แย้ง, การยกตัวอย่าง, การเปรียบเทียบ, การสั่งสอน และการสาธิต นั้น วาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันมีคุณลักษณะที่อาจจะจัดกลุ่มเข้าประเภทของวาทกรรมข้างต้นได้ทั้งสิ้น

ในการเข้าร่วมกิจกรรมการวิ่งทั้ง 8 งาน ประเภทของวาทกรรมที่พบมากที่สุดคือ วาทกรรมการอธิบาย อันได้แก่ การอธิบายถึงการวิ่งว่าเป็นกิจกรรมเพื่อสุขภาพและกิจกรรมด้านอื่นๆ ตามแต่เอกลักษณ์ของงานนั้นๆ และ ประเภทวาทกรรมการสาธิต อันได้แก่ การสาธิตท่าทางการวิ่ง หรือ การเตรียมพร้อม (วอร์มอัพ, คูลดาวน์) ที่ถูกต้อง

ขณะที่ประเภทวาทกรรมอื่นๆ นั้นพบในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย ไม่ว่าจะเป็นประเภทการโต้แย้ง การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ และการสั่งสอน ซึ่งสาเหตุหลักน่าจะมาจากการที่การจัดงานวิ่งนั้นเป็นเรื่องของกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติและมีส่วนร่วม จึงมีกระบวนการอธิบายและการสาธิตให้เห็นเป็นหลัก

ความหมายต่อการวิ่ง

จากตัวบทวาทกรรมที่ค้นพบนั้น เมื่อนำวาทกรรมยุคปัจจุบันผ่านการจัดกิจกรรมการวิ่ง มาทำการตีความหมาย จะพบว่า การวิ่งถูกสร้างความหมายอย่างหลากหลาย โดยความหมายในยุคปัจจุบันเท่าที่ผู้วิจัยค้นหาได้ ประกอบไปด้วย

การวิ่งคือการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก

การวิ่งคือการสร้างมิตรภาพ

การวิ่งคือการสร้างความเป็นเลิศให้แก่ตนเอง

การวิ่งคือการสร้างความบันเทิงและสนุกสนาน

การวิ่งคือการสร้างร่างกายให้แข็งแรง

การวิ่งคือการสร้างความทรงจำ

การวิ่งคือการสร้างความสุข
 การวิ่งคือการเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น
 การวิ่งคือท่องเที่ยว
 การวิ่งคือการเข้ากลุ่มสังคม
 การวิ่งคือการสร้างเกียรติยศ

ภาพตัวแทนของความรู้

ในฐานะที่วาทกรรมเป็นความรู้อย่างหนึ่งซึ่งแพร่กระจายไปในสังคม การวิ่งในฐานะที่เป็นวาทกรรมจึงถูกทำให้กลายเป็นภาพตัวแทนของความรู้ในหลากหลายสาขา โดยภาพตัวแทนของความรู้ที่สำคัญ ซึ่งค้นพบจากวาทกรรมการวิ่งในการจัดกิจกรรมการวิ่งยุคใหม่ ได้แก่

ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต

ความรู้ด้านจิตวิทยา

และ ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล

ภาพรวมความรู้ทั้งสามด้านนี้ดำเนินควบคู่กันไปในงานวิ่ง อันเป็นผลมาจากการถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนบุคคลของการวิ่งให้ออกมาเป็นปรัชญาชีวิต และมักจะใช้มิติทางจิตวิทยามามีส่วนร่วมในการโน้มน้าวชักจูงใจ เช่น การเชิญผู้มีชื่อเสียงมาถ่ายทอดประสบการณ์จากการวิ่งและถอดบทเรียนออกมาเป็นปรัชญาชีวิต ดังเช่น กรณีของงานวิ่ง เرنโบว์รัน ซึ่งมีการให้ผู้ร่วมกิจกรรมวิ่งนั้นมาถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตนเอง

ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ภาพความรู้ด้านเทคโนโลยีอันเกี่ยวข้องกับการวิ่งนั้น เห็นชัดในกรณีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาส่งเสริมการวิ่ง อาทิ งานวิ่ง ไทยคม 10k นั้นใช้ชิปจับเวลาแบบใหม่ที่ติดเอาไว้ในเบอร์วิ่ง และให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันวิ่งทำการล็อกอินเฟซบุ๊ก เพื่อรายงานผลการวิ่งของตนเองขึ้นไปยังสถานะในเฟซบุ๊กของตนเองได้เลย

ความรู้ด้านสังคมศาสตร์

การวิ่งโดยใช้วาทกรรมมิตรภาพเป็นภาพความรู้ของสังคมศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างมากในงานวิ่งยุคใหม่ ซึ่งพบเกือบทั้งหมดใน 8 กิจกรรมการวิ่ง อาทิ งานวิ่ง Nitade

Chula Fun Run 50 ปีวิ่งที่หนึ่ง นั้นใช้การวิ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมรวมกลุ่มศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ 50 ปีของการก่อตั้งคณะ

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ภาพรวมความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์มีความชัดเจนมากที่สุดเนื่องจากวาทกรรมสุขภาพนั้นเป็นวาทกรรมตัวยืนอันถูกระบุเป็นวัตถุประสงค์ของงานวิ่งแทบทุกงานอยู่แล้ว และในงานวิ่งทั้ง 8 งานนี้ ก็ถูกระบุประเด็นด้านสุขภาพเข้าไปแทบทั้งหมด อาทิ ในงานวิ่งเทิดพระเกียรติกรมหลวงชุมพรฯ ได้มีการระบุถึงการวิ่งว่าจะส่งผลดีต่อกำลังพลในกองทัพเรือและครอบครัว ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไป

ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ

ภาพรวมความรู้ด้านนี้แทบจะกลายเป็นส่วนสำคัญของงานวิ่งในปัจจุบันเนื่องจากการใช้วาทกรรม "การกุศล" และ "ได้บุญ" อันเนื่องมาจากการสมัครวิ่งและปั่นรายได้จำนวนหนึ่งไปให้แก่ผู้ยากไร้หรือองค์กรการกุศล หรืออาจจะมีส่วนแทนจากสถาบันทางศาสนาเข้าร่วม อาทิ งานวิ่งสสส.จอมบึงมาราธอน 2558 ซึ่งมีพระภิกษุมาประพรมน้ำมนต์ให้ในช่วงออกวิ่งบริเวณจุดสตาร์ท

ส่วนภาพความรู้ด้านอื่นๆ อันได้แก่ ความรู้ด้านทหารและการปกครอง และความรู้ด้านเศรษฐกิจและการค้า นั้นยังปรากฏไม่ชัดเจนนัก

ตารางที่ 22 สรุปผลการวิเคราะห์ด้วยวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบันผ่านสื่อกิจกรรม

รายการ	ลักษณะเด่นที่ค้นพบ
1. หมวดหมู่วาทกรรม	- อารมณ์และความรู้สึก - วิทยาศาสตร์และการแพทย์
2. ประเภทวาทกรรม	มีทุกประเภท แต่ที่โดดเด่นมาก ได้แก่ - การอธิบาย

	<ul style="list-style-type: none"> - การยกตัวอย่าง - การสาธิต
3. ความหมายวาทกรรม	มีอย่างหลากหลายทุกศาสตร์
4. ภาพตัวแทนความรู้	<p>มีเกือบทุกประเภท แต่จะปรากฏมากใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาชีวิต และ ความรู้ทั่วไป - ประสบการณ์ส่วนบุคคล - วิทยาศาสตร์และการแพทย์ - จิตวิทยา - สังคมศาสตร์ - เศรษฐกิจและการค้า

5. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม

ภาคปฏิบัติการวาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน คือ ลักษณะที่วาทกรรมการวิ่งเผยแพร่ออกมา โดยแบ่งปฏิบัติการดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การผลิต ช่องทาง(การแพร่กระจาย) และ การบริโภค

1) การผลิต และ ช่องทาง (การแพร่กระจาย)

มิติของการผลิตในส่วนนี้ ประกอบไปด้วย สถาบันที่ผลิตวาทกรรม สื่อของสถาบันที่ผลิตวาทกรรม และอัตวิสัยของผู้ผลิตวาทกรรม

เมื่อพิจารณาจากสื่อทั้ง 4 ชนิด อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ สื่อใหม่(สื่อออนไลน์) และ สื่อกิจกรรม พบว่าสถาบันที่ผลิตวาทกรรมในยุคใหม่นี้ มีความหลากหลายซึ่งคุณลักษณะนั้นกระจายออกไปกว่ายุคใดๆ ในอดีต และไม่ได้มีลักษณะของการผูกขาดทางอำนาจสถาบันเหมือนยุคในอดีต

เมื่อกล่าวถึงสื่อสิ่งพิมพ์ จะพบว่าในยุคโบราณนั้น ผู้ที่ผลิตวาทกรรมคือสถาบันทางกฎหมาย ผ่านการบัญญัติข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิ้ง อาทิ ห้ามวิ้งพนันขั้นต่อ และสถาบันทางภาษาและศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นสถาบันเดียวที่มีอำนาจบรรจุคำศัพท์เกี่ยวกับการวิ้งเข้าไปในพจนานุกรม โดยทั้งสองสถาบันหลักดังกล่าวนี้ เป็นสถาบันทางราชการทั้งสิ้น ซึ่งแสดงว่ามีลักษณะของการครอบงำทางอำนาจในการผลิตวาทกรรมให้กระจุกตัวอยู่ในหน่วยงานของรัฐ โดยอัตวิสัยของผู้ผลิตนั้นอยู่ในกลุ่มผู้ชายมีอายุช่วงวัยกลางคนซึ่งสืบทอดอำนาจผ่านสถาบัน และกีดกันอำนาจของเอกชนและปัจเจกบุคคล รวมถึงเพศหญิงออกไป

ในเวลาต่อมา เมื่อถึงยุคเปลี่ยนผ่าน วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ คือวาทกรรมหลักเกี่ยวกับการวิ้งของสังคม โดยผ่านบริบททางนโยบายสังคมที่ต้องการผลิตความรู้และทักษะความชำนาญทางวิทยาศาสตร์เข้าสู่สังคมไทย เมื่อการวิ้งข้องเกี่ยวกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ซึ่งมีลักษณะเป็นเหตุเป็นผล และพิสูจน์ได้ด้วยหลักการอันเป็นที่ยอมรับ การวิ้งจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของสุขภาพ ซึ่งเป็นอำนาจของสถาบันทางการแพทย์ และเมื่อการวิ้งเกี่ยวข้องกับวิธีการวิ้งให้ได้ผลเป็นเลิศตามนโยบายพัฒนานักกรีฑา อำนาจดังกล่าวจึงถูกถักทอให้เชื่อมต่อเข้าสู่สถาบันวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งในแง่ของผู้ผลิตวาทกรรมนั้น ก็ยังคงอัตวิสัยแบบเดียวกับในยุคโบราณ นั่นคือ กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มเพศชายซึ่งมีอายุช่วงวัยกลางคน

ในยุคปัจจุบัน วาทกรรมมีลักษณะที่ผสมผสาน โดยเฉพาะวาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกที่แพร่กระจายสู่สังคมไทยมากขึ้น และยังปรากฏให้เห็นผ่านสื่อและสถาบันหลายประเภท ซึ่งหากพิจารณาจากลักษณะการกำเนิดนั้น จะพบว่าวาทกรรมหมวดหมู่นี้ถูกสร้างขึ้นเป็นกระแสภายหลังการเข้าฉายของภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน โดยผู้ผลิตวาทกรรมของการวิ้งในภาพยนตร์เรื่องนี้ คือบริษัท GTH ซึ่งมีผู้เขียนบทภาพยนตร์และผู้กำกับ คือ จิระ มะลิกุล

ในแง่ของสถาบันที่ผู้กำกับเป็นภาพตัวแทน ได้แก่ สถาบันภาพยนตร์ อันเป็นสถาบันของสื่อมวลชนและสื่อบันเทิง และยังเป็นสถาบันเอกชน ซึ่งแม้ว่าสถาบันดังกล่าวนี้จะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างและควบคุมอำนาจโดยตรงเหมือนสถาบันอื่น เช่น สถาบันกฎหมายหรือสถาบันการปกครอง แต่สถาบันดังกล่าวนี้ก็มักจะถูกใช้เป็นเครื่องมือทางอำนาจ อันได้แก่ การเป็นช่องทางเผยแพร่วาทกรรมต่างๆ ซึ่งจะถูกนำไปถักทอเชื่อมโยงทางอำนาจกับสื่อประเภทอื่นและสถาบันอื่นๆ เช่น ภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม ตามข้อมูลงานสร้างนั้น กรณีของ รัก 7 ปี ดี 7 หน ไม่ได้เป็นภาพยนตร์ซึ่งมีที่มาจากกระแสหาอำนาจโดยตรง นอกไปจากมิติทางการค้า แต่วาทกรรมกรวิ้งที่ปรากฏในภาพยนตร์ ที่สำคัญในฐานะตัวบท ได้แก่ "วิ้งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต" "วิ้งเพื่อชีวิตใหม่" "วิ้งเพื่อหา

คู่ครอง" นั้นเป็นวาทกรรมซึ่งปราศจากการต่อสู้อำนาจแบบเผชิญหน้าระหว่างชนชั้น หากแต่เป็นการแสดงอำนาจอย่างหนึ่งของชนชั้นกลางที่ผลิตเนื้อหาอันเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง และใช้นักแสดงพร้อมทีมงานซึ่งเชี่ยวชาญการผลิตผลงานเพื่อตอบสนองชนชั้นกลางในเมืองอีกด้วย

ผู้ผลิตวาทกรรมอย่าง จิระ (แก๊ง) มะลิกุล ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างภาพยนตร์ตอนนี้ซึ่งปรากฏตามสื่อต่างๆ ว่า

พี่แก๊งเล่าว่า ที่มาของตอน 42.195 มาจากที่คืนหนึ่งคุณวิสูตรโทรมาเล่าเรื่องนี้ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงคนหนึ่งให้ฟัง ซึ่งเวลาผ่านไปนานมากแล้ว พอตั้งใจจะทำเรื่องนี้ พี่แก๊งกลับไปถามคุณวิสูตรอีกที คุณวิสูตรบอกว่าจำไม่ได้แล้ว พี่แก๊งเลยเดาว่าเวลานั้นที่คุณวิสูตรโทรมาน่าจะเข้าช่วงกระป๋องที่ 6

เหตุผลที่เลือก "สุขวัญ" มาเล่น เพราะพี่แก๊งชอบ "โคโยกิ" นางเอก Always แล้วระหว่างไปเที่ยวญี่ปุ่น ไปเจอโฆษณาภัตตาคารขนาดใหญ่ของ SK-II และมีโคโยกิเป็นพรีเซ็นเตอร์ เลยทำให้นึกถึง พรีเซ็นเตอร์ SK-II ที่เมืองไทย ก็คือสุขวัญนี่เอง และพอดีว่าบทเหมาะสม อายุได้ด้วย

เหตุผลที่เลือก "" มาเล่นเพราะต้องการเด็กหนุ่ม ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนอื่นได้²⁵

จากข้อมูลข้างต้น ดีความได้ว่า ผู้กำกับต้องการสร้างภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจ ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่มีแรงบันดาลใจจากเรื่องจริงอีกด้วย โดยวาทกรรมการวิงที่สร้างขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้กำกับในฐานะที่เป็นนักวิ่งมาราธอนมาก่อน ซึ่งหากพิจารณาจากอัตวิสัยของผู้พูด สถานะของจิระก็คือชนชั้นกลางในเมืองไทย เพศชาย วัยกลางคน ทำงานบริษัทผลิตภาพยนตร์ชั้นนำ (บริษัท GTH) และจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) อย่างไรก็ตาม ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ ซึ่งใช้ตัวละครเพศหญิงเป็นตัวเล่าเรื่องซึ่งสุดท้ายแล้วเธอสามารถปรับประสานความรักกับเด็กหนุ่มเพศชายที่อ่อนวัยกว่าได้ ซึ่งถือว่าการวิงเป็นกิจกรรมที่ให้โอกาสแก่คนทุกเพศทุกวัยได้มาพบเจอกับอารมณ์โรแมนติก และเป็นภาพยนตร์ที่เน้นการโน้มนำทางอารมณ์ซึ่งดึงดูด

²⁵ มีการอ้างอิงเนื้อความส่วนนี้จากสื่อออนไลน์หลายแหล่ง โดยการศึกษาครั้งนี้อ้างอิงจาก

คนดูเพศหญิง ทำให้ภาคปฏิบัติการวาทกรรมดังกล่าวนี้มีลักษณะของอัตวิสัยความเป็นผู้หญิงด้วยเช่นกัน

เมื่อกระแสความนิยมในการวิ่งออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น ปฏิบัติการทางวาทกรรมถูกเชื่อมต่อโดยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และ สื่อกิจกรรม

ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ผู้ผลิตวาทกรรมจากสื่อสิ่งพิมพ์นั้นไม่ได้มาจากสถาบันของรัฐฝ่ายเดียว หากแต่ยังเป็นสถาบันสื่อมวลชนซึ่งผลิตหนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือกระทั่งปัจเจกบุคคลทั่วไปซึ่งสามารถผลิตเนื้อหาที่ตนเองต้องการไปตีพิมพ์ได้ ทำให้อ่านานานั้นมีลักษณะกระจายตัวออกไปมากกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการก่อรูปวาทกรรมการวิ่งยุคปัจจุบัน ภายหลังจากสื่อภาพยนตร์ได้สร้างกระแสความนิยมการวิ่งให้เกิดขึ้นได้แล้วนั้น สื่อสิ่งพิมพ์ไม่เฉพาะเอกชนเท่านั้น หากของสถาบันที่สังกัดภาครัฐอย่าง สสส. ก็มีส่วนร่วมในการผลิตเนื้อหาวาทกรรมดังกล่าวนี้เช่นกัน เพียงแต่ไม่ได้ยึดติดหรือจำกัดอยู่เพียงสื่อสิ่งพิมพ์อย่างเดียว หากยังกระจายไปยังสื่อชนิดอื่นด้วย

นอกจากนี้ ภาพตัวแทนความรู้ซึ่งแม้ว่าโดยส่วนใหญ่จะอิงกับสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่การเปิดพื้นที่ให้ภาพตัวแทนความรู้จากสาขาอื่นๆ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาชีวิต ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ก็มีส่วนทำให้ความหมายของการวิ่งนั้นเกิดความหลากหลาย ที่สำคัญก็คือ ผู้ผลิตนั้นไม่ได้มีอัตวิสัยที่จำกัดเฉพาะเพศชายวัยกลางคนเหมือนในอดีตอีกต่อไป

ลักษณะเดียวกับข้างต้นนี้ ยังเกิดขึ้นกับ สื่อออนไลน์ ซึ่งโดยธรรมชาติของสื่อชนิดนี้คือการเปิดพื้นที่ให้มีผู้เข้ามาใช้งานทั้งในแง่ของการผลิตและบริโภคความหมายได้อย่างกว้างขวาง โดยหยิบยกเอาวาทกรรมจากสถาบันต่างๆ ในสังคมมาเชื่อมต่อกับการวิ่งออกกำลังกายได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้แม้ว่าร่องรอยของวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ยังคงปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด และถ้านับปริมาณก็ถือว่ามีปริมาณมากที่สุด ผู้ผลิตวาทกรรมซึ่งมาจากหลากหลายสถาบัน อาทิ สถาบันทางการแพทย์ สถาบันสื่อมวลชน ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของสถาบันใดๆ ต่างก็ยึดเกาะกับวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเผยแพร่หรือซักถามข้อมูลเกี่ยวกับการวิ่งให้ได้ผลเป็นเลิศ คำตอบจึงถูกถ่ายทอดด้วยวาทกรรมที่มีลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งตรวจวัดได้ อันเป็นอำนาจของสถาบันวิทยาศาสตร์การกีฬา

อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบัน แม้วาทกรรมวิทยาศาสตร์จะมีปริมาณมากที่สุด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าวาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกแพร่กระจายสู่สังคมมากขึ้น และจุดเริ่มต้นที่ทำให้กระแสการวิ่งในปัจจุบันของสังคมไทยโด่งดังจนผู้คนหันมาบริโภคสื่อที่มีเนื้อหาการวิ่งและการ

ออกไปใช้เวลาออกกำลังกายด้วยการวิ่ง เป็นผลมาจากวาทกรรมการวิ่งที่เน้นมิติทางอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งส่วนสำคัญมาจากภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ที่ออกฉายในสังคมไทยตอนกลางปี พ.ศ.2555

ในฐานะตัวแทนของผู้ผลิตวาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน สงคราม ไกรสนธิ ซึ่งมีสถานะทั้งอุปนายกสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย และเจ้าของบริษัทอะเมซซิงฟีลด์จำกัด ซึ่งเป็นผู้จัดงานวิ่งระดับชาติหลายรายการ อาทิ สเตนดาร์ดชาร์เตอร์ด กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความเห็นในว่า สื่อออนไลน์มีผลสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน ทำให้วาทกรรมต่างๆ แพร่หลายได้อย่างหลากหลายและรวดเร็วมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

ปัจจุบันการวิ่งกลับมาเป็นกระแสคึกคัก เพราะสื่อสังคมออนไลน์ คนรุ่นใหม่อยากแสดงตัวตนให้โลกรู้ว่าทำอะไรได้บ้าง แม้ว่ากาวิ่งระยะไกลจะเป็นเรื่องยากลำบาก แต่หากลงมือก้าวแรกได้แล้วล่ะก็ ก็จะสามารถทำต่อได้ อีกทั้งการวิ่งนั้นเป็นการออกกำลังกายที่ง่ายต่อการใ้รอดอีกด้วย และในยุคนี้คนวิ่งเพื่อความสนุกสนาน เน้นอารมณ์สนุกบันเทิง มาเป็นกลุ่มก็ได้เพื่อนอีกด้วย
(สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

ผู้ผลิตวาทกรรมในยุคปัจจุบันจึงไม่ได้มาจากสถาบันของรัฐฝ่ายเดียว หากแต่เป็นปัจเจกบุคคลทั่วไป ซึ่งต่างก็สามารถสร้างวาทกรรมและเผยแพร่ออกสื่อออนไลน์ได้ ส่วนหนึ่งเป็นการผลิตซ้ำเนื้อหาที่เคยมีอยู่ก่อนในฐานะวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์ แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมรองในสังคมยุคก่อนให้มีความเด่นชัด อย่างเช่น วาทกรรมทางอารมณ์ความรู้สึก จนกระทั่งเกิดความโดดเด่น และเมื่อมีลักษณะของการใช้สื่อออนไลน์ที่บอกเล่าประสบการณ์ของผู้ผลิตวาทกรรม เนื้อหาดังกล่าวจึงแสดงมิติของอารมณ์ความรู้สึก โดยเฉพาะความรู้สึกเบิกบานมีความสุขจากการวิ่งออกกำลังกาย

สำหรับกรณีของสื่อกิจกรรมนั้น เนื่องจากโลกยุคใหม่เป็นยุคที่คนใช้สื่อสังคมออนไลน์กันเป็นจำนวนมาก ทำให้การสื่อสารต่างๆ ไปอย่างรวดเร็วกว่าเดิม การจัดงานวิ่งในปัจจุบันพึ่งพาสื่อสังคมออนไลน์ค่อนข้างมาก ข้อมูลข่าวสารงานวิ่งจึงถูกส่งหากันและกันได้เร็วมากขึ้น ขณะเดียวกัน กลุ่มผู้ใช้สื่อดังกล่าวคือกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความต้องการแตกต่างออกไปจากกลุ่มคนรุ่นเก่าซึ่งเป็นนักวิ่งสูงวัย ทำให้วาทกรรมที่ไหลเวียนอยู่ในโลกออนไลน์และไหลเวียนสู่การจัด

กิจกรรมวิ่ง จึงต้องดึงดูดด้วยวาทกรรมซึ่งมีลักษณะอันหลากหลาย ให้ความสนุกสนาน ให้สุขภาพพลานามัยที่ดี และทำให้เกิดการตอบสนองทางสังคมด้วย

ปัจจุบันงานวิ่งต้องตอบสนองวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่สุดที่มางานวิ่งในตอนี้ คนรุ่นใหม่เค้าจะชอบการวิ่งแบบมาเป็นกลุ่ม มาเข้าสังคม และก็แสวงหาความสนุกสนาน โดยช่องทางเข้าร่วมกิจกรรมวิ่งจะเริ่มจากเว็บไซต์เป็นหลัก และจะไม่ค่อยชอบรายละเอียดจุกจิกมากมาย อย่างเช่นการเซ็นรับรองการแข่งขันวิ่งก็ไม่ค่อยทำกัน

(สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

ดังนั้น วาทกรรมยุคนี้มีลักษณะกระจัดกระจายทั้งในแง่ของตัวบทและความหมายเกี่ยวกับการวิ่ง รวมไปถึงผู้ผลิตที่ไม่ผูกขาดครอบงำอยู่กับสถาบันใดสถาบันหนึ่งเหมือนในอดีต และหากพิจารณาว่าวาทกรรมใดที่มีความสำคัญยุคปัจจุบันแล้ว การเผยตัวของวาทกรรมอารมณ์ความรู้สึกจึงมีอิทธิพลต่อวาทกรรมการวิ่งในปัจจุบันไม่น้อย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลจากสงคราม ไกรสนธิจะพบว่า การต่อต้านรายละเอียดปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งถือว่าเป็นลักษณะของผู้คนในยุคล่าสุดที่พยายามลดทอนพิธีรีตองของกระบวนการสร้างอารยธรรมผ่านกิจกรรมายาทและกฎระเบียบที่ควบคุมมนุษย์ในสังคม จึงนำไปสู่การแสวงหาความตื่นตัวจากการวิ่งที่พ้นไปจากหลักของเหตุผลรัดกุมและยังต้องการหลุดพ้นไปจากกระบวนการควบคุมเพื่อสร้างอารยะอีกด้วย

2) การบริโภควาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough

จากแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough วาทกรรมจะไม่สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้หากไม่มีผู้บริโภควาทกรรม ในกรณีของวาทกรรมจากภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน นั้น กลุ่มผู้บริโภควาทกรรมคือผู้ที่อยู่ในสังคมไทยและได้รับรู้ความหมายวาทกรรมของการวิ่งจากภาพยนตร์เรื่องนี้ หากพิจารณาจากความนิยมของภาพยนตร์ซึ่งทำเงิน 70 ล้านบาทในเมืองไทย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558) และการเกิดกระแสการวิ่งมาราธอน (วิ่งออกกำลังกายและการวิ่งระยะไกล) ในสังคมไทยก็นับว่าเป็นการตอบรับจากมิติของผู้บริโภค

โดยตัวบทวาทกรรม "วิ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต" "วิ่งเพื่อชีวิตใหม่" "วิ่งเพื่อหาคู่ครอง" นั้นหญิงสาววัยทำงานซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ชื่นชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ และให้ความสนใจการวิ่งภายหลังจากได้ชมภาพยนตร์ ให้ข้อมูลถึงความน่าสนใจของภาพยนตร์ว่า

สิ่งที่ทำให้หนังเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ และทำให้คนหันมาสนใจการวิ่งมาราธอน ไม่ได้เกิดขึ้นจากลักษณะเฉพาะตัวของพระเอก-นิกคุน เท่านั้น แต่เป็นเพราะภาพยนตร์ได้นำเสนอถึงรายละเอียดการวิ่งอย่างละเอียด รู้ว่ามีขั้นตอนไหนต้องทำอะไร น่าสนใจอย่างไร และได้รู้ว่าการวิ่งมันเป็นอะไรมากกว่าแค่การวิ่ง การวิ่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลง เป็นแรงบันดาลใจที่ดีแก่ชีวิตได้

(ศุภมณฑา สุภานันท์, สัมภาษณ์, สิงหาคม 2555)

ข้อมูลระบุว่า ผู้ที่บริโภควาทกรรมการวิ่งนั้น มีทั้งประเภทที่สนใจการวิ่งออกกำลังกายอยู่แล้ว และผู้ที่เป็นบุคคลทั่วไป ผู้บริโภคแต่ละคนสามารถหยิบยืมวาทกรรมการวิ่งที่ตนเองสนใจ มาใช้ในชีวิตประจำวันหรือกระทั่งการผลิตซ้ำความหมายดังกล่าว ทั้งนี้ความหมายนั้นไม่ได้เป็นความหมายที่ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อให้เพศชายหรือวัยสูงอายุเท่านั้น หากแต่เพศหญิงหรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็สามารถเข้าถึงความหมายวาทกรรมที่ถูกส่งออกมา ดังคำยืนยันของนักวิ่งหน้าใหม่ในสังคมไทย ซึ่งใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการวิ่งออกกำลังกาย พบว่าความหลากหลายดังกล่าวนี้ ช่วยทำให้การสื่อสารเพื่อการออกกำลังกายในปัจจุบันได้ผลยิ่งขึ้น

เนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก เช่น วิ่งเพื่อสร้างชีวิตใหม่ วิ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต วิ่งเพื่อมิตรภาพ/เข้าสังคม วิ่งเพื่อหาแฟนหาคู่ วิ่งเพื่อถ่ายรูปเซลฟี ฯลฯ มีอิทธิพลในการจุดประกายจริงให้ออกมาวิ่งออกกำลังกายได้จริงๆ

(สุจิรา ไกรรินทร์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ.2558)

ลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นเมื่อการวิ่งได้เข้าไปปะทะและประสานกับความหมายวาทกรรมอื่นๆ ในสังคม เพื่อให้เกิดความหลากหลายและฐานความคิดที่กว้างขึ้น เมื่อวาทกรรมการวิ่งที่เน้นความหลากหลายซึ่งถูกส่งออกมาจากผู้ผลิตวาทกรรมนั้น ได้รับการตอบรับจากผู้บริโภค ยังผลให้วาทกรรมดังกล่าวไหลเวียนในสังคมและกลายเป็นวิถีที่คนในยุคปัจจุบันพูดถึงการวิ่ง โดยวาท

กรรมนั้นนอกเหนือจากสุขภาพร่างกายแล้ว วาทกรรมอื่นๆ โดยเฉพาะวาทกรรมความบันเทิง และ วาทกรรมการเปลี่ยนแปลงตนเองนั้น กลายเป็นสิ่งที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวิ่งตอบรับอย่างมาก จนทำให้วาทกรรมดังกล่าวนี้ค่อยๆ หนุ่ให้ผู้คนออกมาวิ่งในกิจกรรมการวิ่งมากขึ้น ทั้งในสวนสาธารณะ และตามงานวิ่งที่ถูกจัดขึ้น

เริ่มวิ่งเมื่อประมาณ 1 ปีมานี้ พอวิ่งไปก็เริ่มติดการวิ่ง เริ่มเห็นว่าการวิ่งมีอะไรน่าสนุก เช่น วิ่งไปฟังเพลง วิ่งไปถ่ายรูป การวิ่งได้เที่ยว ได้ผ่อนคลาย สนุกสนาน แต่ตัวเองไม่ใช่คนประเภทวิ่งติดเพื่อน เพราะปกติวิ่งในสวนคนเดียวได้ ไม่ได้ต้องการสังคมจากการวิ่ง แต่ชอบความเพลิดเพลินสนุกสนานจากการวิ่ง

(บุศรินทร์ ลือศตระกูล, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2558)

6. ภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม

สังคมไทยยุคใหม่กับสื่อสิ่งพิมพ์

ปัจจัยสำคัญที่ภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรมของยุคนี้แตกต่างจากยุคโบราณและยุคเปลี่ยนผ่าน จนกลายเป็นยุคแห่งอารมณ์และความรู้สึก เนื่องจากสังคมการงานยุคใหม่ที่มีความตึงเครียดมากขึ้นด้วยลักษณะของสังคมในแบบมวลชน (Mass Society) ที่มีการผลิตในเชิงเศรษฐกิจยุคใหม่แบบเข้มข้น ทำให้คนจำนวนไม่น้อยสุขภาพกายย่ำแย่และอีกจำนวนหนึ่งเกิดความกดดันทางจิตใจและอยากแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ในชีวิต ดังนั้น วาทกรรมเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ หรือ การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของมนุษย์เกี่ยวกับการวิ่ง จึงช่วยให้การวิ่งออกกำลังกายกลายเป็นที่นิยมมากขึ้น ดังทัศนะของนักวิ่งรุ่นใหม่อย่าง นงนุช จินดารัตนาภรณ์ ว่า

ที่มาวิ่งเพราะทำงานแล้วเครียด แล้วก็ Office syndrome ปวดช่วงคอ หัวไหล่ และหลัง และเป็นหวัดง่าย พอมาวิ่งแล้วหายเครียด รู้สึกดี แถมการวิ่งก็เป็นเรื่องง่าย ไม่ต้องมีอุปกรณ์มาก เหมาะกับวิถีชีวิตปัจจุบันที่สุด

(นงนุช จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2557)

สำหรับในกรณีของภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม กับ สื่อสิ่งพิมพ์ แม้ว่าปัจจุบันผู้คนจะหันไปใช้สื่อออนไลน์กันมากขึ้น แต่สื่อสิ่งพิมพ์ก็ยังมีอิทธิพลกับชนชั้นกลางในสังคมไทยพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิตยสารที่มีชื่อเสียงต่อเนื่องมายาวนาน และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ เมื่อพิจารณาจากยอดการตีพิมพ์โฆษณาในนิตยสาร อาทิ นิตยสาร a day และ GM เป็นต้น

นอกจากนี้ แม้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์จะไม่ใช่อะไรที่ทรงอำนาจที่สุดอีกต่อไป แต่ในฐานะของการเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือก็ยังทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ยังเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างวาทกรรมทางสังคมไทย

สังคมไทยยุคใหม่กับสื่อภาพยนตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมการวิ่งในภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน กับมิติทางสังคมวัฒนธรรมนั้น ต้องพิจารณาตามหลักการของการวิเคราะห์วาทกรรม นั่นคือ ตัววาทกรรมและสภาพของสังคม ล้วนสร้างผลกระทบต่อกันและกัน (Interdependent) ยังผลให้วาทกรรมดังกล่าว นั้นดำรงอยู่ในสังคมไทยได้

ถ้ากล่าวถึงสังคมเมืองยุคใหม่ในประเทศไทย ถือเป็นสังคมที่ผู้คนเร่งรีบทุกวัน ไปทำงาน และเสพสื่อ แข่งขันกันหลายอย่าง จนบังเกิดความเครียดและกดดันในชีวิต ตามที่ สรัญญา พาณิชย์กุล ได้กล่าวในหนังสือ “มองสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์” ว่า

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของสังคม องค์กรธุรกิจต่างๆ มีการแข่งขันกันสูงมาก ทำให้คนที่อยู่ในฐานะรับผิดชอบในระดับใดระดับหนึ่งในองค์กรธุรกิจไม่ว่าใหญ่หรือน้อย ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากผลักดันงานของตนเองให้ไปข้างหน้า ดิ้นพบเห็นเพื่อนเก่าๆ หลายคนทำงานหนักจนน่าตกใจ

(สรัญญา พาณิชย์กุล, 2542)

ดังนั้น กิจกรรมการผ่อนคลายจึงมีความจำเป็น ทว่าการวิ่งนั้นแม้จะว่าแฝงอยู่ในสังคมไทยอยู่ก่อนแล้ว แต่ก็ไม่มี การสนับสนุนหรือพูดถึงผ่านสื่อด้วยวิธีการหรือช่องทางที่แปลกใหม่ นอกเหนือจาก การวิ่งเป็นเรื่องของสุขภาพ และผ่านสื่อขององค์กรภาครัฐที่อาจจะไม่เป็นที่นิยมในหมู่มุ่คนชั้นกลางในเมืองเท่าใดนัก

อย่างไรก็ตาม สังคมวัฒนธรรมไทยยุคใหม่ยังคงต้องการสิ่งแปลกใหม่ที่ตอบสนองความต้องการผ่อนคลายหรือหลีกเลี่ยงหนีไปจากชีวิตจำเจดั้งเดิม การเกิดขึ้นของวาทกรรมการวิ่งในสื่อที่ทรงพลังอย่างภาพยนตร์ พร้อมด้วยผู้สร้างที่มีชื่อเสียงอย่างบริษัท GTH และนักแสดงยอดนิยมอย่าง

นิชคุณ หรวชกุล กับ สุขวัญ บุลกุล ก็เป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผู้คนรุ่นใหม่และเป็นชนชั้นกลางในเมืองไทยหันมาสนใจ เมื่อประกอบกับเนื้อหาที่พูดถึงการวิ่งมาราธอนอันแปลกใหม่ ในระดับไม่เคยปรากฏมาก่อนในเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิติทางด้านอารมณ์ความรู้สึก การสร้างแรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงชีวิตของเพศหญิง ซึ่งช่วยดึงดูดกลุ่มคนดูเพศหญิงให้หันมาสนใจการวิ่งออกกำลังกายมากกว่าเดิม จึงทำให้สังคมในภาพรวมนั้นตอบรับกับการวิ่งออกกำลังกาย กลายเป็นกระแสการออกกำลังกายของผู้คน ซึ่งพิสูจน์ได้จากความหนาแน่นของประชาชนที่มาวิ่งในสวนสาธารณะทุกเช้าและเย็นในเขตกรุงเทพมหานคร

สังคมไทยยุคใหม่กับสื่อออนไลน์

นอกเหนือจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีลักษณะเหมือนกรณีของสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อภาพยนตร์แล้ว กระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ยังมีผลทำให้สื่อที่ตอบสนองข้อมูลข่าวสารอันรวดเร็วและสะดวก มีผลในสังคมวัฒนธรรมยุคปัจจุบัน

ดังที่กล่าวไปว่าสังคมยุคใหม่เป็นยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและบังเกิดความเครียดและกดดันในชีวิต และแม้ว่าจะมีกิจกรรมการผ่อนคลาย แต่กิจกรรมนั้นจะต้องปรากฏในรูปแบบที่ตอบสนองกับวิถีชีวิต ไม่ว่าจะในแง่ของที่มาของกิจกรรม การแสวงหาข่าวสารของกิจกรรม หรือกระทั่งตัวกิจกรรมเอง ในกรณีของการวิ่งกับสังคมยุคใหม่นั้น สื่อออนไลน์มีผลทำให้ผู้คนหาข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วขึ้น และวาทกรรมการวิ่งในสื่อออนไลน์จึงมีผลต่อผู้คนในสังคมเช่นเดียวกัน ดังนั้น วาทกรรมการวิ่งผ่านสื่อด้วยวิธีการหรือช่องทางที่แปลกใหม่ โดยเฉพาะตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในสังคมปัจจุบัน ย่อมจะทำให้การวิ่งได้รับความนิยมตามไปด้วย

ขณะเดียวกัน องค์การที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอย่าง สสส. นั้น นอกเหนือจากได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกระแสสังคมดังกล่าว ด้วยการจัดโครงการ วิ่ง...สู่วิถีใหม่ และได้ดึงผู้มีชื่อเสียงในสังคมมาร่วมในการโฆษณาประชาสัมพันธ์การวิ่งให้แก่ประชาชนแล้ว ก็ยังได้ใช้สื่อออนไลน์เพื่อร่วมสร้างวาทกรรมการวิ่ง อาทิ เพจวิ่ง...สู่วิถีใหม่, เว็บไซต์ของ สสส., เพจของ สสส. เพื่อตอบสนองวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบัน ถือเป็นปฏิบัติการทางสังคมที่ช่วยขับเคลื่อนความหมายใหม่ๆ อันยังผลให้วาทกรรมการวิ่งที่เกิดขึ้นใหม่และมีลักษณะหลากหลายในยุคนี้ได้แสดงตัว เข้าถึงผู้คนและทำให้วาทกรรมดังกล่าวเวียนวนอยู่ในสังคมได้สำเร็จ

สังคมไทยยุคใหม่กับสื่อกิจกรรม

เงื่อนไขทางสังคมที่ส่งผลต่อวาทกรรมการวิ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้พบเห็นจากการจัดงานวิ่ง ได้แก่ ความต้องการความสนุกสนาน ความต้องการเพื่อนและสังคม ทำให้คนจำนวนมากออกมาร่วมวิ่งกันและถ่ายรูปเพื่อแชร์ในโลกสังคมออนไลน์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาวาทกรรมที่ปรากฏในงานวิ่ง จะพบว่ามีความสอดคล้องค่อนข้างมาก นั่นคือ ผู้จัดงานจะกล่าวถึงการ "เซลฟี" หรือการถ่ายรูปด้วยตนเองและนำภาพดังกล่าวมาส่งต่อให้เพื่อนในโลกสังคมออนไลน์ได้ดู ขณะเดียวกันก็มักจะกล่าวถึงการวิ่งกับการสร้างสิ่งดีๆ ให้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นแรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงตนเอง การมีชีวิตใหม่ เป็นต้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงสรุปได้ว่า นอกเหนือจากวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อันเป็นวาทกรรมหลักซึ่งทุกคนยอมรับโดยปริยายแล้ว วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกที่ดีอันได้จากการวิ่ง ก็เป็นส่วนสำคัญที่คอยเกื้อหนุนกันและกันจนคนในสังคมนี้ยอมรับเอาการวิ่งเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

ขณะเดียวกัน ในช่วงแรกที่กระแสภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน กำลังก่อตัวขึ้นในสังคมไทย องค์การที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอย่าง สสส. ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกระแสสังคมดังกล่าว ด้วยการจัดโครงการ วิ่ง...สู่วีชีวิตใหม่ และได้ดึงผู้มีชื่อเสียงในสังคมมาร่วมในการโฆษณาประชาสัมพันธ์การวิ่งให้แก่ประชาชน จนกระทั่งการวิ่งกลายเป็นกระแสสำคัญของสังคมไทยในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2555 และดำเนินเรื่อยมาจนถึงช่วงเวลาสุดท้ายของการเก็บข้อมูลวิจัยในปี 2558 ซึ่งมีผู้ออกมาวิ่งในสวนสาธารณะอย่างหนาตา มีงานแข่งขันวิ่งเพิ่มขึ้น (กระทั่งของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้เลือกกิจกรรมวิ่ง 5 กม. เป็นหนึ่งในกิจกรรมฉลองครบรอบ 50 ปี ก่อตั้งคณะ) รวมถึงมีผู้สมัครแข่งขันวิ่งตามงานต่างๆ จนเต็มเร็วกว่ากำหนด โดยเฉพาะงานวิ่งของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีการประกาศว่าภายหลังจากการสมัครวิ่งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งรับเป็นจำนวนหลักพันนั้น จำนวนที่กำหนดไว้ได้ถูกจองจนเต็มอย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่ถึง 40 นาที

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความหมายของการวิงจากกรวิเคราะห์ผ่านสื่อ 4 ประเภทในยุคปัจจุบัน

ประเภทสื่อ / รายการ	สถาบันอำนาจ	ความหมาย	การปะทะของวาทกรรม	ผลลัพธ์
สื่อสิ่งพิมพ์	รัฐและเอกชน -นิตยสาร -วารสาร -ราชกิจจานุเบกษา -พ็อคเก็ตบุ๊ก -แบบเรียน -พระไตรปิฎก -เอกสาร ประชาสัมพันธ์การวิง -หนังสือพิมพ์ -เอกสารบริหาร ราชการแผ่นดิน	การวิงถูกสร้าง ความหมายอย่าง หลากหลายและ ย້อนแย้งกันเอง เช่น มีทั้ง ความหมายในทาง ศาสนาและความ เชื่อ (วิงแก้บน) อยู่ ร่วมกับความหมาย ในทาง วิทยาศาสตร์ (วิง ผลงานเทคโนโลยี)	คู่ปะทะวาทกรรม คือ ชุดความหมายใน 2 แนวทางคือ 1) ความหมายในเชิงบวก กับความหมายในเชิง ลบ ซึ่งความหมายใน เชิงบวกของการวิงว่า เสริมสร้างสุขภาพทาง กายและใจ ได้ ครอบงำทางอำนาจ แต่ความหมายในเชิง ลบว่าการวิงคือความ ไม่สำรวมก็ยังคงดำรงใน สังคม แต่มีพื้นที่น้อย กว่าอย่างมาก 2) การ ปะทะของความหมาย ในทางวิทยาศาสตร์ กับไม่เป็น วิทยาศาสตร์ ซึ่ง ผลลัพธ์จากการอิมิตัว ของวาทกรรมทาง วิทยาศาสตร์ในยุค เปลี่ยนผ่าน ทำให้วาท กรรมไม่เป็น	วาทกรรมการวิง ในทางบวก กลายเป็นวาท กรรมหลักใน สังคม โดยชุด ความหมายของ วาทกรรมทาง วิทยาศาสตร์ และการแพทย์ กับอารมณ์ ความรู้สึกต่างมี พื้นที่ในสังคมทั้ง คู่ แม้จะมี ลักษณะปะทะ ทางความคิด แต่ก็ดำรงอยู่ ร่วมกันและ ส่งเสริมกันและ กันในการสร้าง กระแสการวิง ทางบวก

			วิทยาศาสตร์ (อารมณ์ความรู้สึก) เช่น วังกับศาสนาและความเชื่อ และ วังเพื่อหาคู่ครอง ได้มีพื้นที่มากขึ้น	
สื่อ ภาพยนตร์	เอกชน -ภาพยนตร์ เรื่อง รัก 7ปีดี7หน	การวิงวอนสร้าง ความหมายอย่าง หลากหลายและ ยื้อแย่งกันเอง แต่ จะเน้นไปยัง ความหมายในเชิง อารมณ์ความรู้สึก เป็นหลัก อันได้แก่ วังเพื่อ เปลี่ยนแปลงชีวิต และ วังเพื่อหา คู่ครอง	ความหมายของการวิง ในทางบวกกับทางลบ ได้ปะทะกัน โดย ความหมายใน ทางบวกถูกนำเสนอ ผ่านการสาธิตและ ยกตัวอย่าง ซึ่งค่อยๆ ลดอำนาจของ ความหมายในเชิงลบ ไป	ความหมายของ การวิงในทาง อารมณ์และ ความรู้สึกเป็น วาทกรรมหลัก (Dominant) ขณะที่วิงในทาง วิทยาศาสตร์ เป็นวาทกรรม ทางเลือก (Alternative)
สื่อใหม่	รัฐและเอกชน -เว็บไซต์ -แฟนเพจในสังคม ออนไลน์	มีลักษณะ เช่นเดียวกับสื่อ สิ่งพิมพ์	มีลักษณะเช่นเดียวกับ สื่อสิ่งพิมพ์ แต่ คุณลักษณะของสื่อ ใหม่เปิดโอกาสให้มี การโต้แย้ง การ ยกตัวอย่างและการใช้ ภาพความรู้จาก ประสบการณ์ได้ เข้มข้นมากกว่า แต่ก็ สร้างความน่าเชื่อถือ ในการสถาปนา ความรู้น้อยกว่าสื่อ	เช่นเดียวกับสื่อ สิ่งพิมพ์

			<p>สิ่งพิมพ์ที่เป็นทางการมากกว่า ดังเช่น กรณีสิ่งพิมพ์ของ สสส.นั้น จะให้ความหมายที่หนักแน่นมากกว่าสื่อออนไลน์ของ สสส. ในแง่ของความเป็นทางการ</p>	
สื่อ กิจกรรม	<p>รัฐและเอกชน</p> <p>-การจัดงานวิ่ง</p> <p>-การวิ่งในชีวิตประจำวันตามสวนสาธารณะ</p>	<p>มีลักษณะเช่นเดียวกับสื่อสิ่งพิมพ์</p>	<p>ความหมายของการวิ่งเป็นไปในทางบวกทั้งหมด เนื่องจากเป็น “พื้นที่เฉพาะของผู้วิ่ง ออกกำลังกาย”</p>	<p>วาทกรรมการวิ่งเป็นไปในทางบวกทั้งหมด โดยผสมผสานชุดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และอารมณ์ความรู้สึกร่วมกัน</p>

บทที่ 6

วาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 “วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน” และในบทที่ 5 “วาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน” ผู้วิจัยพบว่า กระแสความตื่นตัวและหันมาออกกำลังกายด้วยการวิ่งของชนชั้นกลางในสังคมไทย น่าจะมีความสัมพันธ์กับวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทย ด้วยเงื่อนไขการอธิบาย 2 ประการ อันได้แก่

1) ในเชิงทฤษฎี

ตามการอ้างถึงของ Fairclough (1992) ในแนวคิดเรื่องวาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse) ซึ่งพบว่าวาทกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในลักษณะต่างพึ่งพิงต่อกันและกัน (Interdependent) ดังนั้น เมื่อพบลักษณะความเปลี่ยนแปลงด้านวาทกรรมและสังคมที่ดำเนินควบคู่กันไป จึงถือว่าเป็นร่องรอยของหลักฐานของปรากฏการณ์ในเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การสืบสาวหารายละเอียดในเชิงลึกของวาทกรรมการวิ่งกับสังคมไทยต่อไป

2) ในเชิงปรากฏการณ์

จากการค้นคว้าข้อมูลและการวิเคราะห์วาทกรรม พบว่า ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในแง่ขององค์ประกอบวาทกรรมการวิ่งในอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันจริง ดังที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 4 และ 5 โดย กฤษดา เรืองอารีย์รัชต์ (2555) ในสถานะที่เป็นผู้ผลิตวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย และมีสถาบันวิทยาศาสตร์และการแพทย์สนับสนุน ได้ให้ความเห็นว่าการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยนั้นมีความเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับบริบทต่างๆ ในปัจจุบัน

ด้วยเงื่อนไขการอธิบาย 2 ประการดังกล่าว จึงได้ข้อสรุปว่า วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยมีลักษณะเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับเงื่อนไขของสื่อและสังคมวัฒนธรรม โดยเริ่มต้นเปลี่ยนผ่านจากยุคโบราณซึ่งการวิ่งมีสถานะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เข้าสู่การวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย โดยมีประเด็นวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เป็นวาทกรรมหลัก อย่างไรก็ตาม วาทกรรมดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงวาทกรรมหนึ่งเดียวของการวิ่ง หากยังมีวาทกรรมในหมวดหมู่เนื้อหาเชิงอารมณ์และความรู้สึกเป็นวาทกรรมทางเลือกที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยเรื่อยมา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน จากผลการศึกษาพบว่า แม้วาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกจะมีปริมาณที่ปรากฏผ่านสื่อไม่น้อยกว่าวาทกรรมประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่ในแง่ของการเผยแพร่

(Emerge) ออกมาในสังคมยุคใหม่นั้น ได้สร้างความหลากหลายและเป็นประเด็นพูดถึงในวงการวิ่ง ออกกำลังกายในเมืองไทย ดังจะได้นำเสนอในเนื้อหาของบทที่ 6 นี้

ตามที่กล่าวมา เพื่อค้นหาประเด็นของวาทกรรมการวิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวในการวิ่งออกกำลังกายของสังคมไทย อันถือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับสังคม ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ของการวิจัย อันได้แก่ "เพื่อค้นหาวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย" โดยในแง่ของความสำคัญของวาทกรรมชุดดังกล่าวนี้ สืบเนื่องมาจากสังคมปัจจุบันที่มีสภาพเป็นสังคมแห่งความเสี่ยงทั้งในแง่ของร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดกระบวนการสื่อสารทางวาทกรรมที่ปัจเจกบุคคลจะเข้ามาจัดการกับร่างกายของตนเองซึ่งมีผลสัมฤทธิ์คือการตื่นตัวด้านการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง การศึกษาหาคำตอบในบทนี้จึงมุ่งเน้นไปยังการค้นหาวาทกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากวาทกรรมหลากหลายรูปแบบและยังมีการปะทะต่อสู้กันระหว่างวาทกรรมชุดต่างๆ เช่น วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับวาทกรรมด้านอารมณ์ความรู้สึก

ในการหาคำตอบดังกล่าว ได้แบ่งลักษณะการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับวัตถุประสงค์นี้ เป็น 2 แนวทางที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ

1) ข้อมูลในเชิงปริมาณ

เป็นการค้นหาลักษณะวาทกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการวิ่งออกกำลังกาย ผ่านการให้ข้อมูลโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มประชาชนผู้วิ่งออกกำลังกายเป็นประจำ และ กลุ่มประชาชนผู้เริ่มวิ่งออกกำลังกายในช่วงเวลาคาบเกี่ยวของปรากฏการณ์ "รันนิ่งบูมครั้งใหม่" (พ.ศ. 2555) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ แง่นับเป็นสถิติเบื้องต้น เพื่อให้เห็นทิศทางของข้อมูลในเชิงปริมาณ

2) ข้อมูลในเชิงคุณภาพ

เป็นการนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ก่อตัวเป็นทิศทางของวาทกรรม มาเข้าสู่กระบวนการหาคำอธิบายในเชิงลึก ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแวดวงการสื่อสารของสังคมไทย และกลุ่มประชาชนที่หันมาวิ่งออกกำลังกายภายหลังเกิดกระแสตื่นตัวทางการวิ่งครั้งใหม่ (ปีพ.ศ.2555) ร่วมด้วยการค้นคว้าเอกสารข้อมูลด้านความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยโดยตัวผู้วิจัยเอง

ผู้ให้ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3 นี้ ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ และ กลุ่มผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งเป็นประจำ รวมทั้งสิ้น 78 แหล่งข้อมูล ได้แก่

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์

ประกอบไปด้วย ผู้ควบคุมเนื้อหาข่าวสารในช่องทางการเผยแพร่ว่าทกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารแขนงต่างๆ ในสังคมไทย และ ผู้มีประสบการณ์ด้านการออกกำลังกายในสังคมไทย รวมทั้งสิ้น 10 ท่าน ดังมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 24 รายนามแหล่งข้อมูลในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ ในการอธิบายวาทกรรมการวิ่งของสังคมไทย

รายชื่อ	ตำแหน่ง	การได้มาซึ่งข้อมูล
1.คุณสงคราม ไกรสนธิ	อุปนายกสมาคมนักวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และเจ้าของบริษัทอะเมซซิงฟิลด์จำกัด	สัมภาษณ์
2.คุณนคร วีระประวัติ	อุปนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	สัมภาษณ์
3.คุณฉัตรชัย จันทร์ศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กองข่าว สำนักกราชเลขาธิการ	สัมภาษณ์
4.คุณบัณฑิตวิษณุ เตชะเกรียงไกร	บรรณาธิการนิตยสารด้านภาพยนตร์	สัมภาษณ์
5.คุณวิเชษฐ ชุนวิทยา	นักวิ่งเพื่อสุขภาพประสบการณ์ 20 ปี	สัมภาษณ์
6.คุณจิระ มะลิกุล	ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยเรื่อง รัก7ปี ดี7หน	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
7.คุณสุเทพ รุ่งโรจน์กิตติกุล	ผู้ดูแลเว็บไซต์ และ ช่างภาพชมรมบางขุนเทียน	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ

8. คุณสถาวร จันทร์ผ่องศรี	ผู้ดูแลชมรมสถาวรวันนึ่งคลับ และอดีตนักกรีฑาทีมชาติไทย ซึ่งได้เหรียญทองแดงจากการแข่งขันกีฬาซีเกมส์	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
9.ท.พ. กฤษดา เรืองอารีย์รัชต์	ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ
10. คุณอนุทิน น้อยศิริ	ผู้ดูแลเว็บไซต์ และ ช่างภาพเว็บไซต์ชุดเตอร์วันนึ่ง	บทสัมภาษณ์จากสื่อต่างๆ

2. กลุ่มผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งเป็นประจำ

ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่หันมาวิ่งออกกำลังกายภายหลังเกิดกระแสตื่นตัวทางการวิ่งครั้งใหม่ (ปีพ.ศ.2555) โดยผู้วิจัยแบ่งวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1

เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผ่านการนัดหมายทางอีเมลและสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบไปด้วยผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 12 ท่าน ประกอบไปด้วย

ตารางที่ 25 รายนามแหล่งข้อมูลในกลุ่มผู้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งเป็นประจำ ในการอธิบายวาทกรรมการวิ่งของสังคมไทย

รายชื่อ	เพศ	อาชีพ	ช่วงอายุ (ปี)
1.คุณบงกช ชุนวิทยา	หญิง	พนักงานบริษัทเอกชน	31 - 40
2.คุณนนุช จินดารัตนาภรณ์	หญิง	นักวิจัย	31 - 40

3.คุณบุศรินทร์ ลีอกตระกูล	หญิง	ทันตแพทย์	31 - 40
4. คุณเจษฎา ลามสุขกิจกุล	ชาย	แพทย์	31 - 40
5.คุณนवलจันทร์ แสงเกรียงไกร	หญิง	พนักงานบริษัทเอกชน	21- 30
6.คุณสุจิรา ไกรรินทร์	หญิง	ข้าราชการ	31 - 40
7.คุณวราลี วงศ์ศรวณีย์	หญิง	พนักงานบริษัทเอกชน	21- 30
8. คุณประวีณ ตริวัฒน์นางค์	ชาย	สถาปนิก	21 - 30
9.คุณนที จินดารัตนาภรณ์	ชาย	นักบัญชี	31 - 40
10.คุณศุภมาส เจริญพิชิตนันท์	หญิง	เจ้าของธุรกิจส่วนตัว	21 - 30
11.คุณสันติ วัชรापกรณ์	ชาย	โปรแกรมเมอร์	21 - 30
12.คุณชลลดา จรรยาเจริญ	หญิง	นักออกแบบ	21 - 30

กลุ่มที่สอง

เป็นการสืบค้นข้อมูลผ่านการค้นหาหัวข้อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน จากสื่อสังคมออนไลน์ อันได้แก่

1) เว็บไซต์พันทิป ห้องศุภขลาคัย

อันประกอบไปด้วยการร่วมแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ "สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมาก" ซึ่งเป็นการตั้งคำถามในวันที่ 18 มีนาคม เวลา 20:12 น. ผู้วิจัยคัดเลือกความเห็นที่สามารถนำมาประกอบการศึกษาได้ทั้งหมดจาก 47 ผู้ใช้งาน ซึ่งมีรายนามชื่อผู้ใช้งานดังต่อไปนี้

- 1.1) mewman
- 1.2) nattawutcup
- 1.3) unagi
- 1.4) tama2u
- 1.5) บัตรผ่านด้วยสิทธิ์
- 1.6) สมาชิกหมายเลข 1317677
- 1.7) Hangover Inc.
- 1.8) ลูกนายตอ
- 1.9) สมาชิกหมายเลข 727647
- 1.10) สมาชิกหมายเลข 1112957
- 1.11) หนุ่ม อินทนนท์
- 1.12) bluesoullush
- 1.13) ArMiNo_33
- 1.14) 7xi
- 1.15) GODTUN
- 1.16) Saberos
- 1.17) สมาชิกหมายเลข 832466
- 1.18) PoonfaH
- 1.19) สมาชิกหมายเลข 2186967
- 1.20) Alexas
- 1.21) Limelight
- 1.22) Wairoon
- 1.23) sutie
- 1.24) Combat Evolved
- 1.25) สมาชิกหมายเลข 1505790
- 1.26) Quartzes
- 1.27) MARTMARINES
- 1.28) u0438021
- 1.29) Dragonfly7Colors

- 1.30) ongreen
- 1.31) ลีกล้วยทับ_tui
- 1.32) LEITO
- 1.33) ตอนนี้อารมณ์สีฟ้า
- 1.34) kamana
- 1.35) YUI_MUNMOO
- 1.36) ก่อนจากไปอยากทำอะไรหลายสิ่ง
- 1.37) HoPEfuL_DevIL
- 1.38) สมาชิกหมายเลข 2181597
- 1.39) ป้าตุน
- 1.40) teac rock
- 1.41) พริกหยวกซี่ หนูซี่ฟ้าฮาบานเโร่
- 1.42) สมาชิกหมายเลข 706916
- 1.43) Venusnicha
- 1.44) สมาชิกหมายเลข 1651442
- 1.45) Audi69th
- 1.46) องค์ชายแห่งซิลลา
- 1.47) photography

2) การให้สัมภาษณ์ในสื่อสังคมออนไลน์ (แฟนเพจของ สสส.)

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความรู้สึกในการหันมาวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน
ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ให้ข้อมูล 9 ท่าน ได้แก่

- | | |
|---------------------------------------|--------------------|
| 2.1) คุณเกษมาพร พงศาปรมัตต์ | พนักงานบริษัทเอกชน |
| 2.2) คุณกาญจนา นรินทร์ กาญจนภิญโญพงศ์ | ไม่ปรากฏอาชีพ |
| 2.3) คุณกิตติยา โล่ห์ยุคผล | นักธุรกิจ |
| 2.4) คุณธฤติ นามบุศรี | สถาปนิก |
| 2.5) คุณญาดาลักษณ์ ถนนอมจิต | นักธุรกิจ |
| 2.6) คุณปภาณณ์ สุทธิพิทักษ์ | ไม่อาชีพ |
| 2.7) คุณพชรภณ ล้อเรืองสิน | นักศึกษา |

2.8) คุณรณนพพัชร ล้อเรืองสิน

นักศึกษาศึกษา

2.9) คุณสุภิญญา ประเสริฐเสียง

เจ้าของกิจการส่วนตัว

ในขั้นแรก ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากทุกกลุ่ม มาทำการวิเคราะห์ เรียบเรียง ประเด็นสำคัญออกเป็นหัวข้อต่างๆ และทำการแจกแจงนับเพื่อเป็นสถิติเบื้องต้นเพื่อหาทิศทางของข้อมูล

และในขั้นถัดมา คือการหาคำอธิบายของปรากฏการณ์ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาต่อไปนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ตัวบท
2. ประเภทวาทกรรม
3. ความหมายวาทกรรม
4. ภาพตัวแทนความรู้จากสถาบันสังคม
5. หมวดหมู่วาทกรรม
6. ภาคปฏิบัติการวาทกรรม
7. ภาคปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม

1. ตัวบท (Text)

จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล เพื่อค้นหาตัวบทในวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่ามิตัวบทจำนวนมากและมีลักษณะที่หลากหลาย เช่น

การวิ่งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เราสุขภาพแข็งแรง

(รณนพพัชร ล้อเรืองสิน, เพจสสส., 2557)

วิ่งตามสามีคะ คำชวนก็ลอง ตอนนี่กลายเป็นเราบ้ากว่าสามีอีก

(unagi, เว็บไซต์พันทิป, 2558)

ด้วยความหลากหลายดังกล่าว ทำให้ข้อมูลมีลักษณะกระจัดกระจายมากเกินไป ดังนั้น เพื่อให้สามารถนำมาจัดระเบียบข้อมูลได้ ผู้วิจัยจึงปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในลักษณะ "กลุ่ม"

(Group) ของตัวบท อาทิ ตัวบทของการวิ่งที่เกี่ยวกับสุขภาพ ตัวบทที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ ตัวบทที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้สามารถเข้ากระบวนการแจกแจงนับเป็นสถิติตัวเลขได้ชัดเจน และยังทำให้เห็นภาพของข้อมูลในลักษณะที่เหมาะสมแก่การวิเคราะห์มากยิ่งขึ้น

จากแหล่งข้อมูลทั้ง 78 แหล่ง ซึ่งได้ให้ข้อมูลว่าวาทกรรมแบบใดที่ส่งเสริมให้เกิดการวิ่ง ออกกำลังกาย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตีความเพื่อจัดกลุ่มของตัวบท ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 ปริมาณของหมวดหมู่ตัวบท (Text) ที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล

ตัวบท	จำนวน	ร้อยละ
1. วิ่งทำให้แข็งแรง สุขภาพดี เป็นหลักวิทยาศาสตร์	23	19.1
2. วิ่งเป็นเรื่องง่ายและสะดวก	17	14.1
3. วิ่งมีมานานและนิยมมานานอยู่แล้ว	14	11.6
4. วิ่งช่วยสร้างเป้าหมาย และความเปลี่ยนแปลงในชีวิต	12	10.0
5. วิ่งผสมผสานเทคโนโลยี	12	10.0
6. วิ่งสร้างมิตรภาพ และเข้าสังคม	11	9.1
7. วิ่งสร้างความรู้สึที่ดี สนุกสนาน ให้กำลังใจ	9	7.5
8. วิ่งเกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม	9	7.5
9. วิ่งทำให้เอาชนะใจตนเอง	7	5.8
10. วิ่งเพราะอิทธิพลจากภาพยนตร์ ผู้มีชื่อเสียง	6	5.0
รวม	120	100.0

ในผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญทั้ง 78 แหล่งดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า แต่ละตัวบทถูกกล่าวอ้างตามความคิดและความรู้สึกของผู้พูดโดยไม่ได้มีการแยกแยะหรือจัดระบบประเภทมาก่อน ดังนั้น จึงมีตัวบทบางส่วนที่คาบเกี่ยวอยู่ระหว่าง 2 กลุ่มขึ้นไป จึงทำให้สามารถจัดเข้าสู่หลายกลุ่มในเวลาเดียวกันได้ อาทิ จากการให้สัมภาษณ์ของนักวิ่งหน้าใหม่ท่านหนึ่ง

อยากมีกล้ามเนื้อแข็งแรง ไม่เหนื่อยง่าย เพราะพนักงานออฟฟิศ
ชีวิตประจำวันอยู่ติดเก้าอี้ นั่งทำงานหน้าคอมพิวเตอร์ ทำงานหนัก เครียด ทาน
อาหารเยอะ เริ่มรู้สึกว่าร่างกายไม่แข็งแรง เหนื่อยง่ายและเร็วขึ้น จึงหันมาออก
กำลังกายโดยเริ่มจากกีฬาที่คิดว่าใช้งบประมาณน้อยที่สุด ก็คือวิ่งใน
สวนสาธารณะ (ฟรี)

(นวลจันทร์ แสงเกรียงไกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2558)

ตัวบทดังกล่าวมีลักษณะเป็นทั้ง "การวิ่งทำให้แข็งแรง สุขภาพดี เป็นหลักวิทยาศาสตร์"
กับ "การวิ่งเป็นเรื่องง่ายและสะดวก" รวมอยู่ด้วยกัน

จากสถิติที่ผ่านการวิเคราะห์ ตีความ และแจกแจงแล้วนั้น พบว่าตัวบทที่เกี่ยวข้องกับ "การ
วิ่งทำให้แข็งแรง สุขภาพดี เป็นหลักวิทยาศาสตร์" มีปริมาณมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 23 ครั้ง คิดเป็น
ร้อยละ 19.1 ซึ่งส่วนใหญ่จะกล่าวถึงตัวบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สถิติตัวเลขในเชิง
สุขภาพ อาทิ ปริมาณแคลอรี การสลายไขมันในร่างกาย เป็นต้น

ตัวอย่างของการวาทกรรมการวิ่งในหมวด "วิ่งทำให้แข็งแรงสุขภาพดี เป็นหลัก
วิทยาศาสตร์" ได้แก่

มันเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดครับ แค่มองเท้าวิ่งคู่เดียว และมีสถานที่ คุณก็วิ่งได้
แล้ว และเป็นวิธีการเบิร์นที่ได้ผลที่สุด ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

(Saber, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ตัวบทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่ง
ดำเนินเรื่อยมาตั้งแต่ยุคของการเปลี่ยนผ่านวาทกรรมในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 เป็นต้นมา
แม้ว่าสังคมไทยจะไม่ได้เป็นสังคมที่ยึดถือแนวความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์อย่างเต็มตัว แต่
แนวความคิดดังกล่าวได้ถูกฝังรากเข้ามาอยู่ในความคิดของผู้คนมาอย่างช้านานผ่านการเรียนการ
สอนด้านสุขศึกษาและพลศึกษา โดยในเชิงของกระบวนการทางอำนาจ จะพบว่าการเลือกออก
กำลังกายด้วยชุดวาทกรรมด้านสุขภาพและเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์นี้มีลักษณะของการ
ต่อรองกับอำนาจของแพทย์ที่เน้นมิติของการ "ควบคุม" ผ่านการรักษาด้วยการทานยาและพักผ่อน
ในทางตรงกันข้าม ถือเป็นกรยืนยันยอมตามอำนาจของแพทย์ในแบบ "ส่งเสริม" ผ่านการออกกำลังกาย
ดังนั้น การเลือกรับวาทกรรมและนำไปสู่การออกกำลังกายด้วยแนวคิดทางวิทยาศาสตร์และ

สุขภาพจึงมีความอ่อนแอและเป็นการต่อรองที่น่าสนใจ ระหว่างการควบคุมร่างกายของแพทย์กับการควบคุมร่างกายของตนเองผ่านการสื่อสารวาทกรรมในแหล่งข้อมูลและช่องทางอื่นๆ โดยแนวคิดของอำนาจปัจเจกบุคคลมีความเด่นชัดขึ้นมา เนื่องจากอำนาจในการ “เลือกต่อรอง” ได้ด้วยตนเอง อันเป็นผลมาจากความหลากหลายของชุดวาทกรรมที่มีให้เลือกในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

ลำดับถัดมา ตัวบทที่เกี่ยวข้องกับ “การวิ่งเป็นเรื่องง่ายและสะดวก” มีปริมาณรองลงมา เป็นลำดับที่ 2 จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14 โดยตัวบทนี้จะมีเนื้อหาที่นิยามการวิ่งว่าเป็นสิ่งที่มีความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถผสานเข้ากับวิถีชีวิตประจำวันอย่างง่ายดาย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าตัวบทวาทกรรมลักษณะนี้ จะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ตัวอย่างของตัวบทวาทกรรมดังกล่าวนี้ ได้แก่

การวิ่งไม่ต้องใช้ทักษะเยอะ กติกาไม่มี อุปกรณ์ไม่แพง เล่นคนเดียวได้
เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับคนที่อาศัยในเมือง

(ดูนายตอ, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ลักษณะของตัวบทในหมวดหมู่ดังกล่าวนี้ ยังสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของคุณ นวลจันทร์ แสงเกรียงไกร (สัมภาษณ์เมื่อ 9 พฤษภาคม 2558) ดังที่กล่าวไปข้างต้น และทำให้เห็นถึงมิติทางความหมายของการวิ่งในสังคมไทยยุคใหม่ว่า ความสะดวกและความเรียบง่ายนั้น ยังสัมพันธ์กับสนนราคาค่าใช้จ่าย ตามที่อ้างถึงว่า “จึงหันมาออกกำลังกายโดยเริ่มจากกีฬาที่คิดว่าใช้งบประมาณน้อยที่สุด ก็คือวิ่งในสวนสาธารณะ (ฟรี)” โดยในเชิงของอำนาจนั้น ชุดวาทกรรมนี้ให้ข้อมูลที่ต่อรองกับอำนาจของวาทกรรมการวิ่งในแบบกีฬา เนื่องจากการสร้างความรู้ของการวิ่งที่ลดทอนความสำคัญของระบบการบริหารร่างกายแบบนักกีฬา (ไม่ต้องใช้ทักษะเยอะ) ตัดอำนาจของกติกา (กติกาไม่มี) และไม่ให้ความสำคัญกับระเบียบทางสังคม (เล่นคนเดียวได้) นอกจากนี้ วาทกรรมชนิดนี้สอดคล้องไปกับแนวคิดของการกระบวนกรสร้างอารยธรรมยุคใหม่ ซึ่งมองว่าการพิถีพิถันและควบคุมมนุษย์มากเกินไปจะทำให้เกิดความสิ้นชาติทางความรู้สึก และกิจกรรมที่ต่อรองกับกฎระเบียบจะทำให้เกิดความสนุกสนานและตื่นเต้น

ในลำดับถัดมาซึ่งมีปริมาณใกล้เคียงกัน เป็นลำดับที่ 3 และ 4 ได้แก่ เนื้อหาบทความซึ่งบ่งบอกว่า "วิ่งมีมานานและนิยมมานานอยู่แล้ว" และ "การวิ่งช่วยสร้างเป้าหมาย และความเปลี่ยนแปลงในชีวิต"

เนื้อหาบทความที่ว่าการวิ่งมีมานานและนิยมกันมานานแล้ว จะมีลักษณะบอกว่า การวิ่งดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และยังได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีตด้วยเช่นกัน เพียงแต่ว่าบทความการวิ่งอาจจะได้รับการพูดถึงผ่านสื่อในยุคหลังไม่มากนัก โดยการกล่าวอ้างแบบนี้จะมาพร้อมกับลักษณะของประเภทบทความโต้แย้งหรืออธิบาย อย่างไรก็ตาม ตัวบทความนี้ไม่ได้บ่งบอกถึงเนื้อหาของการวิ่งในเชิงการสื่อสารความหมายของการวิ่ง นอกเหนือไปจากต้องการแสดงว่าการวิ่งออกกำลังกายนั้นดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง เพียงแต่ยังไม่เผยตัวออกมาเป็นกระแสในสังคมเท่านั้น

การวิ่งเป็นที่นิยมมานานแล้ว และนิยมมาตลอดครับ

(Limelight, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ขณะที่บทความ "วิ่งช่วยสร้างเป้าหมาย และความเปลี่ยนแปลงในชีวิต" มีความใกล้เคียงกับการเอาชนะใจตนเอง แต่ยังมีจุดแตกต่างตรงที่การเน้นลักษณะของความท้าทาย และการสร้างเป้าหมายให้กับชีวิตเป็นหลัก และเนื้อหาบทความนี้ยังผนวกการวิ่งเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มต้นหรือการเปลี่ยนแปลงของชีวิตอีกด้วย ดังจะเห็นได้จาก

การวิ่งทำให้ชีวิตสดชื่น เปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองให้ตื่นเช้าขึ้นเพื่อมาออกกำลังกายครับ

(ฤทธิ นามบุศรี, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

มันเป็นกีฬาที่ทำท่ายดีครับ เพื่อการพิชิตในแต่ละระยะทาง วิ่งเท่าไรก็ได้เท่านั้น เราวิ่งโดยใช้ขาสองข้างของตัวเอง เวลาวิ่งเสร็จ ก็ภูมิใจดีนะครับว่าสองขาของเราก็สามารถพามาถึงได้ระยะทางเท่านี้

(Nattawutcup, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ลำดับถัดมาคือ "การวิ่งผสานกับเทคโนโลยี" จะบ่งชี้ว่า การวิ่งได้รับความนิยมในยุคปัจจุบันเพราะสามารถผสานเข้ากับเทคโนโลยีแห่งยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารระดับบุคคล ทั้งในแง่ของ โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนถึง ระบบปฏิบัติการและโปรแกรม ซึ่งทำให้เกิดช่องทางในการสร้างความหมายแก่การวิ่งออกกำลังกายในสังคมยุคปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น

ตัวอย่างของการวาทกรรม "การวิ่งต้องผสานกับเทคโนโลยี" ได้แก่

ผ่านไปเดือนหนึ่งก็ติดการวิ่ง เลยตัดสินใจซื้อรองเท้าวิ่งจริงจัง เริ่มใช้แอปพลิเคชันสำหรับวิ่งด้วย เหนื่อยแค่ไหนพอไปวิ่งก็จะรู้สึกแอดที่พ้ขึ้นมาทันที

(ป่าตุน, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ถัดจากตัวบทข้างต้น ตัวบทวาทกรรมการวิ่งที่พบในปริมาณลดหลั่นลงมา แม้จะมีปริมาณไม่ได้มากที่สุด แต่ก็ยังถือว่ามีผลสำคัญในยุคปัจจุบัน ได้แก่ "วิ่งสร้างความรู้สึกที่ดี สนุกสนานให้กำลังใจ" "การวิ่งสร้างมิตรภาพและเข้าสังคม" "การวิ่งเกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม" "การวิ่งทำให้เอาชนะใจตนเอง" และ "วิ่งเพราะเดินตามรอยของบุคคลผู้มีชื่อเสียงในสังคม" ซึ่งล้วนเป็นชุดวาทกรรมที่สร้างความรู้สึกในเชิงบวก แสดงถึงมิติทางอารมณ์ความรู้สึกของการออกกำลังกาย ซึ่งยังเป็นความสอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างความตื่นเต้น (Quest for Excitement) อันได้แก่ความตื่นเต้นที่จะได้มีความสุขสนุกสนานระหว่างวิ่ง ได้พบเพื่อนใหม่ๆ และได้พบกับเพศตรงข้าม

"การวิ่งสร้างมิตรภาพและเข้าสังคม" จะกล่าวถึงเนื้อหาของการวิ่งที่สัมพันธ์กับเพื่อน กลุ่มคนรู้จัก การได้พบเจอผู้คนหน้าใหม่ในชีวิต การได้เข้าสู่สังคมของนักวิ่ง ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดให้ออกมาวิ่งในยุคปัจจุบัน เนื้อหาวาทกรรมลักษณะนี้สะท้อนถึงมิติทางสังคมศาสตร์และจิตวิทยา เพราะถือเป็นการรวมกลุ่มของมนุษย์ และตอบสนองความต้องการทางจิตใจที่จะได้รับการยอมรับเข้าสู่กลุ่ม อาทิ

เริ่มวิ่งเพราะชอบผู้ชายที่วิ่ง เลยชวนเพื่อนออกมาวิ่ง ตอนนี้เลิกชอบผู้ชายแล้ว แต่หยุดวิ่งไม่ได้เพราะเพื่อนจะวิ่งเลยต้องวิ่งต่อ สุดท้ายก็ติดตัวเองแหละ อออิ คิดแง่บวกเข้าไว้

(สมาชิกหมายเลข 2181597, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ตัวบท "การวิ่งเกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม" นั้นจะมีลักษณะเจาะจงมากกว่าการวิ่งเพื่อสร้างมิตรภาพและสังคม เพราะเนื้อหาจะเกี่ยวพันกับเรื่องของความสนใจในเพศตรงข้ามโดยเฉพาะ ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งการวิ่งเพราะความสนใจได้พบปะกับเพศตรงข้ามใหม่ๆ หรือการวิ่งเพราะต้องการมีกิจกรรมร่วมกับเพศตรงข้ามที่คบหากันอยู่แล้ว ข้อสังเกตคือเนื้อหาทางเพศนั้นเคยปรากฏอยู่ในวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์อันว่าด้วยการวิ่งช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางเพศ แต่เนื้อหาทางเพศในเชิงสังคมศาสตร์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ปรากฏเฉพาะในช่วงยุคหลังเท่านั้น

ในอดีตการวิ่งถูกครอบงำด้วยวาทกรรมสุขภาพซึ่งมีเนื้อหาในทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ดึงดูดแต่ผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพและจำกัดวงเฉพาะผู้ที่มีใจรักแต่ดั้งเดิมอยู่แล้วตามคำอธิบายของผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร แต่เมื่อในยุคหลังมานี้ การวิ่งได้รับความนิยมมากขึ้น ทำให้มีกลุ่มหนุ่มสาวโดยเฉพาะเพศหญิงออกมาวิ่งมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นเหตุผลที่ทำให้การวิ่งได้รับการพูดถึงในทางบวก และส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมเมืองยุคใหม่สนใจการวิ่งออกกำลังกายในสถานที่สาธารณะ ในขณะที่เดียวกัน เพศหญิงกับการวิ่งยังเป็นเนื้อหาวาทกรรมเฉพาะในยุคใหม่ เนื่องจากในยุคโบราณผู้หญิงจะถูกสั่งสอนให้มองการวิ่งในความหมายเชิงลบเสมอมา

การมาวิ่งที่สวนลุมพินี ก็เพราะว่าเป็นกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับแฟน ปกติก็สนใจเรื่องสุขภาพอยู่แล้ว แต่การมากับแฟนคือสิ่งกระตุ้นสำคัญที่สุดให้ต้องวิ่ง

(วารลี้ วงศ์ศรวณีย์, สัมภาษณ์, 19 เมษายน พ.ศ. 2558)

เริ่มวิ่ง เพราะภรรยา และต้องพยายามวิ่งให้ได้ดี คราวหน้าจะได้ไปวิ่งแล้วจะได้สนุก

(นที จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2558)

ตัวบท "การวิ่งทำให้เอาชนะใจตนเอง" มีเนื้อหาเกี่ยวกับวาทกรรมของการเอาชนะใจตนเอง โดยใช้การวิ่งเป็นเครื่องมือ ซึ่งถือว่าเป็นการฝึกฝนตนเองอย่างหนึ่ง อันจะนำไปสู่ขวัญและกำลังใจต่อไปในชีวิต วาทกรรมลักษณะนี้ตอบสนองในแง่ของอารมณ์ความรู้สึกของคนทั่วไป และดึงดูดให้ผู้ที่ยากมีพลังใจที่ดี หันมาวิ่งออกกำลังกาย ตัวอย่างได้แก่

บอกตัวเองว่า พยามมองเป้าหมายไปข้างหน้า โดยตั้งใจว่าจะไม่หยุดวิ่ง เราต้องลองและต้องกล้าที่จะวิ่ง คิดว่านี่คือจุดเปลี่ยนในการเอาชนะใจตัวเอง

(ญาดาลักษณ์ ถนอมจิต, เพจ สสส., 10 พฤศจิกายน 2557)

เมื่อพิจารณาจากวาทกรรมข้างต้น จะพบว่าสอดคล้องกับการสร้างวาทกรรมชุดใหม่ในการวิ่งยุคปัจจุบัน ซึ่งดำเนินการผ่านโดยสถาบันขนาดใหญ่ อันได้แก่ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งร่วมกับบริษัท GTH จำกัด ซึ่งผลิตภาพยนตร์ชื่อดังสู่สังคมไทย จนกลายเป็นโครงการ "วิ่งสู่อชีวิตใหม่" ซึ่งเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ของการวิ่งกับสภาพจิตใจ ที่ดึงดูดความสนใจของผู้คนในสังคมเมืองของไทยได้มาก

ตัวบท "การวิ่งคือความสุขสนาน" เป็นเนื้อหาวาทกรรมซึ่งบอกกับผู้บริโภควาทกรรมว่าการวิ่งเป็นหนทางสร้างความสุข ความสนานรื่นเริงอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้วิ่งมีความสุขและผ่อนคลายจากการวิ่ง

พอวิ่งไปก็เริ่มติดการวิ่ง เริ่มเห็นว่าการวิ่งมีอะไรน่าสนุก เช่น วิ่งไปฟังเพลง วิ่งไปถ่ายรูป การวิ่งได้เที่ยว ได้ผ่อนคลายสนาน

(บุศรินทร์ ลีคตระกุล, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม พ.ศ. 2558)

และท้ายที่สุดคือ ตัวบทที่ถูกกล่าวถึงและมีผู้อ้างถึงในฐานะวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งในปัจจุบัน ได้แก่ "การวิ่งคือการเดินตามรอยของบุคคลผู้มีชื่อเสียงในสังคม" โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิ่งโดยได้ต้นแบบมาจากดารา นักแสดง ตัวละครในภาพยนตร์ ซึ่งทำให้ผู้บริโภควาทกรรมดังกล่าวรู้สึกชื่นชอบ และอยากเดินตามรอยอันน่าหลงใหลนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ซึ่งออกฉายในโรงภาพยนตร์เมืองไทย ปีพ.ศ. 2555 มีนักแสดงที่มีชื่อเสียงอย่าง นิชคุณ หรือ เวชกุล และ สุชวีญ บุลกุล และก่อให้เกิดการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการออกกำลังกายด้วยการวิ่งของผู้มีชื่อเสียงในสังคม ไม่ว่าจะเป็น อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม), นาวิน เขียวพลกุล (นาวิน ต๋าว์), สุณิสา สุขบุญสังข์ (อ้อม สุณิสา) เป็นต้น

เพื่อนหันมาวิ่งมาราธอนกันเยอะมากเพราะหนังรักเจ็ดปีเนี่ยละ

(บัตรผ่านด้อยสิทธิ์, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ภายหลังจากขั้นตอนการจัดกลุ่ม (Group) ของตัวบทแล้ว เมื่อนำเอาตัวบท (Text) ของวาทกรรมมาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ อันได้แก่ ประเภทวาทกรรม, ความหมายวาทกรรม ภาพตัวแทนของความรู้ และ หมวดยุทธศาสตร์ของเนื้อหาวาทกรรมซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของการศึกษา จะได้ผลตามที่ปรากฏดังต่อไปนี้

2. ประเภทวาทกรรม

ในการวิเคราะห์หาวาทกรรมที่ส่งเสริมให้การวิ่งออกกำลังกายเป็นที่นิยมในสังคมไทยปัจจุบัน หนึ่งในองค์ประกอบของวาทกรรมที่น่าจะส่งผลต่อปรากฏการณ์ดังกล่าว ได้แก่ ประเภทของวาทกรรม อันหมายถึงลักษณะของการใช้ภาษาทางวาทกรรมเพื่อสื่อสารความหมาย อันประกอบไปด้วย 6 ประเภท ได้แก่ การอธิบาย การโต้แย้ง การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การสั่งสอน และการสาธิต โดยจากการวิเคราะห์วาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายครั้งนี้ ได้ผลดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 ปริมาณของประเภทวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่ง จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1. ยกตัวอย่าง	37	41.1
2. อธิบาย	30	33.3
3. โต้แย้ง	9	10.0
4. เปรียบเทียบ	2	2.2
5. สั่งสอน	1	1.1
6. สาธิต	1	1.1
รวม	90	100.0

จากตารางดังกล่าว จะพบว่าในภาพรวมนั้น ประเภทวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งได้แก่ ประเภทยกตัวอย่าง รองลงมาคือประเภทอธิบาย และประเภทโต้แย้ง ขณะที่ประเภทวาทกรรมซึ่งปรากฏน้อยมากหรือแทบไม่ปรากฏเลย ได้แก่ ประเภทเปรียบเทียบ ประเภทสั่งสอน และ ประเภทสาธิต

สำหรับประเภทที่พบมากที่สุด คือ วาทกรรมประเภทยกตัวอย่างนั้น มีจำนวน 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.1 โดยประเภทดังกล่าวนี้คือการกล่าวถึงการวิ่งในลักษณะของการยกตัวอย่างหลายรูปแบบซึ่งเป็นผลมาจากความนิยมทางการวิ่ง (Popularity) ที่สัมพันธ์กับลักษณะของความหลากหลาย (Variety) ไม่ว่าจะเป็นตัวอย่างจากประสบการณ์ของตนเอง หรือ ตัวอย่างจากกรณีผู้อื่น สภาพการณ์ดังกล่าวนี้วิเคราะห์ได้ว่า การยกตัวอย่างทำให้ผู้ที่อยู่ในบริบทการวิ่งของสังคมไทยยุคใหม่ สามารถเข้าใจและเห็นภาพของการวิ่งตามได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงนำไปสู่การดึงดูดให้การวิ่งเกิดกระแสเฟื่องฟูตามมา ดังตัวอย่าง ได้แก่

ส่วนตัวคิดว่าเป็นกีฬาที่ใช้อุปกรณ์ไม่เยอะ สถานที่หาไม่ยาก จะมาคนเดียวก็ได้ ตัวผมเองก็เอาชุดวิ่ง รองเท้า ใส่ไปมาทำงาน พอเลิกงาน ก็เปลี่ยนชุด เปลี่ยนรองเท้าจากออฟฟิศ แล้วไปที่สวนสาธารณะเลยครับ ไปคนเดียวชิลๆ จนตอนนี้ก็วิ่งตามรายการต่างๆ ที่ลงได้ครับ

(ArMiNo_33, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 21 มีนาคม พ.ศ.2558)

ขณะที่ประเภทของวาทกรรมการวิ่ง ซึ่งมีปริมาณมากที่สุดเป็นลำดับที่สอง ได้แก่ วาทกรรมประเภทอธิบาย คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 ครั้ง นับเป็นร้อยละ 33.3 โดยวาทกรรมประเภทนี้คือการอธิบายคุณลักษณะของการวิ่ง อันรวมไปถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการวิ่ง อันทำให้ผู้บริโภควาทกรรมได้เข้าใจคุณสมบัติของการวิ่งอย่างถ่องแท้ และนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการวิ่งออกกำลังกาย โดยลักษณะของการอธิบายนี้ใช้ทั้งความรู้ที่มาจากประสบการณ์และความรู้ทางวิชาการปะปนกันไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เป็นการออกกำลังกายที่ไม่ต้องใช้เงินเยอะ จริงๆ มีแค่รองเท้าวิ่งก็พอแล้ว

เป็นการออกกำลังกายที่เล่นคนเดียวได้ ไม่ต้องเป็นทีม เป็นคู่ เป็นการออกกำลังกายที่ไหนก็ได้ ในสวนสาธารณะ ในหมู่บ้าน
(bluesoullush, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ลำดับถัดมา ได้แก่วาทกรรมประเภทโต้แย้ง ซึ่งมีปริมาณในระดับปานกลางที่ 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยประเภทวาทกรรมดังกล่าวนี้ คือการใช้ข้อความและเหตุผลต่างๆ ในการแก้ไข

ความเข้าใจอันมีมาก่อนเก่า และให้ข้อมูลใหม่ๆ อันหักล้างของเดิม ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความ
 กระจ่างในทางข้อมูลมากกว่าเดิม และนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการวิ่งออกกำลังกาย ดังเช่น
 ข้อความข้างล่างต่อไปนี้ ซึ่งปฏิเสธความเชื่อที่ว่าการบินเป็นเพียงกระแสชั่วคราวที่เกิดขึ้น
 หากแต่การบินคือสิ่งที่อยู่มาตลอดทุกยุคทุกสมัย

ทำไมถึงได้รู้สึกว่ามันเพิ่งมาบูมล่ะครับ

ผมว่าการวิ่งได้รับความนิยมมานานแล้วนะครับ

อย่างน้อย 10 ปีที่แล้ว ผมก็เห็นมีชมรมวิ่ง ที่เดินสายเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง

มาราธอน

(Dragonfly7Colors, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 21 มีนาคม พ.ศ.2558)

ขณะที่ประเภทวาทกรรมอันส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในยุคปัจจุบัน ซึ่งปรากฏจากกลุ่ม
 ตัวอย่างในปริมาณน้อยจนแทบไม่ปรากฏเลย ได้แก่ ประเภทเปรียบเทียบ ประเภทสาธิต และ
 ประเภทสั่งสอน ซึ่งมีข้อสังเกตจากผู้วิจัยว่า โดยส่วนใหญ่วาทกรรมการวิ่งที่ประสบความสำเร็จ
 มักจะเน้นการอธิบายให้ข้อมูลและการยกตัวอย่างประกอบ โดยไม่นำไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นๆ
 ขณะที่การสั่งสอนนั้นไม่สามารถกระทำได้ในสังคมยุคใหม่เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะ
 สูงต่ำไม่เท่ากัน และการสาธิตนั้นกระทำลำบากในการเผยแพร่วาทกรรม ยกเว้นเสียแต่ว่า จะเป็นการ
 ตั้งค่ายฝึกซ้อมการวิ่งออกกำลังกาย ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็จะเกิดขึ้นในหมู่ผู้คนที่สนใจการวิ่งอย่าง
 มากอยู่แล้ว ไม่ใช่กับผู้คนในสังคมทั่วไป

ตัวอย่างของวาทกรรมประเภทเปรียบเทียบ ได้แก่

ทำไมไม่ออกกำลังกายอย่างอื่น เช่นว่าว่ายน้ำก็เบิร์นได้เยอะ
 เหมือนกัน คำตอบคือว่ายน้ำไม่เป็น- -และสระยุ่งยากเตรียมอุปกรณ์ไปเยอะ ต้อง
 ไปเฉพาะที่มีสระอีก ส่วนวิ่งในหมู่บ้านก็วิ่งได้ กลับบ้านอาบน้ำแต่งตัวซิทๆ หรือ
 เบื่อค่อยไปวิ่งสนามบ้าง แต่สระต้องไปสระตลอด

ฟิตเนตอื่นๆก็เหมือนกันต้องไปที่ที่มีอุปกรณ์ สำหรับเราขอแค่
 ซิทๆ มีรองเท้ากับถนนก็วิ่งได้แล้ว

(PoonfaH, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

3. ความหมายวาทกรรม

ในตัวบทของวาทกรรมนั้น ส่วนประกอบสำคัญได้แก่ ความหมายของวาทกรรม ซึ่งก็คือสิ่ง
ที่วาทกรรมนั้นๆ ต้องการจะสื่อความถึง เช่น ตัวบทอาจกล่าวถึงการวิ่งในแง่ของประสบการณ์
ชีวิตด้วยความยาวหลายย่อหน้า แต่เมื่อนำมาตีความหมายแล้ว อาจพบว่าตัวบทดังกล่าว
ต้องการสื่อสารว่า "การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย" เป็นต้น กล่าวอีกอย่างก็คือ ความหมายวาท
กรรมคือแก่นและจุดมุ่งหมายทางการสื่อสารของวาทกรรมนั้นๆ นั่นเอง

ดังตัวอย่างจากการให้สัมภาษณ์ของ นางนุช จินดารัตนาภรณ์ (สัมภาษณ์เมื่อ 17 เมษายน
พ.ศ. 2558) ว่า

คิดว่าการออกกำลังกายทำให้เอ็นโดฟินหลั่ง และช่วยให้ร่างกายแข็งแรง
และมีกล้ามเนื้อเพิ่มมากขึ้น ช่วยบรรเทาอาการปวดได้

เมื่อวิเคราะห์จะพบว่าเป็นการสร้างความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพ
ร่างกาย" เป็นต้น

จากการตีความหมายวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งในยุคนี้อยู่ ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นตาราง
จำแนกความถี่ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 28 ปริมาณของความหมายวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในเมืองไทย จากการ
สัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล

ความหมาย	จำนวน	ร้อยละ
1. การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย	22	19.3
2. การวิ่งคือส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกมนุษย์ (รวมถึงการลอกเลียนและได้รับอิทธิพลมา)	21	18.4
3. การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ	14	12.3
4. การวิ่งคือองค์ประกอบสอดคล้องของชีวิตมนุษย์ (รวมถึงความง่าย และความสะดวก)	10	8.8
5. การวิ่งคือความบันเทิง	9	7.9
5. การวิ่งคือความเหน็ดเหนื่อยยากและอดทน	9	7.9

5. การวิ่งคือการขยับขยายความสามารถของมนุษย์	9	7.9
8. การวิ่งคือการพบปะและเข้าหาเพศตรงข้าม	8	7.0
9. การวิ่งคือเรื่องของธุรกิจการค้า	7	6.1
10. การวิ่งคือการเอาชนะ (ตนเองและผู้อื่น)	3	2.6
11. การวิ่งคือหน้าที่การงาน	1	0.9
11. การวิ่งคือความสุข	1	0.9
รวม	114	100.0

จากตารางข้างต้น จะพบว่า ความหมายของวาทกรรมการวิ่งที่พบมากที่สุด ได้แก่ การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย การวิ่งคือส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกมนุษย์ และ การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ

ความหมายของวาทกรรม "การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย" พบมากที่สุด 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.3 โดยความหมายดังกล่าวนี้จะปรากฏในวาทกรรมที่กล่าวถึงเรื่องการวิ่งในเชิงของการดูแลสุขภาพ การวิ่งเพื่อรักษาโรคร้าย ทำให้ร่างกายแข็งแรง ดังตัวอย่าง

มาวิ่งเพราะรักตัวเอง อยากแข็งแรง แต่วิ่งมาได้นาน (5 ปี)
เพราะรักการวิ่งค่ะ
(YUI_MUNMOO, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ข้อค้นพบประการสำคัญได้แก่ ความหมายวาทกรรมการวิ่งเป็นเรื่องของสุขภาพร่างกาย ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากมีวาทกรรมอื่นๆ ที่เข้ามาเสริมและเชื่อมต่อความหมายกัน อาทิ มีเรื่องของการเอาชนะตนเอง และ มิตรภาพกับผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงว่าสิ่งใดเป็น วาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) และสิ่งใดเป็นวาทกรรมทางเลือก (Alternative Discourse) อาจจะไม่ลำบากในการชี้ชัดได้

ความหมายของวาทกรรม "การวิ่งคือเรื่องของอารมณ์มนุษย์" พบมากเป็นลำดับถัดมารวมทั้งสิ้น 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.4 โดยความหมายดังกล่าวนี้จะอยู่ในวาทกรรมที่พูดถึงการวิ่งในเชิงอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการขยับร่างกายโดยตรง อาทิ เป็นความรู้สึกที่ กำลังใจ ตลอดจนถึงการดึงดูดจากผู้อื่น และ การลอกเลียนแบบจากผู้อื่นด้วย ดังจะเห็นได้จาก

นักวิ่งหน้าตาดีทุกคน คนก็เลยอยากวิ่ง

(ลี้กลับชัย_tui, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ.2558)

ความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ" มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกลุ่มนักวิ่ง เข้าร่วมชมรมวิ่ง หรือการออกมาวิ่งเพราะชวนเพื่อน หรือ เพื่อนชักชวน ดังเช่น

แต่ก่อนไม่ได้วิ่ง มองว่าการวิ่งก็เป็นการออกกำลังกายธรรมดา ไม่มีอะไรปกติจะดีแบบมินตัน แต่ต่อมาก็มาเริ่มวิ่งเพราะกลุ่มเพื่อนๆ วิ่งกัน ก็มาวิ่งด้วย

(เฉษฐา ลาภสุขกิจกุล, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม พ.ศ. 2558)

เพราะมันไม่ได้แค่เป็นการออกกำลังกายอย่างเดียว เรายังได้เห็นมิตรภาพ ได้เพื่อนใหม่

(กาญจนิษฐ์ กาญจนภิญโญพงศ์, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

ถัดมาซึ่งถือว่าค้นพบในปริมาณปานกลาง ได้แก่ ความหมายของวาทกรรม "การวิ่งคือองค์ประกอบอันกลมกลืนกับวิถีชีวิตมนุษย์" พบทั้งสิ้น 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.3 โดยความหมายดังกล่าวนี้มักจะอยู่ในวาทกรรมที่กล่าวถึงการวิ่งในฐานะส่วนประกอบของชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่ทำได้ง่าย ไม่ต้องขวนขวายดิ้นรนให้มากมาย อันสอดคล้องกับลักษณะของสังคมเมืองยุคใหม่ในประเทศไทย ซึ่งกลุ่มคนทำงานอาจจะไม่มีเวลามากมายในการเตรียมออกกำลังกาย จนเลือกหนทางที่ง่ายและสะดวกที่สุด ดังความเห็นที่ว่า

มันเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดครับ แค่มีรองเท้าวิ่งคู่เดียว และมีสถานที่ คุณก็วิ่งได้แล้ว และเป็นวิธีการเบิร์นที่ได้ผลที่สุด ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

(Saberros, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ความหมายวาทกรรมในกลุ่มถัดมา เป็นความหมายวาทกรรมในเชิงส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยการวิ่งซึ่งพบในปริมาณปานกลาง ได้แก่

"การวิ่งคือการเอาชนะ" ปรากฏในวาทกรรมที่กล่าวถึงการวิ่งในมิติการดิ้นรนเพื่อเอาชนะอะไรบางอย่างของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเป็นการเอาชนะตน หรือ เอาชนะผู้อื่นก็ได้

วิ่งไปต่อสู้กับตัวเองไป อยู่ที่ว่าใจกับขาใครจะแกร่งกว่ากัน

วันไหนใจชนะจะวิ่งได้ดีสุด ๆ 10 กม. สบายๆ หยุดเดินน้อยมาก

วันไหนใจแพ้เนี่ย เดินมันรอบสวนลุมคะ

(ก่อนจากไปอยากทำหลายสิ่ง, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือการขยับขยายความสามารถของมนุษย์" ปรากฏในวาทกรรมการวิ่งซึ่งกล่าวถึงการวิ่งว่าในเชิงช่วยให้มนุษย์เห็นศักยภาพของตนเองที่เพิ่มพูนมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านร่างกายจากการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ชุดความหมายดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการทำงานของผู้คนในสังคมที่รู้สึกถึงขีดจำกัดด้านศักยภาพของตนเอง และต้องหาหนทางเพิ่มศักยภาพซึ่งหากพิจารณาในแง่ของมิติเชิงอำนาจจะพบว่าเป็นแนวความคิดที่มากับระบบอุตสาหกรรมและทุนนิยม ซึ่งเน้นการเพิ่มปริมาณประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการลงแรงทำงาน ดังนั้น ความหมายวาทกรรมนี้จึงมีนัยยะที่สำคัญในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับการใช้เวลาว่างซึ่งคล้ายคลึงกับระบบการส่งเสริมการเล่นกีฬาของสังคมยุโรปในยุคเร่งพัฒนาอุตสาหกรรม กล่าวคือ การทำงานตามระบบยังผลให้เกิดความตึงตันทางร่างกายและศักยภาพ จึงหาหนทางบรรลुซึ่งขั้นกว่าของศักยภาพโดยการใช้เวลาว่างมาวิ่งออกกำลังกาย ซึ่งการออกกำลังกายดังกล่าวนี้จะช่วยขยับขยายศักยภาพของคนทำงาน และกลับมาเพิ่มคุณภาพและปริมาณในการทำงานตามระบบได้มากกว่าเดิม ดังเช่น

แต่พอวิ่งไปเรื่อยๆ มันติด เหมือนเริ่มเห็นความมหัศจรรย์ ความเปลี่ยนแปลงของร่างกายตัวเองจากตอนแรกวิ่งนิดเดียวก็ไม่ไหว ต้องเดิน วิ่งๆ เดินๆ พอซ้อมไปเรื่อยๆ ก็สามารถวิ่งได้ยาวเป็นกิโล วิ่งได้ 10 โล ไม่หยุดเดิน ... เริ่มอยากวิ่งให้เวลาดีขึ้น ฯลฯ มีเป้าหมายเพิ่มขึ้น มินิๆ เป็น ฮาล์ฟ เป็น ฟูล ทั้งที่ตอนวิ่งงานวิ่งครั้งแรก กลับมาปวดขาจนนอนร้องไห้ แล้วในใจคิดว่ากูจะไม่วิ่งหรือกะฟูลๆ ใ้อพวกบ้า!

(ตอนนี้อารมณ์สีฟ้า, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือความเหนื่อยยากและอดทน" เป็นความหมายของการวิ่งในแนวทางของการดิ้นรนขวนขวาย ไม่ใช่สิ่งที่ทำให้ชีวิตสบาย หากแต่ความเหนื่อยและลำบากนั้นจะนำมาซึ่งความสุขในชีวิต ดังเช่น

ตอนแรกรู้สึกเหนื่อยมากๆ แค่ 500 เมตร รู้สึกว่ามันไกลมาก แต่พอเห็นน้องๆ ที่ไปวิ่งออกกำลังกายด้วยกันวิ่งได้ระยะทางเป็นกิโลเมตร จึงค่อยๆ ลองพยายามเพิ่มระยะทางในการวิ่ง และไปวิ่งตามสวนสาธารณะต่างๆ ทำให้รู้สึกว่า การวิ่งเป็นเรื่องสนุก ทำหาย และทดสอบจิตใจตนเอง จนตัดสินใจร่วมรายการวิ่งตามโอกาสที่สะดวก

(สุจิตรา ไกรรินทร์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2558)

ความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือการพบปะและเข้าหาเพศตรงข้าม" เป็นความหมายวาทกรรมที่มีความคล้ายคลึงกับ "การวิ่งคือการส่งเสริมมิตรภาพ" เพียงแต่ความหมายนี้จะเน้นไปยังความสนใจหรือการสร้างสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามมากกว่า อาทิ

มีสาว ๆ มาวิ่ง หนู ๆ ก็มาวิ่ง พอมี หนู ๆ มาวิ่ง สาว ๆ ก็มาวิ่งอีก เป็นอย่างนี้เรื่อยๆ ไป

(Ongreen, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

และท้ายสุดซึ่งพบในปริมาณปานกลาง ได้แก่ ความหมายวาทกรรม "การวิ่งคือเรื่องของธุรกิจการค้า" จะเป็นการผูกโยงการวิ่งในยุคปัจจุบันว่า เหตุที่การวิ่งกลายเป็นกระแส นั้น มีผลมาจากเรื่องของธุรกิจทางการค้า อันได้แก่ การส่งเสริมของบริษัทขายอุปกรณ์กีฬา หรือ การจัดงานวิ่งเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรต่างๆ อาทิ

Adidas กับ Nike นี้ ก่อร่างสร้างตัวมาจากรองเท้าวิ่งมาหลายสิบปีแล้วนะ ไม่น่าจะเพ็งมานิยม

(Alexas, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ.2558)

4. ภาพตัวแทนความรู้จากสถาบันสังคม

"ภาพตัวแทนความรู้" มีความสำคัญในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของตัวบทวาทกรรม เพราะเมื่อผ่านการวิเคราะห์แล้วจะทำให้พบว่า ตัวบทดังกล่าวนั้นมีรากฐานมาจากความรู้แขนงใดในโลก และในฐานะการวิเคราะห์วาทกรรมวิพากษ์ ข้อมูลดังกล่าวนี้ก็จะนำไปสู่การตีความหมายเรื่องอำนาจของสถาบันที่อยู่เบื้องหลังวาทกรรมดังกล่าวอีกด้วย

ตารางที่ 29 ปริมาณของภาพตัวแทนความรู้จากวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่ง จากการสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล

ภาพตัวแทนความรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล	30	27.2
2. ความรู้ด้านจิตวิทยา	28	25.4
3. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์	19	17.2
4. ความรู้ด้านสังคมศาสตร์	13	11.8
5. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	9	8.2
6. ความรู้ด้านธุรกิจการค้า	6	5.4
7. ความรู้ด้านปรัชญาชีวิต และความรู้ทั่วไป	5	4.5
8. ความรู้อื่นๆ เช่น ความรู้ด้านศาสนาและความเชื่อ ความรู้ด้านทหารและการปกครอง ฯลฯ	-	-
รวม	110	100.0

จากตารางแจกแจงข้อมูล จะพบว่า ภาพตัวแทนความรู้ของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งในปัจจุบันของสังคมไทย ที่พบมากที่สุดได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล และภาพตัวแทนความรู้ด้านจิตวิทยา

ภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคลนั้นพบจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.2 โดยลักษณะของภาพตัวแทนความรู้ดังกล่าวนี้คือ ไม่ปรากฏเด่นชัดว่าความรู้ดังกล่าวอ้างอิงกับสถาบันใดเป็นหลัก (ในอีกแง่หนึ่ง ลักษณะดังกล่าวอาจเกิดจากการ

ผสมผสานความรู้หลายอย่างเข้าด้วยกัน) แต่จะเป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากปัจเจกบุคคลที่กำลังกล่าวถึงวาทกรรมดังกล่าว อันมักจะเป็นการบอกเล่าประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการวิ่งด้วยตนเอง

ความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งอาจจะผสมผสานความรู้หลายอย่าง แต่ถูกนำเสนอในฐานะประสบการณ์ของผู้กล่าว ได้แก่

เมื่อก่อนไม่เคยออกกำลังกาย พอได้วิ่งร่างกายก็แข็งแรงขึ้น ได้ตั้งเป้าหมายในการวิ่งเป็นระยะๆ และบอกตัวเองว่าจะไม่หยุดวิ่งจนกว่าจะถึงเส้นชัย

(กษมาพร พงศาปรมัตต์, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

เลือกวิ่ง เพราะ ออกกำลังกายง่าย ระบบหายใจดี เหงื่อเยอะดี รู้สึกว่าเราอยู่กะตัวเอง คุยกับตัวเอง มุ่งข้างหน้า

(นที จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2558)

เมื่อนำความรู้จากประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลมาปะทะกับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ จะพบถึงมิติทางอำนาจทางการออกกำลังกายที่มีลักษณะของการต่อสู้แย่งชิงกัน โดยความรู้จากประสบการณ์นั้นเป็นความรู้ที่ทุกคนสามารถสร้างสมและถ่ายทอดได้ด้วยตนเอง เป็นความสัมพันธ์ของอำนาจและความรู้ที่กระจายไปสู่ระดับย่อยสุดของสังคม แต่อำนาจของสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ซึ่งนำโดย “คุณหมอ” และ “นักวิทยาศาสตร์การกีฬา” ได้เผยแพร่วาทกรรมการวิ่ง “ให้ถูกวิธี” ซึ่งถือว่าการกุมความรู้เอาไว้ในสถาบันที่ได้รับการรับรอง โดยเฉพาะอันได้แก่สถาบันแพทย์และวิทยาศาสตร์

ความรู้ในลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจที่เป็นสถาบันทางสังคมกับอำนาจของปัจเจกบุคคล ทั้งนี้แม้ว่าต้นธารของความรู้จะมีรากฐานสืบย้อนมาจากอำนาจสถาบันเฉพาะทางสังคม เช่น สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่ปัจเจกบุคคลได้เลือกรับและต่อรองกับความรู้และนำมาคลุกเคล้ากับประสบการณ์ของตนเอง จนนำไปสู่การผลิตภาพตัวแทนความรู้มีลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งยังสอดคล้องไปกับประเพณีวาทกรรมชนิดยกตัวอย่าง ที่มักจะเป็นการยกตัวอย่างกรณีของตนเองอีกด้วย ทำให้เกิดลักษณะทางความรู้จากประสบการณ์ปัจเจกบุคคลที่ว่า “รู้ได้เองโดยไม่ต้องพึ่งพาหมอ”

ภาพตัวแทนความรู้ด้านจิตวิทยานั้นถูกค้นพบจากกลุ่มตัวอย่างในมีปริมาณที่ใกล้เคียงกับภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล โดยความรู้ด้านจิตวิทยาในที่นี้ หมายถึง การได้รับการโน้มน้าว ชักจูงใจ ตอบสนองความต้องการทางจิตใจ อาทิ ความต้องการเลียนแบบบุคคล มีชื่อเสียง และ การवादอ้างกับผู้อื่น โดยเป็นการขยายความรู้จากด้านมนุษยศาสตร์/สังคมศาสตร์/วิทยาศาสตร์ (เครือข่ายของความรู้ทางจิตวิทยา) มาผสมผสานกับความรู้ทางการสื่อสารกับการออกกำลังกาย

น่าจะหมายถึงการวิ่ง มารวดอน แน่เลย ช่วงนี้เห็นจัด บ่อยมาก เพราะ
ดารา ออกมาวิ่ง มารวดอนเยอะ คนเลย ไปเข้าร่วมเยอะ

(สมาชิกหมายเลข 1505790, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ยิ่งเดี๋ยวนี้มันवादได้ คนเลยเห่อเป็นพิเศษมั้ง แบบวันนี้วิ่งเท่านั้นเท่านั้น ก็
ไม่ได้อยากรู้เท่าไรนะ แต่ก็ไม่ได้ว่าอะไร

(สมาชิกหมายเลข 706916, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ข้อสังเกตจากลักษณะความรู้ด้านจิตวิทยา ได้แก่ วิธีการมองศาสตร์แขนงจิตวิทยานี้ว่าควรจะสังกัดวิทยาศาสตร์หรือไม่ โดยผู้วิจัยนิยามให้ภาพความรู้วิทยาศาสตร์และการแพทย์นั้นเกี่ยวข้องกับร่างกายของมนุษย์เป็นหลัก ขณะที่ความรู้สักทางจิตใจ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้สึก ความต้องการต่างๆ นั้น จะแยกออกมาอยู่ในแขนงจิตวิทยาซึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางด้านอารมณ์และความรู้สึกของผู้ออกกำลังกาย ขณะเดียวกัน ชุดความรู้ที่ยังถกทอดประสานเป็นโครงข่ายกับความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล เช่น การอ้างความรู้จากประสบการณ์วิ่งโดยใช้มิติทางด้านความรู้เชิงจิตวิทยาเข้ามาช่วยในการอธิบาย

ลำดับถัดมา ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งแม้จะมีมากในอดีต และในปัจจุบันจะยังคงมีปริมาณไม่น้อย แต่จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจและวิเคราะห์นั้น พบในปริมาณที่น้อยกว่าภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจิตวิทยา โดยพบทั้งสิ้น 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.2 ตัวอย่างได้แก่

อย่างการวิ่งเป็นวิธีที่เบิร์นแคลอรีได้มากที่สุดด้วยครับ

(7xi , เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ.2558)

จริงๆแล้วการวิ่งเป็นการออกกำลังกายที่เผาผลาญพลังงานได้มากที่สุดวิธีหนึ่ง มีแคลอรีเผาไหม้ 1 กิโลกรัมก็สมารถที่จะเล่นกีฬานี้ได้ทันที แต่ผลเสียจะมากเกิดขึ้นเมื่อมีอายุมากๆ นั่นคือหัวเข่า ข้อเท้า เป็นต้น ผมเองก็วิ่งวันละ 4 Km

(สมาชิกหมายเลข 832466, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

เมื่อสืบย้อนกลับไปถึงที่มาของภาพความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ จะพบว่ามีความไม่สอดคล้องลงรอยกันอยู่ภายใน เนื่องจากฐานความรู้ทางการแพทย์นั้นอาจแบ่งในกรณีของสุขภาพได้ 2 แนวทาง นั่นคือ สุขภาพที่เจ็บป่วยเป็นโรคจนต้องพึ่งพาแพทย์ จึงนำมาสู่แนวคิดการควบคุมและรักษา โดยจะเน้นการระมัดระวังโรคภัย การรับประทานยาและการพักผ่อน ซึ่งเป็นแนวคิดแบบโบราณดั้งเดิม กับแนวทางแบบใหม่นั้นคือการสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรงผ่านการออกกำลังกาย ดังเช่นปรากฏผ่านงานเขียนในยุคเปลี่ยนผ่านของการวิ่งโดย นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม และ นายแพทย์กฤษฏา บานชื่น และเป็นหนึ่งในแนวทาง 5 อ. (อาหาร อากาศ อารมณ์ อุจจาระ ออกกำลังกาย) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสุขภาพดี²⁶ ตามหลักการของ สสส. โดยภาพตัวแทนความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่อ้างถึงในวาทกรรมส่งเสริมการวิ่งยุคปัจจุบันเป็นความรู้ของแพทย์ในสายการส่งเสริมร่างกายด้วยการออกกำลังกาย

ภาพความรู้เทคโนโลยี ที่พบในปริมาณปานกลาง ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะเป็นการกล่าวถึงการวิ่งโดยผสมผสานความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคใหม่ อันได้แก่ อุปกรณ์กีฬา และ เทคโนโลยีการสื่อสาร อาทิ

application ในมือถือก็มีส่วนครับ ผมกับภรรยา แข่งกันวิ่งสะสมได้ คนละ 50 กม เป็นไปได้ไง

(mewman, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ.2558)

²⁶ เนื้อหาส่วนนี้หยิบยกมาจากเว็บไซต์ของ สสส. www.thaihealth.or.th เผยแพร่ในวันที่ 05 มกราคม

เดี๋ยวนี้ใครทำอะไรก็ต้องแชร์ลงสื่อ social เราเลยรู้สึกว่ามีใครก็วิ่งกัน จาก การที่เราเข้าไปดูในหน้า new feed ผมคิดว่ายุคนี้ใครว่างๆก็ต้องหยิบมือถือมาเลื่อน จอขึ้นๆลงๆ บางคนก็ติดเลื่อนทั้งวัน(แบบผม) เลยไม่แปลกที่จะเห็นคนแชร์ภาพ กิจกรรมอะไรต่างๆ รวมถึงการออกกำลังกาย อย่างการวิ่งด้วยละมังค์ครับ

(sutie, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ภาพตัวแทนความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มักจะปรากฏในดับทที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่ม ทางสังคม อาทิ การออกไปวิ่งกับชมรมวิ่ง การออกไปวิ่งกับเพื่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มีกลุ่มวิ่ง ชมรมวิ่งต่าง ๆ มากมายครับ ชักชวนให้ไปวิ่งกัน อย่างของครู ดิน เสื้อสีส้มดำเวลาเจอในงานต่าง ๆ ทีมม้าเหล็ก ทีมเต่า จะมีกลุ่มเยอะมากเลย ครับ สังคมกว้างจริง ๆ คนอาชีพไหน ๆ มาวิ่งก็ไม่เคยเป็นข้อแตกต่างเลย เพราะ คือนักวิ่งเหมือนกันทุกคน

(nattawutcup, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ขณะที่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านเศรษฐกิจและการค้า คือส่วนประกอบหนึ่งของดับทวาท กรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง ซึ่งมักจะโยงใยกับเรื่องของอุปกรณ์ทางการวิ่ง หรือ การจัดการวิ่งนั้นเป็นผลมาจากเงื่อนไขทางธุรกิจ อาทิ

การสื่อสารการตลาดของแบรนด์อุปกรณ์กีฬาที่ดี ทำให้คนเกิดความรู้สึก ว่าเป็นกิจกรรมที่ทำแล้วชิค Hipster คนเริ่มวิ่ง วิ่งเสร็จถ้าถ่ายรูป มั่นดูฮิป²⁷ (อันนี้คิด เอง และเดา) แล้วพวกกิจกรรมการวิ่งที่จัดขึ้นเค้าก็มีของรางวัลที่น่าสนใจด้วยมั้ง ค่ะ เลยทำให้คนหันมาวิ่งกันเยอะขึ้น ^^

(Venusnicha, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

²⁷ คำว่า “ชิค” และ “Hipster (ฮิป)” เป็นคำศัพท์ที่นิยมกันในช่วงปี 2557-2558 สื่อความหมายถึง ลักษณะที่เรียบง่ายแต่ดูดี และทันสมัยตามวัฒนธรรมชนชั้นกลาง

และทำยที่สุด ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านปรัชญาชีวิตและความรู้ทั่วไป ซึ่งมักจะนำเอาเรื่องของการเรียนรู้ชีวิต การดำเนินชีวิต มาผสมกับบทเรียนจากการวิ่ง ดังจะเห็นจากตัวอย่างต่อไปนี้

การวิ่งทำให้เรามีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น เมื่อเราเริ่มเหนื่อยจะมองคนที่อยู่ข้างหน้า แล้วบอกตัวเองว่า เราต้องทำได้เหมือนเขา

(ปาณณ์ สุทธิพิทักษ์, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

5. หมวดหมู่ของเนื้อหาวาทกรรม

จากผลการศึกษาวาทกรรมในบทที่ 4 วาทกรรมการวิ่งตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของสังคมไทย และ บทที่ 5 วาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายของสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่า ประเด็นวาทกรรมที่สำคัญ ประกอบไปด้วย ประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ประเด็นอารมณ์และความรู้สึก และประเด็นอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งมีลักษณะที่ไม่อาจจัดหมวดหมู่ใดหมวดหมู่หนึ่งได้ หรือ มีลักษณะผสมผสานกันในหลายประเด็นจนเกิดความซับซ้อนเกินกว่าการจัดหมวดหมู่

ทั้งนี้ จากแนวคิด "กระบวนการสร้างอารยะ" (Civilizing Process) ซึ่งมีตัวแปรอยู่ที่ลักษณะการใช้เหตุผล และการใช้อารมณ์ความรู้สึก ที่เปลี่ยนแปลงไปตามแต่บริบทสังคม ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์ โดยกำหนดให้ลักษณะของการใช้เหตุผลนั้น เป็นเนื้อหาวาทกรรมซึ่งมีการใช้เหตุผลที่เคร่งครัด โดยเฉพาะการอ้างหลักฐานรองรับในแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ขณะที่การใช้อารมณ์ความรู้สึกอันเป็นองค์ประกอบทางอารมณ์ของมนุษย์นั้น จัดให้อยู่ในประเด็นอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งผลการวิเคราะห์และจำแนกประเภทตามเกณฑ์ดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 30 ปริมาณของประเด็นวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน จาก การสัมภาษณ์และสืบค้นข้อมูล

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. อารมณ์และความรู้สึก	48	42.1
2. ประเด็นอื่นๆ ที่ทั่วไป หรือ ไม่ได้มีลักษณะของ วิทยาศาสตร์หรืออารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน	40	35.1
3. วิทยาศาสตร์และการแพทย์	26	22.8
รวม	114	100.0

จากตารางสถิติวาทกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการวิ่งออกกำลังกายข้างต้น จะพบว่า วาทกรรม ที่เน้นประเด็นอารมณ์และความรู้สึก ปรากฏมากที่สุดถึง 48 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.1 รong โดย ข้อสังเกตในเชิงข้อมูลก็คือ เมื่อเปรียบเทียบการจัดระเบียบเชิงข้อมูลระหว่าง "การจัดกลุ่ม" (Group) และ "การจัดหมวดหมู่" (Category) นั้น จะให้ผลเปรียบเทียบระหว่างวาทกรรม วิทยาศาสตร์และการแพทย์กับวาทกรรมประเภทอื่นๆ แตกต่างกัน เนื่องจากการจัดกลุ่มนี้มี ลักษณะที่ถี่ย่อยกว่า แบ่งเป็นทั้งสิ้น 10 กลุ่มของความหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ขณะที่การ จัดหมวดหมู่จะมีขนาดใหญ่กว่าซึ่งรวบรวมเอาวาทกรรมที่เป็นกลุ่มย่อยต่างๆ เข้ามาไว้ในชุดตัว แปรที่ใหญ่กว่า (ตัวแปรเหตุผล/ความรู้สึก) รวมทั้งสิ้นเพียง 3 หมวดหมู่นั้น

ดังนั้น เมื่อก้าวถึง "วิทยาศาสตร์และการแพทย์" ที่มีปริมาณมากที่สุดในการจัดกลุ่ม แต่ เมื่อถูกนำมาจัดหมวดหมู่แล้ว พบว่ากลายเป็นประเด็นที่มีปริมาณน้อยกว่ามิติทางอารมณ์ เนื่องจากมิติทางอารมณ์นั้นได้รวบรวมหลายกลุ่มปลีกย่อยเข้าไว้ด้วยกันจนกลายเป็นปริมาณที่ มากกว่า ขณะที่วิทยาศาสตร์และการแพทย์นั้นเป็นกลุ่มความหมายที่ไม่สามารถรวมเข้ากับกลุ่ม ความหมายอื่นๆ ได้เท่าไรนัก พอนำมาจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่จึงมีปริมาณแทบไม่ต่างจากเดิม

วาทกรรมที่เน้นเนื้อหาทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนี้ เป็นวาทกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งที่ใช้ส่วนประกอบของอารมณ์มนุษย์มาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ความรัก มิตรภาพ แรง บันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงชีวิต การเอาชนะตนเอง ซึ่งไม่ได้ปรากฏมากมายนักในวาทกรรมการวิ่ง ยุคเก่าและยุคเปลี่ยนผ่าน เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดกระบวนการสร้างอารยธรรมซึ่งเชิดชู ลักษณะ การแสวงหาความตื่นเต้น (Quest for Excitement) จะพบว่าเมื่อการวิ่งออกกำลังกายไม่

มีลักษณะทางการตื่นเต้นแบบการเชียร์กีฬาทั่วไป จึงเกิดการไหลเลื่อนของความหมาย “ตื่นเต้น” เข้าไปสู่พื้นที่อื่นๆ

การวิ่งทำให้มีเป้าหมายในชีวิต แล้วยังช่วยทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจที่ได้วิ่ง มันเหมือนปลดปล่อยความรู้สึกไม่ดี ความอึดอัดคับข้องออกไป อารมณ์ความรู้สึกพวกนี้ทำให้อยากวิ่งเรื่อยๆ

(บงกช ขุนวิทยา, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม พ.ศ.2558)

เหตุผลคนอื่นเป็นไงไม่รู้

แต่นี่คือเหตุผลของผมครับ แยกๆ

<https://www.facebook.com/cuterunners>

(แฟนนักวิ่งน่ารัก)

(LEITO, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

คำอธิบายของความสำคัญจากประเด็นอารมณ์และความรู้สึกนั้น ปรากฏให้เห็นในการ สัมภาษณ์ของนักวิ่งหน้าใหม่จำนวนมาก ซึ่งให้ความคิดเห็นว่าเนื่องจากสมัยก่อนนี้ เนื้อหา เกี่ยวกับการวิ่งออกกำลังกายถูกครอบงำด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ประกอบกับ ลักษณะบังคับในวิชาพลศึกษา ทำให้ไม่เกิดความรู้สึกที่ดีกับการวิ่งเท่าไรนัก กระทั่งเมื่อได้พบมิติ ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะแปลกใหม่ในสังคมยุคปัจจุบัน และวาทกรรมลักษณะ ดังกล่าวยังมีส่วนกระตุ้นให้ชีวิตเกิดความกระปรี้กระเปร่าอีกด้วย

ในอดีต เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งจะถูกพูดถึงในลักษณะของประเภทการ ออกกำลังกาย หรือเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหารายวิชาพลศึกษา หรือสุขศึกษา ซึ่งจะ อยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ตำราเรียน หรือหนังสือพิมพ์กีฬา หรือถ้าในสื่อโทรทัศน์ก็จะ เป็นการนำเสนอในช่วงของข่าวกีฬา หรือการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬานั้นๆ ทำให้เป็นเรื่องที่สนใจกันเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะช่วงเวลาเท่านั้น เนื้อหาเกี่ยวกับ อารมณ์และความรู้สึก เช่น วิ่งเพื่อสร้างชีวิตใหม่ วิ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต วิ่งเพื่อ

มิตรภาพ/เข้าสังคม วิ่งเพื่อหาแฟนหาคู่ วิ่งเพื่อถ่ายรูปเซลฟี²⁸ ฯลฯ มีอิทธิพลในการจุดประกายจริงให้ออกมาวิ่งออกกำลังกายได้จริงๆ เพราะจากประสบการณ์ของตัวเอง ลงรายการวิ่งครั้งแรก คือ รายการ Greenpeace Mini Marathon – Run For Krabi ซึ่งตอนนั้นร่วมวิ่งแบบ Fun Run รู้สึกสนุกและประทับใจบรรยากาศในครั้งนั้นมาก

(สุจิตรา ไกรรินทร์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ.2558)

หลักฐานข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดกีฬาในสังคมยุคใหม่ของ Elias and Dunning (1986) ว่ากีฬาที่ตอบสนองของความตื่นเต้น (Quest for excitement) จะได้รับความนิยมมากกว่า เนื่องจากการกระตุ้นปลุกเร้าอารมณ์ได้มากกว่า ขณะที่ลักษณะของการวิ่งนั้นถือเป็นการออกกำลังกายที่มีลักษณะสวนทางกับแนวคิดดังกล่าว นั่นคือตอบสนองของความตื่นเต้นได้น้อยมาก และถูกกระทำโดยวาทกรรมที่เน้นความเป็นเหตุเป็นผลมากเกินไป อาทิ “วิ่งเพื่อสุขภาพ” ซึ่งแทบไม่มีลักษณะการกระตุ้นปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมใดๆ เลย การสื่อสารในลักษณะใหม่ด้วยการสร้างวาทกรรมการวิ่งด้วยประเด็นอารมณ์และความรู้สึก จึงทำให้การวิ่งได้รับความนิยมสังคมไทยมากยิ่งขึ้นด้วยการขยายขอบเขตทางความหมายออกไป ไม่ว่าจะเป็นการขยายกลุ่มของผู้ที่จะวิ่งออกกำลังกาย ขยายช่วงเวลากการวิ่งให้อยู่ในชีวิตประจำวันได้ทุกวัน ไปจนถึงการขยายเนื้อหาให้กว้างขวางครอบคลุมมากขึ้น และยิ่งไปถึงขั้นการต่อต้านความหมายเดิมๆ (Counter-Meaning) เพื่อเปิดพื้นที่ให้แก่ความหมายใหม่ๆ ในสังคม เช่น การวิ่งไม่ใช่เรื่องสนุก การวิ่งไม่ใช่กิจกรรมของผู้หญิง ให้กลายเป็น การวิ่งเป็นเรื่องสนุกสนาน ผู้หญิงวิ่งแล้วสวย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงนัยยะของความตื่นเต้นจากการวิ่ง จะพบว่าได้เกิดความหมายใหม่ๆ ในเชิงบวก และเข้าไปกระจัดกระจายอยู่ในลักษณะอันหลากหลาย เช่น ตื่นเต้นที่จะได้พบเพศตรงข้ามที่ถูกใจ

รองจากประเด็นอารมณ์และความรู้สึก คือ ประเด็นอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งมีลักษณะที่ไม่อาจจัดหมวดหมู่ หรือ มีลักษณะผสมผสานกันหลายประเด็น โดยอาจจะมีทั้งอารมณ์และความรู้สึกผสมผสานกับวิทยาศาสตร์เข้าไป ในตัวบทวาทกรรมเดียวกัน พบทั้งสิ้น 40 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.1 ดังตัวอย่าง

²⁸ การถ่ายรูปเซลฟี (Selfie) คือการถ่ายรูปตนเองกับสถานที่ต่างๆ ถือเป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยในยุคปัจจุบันที่ผู้คนนิยมการบันทึกภาพตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือจากเทคโนโลยีการถ่ายภาพที่ทำให้โทรศัพท์และกล้องมีขนาดเล็กพอที่จะเอื้อมมือออกไปและถ่ายรูปตนเองกลับมาได้

เหมือนได้แข่งกับตัวเอง เข้มแข็งขึ้นทั้งกายและใจ^^

(HoPEful_Devil, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์ เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ขณะที่ประเด็นทำยสุด ซึ่งแม้จะเผยตัวออกมาน้อยที่สุดในบรรดาประเด็นทั้งหมด แต่ก็ นับว่ามีปริมาณค่อนข้างมาก ได้แก่ ประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งจะเน้นไปยังประเด็น ด้านสุขภาพ การแพทย์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีการใช้สถิติ ตัวเลข รวมถึงผลกระทบ เหตุผล อันหนักแน่นในเชิงวิทยาศาสตร์มารองรับ พบทั้งสิ้น 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.8 ดังตัวอย่าง

การวิ่งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เราสุขภาพแข็งแรง ช่วยให้โรคประจำตัวที่เป็นอยู่ดีขึ้นค่ะ

(รณพัชร ล้อเรื่องสิน, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

ในประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ดังกล่าวนี้ สืบทอดมาตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่านในอดีต ซึ่งการวิ่งถูกทำให้กลายเป็นเรื่องของสุขภาพและการบริหารร่างกายโดยมีหลักการทาง วิทยาศาสตร์รองรับ โดยในปัจจุบันนี้ แม้ว่าจะมีประเด็นทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่วิทยาศาสตร์การกีฬาไม่ได้สูญหายไปแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม วาทกรรมทาง วิทยาศาสตร์ในส่วนของส่งเสริมสุขภาพผ่านการออกกำลังกาย (อาทิ แนวทางของนายแพทย์ อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม) กลับทำงานควบคู่ไปในฐานะ "ส่วนเชื่อมต่อ" กล่าวคือ ภายหลังจากคน ได้รับวาทกรรมทางอารมณ์และความรู้สึกแล้ว วาทกรรมวิทยาศาสตร์จะเข้ามาเป็นต้นทุนความรู้ ให้ผู้คนสามารถออกกำลังกายด้วยการวิ่งอย่างสมบูรณ์ต่อไปได้ ดังเช่นที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิ่ง ออกกำลังกาย สถาวร จันทรผ่องศรี ได้เสนอเอาไว้ว่า

การฝึกซ้อมต้องมีเวลาที่เพียงพอและไม่เคร่งเครียดจนเกินไป
ร่างกายต้องมีความพร้อมที่จะรับงานที่หนักหรือเพิ่มขึ้น
ต้องการที่จะซ่อมแซมและสร้างเพิ่มด้วยอาหารและการพักผ่อน
ต้นทุนเหล่านี้ ถ้าได้รับการผสมผสานที่ลงตัวกับแผนการฝึก
ที่นำหลักการวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้อย่างถูกต้อง
และมีการวางแผนเป้าหมายของการฝึกซ้อมให้ชัดเจนเป็นระบบ
นอกจากจะมีสุขภาพที่ดีขึ้นและไม่บาดเจ็บแล้ว

ยังจะได้รับความสำเร็จเป็นรางวัลของชีวิต

(สตาวร จันทรผ่องศรี, เพจ สตาวรวันนิงคลับ, โพสต์เมื่อ 5 พฤษภาคม 2558)

อย่างไรก็ตาม จากข้อความข้างต้นจะพบว่าหากผู้ไม่เคยสนใจการวิ่งมาก่อนเลือกบริโภคความหมายดังกล่าวเป็นลำดับแรก จะทำให้การวิ่งเป็นเรื่องยาก ดังนั้น การใช้ลำดับของวาทกรรมก่อนหลังจึงมีผลในการส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น เริ่มต้นด้วยวาทกรรมที่โน้มนำอารมณ์ให้เกิดความตื่นเต้น จนรับเอาการวิ่งออกกำลังกายเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ก่อนจะต่อเนื่องด้วยวาทกรรมเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬาว่าด้วยการฝึกซ้อมอย่างถูกต้อง

6. ทัศนคติการวาทกรรม

ทัศนคติการวาทกรรม (Discursive Practice) ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน ประกอบไปด้วย ผู้ผลิตวาทกรรม ผู้บริโภควาทกรรม และช่องทางการสื่อสาร (การแพร่กระจายวาทกรรม) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์และตีความ จนได้ข้อค้นพบได้เรียงตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ผู้ผลิต

ผู้ผลิตวาทกรรมมีความสัมพันธ์กับลักษณะของสถาบันที่สร้างวาทกรรมและภาพตัวแทนของความรู้ กล่าวคือ ผู้ผลิตวาทกรรมนั้นจะสร้างวาทกรรมขึ้นมาโดยใช้ความรู้ประเภทหนึ่งคอยผลักดันความหมายของวาทกรรม และความรู้ดังกล่าวก็สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสถาบันที่อยู่เบื้องหลังวาทกรรมนั้น

ในแง่ของจุดเริ่มต้นนั้น กระแสความสนใจในการวิ่งออกกำลังกายของสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งมีปริมาณมากขึ้นจนกลายเป็น "รันนิ่งบูมครั้งใหม่" (New Running Boom) ตามการอ้างอิงของสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับ อันได้แก่ จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับ สร้างสุข (สสส.) (2555) และ นิตยสาร a day ฉบับ Run (2557) พบว่า เกิดขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2555 ภายหลังจากการออกฉายของภาพยนตร์ไทยเรื่อง รัก7ปีดี7หน ซึ่งสร้างโดยบริษัท GTH ซึ่งกำกับและเขียนบทโดย จิระ มะลิกุล

แม้ว่าเนื้อหาในภาพยนตร์จะเกี่ยวข้องกับการวิ่งมาราธอนของตัวละคร 2 ตัว อันได้แก่ หญิงสาววัย 42 ปี (แสดงโดย สุชัชวีร์ บุณกุล) และเด็กหนุ่ม (แสดงโดย นิชคุณ หลิวกุล) แต่การ

สร้างภาพยนตร์ขึ้นมาได้นั้นย่อมเกิดจากทีมผู้สร้าง ซึ่งถือเป็นผู้ผลิตวาทกรรมและมีสถาบันที่สร้างวาทกรรมหนุนหลัง ดังจะเห็นได้ว่า แนวความคิดตั้งต้นนั้นมาจากการคิดของโปรดิวเซอร์ภาพยนตร์ที่อยากจะทำภาพยนตร์ 3 เรื่องสั้น เพื่อเฉลิมฉลองการครบรอบ 7 ปีของบริษัท GTH โดยมีธีมหลักเกี่ยวกับ "ความเปลี่ยนแปลง"²⁹ ตามที่จ๊ะได้ให้ข้อมูลว่า

ไอเดียของโปรดิวเซอร์ที่ทำหนังเรื่องนี้คือ เขาอยากให้เห็นว่าเมื่อวัยเปลี่ยน ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงจริงๆ

ผมเริ่มจากการอยากทำหนังให้คนดู มันมาในสายอยากจะทำสื่อสาร ผมรู้สึกตลอดเวลาที่ผ่านมา ผมอยากจะทำหนังตลาดให้ดีๆ ใช้คำว่าทำหนังตลาดเลยนะ ให้คนทั่วไปได้ดู แต่เป็นหนังที่ดี เราได้ใช้ศิลปะที่ดีพอในการซ่อนอะไรบางอย่างในหนัง 2 ชั่วโมงนั้น ดีพอที่จะทำให้วินาทีที่ end credit กำลังขึ้นตอนท้ายเรื่อง แล้วไฟกำลังจะเปิด ทำให้คนดูมีโมเมนต์ที่คิดถึงตัวเองหรือคิดถึงตัวละคร คิดว่าเห็นด้วยกับตัวละคร คิดอิจฉาตัวละคร หรือคิดอะไรก็ได้ เพราะผมเชื่อว่าถ้าเราทำหนังได้ดีถึงขนาดที่ทำให้คนดูคิดได้ขนาดนั้น แสดงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่างกับคนดูใน 2 ชั่วโมงนั้นแล้ว ซึ่งก็คือสิ่งที่ผมเรียนรู้ ผมพยายามทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย พยายามที่จะเล่าอะไรก็ตามที่มันยากให้คนธรรมดาเข้าใจได้

(จ๊ะ มะลิกุล, สัมภาษณ์ในนิตยสาร a day bulletin ฉบับที่ 212 วันที่ 10 - 16 สิงหาคม พ.ศ.2555)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าว จะพบว่าจุดมุ่งหมายของภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จกับกลุ่มคนดูชนชั้นกลางในเมืองใหญ่เรื่องนี้ คือการนำเสนอถึงเรื่องราวความเปลี่ยนแปลงของชีวิตคน ที่มีลักษณะของการดึงดูดอารมณ์คนดู และทำให้เรื่องที่กำลังเล่าอย่างการวิ่งมาราธอนนั้น กลายเป็นเรื่องที่เข้าใจง่ายและประทับใจผู้ชม ขณะเดียวกัน การเป็นสื่อภาพยนตร์ที่มีลักษณะของภาพและเสียงผสมกัน ก็ทำให้สามารถดึงดูดใจและสร้างอิทธิพลต่อผู้ชมได้ไม่น้อย

²⁹ แนวคิดการเชิดชู "ความเปลี่ยนแปลง" (Change) เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมตั้งแต่แผนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาของนายบารัค โอบามา ในปี พ.ศ. 2551 และส่งอิทธิพลต่อกระแสสังคมนำไปสู่วาทกรรม "ความเปลี่ยนแปลง" ที่ถูกหยิบยกมาใช้ทั่วโลก รวมถึงในสังคมไทย

จุดเปลี่ยนของวาทกรรมในเชิงยุคสมัย ที่เปลี่ยนผ่านจากวาทกรรมวิทยาศาสตร์ มาสู่วาทกรรมเชิงอารมณ์นี้ ได้รับการยืนยันจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้ออกกำลังกาย ว่า การออกมาวิ่งในสวนสาธารณะของชนชั้นกลางในเมืองยุคปัจจุบันนั้น ส่วนสำคัญเป็นผลมาจาก 3 องค์ประกอบสำคัญ อันได้แก่ภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ตัวผู้แสดงอย่างนิชคุณ หรเวชกุล และ เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งที่เสริมสร้างแรงบันดาลใจ

นอกเหนือจากผู้ผลิตภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวซึ่งเป็นสถาบันบันเทิง (นักสร้างภาพยนตร์) ที่เข้ามากำหนดวาทกรรมการวิ่งในเชิงอารมณ์ความรู้สึกแล้ว ก็ยังมีสถาบันด้านสุขภาพ (วิทยาศาสตร์และการแพทย์) ซึ่งสังกัดภาครัฐอย่าง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่เข้ามาร่วมสร้างโครงการนักวิ่งหน้าใหม่ในสังคมไทยภายหลังสังคมไทยเริ่มสนใจการวิ่งจากภาพยนตร์ รัก7ปี ดี7หน ดังเช่นโครงการ "วิ่งสู่วิตใหม่" ซึ่ง กฤษดา เรืองอารีรัชต์ ผู้จัดการ สสส. ได้กล่าวถึงการสร้างวาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายที่ผสมผสานระหว่าง วาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับ วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ว่า

ดั่งนั้นเพื่อกระตุ้นให้คนหันมาเห็นความสำคัญ และเกิดเป็น กระแสการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สสส. จึงได้จัดกิจกรรม 'วิ่ง...สู่วิตใหม่'

ผมอยากขอย้อนไปเล่าถึงบรรยากาศของมาราธอนคลินิก ที่เปิดให้บริการเตรียมความพร้อมแก่นักวิ่งหน้าใหม่ที่สวนสาธารณะ 10 แห่งทั่วกรุงเทพมหานคร ทุกเช้าวันเสาร์อาทิตย์ต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกันยายนที่ผ่านมา นับว่าประทับใจจริงๆ เพราะมีนักวิ่งหน้าใหม่กว่า 2 หมื่นคน³⁰ ให้ความสนใจออกมาวิ่งเพื่อเปลี่ยนชีวิต โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือทำให้สุขภาพของตัวเองดีขึ้น

(กฤษดา เรืองอารีรัชต์, 2555)

³⁰ ในการอ้างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คนจำนวนมากที่เข้ามาวิ่งออกกำลังกายในฐานะ “นักวิ่งหน้าใหม่” คือกลุ่มชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ อันได้แก่ กรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะความเป็นชนชั้นกลางในแง่ของสถานะทางเศรษฐกิจ (มีเงินพอซื้อหาอุปกรณ์การวิ่งได้) สถานะทางสังคม (ไม่ใช่ชนชั้นสูงและไม่ใช่นักค้าหาเช้ากินค่ำที่ใช้แรงงาน) และวิถีชีวิต (สามารถใช้เวลาว่างในการออกกำลังกาย)

นอกจากนี้ ผู้คนทั่วไปในสังคมปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงผู้รับสารแบบตั้งรับ (Passive Audience) หากยังมีสถานะเป็นผู้รับสารที่กระตือรือร้น (Active Audience) ที่แสวงหาข่าวสาร และถือเป็นผู้ร่วมเผยแพร่ว่าทกรรมดังกล่าวแก่สังคมรอบตัวอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าทกรรมที่อิงกับอารมณ์ความรู้สึกและว่าทกรรมวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของวິงเพื่อสร้างมิตรภาพ วິงเพื่อสุขภาพ หรือ วິงเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้น ดังกรณีของ นงนุช จินดารัตนาภรณ์ ซึ่งให้ความเห็นว่าลักษณะของสื่อยุคใหม่มีผลต่อการเผยแพร่ว่าทกรรม เช่นเดียวกับตัวของผู้คนในฐานะที่เป็นสื่อบุคคล

น่าจะเป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ เรื่องกิจกรรมทางกายมากขึ้น อีกทั้ง เทคโนโลยีในการสื่อสารในปัจจุบันพัฒนามากขึ้น ทำให้ผู้รับสารเข้าถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์ได้มากขึ้น คิดว่าปริมาณการเผยแพร่มีสูง ข้อมูลมีมาก คน ก็เปิดรับได้มากด้วย

ส่วนใหญ่เป็นคนชวนแฟน เพื่อนมาวິงมากกว่า คิดว่าตัวเองมีอิทธิพลมากกว่าคนรอบข้าง เพราะเป็นคนชวนชาวบ้านมาวິงด้วยกัน ซึ่งประสบผลสำเร็จดีเกินคาด ทั้ง แฟน เพื่อน และ เพื่อนแฟนหันมาวິงกันอีก 3 คน

(นงนุช จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 17 เมษายน พ.ศ. 2558)

ดังนั้น ผู้ผลิตว่าทกรรมที่ส่งเสริมการวິง จึงสอดประสานกันทั้งใน 3 ส่วนอย่างต่อเนื่องกัน ได้แก่ สถาบันบันเทิงซึ่งสร้างภาพยนตร์ชื่อดังซึ่งดึงดูดผู้คนในสังคมให้สนใจการวິงออกกำลังกายตามด้วยสถาบันของรัฐที่ใช้จังหวะโอกาสที่เหมาะสมเข้ามาส่งเสริมให้กระแสการวິงออกกำลังกายนั้นดำเนินต่อไป และสร้างความยั่งยืนด้วยตัวของผู้รับสารที่เป็นผู้ส่งสารพร้อมๆกัน อันได้แก่กลุ่มคนชั้นกลางในเมืองที่ผลิตซ้ำว่าทกรรมและโน้มน้าวชักจูงกันเองซึ่งเป็นการขยายตัวของเครือข่ายทางอำนาจของปัจเจกบุคคล

ในฐานะของการวิเคราะห์เชิงว่าทกรรมวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ประเด็นเรื่อง "อำนาจ" ของสถาบันที่แฝงอยู่ถือเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้พบว่า สถาบัน 3 แห่งที่เข้ามาสร้างว่าทกรรมการวິง อันได้แก่ สถาบันบันเทิง สถาบันสุขภาพของรัฐ และ สถาบันผู้ใช้สื่อ (ปัจเจกบุคคล และ กลุ่มทางสังคม) ก็ล้วนเกี่ยวพันกับอำนาจในทางการสื่อสารทั้งสิ้น

สถาบันบัณฑิตฯ อันได้แก่ ผู้ผลิตภาพยนตร์นั้น โดยปกติแล้วจะสร้างอำนาจวาทกรรมในเชิงธุรกิจเป็นหลัก ผ่านการโน้มน้าวให้คนดูรู้สึกชื่นชอบภาพยนตร์ทั้งก่อนฉาย (การประชาสัมพันธ์ทางช่องทางต่างๆ) และ หลังฉาย (การชื่นชมบอกต่อ) ในกรณีของบริษัท GTH ผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องรัก7ปีดี7หน นั้น เมื่อพิจารณาจากการให้สัมภาษณ์ของผู้สร้าง (จิระ มะลิกุล) จะพบว่า เป็นภาพยนตร์ที่มุ่งเฉลิมฉลองวาระครบรอบของบริษัท สร้างเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงชีวิตและแรงบันดาลใจไปสู่สังคม และเก็บเงินจากการฉาย อาจตีความในส่วนนี้ได้ว่าเป็นการสร้างพื้นที่ทางอำนาจให้แก่องค์กรในทางธุรกิจ ไม่ว่าจะในแง่ของการสร้างรายได้ การกำหนดวาทกรรมแก่สังคม ซึ่งเน้นย้ำประเด็นซึ่งเสริมสร้างความรู้สึกดี ๆ อันสอดคล้องกับปรัชญาทางธุรกิจของบริษัท GTH ซึ่งนิยามตนเองว่าเป็น "ค่ายหนังอารมณ์ดี"

สถาบันสุขภาพของรัฐ อันได้แก่ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) นั้น โดยปกติแล้วจะได้อำนาจมาจากภาครัฐซึ่งจัดสรรมาให้ดำเนินงานทางด้านสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนผ่านทางโครงการต่างๆ และมักจะดำเนินงานประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพแก่ประชาชนเสมอมา ในกรณีของปรากฏการณ์รณรงค์งดสูบบุหรี่ สสส. ได้อาศัยกระแสที่เกิดขึ้นจากภาพยนตร์เข้ามาเสริมอำนาจทางวาทกรรมสุขภาพของสถาบัน ด้วยการทำโครงการ "วิ่งสู่วิถีใหม่" ซึ่งเป็นการผสมผสานเนื้อหาการวิ่งในหมวดหมู่ที่เกิดขึ้นใหม่อย่าง อารมณ์และความรู้สึก เข้ากับเนื้อหาที่ สสส. ได้ผลิตซ้ำอยู่เสมอมา นั่นคือ วิ่งเพื่อสุขภาพ ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในทางวาทกรรมการวิ่งยุคใหม่ที่ส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกายนี้ จึงเป็นการบริหารและใช้อำนาจ (Exercise Power) และผลิตซ้ำอำนาจของสสส. ที่มีต่อสังคม เพื่อให้ชื่อของ สสส. นั้นดำรงอยู่กระทั่งมีพื้นที่และอำนาจในสังคม อันจะมีผลสืบเนื่องไปถึงการได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ถึงการปะทะในเชิงอำนาจของ สสส. นั้นจะพบการปะทะและต่อรองใน 2 ระดับด้วยกัน นั่นคือ ภายนอก และ ภายใน โดยภายนอกนั้นคือแผนงานของ สสส. ที่นำเสนอต่อสังคมไทย ซึ่งมีภาพลักษณ์เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสุขภาพะในแบบสมัยใหม่ในแนวทางของการ "ส่งเสริม" (ดังจะเห็นจากชื่อเต็มขององค์กรคือ "สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ") ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ขณะเดียวกัน ภายในนั้นก็มีการปะทะกันระหว่างชุดความรู้และอำนาจที่น่าสนใจเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์

เมื่อพิจารณาจากเอกสาร แผนหลักของ สสส. 2553-2555 โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2551) จะพบว่ามีแผนงานออกเป็น 12 แผน ซึ่งนำมาจัดวางได้เป็น แผนงานประเภทควบคุม แผนงานประเภทส่งเสริม และ แผนงานประเภทสนับสนุน ทั้งนี้เมื่อนำเอาชุดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์มาเป็นตัวแบ่งประเภท จะทำให้เห็นว่า

แผนงานประเภทควบคุมนั้นเป็นแนวทางแบบเก่า (เช่นเดียวกับการรักษาโรค) และแผนงานประเภทส่งเสริมและสนับสนุน เป็นแนวทางแบบใหม่ อันทำให้เกิดการต่อสู้ทางความคิดภายใน ซึ่งผลลัพธ์ในทางชุดความรู้นั้นมีลักษณะของการ “ยอมประนีประนอม” ด้วยการแบ่งแผนงานไปกำกับควบคุมกันเป็นส่วนๆ และได้รับงบประมาณที่ไม่แตกต่างกันมากจนเกินไป

สำหรับแผนงานเกี่ยวกับการกีฬาและการออกกำลังกายนั้นถูกจัดให้อยู่ในแผนงาน “ส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ” ดังนั้น แม้ว่ามิติทางการบริหารอำนาจของ สสส. ต่อกระแสการวิ่งออกกำลังกายที่ถูกจุดขึ้นจากภาพยนตร์ จะปรากฏในฐานะสถาบันที่เกี่ยวข้องรัฐ และมีสถาบันความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์หนุนหลัง แต่ก็ถือว่ามีมาจกส่วนที่เป็นชุดความรู้สมัยใหม่ และเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของผู้จัดการ สสส. ใน กฤษฎา เรื่องอารีรักษ์ (2555) ก็ทำให้พบว่า สสส. นั้นพร้อมจะปรับตัวเข้ากับวาทกรรมและชุดความรู้อื่นๆ อันรวมไปถึงความคิดในเชิงอารมณ์และความรู้สึก

นอกจากนี้ สถาบันผู้ใช้สื่อ (ปัจเจกบุคคล และ กลุ่มทางสังคม) ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นผู้บริโภควาทกรรมอย่างเดียว แต่ในกรณีของปรากฏการณ์การวิ่งออกกำลังกายยุคใหม่นี้ ผู้ใช้สื่อได้เข้ามาร่วมผลิตซ้ำวาทกรรมต่างๆ ทั้งในแง่ของการส่งต่อเนื้อหาที่ตนเองชื่นชอบ การสร้างหน้าเนื้อหาในกลุ่มทางสังคมในสื่อสังคมออนไลน์อย่าง เฟซบุ๊ก ตลอดจนถึง การใช้ตนเองเป็นสื่อบุคคลเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นในสังคมได้เห็นถึงมิติที่หลากหลายและน่าสนใจของการวิ่งออกกำลังกาย อำนาจดังกล่าวนี้จึงถือเป็นอำนาจที่กระจุกกระจายไหลเวียนไปทั่วทั้งสังคม และส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการได้ช่องทางการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ปัจเจกบุคคลมีพื้นที่ทางการสื่อสารมากขึ้น และมีอำนาจในการถ่ายทอดวาทกรรมได้เอง ดังเช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น

อำนาจของปัจเจกชนดังกล่าวในฐานะผู้เลือกใช้สื่อ ยังได้แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ “เลือก” และ “ออกแบบ” การออกกำลังกายด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาแพทย์ผู้ชำนาญด้านร่างกายหรือเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขของรัฐแต่อย่างใด ซึ่งหากนำประเด็นของปัจเจกชนดังกล่าวมาปะทะกับอำนาจของสถาบันที่อิงกับรัฐอย่าง สสส. ก็จะลักษณะของการต่อรองทางความหมายด้านร่างกายที่น่าสนใจ กล่าวคือ เมื่อปัจเจกชนมีอำนาจที่เลือกสื่อสารและเลือกจัดการกับร่างกายของตนเอง (ผ่านการวิ่ง) สถาบันในกำกับของรัฐอย่าง สสส. ก็ได้เข้ามาร่วมบริหารจัดการร่างกายของปัจเจกชนดังกล่าว แต่ไม่ใช่ในฐานะของการควบคุมอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดผ่านการออกคำสั่งทว่าเข้าไปในลักษณะของการ “ช่วยเหลือและแนะนำ” ให้ผู้คนเห็นความสำคัญของร่างกายตนเอง และเสนอวิธีการดูแลร่างกายดังกล่าวผ่านการวิ่งออกกำลังกายอย่างถูกวิธี

ขณะเดียวกัน เมื่อกล่าวถึง อัตวิสัยของผู้พูด (Subjectivity) จะพบว่าเกิดความหลากหลายด้านอัตวิสัย เนื่องจากเกิดการผลิตเนื้อหาวาทกรรมที่มีจำนวนมากครั้งขึ้น และไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะอัตวิสัยของผู้พูดเดิมๆ ดังเช่น เฉพาะเพศชายซึ่งเป็นชนชั้นกลาง สูงวัยเหมือนในอดีตอีกต่อไป ข้อมูลจากการสืบค้นและสัมภาษณ์ พบว่าเพศหญิงเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในทางวาทกรรม ทำให้เกิดความหลากหลายและกว้างขวางของเนื้อหามากขึ้น ดังนั้น ส่วนหนึ่งของความสำเร็จของภาพยนตร์ชื่อดังอย่าง รัก7ปีดี7หน นั้นคือการที่ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีมิติเชิงอารมณ์ความรู้สึกซึ่งตอบสนองของเพศหญิง ผ่านชะตากรรมของตัวละครเพศหญิง และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ชมเพศหญิง ลักษณะของอัตวิสัยดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นอย่างเด่นชัดมาก่อนในวาทกรรมการวิงของสังคมไทย ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งซึ่งทำให้ผู้วิจัยพบว่าผู้ออกกำลังกายในสวนสาธารณะและเข้าร่วมการแข่งขันวิ่งตามงานต่างๆ ในปัจจุบัน มีลักษณะทางประชากรเป็นเพศหญิงมากกว่ายุคเปลี่ยนผ่านอย่างเห็นได้ชัด

ผู้บริโภคร

ดังที่กล่าวไปแล้วในงานศึกษาครั้งนี้ว่าวาทกรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดจากการกำหนดและสร้างอิทธิพลให้ทำตามแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเหมือนทฤษฎีเข็มฉีดยาหรือทฤษฎี (Magic Bullet Theory) หากแต่วาทกรรมกับผู้คนในสังคม ล้วนมีอิทธิพลต่อกัน (Interdependence) และหลายครั้งก็ยากจะชี้ชัดว่าวาทกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากสถาบันหรือตัวบุคคลใด

ในกรณีของวาทกรรมการวิงในสังคมไทยยุคปัจจุบัน แม้จะมีผู้ผลิตวาทกรรมขึ้นมา แต่ไม่ได้หมายความว่าอิทธิพลให้ผู้บริโภครทำตามอย่างเดียว หากแต่ผู้บริโภครวาทกรรมก็เป็นผู้ใช้สอยวาทกรรมดังกล่าวในชีวิตประจำวันและยังผลให้วาทกรรมดังกล่าววนเวียนอยู่ในสังคม และยังเป็นผู้สร้างวาทกรรมหรือผลักดันให้วาทกรรมเผยตัว (Emerge) ออกมาได้เช่นกัน

กลุ่มของนักวิ่งหน้าใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงรันนิ่งบูมครั้งใหม่ ให้ข้อมูลในลักษณะใกล้เคียงกันว่า เนื้อหาวาทกรรมการวิงในอดีตนั้นไม่น่าสนใจ ทำให้ไม่รู้สึกรอยอยากออกกำลังกายด้วยการวิ่ง แต่เมื่อถึงจุดเปลี่ยนด้วยกระแสการวิ่งจากภาพยนตร์ในช่วงกลางปี พ.ศ.2558 ประกอบกับสภาพสังคมที่มีความเครียดและกดดัน ทำให้เนื้อหาวาทกรรมการวิ่งเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกได้จุดประกายให้ชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ อยากหันมาออกกำลังกายด้วยการวิ่งระยะไกล ขณะเดียวกัน ลักษณะของสื่อที่เป็นช่องทางของวาทกรรมก็มีผล ดังเช่น

เนื้อหาในการวิ่งในอดีตเป็นเนื้อหาที่อ้างอิงทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่เข้าใจยาก ไม่สนุก ที่ถูกบรรจุอยู่ในการเรียนการสอนที่น่าเบื่อสำหรับเด็กนักเรียน วัยที่มีพลังกำลังแข็งแรงดีอยู่แล้ว ประกอบกับช่องทางการสื่อสารยังมีไม่มาก ข้อมูลไม่แพร่หลาย แต่เนื้อหาการวิ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่ จะเบี่ยงไปที่เนื้อหาที่เป็นอารมณ์และความรู้สึก ที่ดูสนุกสนาน น่าภูมิใจ การได้ลองสิ่งใหม่ๆ ที่อยู่ในสื่อที่เข้าถึงคนได้ง่ายมากอย่าง Facebook, Instagram และอื่นๆ เป็นส่วนหนึ่งที่เชิญชวนหรือเป็นตัวช่วยให้เพื่อนใน Social media อยากลอง หรือสนใจ จะปฏิบัติตามบ้าง

(นวลจันทร์ แสงเกรียงไกร, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2558)

เพราะในอดีต เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งจะถูกพูดถึงในลักษณะของประเภทการออกกำลังกาย หรือเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาพลศึกษา หรือสุขศึกษา ซึ่งจะอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ตำราเรียน หรือหนังสือพิมพ์กีฬา หรือถ้าในสื่อโทรทัศน์ก็จะเป็นการนำเสนอในช่วงของข่าวกีฬา หรือการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาเท่านั้น ทำให้เป็นเรื่องที่สนใจกันเฉพาะกลุ่ม หรือเฉพาะช่วงเวลาเท่านั้น ขณะที่ปัจจุบัน สื่อใหม่อย่างสื่ออินเทอร์เน็ต ตลอดจนแอปพลิเคชันอย่าง Facebook / Line / Twitter หรือ Instagram ทำให้ช่องทางเข้าถึงการวิ่งได้ง่ายกว่าแต่ก่อน ตลอดจนก่อให้เกิดแรงจูงใจ ส่งเสริมให้คนสนใจมาวิ่งมากขึ้น เพราะแอปพลิเคชันทั้งหลายเหล่านี้ เป็นเป็นตัวกระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถสื่อสารโต้ตอบได้ทันทีที่ทำให้การวิ่งไม่ได้เป็นแค่เรื่องออกของการออกกำลังกายเท่านั้น เพราะยังกลายเป็นเรื่องของ lifestyle ได้ด้วยเช่นกัน

(สุจิตรา ไกรรินทร์, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2558)

ดังนั้น ด้วยลักษณะของการสื่อสารในสังคมยุคใหม่ที่เปิดโอกาสให้มีเสรีภาพทางการใช้สื่อ กับปัจเจกบุคคลมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีการสื่อสารส่วนบุคคลที่ก้าวหน้า ผู้บริโภคชาวธรรมจึงมีบทบาทเป็นผู้ผลิตวาทกรรมไปพร้อมๆ กันและใหม่กระพือให้วาทกรรมการวิ่งอันแปลกใหม่ที่มีพลังอำนาจในสังคมมากยิ่งขึ้น

ช่องทาง

จากมิติของผู้ผลิตวาทกรรม และ ผู้บริโภควาทกรรม จะพบว่า นอกเหนือจากเนื้อหา จะต้องดึงดูดให้ผู้คนยุคใหม่สนใจ ด้วยการนำเสนอในเชิงอารมณ์และความรู้สึกแล้ว ช่องทางในการเผยแพร่เนื้อหาก็มีผลเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นจากในกรณีของวาทกรรมการวิ่งผ่านภาพยนตร์ เรื่อง *รัก7ปีดี7หน* ซึ่งทำให้คนที่ได้ชมเกิดความรู้สึกร่วมผ่านภาพและเสียง ได้ดีกว่าสื่อชนิดอื่น ดังที่ ศุภมณฑา ศุภานันท์ ผู้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ให้ความเห็นว่า

เราไม่เคยรู้จักการวิ่งมาราธอนมาก่อน แต่พอมาดูหนังเรื่องนี้มันทำให้ได้เห็นการวิ่งมาราธอนในทุกมิติทุกอย่าง ตั้งแต่เริ่มต้นว่าจะต้องทำยังไง แล้วก็ได้อารมณ์ร่วมที่ดีจากภาพยนตร์อีกด้วย

(ศุภมณฑา ศุภานันท์, สัมภาษณ์, สิงหาคม 2555)

นอกเหนือจากช่องทางของวาทกรรมการวิ่งในภาพยนตร์แล้ว ช่องทางซึ่งสอดคล้องกับยุคสมัยใหม่อย่าง สื่อออนไลน์ ก็มีผลต่อการไหลเวียนของวาทกรรมในสังคมเช่นเดียวกัน โดยผู้ผลิตและผู้บริโภควาทกรรม ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า วาทกรรมการวิ่งในยุคนี้ มีช่องทางสำคัญในการปฏิบัติการ คือช่องทางสื่อออนไลน์ ดังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร และผู้ผลิตวาทกรรม

การวิ่งสมัยนี้มันคึกคักเพราะ Social Media คนรุ่นใหม่อยากแสดงตัวตนให้คนอื่น ๆ รู้ว่าทำอะไรได้บ้าง ปกติการวิ่งมันเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าทำได้มันก็น่าอวด ตอนนี้น่าจะเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งจากสื่อพวกเว็บไซต์มากที่สุด มาเป็นอันดับหนึ่ง คนไม่ค่อยสนใจรายละเอียดปลีกย่อยตามสิ่งพิมพ์กันแล้ว

(สงคราม ไกรสนธิ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2557)

ขณะเดียวกัน ผู้บริโภควาทกรรมก็มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกัน

เนื้อหายุคนี้ต้องมาทางออนไลน์ เพราะเข้าถึงง่าย แค่มีสมาร์ทโฟนหรือ อินเทอร์เน็ต ง่ายต่อการสืบค้น รูปแบบเนื้อหายุคปัจจุบันน่าจะดีกว่าเดิม เช่น มีภาพถ่ายขณะวิ่ง upload ขึ้นเว็บไซต์เลยทันทีภายใน 1 สัปดาห์ คนวิ่งอาจชอบ

เพราะรวดเร็วทันใจดี ไม่ต้องรอข้อมูลนานมี applications ที่สามารถ share รูปภาพการวิ่งของตนเองได้ สรุปว่า ผู้รับสารเป็นแบบ active audience สาเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นส่วนจูงใจเสริมมากกว่าสื่อในอดีต

(นนุช จินดารัตนาภรณ์, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2558)

ในยุคเปลี่ยนผ่านของวาทกรรมการวิ่งอันถูกครอบงำด้วยวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ สื่อมวลชนมีลักษณะของการผูกขาดเฉพาะผู้ถือครองสิทธิ์รายใหญ่ ไม่ว่าจะเป็น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ หรือ สื่อภาพยนตร์ แต่เมื่อมีการก้าวเข้ามาของสื่อออนไลน์ อันเป็นช่องทางใหม่ๆ ทำให้ลักษณะของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป โดยการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ กิตติ กันภัย (2543) ได้อธิบายไว้ว่า เป็นการสื่อสารที่ลดการมีผู้นำเป็นศูนย์กลาง เกิดการเชื่อมต่อแนวระนาบ และมีโอกาสสื่อสารกันอย่างเท่าเทียม ดังนั้น การสอดประสานกันของสื่อใหม่อันได้แก่ สื่อออนไลน์ กับ ผู้ใช้งานที่สามารถกำหนดเนื้อหาได้เอง ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านเนื้อหามากยิ่งขึ้น ประกอบกับการกำเนิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยมในเมืองไทยอย่าง เฟซบุ๊ก ที่ก่อตั้งในปี พ.ศ.2548 และเริ่มเป็นที่นิยมในเมืองไทยตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา³¹ ทำให้ปัจเจกบุคคลมีสื่อเป็นของตนเองและสามารถแบ่งปันเนื้อหาต่างๆ แก่ผู้อื่นได้อย่างกว้างขวาง อันเป็นการแสดงถึงอำนาจที่แพร่กระจายสู่ปัจเจกบุคคลมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของสื่อควบคู่ไปกับสถาบันทางอำนาจ จะพบว่า สถาบันทางอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการวิ่งหลายสถาบัน เช่น สถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ได้เข้ามาใช้อำนาจสร้างเนื้อหาวาทกรรมผ่านทางสื่อใหม่เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นการกรณีการใช้สื่อของ สสส. ซึ่งมีการใช้สื่อใหม่ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ หรือ สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความหมายของผู้คนในสังคมตามแต่เงื่อนไข กล่าวคือ เมื่อสถาบันเป็นตัวแทนของความรู้เฉพาะทาง ก็จะได้รับขอยอมรับในลักษณะเฉพาะทางตามไปด้วย เนื่องจากลักษณะการใช้สื่อใหม่นั้นผู้ใช้จะเป็นผู้แสวงหาข่าวสารและเปิดรับข่าวสารที่ตนเองสนใจเฉพาะด้าน/เฉพาะกลุ่ม การโน้มน้ำหนักทางวาทกรรมส่งเสริมการวิ่งจึงมาจากช่องทางที่เปิดรับ แต่จะขยายขอบเขตทางความรู้ออกไปเมื่อมีความต้องการจะสืบค้นเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่นการสนใจการวิ่งนั้นจะมาจากการได้เห็นรูปถ่ายเพื่อนซึ่งไปกิจกรรมการวิ่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นเมื่อถูกโน้มน้ำหนักในเชิง

³¹ ข้อมูลส่วนนี้อ้างอิงจาก Google Trend (เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน พ.ศ.2558)

อารมณ์การวิ่งว่าน่าสนุกสนานตื่นเต้น จึงเข้าไปสืบค้นเนื้อหาการวิ่งอย่างจริงจังผ่านสถาบันเฉพาะทางในสื่อใหม่ เช่น จากเว็บไซต์ที่เขียนโดยนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือ อดีตนักกีฬาทีมชาติไทย เป็นต้น

7. ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม

ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม ในวาทกรรมส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน พิจารณาในแง่มุมมองของ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคปัจจุบันที่มีความสัมพันธ์กับวาทกรรมการวิ่งออกกำลังกาย โดยจากการให้ข้อมูลของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้หันมาออกกำลังกายด้วยการวิ่งในสังคมไทยยุคปัจจุบัน พบว่า มีบริบทของสังคมไทยที่สำคัญ 2 ประการที่ทำให้วาทกรรมแบบผสมผสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ได้กลายเป็นวาทกรรมสำคัญควบคู่ไปกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์

1) ลักษณะของการใช้ชีวิตในสังคมยุคใหม่

องค์ประกอบของการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน อาทิ การงานและการเรียนที่ต้องแข่งขันกัน มีส่วนทำให้เกิดความตึงเครียด ทำให้ผู้คนจำนวนมากต้องการ "การสื่อสารในเชิงอารมณ์และความรู้สึก" เพื่อเยียวยาสภาพจิตใจ ขณะเดียวกัน ก็มีความต้องการรักษาสุขภาพของตนเองควบคู่กันไปด้วย ร่วมด้วยประเด็นของการใช้ชีวิตประจำวันของคนในเมืองใหญ่ซึ่งเวลามียุอยู่อย่างจำกัด นำไปสู่การเสาะแสวงหาการออกกำลังกายที่สะดวกและสอดคล้องกับวิถีชีวิตมากที่สุด ดังเช่นนักวิ่งท่านหนึ่งซึ่งรู้สึกสนุกสนานกับการวิ่ง แต่ก็ยังมีทั้งแนวคิดทางด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์

อยากมีกล้ามเนื้อแข็งแรง ไม่เหนื่อยง่าย เพราะพนักงานออฟฟิศ
ชีวิตประจำวันอยู่ติดเก้าอี้ นั่งทำงานหน้าคอมพิวเตอร์ ทำงานหนัก เครียด ทาน
อาหารเยอะ เริ่มรู้สึกว่าร่างกายไม่แข็งแรง เหนื่อยง่ายและเร็วขึ้น จึงหันมาออก
กำลังกายโดยเริ่มจากกีฬาที่คิดว่าใช้งบประมาณน้อยที่สุด

(นวลจันทร์ แสงเกรียงไกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2558)

2) ลักษณะการสื่อสารในสังคมยุคใหม่

สังคมยุคปัจจุบันนั้น ผู้คนในสังคมเมืองส่วนใหญ่ มักจะต้องการ "สื่อสารกับคนอื่น" แทนจะตลอดเวลา จึงเป็นแรงผลักดันให้เทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การใช้สื่อออนไลน์ อุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ และ แอปพลิเคชัน จึงมีส่วนในการเป็นช่องทางสำคัญของวาทกรรมการวิงในยุคปัจจุบัน ขณะเดียวกัน การสื่อสารในลักษณะ "แสดงตัวตน" ดังเช่น การแสดงภาพถ่ายของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ที่กำลังทำอะไร หรือ ประสบความสำเร็จอะไรในชีวิต ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ยืนยันถึงความต้องการจะสื่อสารกับผู้อื่น และสอดคล้องกับวาทกรรมการวิงในหลายตัวบท อาทิ การวิงเป็นเรื่องของมิตรภาพ การวิงเพื่อหาคู่ครอง เป็นต้น ซึ่งถือว่เป็นลักษณะการสื่อสารแบบใหม่ ที่ช่วยส่งเสริมการสร้างความหมายใหม่ๆ แก่การวิงในสังคมไทย

ถ้าจุดประกายคนสมัยนี้ให้มาวิงได้คงต้องเป็น วิงเพื่อหาแฟนหาคู่ วิงเพื่อถ่ายรูปลงโซเชียล และ เทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถเข้าถึงสื่อได้เร็วกว่าแต่ก่อน

(ประวีณ ตริวัฒน์นางศ์, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2558)

ไม่เพียงเท่านั้น จากข้อมูลในการสัมภาษณ์นักวิงหน้าใหม่ พบว่าลักษณะของสังคมที่กดดันและชวนให้รู้สึกพ่ายแพ้สิ้นหวัง ได้มีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่ต้องการจะ "สื่อสารกับตนเอง" ผ่านการวิง อาทิ การพยายามเอาชนะความรู้สึกของตนเองด้วยการวิงระยะมาราธอนให้สำเร็จ เพื่อสร้างกำลังใจอันนำไปสู่เปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

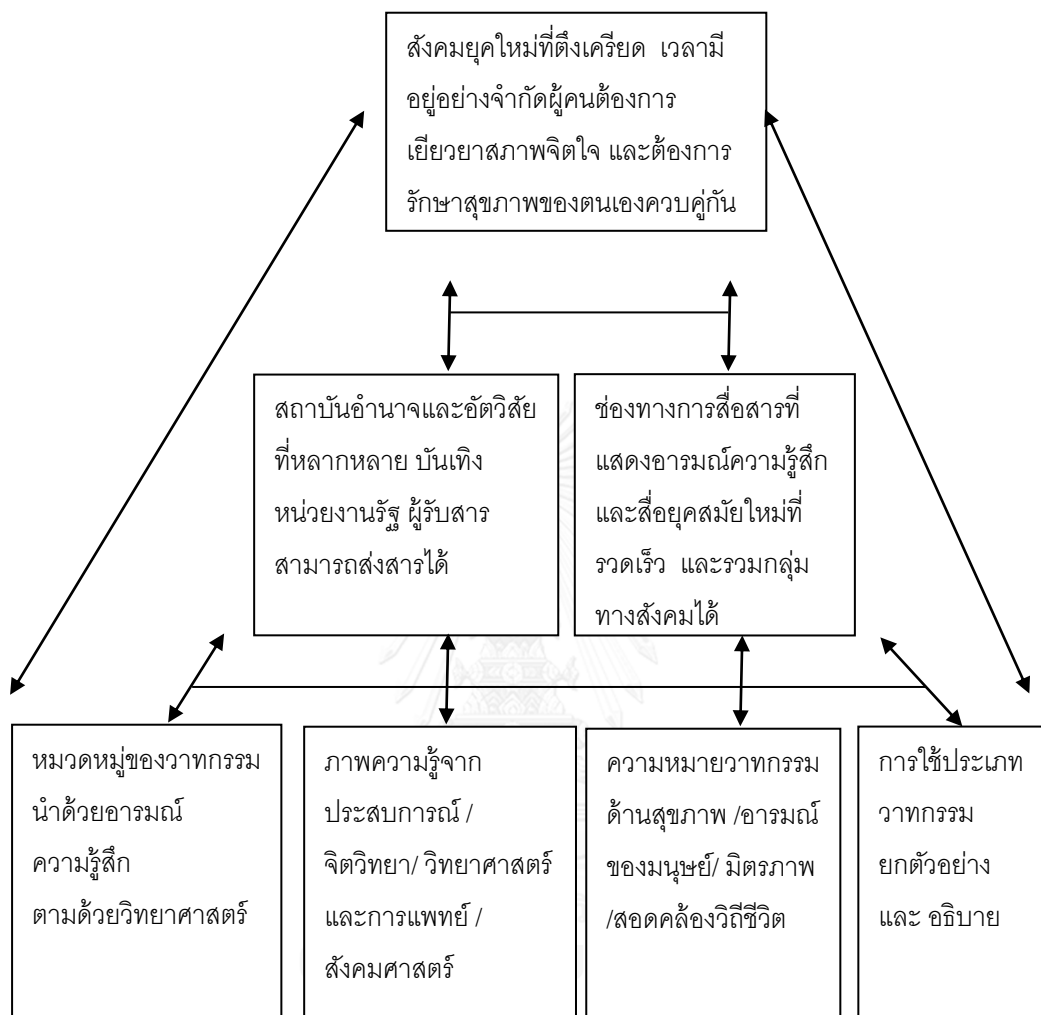
3) มิติด้านเศรษฐกิจกับการวิง

หากพิจารณาการวิงในฐานะส่วนหนึ่งของปฏิบัติการของสถาบันทางเศรษฐกิจ จะพบว่า การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการวิงนั้นมีประเด็นทางด้านเศรษฐกิจการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผลิตอุปกรณ์กีฬา และการจัดงานวิง วาทกรรมการวิงในทางเศรษฐกิจนี้ไม่ได้แสดงออกถึงหมวดหมู่วาทกรรมทางอารมณ์หรือวิทยาศาสตร์และการแพทย์อย่างเด่นชัด แต่มีลักษณะของการ "เลือกอะไรก็ได้ที่สร้างประโยชน์ได้" ดังจะเห็นได้จากการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สินค้าซึ่งมีทั้งในแง่ของการสร้างวาทกรรมเชิงอารมณ์ เช่น ชวนเพื่อนออกมาวิง กับในแง่ของวาทกรรมเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น ใช้อุปกรณ์ดีๆช่วยคำนวณแคลอรีได้แม่นยำ ทั้งนี้ การ

บริโภคนวัตกรรมกีฬาต่างๆ ยังมีนัยยะของลักษณะ “บริโภคนิยม” เมื่อเน้นแฟชั่นและสินค้าออกใหม่
ที่ผู้คนนำมาใส่แสดงตัวตน ซึ่งยังผลให้การขายสินค้าดีกว่าเดิม



ภาพที่ 72 สรุปลักษณะการเกิดวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุคปัจจุบัน



บทที่ 7

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษา

ในงานศึกษา “การสื่อสารกับวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย” ผู้วิจัยสนใจการวิ่งในฐานะการออกกำลังกายชนิดหนึ่ง โดยพิจารณาการผ่านความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางการสื่อสารกับบริบททางสังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวยังให้เกิดสมมติฐานว่าปรากฏการณ์ “รันนิ่งบูมครั้งใหม่” อันว่าด้วยการวิ่งออกกำลังกายที่ได้รับความนิยมในสังคมไทยอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมานั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากมิติทางการสื่อสารผ่านวาทกรรม

ในขอบเขตของการศึกษาว่าด้วยวาทกรรม (Discourse) แบบของ Fairclough และ Foucault นั้น อำนาจของสถาบันที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยจะมีความสัมพันธ์กับการสร้างความหมายของการวิ่งที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงแนวคิดของ Elias ที่เน้นย้ำถึงลักษณะของ “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ซึ่งสังคมในแต่ละยุคสมัยมีลักษณะของการสร้างตัวตนและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้อยู่ในระเบียบแบบแผนผ่านความแตกต่างของหมวดหมู่วาทกรรมที่เน้นเหตุผล (Reason) กับ วาทกรรมที่เน้นอารมณ์ความรู้สึก (Emotion)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานเบื้องต้นว่า วาทกรรมทั้ง 2 ลักษณะน่าจะมีผลต่อความนิยมและการเลือกออกกำลังกายด้วยการวิ่งซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ และน่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อกระแสความนิยมการวิ่งออกกำลังกายของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมชนชั้นกลางในเมืองไทยยุคปัจจุบัน

เพื่อค้นหาคำอธิบายปรากฏการณ์ความนิยมการวิ่งในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ผ่านมิติการสื่อสารในวาทกรรม ผู้วิจัยตั้งประเด็นศึกษาเอาไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. วาทกรรมการวิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเช่นไร?
2. วาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายในปัจจุบัน เป็นเช่นไร?
3. วาทกรรมการวิ่งออกกำลังกายแบบใด? ที่ส่งเสริมให้เกิดกระแสนิยมในการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

จากนั้น เมื่อได้ทำการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปข้อมูลเพื่อตอบคำถามต่อ 3 ประเด็นที่เป็นโจทย์และวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) ความเปลี่ยนแปลงของความหมายเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทย ผ่านการสืบค้นจากสื่อภาพยนตร์และสื่อสิ่งพิมพ์
- 2) ความหมายของการวิ่งในสังคมไทยปัจจุบัน ผ่านการสืบค้นจากสื่อกระแสหลัก อันได้แก่ สื่อภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อใหม่ (สื่อออนไลน์) และ สื่อกิจกรรม
- 3) ลักษณะของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยปัจจุบัน ผ่านการสืบค้นผ่านสื่อกระแสหลัก และการสัมภาษณ์บุคคลผู้อยู่ในแวดวงการสื่อสารและการวิ่งออกกำลังกายของสังคมไทย

1.ความเปลี่ยนแปลงทางความหมายของการวิ่งในสังคมไทย

การสื่อสารกับวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แบ่งได้เป็นทั้งหมด 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคโบราณ: การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ 2) ยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ และ 3) ยุคปัจจุบัน: วาทกรรมผสมผสานและวาทกรรมอารมณ์ความรู้สึก โดยแต่ละความหมายนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบริบทของสังคมไทยในแต่ละยุค

ทั้งนี้ การวิ่งในทางวาทกรรมไม่ใช่เพียงกิจกรรมทางกาย อันได้แก่ การเคลื่อนที่ด้วยเท้าไปข้างหน้าด้วยความเร็วว่าการเดิน หากยังเป็นผลผลิตจากสื่อประเภทต่างๆ จากผู้คนและระบบสังคม จากสถาบันทางอำนาจในสังคม ซึ่งล้วนมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันยังผลให้การวิ่งมีความหมายหลากหลาย สลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับการลำดับคุณค่าของการวิ่งที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละยุคอีกด้วย

ยุคโบราณ: การวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่

ในยุคโบราณของไทยนั้น กินระยะเวลาครอบคลุมตั้งแต่มีเอกสารเชิงประวัติศาสตร์บันทึกเอาไว้ อันได้แก่ สมัยอาณาจักรสุโขทัย ไล่เรียงเรื่อยมาจนถึงช่วงก่อนพุทธศตวรรษที่ 25 โดยการวิ่งถือเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวชนิดหนึ่งตามที่พจนานุกรมระบุเอาไว้ ซึ่งรายละเอียดที่ปรากฏไม่มากในสื่อที่เป็นทางการนี้ ได้แสดงถึงความไม่สำคัญของการวิ่งเอาไว้ว่า

วิ่ง ก. ก้าวไปโดยเร็วยิ่งกว่าเดิน, แล่นไปโดยเร็ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

การวิ่งจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ประจำวัน และแทรกซึมเข้าไปอยู่ในกิจกรรมที่คนในยุคโบราณต้องการเคลื่อนไหวให้เร็วขึ้น ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของศึกสงคราม การหนีจากภัยอันตรายต่างๆ หรือการละเล่นตามประเพณีและเทศกาลของชนชั้นล่าง จากการสืบค้นนั้นผู้วิจัยพบการกล่าวถึงการวิ่งในฐานะ “กิจกรรมทั่วไป” มากที่สุด ทั้งยังถูกให้คุณค่าว่าเป็นความหมายในเชิงลบและปรากฏในลักษณะของวิกฤติ (Crisis) เป็นส่วนใหญ่ และแทบจะไม่ปรากฏการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา ในฐานะเป็นกีฬาโดยตัวเอง และ การวิ่งในฐานะการออกกำลังกายเลย

ความหมายดังกล่าวที่ไหลเวียนในสังคมไทยถูกถ่ายทอดด้วยวาทกรรมประเภทการอธิบาย การยกตัวอย่าง และการสั่งสอนเป็นส่วนใหญ่ โดยในสื่อสิ่งพิมพ์ อันได้แก่ สิ่งพิมพ์ของสถาบันการศึกษา สถาบันทางกฎหมาย และสถาบันทางภาษาและศิลปวัฒนธรรม ขณะที่ในสื่อภาพยนตร์นั้น ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนจากยุคโบราณ หากแต่มีหลักฐานที่อยู่ในยุคเปลี่ยนผ่าน (ภายหลัง พ.ศ.2500 และทวีความเข้มข้นขึ้นในช่วงยุค “วันหนึ่งบูมครั้งแรก” เมื่อช่วง พ.ศ. 2529-2530) ซึ่งได้ผลิตซ้ำวาทกรรมยุคโบราณ ซึ่งนับว่าการวิ่งถูกสร้างความหมายที่หลากหลายโดยถูกนำไปผนวกกับคุณค่าทั้งทางบวกและทางลบ เช่น วิ่งเพื่อเอาชีวิตรอด วิ่งเพื่อค้นหาความหมายของชีวิต วิ่งเพื่อความกตัญญูรู้คุณ เป็นต้น

ในแง่ของภาคปฏิบัติการวาทกรรม (Discursive practice) นั้น วาทกรรมการวิ่งยุคโบราณถูกถ่ายทอดผ่านภาพตัวแทนความรู้ของสถาบันการศึกษา สถาบันทางกฎหมาย สถาบันทางศาสนา และสถาบันภาษาและศิลปวัฒนธรรม เป็นหลัก ซึ่งมีลักษณะของการสื่อสารแบบทางเดียวผ่านช่องทางสื่อของสถาบันของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ทำให้พบว่าอำนาจจากสถาบันดังกล่าวมีลักษณะไหลวนไปทางเดียว และตอกย้ำถึงอิทธิพลของสถาบันราชการซึ่งส่งผ่านมาจากสถาบันกษัตริย์และกลุ่มชนชั้นสูงในยุคโบราณ

อำนาจที่อิงอยู่กับสถาบันนั้นถูกถ่ายทอดผ่านอัตวิสัยของเพศชายซึ่งอยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป อันได้แก่ผู้มีอำนาจในการสร้างวาทกรรมของไทยในยุคอดีต ขณะที่ผู้บริโภควาทกรรมนั้นรับรู้ความหมายการวิ่งแบบโบราณไปโดยปริยาย ซึ่งไม่ได้รู้ตัวอย่างแน่ชัดว่าถูกปลูกฝังมาจากแหล่งใด ลักษณะดังกล่าวร่วมด้วยวิถีการสื่อสารที่รัฐควบคุมเบ็ดเสร็จ ยังทำให้วาทกรรมการวิ่งในลักษณะ

ของ “ความไม่สำคัญและเป็นเชิงลบ” มีลักษณะครอบงำ (Dominant) อย่างเด่นชัด และไม่เปิดโอกาสให้วาทกรรมทางเลือกอื่นๆ (Alternative) ได้มีโอกาสต่อสู้เชิงอำนาจมากนัก

ภาคปฏิบัติการวาทกรรมดังกล่าว สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งได้ขับเคลื่อนบริบทของสังคมไทยเกี่ยวกับความหมายของการวิ่งเอาไว้อย่างชัดเจนว่า เนื่องจากสังคมไทยนั้นเน้นความสนุกสนาน สะดวกสบาย ไม่รักการกีฬา แต่รักการพนัน ดังนั้น การวิ่งจึงเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตทั่วไป ไม่ได้มีรูปโฉมในลักษณะของการออกกำลังกายซึ่งถูกพิจารณาด้วยแนวคิดแบบโบราณ ว่าการวิ่งทำให้เกิดความเหนื่อยล้าโดยปราศจากความสนุกสนานใดๆ ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากบริบทของความเป็นสังคมกสิกรรมซึ่งเน้นความนิ่งและช้า การวิ่งซึ่งถือเป็นการเล่นไหวและควบคุมร่างกายด้วยความเร็ว จึงไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏในทางบวกของสังคมนัก โดยลักษณะดังกล่าวนี้จะเปลี่ยนแปลงเมื่อสังคมไทยเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมซึ่งให้ความสำคัญกับกรอบเวลาที่เน้นความรวดเร็ว

ยุคเปลี่ยนผ่าน: วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ในยุคเปลี่ยนผ่าน ถือว่าเป็นยุคที่วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้าครอบครองพื้นที่สื่อเกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทย โดยสามารถย้อนหลังไปได้ตั้งแต่ช่วงต้น พุทธศตวรรษที่ 25 (พ.ศ. 2500) และขึ้นสู่จุดสูงสุดในช่วงของ “วันหนึ่งมูมครั้งแรก” (พ.ศ. 2529-2530) เรื่อยมาจนถึงช่วงกลางปี พ.ศ. 2555 โดยหมุดหมายสำคัญได้แก่ การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ต้องการกระบวนการทัศนทางความคิดแบบวิทยาศาสตร์มาขับเคลื่อนสังคม อันสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 และมีการปลูกฝังแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์ในสังคมไทยเรื่อยมา ผ่านสถาบันทางการศึกษา จนกระทั่งความชัดเจนและเป็นทางการในลักษณะของความเป็นสถาบันทางความคิดได้เกิดขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและพลังงานในปี พ.ศ. 2522

กรอบความคิดของยุคสมัยนี้คือการทำให้ทุกสิ่งเห็นเป็นรูปธรรม เน้นการอธิบายอย่างกระจ่างแจ้ง ใช้หลักตรรกะเหตุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างอิงกับตัวเลขและสถิติ การวิ่งในยุคดังกล่าวนี้คือการผสมผสานความคิดทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ากับการวิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างวาทกรรม “วิ่งเพื่อสุขภาพ” พร้อมด้วยวิถีคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางร่างกายซึ่งมีสถิติตัวเลข อาทิ ปริมาณแคลอรี และ การปรับเปลี่ยนท่าวิ่งอย่างถูกต้องตามหลักการ ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งที่ถูกตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2528 ว่า

ท่านจะพบว่า เมื่อออกกำลังหนักขึ้น ร่างกายจะเริ่มเผาผลาญพลังงานเพิ่ม ซึ่งสามารถบอกได้จากการเต้นของชีพจรที่สูงขึ้น และจะมีการเผาผลาญพลังงานหลังหยุดออกกำลังนานเข้าไปอีก บางทีนับเป็น 10 ชั่วโมง หรือเป็นวัน ฉะนั้น เมื่อวิ่งครึ่งชั่วโมง ท่านอาจคิดว่าใช้พลังงานไปเพียง 450 แคลอรี แต่พลังงานที่ท่านลืมนำมาคิดบวก คือ จำนวนนี้แหละครับ

(กฤษฎา บานชื่น, 2528: 99)

ในห้วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ ความหมายของการวิ่งไม่ได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอีกต่อไป หากแต่ยังครอบคลุมถึงการวิ่งในฐานะส่วนหนึ่งของกีฬา การวิ่งในฐานะกีฬาโดยตัวเอง และการวิ่งในฐานะการออกกำลังกาย โดยประเภทของวาทกรรมที่ใช้นั้นมีความหลากหลายจนครบถ้วนทั้ง 6 ประเภท อันได้แก่ การอธิบาย การโต้แย้ง การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การตั้งข้อสงสัย และการสาธิต แต่มีลักษณะของการให้เหตุผลและข้อมูลอ้างอิงกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์มากกว่ายุคก่อนอย่างชัดเจน โดยสื่อที่วาทกรรมนั้นไม่เพียงเป็นสิ่งพิมพ์ของสถาบันการศึกษา สถาบันกฎหมาย และสถาบันทางภาษาและศิลปวัฒนธรรมเหมือนยุคก่อน หากแต่ยังมีสิ่งพิมพ์ของเอกชน อันได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการวิ่งอย่างมีหลักการซึ่งมีสถาบันทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์รองรับ ซึ่งได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางในสังคมไทยอีกด้วย ขณะที่สื่อภาพยนตร์นั้นปรากฏว่ามีความหลากหลายทางความหมายในแบบเดียวกับยุคโบราณ ซึ่งนับว่าสื่อภาพยนตร์เป็นสื่อที่การนำเสนอเนื้อหาไม่ได้มีลักษณะสอดคล้องกับกรอบความหมายของการวิ่งในแต่ละยุคนัก ถือเป็นลักษณะของการปะทะทางความหมายซึ่งแสดงถึงความไม่ลงรอยอย่างแนบสนิททางด้านอำนาจของสถาบันและความหมายวาทกรรม

ในยุคเปลี่ยนผ่านนี้ การผลิตวาทกรรมเริ่มความเป็นสถาบันทางความคิดที่เด่นชัดมากกว่ายุคโบราณ โดยวาทกรรมดังกล่าวล้วนยึดโยงกับลักษณะของวิทยาศาสตร์ การแพทย์ และสุขภาพด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งได้มีการผลิตผ่านสถาบันหลักที่หลากหลาย อันได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันทางกฎหมาย สถาบันเอกชน สถาบันอันเกี่ยวข้องกับความเป็นเท็ง และสถาบันทางเศรษฐกิจและการค้า ทั้งนี้การเปลี่ยนผ่านไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่นทั้งหมด เนื่องจากยังมีการต่อสู้และต่อรองของความหมายวาทกรรมปรากฏ ดังจะเห็นได้จากการปะทะทางความรู้แบบเก่าที่อิงมาจากสถาบันทางศาสนาและวรรณคดี ซึ่งให้ภาพความรู้การวิ่งในทางลบ กับ ความรู้แบบใหม่ที่มาจากสถาบันซึ่งใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่ให้ภาพความรู้ในทางบวก

ขณะที่ตัวช่องทางก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน อันจะเห็นได้จากลักษณะการออกสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพ็อคเก็ตบุ๊กและนิตยสาร เช่น นิตยสารชีวจิต นิตยสารวีจ ซึ่งไม่ปรากฏลักษณะดังกล่าวในเอกสารยุคโบราณก่อนหน้านี้นัก

เนื้อหาวาทกรรมอันเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์นี้ได้สะท้อนถึงกระบวนทัศน์ใหม่ทางการแพทย์ซึ่งไม่ได้พิจารณาสุขภาพของผู้คนเพียงการรักษาโรคภัยไข้เจ็บและพักผ่อน แต่ยังให้ความหมายใหม่ในด้านของการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย แนวคิดหลังนี้เองที่สถาปนาให้ประเด็นเรื่องสุขภาพและระเบียบแบบแผนในการวิ่งกลายเป็นความหมายหลักของยุคสมัย ซึ่งในเชิงอำนาจนั้นเท่ากับเป็นการกีดกัน (exclusion) วาทกรรมชนิดอื่นๆ ออกไปจากสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การกีดกันดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้วาทกรรมชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวาทกรรมจากสถาบันทางศาสนาหายไปทั้งหมด ทั้งนี้ นอกเหนือจากสถาบันแล้ว อัตวิสัยของผู้พูดอันได้แก่การเป็นเพศชายวัยกลางคนขึ้นไป ก็มีส่วนที่ทำให้ความหมายที่มีลักษณะเป็นเหตุเป็นผลและสอดคล้องกับวิทยาศาสตร์สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงขึ้น

บริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยในช่วงนี้ มีความสัมพันธ์กับการทำให้วาทกรรมการวิ่งในทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เฟื่องฟู เนื่องจากเป็นยุคที่ผู้คนเริ่มได้รับผลกระทบจากความสกปรกสนานล้ำราญด้วยอบายมุขของช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 จนเกิดปัญหาสุขภาพ และสถาบันทางการแพทย์พร้อมความรู้สมัยใหม่ที่เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนสุขภาพผ่านการบริหารร่างกาย ได้ใช้การวิ่งออกกำลังกายเข้ามาจัดการปัญหาดังกล่าว ขณะเดียวกัน ยังรวมถึงบริบทของการเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมที่มีการทำงานในระบบเข้มข้นจนประชาชนมีปัญหาด้านสุขภาพทางกายอีกด้วย

ยุคปัจจุบัน: วาทกรรมผสมผสานและวาทกรรมอารมณ์ความรู้สึก

ปัจจัยที่ทำให้วาทกรรมการวิ่งก้าวเข้าสู่ยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่มีลักษณะวาทกรรมผสมผสานหลากหลายรูปแบบ และเป็นยุคที่วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกมีความโดดเด่นขึ้นมาเทียบเคียงกับวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อันได้แก่ การก้าวเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสารอันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสาร จนเกิดการไหลบ่าของชุดความรู้และกรอบความคิดต่างๆ ในสังคมออนไลน์ และรวมไปถึงชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้การวิ่งถูกสังคมมองด้วยมิติใหม่ อันได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง *รัก7ปี ดี7หน* (พ.ศ.2555) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนักวิ่งมาราธอน ส่งผลให้ผู้คนเห็นการวิ่งออกกำลังกายในมุมมองแปลกใหม่ เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับชม และยังผลให้เกิดความนิยมตามมา

ตัวบทและความหมายของวาทกรรมการวิ่งจำนวนมากถูกผลิตซ้ำขึ้นมาใหม่ และนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ซึ่งเข้าถึงบุคคลจำนวนมาก เช่น

"จิตวิญญาณการวิ่งอยู่ในตัวทุกคน"

"วิ่งเล่นและเรียนรู้"

"วิ่งเพื่อแก้บน"

"วิ่งเพื่อผจญภัย"

"วิ่งเพื่อสร้างงาน"

"วิ่งอย่างธรรมดา"

"วิ่งเรียบง่าย"

"วิ่งเสียสละ"

"วิ่งด้วยความเชื่อทางศาสนา"

ปัจจุบัน มีกลุ่มสังคมออนไลน์ของพวกเขา Ultra & Trial Runners in Thailand บนเฟซบุ๊กที่พูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอยู่กว่า 1,900 คน มีท่าทีว่าจะเพิ่มขึ้นไปทุกขณะ

นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมการวิ่งเทรลจึงแพร่กระจายออกไปได้เร็วนัก ส่วนหนึ่งมาจากความรู้สึกภายในตัวนักวิ่งแต่ละคน ที่ต้องการความท้าทายมากขึ้น และอีกส่วนหนึ่ง มาจากความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสังคมของนักวิ่ง พวกเขาแข่งกันผ่านทางโซเชียลมีเดียเป็นประจำ

(มนตรี บุญสัจย์, 2557)

แม้ว่าวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์จะยังแสดงบทบาทในฐานะวาทกรรมหลักของการวิ่ง อาทิ ตารางการฝึกซ้อม วัดค่าสถิติด้วยตัวเลข การวิ่งเพื่อสุขภาพ แต่มิติของอารมณ์ความรู้สึกได้ก้าวเข้ามามีบทบาทมากขึ้นจนเทียบเท่าวาทกรรมหลัก อันได้แก่ การวิ่งเพื่อแรงบันดาลใจ วิ่งสู่วิถีใหม่ ผ่านประเภทของวาทกรรมหลักที่สำคัญ อันได้แก่ การอธิบาย การโต้แย้ง และการยกตัวอย่าง ซึ่งมีสื่อสิ่งพิมพ์อันหลากหลายในการนำเสนอเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็น วารสาร นิตยสาร พ็อคเก็ตบุ๊ก หนังสือพิมพ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อภาพยนตร์ สื่อกิจกรรม และสื่อออนไลน์ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแพร่กระจายวาทกรรมการวิ่งดังกล่าว

ในแง่ของภาคปฏิบัติการวาทกรรมนั้น ผู้วิจัยพบว่าสถาบันหลักที่หนุนหลังวาทกรรมการวิ่ง ในยุคนี้ ได้แก่ สถาบันสื่อสารมวลชนและบันเทิงซึ่งล้วนมีกระบวนการทัศน์ใหม่เกี่ยวกับการวิ่ง อัน ได้แก่ ผู้สร้างภาพยนตร์ รัก7ปี ดิ7หน ซึ่งจุดกระแสการวิ่งในเมืองไทยให้มีคนสนใจมากขึ้นด้วยวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก โดยมีสถาบันทางเศรษฐกิจเข้ามาใช้กระแสความนิยมในการวิ่งออกกำลังกายเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาและการจัดงานวิ่งแข่งขัน ขณะเดียวกัน สถาบันที่ได้งบประมาณจากรัฐอย่าง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่มีกระบวนการทัศน์ทางด้านสุขภาพแบบใหม่ด้วยการส่งเสริมออกกำลังกาย แทนการรักษาโรค เข้ามาร่วมสร้างโครงการ "วิ่งสู้ชีวิตใหม่" อันถือเป็นการบริหารจัดการทางอำนาจ (Exercise power) ด้วยการใช้กระแสความนิยมจากภาพยนตร์ เป็นฐานในการเชื่อมต่อกวาทกรรมอันเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกเข้ากับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งไม่เพียงใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ หากยังใช้สื่อออนไลน์ และ สื่อกิจกรรม เข้ามาร่วมประสานวาทกรรมการวิ่งให้กลายเป็นวาทกรรมการวิ่งแบบผสมผสานอีกด้วย ทั้งนี้ในส่วนของ สสส. แม้จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางอำนาจต่อกระแสการวิ่งออกกำลังกาย แต่ภายในของ สสส. เองก็มีการปะทะต่อสู้ทางความรู้เช่นเดียวกัน นั่นคือ แนวคิดทางการแพทย์สองแนวทางที่ไม่ลงรอยกันเสียทีเดียว อันได้แก่ แนวคิดในเชิงการควบคุมโรค กับ แนวคิดในการส่งเสริมและสนับสนุนสุขภาพ

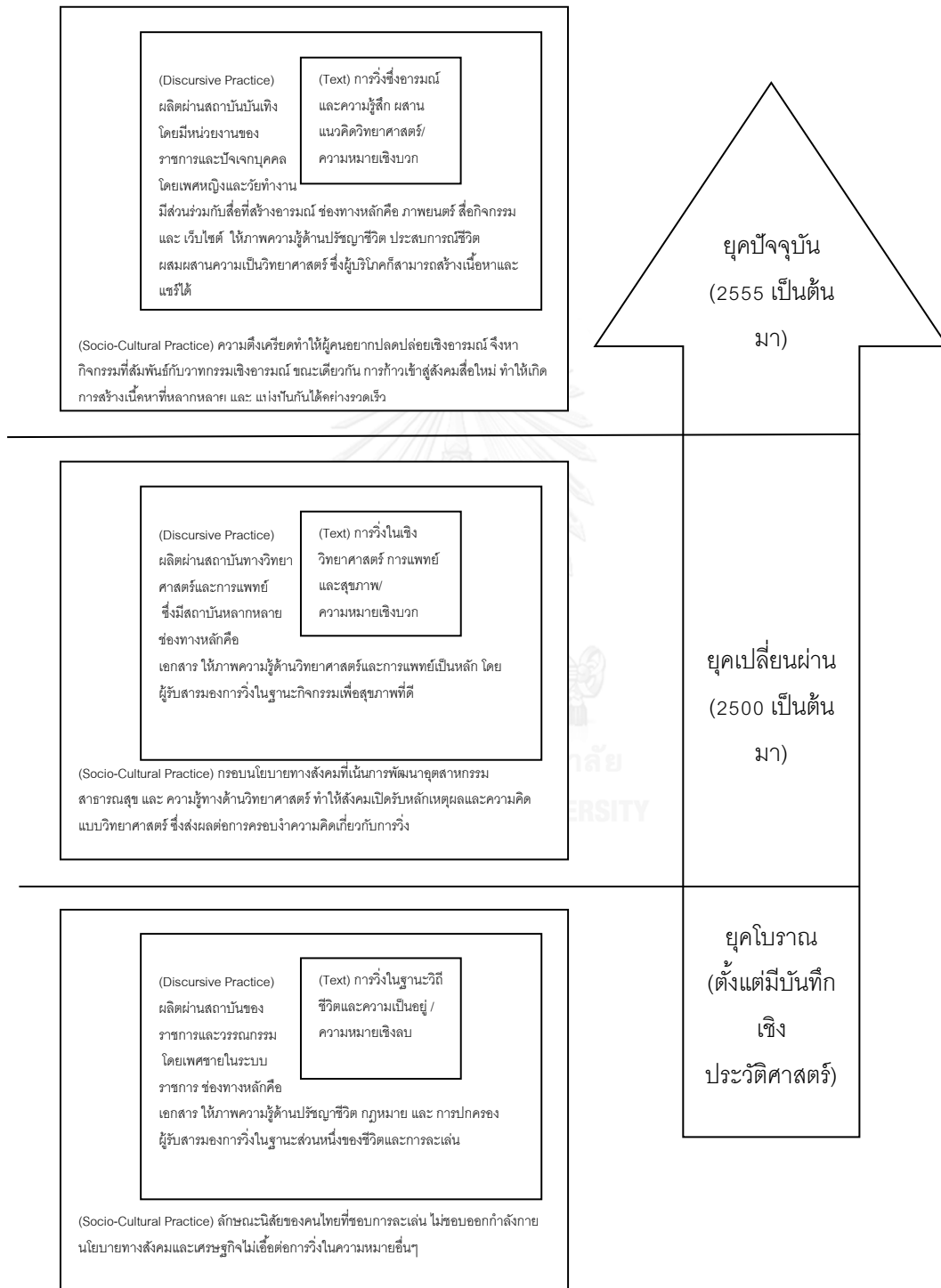
นอกจากนี้ ภาคปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรมของวาทกรรมการวิ่งในยุคนี้ นับว่ามีความโดดเด่น เนื่องจากวิถีชีวิตยุคใหม่ที่ผ่านมามีทำให้ผู้คนติดอยู่ในกรอบความคิดแบบหลักการเหตุผลและวิทยาศาสตร์ จนเกิดความตึงเครียดและต้องการความผ่อนคลายทางอารมณ์และจิตใจ วาทกรรมที่อิงกับอารมณ์และความรู้สึกจึงได้รับการตอบรับที่ดีอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน ขณะเดียวกัน ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้เกิดสื่อใหม่ซึ่งไม่เพียงมีศักยภาพการนำเสนอเนื้อหาที่ข้ามพรมแดนของเวลาและสถานที่ (Time and space) แต่ยังสร้างความหลากหลายทางเนื้อหา และมีแนวโน้มที่เนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งออกกำลังกายจะตอบสนองลักษณะประชากรได้กว้างมากกว่าเดิม

ไม่เพียงเท่านั้น สื่อใหม่ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญในปัจจุบัน ยังทำให้ผู้รับสารกลายเป็นผู้ผลิตเนื้อหาสารได้ และยังผลให้เกิดอัตลักษณ์ที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาใช้พื้นที่สังคมออนไลน์ดังกล่าว ดังนั้น อัตวิสัยของผู้พูดที่มีความหลากหลายและเปิดกว้างมากกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศหญิงซึ่งชื่นชอบเนื้อหาที่เร้าอารมณ์และความรู้สึก ตลอดจนถึงกลุ่มคนในวัยรุ่นและวัยทำงานตอนต้น จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตวาทกรรมการวิ่งยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้ลักษณะของอำนาจนั้นไม่เพียงแต่จะถูกส่งต่อจากสถาบันภาพยนตร์ (บริษัท GTH) ผ่านสถาบัน

ทางด้านวิทยาศาสตร์และสุขภาพ (สสส.) แต่ยังไม่ลดผ่านมาสู่เครือข่ายสื่อใหม่ ซึ่งผู้ใช้งานมีลักษณะของอัตลักษณ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การก้าวเข้ามาของกลุ่มคนรุ่นใหม่และเพศหญิงที่นับเป็นผู้เล่นหน้าใหม่ในสนามวาทกรรมการวิ่ง ซึ่งเพิ่มปริมาณขึ้นกว่าแต่ก่อน จนกล่าวได้ว่ามีสภาพการณ์คล้ายในงานศึกษาของ Foucault (1978) ที่มองว่าอำนาจในสังคมยุคใหม่นั้นมีลักษณะกระจัดกระจาย มีทิศทางไหลวนกลับไปมาทั่วทั้งสังคม และไม่สามารถมองได้ว่าอะไรมีอิทธิพลกับอะไรอย่างแน่ชัด หากแต่อ้างได้ว่ามีความสัมพันธ์และน่าจะส่งอิทธิพลต่อกันและกัน



ภาพที่ 73 การเรียงตัวหน้าชั้นดิน 3 ชั้น ในแบบโบราณคดีวิทยา (Archaeology) ของวาทกรรมการ
 วจีในสังคมไทย 3 ยุค



2. ความหมายของการวิ่งในสังคมไทยปัจจุบัน

ในปัจจุบัน ถือเป็นยุคที่การวิ่งถูกพูดถึงอย่างกว้างขวางในสังคมไทย จนถูกเรียกว่ายุคหนึ่งบูมครั้งใหม่ (New Running Boom) ซึ่งเป็นที่น่าสงสัยว่าปัจจุบันนี้ ผู้คนมองความหมายของการวิ่งว่าอย่างไร

จากการวิเคราะห์หาความหมายของการวิ่ง ผ่านสื่อสำคัญทั้ง 4 อย่าง อันประกอบไปด้วย 1) สื่อสิ่งพิมพ์ 2) สื่อภาพยนตร์ 3) สื่อออนไลน์ และ 4) สื่อกิจกรรม ผู้วิจัยได้สรุปข้อค้นพบดังต่อไปนี้

ความหมาย

ความหมายของการวิ่งในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ได้แก่

การวิ่งคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย

การวิ่งคือการเอาชนะ

การวิ่งคือส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกมนุษย์

การวิ่งคือความบันเทิงและสนุกสนาน

การวิ่งคือหน้าที่การงาน

การวิ่งคือความสุข

การวิ่งคือองค์ประกอบของชีวิตมนุษย์

การวิ่งคือการสร้างเสริมมิตรภาพ

การวิ่งคือความเหนียวยากและอดทน

การวิ่งคือการขยายขีดความสามารถของมนุษย์

การวิ่งคือการพบปะและเข้าหาเพศตรงข้าม

การวิ่งคือการสร้างเกียรติยศ

การวิ่งคือการเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น

การวิ่งคือการสร้างความทรงจำ

การวิ่งคือการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง

การวิ่งคือมิติทางศาสนาและความเชื่อ

หมวดหมู่ของวาทกรรม

จากความหมายของการวิ่งในปัจจุบัน สามารถแยกหมวดหมู่ของวาทกรรมได้ 2 ประเด็น คือ ความหมายในเชิงวิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับ ความหมายในเชิงอารมณ์ความรู้สึก ดังต่อไปนี้

ความหมายในเชิงวิทยาศาสตร์และการแพทย์

หมวดหมู่ของวาทกรรมในระยะเวลาที่ทำการศึกษานั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่ยังเกี่ยวเนื่องกับวิทยาศาสตร์และการแพทย์ นั้นทำให้ตีความได้ว่า ภาพรวมของประเด็นวาทกรรมตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่าน เรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ยังคงถูกครอบงำโดยวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์เป็นส่วนใหญ่ อาทิ ในเว็บไซต์ของ สสส. นั้น มีบทความที่กล่าวถึงวาทกรรมการวิ่ง ออกกำลังกายในประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2554 ว่า

ผู้เชี่ยวชาญพิสูจน์แล้วว่า การลดไขมันที่สะสมอยู่รอบพุง ด้วยการออกกำลังกายโดยการวิ่ง หรือเดินเร็วเป็นดีที่สุด ดีกว่าการยกน้ำหนัก นักวิจัยคริส สเลนซ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสรีรวิทยา ศูนย์แพทย์มหาวิทยาลัยดุ๊ก ของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า "ไม่ว่าจะเป็นเพราะน้ำหนักเกิน หรืออ้วนปานกลาง อยากรจะลดไขมันตามพุง ไขมันพอกอวัยวะภายใน และไขมันที่ตับ การออกกำลังกายแบบแอโรบิกอย่างเข้มข้น จะเหนือกว่าการยกน้ำหนัก"

ทั้งนี้ภาพตัวแทนความรู้สำคัญ ได้แก่ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งหยั่งรากมาอย่างยาวนานตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่าน และยังปรากฏให้เห็นอย่างมากมาในยุคสมัยใหม่ โดยเฉพาะมิติของการวิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์การกีฬา วิธีการฝึกซ้อมอย่างมีหลักวิชาการรองรับ ตลอดจนจนถึงการรักษาอาการบาดเจ็บจากการวิ่ง ขณะเดียวกัน ผู้ผลิตเนื้อหาออนไลน์ต่างก็ร่วมสร้างวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยใช้สถิติตัวเลขและหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา เข้ามาผลิตเนื้อหาแก่ผู้บริโภค ซึ่งก็ได้รับการตอบรับในลักษณะของการนำความรู้ไปกระจายต่อ และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในสื่อออนไลน์และสื่ออิจกรรม

ความหมายในเชิงอารมณ์และความรู้สึก

แม้ว่าวาทกรรมการวิ่งที่อิงกับวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาทิ "วิ่งเพื่อสุขภาพ" ยังให้เห็นเป็นจำนวนมาก แต่บทบาทของวาทกรรมเชิงอารมณ์ความรู้สึกก็มีสถานะ

ตัดเทียมกัน จนอาจพิจารณาได้ว่า เป็นวาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) ควบคู่กันไป ดังนั้น ลักษณะของประเด็นวาทกรรมที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน คือการอยู่ร่วมกันของวาทกรรมวิทยาศาสตร์ และการแพทย์ กับวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งถ้านำมาอภิปรายกับแนวคิดของ Elias จะพบว่า การก้าวเข้ามาของยุคที่เน้นกระบวนการให้เหตุผลได้สัมพันธ์กับลักษณะการสร้างกีฬายุคใหม่ (Sportization) ที่การวิ่งถูกควบคุมจัดการผ่านกฎกติกา มารยาท และทักษะการเล่นอย่างเข้มข้น จึงกลายเป็นคำถามว่าเพราะเหตุใดมิติทางอารมณ์จึงกลายมาเป็นวาทกรรมหลักอีกชุดหนึ่งได้ คำตอบก็คือเมื่อย้อนกลับไปสำรวจวาทกรรมความหมายของการวิ่งตั้งแต่โบราณ จะพบว่า การวิ่งเริ่มต้นด้วยอารมณ์ความรู้สึกมาก่อน และเปลี่ยนเป็นการวิ่งที่อิงกับหลักการเหตุผลในยุคที่กระบวนการสร้างอารยะมีอำนาจมาก ซึ่งในระหว่างนั้นสังคมไทยก็ไม่ได้ปิดกั้นความหมายวาทกรรมอื่นๆ เสียทีเดียว และเมื่อมาถึงยุคที่สามหรือยุคปัจจุบัน การวิ่งได้แตกตระกูล (Genre) ออกมาเป็นชุดความหมายต่างๆ มากมาย และสามารถนำมาผสมผสานกันข้ามตระกูลทั้ง วิทยาศาสตร์และการแพทย์ กับ อารมณ์และเหตุผลได้อีกด้วย

ในยุคสมัยใหม่ สื่อสิ่งพิมพ์ได้นำเสนอประเด็นของวาทกรรมการวิ่งที่มีความหลากหลายมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ประเด็นของวาทกรรมที่อิงกับมิติทางอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้คนพยายามหมั่นคนที่ลุกออกมาวิ่งทุกวัน นักวิ่งที่ขอมทุ่มเททุกอย่างเพื่อจะต่ออายุให้ยืนยาว ผมไม่คิดว่ามันเป็นเหตุผลหลักของนักวิ่ง นักวิ่งส่วนใหญ่ ไม่ได้วิ่งเพื่อยืดชีวิตตนเองให้ยืนยาว แต่วิ่งเพราะอยากใช้ชีวิตให้เต็มความหมาย หากเราอยากใช้ชีวิตสืบไปอีกนานหลายปี จะเป็นการดีกว่าถ้าใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมายชัดเจน มีชีวิตชีวาเต็มเปี่ยม แทนการหลงทางงุนงงอยู่กลางดงหมอก

(ฮาโรกิ มูราคามิ, 2552)

ไม่เพียงเฉพาะสิ่งพิมพ์ เมื่อพิจารณาจากบริบททางเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง รัก 7 ปี ดี 7 หน จะพบว่าวาทกรรมในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับวาทกรรมทางอารมณ์ ความรู้สึก มากกว่าจะเป็นวาทกรรมทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อาทิ การวิ่งเพื่อสร้างกำลังใจในชีวิต หรือเมื่อสำรวจในสื่อใหม่ แม้ว่าวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์จะมีปริมาณมากที่สุดในสื่อออนไลน์ แต่วาทกรรมการวิ่งในประเด็นอารมณ์และความรู้สึกก็เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก อัน

แสดงให้เห็นว่ามีการสร้างความหมายที่หลากหลายกว่าเดิม โดยผู้ผลิตวาทกรรมก็มีความหลากหลายเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสืบเนื่องมาจากอำนาจในการสื่อสารที่ถูกปล่อยถ่ายออกมาสู่มือของผู้ใช้งานออนไลน์ ซึ่งสามารถสร้างและส่งต่อเนื้อหาวาทกรรมได้ทุกคน 'ไม่ว่าจะมีอัตลักษณ์ทางสังคมอย่างไร

สำหรับวาทกรรมในสื่อกิจกรรมดังเช่นงานวิ่งของยุคปัจจุบัน มีลักษณะของประเด็นย่อยที่กระจัดกระจาย ไม่เพียงจะกล่าวถึงสุขภาพพลานามัยอันเป็นวาทกรรมสำเร็จรูปที่งานวิ่งออกกำลังต่างๆ มักจะใช้กันเป็นทุนตั้งต้น หากยังมีวาทกรรมอื่นที่น่าสนใจ อาทิ การใช้ประเด็นของผู้ด้อยโอกาส ความสนุกสนานบันเทิงของผู้มาร่วมงานวิ่ง การได้รับความทรงจำผ่านรูปถ่ายของผู้เข้าร่วมงาน เป็นต้น อันถือได้ว่าเป็นวาทกรรมที่อิงกับอารมณ์และความรู้สึกซึ่งเพิ่งจะปรากฏขึ้นในยุคปัจจุบันนี้เท่านั้น ขณะเดียวกัน วาทกรรมในสวนสาธารณะที่มีการรวมกลุ่มออกกำลังกายก็ยังได้เน้นมิติทางอารมณ์ความรู้สึก โดยเฉพาะการได้แลกเปลี่ยนความหมายระหว่างกันในแง่ของมิตรภาพและปรัชญาชีวิต

3. ลักษณะของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังภายในสังคมไทยปัจจุบัน

คุณลักษณะของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังภายในสังคมไทยปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ผ่าน หมวดหมู่ของตัวบท ประเด็นของวาทกรรม ประเภทของวาทกรรม ความหมายของวาทกรรม ภาพตัวแทนความรู้ มีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

กลุ่มเนื้อหาจากตัวบทที่ส่งเสริมการวิ่ง

จากการวิเคราะห์นั้น ตัวบทที่เกี่ยวข้องกับ "วิ่งทำให้แข็งแรง สุขภาพดี เป็นหลักวิทยาศาสตร์" มีปริมาณมากที่สุด กล่าวอีกอย่างคือเป็น "เหตุผลด้านสุขภาพ" ซึ่งส่วนใหญ่จะกล่าวถึงตัวบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสุขภาพทางกาย ข้อมูลตัวเลขในเชิงสุขภาพ อาทิ ปริมาณแคลอรี การสลายไขมันในร่างกาย ถัดมาคือตัวบทที่เกี่ยวข้องกับ "การวิ่งเป็นเรื่องง่ายและสะดวก" อันถือเป็น "เหตุผลในทางปฏิบัติ" ซึ่งนิยามการวิ่งว่าเป็นสิ่งที่มีความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถผสานเข้ากับวิถีชีวิตประจำวันอย่างง่ายดาย เป็นที่น่าสังเกตว่าตัวบทวาทกรรมลักษณะนี้ จะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ โดยเนื่อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่เป็นปัจเจกบุคคลของคนยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการสร้างสุขภาพที่ดี "ด้วยตนเอง" โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาแพทย์หรือสถาบันด้านสาธารณสุข ดังตัวอย่าง

มันเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดครับ แค่มีรองเท้าวิ่งคู่เดียว และมีสถานที่ คุณก็วิ่งได้แล้ว และเป็นวิธีการเบิร์นที่ได้ผลที่สุด ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป

(Saber, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ.2558)

ตัวบทในหมวดหมู่ "การวิ่งนั้นมีมานานและนิยมมานานแล้ว" อันเป็น "เหตุผลในทางประเพณีสืบทอด" และ "วิ่งช่วยสร้างเป้าหมาย และความเปลี่ยนแปลงในชีวิต" อันถือเป็น "เหตุผลในทางการเปลี่ยนแปลง" พบในปริมาณลดลงมา โดยเนื้อหาวาทกรรมแรกนั้น จะมีลักษณะบอกว่าการวิ่งดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เพียงแต่อาจจะไม่มีใครพูดถึงผ่านสื่อในยุคใหม่เท่าไรนัก ขณะที่วาทกรรมหลังจะบ่งชี้ว่า การวิ่งได้รับความนิยมในยุคปัจจุบันเพราะสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ตึงเครียด การได้มีเป้าหมายและการสร้างความเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้จะทำให้รู้สึกดีกับชีวิตมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบวาทกรรมในหมวด "การวิ่งสร้างมิตรภาพและสังคม" ซึ่งเป็น "เหตุผลในทางสังคม" ตลอดจนถึง "การวิ่งเกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม" "การวิ่งคือเครื่องมือเอาชนะใจตนเอง" "วิ่งผจญเทคโนโลยี" "การวิ่งคือการเดินทางตามรอยของบุคคลผู้มีชื่อเสียงในสังคม" และ "การวิ่งคือความสนุกสนาน" ซึ่งถือเป็นกลุ่มเนื้อหาในเชิงของอารมณ์ความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่และมักจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดนักวิ่งหน้าใหม่ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

หมวดหมู่ของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกาย

ในการสำรวจหมวดหมู่ของความหมาย พบวาทกรรมที่เน้นประเด็นอารมณ์และความรู้สึกมากที่สุด โดยเป็นวาทกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิ่งที่ใช้ส่วนประกอบของอารมณ์มนุษย์มาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นความรัก มิตรภาพ แรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงชีวิต และการเอาชนะตนเอง ลักษณะดังกล่าวนี้เมื่อนำเอาแนวคิดกระบวนการสร้างอารยะของ Elias มาพิจารณา จะพบว่าเป็นวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำให้มนุษย์ลดทอนความอารยะที่เคร่งครัดลง เนื่องจากได้ส่งเสริมให้มิติในเชิงอารมณ์อยู่เหนือเหตุผล อย่างไรก็ตาม ลักษณะดังกล่าวกลับเป็นการส่งเสริมแนวคิดเรื่องการสร้างความตื่นเต้น (Quest for Excitement) ซึ่งเข้ามาขัดเขยมิติทางอารมณ์ของมนุษย์ในยุคที่มันชาต่อความรู้สึก ตัวอย่างที่เด่นชัดได้แก่

การวิ่งทำให้มีเป้าหมายในชีวิต แล้วยังช่วยทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย
สบายใจที่ได้วิ่ง มันเหมือนปลดปล่อยความรู้สึกไม่ดี ความอึดอัดคับข้องออกไป
อารมณ์ความรู้สึกพวกนี้ทำให้อยากวิ่งเรื่อยๆ

(บงกช ชุนวิทยา, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม พ.ศ.2558)

รองจากประเด็นอารมณ์และความรู้สึก คือ ประเด็นอื่นๆ ทัวไป ซึ่งมีลักษณะที่ไม่อาจจัด
หมวดหมู่ หรือ มีลักษณะผสมผสานกันหลายประเด็น โดยอาจจะรวมทั้งอารมณ์และความรู้สึก
ผสมผสานกับวิทยาศาสตร์เข้าไป ในตัวบทวาทกรรมเดียวกัน

ประเด็นท้ายสุด ซึ่งแม้จะเผยตัวออกมาน้อยที่สุดในบรรดาประเด็นทั้งหมด แต่ก็เน้นว่ามี
ปริมาณค่อนข้างมากอยู่ดี ได้แก่ ประเด็นวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งจะเน้นไปยังประเด็นด้าน
สุขภาพ การแพทย์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีการใช้สถิติ ตัวเลข รวมถึงหลักตรรกะเหตุผลอัน
หนักแน่นในเชิงวิทยาศาสตร์มารองรับ

ประเภทวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกาย

ประเภทวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งในยุคใหม่ได้แก่ ประเภทยกตัวอย่าง รองลงมาคือ
ประเภทอธิบาย และประเภทโต้แย้ง (กับแนวคิดที่เคยมีมาก่อนเก่า เช่น โต้แย้งว่าการวิ่งไม่ได้ทำให้
ขาใหญ่) ขณะที่ประเภทวาทกรรมซึ่งปรากฏน้อยมากหรือแทบไม่เลย ได้แก่ ประเภทเปรียบเทียบ
ประเภทสั่งสอน และ ประเภทสาธิต

ตัวอย่างของวาทกรรมประเภทยกตัวอย่าง ได้แก่

ส่วนตัวคิดว่าเป็นกีฬาที่ใช้อุปกรณ์ไม่เยอะ สถานที่หาไม่ยาก จะมาคน
เดียวก็ได้ ตัวผมเองก็เอาชุดวิ่ง รองเท้า ใส่ไปมาทำงาน พอเลิกงาน ก็เปลี่ยนชุด
เปลี่ยนรองเท้าจากออฟฟิศ แล้วไปที่สวนสาธารณะเลยครับ ไปคนเดียวซิลๆ จน
ตอนนี้ก็วิ่งตามรายการต่างๆ ที่ลงได้ครับ

(ArMiNo_33 ,เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 21 มีนาคม พ.ศ.2558)

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ก็เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน ผู้คนต้องการจะรับความหมายสิ่ง
ต่างๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมผ่านการยกตัวอย่าง ร่วมด้วยการอธิบายให้เข้าใจอย่างกระจ่างชัด
ขณะเดียวกัน การสามารถค้นหาข้อมูลได้เองและมีทิศทางการศึกษาที่ก้าวหน้ากว่าแต่ก่อน ทำให้

วาทกรรมประเภทโต้แย้งมีมากขึ้น ซึ่งกลายเป็นการต่อยอดความรู้ทางการวิงให้แก่กันและกันในสังคมอีกด้วย

ความหมายวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิงออกกำลังกาย

แม้ว่าประเด็นของวาทกรรมการวิงจะเน้นด้านอารมณ์ความรู้สึกมากที่สุด แต่ในการสร้างความหมายของการวิงซึ่งแยกย่อยออกไปมากกว่านั้น ผู้วิจัยค้นพบความหมายของวาทกรรม "การวิงคือเรื่องของสุขภาพร่างกาย" เป็นอันดับที่หนึ่ง ซึ่งในวาทกรรมที่กล่าวถึงเรื่องการวิงในเชิงของการดูแลสุขภาพ การวิงเพื่อรักษาโรคภัย ทำให้ร่างกายแข็งแรง ดังเช่น

มาวิงเพราะรักตัวเอง อยากรักษาแข็งแรง แต่วิงมาได้นาน (5 ปี) เพราะรักการวิงค่ะ

(YUI_MUNMOO, เว็บไซต์พันทิป, โพสต์เมื่อ 20 มีนาคม พ.ศ.2558)

ข้อสังเกตจากข้อมูลคือ ความหมายของวาทกรรมส่งเสริมการวิงลำดับถัดมา ล้วนเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ จนทำให้เมื่อนำมารวมกันกลายเป็นประเด็นของวาทกรรม จะทำให้มีจำนวนมากกว่าประเด็นด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ โดยความหมายเหล่านี้ ได้แก่ "การวิงคือองค์ประกอบอันกลมกลืนกับวิถีชีวิตมนุษย์" การวิงคือเรื่องของอารมณ์มนุษย์" พบมากเป็นลำดับถัดมา ตามด้วย "การวิงคือการเอาชนะ" "การวิงคือการขยับขยายความสามารถของมนุษย์" "การวิงคือการสร้างเสริมมิตรภาพ" "การวิงคือความเหนื่อยยากและอดทน" "การวิงคือการพบปะและเข้าหาเพศตรงข้าม" และ "การวิงคือเรื่องของเศรษฐกิจและการค้า"

ภาพตัวแทนความรู้จากวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิงออกกำลังกาย

ภาพตัวแทนความรู้ของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิงในปัจจุบันของสังคมไทย ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ส่วนบุคคล และ ภาพตัวแทนความรู้ด้านจิตวิทยา อาทิ

เมื่อก่อนไม่เคยออกกำลังกาย พอได้วิ่งร่างกายก็แข็งแรงขึ้น ได้ตั้งเป้าหมายในการวิ่งเป็นระยะๆ และบอกตัวเองว่าจะไม่หยุดวิ่งจนกว่าจะถึงเส้นชัย

(กษมาพร พงศาปรมัตถ์, เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

ลำดับถัดมา ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งแม้จะมีมากในอดีต และในปัจจุบันจะยังคงมีปริมาณไม่น้อย แต่จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจและวิเคราะห์ นั้น พบในปริมาณที่น้อยกว่าภาพตัวแทนความรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจิตวิทยา

ขณะที่ภาพตัวแทนความรู้ซึ่งพบในปริมาณปานกลาง ได้แก่ ภาพตัวแทนความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาพตัวแทนความรู้ด้านสังคมศาสตร์ ภาพตัวแทนความรู้ด้านธุรกิจการค้า และ ภาพตัวแทนความรู้ด้านปรัชญาชีวิต

ภาพตัวแทนความรู้ที่ปรากฏนี้ยังสอดคล้องประสานกับหมวดหมู่ของวาทกรรม และประเภทของวาทกรรมอีกด้วย กล่าวคือ ภาพความรู้ที่เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลนี้ มักจะมีเนื้อหาในเชิงอารมณ์และความรู้สึก และจะถูกนำเสนอผ่านประเภทของวาทกรรมที่เป็นการยกตัวอย่างกรณีของตนเอง ขณะเดียวกัน ช่องทางที่เป็นสื่อใหม่ในปัจจุบัน ก็มีมีส่วนช่วยให้การแบ่งปันลักษณะวาทกรรมดังกล่าวดำเนินไปได้ง่ายขึ้น



อภิปรายผล

1. ส่งเสริมการออกกำลังกาย ด้วยการสื่อสารอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก

ในทัศนะของ Elias and Dunning (1998) ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในห้วงเวลาทางประวัติศาสตร์นั้นดำเนินควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงเรื่อง “อารมณ์ความรู้สึกและกระบวนการทางจิตของปัจเจก” (Psychogenesis) ด้วยเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้ยังมี “กระบวนการสร้างอารยธรรม” (Civilizing Process) ผ่านการควบคุมกิยามารยาทภายนอกและซึมซับเข้าไปอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งถือว่าเป็น “กระบวนการควบคุมอารมณ์/ความรู้สึกและวิธีการใช้ร่างกาย” มากเท่าใด สังคมก็จะยิ่งถูกพัฒนาให้มีความอารยะมากขึ้น

ในกระบวนการสร้างอารยะของสังคมยุคใหม่นั้น “เหตุผล” จะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ทำให้คู่ตรงข้ามอย่าง “อารมณ์” ของแต่ละบุคคลนั้นจะถูกสะกดเก็บเอาไว้ เมื่อปล่อยไปให้เนิ่นนานเข้า สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดลักษณะ “ความมีนชาทางอารมณ์” ในยามปกติของชีวิต เช่นในช่วงการทำงาน มนุษย์จะลดทอนการแสดงออกทางอารมณ์และความรุนแรงลง และใช้เหตุผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบความคิดแบบวิทยาศาสตร์ให้เป็นเครื่องนำทางชีวิต

สังคมที่ผ่านกระบวนการสร้างอารยธรรมดังเช่นในสังคมยุคปัจจุบัน จะกลายเป็นสังคมที่ใช้เหตุผลเป็นหลัก พร้อมทั้งระงับอารมณ์กับความรุนแรงเอาไว้ ซึ่งสุดท้ายแล้วจะกลายเป็นความเก็บกดอัดอั้น ดังนั้น จึงต้องมีทางระบายออกโดยการสร้างพื้นที่ให้มนุษย์สามารถใช้อารมณ์และความรุนแรงได้บ้าง นั่นได้แก่ กิจกรรมทางกายที่ฟ้าและออกกำลังกาย อย่างไรก็ตาม กิจกรรมทางกายที่ฟ้าและการออกกำลังกายดังกล่าว ก็ถูกกระบวนการสร้างอารยธรรมกำกับควบคุมเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดท่วงท่าของการวิ่งผ่านการจัดการร่างกายอย่างพิถีพิถัน รวมไปถึงการสร้างกฎกติกาและมารยาทในการวิ่งตามที่สาธารณะ

เมื่อนำเอากรอบความรู้ของกระบวนการสร้างอารยธรรมมาอธิบายการวิ่งนั้น จะพบว่า แม้การวิ่งจะสามารถเป็นหนทางระบายออกจากรอบทางสังคมที่ซ้ำซากจำเจได้ก็จริง แต่กีฬาวิ่งกลับเป็นกีฬาที่มีระดับอันแตกต่างภายในขอบข่ายของตนเอง เช่น การวิ่ง 100 เมตร อาจสร้างความตื่นเต้นได้มาก แต่การวิ่งระยะไกลอย่างมาราธอนกลับมีระดับความตื่นเต้นน้อยลงมา และหากผู้คนที่ใช้การวิ่งเป็นทางในการออกกำลังกายหรือเป็นกีฬาแล้ว ก็จะต้องลดความตื่นเต้นให้น้อยลงไปอีก จนกระทั่งอาจจะกลายเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่น่าเบื่อหน่ายก็เป็นได้

ความน่าสนใจของการวิ่งในฐานะของกีฬาและการออกกำลังกาย ปรากฏอยู่ตรงลักษณะ “ทำท่าย” กับแนวคิดกระบวนการอารยะดั้งเดิม เนื่องจากกีฬานั้นควรเป็นการใช้เวลาว่างอันถือเป็น

เครื่องมือในการสร้างความตื่นเต้น (Quest for excitement) แต่การวิ่งกลับเป็นกิจกรรมออกกำลังกายที่ถูกวาทกรรมของสังคมในบางลักษณะตีตราว่าไม่มีความน่าตื่นเต้น อันเสมือนเป็นด้านตรงกันข้ามกับกีฬาที่น่าตื่นเต้นเร้าใจอย่างฟุตบอล ทว่าเมื่อมีวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งในฐานะของกิจกรรมที่กระตุ้นความรู้สึก เช่น “วิ่งเพื่อเปลี่ยนชีวิต” “วิ่งทำลายตัวเอง” “วิ่งสร้างแรงบันดาลใจ” การวิ่งกลับได้รับความนิยมจากผู้คนที่ต้องการใช้เวลาว่างในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปได้ว่า โดยตัวกิจกรรมการใช้เวลาว่างนั้นอาจจะมีลักษณะของความตื่นเต้น/ไม่ตื่นเต้นปรากฏอยู่ก็จริง แต่ภาพตัวแทนและความหมายของกิจกรรมผ่านการสร้างวาทกรรมของสื่อ ก็มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกัน หรือกล่าวอีกอย่างว่า แม้จะอยู่ในกระบวนการสร้างอารยะก็ตาม แต่ยังสามารถสร้างความตื่นเต้นเข้าไปผสมผสานได้ด้วย

ในขณะที่กระบวนการสร้างกีฬายุคใหม่ (Sportization) จะพยายามสร้างเหตุผล (Rationalization) ให้แก่การวิ่ง กระทั่งการวิ่งกลายเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น แต่การวิ่งก็ยังเป็นสนามแห่งการต่อสู้ทางอุดมการณ์ซึ่งมีลักษณะของความย้อนแย้งในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการที่วิ่งอยู่ในพื้นที่ของเหตุผล มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ถูกคิดคำนวณเป็นตัวเลข (สถิติ) และเล็งผลเลิศทางกีฬา แต่อีกด้านหนึ่ง การวิ่งยังผูกติดกับมิติทางอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นการวิ่งเพื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การสร้างความคิดและแรงบันดาลใจในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งทำให้เกิดการแยกประเภท (Genres) ของการวิ่งออกเป็นหลายประเภท เพื่อผลิตชุดความหมายที่แตกต่างกันออกไป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ชนชั้นกลางซึ่งอาศัยอยู่ในตัวเมืองของสังคมไทยอยู่ภายใต้วาทกรรมการวิ่งยุคใหม่ ซึ่งนำเสนอความหมายของการวิ่งที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับชีวิตปัจจุบันซึ่งต้องการความสนุกสนานผ่อนคลาย และประเทืองอารมณ์ความรู้สึก แม้ว่าประเด็นของวาทกรรมจะยังคงลักษณะของการใช้หลักตรรกะเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่ประเด็นของวาทกรรมที่เพิ่มเติมเข้ามาอันได้แก่ การใช้อารมณ์ความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนบุคคลมาบอกเล่าและแบ่งปัน ตลอดจนการเร้าอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับการวิ่งผ่านบุคคลต้นแบบที่มีเสน่ห์น่าดึงดูด ได้ทำให้กิจกรรมการวิ่งออกกำลังกายนั้นแพร่กระจายและได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

คำอธิบายของประเด็นดังกล่าวนี้ แบ่งออกได้ใน 2 ระดับ นั่นคือ ลักษณะพื้นฐานของมนุษย์ และ ลักษณะพื้นฐานของสังคมไทย

ในงานศึกษาของ Schirato (2007) และ Huizinga (1966) ได้เสนอว่า มนุษย์มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการละเล่น (Play) เสมอมา โดยคุณลักษณะสำคัญของการละเล่น ได้แก่ ต้องเป็นกิจกรรมอันมีความแตกต่างจากชีวิตปกติประจำวัน ตลอดจนมีลักษณะของความสร้างสรรค์

ขณะที่การวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทยยุคใหม่ถูกสร้างภายใต้กรอบความรู้ของวัฒนธรรมของความผ่อนคลาย ทำท่าย และสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่นเดียวกับการอธิบายการวิ่งออกกำลังกายด้วยแนวคิดเรื่อง กีฬาของ Elias and Dunning (1986) ว่า "คำว่า "กีฬา" (sport) เคยถูกใช้ในอังกฤษควบคู่ไปกับเวอร์ชันเก่าแก่ของคำว่า 'disport' เพื่อแทนความหมายถึง งานอดิเรกและความบันเทิงที่มีความหลากหลายชนิด"

ไม่เพียงเท่านั้น ความต้องการมิติทางอารมณ์ความรู้สึกซึ่งผูกโยงกับลักษณะของมนุษย์ที่เป็นชนชั้นกลาง ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Alt (1983) ตามที่กล่าวว่า "กีฬาตอบสนองความต้องการทางอารมณ์แก่มวลชนชั้นกลาง โดยไม่ต้องมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคม" ซึ่งยังผลให้เกิดลักษณะทางอารมณ์ 3 อย่าง และหนึ่งในนั้นได้แก่ ความต้องการเคลื่อนไหวและความตื่นเต้น ซึ่งมีลักษณะของสันตนาการนอกบ้านรวมอยู่ด้วย โดยสาเหตุเหล่านี้ ส่วนสำคัญมากจากการที่ "ยุคใหม่เกิดความแปลกแยกทางอารมณ์ มาจากระบบองค์กรยุคใหม่ ซึ่งทำให้เกิดความต้องการกระตุ้นอารมณ์ สร้างความตื่นเต้น" ทำให้การออกกำลังกายซึ่งก่อให้เกิดลักษณะกระตุ้นอารมณ์ จึงมีความสำคัญ เช่นเดียวกับ Simon (1991) ที่เสนอว่า ระดับของการออกกำลังกายนั้นแปรผันตามสถานะทางเศรษฐกิจ โดยกีฬาอย่างจ็อกกิ้งและวิ่งนั้นจะกระจุกตัวอยู่กับชนชั้นกลางและคนสถานะสูงขึ้นไปเป็นหลัก ขณะที่ภาพรวมของการออกกำลังกายในสังคมอเมริกันนั้นเกี่ยวข้องกับความเพลิดเพลินในชีวิต มากกว่าจะคำนึงถึงผลทางด้านสุขภาพ

สำหรับในกรณีของสังคมไทยนั้น พื้นฐานของสังคมไทยแต่โบราณ จากการศึกษาของ Benedict (1952) พลาติคัย สิทธิธัญกิจ (2547) อ้างถึงบันทึกในประวัติศาสตร์อยุธยาของ ฟรังซ์ อังรี ตูรแปง) และในงานศึกษาสังคมไทยยุคใหม่ของ จุรี วิจิตรวาทการ (2551) พบว่า คนไทยมีวัฒนธรรมแบบกลางๆ ซึ่งไม่สุดโต่งไปทางใด มีความยืดหยุ่นสูง ลักษณะของเศรษฐกิจนั้นเป็นแบบพอมือพอกิน อยู่แบบสบายๆ มีความสุขตามอัตภาพ ขณะเดียวกัน คนไทยชอบความราบรื่นกลมกลืนทางสังคม ชอบความสนุกสนาน ชอบความรื่นเริง แต่ไม่ชอบการใช้เหตุผลให้ยุ่งยากซับซ้อน ขณะเดียวกัน ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการ ได้แก่ แม้ว่าคนไทยจะมีลักษณะปัจเจกชนนิยม คือทำอะไรตามใจตนเอง แต่ก็มีลักษณะของการชอบเข้าสังคม มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

จากการวิเคราะห์วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยยุคใหม่ พบว่า ด้วยการสื่อสารวาทกรรมการวิ่งในลักษณะของความสนุกสนาน สร้างความบันเทิง และเน้นอารมณ์ความรู้สึกกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การวิ่งออกกำลังกายได้รับความนิยมในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของคนไทยตามที่มีการศึกษามา ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากงานศึกษาว่าด้วยปัจจัยที่ทำให้คนในสังคมไทยปัจจุบันเลือกเข้าร่วมงานวิ่งออกกำลังกายของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(2557) ก็พบว่า ผู้เข้าร่วมนั้นให้คุณค่ากับปัจจัยด้านสังคม มากกว่าปัจจัยอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในส่วนของผลการศึกษาวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งในสังคมไทยปัจจุบัน ว่าผู้คนชื่นชอบความรู้สึกที่ดีอันเป็นผลมาจากมิตรภาพจากการออกกำลังกาย

นอกจากนี้ ลักษณะของวาทกรรมที่เน้นหมวดหมู่ของอารมณ์ความรู้สึก ยังสอดคล้องกับรากฐานของสังคมไทยซึ่งเป็นเมืองพุทธตั้งแต่อดีต ซึ่งเน้นให้พิจารณาสรรพสิ่งโดยใช้ “ใจ” และสัมพันธ์กับการสื่อสารภายในตนเอง ตรรกะของการอธิบายส่วนนี้ปรากฏให้เห็นในลักษณะการเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยจากยุคโบราณดั้งเดิม เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เมื่อเกิดการครอบงำความคิดและพฤติกรรมในแบบวิทยาศาสตร์ ทำให้วาทกรรมในแบบพุทธนั้น ถูกกีดกัน (Exclusion) ออกไป สิ่งต่างๆ ถูกพิจารณาในลักษณะเหตุผลที่เคร่งครัดและอ้างอิงกับตัวเลขสถิติ แต่เมื่อการวิ่งด้วยแนวคิดแบบสุขภาพในเชิงวิทยาศาสตร์เริ่มลดความน่าสนใจลง จึงเกิดการเปลี่ยนผ่านของยุคอีกครั้งเข้าสู่ยุคการวิ่งสมัยปัจจุบันที่ย้อนกลับมาพิจารณามิติของอารมณ์และจิตใจ จึงเสมือนการเดินทางกลับมาหยิบยืมลักษณะความเป็นพุทธดั้งเดิมเข้ามาผสมผสานในวิถีการออกกำลังกายยุคใหม่อีกด้วย

2. การสื่อสารกับวาทกรรมร่างกาย

จากการสำรวจวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยทั้ง 3 ยุค อันได้แก่ ยุคโบราณ ยุคเปลี่ยนผ่าน และ ยุคปัจจุบัน³² จะพบว่า การวิ่งเป็นเรื่องของการควบคุมร่างกายของมนุษย์ ซึ่งมีมิติทางสังคม แวดล้อมเข้ามากำกับ

ในยุคโบราณนั้นร่างกายถูกควบคุมด้วยบริบทของสังคมแบบกสิกรรม ซึ่งเป็นยุคที่ไม่เร่งรีบ ใช้เวลานาน การให้คุณค่าความช้ามากกว่าความเร็ว เช่น ช้าช้าได้พำรำเล่มงาม ทำให้ร่างกายถูกควบคุมด้วยกระบวนการสร้างอารยะในแบบเก่าพร้อมอำนาจของสถาบันชั้นสูงและสถาบันทางศาสนา นั่นคือเคลื่อนไหวอย่างมีพิธีรีตองและสำรวม ขณะเดียวกัน พื้นที่ทางสังคมซึ่งถูกควบคุมอย่างรัดกุมทำให้พื้นที่สาธารณะไม่ได้ถูกใช้สำหรับการวิ่งออกกำลังกาย และยังไม่ใช่พื้นที่ของเพศหญิง

ในยุคเปลี่ยนผ่าน ซึ่งมีกระบวนการทัศน์ของสังคมยุคอุตสาหกรรมและความรู้แบบวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามาในสังคมไทย เป็นยุคที่มีความเร่งรีบมากขึ้น เกิดการทำลายทาง

³² การแบ่งเป็น 3 ยุคดังกล่าวนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการแบ่งยุคของ Alvin Toffler ในหนังสือ “The Third Wave” (1970) ซึ่งสามารถนำมาอ้างอิงถึงอิทธิพลของยุคสมัยต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ว่าประกอบไปด้วย ยุคกสิกรรม ยุคอุตสาหกรรม และ ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ

อำนาจระหว่างระหว่างคุณค่าของเวลาเน้นซ้ำแบบเก่าโดยคุณค่าของเวลาอันเร่งรัดแบบใหม่ สุดท้ายแล้วสังคมค่อยๆ เปลี่ยนผ่านเข้าสู่การให้ค่ากับร่างกายที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งถูกควบคุมด้วยกระบวนการสร้างอารยะแบบใหม่ที่มีสถาบันความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์เข้ามากำกับดูแลการวิ่งอย่างถูกต้องตามหลักการ พร้อมด้วยเหตุผลอันมีหลักฐานข้อพิสูจน์รองรับ ในช่วงนี้ร่างกายของคนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับการวิ่ง ออกกำลังกายได้มากขึ้น แต่ยังคงถูกควบคุมด้วยกรอบความรู้ของการใช้พื้นที่ดังกล่าวด้วยเหตุผลเชิงสุขภาพเป็นส่วนใหญ่

ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคที่มีกระบวนการทัศนคติผสมผสานจนสร้างความหลากหลายทางความรู้ ร่างกายของมนุษย์ที่เคลื่อนไหวถูกฝังความคิดและอำนาจจากหลายทาง สังคมที่ยังอยู่ในยุคอุตสาหกรรมนี้ได้แย่งแยกเวลาทำงานและเวลานอกเหนือจากนั้นอย่างชัดเจน การวิ่งได้ถูกสร้างความหมายจากสื่อให้เป็นหนึ่งในการใช้เวลาว่างจากการทำงานซึ่งมีความหมายในเชิงบวก อีกทั้งร่างกายยังกลายเป็นพื้นที่ในทางการสื่อสารอย่างเต็มตัว ดังนั้น การประดับประดาร่างกายด้วยอุปกรณ์ทางการวิ่งต่างๆ จึงเป็นพื้นที่ของการสื่อสารเพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ เช่น รองเท้ากีฬารุ่นใหม่แสดงความเป็นคนทันสมัย เสื้อติดตราชมรมวิ่งแสดงถึงการอยู่ในสังกัดและกลุ่มคนที่รักการวิ่ง ในยุคดังกล่าวนี้เอง เมื่อกระบวนการทัศนคติและความหมายอันหลากหลายได้วนเวียนเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การวิ่ง จึงเกิดการปะทะกันอย่างน่าสนใจ เช่น การวิ่งในวาทกรรมการแข่งขันซึ่งต้องเผชิญหน้ากับผู้อื่นในระบบทุนนิยม ได้เข้ามาอยู่ร่วมกับความหมายของการวิ่งในวาทกรรมปัจเจกชนนิยมซึ่งเน้นการวิ่งเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ตนเองโดยไม่สนใจการแข่งขัน

ขณะเดียวกัน พื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่ของการวิ่งออกกำลังกายได้ผลิตความหมายใหม่ๆ อันสัมพันธ์กับการวิ่งขึ้น เช่น พื้นที่สาธารณะได้กลายเป็นพื้นที่ซึ่งคนต่างเพศ (หรือในบางกรณีก็คือคนเพศเดียวกัน) ได้พบปะและสานสัมพันธ์ดังที่ปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์เรื่อง *รัก7ปีดี7หน* ซึ่งหญิงสูงวัยสามารถคบหากับเด็กหนุ่มในสวนสาธารณะ ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวนี้เองก็มีการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น มีกลุ่มรำไท้เก๊กและกลุ่มคนที่มานั่งพักผ่อนคลายอารมณ์

ดังนั้น ร่างกายของมนุษย์ในมิติทางการสื่อสารจึงเปลี่ยนแปลงไปตามการให้คุณค่าของเวลากับพื้นที่ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามแต่ยุคสมัย

3. วาทกรรมหลักและวาทกรรมทางเลือก : ต่อรอง เกื้อหนุน และส่งเสริมกัน

ในหนังสือ *Discourse and Social Change* ซึ่งเขียนโดย Fairclough (1992) ได้อ้างถึง "วาทกรรม" (Discourse) ในเชิงทฤษฎีและการวิเคราะห์ทางสังคมจากงานศึกษาของ Foucault ซึ่งทำให้วาทกรรมมีความหมายกว้างขวางกว่า "คำ" (word) ในภาษาศาสตร์และเกี่ยวเนื่องกับความ

เปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งระบบ โดยวาทกรรมนี้ยังอาจแบ่งเป็น วาทกรรมหลัก (Dominant Discourse) ซึ่งครอบงำจนเป็นวิถีคิดหลักของสังคมนั้นๆ และ วาทกรรมทางเลือก (Alternative Discourse) ซึ่งมักมีลักษณะเป็นวาทกรรมต่อต้านกระแสหลัก ซึ่งตรงส่วนนี้ Foucault ได้ยกตัวอย่างถึงการรักษาคนป่วย ซึ่งวาทกรรมหลักอาจจะเป็นการรักษาด้วยวิธีการทางการแพทย์สมัยใหม่ ขณะที่วาทกรรมรองอาจจะเป็นการรักษาด้วยตนเองที่บ้านหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

Alatas (2006) อธิบายถึงคำว่า "วาทกรรมทางเลือก" เอาไว้ว่าเป็นชุดของวาทกรรมซึ่งเผยตัวออกมาในทางตรงกันข้าม (ต่อต้าน) กับสิ่งที่เข้าใจกันว่าเป็นกระแสหลักของสังคม อย่างไรก็ตาม ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า วาทกรรมทางเลือกดังกล่าวนี้ไม่จำเป็นจะต้องมีจุดมุ่งหมายในทางลบเสมอไป เพราะยังสามารถที่จะให้แนวคิดอื่นๆ ที่มีคุณประโยชน์แก่สังคม ดังนั้น ภาพลักษณ์ของวาทกรรมกระแสหลักและวาทกรรมทางเลือกนั้น แม้จะมีจุดยืนและวิถีคิดอยู่ในทางตรงกันข้าม แต่ยังคงอาจจะมีพื้นที่บางส่วนเกาะเกี่ยวหรือเสริมส่งกันและกันได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ประเด็นของวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยยุคใหม่ ผู้วิจัยพบว่า ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์การวิ่งของเมืองไทย มีวาทกรรมดำรงอยู่หลายชุด แต่ชุดใดจะเผยตัว (Emerge) ออกมาเป็นวาทกรรมหลักนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนหนึ่งด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ในยุคโบราณนั้น การวิ่งถูกอธิบายด้วยวาทกรรมของชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ ก่อนที่สังคมไทยจะเข้าสู่ยุคของการศึกษาซึ่งเน้นเหตุผลและวิทยาศาสตร์ การวิ่งจึงถูกอธิบายด้วยวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์

ตั้งแต่ยุคเปลี่ยนผ่าน จนมาถึงยุคสมัยใหม่ของการวิ่งในสังคมไทย ผู้วิจัยพบว่าประเด็นของวาทกรรมดำรงอยู่อย่างสำคัญ 2 ชุด ได้แก่ วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ซึ่งมักจะมีตัวบทของวาทกรรมว่า "วิ่งเพื่อสุขภาพ" และวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก อาทิ วิ่งเพื่อมิตรภาพ ในยุคเปลี่ยนผ่านนั้นจะพบว่า วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ได้เผยตัวออกมาเป็นวาทกรรมหลัก ทำให้วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกซึ่งมีลักษณะเป็นขั้วตรงข้ามนั้น กลายเป็นวาทกรรมทางเลือก

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาพบว่า เมื่อมาถึงยุคสมัยใหม่ วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์อาจจะดำรงอยู่ในสังคมไทยในฐานะวาทกรรมหลัก แต่วาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกก็เผยตัวออกมาเป็นวาทกรรมหลักที่สร้างผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมไทยเช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากแนวคิดในเรื่องของกีฬาและการออกกำลังกายของ Shilling (1993) ซึ่งมองว่าชนชั้นมีผลต่อการเลือกเล่นกีฬา โดยชนชั้นล่างนั้นใช้ร่างกายเพื่อเป็นพาหะหรือเครื่องมือในการเข้าถึงความ

สนุกสนานตื่นเต้น เช่น การเล่นฟุตบอล การชกมวย มีอารมณ์ร่วมที่เกิดจากการใช้ร่างกาย ขณะที่คนชั้นสูงจะมองร่างกายเป็นจุดหมายในการเล่นกีฬา นั่นคือ ร่างกายเป็นเหตุผลที่เล่นกีฬาโดยตรง พวกเขาเล่นกีฬาเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพดี หรือร่างกายงดงาม แปลว่าเหตุผลของคนชั้นสูงซึ่งรวมถึงชนชั้นกลางด้วยนั้นเป็นเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ ขณะที่งานศึกษาของ Dunning (1999) ได้มีการสรุปว่า การเร้าอารมณ์ (Emotional Arousal) คือหัวใจของกีฬาและงานอดิเรกที่จะทำให้แตกต่างจากกิจวัตรปกติประจำวันทั่วไป อันถือเป็นวิธีคิดในแบบอารมณ์และความรู้สึก โดยที่การสรุปทั้งสองแบบนี้ไม่ได้มีแนวคิดคัดค้านกันแต่อย่างใด เพียงแต่เงื่อนไขและกาลเทศะของการอ้างถึงวาทกรรมในทางสังคมนั้นแตกต่างกัน

เมื่อเป็นเช่นนี้ จะพบว่า วาทกรรมที่มีลักษณะตรงกันข้ามกันนั้น สามารถดำรงอยู่ควบคู่กัน ในฐานะของวาทกรรมการวิงในสังคมไทยได้ และความสัมพันธ์ของวาทกรรมสำคัญทั้งสองแบบไม่จำเป็นต้องมีลักษณะของการต่อต้านและช่วงชิงอำนาจกันเสมอไป ดังจะเห็นจากวาทกรรมการวิงในยุคปัจจุบัน ซึ่งในหนึ่งตัวบทวาทกรรมนั้น สามารถที่จะมีลักษณะของวาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์กับวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึกปะปนผสมผสานกัน ดังจะเห็นได้จากตัวบทต่อไปนี้

การวิงทำให้เรามีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น เมื่อเราเริ่มเหนื่อยจะมองคนที่อยู่ข้างหน้า แล้วบอกตัวเองว่า เราต้องทำได้เหมือนเขา

(ปาณณ์ สุทธิพิทักษ์ , เพจ สสส., โพสต์เมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557)

ข้อความดังกล่าวมีการใช้วาทกรรมวิทยาศาสตร์และการแพทย์ "สุขภาพที่แข็งแรงขึ้น" และวาทกรรมอารมณ์ความรู้สึก "แล้วบอกตัวเองว่าเราต้องทำได้เหมือนเขา" หรืออีกตัวอย่างในกรณีของนักวิ่งซึ่งให้ความเห็นว่าวาทกรรมที่ส่งเสริมให้การวิ่งออกกำลังกายสังคมไทยนั้น มีลักษณะผสมผสานวาทกรรมทั้งสองแบบ

เนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกในการวิ่ง เป็นตัวกระตุ้นให้อยากลอง อยากเปลี่ยน อยากทำอะไรที่ไม่เคยทำ เพื่อบางสิ่งบางอย่าง เช่น แรบบันดาลใจ refresh ตัวเอง หันมารักตัวเองมากขึ้น ซึ่งเมื่อทำได้จึงจะหาวิธีในการทำต่อไปให้ถูกต้องด้วยการศึกษาเพิ่มเติมด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ นำไปสู่การวิ่งที่พร้อมสมบูรณ์แบบ กายพร้อม ใจพร้อม เราทำได้

(นวลจันทร์ แสงเกียรติกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม พ.ศ.2558)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาว่ากระบวนการสร้างอารยธรรมคือการควบคุมการแสดงออกของมนุษย์ ทำให้เกิดการปะทะต่อรองกันระหว่าง “อารมณ์ความรู้สึก” กับ “ความอารยะ” ดังจะเห็นได้จากภารกิจกรรมวิ้งออกกำลังภายในยุคปัจจุบันถูกจัดวางให้เป็นกิจกรรมในเชิงอารมณ์ซึ่งเป็นสนามแห่งการปลดปล่อยของคนที่มีเส้นทางความรู้สึกจากอาชีพการงาน แต่ขณะเดียวกัน กิจกรรมดังกล่าวก็ถูกควบคุมด้วยกระบวนการอารยะผ่าน “มารยาทของนักวิ้ง” ซึ่งเป็นการกำกับดูแลให้นักวิ้งสามารถใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันได้อย่างปรองดอง เช่น วิ้งได้เต็มที่แต่ต้องมีมารยาท

ดังที่กล่าวมา วาทกรรมการวิ้งยุคใหม่ จึงไม่ได้มีลักษณะของการยึดครองครอบงำ และปะทะให้วาทกรรมอื่นแพ้พ่ายสลายตัว หากแต่เป็นลักษณะของการทำงานสอดประสานกัน ปะทะเพื่อหลอมรวมและส่งเสริมกัน จนกระทั่งเกิดความหลากหลายทางวาทกรรม กลายเป็นทางเลือกในระบบวิคิดแก่สังคม และเป็นการส่งเสริมให้การวิ้งนั้นกลายเป็นที่นิยมในสังคมได้ในที่สุด

ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อพิจารณาในแง่ของกลุ่มทฤษฎีการสื่อสารเก่าแก่อย่าง “ทฤษฎีผลกระทบจากสื่อ” (Impact Theory) จะพบว่า การที่วาทกรรมทางการสื่อสารนั้นมีลักษณะของการปะทะ การต่อรอง และการส่งเสริมกัน ยังเป็นการพิสูจน์แนวคิดทฤษฎีแบบเข็มฉีดยามหัศจรรย์ (Magic Bullet Theory) ซึ่งผู้รับสารจะถูกทำให้เชื่อในข่าวสารอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดนั้น ว่าไม่สามารถนำมาใช้อธิบายในกรณีนี้ได้ เนื่องจากแม้ตัววาทกรรมเองก็ยังมีลักษณะของการต่อรองเชิงอำนาจ ซึ่งไม่มีวาทกรรมใดที่เอาชนะและมีอิทธิพลได้ตลอดไป

3. "ช่องทางที่หลากหลาย" สู่ "ความหมายที่หลากหลาย"

Elias (1986) เสนอว่า การสื่อสาร (Communication) คือภาคปฏิบัติการของวาทกรรม (Discursive Practice) ซึ่งตั้งแต่ครั้งโบราณนั้นนับได้ตั้งแต่ภาพวาดในผนังถ้ำและเรื่องเล่ารอบกองไฟเป็นต้นมา เมื่อผ่านความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ช่องทางของการแพร่กระจายวาทกรรมได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และเมื่อวาทกรรมเป็นเรื่องที่ผูกติดกับประเด็นของอำนาจ ทำให้การครอบครองช่องทางการสื่อสารวาทกรรมกลายเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อระบบของวาทกรรมในแต่ละยุค

ในอดีตของสังคมไทย วาทกรรมมีช่องทางกระจายเผยแพร่น้อยกว่าในปัจจุบัน สื่อที่เป็นช่องทางหลักได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งผู้ควบคุมช่องทางดังกล่าวนี้วนเวียนอยู่กับสถาบันหลัก อาทิ สถาบันทางกฎหมายผ่านการตีพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา สถาบันภาษาผ่านการตีพิมพ์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน สถาบันการศึกษาผ่านการตีพิมพ์แบบเรียน และ สถาบันสื่อมวลชนผ่าน

การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งสถาบันที่กล่าวมานั้นได้สืบทอดอำนาจมาจากสถาบันกษัตริย์ในอดีต จากการศึกษาวาทกรรมการวิ่งในยุคโบราณพบว่า ความหมายของการวิ่งมีลักษณะที่จำกัดและแคบมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถูกมองว่าเป็นเพียงกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายไปข้างหน้าให้เร็วกว่าการเดิน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างในวรรณคดีโบราณจากยุคกรุงสุโขทัยจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ขณะที่แบบเรียนภาษาไทยในยุครอยต่อของยุคโบราณกับยุคเปลี่ยนผ่าน ก็ให้ความหมายของการวิ่งไว้เพียงการเคลื่อนไหวของร่างกายโดยความเร่งรีบ หรือด้วยความตื่นเต็นร้อนรน เท่านั้น

จากตัวอย่างที่กล่าวมา เมื่อช่องทางในการเผยแพร่วาทกรรมมีลักษณะคงตัว วาทกรรมจึงคงตัวไปด้วย ดังนั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงวาทกรรมขึ้น ส่วนหนึ่งจึงอาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางช่องทางของวาทกรรมนั่นเอง

Innis (1952) เสนอว่าเทคโนโลยีการสื่อสารมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เมื่อมีวิถีแห่งการสื่อสารแบบใหม่จะย่อมนำผลกระทบต่ออำนาจในสังคม ดังเช่นในยุคที่มีการบันทึกสิ่งต่างๆ บนแผ่นหิน อำนาจจะอยู่กับสถาบันกษัตริย์ ต่อมาเมื่อมีการบันทึกลงบนกระดาษปาปิรุส อำนาจจะเปลี่ยนมือมาสู่กลุ่มนักบวชทางศาสนา ดังนั้น เมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารคงตัว อำนาจและสภาพสังคมจึงมีแนวโน้มที่จะคงตัวตามไปด้วย นั่นจึงเป็นสาเหตุที่เทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่อย่าง อินเทอร์เน็ต ส่งผลกระทบต่อวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย

ผลจากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะของวาทกรรมการวิ่งอันมีความหมายและประเด็นที่จำกัดในยุคอดีต เป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะของการสื่อสารด้วยสื่อเดิมๆ อาทิ ผ่านหนังสือพิมพ์ ตำราแบบเรียน เป็นต้น เนื่องจากสื่อเดิมๆ นั้นถูกครอบครองด้วยสถาบันอำนาจเดิม ซึ่งไม่มีเหตุต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและวิธีการนำเสนอใดๆ ดังนั้น เมื่อมีสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) เข้ามาสู่สังคม ความเปลี่ยนแปลงจึงตามมา

สื่อออนไลน์มีคุณลักษณะที่ข้ามพรมแดนของ กาละ และ เทชะ (Time and Space) กล่าวคือสามารถเปิดรับเนื้อหาได้ในทุกเวลา รวบรวมเนื้อหาทุกสิ่งทุกอย่างจากทุกช่วงเวลาเข้ามาไว้ด้วยกัน และยังเป็นสื่อที่แพร่กระจายได้ทุกหนทุกแห่ง สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกทุกสถานที่ ลักษณะดังกล่าวทำให้เนื้อหาข้อมูลที่มีอยู่ทั่วทุกมุมโลกถูกสำรวจค้นพบและส่งต่อเผยแพร่อย่างรวดเร็ว

เมื่อเป็นเช่นนั้น เนื้อหาวาทกรรมเกี่ยวกับการวิ่งจึงมีความหลากหลายมากกว่าเดิมในสังคมไทย จากความหมายเดิมๆ อาทิ "วิ่งเพื่อสุขภาพ" จึงถูกเพิ่มความหมายใหม่ๆ เข้าไป อาทิ "วิ่ง

เพื่อหาผู้ครอง" ซึ่งความหลากหลายนี้เองที่เปิดฐานของสถานะเกี่ยวกับการวิ่งให้มีลักษณะกว้างขวางขึ้นในสังคม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนยุคใหม่ที่เป็นพหุนิยมได้มากกว่าเดิม

นอกจากนี้ สื่อออนไลน์ยังทำให้ผู้ซึ่งเคยมีสถานะตั้งรับ (Passive) กลายมาครอบครองสถานะเชิงรุก (Active) ที่กระตือรือร้นได้ โดยไม่เพียงจะรับเนื้อหาข่าวทกรมเท่านั้น หากยังกลายเป็นผู้สร้างเนื้อหาและร่วมกันแพร่ข่าวทกรมให้ไหลเวียนในสังคมได้อย่างมากมายและรวดเร็วอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับกลุ่มประชากรในการศึกษา ซึ่งเป็นชนชั้นกลางในเมืองใหญ่ของไทย

ในแง่ของข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นว่า แม้ข่าวทกรมจะเป็นการกล่าวถึงวิธีการสื่อสารทั้งหมดในสังคมเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งๆ และมักจะเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ตีความ (Text Analysis) หรือ การวิเคราะห์ตีความในเชิงที่สัมพันธ์กับอำนาจ (Critical Discourse) แต่ช่องทางของข่าวทกรมที่เปลี่ยนแปลงในสังคมหนึ่งๆ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อกรก่อรูปข่าวทกรมได้ ช่องทางของสื่อออนไลน์ ซึ่งเข้ามามีบทบาทพร้อมกับช่องทางสื่อชนิดอื่นๆ อาทิ ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ สื่อกิจกรรม จึงนับว่ามีส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างความหลากหลายทั้งในการผลิตและการบริโภคข่าวทกรมมากยิ่งขึ้น

ใน The Dialectic of Ideology and Technology ผู้เขียนคือ Gouldner (1976) มองว่า เทคโนโลยีการสื่อสาร (ช่องทางการสื่อสาร) ดำเนินควบคู่ไปกับอุดมการณ์ของเทคโนโลยีนั้นๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ทำให้เกิดการใช้เหตุผลและอุดมการณ์เสรีนิยม ส่วนเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตยุคใหม่นั้น ได้สลายอุดมการณ์ครอบงำหนึ่งๆ ออกไป และสร้างความหลากหลายทางอุดมการณ์ให้แก่สังคม ทฤษฎีดังกล่าวนี้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ความหลากหลายและการเปิดกว้างทางความหมายของการวิ่งในสังคมไทย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะเสรีนิยมและการกระจายของอำนาจในการสื่อสารของสังคม ซึ่งผลที่ตามมาคือเกิดความหลากหลายในช่องทางและเนื้อหา อันเป็นการเพิ่มโอกาสในการโน้มนำให้ผู้คนในสังคมไทยเปิดรับการออกกำลังกายด้วยการวิ่งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

4. สถาบันกับความเปลี่ยนแปลงของอำนาจในวาทกรรมยุคใหม่

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารวาทกรรม ได้แก่ ภาพตัวแทนของความรู้ซึ่งเป็นผลมาจากสถาบันที่หนุนหลัง อาทิ ในงานศึกษาของ Foucault ที่เกี่ยวกับผู้ป่วยทางจิต พบว่าการวินิจฉัยโรคและการคุมขังเพื่อรักษานั้น ทำไปโดยอาศัยภาพตัวแทนความรู้ด้านการรักษาผู้ป่วยในแนวทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีสถาบันทางการแพทย์อยู่เบื้องหลัง ดังนั้น ลักษณะของวาทกรรมโดยทั่วไปจึงถูกกำหนดมาโดยสถาบันใดสถาบันหนึ่ง ประกอบกับมีลักษณะจากบนลงล่าง อย่างไรก็ตาม การแพร่กระจายของวาทในสังคม ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงจากสถาบันทางอำนาจสู่ประชาชน

หากแต่มองว่าทกรรมในลักษณะของสิ่งที่มาจากทุกทิศทาง ทั้งจากบนลงล่าง จากล่างขึ้นบน จากบนสู่บน และจากล่างสู่ล่าง ไหลวนไปมาอย่างกระจัดกระจาย

เมื่อเป็นเช่นนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมกับวาทกรรมจึงมีความสลับซับซ้อนและยากจะหาที่มาว่ากำเนิดจากแหล่งใดอย่างแท้จริง ดังเช่นที่ Coakley (1994) มองสถานะของความรู้ในสังคม 2 ทิศทาง ทิศทางแรกคือผู้รับข่าวสารรับอิทธิพลทางสังคมฝ่ายเดียว การสนับสนุนหรือการเสริมแรงมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว หรือ กลุ่มเพื่อน และโรงเรียน เป็นต้น ส่วนอีกทิศทางได้แก่ เชื่อมโยงในปัจเจกบุคคล ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันจนเกิดการเรียนรู้ มองว่าการเลือกเล่นกีฬาเป็นวิถีและกระบวนการที่ซับซ้อน มีแรงควบคุมจากเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ วัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย ผู้วิจัยพบว่า ในอดีตนั้น อำนาจจากสถาบันที่ครอบงำสังคมไทย ได้แก่ อำนาจจากสถาบันการปกครองที่สืบทอดมาจากสถาบันกษัตริย์ โดยมีกิ่งก้านสาขาเป็นสถาบันทางกฎหมาย และสถาบันทางภาษา และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งหากกล่าวถึงกรณีของการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายนั้น สถาบันซึ่งได้รับความนิยมนและมีอิทธิพลมากยิ่งขึ้น ได้แก่ สถาบันการกีฬา ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งในแง่ของความเป็นสถาบันและบุคคลในสถาบัน ดังจะเห็นจากความนิยมกีฬาในบางประเภทที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วภายหลังจากมี "วีรบุรุษนักกีฬา" เช่น แบดมินตัน จาก รัชนก อินทนนท์

อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการวิ่งออกกำลังกายนั้น ในยุคปัจจุบันสังคมไทยยังไม่มี "Sport Hero" ให้คนรุ่นใหม่ชื่นชมและนำมาเป็นแบบอย่างร่วมกันทั้งสังคม แต่อิทธิพลหลักในการสร้างวาทกรรมการวิ่งให้มีเสน่ห์ได้แก่ การได้ต้นแบบเป็นผู้มีชื่อเสียงในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวงการบินเท็ง อาทิ ผู้แสดงในภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปี ดี7หน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคำนวณมากได้กล่าวถึงว่าช่วยให้สนใจการวิ่งออกกำลังกายและอยากจะทำแบบอย่างในภาพยนตร์ ซึ่งรวมไปถึงบุคคลผู้มีชื่อเสียงและสังคมให้การยอมรับ อาทิ ยังมีนักวิ่งอย่าง อาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) ที่หันมาวิ่งมาราธอนจนกลายเป็นต้นแบบให้กลุ่มวัยรุ่นจำนวนมากหันมาออกกำลังกายด้วยการวิ่ง

ในขณะเดียวกัน ภายหลังจากที่สถาบันบันเทิงได้หนุนหลังวาทกรรมการวิ่งด้วยประเด็นอารมณ์ความรู้สึก บรรดาบุคคลธรรมดาสามัญในสังคมก็รับไม่ต่อในการเผยแพร่วาทกรรมการวิ่งด้วยการใช้เครือข่ายสังคม อันสอดคล้องกับแนวคิดของ White and Curtis (1990) ซึ่งกล่าวถึงมิติของ "ต้นแบบ" (Role models) โดยเสนอว่าสิ่งที่กระตุ้นจูงใจให้คนเข้าร่วมเล่นกีฬาอย่างแท้จริงนั้น ไม่ใช่ต้นแบบคนดังเสียทั้งหมด งานวิจัยในหัวข้อเด็กกับการออกกำลังกาย บ่งชี้ว่าต้นแบบที่เป็นคน

ดังระดับชาติ อาจจะสร้างอิทธิพลในแง่เทคนิคหรือบุคลิกท่าทาง อุปกรณ์การเล่น แต่เป็นแค่ อิทธิพลในระดับเสริมเท่านั้น

ดังนั้น วาทกรรมการวิ่งในสังคมไทยยุคใหม่ จึงเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายอย่างพร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิติความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลกับสังคมที่อยู่อาศัย ดังเช่นที่ Hargreaves (1982) ได้ชี้ให้เห็นถึง 5 มิติความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทำให้เกิดกีฬายุคใหม่ได้ โดยหนึ่งในนั้น ได้แก่ วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในสังคม ขณะเดียวกัน ข้อค้นพบถึงความสนุกสนานเบิกบานจากการวิ่งออกกำลังกาย ในกรณีการถ่ายรูปเซลฟี่ตนเองเพื่อไปแสดงให้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับรู้ และในกรณีของชนชั้นกลางที่มาออกกำลังกายพร้อมกลุ่มเพื่อน ก็สอดคล้องกับแนวคิดของ Horne, Tomlinson et al. (2012) ซึ่งกล่าวว่า ในทางสังคมวิทยากับกีฬานั้น ภาวะสำคัญคือการชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการซึ่งจะมี “สมบัติที่มาจากโครงสร้างสังคม” (Structural Properties) และ “คุณค่า” (Values) บางชุดที่ถูกยกให้เหนือกว่าสิ่งอื่นๆ โดยสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการวิ่งของสังคมไทยยุคใหม่ คือการแสดงให้เห็นถึง แฟชั่น และ ความหลงใหลในตนเอง (Narcissism) ผ่านการซื้ออุปกรณ์กีฬาที่สวยงามและการถ่ายรูปรวมถึงเขียนเรื่องราวการออกกำลังกายของตนเองเพื่อให้เครือข่ายทางสังคมได้รับรู้และร่วมแสดงความยินดี

ในห้วงขณะที่อำนาจของปัจเจกบุคคลซึ่งเคยถูกละเลยในยุคอดีตได้กลับมามีพื้นที่ในสังคมไทย ผ่านการผลิตเนื้อหาสื่อและการสื่อสารระหว่างบุคคล ลักษณะของปัจเจกบุคคลกับอำนาจทางสังคมก็เกิดความเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน นั่นคือ การเข้ามามีบทบาททางอำนาจของ เพศหญิง ซึ่งความสอดคล้องระหว่างภาพยนตร์เรื่อง รัก7ปีดี7หน ในฐานะที่นำเสนอเนื้อหาเชิง อารมณ์ความรู้สึกซึ่งเหมาะกับผู้หญิง (และยังมีฐานะเป็นภาพยนตร์ตระกูลโรแมนติกอีกด้วย) กับ ปริมาณของเพศหญิงในสังคมไทยที่หันมาออกกำลังกายด้วยการวิ่งนั้น ทำให้พิจารณาได้ว่า วาทกรรมเชิงอารมณ์ที่แพร่กระจายอย่างมากในสังคมไทยนั้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสื่อที่นำเสนอ เนื้อหาเชิงอารมณ์ได้เหมาะกับเพศหญิง และเพศหญิงก็เป็นผู้บริโภคและแพร่กระจายเนื้อหาเชิง อารมณ์เกี่ยวกับการวิ่งในสังคมไทยอีกด้วย

ไม่เฉพาะกรณีของเพศหญิงเท่านั้นซึ่งมีอำนาจมากขึ้น หากแต่เมื่อพิจารณาจากวาทกรรมการวิ่งแล้ว จะพบว่าในปัจจุบันผู้ผลิตวาทกรรมการวิ่งไม่ใช่วัยกลางคนขึ้นไปเสียส่วนใหญ่ เหมือนอดีต หากแต่สื่อออนไลน์ทำให้เกิดการผลิตเนื้อหาวาทกรรมสำหรับวัยรุ่นและวัยทำงาน ตอนต้นมากขึ้นกว่าเดิม เนื้อหาวาทกรรมการวิ่งซึ่งทั้งมีความหลากหลายและมีลักษณะเน้นย้ำทาง อารมณ์นั้นเป็นผลมาจากการผลิตเนื้อหาและ/หรือส่งต่อของกลุ่มคนวัยดังกล่าว เท่ากับเป็นการเปิด

พื้นที่ให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนรุ่นใหม่กับการวิ่งออกกำลังกายมากขึ้นกว่าในอดีต ข้อสรุปดังกล่าวนี้ได้รับการตอกย้ำในหลักฐานเชิงปรากฏการณ์ เมื่อกลุ่มคนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมในงานวิ่งและออกกำลังกายตามสวนสาธารณะนั้น คนรุ่นใหม่เริ่มจะมีสัดส่วนเชิงปริมาณมากกว่าคนรุ่นวัยกลางคนขึ้นไป

5. การประกอบสร้างวาทกรรมที่ส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกายในสังคมไทย

เมื่อได้ข้อค้นพบจากการศึกษา วาทกรรมการวิ่งในยุคอดีต วาทกรรมการวิ่งในยุคปัจจุบัน และ วาทกรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยการวิ่งในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้สรุปเป็นต้นแบบแนวคิดในการประกอบสร้างวาทกรรมออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพในสังคมไทย ผ่านการประกอบสร้างวาทกรรมส่งเสริมการวิ่งออกกำลังกาย ซึ่งเป็นไปตามหลักการ "กีฬาเพื่อมวลชน" หรือ sport for everybody นั้นจะมีแรงผลักดันที่เด่นชัด ได้แก่ การรักษาสุขภาพ การเรียนรู้ทางสังคมหรือเข้าสังคม ไปจนถึงการได้ประสบการณ์ใหม่ๆ ทางกายและเกิดความตื่นเต้น

ลักษณะของการประกอบสร้างจากผู้วิจัย มีข้อเสนอดังต่อไปนี้

1) สร้างตัวตนและความหมายของวาทกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น วิ่งเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต วิ่งเพื่อสุขภาพ วิ่งเพื่อหาตัวเอง เป็นต้น เพื่อขยายฐานของความหมายให้กว้างขวางอันจะทำให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด

2) ประเด็นของวาทกรรมการวิ่ง ควรมีลักษณะของการผสมผสาน ทั้งวาทกรรมวิทยาศาสตร์ เช่น วิ่งอย่างถูกหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา และวาทกรรมอารมณ์และความรู้สึก เช่น วิ่งเพื่อท้าทายขีดจำกัดของตนเอง เนื่องจากการนำเสนอเพียงวาทกรรมวิทยาศาสตร์ดังเช่นในยุคเปลี่ยนผ่านนั้น ไม่เหมาะกับสังคมปัจจุบันที่ผู้คนต้องการลักษณะของการปลุกเร้าทางอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าเดิม โดยวาทกรรมทั้ง 2 ลักษณะนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคู่ขัดแย้งกันในฐานะ วาทกรรมหลัก กับ วาทกรรมต่อต้าน หากแต่สามารถเป็นวาทกรรมคนละชุดที่เข้ามาปะทะและประสานกันเพื่อเกิดลักษณะของการส่งเสริม อาทิ ภายหลังจากมีความรู้สึกที่จะวิ่งเพื่อท้าทายตนเอง ก็ควรมาฝึกหลักการวิ่งให้ถูกวิธีเพื่อเลี่ยงการบาดเจ็บ เป็นต้น

3) ประเภทของวาทกรรม ควรมีลักษณะของการอธิบายรายละเอียด ทำให้ผู้บริโภควาทกรรมรับรู้ได้อย่างเข้าใจชัดเจน และควรมีการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม มิเช่นนั้นถ้าไม่เห็นภาพตาม ก็จะทำให้การสื่อสารบกพร่องได้

4) ภาพตัวแทนความรู้ที่สำคัญ คือความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของผู้อื่นในสังคม ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับประเภทของวาทกรรมที่ต้องการตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ภาพความรู้ที่

มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ได้แก่ ความรู้ทางด้านจิตวิทยา อันว่าด้วยความต้องการต่างๆ ในจิตใจของผู้คน และ ภาพความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างมีหลักการ และ พิสูจน์ตรวจสอบในเชิงตัวเลขได้

5) ช่องทางของวาทกรรมควรมีลักษณะหลากหลาย และ เข้าถึงวิถีชีวิตผู้คนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังเช่นกรณีของชนชั้นกลางในเมืองไทยนั้น มีพฤติกรรมการรับชมภาพยนตร์และใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การผังวาทกรรมการวิ่งที่มีลักษณะดึงดูดในช่องทางเหล่านี้ ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งเสริมการออกกำลังกายได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ โดยธรรมชาติของสื่อออนไลน์นั้นทำให้ผู้รับสารกลายเป็นผู้ส่งสารได้ จึงเป็นช่องทางทำให้ทุกคนสามารถเลือกบริโภคและผลิตซ้ำวาทกรรมให้ไหลเวียนในสังคมและทวีปริมาณมากยิ่งขึ้นได้ ซึ่งลักษณะของสายสัมพันธ์ทางสื่อสังคมออนไลน์นั้น จะคัดกรองผู้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมา มีปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้เนื้อหาวาทกรรมที่ได้รับการยอมรับโดยบุคคลหนึ่งก็ย่อมมีสิทธิ์ได้รับการยอมรับโดยสังคมรอบข้างบุคคลนั้นไปด้วย

6) อำนาจไม่ได้ยึดติดกับสถาบันใหญ่เท่านั้น เนื่องจากสังคมยุคใหม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้รับสารรายย่อยทั้งหลายสามารถกลายเป็นผู้ส่งสารได้ด้วย ดังนั้น อำนาจจึงมีลักษณะกระจาย วาทกรรมจึงสามารถถูกหนุนหลังด้วยสถาบันใหญ่ อาทิ สสส. ซึ่งเป็นสถาบันทางสุขภาพในเมืองไทย แต่ขณะเดียวกัน ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตก็สามารถผลิตวาทกรรมและแพร่กระจายในสังคมได้เช่นเดียวกัน ขณะที่บุคคลผู้มีชื่อเสียงซึ่งเป็นต้นแบบนั้น ก็มีอิทธิพลต่อผู้อื่นในสังคม ดังเช่นกรณีผู้มีชื่อเสียงหรือดาราภาพยนตร์หันมาวิ่งออกกำลังกาย ก็สามารถดึงดูดผู้รับสารได้ แต่ในขณะเดียวกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้พบว่ายังมีกลุ่มบุคคลที่ได้รับวาทกรรมอันส่งเสริมการวิ่งจากผู้คนรอบข้าง

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง "การสื่อสารกับวาทกรรมการวิ่งในสังคมไทย" นี้ ผู้วิจัยพบข้อจำกัดในการวิจัยบางประการ ซึ่งสามารถนำมาเป็นบทเรียนในการปรับปรุงแก้ไขสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป และสำหรับผู้สนใจศึกษาหัวข้อในแนวทางเดียวกัน อันได้แก่

การศึกษาวาทกรรมในแบบของ Foucault (Foucauldian Discourse) จะต้องทำการค้นหาแบบโบราณคดีวิทยา (Archaeology) ซึ่งหมายความว่าต้องขุดค้นข้อมูลทั้งหมดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตาม การขุดค้นข้อมูลจากยุคอดีตซึ่งผ่านไปนานมาแล้ว ทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านของข้อมูลซึ่งสูญหายไปกับกาลเวลา และยังอาจเกิดปัญหาการหาข้อมูลในเชิงบริบทสังคมยุคอดีตผ่านหัวข้อภาคปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปและการนำไปใช้ประโยชน์

เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ อันได้แก่

1. ในทางวิชาการ การวิจัยในครั้งต่อไปสามารถหยิบยกตัวแปรด้านเหตุผลและอารมณ์ในวาทกรรมการออกกำลังกาย ไปศึกษาในระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผ่านการสำรวจผู้ที่ออกกำลังกายและไม่ออกกำลังกาย โดยใช้สถิติประยุกต์เพื่อทำการวิเคราะห์ผลการศึกษา นอกจากนี้ ในแนวทางวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ยังสามารถปรับเปลี่ยนชนิดกีฬาและการออกกำลังกายในการศึกษา โดยใช้แนวคิดกระบวนการสร้างอารยธรรม เช่น การศึกษาผู้เล่นกีฬาฟุตบอลกับความรุนแรง เป็นต้น

นอกจากนี้ การศึกษาด้วยแนวคิดที่ผสมผสานกันของ Foucault และ Elias ยังสามารถเป็นไปได้ในเรื่องประเด็น "การควบคุมร่างกายมนุษย์" (Body Control) ในวิถีของอำนาจทางการกีฬา ทั้งการแข่งขันกีฬาหรือการเชียร์กีฬาอีกด้วย

2. ในทางปฏิบัติของวิชาชีพ องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปต่อยอดเพื่อออกแบบสารและเลือกใช้ช่องทางสื่อสารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ (Health Communication) โดยเลือกลักษณะของการใช้วาทกรรมทางอารมณ์และเหตุผลได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับการเลือกใช้ช่องทางที่สามารถสะท้อนความหมายของวาทกรรมผู้รับสารได้อย่างสอดคล้องลงตัว

รายการอ้างอิง

- Alatas, S. F. (2006). Alternative Discourses in Asian Social Science: Responses to Eurocentricism. London, Sage.
- Alexas (นามแฝง) (18 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Alt, J. (1983). "Sport and Cultural Reification: From Ritual to Mass Consumption." Theory, Culture & Society 1(3).
- ArMiNo_33 (นามแฝง) (21 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Baran, S. and D. Davis (1995). Mass Communication Theory, Wadsworth Publishing Company.
- Bechara, A., A. R. Damasio, H. Damasio and S. W. Anderson (1994). " Insensitivity to future consequences following damage to human prefrontal cortex, , ." Cognition 50: 7-15.
- Benedict, R. (1952). Thai Culture and Behavior: An Unpublished Wartime Study Dated September, 1943.. Ithaca, N.Y., Department of Far Eastern Studies, Cornell University.
- Birrell, S. (1981). "Sport as Ritual: Interpretations from Durkheim to Goffman." Social Forces 60 (2) 354-376.
- bluesoullush (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Bourdieu, P. (1984). Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste, Harvard University Press.
- Brohm, J.-M. (1987). Sport: A Prison of Measured Time, Bourgois.
- Cashmore, E. (2010). Making Sense of Sports, Taylor & Francis.
- Chen, I. (2006). "Born To Run - Humans can outrun nearly every other animal on the planet over long distances.". Discover Magazine: 3.
- Coakley, J. J. (1994). Sport in Society: Issues and Controversies.

- Cohen, L. E. and M. Felson (1979). "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach." American Sociological Review 44(4).
- Craig, R. T. (1999). "Communication as a field." Journal of Communication Theory 9:2
May
- Dragonfly7Colors (นามแฝง) (21 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมนักๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Dunning, E. (1999). Sport Matters: Sociological studies of sport, violence and civilization., Routledge.
- Edwards, D. (1999). "Emotion Discourse." Culture & Psychology 5: 271-291.
- Elias, N. (2000). The Civilizing Process. Sociogenetic and Psychogenetic Investigations, Oxford: Basil Blackwell.
- Elias, N. and E. Dunning (1986). Quest for Excitement. Sport and Leisure in the Civilizing Process, Oxford, Basil Blackwell.
- Fairclough, N. (1992). Discourse and Social Change. Cambridge, Polity Press, UK.
- Fairclough, N. (2003). Analyzing Discourse: Textual Analysis for Social Research. New York, Routledge.
- Fairclough, N. and R. Wodak (1997). Critical discourse analysis. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. T. A. v. Dijk. London, Sage. 2.
- Fixx, J. E. (1979). The Complete Book of Running, Circus Books.
- Foucault, M. (1970). The Order of Things, Pantheon Book.
- Foucault, M. (1972). The Archaeology of Knowledge. London, Tavistock.
- Foucault, M. (1973). The Birth of Clinic Pantheon Book.
- Foucault, M. (1978). History of Sexuality, Pantheon Book.
- Gantz, W. (1981). "An Exploration of viewing motives and behaviors associated with television sports." Journal of Broadcasting, 25.
- Gee, J. P. (2004). "What is critical about critical discourse analysis?" in An Introduction to Critical Discourse Analysis. . Mahwah, NJ, Lawrence Erlbaum.
- Giulianotti, R. (2005). Sport A Critical Sociology. UK, Polity Press.

- Gouldner, A. W. (1976). The Dialectic of Ideology and Technology: The Origins, Grammar, and Future of Ideology. New York, Seabury Press.
- Guttman, A. (1978). From Ritual to Record: The Nature of Modern Sports, Columbia University Press.
- Hall, S. (1986). "On Postmodernism and articulation: an interview with Lawrence Grossberg." Journal of Communication Inquiry 10(2).
- Hargreaves, J. (1982). Sport, Culture, and Ideology, Routledge & Kegan Paul.
- HoPEful_DEVIL (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Horne, J., A. Tomlinson and G. Whannel (2012). Understanding sport an introduction to the sociological and cultural analysis of sport., Routledge.
- Hoye, L. (2009). An Introduction to Modality, Pearson Education.
- Hughson, J., D. Inglis and M. Free (1998). The Uses of Sport: A Critical Study, Routledge.
- Huizinga, J. (1955). Homo Ludens: A Study of the Play Element in Culture, Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Innis, H. (1952). Changing Concepts of Time. Toronto, University of Toronto Press.
- kittipanan (นามแฝง) (16 กุมภาพันธ์ 2555). การวิ่งที่ดีควรเป็นอย่างไร. เข้าถึงจาก www.thaihealth.or.th เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Kring, A. M. and A. H. Gordon (1998). "Sex differences in emotion: Expression, experience, and physiology." Journal of Personality and Social Psychology 74(3): 686-703.
- LEITO (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Limelight (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Lofland, J. (1971). Analyzing Social Settings: A Guide to Qualitative Observation and Analysis, Wadsworth.

- Luschen, G. (1967). "The Interdependence of Sport and Culture". International Review of Sport Sociology 2.
- Marx, K. (1977). Capital: Volume 1: A Critique of Political Economy, Vintage Books.
- McDougall, C. (2010). Born to Run: The Hidden Tribe, the Ultra-Runners, and the Greatest Race the World Has Never Seen, Profile Books.
- mewman (นามแฝง) (18 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- mootie (นามแฝง) (16 พฤษภาคม 2551). เดินวิ่งสมาธิ. เข้าถึงจาก www.thaihealth.or.th เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Nattawutcup (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Ongreen (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Phillips, J. C. (1993). Sociology of Sport, Allyn & Bacon.
- PoonfaH (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Real, M. (1998). Media sport: Technology and the commodification of Post modern sport' in Media sport. New york, Routledge.
- Rigauer, B. (2000). Marxist theories. Handbook of sports studies. J. Coakley and E. Dunning. London, Sage.: 28-47.
- Rowe, D. (2003). Culture and the Media, McGraw-Hill International.
- Saberos (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Sage, G. (1998). Power and Ideology in American Sport: A Critical Perspective, Champaign.
- Sapolsky, B. S. and D. Zilmann (1978). "Enjoyment of televised sport contest under different conditions of viewing." Perceptual and Motor Skills 46.
- Saumure, K. and L. M. Given (2008). The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods. L. M. Given. Thousand Oaks,CA, Sage Publications.

- Scambler, G. (2005). Sport and Society: History, Power and Culture, Open University Press.
- Scheff, T. J. (1994). Microsociology: Discourse, Emotion, and Social Structure, University of Chicago Press.
- Schirato, T. (2007). Understanding Sports Culture, SAGE.
- Shilling, C. (1993). The body and social theory. London, SAGE.
- Shiv, B., G. Loewenstein, Bechara, D. A., H., and A. R. Damasio (2005). "Investment behavior and the negative side of emotion. ." Psychological Science 16: 435-439.
- Simon, R. L. (1991). Fair Play: Sports, Values, and Society, Westview Press.
- Sleap, M. (1999). Social Issues in Sport, St. Martin's Press.
- Sporting Goods Manufacturer Association (2012). sports, fitness and leisure activities topline participation in sport.
- Steunenberg, B., P. Simay and C. Ruth (2011). "Between Reason and Emotion: Popular Discourses on Turkey's Membership of the EU." South European Society and Politics 16(3): 449-468.
- sutie (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- tihnov (นามแฝง) (12 มีนาคม 2558). ตกลงวิ่งแล้วขาใหญ่หรือเปล่า. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33357440> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- unagi (นามแฝง) (2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Veblen, T. (1953). The Theory of the Leisure Class. New York, Mento.
- Venusnicha (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- Watzlawick, P., J. Beavin-Bavelas and D. N. Y. Jackson (1967). Some Tentative Axioms of Communication in Pragmatics of Human Communication - A Study of Interactional Patterns, Pathologies and Paradoxes, W. W. Norton.

- Welcomer, S., D. A. Gioia and K. Martin. (2000). "'A. Resisting the Discourse of Modernity: Rationality Versus Emotion in Hazardous Waste Siting.'" Human Relations September 2000 vol. 53 no. 9: 1175-1120.
- Wenner, L. (1989). Media, Sports, and Society, SAGE.
- Whannel, G. (1983). Blowing the Whistle Politics of Sport. London, Pluto.
- White, P. and J. Curtis (1990). "Language Regions and Feelings Toward Outgroups: Analyses for 1968 and 1984." Canadian Journal of Sociology 15(4): 441-462.
- YUI_MUNMOO (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- กฎเสนาบดีแก้ไขการออกอาชญาบัตรเล่นการพนันและการวิ่งวัวคน (2447). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 21, 4 กันยายน 2447.
- กรมศิลปากร (2514). ลิลิตยวนพ่าย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ, บรรณาคาร.
- กรมศิลปากร (2555). ประชุมสุภาพิตสอนหญิง. กรุงเทพฯ, เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2555-2559).
- กฤตย์ ทองคง (29 พฤศจิกายน 2555). "การแสดงความคิดเห็นใน เว็บไซต์แพทิร์นนิ่ง."
- กฤษฎา บานชื่น (2551). คู่มือวิ่งเพื่อสุขภาพ, สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- กฤษณา เทวรักษ์ (2504). กฤษณาสอนน้อง. กรุงเทพฯ แพร์พิทยา.
- กฤษดา เรื่องอารีย์รัตน์ (2555). วารสารสร้างสุข พฤศจิกายน 2555, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- กษมาพร พงศาปรมัตต์ (10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่ชีวิตใหม่. เข้าถึงจาก <https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.
- ก่อนจากไปอยากทำหลายสิ่ง (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- กาญจนา แก้วเทพ (2551). สายธารนักคิดทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา, ภาพพิมพ์.
- กาญจนรินทร์ กาญจนภิญโญพงศ์ (10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่ชีวิตใหม่. เข้าถึงจาก <https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.
- การจดทะเบียนจัดตั้งสมาคม (2537). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111, 21 กรกฎาคม 2537.
- กำจร หลุยยะพงศ์ (2554). การสื่อสารกับวาทกรรมอัตลักษณ์ผู้สูงอายุในสังคมไทย. วิทยานพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กิตติ กันภัย (2543). การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ในสังคมสารสนเทศ. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. กรุงเทพฯ, นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ โล่ห์เพชรรัตน์ (2554). ราชันย์ผู้สร้างสวรรค์ คนตรี กีฬา ศิลปะ ของพระเจ้าแผ่นดิน. กรุงเทพฯ.
- กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน (ไม่ปรากฏปีที่แต่ง). "เอกสารประกอบการสอนวิชาภาพยนตร์."
- เกษม นครเขตต์ (2555). ศิลปะแห่งกีฬา. นครปฐม, เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- คณะทำงานเฉพาะกิจการจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ (2525). ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ, อมรินทร์การพิมพ์.
- คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2557). ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย. กรุงเทพฯ, มติชน.
- คามิน คมนีย์ (2546). เย็นวันเสาร์ เข้าวันอาทิตย์, อมรินทร์.
- คามิน คมนีย์ (2557). หัวใจ*เท้า. กรุงเทพฯ, บ้านหนังสือ.
- จิระ มะลิกุล (2555). สัมภาษณ์. นิตยสาร a day bulletin ฉบับที่ 212 วันที่ 10 - 16 สิงหาคม พ.ศ.2555.
- จรี วิจิตรวาทการ (2551). การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยคนไทย.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระบาทสมเด็จพระ (2540). ไกลบ้าน, โครงการยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬา เอื้อวภูเก็ต (2557). การประยุกต์ใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับขั้น เพื่อศึกษาปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันวิ่งมาราธอน. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจษฎา ลากสุขกิจกุล (1 มีนาคม พ.ศ. 2558). สัมภาษณ์.
- เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี แบบสอนอ่านใหม่.
- ชมรมวิ่งบางขุนเทียน (2556). เดิน-วิ่ง TMB ParkRun 2012 เต็มแล้ว ไม่รับสมัครหน้างานด้วย. เข้าถึงจาก http://bangkhunthianjoggingclub.com/webboard_ans.php?id=037495 เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.
- ซาเมียร์ โอคาซา (2549). ปรัชญาวิทยาศาสตร์โดยสังเขป (แปลโดย จุไรรัตน์ จันทร์อำรุง), สำนักพิมพ์คบไฟ.
- ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์ (2547). กระบวนการสร้างความหมายและบทบาทของวาทกรรมรายการ "นายกทักษิณฯคุยกับประชาชน". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาดาลักษณ์ ธนอมจิต (10 พฤศจิกายน 2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่ชีวิตใหม่. เข้าถึงจาก <https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.
- รัฐิพันธ์ พัฒนมงคล (2556). มาราธอน 42.195 กิโลเมตร. สารคดี. ปีที่ 29 ฉบับที่ 342, 2556.
- รัฐิพันธ์ พัฒนมงคล (2557). คนเหล็ก ไตรกีฬา วาย บัน วิ่ง. สารคดี. พฤศจิกายน 2557 ปีที่ 30.
- ดิเรก ถึงฝั่ง (2546). พ่อขุนผาเมือง วีรกษัตริย์นอกประวัติศาสตร์ เมืองวาด-เพชรบูรณ์ พระผู้สร้างชาติไทย. กรุงเทพฯ, วงพิมพ์.

ตอนนี้อารมณ์สีฟ้า (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ.

เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

ทิมมพร เข้มมเรไร (2554). [การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นชาติในกีฬามวยไทย](#) วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไทยรัฐ (2528). ข่าวการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ วันที่ 19 ธันวาคม 2528. [ไทยรัฐ](#).

ไทยรัฐออนไลน์ (2558). คนไทยปรึกษาปัญหา `สุขภาพจิต` เพิ่ม 3 เท่า. เข้าถึงจาก

<http://www.thairath.co.th/content/440236> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

ธฤติ นามบุศรี (10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่ชีวิตใหม่. เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.

นคร วีระประวัตติ (8 มิถุนายน 2558). สัมภาษณ์.

นงนุช จินดารัตนาภรณ์ (17 เมษายน 2558). สัมภาษณ์.

นที จินดารัตนาภรณ์ (นามแฝง) (2 พฤษภาคม พ.ศ.2558). สัมภาษณ์.

นวลจันทร์ แสงเกรียงไกร (9 พฤษภาคม 2558). สัมภาษณ์.

นายรอบรู้ (นามแฝง) (4 สิงหาคม พ.ศ. 2556). วิ่งอย่างไรให้ได้ผลดี. เข้าถึงจาก

www.bangkhuntianjoggingclub.com เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

บงกช ชุนวิทยา (1 มีนาคม พ.ศ.2558). สัมภาษณ์.

บอนส์ (นามแฝง) (6 มีนาคม 2558). การวิ่ง แบบ Stride เป็นแบบไหน จาก เว็บไซต์พันทิป ห้องสุขภาพศาสตร์.

เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33329241> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

บัตร์ผ่านด้อยสิทธิ์ (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ.

เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

บุศรินทร์ ล็อคตระกูล (1 มีนาคม 2558). สัมภาษณ์.

ประวีณ ตรีวัฒนวงศ์ (10 พฤษภาคม 2558). สัมภาษณ์.

ปัดณวิชญ์ เตชะเกรียงไกร (7 พฤษภาคม 2558). สัมภาษณ์.

ปาดณ สุทธิพิทักษ์ (10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่ชีวิตใหม่. เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.

ป่าตุน (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก

<http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

พจนานุกรมเคมบริดจ์ออนไลน์ (2557). run. เข้าถึงจาก <http://www.kembridgedictionaryonline.com>

เข้าถึงเมื่อ 31 มีนาคม พ.ศ.2557.

พจนานุกรมอ็อกฟอร์ด (2557). run. เข้าถึงจาก <http://www.oxforddictionary.com> เข้าถึงเมื่อ 31 มีนาคม พ.ศ.2557.

พลาติคัย สิทธิธัญกิจ (2547). ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ, สุขภาพใจ.

พุทธเลิศหล้านภาลัย. พระบาทสมเด็จพระ (2510). บทละครเรื่องอิเหนา คุรุสภา.

ฟอง เกิดแก้ว และ สวัสดิ์ ทรัพย์จ้านง (2524). กรีฑา. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.

แฟรงกลิน วัตตส์ (2529). ร่างกายของเรา การเคลื่อนไหว, ไทยวัฒนาพานิช.

มนตรี บุญสัจย์ (2557). เทรลรันนิ่ง วิ่งข้ามขีดจำกัด. นิตยสาร GM., กันยายน 2557.

ไม่ปรากฏผู้แต่ง. พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

ไม่ปรากฏผู้แต่ง (2554). เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน กรุงเทพฯ, เพชรกระวีต.

รณนพัชร ล้อเรื่องสิน (10 พฤศจิกายน พ.ศ.2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่วิตใหม่. เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.

รณนพัชร ล้อเรื่องสิน (2557). สัมภาษณ์วิ่งสู่วิตใหม่. เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/thaihealth?fref=ts> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.

ระย้าทิพย์-แจ๊ค แองเจิล (2528). วิ่งในไทย 2, เวิลด์แอ็คชั่น.

รังสฤษฏี บุญชลด (2545). กรีฑา, สกายบุ๊กส์.

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2521). หนังสือเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1, กระทรวงศึกษาธิการ.

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2521). หนังสือเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 2, กระทรวงศึกษาธิการ.

ราชบัณฑิตยสถาน (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

ราชบัณฑิตยสถาน (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (พิมพ์ครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2546).

ราชบัณฑิตยสถาน (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2556).

ลี้กัลป์_tui (นามแฝง) (18 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

ลูกนายตอ (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

วราลี วงศ์ศรวณีย์ (19 เมษายน พ.ศ. 2558). สัมภาษณ์.

วาริน นิลศิริสุข (1 เมษายน 2558). สัมภาษณ์.

วารุณี ภูริสินสิทธิ์ ความเป็นเพศ (Gender). เข้าถึงจาก

<http://v1.midnightuniv.org/midnightuniv/newpage91.htm> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (1 เมษายน 2558). รัก7ปีดี7หน. เข้าถึงจาก th.wikipedia.org/wiki/รัก_7_ปี_ดี_7_หน เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2556). Tokyo Marathon. เข้าถึงจาก

http://en.wikipedia.org/wiki/Tokyo_Marathon เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน พ.ศ.2556.

วิเศษฐ ชุนวิทยา (23 พฤศจิกายน 2557). สัมภาษณ์.

วิจารณ์ สุทธิสีมา (2556). "การสื่อสารเพื่อพัฒนาการวิ่งระยะไกลในไทย." *วารสารศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2* พฤษภาคม-สิงหาคม 2556.

คันสนีย์ วีระศิลป์ชัย (2550). "สี่แผ่นดิน" กับเรื่องจริงในราชสำนักสยาม. กรุงเทพฯ, มติชน.

ศุภมณฑา ศุภานันท์ (สิงหาคม 2555). สัมภาษณ์.

สงคราม ไกรสนธิ (15 ธันวาคม 2557). สัมภาษณ์.

สถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ (2556). มองความคิด ผ่านเรื่องวิทย์ฯ ในสื่อไทย. กรุงเทพฯ, ภาพพิมพ์.

สตาวร จันทร์ผ่องศรี (5 พฤษภาคม 2558). แบบฝึกกับผลลัพธ์ที่ดี. เข้าถึงจาก

www.facebook.com/groups/241149152596577/ เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558.

สมสุข หินวิมาน (2558). *อ่านทีวี: การเมืองวัฒนธรรมในจอโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ, ภาพพิมพ์.

สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2551). *111 ปี กรีฑาไทย 60 ปี สมาคมกรีฑา*

สมาชิกหมายเลข 706916 (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สมาชิกหมายเลข 784071 (นามแฝง) (6 มีนาคม 2558). การวิ่ง แบบ Stride เป็นแบบไหน จาก เว็บไซต์พันทิป ห้องสุขภาพค่าย. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33329241> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สมาชิกหมายเลข 832466 (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สมาชิกหมายเลข 1505790 (นามแฝง) (19 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยมมากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สมาชิกหมายเลข 2157649 (นามแฝง) (12 มีนาคม 2558). ตกหลงวิ่งแล้วขาใหญ่หรือเปล่า. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33357440> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สมาชิกหมายเลข 2181597 (นามแฝง) (20 มีนาคม พ.ศ.2558). สงสัยว่าทำไมอยู่ๆ การวิ่งถึงได้รับความนิยม
 มากๆ. เข้าถึงจาก <http://pantip.com/topic/33389222> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2558.

สร้อยกาน พานิชย์กุล (2542). มองสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ.

สวนดุสิตโพล (2556). กีฬาช่วยด้านยาเสพติดในทัศนะของประชาชน. เข้าถึงจาก
<http://www.ryt9.com/s/sdp/124431> เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2557.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จดหมายข่าวชุมชนคนรักสุขภาพ ฉบับที่ 133
 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2551). แผนหลัก สสส.2551-2553.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2520). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520- 2524.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2557). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศ
ไทย ปี 2557, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556). บริการสถิติ. เข้าถึงจาก <http://www.nso.go.th> เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม
 พ.ศ.2556.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (2504). แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (2510). แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง
(พ.ศ. 2510 - 2514)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (2515). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.
2515- 2519)

สี่ราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหอุไร). พระยา (2508). นิทานเทียบสุภาษิต. ฉบับพระยาสี่ราชฤทธิไกร (ทองคำ สีห
อุไร). พระนคร, โรงพิมพ์พิทยาคาร.

สุจิรา ไกรรินทร์ (2 พฤษภาคม พ.ศ.2558). สัมภาษณ์.

สุทธิชัย หยุน (2543). นักวิ่งมาราธอน...90 ยังไหว. ชีวจิต. พฤษภาคม 2543.

สุนทรภู่ (2505). นิราศเมืองแกลง. กรุงเทพฯ, กรมศิลปากร.

อนุทิน น้อยศิริ (14 มีนาคม 2558). บทสัมภาษณ์จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 5

อุดมศิลป์ ศรีแสงงาม (2527). วิ่ง...สู่วิถีชีวิตใหม่, อคาเนย์ประกันภัย.

ฮารุกิ มูราคามิ (2552). เกร็ดความคิดบนก้าววิ่ง. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์ก้ามหอย.



ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวิโรจน์ สุทธิสีมา เกิดเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2525 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารมวลชน) (เกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพ.ศ.2546 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทวารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อพ.ศ.2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

